GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1937

11—20 TYSIĄC

ROK VIII WARSZAWA 1937

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

Mały Rocznik Statystyczny
1937

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1937

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło wydawnictwo jako książkę poleconą do bibliotek nauczycielskich oraz jako książkę pomocniczą dla uczniów szkół ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli.

ROK VIII WARSZAWA 1937

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

PRZEDMOWA

Powodzenie jakim cieszy się Mały Rocznik Statystyczny stanowi pobudkę dla Głównego Urzędu Statystycznego zarówno do ulepszeń układu i sposobu ujęcia poprzednio podawanych informacji, jak i do coraz pełniejszego, niemniej treściwego, naświetlania rzeczywistości polskiej na ogólnym tle stosunków międzynarodowych.

Mały Rocznik Statystyczny na rok 1937 został znacznie rozszerzony. Poruszono w nim cały szereg nowych problemów. Po raz pierwszy zamieszczono prawie kompletny zarys zagadnień, które ujął powszechny spis ludności z 1931 r. Między innymi podano zestawienia o składzie ludności Polski według wieku, płci, języka, wyznania; uwzględniono dane dotyczące analfabetyzmu, składu zawodowego i społecznego ludności. Najważniejsze zagadnienia ujęte zostały w Małym Roczniku Statystycznym na rok 1937 według województw, a nie grup województw jak w latach poprzednich. W obecnym wydaniu Rocznika przeprowadzono nieznaczną zmianę układu działów.

Główny Urząd Statystyczny, pragnąc jak najlepiej przystosować Mały Rocznik Statystyczny do potrzeb osób korzystających z niego, prosi o nadsyłanie pod adresem Komitetu Redakcyjnego Urzędu (Warszawa, Al. Jerozolimska 32) wszelkich spostrzeżeń dotyczących treści i formy wydawnictwa. Uwagi i życzenia czytelników zostaną szczegółowo rozpatrzone i w miarę możności uwzględnione.

Prace redakcyjne, związane z Małym Rocznikiem Statystycznym, prowadził w łonie Komitetu Redakcyjnego, podobnie jak w latach 1934—1936, dr Władysław Malinowski.

Warszawa, w czerwcu 1937 r.

Przewodniczący
Komitetu Redakcyjnego
EDWARD SZTURM DE SZTREM
Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

Rozwój wydawnictwa Mały Rocznik Statystyczny
(Wydanie polskie)

Wyszczególnienie	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 I nakład
Liczba stron . . .	192	186	184	202	252	302	336	432
Liczba tablic . . .	304	308	321	329	374	416	446	528
Liczba wykresów .	—	—	—	—	126	202	225	278
Liczba map przed tekstem	1	1	1	1	1	1	4	4
Nakład	2 000	7 000	6 000	8 000	24 200	38 300	65 300	70 000

UWAGI OGÓLNE

Przy opracowaniu tablic dotyczących stosunków polskich opierano się głównie na szczegółowych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego, wydawanych w serii pod ogólnym tytułem Statystyka Polski. Należy specjalnie zwrócić uwagę na opracowania publikowane corocznie pod następującymi tytułami: Statystyka rolnicza, Statystyka przemysłowa, Statystyka spółek akcyjnych, Rocznik handlu zagranicznego, Rozdział kredytów bankowych, Bilans płatniczy, Statystyka samorządu terytorialnego, Statystyka pocztowa, telegraficzna i telefoniczna, Statystyka szkolnictwa, Statystyka druków, Statystyka cen. Szczegółowe opracowania szeregu innych zagadnień ukazują się nieperiodycznie w Statystyce Polski. Poza tym Główny Urząd Statystyczny wydaje kwartalnik Statystyka Pracy, który zawiera szczegółowe materiały i opracowania statystyczne dotyczące zagadnień pracy najemnej. Bieżące, aktualne materiały statystyczne dotyczące znacznej części zagadnień ujętych w Małym Roczniku Statystycznym publikowane są w Wiadomościach Statystycznych, które ukazują się periodycznie w odstępach 10-dniowych. Materiały dotyczące spisu ludności z roku 1931 opublikowane były w skróceniu w Wiadomościach Statystycznych, szczegółowo ogłaszane są w Statystyce Polski. Informacje bardziej szczegółowe o wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego podane są w dołączonym do niniejszego Rocznika katalogu działowym.—Poza tym szereg zagadnień opracowano specjalnie do Małego Rocznika Statystycznego.

Przy opracowaniu tablic międzynarodowych posługiwano się rocznikami, innymi wydawnictwami periodycznymi i opracowaniami specjalnymi urzędów statystycznych poszczególnych krajów oraz wydawnictwami międzynarodowymi: Annuaire Statistique de la Société des Nations, Genewa, Bulletin Mensuel de Statistique, Genewa, La Production Mondiale et les Prix, Societé des Nations, Genewa, Statistiques du Commerce International, Societé des Nations, Genewa, l'Année Sociale, Genewa, Revue Internationale du Travail, Genewa, Recueil de Statistique de l'Institut International de Commerce, Bruksela, Annuaire International de Statistique Agricole, Rzym, Annuaire International de Statistique Forestière, Rzym, Bulletin Mensuel de Statistique Agricole

et Commerciale, Rzym, Hübners Geographisch—Statistische Tabellen, Wiedeń, Statistisches Handbuch der Weltwirtschaft, Berlin, The Mineral Industry of the British Empire and Foreign Countries, Londyn, Minerals Yearbook, Waszyngton, Statistique Internationale des Chemins de Fer, Paryż, Statistique Génerale du Service Postal, Berno, Inventaire Economique et Financier, Monde-France 1936—1937, Paryż 1937. Korzystano także z zestawień międzynarodowych w wydawnictwach: Lloyd's Register of Shipping oraz Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin.

W tablicach sumy wyrażone w walutach obcych, o ile nie zaznaczono inaczej, przerachowano na złote według kursów.

W kartogramach dane dla m. st. Warszawy, o ile nie zostały wykazane odrębnie, podano łącznie z danymi dla województwa warszawskiego lub z danymi dla województw centralnych.

Poza skrótami przyjętymi dla jednostek systemu metrycznego miar i wag stosowano w miarę potrzeby skróty: tysiące—tys., miliony—mln.

Dane liczbowe, ogłoszone w poprzednich wydaniach Małego Rocznika Statystycznego i w innych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego, zostały szczegółowo sprawdzone, uzupełnione i wszędzie, gdzie to było możliwe, poprawione, przeważnie przez zastąpienie obliczeń tymczasowych ostatecznymi. W zestawieniach międzynarodowych niektóre zmiany w porównaniu z poprzednimi wydaniami Małego Rocznika Statystycznego wywołane są zastąpieniem liczb ogłaszanych w wydawnictwach międzynarodowych przez liczby wydawnictw urzędów statystycznych odnośnych krajów.

Dane liczbowe za ostatnie okresy posiadają częściowo charakter tymczasowy i mogą ulec zmianom przy ostatecznym ich opracowaniu.

ZNAKI KONWENCJONALNE

Kreska (—) oznacza stwierdzenie, że dane zjawisko nie występuje.

Zero (0) oznacza, że zjawisko istnieje, jednakże w ilościach mniejszych od tych liczb, które mogły być wyrażone uwidocznionymi w tablicy znakami cyfrowymi: np. jeżeli produkcja wyrażona jest w tysiącach *ton*, znak 0 oznacza, że produkcja w danym wypadku nie osiąga 0,5 tys. *ton*.

Kropka (.) oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarogodnych.

Znak × umieszcza się w rubryce, która nie może być wypełniona ze względu na układ tablicy.

SPIS RZECZY

Dział I. Położenie geograficzne. Hydrografia. Meteorologia

Tablice

Wykresy

Dział II. Powierzchnia, podział administracyjny, ludność

Tablice

Wykresy

Dział III. Ruch ludności

Tablice

Wykresy

Dział IV. Budynki. Mieszkania

Tablice

Dział V. Dochód społeczny

Tablice

Dział VI. Rolnictwo, leśnictwo, hodowla, rybołówstwo

Tablice

Wykresy

Str.

Dział VII. Przedsiębiorstwa, zrzeszenia gospodarcze

Tablice

A. Przedsiębiorstwa

B. Spółki akcyjne

C. Spółdzielczość

D. Kartele

Wykresy

Str.

Dział VIII. Górnictwo i przemysł

Tablice

Wykresy

Str.

Dział IX. Handel wewnętrzny, spożycie

Tablice

Wykresy

Dział X. Handel zagraniczny

Tablice

Wykresy

Dział XI. Komunikacja

Tablice

Wykresy

Dział XII. Pieniądz i kredyt

Tablice

Wykresy

Str.

Dział XIII. Ceny

Tablice

Wykresy

Dział XIV. Praca

Tablice

Str.

Wykresy

Dział XV. Opieka społeczna

Tablice

Str.

Dział XVI. Zdrowotność publiczna

Tablice

Dział XVII. Ubezpieczenia. Pożary

Tablice

A. Ubezpieczenia społeczne

B. Inne ubezpieczenia

Wykresy

Dział XIX. Oświata pozaszkolna. Życie kulturalne. Rozrywki. Sport. Stowarzyszenia

Tablice

A. Oświata pozaszkolna

B. Życie kulturalne. Rozrywki

Str.

Dział XXII. Administracja publiczna

Tablice

Dział XXIII. Sądownictwo, przestępczość, więziennictwo

Tablice

Str.

Dział XXIV. Finanse Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i samorządu

Tablice

A. Finanse Skarbu Państwa

B. Finanse Skarbu Śląskiego

Str.

C. Finanse związków samorządu terytorialnego

D. Finanse samorządu gospodarczego

Wykresy

RZECZPOSPOLITA POLSKA

GRUPY WOJEWÓDZTW

WOJEWÓDZTWA CENTRALNE: m. st. Warszawa, warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie, białostockie
WOJEWÓDZTWA WSCHODNIE: wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIE: poznańskie, pomorskie, śląskie
WOJEWÓDZTWA POŁUDNIOWE: krakowskie, lwowskie, stanisławowskie, tarnopolskie

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POLSKI

Według spisu ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.

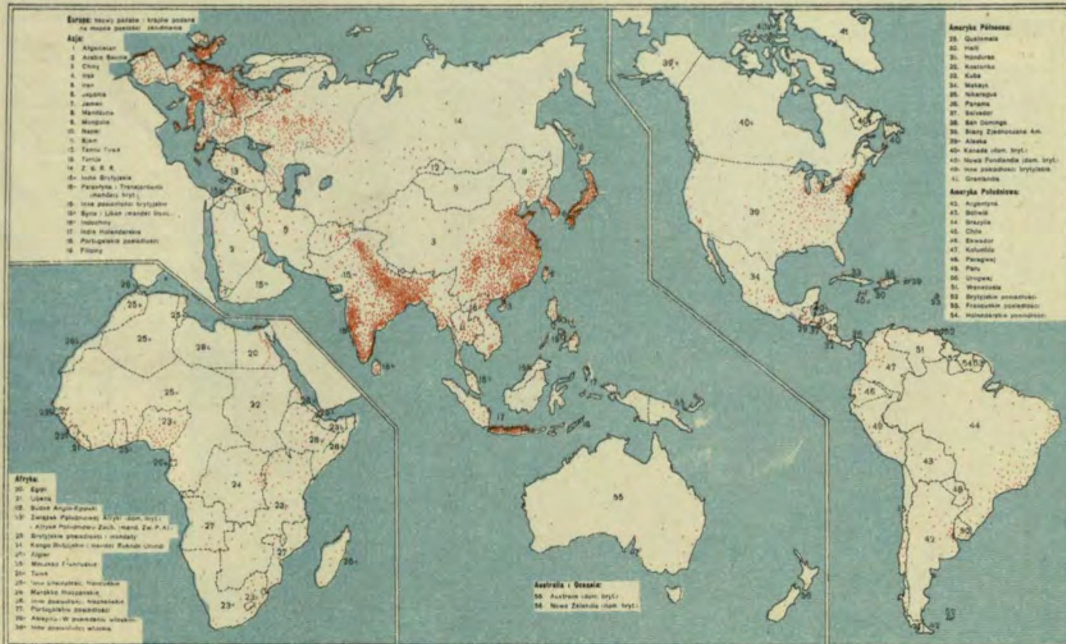

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA EUROPY

LUDNOŚĆ ŚWIATA

Punkt = 500 000 ludności.

Skala 1 : 180 000 000.

TABL. 1. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO ŚWIATA W LATACH 1925 – 1935

Rok 1928 = 100

Części świata	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Produkcja surowców											
a. Surowce rolnicze											
Ogółem	94	94	96	100	100	101	100	100	101	99	99
Europa z Z.S.R.R.	93	92	96	100	104	104	100	100	103	104	105
Europa bez Z.S.R.R.	94	90	95	100	105	102	105	108	109	110	110
Ameryka Płn. . .	95	96	95	100	95	93	98	97	91	85	85
Ameryka Środ. i Płd.	93	95	97	100	95	100	98	96	102	106	101
Afryka	93	92	94	100	106	102	100	101	108	110	113
Azja	96	96	98	100	100	102	100	101	104	99	98
Oceania	90	94	93	100	98	107	110	120	119	120	120
b. Inne surowce											
Ogółem	86	89	96	100	110	98	84	72	81	91	100
Europa z Z.S.R.R.	82	79	98	100	109	101	90	82	90	103	112
Europa bez Z.S.R.R.	85	79	99	100	109	98	84	76	82	92	98
Ameryka Płn. . .	89	97	95	100	109	93	75	58	68	74	82
Ameryka Środ. i Płd.	77	77	80	100	109	96	78	63	66	84	92
Afryka	85	88	93	100	107	109	93	82	94	117	126
Azja	82	88	93	100	112	111	105	103	116	136	148
Oceania	101	101	108	100	100	91	76	83	91	99	111
Produkcja przemysłowa											
Ogółem	87	89	95	100	107	94	84	74	83	91	102
Ogółem bez Z.S.R.R.	89	90	96	100	106	91	79	67	75	81	90
Europa bez Z.S.R.R.	85	83	97	100	104	95	84	73	79	88	95
Ameryka Płn. . .	93	97	95	100	107	87	73	58	69	72	82
Produkcja węgla kamiennego											
Ogółem	95	95	102	100	107	98	86	76	81	88	91
Europa z Z.S.R.R.	90	77	102	100	109	102	94	88	91	99	103
Europa bez Z.S.R.R.	93	77	102	100	108	100	90	82	83	89	90
Ameryka Płn. . .	100	114	104	100	106	93	77	62	66	72	73
Ameryka Środ. i Płd.	115	114	104	100	107	116	94	82	100	114	131
Afryka	94	101	98	100	103	96	84	75	81	93	103
Azja	94	92	96	100	102	100	94	91	98	108	111
Oceania	111	110	112	100	89	83	71	72	75	77	85
Produkcja ropy naftowej											
Ogółem	81	83	95	100	112	107	103	98	107	113	123
Produkcja stali											
Ogółem	82	85	93	100	110	86	63	46	62	75	90
Europa z Z.S.R.R.	78	77	98	100	109	92	74	62	74	93	107
Europa bez Z.S.R.R.	80	77	99	100	109	88	69	55	66	81	91
Ameryka Płn. . .	87	93	87	100	110	79	50	27	45	51	66
Ameryka Środ. i Płd.	80	81	66	100	138	124	101	97	119	130	132
Afryka	116	122	109	100	122	125	134	134	28	34	34
Azja	76	88	98	100	123	124	107	126	166	198	225
Oceania	96	95	101	100	107	78	56	55	97	128	140
Produkcja samochodów											
Ogółem	93	96	80	100	120	79	58	38	51	71	99
Europa z Z.S.R.R.	.	.	94	100	107	98	86	85	108	132	153
Europa bez Z.S.R.R.	73	80	94	100	107	98	85	81	100	121	138
Ameryka Płn. . .	96	98	78	100	122	76	54	31	43	62	91
Produkcja cementu											
Ogółem	81	86	94	100	105	100	86	68	66	79	88
Produkcja celulozy i masy drzewnej											
Ogółem	83	91	95	100	113	110	100	94	106	118	127

(dok. str. 2)

TABL. I. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO ŚWIATA W LATACH 1925–1935 (dok.)
Rok 1928 = 100

Części świata	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Produkcja energii elektrycznej[a]											
Ogółem	.	.	.	100	110	115	108	105	116	124	139
Liczba wrzecion w przemyśle bawełnianym											
Ogółem	.	99	100	100	100	99	98	98	96	95	93
Europa z Z.S.R.R.	.	.	99	100	99	99	98	97	93	91	.
Europa bez Z.S.R.R.	.	98	99	100	99	99	97	94	91	88	85
Ameryka Płn. . .	.	106	103	100	98	96	93	90	88	88	85
Ceny hurtowe											
Ogółem	119	109	102	100	96	74	54	42	40	38	38
Artykuły rolne . .	119	104	102	100	92	70	50	39	36	35	35
Artykuły przemysł.	119	126	103	100	107	90	67	55	52	49	49
Spożycie bawełny											
Ogółem	91	97	102	100	101	99	88	87	95	98	104
Spożycie kauczuku											
Ogółem	83	80	89	100	118	103	100	100	121	142	141
Przewozy kolejowe[b]											
Ogółem	91	95	99	100	105	94	80	68	69	76	79
Ruch statków morskich[c]											
Ogółem	88	95	99	100	118	118	110	100	104	109	115
Tonaż statków morskich (stan w dn. 1.VII)											
Ogółem	97	97	97	100	102	104	105	104	101	98	97
Europa z Z.S.R.R.	94	95	96	100	103	107	109	108	104	99	97
Europa bez Z.S.R.R.	94	95	96	100	103	107	108	107	103	98	97
Ameryka Płn. . .	104	102	100	100	99	97	95	94	93	91	89
Ameryka Środ. i Płd.	94	96	93	100	100	103	105	101	110	108	96
Azja	95	98	100	100	101	103	103	103	104	100	102
Oceania	117	113	109	100	94	95	95	90	89	87	86
Handel zagraniczny – wartość obrotu											
Ogółem	96	92	96	100	102	82	59	40	36	35	35
Europa z Z.S.R.R.	94	88	96	100	103	88	66	43	39	37	36
Europa bez Z.S.R.R.	95	88	97	100	103	88	65	42	38	37	36
Ameryka Płn. . .	96	97	96	100	102	75	49	32	27	26	29
Ameryka Środ. i Płd.	94	89	93	100	100	74	50	33	31	31	33
Afryka	93	89	92	100	101	86	65	53	51	47	51
Azja	104	102	99	100	97	74	53	37	35	35	36
Oceania	109	104	105	100	98	71	41	36	37	35	38
Zapasy złota banków biletowych (stan w końcu roku)											
Ogółem	91	94	95	100	104	110	114	120	120	130	132
Europa z Z.S.R.R.	75	80	83	100	109	122	143	158	160	161	142
Europa bez Z.S.R.R.	75	80	83	100	108	119	138	153	154	154	133
Ameryka Płn. . .	107	110	107	100	103	112	107	106	105	127	155
Ameryka Środ. i Płd.	86	82	92	100	91	71	47	46	46	48	49
Afryka	94	94	99	100	100	95	101	112	170	201	225
Azja	104	102	100	100	99	82	64	61	59	62	63
Oceania	115	100	99	100	83	74	56	44	16	12	11

a Produkcja energii elektrycznej na sprzedaż w 44 najważniejszych krajach. *b* 65 krajów posiadających 97% światowej sieci kolejowej. *c* 23 kraje posiadające 90% światowej floty handlowej.

Źródła: *La Production Mondiale et les Prix*, Genewa 1936; *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1935/36*, Genewa 1936.

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO POLSKI, ANGLII, FRANCJI, JAPONII, NIEMIEC, STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI I WŁOCH W LATACH 1924–1936

Rok 1928 = 100

Kraje	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
					Produkcja przemysłowa								
Polska . . .	.	73	71	88	100	100	82	69	54	55	63	66	72
Anglia . . .	95	.	.	101	100	106	98	89	88	94	105	112	123
Francja . .	86	85	99	87	100	110	110	98	76	84	78	74	78
Japonia . . .	.	.	.	92	100	111	106	102	109	126	143	158	169
Niemcy . .	.	80	81	101	100	101	87	68	54	62	81	95	108
Stany Zj. Am.	86	94	97	96	100	107	86	73	58	68	72	81	94
Włochy . . .	.	.	.	.	100	109	100	85	73	81	88	100	.
					Produkcja stali								
Polska . . .	47	54	55	87	100	96	86	72	39	58	60	66	79
Anglia . . .	96	87	42	107	100	113	86	61	62	82	104	116	137
Francja . . .	70	78	89	88	100	103	98	81	61	71	70	66	71
Japonia . . .	58	68	79	88	100	120	120	99	126	168	205	259	264
Niemcy . . .	68	84	85	113	100	112	79	57	40	53	83	115	134
Stany Zj. Am.	74	88	94	87	100	109	79	50	27	45	49	64	90
Włochy . . .	69	91	91	81	100	108	89	72	71	90	94	113	103
					Produkcja energii elektrycznej								
Polska . . .	.	64	76	89	100	117	111	100	86	92	100	107	109
Anglia . . .	65	65	75	91	100	112	117	124	131	145	166	188	217
Francja . . .	70	79	87	88	100	110	118	111	105	115	117	120	123
Japonia . . .	61	68	77	88	100	111	116	120	133	151	165	.	.
Niemcy . . .	.	72	72	86	100	117	113	99	93	101	121	141	154
Stany Zj. Am.	.	.	84	91	100	111	109	104	95	97	104	113	129
Włochy . . .	.	73	86	91	100	110	113	111	115	125	133	.	.
					Ceny hurtowe								
Polska[a] . . .	102	105	88	99	100	96	86	75	66	59	56	53	54
Anglia . . .	118	113	106	101	100	97	85	74	72	72	74	75	80
Francja . . .	.	.	108	100	100	97	86	78	66	62	58	52	64
Japonia . . .	121	119	108	102	100	95	78	66	70	80	79	83	88
Niemcy . . .	98	101	96	98	100	98	89	79	69	67	70	73	74
Stany Zj. Am.	101	107	103	99	100	99	89	76	67	68	77	83	84
Włochy . . .	.	.	.	.	100	95	85	75	70	63	62	68	76
					Koszty utrzymania								
Polska[a] . . .	107	114	88	100	100	101	94	86	78	71	67	64	61
Anglia . . .	105	106	104	101	100	99	95	89	87	86	85	86	89
Francja . . .	71	77	97	99	100	107	112	110	101	100	99	93	98
Japonia . . .	120	118	108	102	100	98	84	74	74	79	81	82	86
Niemcy . . .	86	93	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82
Stany Zj. Am.	101	103	103	101	100	100	96	87	78	75	79	82	84
Włochy . . .	.	.	.	.	100	102	98	89	85	81	77	78	84
					Koszty żywności								
Polska[a] . . .	113	112	87	102	100	97	84	74	65	58	52	50	48
Anglia . . .	108	109	105	102	100	98	92	83	80	76	78	80	83
Francja . . .	70	78	98	99	100	108	113	113	102	100	99	90	97
Japonia . . .	115	117	107	104	100	100	86	75	78	80	81	84	91
Niemcy . . .	90	97	95	100	100	102	95	86	89	74	77	79	80
Stany Zj. Am.	95	102	104	101	100	102	95	78	66	64	71	78	79
Włochy . .	.	.	.	.	100	102	97	84	79	75	71	74	79

a Wskaźniki obliczono na podstawie cen w złotych w złocie.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 5.

(c. d. str. 4)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO POLSKI, ANGLII, FRANCJI, JAPONII, NIEMIEC, STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI I WŁOCH W LATACH 1924 – 1936 (c. d.)

Rok 1928 = 100

Kraje	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Stawki nominalnych płac robotniczych w przemyśle													
Polska . . .	109	108	78	91	100	109	108	101	91	85	80	77	77
Anglia . . .	101	103	102	101	100	100	99	97	96	95	95	96	99
Francja . . .	73	79	98	98	100	116	127	126	122	122	122	119	129
Japonia . . .	104	99	98	101	100	101	91	85	84	85	86	87	88
Niemcy . . .	.	80	87	92	100	106	107	102	87	84	83	84	84
Stany Zj. Am.	97	97	98	100	100	102	102	98	86	85	101	104	107
Włochy . . .	.	.	.	.	100	102	101	92	88	86	84	84	88
Zatrudnienie robotników													
Polska[a] A	.	75	75	86	100	106	102	94	83	79	81	84	88
Polska[a] B	.	.	.	.	100	100	87	74	64	63	68	72	76
Anglia . . .	95	96	96	100	100	102	98	94	94	97	101	104	109
Francja[b] . . .	.	.	.	.	.	.	100	96	86	84	82	76	77
Japonia . . .	.	.	111	105	100	101	91	82	83	91	101	111	117
Niemcy . . .	.	.	.	.	100	101	94	82	72	75	86	92	98
Stany Zj. Am.	98	101	103	100	100	106	93	78	66	73	83	87	93
Włochy[c] . . .	.	.	.	.	.	100	97	89	76	79	83	94	95
Przewozy kolejowe (*tono-km*)													
Polska . . .	50	58	75	88	100	107	90	91	68	71	82	80	82
Anglia . . .	108	103	79	106	100	106	100	92	84	85	91	93	98
Francja . . .	95	94	103	94	100	107	105	95	82	80	77	73	75
Japonia . . .	90	93	93	98	100	98	85	83	83	94	105	110	119
Niemcy . . .	65	81	89	99	100	104	83	70	61	65	78	87	97
Stany Zj. Am.	90	96	102	99	100	103	88	71	54	58	62	65	78
Włochy . . .	100	106	108	96	100	105	95	83	75	71	71	.	.
Ruch statków morskich													
Polska[d] . . .	33	39	72	86	100	107	123	134	112	123	146	148	163
Anglia . . .	97	94	89	99	100	105	104	95	92	93	95	97	100
Francja . . .	76	82	83	92	100	109	113	107	98	100	98	98	98
Japonia . . .	83	83	95	95	100	106	108	105	104	114	122	135	141
Niemcy . . .	67	74	85	93	100	101	101	92	83	86	94	96	102
Stany Zj. Am.	85	87	96	94	100	103	102	92	81	77	80	84	83
Włochy . . .	77	82	85	94	100	105	105	97	94	99	110	105	88
Handel zagraniczny – wartość przywozu													
Polska[e] . . .	76	82	46	86	100	93	67	44	26	25	24	26	30
Anglia . . .	106	109	104	102	100	103	89	74	61	58	63	65	73
Francja . . .	75	83	112	99	100	109	98	79	56	53	43	39	48
Japonia . . .	113	117	108	98	100	102	71	57	65	88	105	114	127
Niemcy . . .	65	88	71	102	100	96	74	48	33	30	32	30	30
Stany Zj. Am.	88	102	108	102	100	106	76	51	32	35	40	50	59
Włochy . . .	87	119	117	92	100	97	78	52	37	33	34	35	27
Handel zagraniczny – wartość wywozu													
Polska[e] . . .	87	87	90	100	100	112	97	75	43	38	39	37	41
Anglia . . .	111	107	90	98	100	101	79	54	50	51	55	59	61
Francja . . .	82	89	116	107	100	98	83	59	38	36	35	30	30
Japonia . . .	92	116	103	100	100	110	75	59	71	96	112	129	138
Niemcy . . .	53	76	85	88	100	110	98	78	47	40	34	35	39
Stany Zj. Am.	89	96	94	95	100	103	75	47	31	33	42	45	48
Włochy . . .	96	122	125	104	100	102	81	68	45	40	35	35	36

a A – ubezpieczeni na wypadek choroby, B – zatrudnieni w wielkim i średnim przemyśle. *b* Rok 1930 = 100. *c* Rok 1929 = 100. *d* Porty Gdynia i Gdańsk. *e* Wskaźniki obliczono na podstawie cen w złotych w złocie.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 5.

(dok. str. 5)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO POLSKI, ANGLII, FRANCJI, JAPONII, NIEMIEC, STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI I WŁOCH W LATACH 1924–1936 (dok.)

Rok 1928 = 100

Kraje	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Obieg banknotów (stan w końcu roku)													
Polska[a] . . .	43	29	46	77	100	103	103	94	77	78	76	78	80
Anglia . . .	105	102	101	101	100	98	97	96	98	104	107	112	124
Francja . . .	64	80	83	88	100	107	120	134	133	129	131	127	140
Japonia . . .	96	94	90	97	100	94	83	77	82	89	94	102	107
Niemcy . . .	39	60	76	93	100	102	97	97	72	74	79	87	101
Stany Zj. Am.	102	100	101	98	100	103	91	144	150	168	176	203	234
Włochy . . .	105	112	106	104	100	97	91	83	79	77	76	94	96
Obroty izb rozrachunkowych													
Polska[a] . . .	10	32	22	55	100	145	174	154	128	149	165	187	196
Anglia . . .	89	91	90	94	100	102	99	82	73	73	80	85	92
Francja . . .	89	90	132	74	100	124	134	111	80	91	78	82	70
Japonia . . .	108	122	130	91	100	92	75	67	77	97	94	93	101
Niemcy . . .	30	52	69	86	100	104	99	71	46	43	48	49	51
Stany Zj. Am.	61	71	75	84	100	116	82	60	40	38	41	47	53
Włochy . . .	120	153	166	98	100	95	85	78	61	58	66	65	62
Wkłady w bankach prywatnych (stan w końcu roku)													
Polska[a] . . .	.	31	55	78	100	110	116	71	60	53	53	54	56
Anglia . . .	91	90	93	96	100	98	101	94	108	106	108	114	127
Francja . . .	43	58	65	76	100	96	104	108	107	92	87	78	81
Japonia . . .	86	94	98	97	100	100	94	89	88	95	101	107	119
Niemcy . . .	.	45	59	73	100	108	100	72	69	64	65	55	59
Stany Zj. Am.	81	87	88	93	100	97	93	81	73	68	79	86	95
Włochy . . .	84	86	92	100	100	101	108	98	96	97	93	.	98
Emisje kapitałów													
Polska[a] . . .	.	.	.	.	100	77	69	25	44	15	7	23	23
Anglia . . .	62	61	70	87	100	70	65	24	31	37	41	50	60
Francja . . .	64	35	46	71	100	144	208	156	61	34	39	26	11
Japonia . . .	69	90	114	105	100	72	31	38	30	78	92	98	137
Niemcy . . .	11	49	74	107	100	73	41	47	11	7	11	11	30
Stany Zj. Am.	69	77	78	96	100	125	87	38	15	9	17	17	24
Włochy . . .	112	167	105	59	100	135	114	80	68	62	66	57	55
Kursy akcji przemysłowych													
Polska[b] . . .	.	63	39	95	100	66	47	27	19	20	19	22	25
Anglia . . .	70	77	81	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113
Francja . . .	55	49	55	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42
Japonia[c] . .	.	.	.	.	.	.	75	76	104	177	223	182	206
Niemcy . . .	.	66	74	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69
Stany Zj. Am.	45	57	65	76	100	123	91	56	30	43	53	59	83
Włochy . . .	.	.	105	84	100	100	86	60	45	52	61	.	.
Dochody skarbowe z podatków, ceł i monopolów[d]													
Polska[a] . . .	45	51	67	87	100	100	86	71	61	61	60	64	70
Anglia . . .	97	92	102	101	100	97	102	102	98	96	95	99	105
Francja . . .	60	66	81	93	100	110	103	97	84	83	76	74	75
Japonia . . .	91	95	96	99	100	99	95	87	84	89	80	.	.
Niemcy[e] . .	81	76	80	94	100	102	100	86	74	76	91	107	127
Stany Zj. Am.[f]	94	98	102	100	100	103	82	53	55	81	100	108	.
Włochy[f] . .	96	103	105	99	100	96	99	96	90	89	93	.	.

a Wskaźniki obliczono na podstawie danych w złotych obiegowych. *b* Wskaźniki obliczono na podstawie cen w złotych w złocie. *c* Styczeń 1930 = 100. *d* Lata budżetowe. *e* Łącznie z udziałem krajów związkowych. *f* Ogólne dochody skarbowe.

Uwaga. Zmiany wskaźników w 1935 r. we Francji i Niemczech częściowo są wywołane przyłączeniem Zagłębia Saary do Niemiec.

DZIAŁ I. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE. HYDROGRAFIA. METEOROLOGIA

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI

Najdalsze wysunięcie granicy państwowej:

na północ 55° 51′ szerokości północnej (w pow. brasławskim woj. wileńskiego)

na południe 47° 44′ szerokości północnej (w pow. kosowskim woj. stanisławowskiego)

na zachód 15° 47′ długości wschodniej od Greenwich (w pow. międzychodzkim woj. poznańskiego)

na wschód 28° 22′ długości wschodniej od Greenwich (w pow. dziśnieńskim woj. wileńskiego).

Rozciągłość z południa na północ wynosi 8°07′, co odpowiada 903 *km*.

Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi 12°35′, co odpowiada 864 *km* liczonym na równoleżniku 52°.

TABL. 2. POWIERZCHNIA DORZECZY W POLSCE

Nazwa dorzecza	Ogółem	w tym w Polsce	w odsetkach[a]	
	w tysiącach *km*²		A	B
Polska	×	388,6	×	*100,0*
Zlewisko morza Bałtyckiego	×	289,9	×	*74,6*
Dorzecze Wisły	198,5	180,3	*90,9*	*46,4*
„ Niemna	90,5	51,6	*57,0*	*13,3*
„ Odry	120,0	45,6	*38,0*	*11,7*
„ Dźwiny	85,0	10,4	*12,2*	*2,7*
Małe rzeki pobrzeża morskiego	×	2,0	×	*0,5*
Zlewisko morza Czarnego	×	98,7	×	*25,4*
Dorzecze Dniepru	527,0	61,5	*11,7*	*15,8*
„ Dniestru	76,9	31,8	*41,4*	*8,2*
„ Dunaju	817,0	5,4	*0,7*	*1,4*

a A – w odsetkach ogólnej powierzchni danego dorzecza, B – w odsetkach ogólnej powierzchni Polski.

TABL. 3. DŁUGOŚĆ WAŻNIEJSZYCH RZEK W POLSCE

Nazwa rzeki	Ogółem	w tym w Polsce	Nazwa rzeki	Ogółem	w tym w Polsce
	w *km*			w *km*	
Wisła	1 059	1 033	Niemen	931	447
San	442	442	Wilia	497	403
Pilica	337	337	Dźwina	970	84
Bug	811	811	Prypeć	822	384
Narew	442	442	Horyń	664	517
Warta	823	707	Dniestr	1 342	500
Noteć	358	310	Prut	632	160

TABL. 4. NAJWIĘKSZE I NAJGŁĘBSZE JEZIORA W POLSCE

Największe jeziora (o powierzchni powyżej 20 km^2)				Najgłębsze jeziora (o głębokości maksym. powyżej 50 *m*)			
Nazwa jeziora	Powiat	Powierzchnia w km^2	Głębokość maksym. w *m*	Nazwa jeziora	Powiat	Powierzchnia w km^2	Głębokość maksym. w *m*
Narocz .	Postawski	80,5	34,5	Hańcza .	Suwalski .	2,96	108,0
Snudy-Strusto .	Brasławski	63,5	.	Wielki Staw	Nowotarski	0,34	79,3
Dryświaty	,,	44,9	23,4	Czarny nad Morskim	Nowotarski	0,21	76,4
Drywiaty .	,,	38,2	18,0	Świtaź .	Lubomelski	27,5	58,4
Świtaź . .	Lubomelski	27,5	58,4	Wigry . .	Suwalski Augustowski	21,3	58,0
Wygonowskie	Kosowski, Łuniniecki	26,6	6,0	Wdzydze	Kościerski Chojnicki	14,2	55,0
Dzisna . .	Święciański	24,0	.	Czarny Staw Gąsienicowy	Nowotarski	0,18	51,0
Gopło . .	Mogileński	23,4	15,7	Morskie Oko . .	,,	0,35	50,8
Świr . . .	Święciański	22,5	8,0	Popielewskie . .	Mogileński	3,1	50,5
Wigry . .	Suwalski Augustowski	21,3	58,0	Czarny Staw w dol. 5 Polskich	Nowotarski	0,13	50,4

TABL. 5. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI POLSKI

Średnie wzniesienie nad poziom morza w *m*	Wzniesienie nad poziom morza w *m*				
	0–150	150–300	300–500	500–1000	ponad 1000
	w odsetkach ogólnej powierzchni				
223	38	49	9	2	2

Źródło: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer *Świat w cyfrach*, Rocznik 1935, Lwów–Warszawa 1935.

TABL. 6. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI LĄDÓW STAŁYCH

Części świata	Średnie wzniesienie nad poziom morza w *m*	Wzniesienie nad poziom morza w *m*						
		niżej 0	0–200	200–500	500–1000	1000–2000	2000–3000	ponad 3000
		w odsetkach ogólnej powierzchni						
Ląd stały ogółem	**874**	**0,6**	**32,9**	**22,0**	**18,1**	**14,4**	**7,5**	**4,5**
Europa	330	1,7	55,1	26,6	9,8	5,3	0,7	0,8
Azja	1 010	1,3	24,1	18,2	22,2	20,1	5,5	8,6
Afryka	660	0,1	15,3	35,4	27,6	19,2	1,4	1,0
Ameryka Północna	650	0,1	32,3	28,3	15,0	18,3	4,3	1,7
Ameryka Połudn.	650	—	42,6	26,4	15,6	6,4	2,9	6,1
Australia	310	0,0	36,0	54,6	6,1	2,5	0,6	0,2
Antarktyda . . .	2 000	—	5,0	3,9	7,2	26,8	44,6	12,5

Źródło: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer *Świat w cyfrach*, Rocznik 1935, Lwów – Warszawa 1935.

TABL. 7. TEMPERATURA POWIETRZA, USŁONECZNIENIE W POLSCE

Stacje meteorologiczne	Temperatury średnie 1850–1900	Temperatury średnie 1936	Temperatury skrajne: maksimum absolutne 1886–1910	Temperatury skrajne: minimum absolutne 1886–1910	Amplitudy temperatur skrajnych 1886–1910	Usłonecznienie rzeczywiste w odsetkach możliwego 1936
	w stopniach Celsjusza					
Wilno	6,4	7,3	33,6	— 31,9	65,5	.
Hel	7,5	8,1	30,9	— 20,7	51,6	.
Poznań	8,2	8,4	35,7	— 22,0	57,7	39,0
Warszawa	7,6	8,6	36,8	— 30,1	66,9	36,3
Pińsk	6,8	7,3	35,2	— 29,4	64,6	.
Kraków	7,8	8,9	35,5	— 31,4	66,9	30,4
Tarnów	8,6	9,2	.	.	.	.
Lwów	7,6	9,3	31,7	— 20,4	52,1	31,7
Tarnopol	6,6	7,9	.	.	.	.
Cieszyn	7,9	8,8	.	.	.	.
Zakopane	4,6	5,3	.	.	.	.

TABL. 8. OPADY I ZACHMURZENIE W POLSCE

Stacje meteorologiczne	Wzniesienie nad poziom morza w *m*	Sumy opadów w *mm* średnie 1891–1910	Sumy opadów w *mm* 1936	Liczba dni z opadem 1936	Zachmurzenie średnie[a] 1886–1910	Zachmurzenie średnie[a] 1936
Wilno	128,0	592	659	168	6,9	7,6
Hel	3,0	489	639	169	6,6	6,7
Białystok	133,2	578	669	180	.	7,2
Bydgoszcz	46,4	511	514	165	6,6	5,7
Poznań	79,0	502	446	172	6,3	6,5
Warszawa	89,9	541	640	179	6,7	7,0
Pińsk	147,0	583	577	165	6,7	7,1
Brześć n. Bugiem	132,7	558	676	182	.	7,3
Puławy	143,0	581	537	197	6,7	6,7
Łuck	198,6	559	628	125	.	.
Kraków	220,0	735	766	202	6,6	7,4
Tarnów	207,3	730	736	161	.	6,0
Lwów	311,8	690	616	159	6,1	7,1
Tarnopol	324,0	571	601	145	6,2	7,2
Cieszyn	300,0	1 020	940	196	6,4	7,0
Zakopane	846,4	1 101	1 205	214	.	6,9
Hala Gąsienicowa	1 520,0	.	1 833	240	.	7,2
Ardżeluża(Czarnohora)	1 300,0	.	1 430	164	.	.

a Stopnie od 0 do 10: 0–niebo bez chmur, 10–całkowicie pokryte chmurami

TABL. 9. KIERUNKI WIATRU W POLSCE
Średnie 1886—1910

Stacje meteorologiczne	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Cisza
	w odsetkach ogólnej liczby obserwacji								
Wilno	6,0	4,9	5,4	7,6	21,9	16,3	14,3	6,1	17,5
Hel	10,5	11,4	9,1	10,9	19,4	9,8	10,4	16,6	1,9
Poznań	9,0	12,7	8,3	6,7	6,2	18,5	20,7	12,4	5,5
Warszawa	9,4	6,6	5,9	11,6	13,4	12,4	16,2	14,0	10,5
Pińsk	8,1	8,0	9,8	13,1	10,4	10,7	16,6	13,9	9,4
Kraków	6,1	7,5	11,9	3,1	2,3	11,7	21,1	9,0	27,3
Lwów	6,8	8,3	6,6	14,6	13,9	16,4	15,9	12,0	5,5
Tarnopol	8,0	5,1	6,1	15,8	9,8	10,7	13,9	14,7	15,9

TABL. 10. TEMPERATURA POWIETRZA I OPADY WEDŁUG MIESIĘCY W POLSCE

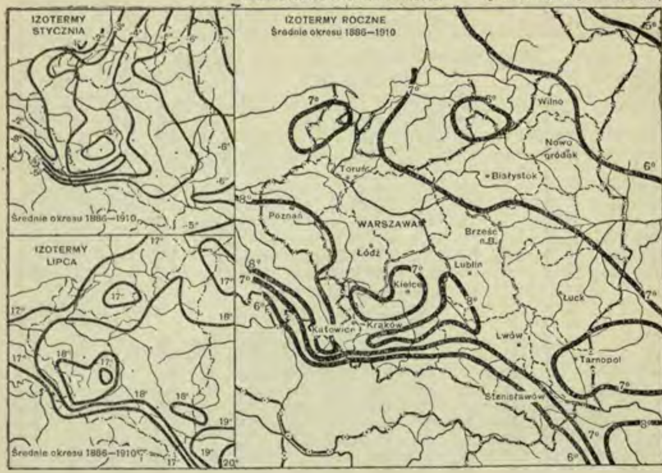
Stacje meteorologiczne	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
						Temperatury średnie w stopniach Celsjusza 1850 – 1900						
Wilno . . .	−5,3	−4,8	−1,1	5,8	12,5	17,1	18,8	17,1	12,6	6,9	0,8	−3,6
Hel	−1,1	−0,9	0,5	4,8	9,3	14,5	17,2	17,3	14,6	9,0	3,9	0,3
Poznań . . .	−1,9	−1,0	2,0	7,7	12,9	17,2	18,8	17,9	14,0	8,6	2,7	−0,8
Warszawa .	−3,6	−2,5	1,1	7,6	13,4	17,7	18,9	17,9	13,7	8,0	1,8	−2,3
Pińsk . . .	−5,4	−4,5	−0,4	6,9	13,8	17,6	19,0	17,7	13,0	7,0	0,9	−3,8
Kraków . .	−3,3	−2,0	2,0	7,9	13,3	17,0	18,7	17,7	13,9	8,8	2,4	−2,2
Tarnów . .	−2,8	−1,2	2,8	8,5	14,0	17,8	19,2	18,5	14,7	9,7	2,9	−1,4
Lwów . . .	−4,0	−2,8	1,3	7,5	13,4	17,0	18,7	17,9	13,8	8,7	2,3	−2,3
Tarnopol . .	−5,9	−4,7	−0,3	6,5	13,1	16,8	18,4	17,5	13,0	7,6	1,0	−3,6
Cieszyn . . .	−2,9	−1,7	2,2	7,7	12,9	16,5	18,4	17,6	14,0	9,3	2,8	−1,7
Zakopane . .	−5,6	−4,8	−1,4	4,3	8,9	13,2	15,3	14,5	10,4	5,9	−0,8	−4,2
						Sumy opadów w *mm* Średnie 1891 – 1910						
Wilno . . .	33	28	27	38	47	77	82	96	46	40	44	36
Hel	29	24	28	24	35	41	61	67	48	47	47	38
Białystok . .	28	31	26	43	54	83	89	74	42	33	38	37
Bygdoszcz .	33	26	44	35	52	56	65	54	40	33	36	37
Poznań . . .	29	25	35	37	63	46	79	48	41	28	36	35
Warszawa .	34	26	33	41	51	64	80	64	42	32	37	36
Pińsk . . .	27	29	29	49	53	77	97	59	46	41	39	37
Brześć n.B. .	28	27	25	46	57	86	90	53	42	37	36	32
Puławy . . .	29	29	30	41	58	82	100	71	39	34	35	34
Łuck	23	21	25	40	58	92	98	63	43	39	30	29
Kraków . .	28	30	38	45	70	109	131	97	60	53	37	34
Tarnów . .	29	35	39	49	78	113	130	78	52	50	42	35
Lwów . . .	32	33	36	46	66	107	108	74	54	54	41	39
Tarnopol . .	27	19	27	43	61	89	92	63	42	49	34	24
Cieszyn . . .	46	46	54	78	107	151	162	122	79	74	51	49
Zakopane .	51	46	55	74	118	177	184	129	92	69	50	56

TABL. 11. USŁONECZNIENIE RZECZYWISTE W ODSETKACH MOŻLIWEGO WEDŁUG MIESIĘCY W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

Stacje meteorologiczne	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
						1935						
Poznań . . .	13,2	27,7	42,8	46,8	57,9	65,1	59,2	59,4	49,7	29,2	33,8	18,3
Warszawa .	15,4	22,7	33,9	46,0	52,5	59,6	43,6	48,8	44,0	33,1	39,0	13,3
Puławy . . .	18,2	25,2	32,5	43,0	52,4	55,5	44,9	44,1	47,4	40,5	35,0	11,3
Kraków . .	11,4	27,6	29,6	39,9	48,2	53,7	45,5	41,4	43,1	31,9	36,3	11,2
Lwów . . .	22,4	20,8	31,6	36,4	37,0	47,9	33,6	38,8	40,3	40,5	33,4	8,2
						1936						
Poznań . . .	20,1	20,1	25,9	42,2	45,5	53,9	50,1	43,2	49,6	34,2	19,0	31,1
Warszawa .	12,9	25,7	33,9	39,9	48,3	48,3	57,5	33,6	46,0	21,2	10,5	15,8
Puławy . . .	14,7	21,5	38,2	35,6	51,2	49,9	49,4	33,3	41,7	15,9	18,6	11,6
Kraków . .	21,7	11,3	33,2	33,1	38,2	40,1	42,2	33,1	38,4	12,8	21,8	15,5
Lwów . . .	13,7	12,1	30,6	26,9	39,9	44,1	60,2	34,4	37,2	18,0	15,4	11,3

TEMPERATURA W POLSCE

IZOTERMY NA POZIOMIE RZECZYWISTYM Wg Wł. Gorczyńskiego i St. Kosińskiej

OPADY W POLSCE

DZIAŁ II. POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, LUDNOŚĆ

1. Tablice zawierające dane dla lat 1921 i 1931 (tabl.: 3, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26 i 28) oparte są na opracowaniu spisów z dn. 30.IX 1921 r. i 9.XII 1931 r. 2. Tablice, o ile nie zaznaczono inaczej, nie uwzględniają wojska skoszarowanego. 3. Tablice, o ile nie zaznaczono inaczej, uwzględniają dla województw zachodnich i południowych podział administracyjny z dnia 1.VIII 1934 r., dla województw centralnych i wschodnich z dnia 1.I 1933 r., przy czym jednakże dla danych 1921 r. podział na miasta i wieś odpowiada stanowi spisu z 1921 r. 4. Tablice podają dla 1931 r. ludność zamieszkałą z wyjątkiem tabl. 6 B i 28, które oparte są na danych o ludności obecnej; dla 1921 r. tablice podają ludność obecną.

TABL. 1. GRANICE POLSKI

Odcinki granic	Długość granic	
	w *km*	%
Ogółem	**5 529**	***100,0***
Morskie (wybrzeże)[a]	140	*2,5*
w tym zatoka Pucka	68	*1,2*
Lądowe	5 389	*97,5*
z Niemcami	1 912	*34,5*
w tym z Prusami Wschodnimi	607	*11,0*
ze Związkiem Socjalistycznych Republik Rad	1 412	*25,5*
z Czechosłowacją	984	*17,8*
z Litwą	507	*9,2*
z Rumunią	347	*6,3*
z Wolnym Miastem Gdańskiem	121	*2,2*
z Łotwą	106	*2,0*

a Granica wód terytorialnych wynosi 104 *km*.

TABL. 2. GRANICE NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH

Kraje	Długość granic ogółem	Długość granic w tym morskich		Na 1 *km* granic ogółem	Na 1 *km* granic morskich
	w *km*	w *km*	%	przypada *km²* powierzchni	przypada *km²* powierzchni
Włochy	9 862	7 945	*80,6*	*31*	*39*
Szwecja	9 817	7 624	*77,7*	*46*	*59*
Niemcy	8 080	1 729	*21,4*	*58*	*272*
Norwegia	5 970	3 400	*57,0*	*54*	*95*
Polska	5 529	140	*2,5*	*70*	*2 776*
Francja	5 190	3 120	*60,1*	*106*	*177*
Hiszpania	4 808	3 144	*65,4*	*105*	*161*
Finlandia	4 661	1 646	*35,3*	*82*	*233*
Czechosłowacja	4 125	—	—	*34*	—
Rumunia	2 870	450	*15,7*	*103*	*655*
Austria	2 637	—	—	*32*	—
Bułgaria	2 158	311	*14,4*	*48*	*332*
Portugalia	2 047	832	*40,6*	*45*	*111*
Łotwa	1 895	494	*26,1*	*35*	*133*
Szwajcaria	1 886	—	—	*22*	—
Litwa	1 457	90	*6,2*	*38*	*619*
Belgia	1 445	66	*4,6*	*21*	*462*

Źródło: *Hübners Geographisch-Statistische Tabellen*, Wiedeń 1936.

TABL. 3. LUDNOŚĆ POLSKI W LATACH 1900, 1921, 1931 i 1937

Województwa	Ludność								Odsetek ludności miejskiej	
	ogółem w milionach				na 1 km^2					
	1900	1921[ab]	1931[b]	1.I 1937	1900	1921[ab]	1931[b]	1.I 1937	1921[a]	1931
Polska	**25,5**	**27,2**	**32,1**	**34,2**	**66**	**70**	**83**	**88**	**25**	**27**
Woj. centralne .	10,3	11,3	13,5	14,3	75	83	98	104	31	33
,, wschodnie	4,6	4,2	5,6	6,0	37	34	45	48	13	14
,, zachodnie .	3,4	4,1	4,5	4,8	73	87	96	102	28	34
,, południowe	7,2	7,6	8,5	9,1	91	96	108	114	20	23

a Dla terenów nie objętych spisem z 1921 r. dane spisów z 1919 r. *b* Wojsko skoszarowane rozdzielono proporcjonalnie do ludności cywilnej.

TABL. 4. POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I LUDNOŚĆ POLSKI

Podział administracyjny w dn. 1.I 1937 r.

Województwa	Powierzchnia w tys. km^2	Liczba				Ludność w 1931 r.		
		powiatów		miast	gmin wiejskich	ogółem	miejska	wiejska
		ogółem	w tym grodzkich			w tysiącach		
Polska	**388,6**[a]	**264**	23	**603**	**3 133**	**32107,3**[b]	**8 785,6**	**23 130,2**
Woj. centralne .	**137,8**	**92**	10	**223**	**1 290**	**13377,3**	**4 463,3**	**8 914,0**
M. st. Warszawa	0,12	4	4	1	—	1 171,9	1 171,9	—
Warszawskie . .	29,5	23	—	59	303	2 529,2	584,8	1 944,4
Łódzkie	19,0	13	1	46	230	2 632,0	1 125,6	1 506,4
Kieleckie . . .	25,6	20	3	40	313	2 935,7	750,0	2 185,7
Lubelskie . . .	31,2	19	1	33	274	2 464,6	441,6	2 023,0
Białostockie . .	32,4	13	1	44	170	1 643,9	389,4	1 254,5
Woj. wschodnie .	**124,4**	**37**	1	**59**	**365**	**5 551,0**	**788,9**	**4 762,1**
Wileńskie . . .	29,0	9	1	15	96	1 276,0	263,2	1 012,8
Nowogródzkie .	23,0	8	—	10	87	1 057,2	102,7	954,5
Poleskie	36,7	9	—	12	79	1 132,2	146,5	985,7
Wołyńskie . . .	35,7	11	—	22	103	2 085,6	276,5	1 809,1
Woj. zachodnie .	**47,2**	**61**	10	**152**	**743**	**4 481,6**	**1 611,1**	**2 870,5**
Poznańskie . . .	26,6	31	4	99	205	2 106,5	838,4	1 268,1
Pomorskie . . .	16,4	19	3	35	153	1 080,1	353,7	726,4
Śląskie	4,2	11	3	18	385	1 295,0	419,0	876,0
Woj. południowe	**79,2**	**74**	2	**169**	**735**	**8 505,9**	**1 922,3**	**6 583,6**
Krakowskie . .	17,4	18	1	47	195	2 297,8	579,6	1 718,2
Lwowskie . . .	28,4	27	1	58	252	3 127,4	775,7	2 351,7
Stanisławowskie	16,9	12	—	28	119	1 480,3	295,2	1 185,1
Tarnopolskie .	16,5	17	—	36	169	1 600,4	271,8	1 328,6

a Bez Zatoki Puckiej (394 km^2), wód terytorialnych (493 km^2) i pasa przyległego (494 km^2). *b* W tym 191,5 tys. wojska skoszarowanego, nie uwzględnionego w danych dla województw i dla grup województw oraz w podziale na ludność miejską i wiejską.

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POLSKI WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R.

Podział administracyjny w dn. 1.I 1937 r.

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność ogółem w tys.	Ludność na 1 km^2
Polska	**388634**[a]	**32107,3**[b]	*83*
Woj. centralne . .	**137833**	**13377,3**	*97*
M. st. Warszawa	125	1 171,9	*9 375*
Południowo-warszawski grodzki .	38	304,9	*8 024*
Północno-warszawski grodzki . . .	32	478,2	*14945*
Prasko-warszawski grodzki	38[c]	170,7	*4 491*
Śródmiejsko-warszawski grodzki .	10	218,1	*21810*
Warszawskie . . .	29 468	2 529,2	*86*
Błoński	1 074	143,8	*134*
Ciechanowski . .	1 209	78,8	*65*
Gostyniński . .	1 147	81,6	*71*
Grójecki	1 699	132,4	*78*
Kutnowski . . .	922	108,0	*117*
Lipnowski . . .	1 535	104,5	*68*
Łowicki	1 258	104,8	*83*
Makowski . . .	1 136	65,6	*58*
Miński	1 228	111,1	*90*
Mławski	1 486	103,1	*69*
Nieszawski . . .	1 278	117,9	*92*
Płocki	1 485	128,1	*86*
Płoński	1 289	81,4	*63*
Przasnyski . . .	1 410	69,1	*49*
Pułtuski	1 527	118,1	*77*
Radzymiński . .	1 076	97,5	*91*
Rawski	1 327	93,5	*70*
Rypiński	1 214	86,6	*71*
Sierpecki	1 178	83,2	*71*
Skierniewicki . .	831	71,0	*85*
Sochaczewski . .	1 052	75,2	*71*
Warszawski . . .	1 782	326,1	*183*
Włocławski . . .	1 325	147,8	*112*
Łódzkie	19 034	2 632,0	*138*
Brzeziński . . .	1 100	150,9	*137*
Kaliski	1 481	195,8	*132*
Kolski	1 220	119,4	*98*
Koniński	2 368	207,5	*88*
Łaski	1 400	171,9	*123*
Łęczycki	1 317	127,6	*97*
Łódzki grodzki . .	59	604,6	*10 248*
Łódzki	893	161,7	*181*
Piotrkowski . . .	2 073	222,2	*107*
Radomszczański .	2 149	186,4	*87*
Sieradzki	1 619	168,0	*104*
Turecki	1 248	101,7	*82*
Wieluński	2 107	214,3	*102*
Kieleckie	25 589	2935,7	*115*
Będziński . . .	459	231,3	*504*
Częstochowski grodzki	48	117,2	*2 441*
Częstochowski .	1 855	182,6	*98*
Iłżecki	1 826	160,6	*88*
Jędrzejowski . .	1 293	109,8	*85*
Kielecki	1 946	219,3	*113*
Konecki	1 862	179,8	*97*
Kozienicki . . .	1 857	143,1	*77*
Miechowski . .	1 348	153,3	*114*
Olkuski	1 365	151,7	*111*
Opatowski . . .	1 639	186,5	*114*
Opoczyński . .	1 773	129,9	*73*
Pińczowski . .	1 150	126,1	*110*
Radomski grodzki	25	77,9	*3 116*
Radomski . . .	1 967	149,5	*76*
Sandomierski .	1 179	123,4	*105*
Sosnowiecki grodzki . . .	33	109,0	*3 302*
Stopnicki . . .	1 589	153,1	*96*
Włoszczowski .	1 430	100,6	*70*
Zawierciański .	945	131,0	*139*
Lubelskie	31 176	2464,6	*79*
Bialski	2 122	116,0	*55*
Biłgorajski . . .	1 720	116,9	*68*
Chełmski . . .	1 975	162,3	*82*
Garwoliński . .	1 974	159,9	*81*
Hrubieszowski .	1 575	130,0	*83*
Janowski . . .	1 960	152,7	*78*
Krasnostawski .	1 521	134,2	*88*
Lubartowski . .	1 389	108,0	*78*
Lubelski grodzki	30	112,3	*3 743*
Lubelski	1 889	163,5	*87*
Łukowski . . .	1 762	129,1	*73*
Puławski . . .	1 688	172,3	*102*
Radzyński . . .	1 621	99,1	*61*
Siedlecki . . .	1 988	151,4	*76*
Sokołowski . . .	1 276	83,9	*66*
Tomaszowski . .	1 397	121,1	*87*
Węgrowski . . .	1 301	88,8	*68*
Włodawski . . .	2 326	113,6	*49*
Zamojski . . .	1 662	149,5	*90*
Białostockie . . .	32 441	1643,9	*51*
Augustowski . .	2 035	74,8	*37*
Białostocki grodzki . . .	39	91,1	*2 336*
Białostocki . . .	3 079	140,1	*45*

a Bez Zatoki Puckiej (394 km^2), wód terytorialnych (493 km^2) i pasa przyległego (494 km^2). *b* W tym 191,5 tys. wojska skoszarowanego, nie uwzględnionego w danych dla powiatów, województw i grup województw. *c* Bez Wisły (7 km^2).

(c. d. str. 14)

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POLSKI WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R. (c. d.)

Podział administracyjny w dn. 1.I 1937 r.

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność ogółem w tys.	Ludność na 1 km^2
Bielski	4 988	202,4	41
Grodzieński	4 459	213,1	48
Łomżyński	2 657	168,2	63
Ostrołęcki	2 281	112,6	49
Ostrowski	1 467	99,8	68
Sokólski	2 333	103,1	44
Suwalski	2 246	110,1	49
Szczuczyński	1 451	68,2	47
Wołkowyski	3 938	171,3	43
Wysoko-mazow.	1 468	89,1	61
Woj. wschodnie	**124 399**	**5 551,0**	**45**
Wileńskie	29 011	1 276,0	44
Brasławski	4 217	143,1	34
Dziśnieński	3 968	159,9	40
Mołodecki	1 898	91,3	48
Oszmiański	2 362	104,6	44
Postawski	3 050	99,9	33
Święciański	4 017	136,5	34
Wilejski	3 427	131,1	38
Wileński grodzki	105	195,1	1 858
Wileńsko-trocki	5 967	214,5	36
Nowogródzkie	22 966	1 057,2	46
Baranowicki	3 298	161,1	49
Lidzki	4 258	183,5	43
Nieświeski	1 968	114,5	58
Nowogródzki	2 930	149,5	51
Słonimski	3 069	126,5	41
Stołpecki	2 371	99,4	42
Szczuczyński	2 273	107,2	47
Wołożyński	2 799	115,5	41
Poleskie	36 668	1 132,2	31
Brzeski	4 625	216,2	47
Drohicki	2 351	97,0	41
Kobryński	3 545	114,0	32
Kosowski	3 562	83,7	23
Koszyrski	3 243	95,0	29
Łuniniecki	5 678	108,6	19
Piński	5 631	184,3	33
Prużański	2 644	108,6	41
Stoliński	5 389	124,8	23
Wołyńskie	35 754	2 085,6	58
Dubieński	3 275	226,7	69
Horochowski	1 757	122,1	69
Kostopolski	3 496	159,6	46
Kowelski	5 682	255,1	45
Krzemieniecki	2 790	243,0	87
Lubomelski	2 054	85,5	42
Łucki	4 767	290,8	61
Równieński	2 898	252,8	87
Sarneński	5 478	181,3	33
Włodzimierski	2 208	150,4	68
Zdołbunowski	1 349	118,3	88
Woj. zachodnie	**47 187**	**4481,6**	**95**
Poznańskie	26 564	2106,5	79
Bydgoski grodzki	75	117,2	1 563
Bydgoski	1 334	58,1	44
Chodzieski	893	44,5	50
Czarnkowski	919	43,3	47
Gnieźnieński grodzki	18	30,7	1 704
Gnieźnieński	1 126	57,3	51
Gostyński	701	55,9	80
Inowrocławski grodzki	37	34,4	929
Inowrocławski	994	48,6	49
Jarociński	1 124	87,5	78
Kępiński	1 179	86,8	74
Kościański	1 059	78,9	74
Krotoszyński	915	75,5	82
Leszczyński	826	61,2	74
Międzychodzki	755	31,0	41
Mogileński	1 332	89,2	67
Nowotomyski	1 276	87,3	68
Obornicki	966	50,4	52
Ostrowski	1 193	104,1	87
Poznański grodzki	77	246,5	3 201
Poznański	1 221	91,2	75
Rawicki	522	49,9	96
Szamotulski	1 076	67,7	63
Szubiński	917	47,8	52
Średzki	800	49,9	62
Śremski	928	57,3	62
Wągrowiecki	1 037	54,3	52
Wolsztyński	754	47,9	64
Wrzesiński	608	43,7	72
Wyrzyski	1 163	66,9	57
Żniński	739	41,5	56
Pomorskie	16 407	1080,1	66
Brodnicki	912	56,3	62
Chełmiński	738	52,8	71
Chojnicki	1 854	76,9	41
Działdowski	842	42,7	51
Gdyński grodzki	66	38,6[a]	585
Grudziądzki grodzki	28	54,0	1 929
Grudziądzki	758	42,8	56
Kartuski	1 302	68,7	53
Kościerski	1 162	51,7	44
Lubawski	833	53,6	64
Morski	1 281	79,9	62

a Według spisu z r. 1936 – 83,8 tys.

(dok. str. 15)

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POLSKI WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R. (dok.)

Podział administracyjny w dn. 1.I 1937 r.

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność ogółem w tys.	Ludność na 1 km^2
Sępoleński	619	29,6	48
Starogardzki	1 127	71,8	64
Świecki	1 533	88,0	57
Tczewski	716	67,4	94
Toruński grodzki	37	54,0	1 459
Toruński	887	60,2	68
Tucholski	1 039	41,2	40
Wąbrzeski	673	49,9	74
Śląskie	**4 216**	**1 295,0**	**307**
Bielski grodzki	5	22,3	4 466
Bielski	344	62,6	182
Chorzowski grodzki	24	102,0	4 249
Cieszyński	662	81,1	122
Katowicki grodzki	40	126,1	3 151
Katowicki	154	215,1	1 397
Lubliniecki	715	45,2	63
Pszczyński	1 069	161,9	152
Rybnicki	890	212,9	239
Świętochłowicki	80	201,2	2 515
Tarnogórski	233	64,6	277
Woj. południowe	**79 215**	**8 505,9**	**107**
Krakowskie	**17 380**	**2 297,8**	**132**
Bialski	635	139,1	219
Bocheński	877	113,8	130
Brzeski	849	102,2	120
Chrzanowski	722	138,1	191
Dąbrowski	650	66,7	103
Gorlicki	1 079	104,8	97
Jasielski	1 055	116,1	110
Krakowski grodzki	48	219,3	4 568
Krakowski	884	187,5	212
Limanowski	944	87,3	92
Mielecki	901	77,5	86
Myślenicki	988	102,7	104
Nowosądecki	1 571	183,9	117
Nowotarski	1 893	129,5	68
Ropczycki	1 141	110,9	97
Tarnowski	881	142,4	162
Wadowicki	1 109	145,1	131
Żywiecki	1 153	130,9	114
Lwowskie	**28 408**	**3 127,4**	**110**
Bóbrecki	891	97,1	109
Brzozowski	684	83,2	122
Dobromilski	994	94,0	95
Drohobycki	1 499	194,4	130
Gródecki	889	85,0	96
Jarosławski	1 337	148,0	111
Jaworowski	977	86,8	89

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność ogółem w tys.	Ludność na 1 km^2
Kolbuszowski	873	69,6	80
Krośnieński	934	113,4	121
Leski	1 831	111,6	61
Lubaczowski	1 146	87,3	76
Lwowski grodzki	67	312,2	4 660
Lwowski	1 276	142,8	112
Łańcucki	889	97,7	110
Mościski	755	89,5	118
Niżański	973	64,2	66
Przemyski	1 002	162,5	162
Przeworski	415	61,4	148
Rawski	1 401	122,1	87
Rudecki	670	79,2	118
Rzeszowski	1 270	185,1	146
Samborski	1 133	133,8	118
Sanocki	1 282	114,2	89
Sokalski	1 324	109,1	82
Tarnobrzeski	956	73,3	77
Turczański	1 829	114,4	63
Żółkiewski	1 111	95,5	86
Stanisławowskie	**16 894**	**1 480,3**	**88**
Doliński	2 397	118,4	49
Horodeński	849	92,9	109
Kałuski	1 137	102,3	90
Kołomyjski	1 339	176,0	131
Kosowski	1 839	93,9	51
Nadwórniański	2 472	140,7	57
Rohatyński	1 147	127,3	111
Stanisławowski	1 249	198,4	159
Stryjski	2 081	152,6	73
Śniatyński	567	78,0	138
Tłumacki	934	116,0	124
Żydaczowski	883	83,8	95
Tarnopolskie	**16 533**	**1 600,4**	**97**
Borszczowski	1 067	103,3	97
Brodzki	1 125	91,3	81
Brzeżański	1 135	103,8	91
Buczacki	1 208	139,1	115
Czortkowski	734	84,0	114
Kamionecki	1 000	82,1	82
Kopyczyniecki	841	88,6	105
Podhajecki	1 018	95,7	94
Przemyślański	927	89,9	97
Radziechowski	1 022	69,3	68
Skałacki	876	89,2	102
Tarnopolski	1 231	142,2	116
Trembowelski	789	84,3	107
Zaleszczycki	684	72,0	105
Zbaraski	740	65,6	89
Zborowski	941	81,4	87
Złoczowski	1 195	118,6	99

TABL. 6. LICZBA GMIN WIEJSKICH WEDŁUG POWIERZCHNI I LUDNOŚCI W POLSCE

Podział administracyjny w dn. 1.I 1937 r.

A. Według powierzchni

Województwa	Ogółem	Gminy o powierzchni km^2						
		50 i mniej	50–100	100–150	150–200	200–250	250–300	powyżej 300
Polska	**3 133**	**563**	**1 111**	**809**	**226**	**141**	**89**	**194**
Woj. centralne .	1 290	108	634	396	94	34	7	17
,, wschodnie	365	—	1	6	37	76	75	170
,, zachodnie .	743	392	144	141	46	17	2	1
w tym śląskie	385	382[a]	2	1	—	—	—	—
,, południowe	735	63	332	266	49	14	5	6

B. Według ludności obecnej w 1931 r.

Województwa	Ogółem	Gminy o ludności w tysiącach						
		2 i mniej	2–4	4–6	6–8	8–10	10–12	12–14	powyżej 14
Polska	**3 133**	**301**	**290**	**678**	**703**	**467**	**304**	**156**	**234**
Woj. centralne .	1 290	5	132	405	404	185	98	34	27
,, wschodnie	365	—	1	5	38	68	60	55	138
,, zachodnie .	743	293	124	173	92	29	13	8	11
w tym śląskie	385	290[b]	53	12	6	5	4	4	11
,, południowe	735	3	33	95	169	185	133	59	58

a W tym 112 gmin liczących poniżej 5 km^2, 137 liczących 5 – 10 km^2 i 133 gminy liczące 10 – 50 km^2. *b* W tym 68 gmin liczących poniżej 500 osób, 121 gmin liczących 500 – 1000 osób i 101 gmin liczących 1000 – 2000 osób.

TABL. 7. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1800 – 1936

Kraje	1800	1850	1900	1910	1920	1930	1936
	w tysiącach						
Polska[a]	.	.	25 563	28 978	26 664	31 258	33 823
Anglia z Walią i Szkocją	10 501	20 817	37 000	40 834	42 769	44 791	45 810
Belgia	.	4 337	6 694	7 424	7 462	8 092	8 310
Dania	929	1 415	2 450	2 757	3 267	3 550	3 700
Francja	28 250	36 472	40 681	41 479	39 210	41 835	41 930
Hiszpania	10 541	.	18 618	19 156	21 338	23 560	24 850[b]
Holandia	.	3 057	5 104	5 858	6 865	7 936	8 505
Niemcy	24 831	35 900	56 367	64 926	59 177	64 280	67 330
Norwegia	883	1 400	2 243	2 390	2 653	2 815	2 891
Szwecja	2 347	3 483	5 136	5 522	5 904	6 142	6 256
Włochy	18 125	24 348	32 475	34 671	38 033	41 230	43 121
Z.S.R.R. (część europ.)	39 000	60 670	108 594	130 819	116063[c]	127 030	134500[d]
Australia	.	405	3 774	4 455	5 436	6 475	6 775
Brazylia	3 250	.	17 319	24 618	31 235	40 273	47 795[b]
Indie Brytyjskie . . .	.	206 162[e]	294 361	315 156	318942	352 838	366800[d]
Japonia	.	33 301[e]	46 732	49 588	55 963	64 450	70 313
Kanada	.	1 842	5 371	7 205	8 788	10 374	11 100
Stany Zjedn. Am. . .	5 308	23 192	75 994	91 972	105711	122 864	127889

a W granicach obecnych. *b* 1935 r. *c* 1926 r. *d* 1934 r. *e* 1870 r.

Uwaga. O ile nie zaznaczono inaczej, dane dotyczą ludności krajów w każdorazowych granicach politycznych.

Źródło: *Statistique Générale de la France. Annuaire Statistique, 1935*, Paryż 1936.

TABL. 8. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NIEKTÓRYCH KRAJÓW W KOŃCU 1934 R.

Kraje	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność	
		ogółem w milionach	na jeden km^2
Ogółem	**146 358**	**2 077,4**	***14***
Europa	**11 423**	**524,4**	***46***
Albania	28	1,1	*39*
Andorra	0,5	0,005	*10*
Anglia (Zj. Król.)	245	46,9	*191*
Austria	84	6,8	*81*
Belgia	31	8,3	*271*
Bułgaria	103	6,1	*59*
Czechosłowacja .	140	15,1	*108*
Dania	44	3,7	*83*
Estonia	48	1,1	*24*
Finlandia	383	3,6	*9*
Francja	551	41,9	*76*
Gdańsk W.M. .	2	0,4	*216*
Grecja	130	6,7	*52*
Hiszpania . . .	505	24,6	*49*
Holandia	34	8,4	*245*
Irlandia W.P.(D)	69	3,0	*44*
Islandia	103	0,1	*1*
Jugosławia . . .	248	14,7	*60*
Lichtenstein . . .	0.16	0,01	*76*
Litwa	56	2,5	*45*
Luksemburg . .	3	0,3	*117*
Łotwa	66	2,0	*30*
Monako	0,0015	0,022	*16 667*
Niemcy	471	66,6	*142*
Norwegia . . .	323	2,9	*9*
Polska	389	33,4	*86*
Portugalia . . .	92	7,2	*78*
Rumunia	295	19,0	*65*
San Marino . .	0,06	0,014	*230*
Szwajcaria . . .	41	4,2	*101*
Szwecja	449	6,2	*14*
Turcja	763	15,9	*21*
w tym część europejska	24	1,2	*52*
Watykan	0,00044	0,01	*2 273*
Węgry	93	8,9	*96*
Włochy	310	42,6	*137*
Z.S.R.R. . . .	21 176	170,5	*8*
w tym część europejska	5 999	134,5	*22*
Pos. angielskie			
Malta	0,32	0,255	*807*
Gibraltar	0,005	0,02	*3 333*
Pos. norweska			
Spitzbergen (Svalbard) . .	63	0,0006	0,01
Afryka	**29 932**	**145,3**	***5***
Abisynia[a b] . . .	900	5,5	*6*
Egipt[c]	1 000	15,4	.
w tym zamieszkały . .	35	15,4	*436*
Liberia	120	2,5	*21*
Tanger[d]	0,6	0,1	*133*
Pos. angielskie	7 337	52,1	*7*
w tym:			
Afr. Płd.-Zach.(M)	835	0,3	*0,3*
Kamerun (M) . .	89	0,8	*9*
Nigeria	877	19,1	*22*
Rodezja Płn. i Płd.	1 135	2,6	*2*
Tanganika (M) .	969	5,0	*5*
Togo (M) . . .	34	0,3	*10*
Zw. Płd.-Afr. (D)	1 222	8,5	*7*
Pos. belgijskie	2 440	12,9	*5*
w tym:			
Kongo	2 385	9,4	*4*
RuandaUrundi(M)	55	3,5	*64*
Pos. francuskie	10 815	40,1	*4*
w tym:			
Alger	2 196	7,0	*3*
Kamerun (M) . .	430	2,3	*5*
Madagaskar . .	616	3,8	*6*
Maroko	431	5,6	*13*
Togo Franc. (M)	52	0,8	*15*
Tunis	125	2,5	*20*
Pos. hiszpańskie	334	1,0	*3*
Pos. portugalskie	2 070	7,5	*4*
w tym:			
Angola	1 256	2,7	*2*
Mozambik . . .	771	4,2	*5*
Pos. włoskie[e]	2 394	2,4	*1*
w tym:			
Erytrea	120	0,6	*5*
Libia	1 774	0,7	*0,4*
Somali	500	1,0	*2*
Kondominium ang.-egipskie			
Sudan	2 521	5,8	*2*

a Obecnie w posiadaniu Włoch. *b* Według innych szacunków: powierzchnia 1 120 tys. km^2, ludność 12 milionów, gęstość zaludnienia na km^2 – 11. *c* Łącznie z częścią azjatycką Egiptu (półwysep Synai) ok. 59 tys. km^2. *d* Pod zarządem międzynarodowym. *e* Ob. uwagę *a*.

Uwaga. Umieszczone przy krajach w nawiasach skróty oznaczają: D–dominium, M–mandat, Pos.–posiadłości.

(dok. str. 18)

TABL. 8. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NIEKTÓRYCH KRAJÓW W KOŃCU 1934 R. (dok.)

Kraje	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność ogółem w milionach	Ludność na jeden km^2
Ameryka Płn. i Płd.	**40 541**	**261,6**	***6***
Argentyna	2 793	12,2	*4*
Boliwia	1 333	3,0	*2*
Brazylia	8 511	41,7	*5*
Chile	742	4,5	*6*
Costa Rica	60	0,6	*9*
Ekwador	307	2,0	*7*
Guatemala	110	2,3	*21*
Haiti	26	2,6	*100*
Honduras	120	1,0	*8*
Kolumbia	1 162	8,4	*7*
Kuba	114	4,2	*37*
Meksyk	1 969	18,4	*9*
Nikaragua	128	0,9	*7*
Panama	84	0,5	*6*
Paragwaj	458	0,9	*2*
Peru	1 249	6,8	*5*
Salvador	34	1,6	*46*
San Domingo	50	1,5	*29*
Stany Zjedn. Am.	7 839	127,0	*16*
Urugwaj	187	2,0	*11*
Wenezuela	912	3,3	*4*
Pos. angielskie	10 266	13,7	*1*
w tym:			
Gujana	232	0,3	*1*
Kanada (D)	9 542	10,9	*1*
Nowa Funlandia (D)	422	0,3	*0,7*
w tym Labrador	311	0,004	*0,01*
Pos. duńskie			
Grenlandia[a]	313	0,017	*0,05*
Pos. francuskie	93	0,5	*6*
w tym Gujana	20	0,02	*1*
Pos. holenderskie	151	0,2	*2*
w tym Surinam	150	0,2	*1*
Pos. Stanów Zjedn.	1 530	1,8	*1*
w tym Alaska	1 519	0,06	*0,04*
Azja	**41 496**	**1135,7**	**27**
Afganistan	650	7,0	*11*
Arabia (Nejd, Hedżas, Oman, Koweit, Jemen, Hadramaut)	2 600	7,0	*3*
Chiny	9 800	419,1	*43*
Irak	302	3,3	*11*
Iran	1 626	15,0	*9*
Japonia	382	68,5	*179*
Mandżuria	1 303	30,9	*24*
Syjam	518	13,0	*25*
Turcja	763	15,9	*21*
w tym część azjatycka	739	14,7	*20*
Z.S.R.R.	21 176	170,5	*8*
w tym część azjatycka	15 178	36,0	*2*
Pos. angielskie	5 353	386,7	*72*
w tym:			
Cypr	9	0,4	*40*
Indie Brytyjskie	4 684	366,8	*78*
Palestyna (M)	26	1,2	*47*
Transjordania (M)	40	0,3	*8*
Pos. francuskie	938	26,1	*28*
w tym:			
Indochiny	736	22,3	*30*
Syria i Liban (M)	200	3,3	*16*
Pos. holenderskie			
Indie Holenderskie	1 488	64,3	*43*
Pos. japońskie	297	29,6	*100*
w tym:			
Formoza	36	5,1	*142*
Korea	221	22,6	*102*
Pos. portugalskie	23	1,3	*55*
Pos. St. Zj. Am.	296	13,1	*44*
Pos. włoskie	3	0,1	*54*
Australia i Oceania	**8 966**	**10,4**	***1***
Pos. angielskie	8 495	9,6	*1*
w tym:			
Australia (D)	7 704	6,7	*1*
Nowa Zelandia (D)	268	1,6	*6*
Nowa Gwinea, Samoa i inne (M)	239	0,7	*3*
Posiadłości:			
francuskie	23	0,1	*4*
holenderskie (Nowa Gwinea)	416	0,1	*0,3*
japońskie (M)	2	0,1	*33*
Stanów Zjedn. Am.	18	0,4	*23*
francusko-ang.	12	0,1	*5*
Antarktyda	**14 000**	**0,0**	***0,0***
w tym pos. angielskie	5 000	0,0	*0,0*

a Część wolna od lodów.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 17.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1935/36*, Genewa 1936. *Hübners Geographisch-Statistische Tabellen*, Wiedeń 1936.

TABL. 9. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ KRAJÓW POSIADAJĄCYCH KOLONIE, DOMINIA, PROTEKTORATY, MANDATY W KOŃCU 1934 R.

Kraje	Powierzchnia ogółem	Powierzchnia w tym posiadłości	Ludność ogółem	Ludność w tym w posiadłościach
	w tys. *km*²		w milionach	
Imperium Brytyjskie[a] . . .	34 298	34 053	518,2	471,3
Francja	12 432	11 881	108,8	66,9
Stany Zjedn. Am.	9 683	1 844	142,3	15,3
Włochy	2 707	2 397	45,1	42,6
Belgia	2 471	2 440	21,2	12,9
Portugalia	2 185	2 093	16,0	8,8
Holandia	2 089	2 055	73,0	64,6
Hiszpania	839	334	25,6	1,0
Japonia	681	299	98,2	29,7
Norwegia	386	63	2,9	0,0
Dania	357	313[b]	3,7	0,0[b]

a Bez Antarktydy. *b* Część Grenlandii wolna od lodów.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1935/36*, Genewa 1936.

TABL. 10. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 1931 R.

Liczby bezwzględne

Miasta. Wieś Województwa Płeć	Ogółem[a]	w tym w wieku lat 15–49	W wieku lat 0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 i więcej
	w tysiącach									
Polska . . .	**31 915,8**	16421,2	**7948,9**	**5813,2**	**6144,0**	**4254,3**	**2986,9**	**2252,8**	**1627,8**	**860,2**
Mężczyźni	15 427,5	7 794,7	4025,1	2878,5	2930,6	1999,1	1391,3	1051,7	753,0	385,6
Kobiety . .	16 488,3	8 626,5	3923,8	2934,7	3213,4	2255,2	1595,6	1201,1	874,8	474,6
Miasta . . .	8 731,1	4 918,7	1769,3	1506,0	1818,2	1328,9	937,9	676,7	456,3	228,8
Mężczyźni	4 103,5	2 261,2	897,9	733,1	829,9	604,7	432,6	312,2	198,5	90,7
Kobiety .	4 627,6	2 657,5	871,4	772,9	988,3	724,2	505,3	364,5	257,8	138,1
Wieś . . .	23 184,7	11502,5	6179,6	4307,2	4325,8	2925,4	2049,0	1576,1	1171,5	631,4
Mężczyźni	11 324,0	5 533,5	3127,2	2145,4	2100,7	1394,4	958,7	739,5	554,5	294,9
Kobiety .	11 860,7	5 969,0	3052,4	2161,8	2225,1	1531,0	1090,3	836,6	617,0	336,5
Centralne . .	13 377,6	6 860,3	3335,3	2493,2	2500,1	1817,4	1268,2	908,4	689,5	354,4
Mężczyźni	6 473,3	3 266,0	1690,7	1236,8	1180,7	863,8	601,0	426,7	314,5	154,4
Kobiety .	6 904,3	3 594,3	1644,6	1256,4	1319,4	953,6	667,2	481,7	375,0	200,0
Wschodnie .	5 550,7	2 815,1	1511,4	976,5	1063,4	719,3	512,9	372,6	256,9	134,3
Mężczyźni	2 698,8	1 345,6	764,2	472,3	512,5	345,6	246,0	175,1	120,0	61,5
Kobiety .	2 851,9	1 469,5	747,2	504,2	550,9	373,7	266,9	197,5	136,9	72,8
Zachodnie .	4 481,6	2 367,8	1025,2	845,5	902,7	597,1	412,1	330,1	229,9	136,3
Mężczyźni	2 172,7	1 127,7	521,6	429,9	435,7	271,2	189,2	156,3	107,5	59,9
Kobiety .	2 308,9	1 240,1	503,6	415,6	467,0	325,9	222,9	173,8	122,4	76,4
Południowe .	8 505,9	4 378,0	2077,0	1498,0	1677,8	1120,5	793,7	641,7	451,5	235,2
Mężczyźni	4 082,7	2 055,4	1048,6	739,5	801,7	518,5	355,1	293,6	211,0	109,8
Kobiety .	4 423,2	2 322,6	1028,4	758,5	876,1	602,0	438,6	348,1	240,5	125,4

a Łącznie z ludnością w wieku niewiadomym (dla Polski 27,7 tys.). (dok. str. 20)

TABL. 10. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 1931 R. (dok.)
Liczby względne

Miasta. Wieś Województwa Płeć	Ogółem [a]	w tym w wieku lat 15–49	W wieku lat 0–9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej
			w odsetkach							
Polska . . .	**100,0**	51,6	**24,9**	**18,2**	**19,2**	**13,3**	**9,4**	**7,1**	**5,1**	**2,7**
Mężczyźni .	100,0	50,5	26,1	18,6	19,0	13,0	9,0	6,8	4,9	2,5
Kobiety . .	100,0	52,3	23,8	17,8	19,5	13,6	9,7	7,3	5,3	2,9
Miasta . . .	100,0	56,7	20,3	17,3	20,8	15,2	10,7	7,8	5,2	2,6
Wieś	100,0	49,6	26,6	18,6	18,7	12,6	8,8	6,8	5,1	2,7
Centralne . .	100,0	51,3	24,9	18,6	18,7	13,6	9,5	6,8	5,2	2,6
Wschodnie .	100,0	50,7	27,2	17,6	19,2	13,0	9,2	6,7	4,6	2,4
Zachodnie .	100,0	52,8	22,9	18,9	20,1	13,3	9,2	7,4	5,1	3,0
Południowe .	100,0	51,5	24,4	17,6	19,7	13,2	9,3	7,6	5,3	2,8
			na 100 mężczyzn przypada kobiet							
Polska . . .	**106,9**	110,7	**97,5**	**102,0**	**109,6**	**112,8**	**114,7**	**114,2**	**116,2**	**123,1**
Miasta . . .	112,8	117,5	97,1	105,4	119,1	119,8	116,8	116,7	129,8	152,2
Wieś	104,7	107,9	97,6	100,8	105,9	109,8	113,7	113,1	111,3	114,1
Centralne . .	106,7	110,1	97,3	101,6	111,8	110,4	111,0	112,9	119,3	129,6
Wschodnie .	105,7	109,2	97,8	106,8	107,5	108,2	108,5	112,8	114,1	118,5
Zachodnie .	106,3	110,0	96,5	96,7	107,2	120,2	117,8	111,2	113,9	127,5
Południowe .	108,3	113,0	98,1	102,6	109,3	116,1	123,5	118,6	113,9	114,2

a Łącznie z ludnością w wieku niewiadomym.

TABL. 11. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Kraje	Rok spisu	Ogółem	W wieku lat 0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60 i więcej
			w odsetkach						
Polska . .	1921	100,0	21,6	26,1	16,8	11,4	9,3	7,6	7,2
	1931	100,0[a]	24,9	18,2	19,2	13,3	9,4	7,1	7,8
Anglia[b] . . .	1931	100,0	15,8	16,6	17,2	14,7	13,1	11,1	11,5
Francja . . .	1931	100,0	17,3	13,1	16,7	14,7	12,8	11,4	14,0
Holandia . .	1930	100,0	21,1	18,9	17,2	13,8	10,9	8,7	9,4
Niemcy . . .	1933	100,0	15,6	15,1	18,9	16,1	12,6	10,7	11,0
Szwecja . . .	1930	100,0	15,9	18,0	17,3	14,4	12,0	9,6	12,8
Włochy . . .	1931	100,0	22,0	17,6	17,1	13,1	10,8	8,6	10,8
Z.S.R.R. . .	1926	100,0	25,5	23,2	17,6	11,9	8,8	6,3	6,7
Stany Zj. Am.	1930	100,0	19,6	19,2	16,9	14,9	12,2	8,7	8,5
			na 100 mężczyzn przypada kobiet						
Polska . .	1921	106,9	98,4	104,5	114,9	117,0	109,2	106,2	106,7
	1931	106,9	97,5	102,0	109,6	112,8	114,7	114,2	118,5
Anglia[b] . . .	1931	108,8	98,0	99,5	105,9	115,7	116,0	111,5	125,3
Francja . . .	1931	107,1	97,7	97,8	95,6	110,2	118,8	111,5	127,0
Holandia . .	1930	101,3	96,3	97,8	102,9	104,2	103,3	103,8	108,2
Niemcy . . .	1933	105,8	96,8	97,2	100,0	112,0	119,8	108,8	115,6
Szwecja . . .	1930	103,1	96,4	96,3	99,8	104,4	107,0	106,7	120,2
Włochy . . .	1931	104,5	96,6	98,1	105,1	116,1	116,5	107,2	108,5
Z.S.R.R. . .	1926	107,0	99,0	103,1	111,8	111,3	104,6	118,6	126,9
Stany Zj. Am.	1930	97,6	97,4	99,2	103,0	98,3	92,5	91,1	97,2

a Łącznie z ludnością w wieku niewiadomym. *b* Bez Szkocji i Północnej Irlandii.

TABL. 12. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R.
Liczby bezwzględne

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Język ojczysty: polski	ukraiński	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki	żydowski z hebrajskim	inny i nie podany
	w tysiącach								
Polska	**31915,8**	**21993,4**	**3222,0**	**1219,6**	**989,9**	**138,7**	**741,0**	**2732,6**	**878,6**
Miasta . . .	8 731,1	5 966,9	187,9	96,1	32,8	53,3	230,2	2124,6	39,3
Wieś . . .	23184,7	16026,5	3034,1	1123,5	957,1	85,4	510,8	608,0	839,3
M. st. Warszawa	1 171,9	826,2	1,2	0,1	0,6	4,0	1,9	333,3	4,6
Warszawskie .	2 529,2	2 227,6	0,9	0,1	0,3	1,9	73,6	215,1	9,7
Miasta . . .	582,5	405,4	0,2	0,0	0,1	0,6	4,1	170,7	1,4
Wieś . . .	1 946,7	1 822,2	0,7	0,1	0,2	1,3	69,5	44,4	8,3
Łódzkie . . .	2 632,0	2 108,4	1,4	0,0	0,2	1,6	155,3	359,4	5,7
Miasta . . .	1 104,2	691,5	0,5	0,0	0,1	1,4	80,1	329,0	1,6
Wieś . . .	1 527,8	1 416,9	0,9	0,0	0,1	0,2	75,2	30,4	4,1
Kieleckie . . .	2 935,7	2 618,3	0,9	0,0	0,1	1,0	7,9	304,9	2,6
Miasta . . .	750,0	527,5	0,3	0,0	0,0	0,7	0,6	219,6	1,3
Wieś . . .	2 185,7	2 090,8	0,6	0,0	0,1	0,3	7,3	85,3	1,3
Lubelskie . . .	2 464,9	2 109,2	63,1	10,7	1,3	2,8	15,9	259,5	2,4
Miasta . . .	433,7	268,0	1,0	0,1	0,1	0,8	0,3	162,6	0,8
Wieś . . .	2 031,2	1 841,2	62,1	10,6	1,2	2,0	15,6	96,9	1,6
Białostockie . .	1 643,9	1 182,3	2,6	0,8	205,6	35,1	7,3	195,0	15,2[a]
Miasta . . .	396,1	225,3	0,4	0,1	5,9	10,5	2,7	150,4	0,8
Wieś . . .	1 247,8	957,0	2,2	0,7	199,7	24,6	4,6	44,6	14,4
Wileńskie . .	1 276,0	761,7	0,4	1,2	289,7	43,3	1,3	108,9	69,5[b]
Miasta . . .	261,3	164,5	0,2	0,1	7,8	9,7	0,6	75,6	2,8
Wieś . . .	1 014,7	597,2	0,2	1,1	281,9	33,6	0,7	33,3	66,7
Nowogródzkie .	1 057,2	553,9	0,5	0,7	413,5	6,8	0,4	77,0	4,4
Miasta . . .	102,7	46,6	0,1	0,1	11,8	2,5	0,2	41,3	0,1
Wieś . . .	954,5	507,3	0,4	0,6	401,7	4,3	0,2	35,7	4,3
Poleskie . . .	1 131,9	164,1	54,0	—	75,4	16,2	1,0	113,0	708,2[c]
Miasta . . .	148,8	44,1	0,8	—	5,6	7,8	0,1	72,7	17,7
Wieś . . .	983,1	120,0	53,2	—	69,8	8,4	0,9	40,3	690,5
Wołyńskie . .	2 085,6	346,6	1418,3	8,6	2,4	23,4	46,9	205,5	33,9[d]
Miasta . . .	252,5	69,5	40,6	0,4	0,3	13,4	2,7	122,8	2,8
Wieś . . .	1 833,1	277,1	1377,7	8,2	2,1	10,0	44,2	82,7	31,1
Poznańskie . .	2 106,5	1 906,4	0,8	0,1	0,3	0,6	193,1	3,3	1,9
Miasta . . .	838,4	788,2	0,6	0,1	0,2	0,5	45,0	3,2	0,6
Wieś . . .	1 268,1	1 118,2	0,2	0,0	0,1	0,1	148,1	0,1	1,3
Pomorskie . .	1 080,1	969,4	0,3	0,0	0,2	0,4	105,4	2,0	2,4
Miasta . . .	348,3	321,8	0,2	0,0	0,2	0,3	23,4	1,7	0,7
Wieś . . .	731,8	647,6	0,1	0,0	0,0	0,1	82,0	0,3	1,7
Śląskie	1 295,0	1 195,6	0,2	0,0	0,0	0,2	90,6	6,5	1,9[e]
Miasta . . .	418,4	357,6	0,2	0,0	0,0	0,1	53,8	5,9	0,8
Wieś . . .	876,6	838,0	0,0	0,0	0,0	0,1	36,8	0,6	1,1
Krakowskie .	2 297,8	2 097,4	2,1	58,3	0,1	0,3	8,9	128,0	2,7
Miasta . . .	579,6	459,5	1,0	1,1	0,0	0,2	5,4	111,4	1,0
Wieś . . .	1 718,2	1 637,9	1,1	57,2	0,1	0,1	3,5	16,6	1,7
Lwowskie . .	3 127,4	1 805,0	579,5	487,7	0,2	0,7	12,1	232,9	9,3
Miasta . . .	775,7	492,1	57,4	36,5	0,1	0,6	3,4	183,9	1,7
Wieś . . .	2 351,7	1 312,9	522,1	451,2	0,1	0,1	8,7	49,0	7,6
Stanisławowskie	1 480,3	332,2	693,8	325,1	0,0	0,2	16,7	109,4	2,9
Miasta . . .	295,2	120,6	55,3	32,3	0,0	0,1	5,6	80,9	0,4
Wieś . . .	1 185,1	211,6	638,5	292,8	0,0	0,1	11,1	28,5	2,5
Tarnopolskie .	1 600,4	789,1	402,0	326,2	0,0	0,2	2,7	78,9	1,3
Miasta . . .	271,8	158,5	27,9	25,2	0,0	0,1	0,3	59,6	0,2
Wieś . . .	1 328,6	630,6	374,1	301,0	0,0	0,1	2,4	19,3	1,1

a–e W tym język: *a* litewski 13,1; *b* litewski 65,3; *c* „tutejszy" 707,1; *d* czeski 31,0; *e* czeski 0,3.

(dok. str. 22)

TABL. 12. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R. (dok.)

Liczby względne

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Język ojczysty							
		polski	ukraiński	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki	żydowski z hebrajskim	inny i nie podany
	w odsetkach								
Polska	**100,0**	**68,9**	**10,1**	**3,8**	**3,1**	**0,4**	**2,3**	**8,5**	**2,8**
Miasta	100,0	68,3	2,2	1,1	0,4	0,6	2,6	24,3	0,5
Wieś	100,0	69,1	13,1	4,9	4,1	0,4	2,2	2,6	3,6
M. st. Warszawa	100,0	70,5	0,1	0,0	0,0	0,3	0,2	28,5	0,4
Warszawskie	100,0	88,1	0,0	0,0	0,0	0,1	2,9	8,5	0,4
Miasta	100,0	69,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,7	29,3	0,3
Wieś	100,0	93,6	0,0	0,0	0,0	0,1	3,6	2,3	0,4
Łódzkie	100,0	80,1	0,1	0,0	0,0	0,1	5,9	13,6	0,2
Miasta	100,0	62,6	0,0	0,0	0,0	0,1	7,3	29,8	0,2
Wieś	100,0	92,7	0,1	0,0	0,0	0,0	4,9	2,0	0,3
Kieleckie	100,0	89,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	10,4	0,1
Miasta	100,0	70,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	29,3	0,2
Wieś	100,0	95,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	3,9	0,1
Lubelskie	100,0	85,6	2,6	0,4	0,1	0,1	0,6	10,5	0,1
Miasta	100,0	61,8	0,2	0,0	0,0	0,2	0,1	37,5	0,2
Wieś	100,0	90,6	3,0	0,5	0,1	0,1	0,8	4,8	0,1
Białostockie	100,0	71,9	0,2	0,0	12,5	2,1	0,5	11,9	0,9[a]
Miasta	100,0	56,9	0,1	0,0	1,5	2,6	0,7	38,0	0,2
Wieś	100,0	76,7	0,2	0,0	16,0	2,0	0,4	3,6	1,1
Wileńskie	100,0	59,7	0,0	0,1	22,7	3,4	0,1	8,5	5,5[b]
Miasta	100,0	63,0	0,1	0,0	3,0	3,7	0,2	28,9	1,1
Wieś	100,0	58,8	0,0	0,1	27,8	3,3	0,1	3,3	6,6
Nowogródzkie	100,0	52,4	0,0	0,1	39,1	0,7	0,0	7,3	0,4
Miasta	100,0	45,4	0,1	0,1	11,4	2,4	0,2	40,3	0,1
Wieś	100,0	53,2	0,0	0,1	42,1	0,4	0,0	3,7	0,5
Poleskie	100,0	14,5	4,8	—	6,6	1,4	0,1	10,0	62,6[c]
Miasta	100,0	29,7	0,5	—	3,7	5,3	0,1	48,8	11,9
Wieś	100,0	12,2	5,4	—	7,1	0,9	0,1	4,1	70,2
Wołyńskie	100,0	16,6	68,0	0,4	0,1	1,1	2,3	9,9	1,6[d]
Miasta	100,0	27,5	16,1	0,2	0,1	5,3	1,1	48,6	1,1
Wieś	100,0	15,1	75,2	0,4	0,1	0,6	2,4	4,5	1,7
Poznańskie	100,0	90,5	0,0	0,0	0,0	0,0	9,2	0,2	0,1
Miasta	100,0	94,0	0,1	0,0	0,0	0,0	5,4	0,4	0,1
Wieś	100,0	88,2	0,0	0,0	0,0	0,0	11,7	0,0	0,1
Pomorskie	100,0	89,8	0,0	0,0	0,0	0,0	9,8	0,2	0,2
Miasta	100,0	92,4	0,1	0,0	0,0	0,1	6,7	0,5	0,2
Wieś	100,0	88,5	0,0	0,0	0,0	0,0	11,2	0,0	0,3
Śląskie	100,0	92,5	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,5	0,2[e]
Miasta	100,0	85,5	0,0	0,0	0,0	0,0	12,9	1,4	0,2
Wieś	100,0	95,6	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,1	0,1
Krakowskie	100,0	91,3	0,1	2,5	0,0	0,0	0,4	5,6	0,1
Miasta	100,0	79,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,9	19,2	0,2
Wieś	100,0	95,3	0,1	3,3	0,0	0,0	0,2	1,0	0,1
Lwowskie	100,0	57,7	18,5	15,6	0,0	0,0	0,4	7,5	0,3
Miasta	100,0	63,5	7,4	4,7	0,0	0,1	0,4	23,7	0,2
Wieś	100,0	55,8	22,2	19,2	0,0	0,0	0,4	2,1	0,3
Stanisławowskie	100,0	22,4	46,9	22,0	0,0	0,0	1,1	7,4	0,2
Miasta	100,0	40,8	18,7	11,0	0,0	0,0	1,9	27,4	0,2
Wieś	100,0	17,9	53,9	24,7	0,0	0,0	0,9	2,4	0,2
Tarnopolskie	100,0	49,3	25,1	20,4	0,0	0,0	0,2	4,9	0,1
Miasta	100,0	58,3	10,3	9,3	0,0	0,0	0,1	21,9	0,1
Wieś	100,0	47,4	28,1	22,7	0,0	0,0	0,2	1,5	0,1

a–e W tym język: *a* litewski 0,8; *b* litewski 5,2; *c* „tutejszy" 62,5; *d* czeski 1,5; *e* czeski 0,0.

TABL. 13. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WYZNAŃ W LATACH 1931 i 1921

A. Rok 1931. Liczby bezwzględne

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Wyznanie: rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	prawosławne	ewangelickie[a]	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne niechrześcij.	nie określ. i nie podane
	w tysiącach								
Polska	**31915,8**	**20670,1**	**3336,2**	**3762,5**	**835,2**	**145,4**	**3113,9**	**6,8**	**45,7**
Miasta	8 731,1	5 564,6	322,4	190,9	242,9	16,8	2380,1	3,1	10,3
Wieś	23184,7	15105,5	3013,8	3571,6	592,3	128,6	733,8	3,7	35,4
M. st. Warszawa	1 171,9	783,9	1,0	9,0	21,2	1,1	352,7	0,2	2,8
Warszawskie . .	2 529,2	2 188,9	1,0	4,6	94,1	16,7	219,1	0,0	4,8
Miasta	582,5	394,0	0,2	1,8	11,5	1,2	173,0	0,0	0,8
Wieś	1 946,7	1 794,9	0,8	2,8	82,6	15,5	46,1	0,0	4,0
Łódzkie	2 632,0	2 041,5	1,1	5,0	187,9	14,7	378,5	0,1	3,2
Miasta	1 104,2	660,9	0,6	3,7	87,8	5,4	344,9	0,1	0,8
Wieś	1 527,8	1 380,6	0,5	1,3	100,1	9,3	33,6	0,0	2,4
Kieleckie	2 935,7	2 593,2	1,2	2,9	11,5	3,3	317,0	0,0	6,6
Miasta	750,0	517,4	0,5	2,0	2,9	0,3	226,2	0,0	0,7
Wieś	2 185,7	2 075,8	0,7	0,9	8,6	3,0	90,8	0,0	5,9
Lubelskie . . .	2 464,9	1 895,8	3,4	210,4	23,2	13,6	314,3	0,0	4,2
Miasta	433,7	234,6	0,5	6,6	1,3	0,5	189,6	0,0	0,6
Wieś	2 031,2	1 661,2	2,9	203,8	21,9	13,1	124,7	0,0	3,6
Białostockie . .	1 643,9	1 114,1	1,5	304,7	15,2	8,8	197,4	0,7	1,5
Miasta	396,1	209,8	0,6	27,3	5,0	0,6	152,1	0,5	0,2
Wieś	1 247,8	904,3	0,9	277,4	10,2	8,2	45,3	0,2	1,3
Wileńskie . . .	1 276,0	797,5	1,0	324,7	3,5	34,7	110,8	2,8	1,0
Miasta	261,3	159,0	0,3	19,6	2,0	3,0	76,2	1,0	0,2
Wieś	1 014,7	638,5	0,7	305,1	1,5	31,7	34,6	1,8	0,8
Nowogródzkie .	1 057,2	424,6	1,8	542,3	1,3	1,2	82,9	2,4	0,7
Miasta	102,7	38,1	0,1	19,1	0,4	0,1	43,7	1,1	0,1
Wieś	954,5	386,5	1,7	523,2	0,9	1,1	39,2	1,3	0,6
Poleskie	1 131,9	124,9	1,8	875,8	5,5	9,3	114,0	0,1	0,5
Miasta	148,8	37,5	0,5	36,7	0,6	0,3	73,2	0,0	0,0
Wieś	983,1	87,4	1,3	839,1	4,9	9,0	40,8	0,1	0,5
Wołyńskie . . .	2 085,6	327,9	11,1	1455,9	53,4	28,0	207,8	0,1	1,4
Miasta	252,5	63,8	1,0	59,3	3,5	0,6	124,0	0,1	0,2
Wieś	1 833,1	264,1	10,1	1396,6	49,9	27,4	83,8	0,0	1,2
Poznańskie . . .	2 106,5	1 886,8	1,4	1,7	204,1	2,8	7,2	0,0	2,5
Miasta	838,4	783,2	0,8	1,3	44,1	1,2	6,8	0,0	1,0
Wieś	1 268,1	1 103,6	0,6	0,4	160,0	1,6	0,4	0,0	1,5
Pomorskie . . .	1 080,1	969,0	1,0	1,3	100,8	3,0	3,4	0,0	1,6
Miasta	348,3	322,0	0,5	0,9	20,6	0,8	2,9	0,0	0,6
Wieś	731,8	647,0	0,5	0,4	80,2	2,2	0,5	0,0	1,0
Śląskie	1 295,0	1 195,0	0,8	0,4	77,3	1,4	19,0	0,0	1,1
Miasta	418,4	373,1	0,4	0,3	27,3	0,5	16,4	—	0,4
Wieś	876,6	821,9	0,4	0,1	50,0	0,9	2,6	0,0	0,7
Krakowskie . .	2 297,8	2 045,6	51,8	12,0	6,9	0,7	173,6	0,0	7,2
Miasta	579,6	426,6	3,7	0,6	4,1	0,3	143,6	0,0	0,7
Wieś	1 718,2	1 619,0	48,1	11,4	2,8	0,4	30,0	0,0	6,5
Lwowskie . . .	3 127,4	1 448,8	1305,3	9,0	13,1	4,1	342,4	0,1	4,6
Miasta	775,7	371,4	138,2	1,9	4,9	0,6	257,8	0,0	0,9
Wieś	2 351,7	1 077,4	1167,1	7,1	8,2	3,5	84,6	0,1	3,7
Stanisławowskie	1 480,3	246,0	1079,0	0,9	12,5	0,6	139,7	0,2	1,4
Miasta	295,2	86,8	99,6	0,4	5,1	0,2	102,8	0,1	0,2
Wieś	1 185,1	159,2	979,4	0,5	7,4	0,4	36,9	0,1	1,2
Tarnopolskie . .	1 600,4	586,6	872,0	1,9	3,7	1,4	134,1	0,1	0,6
Miasta	271,8	102,5	73,9	0,4	0,6	0,1	94,2	0,0	0,1
Wieś	1 328,6	484,1	798,1	1,5	3,1	1,3	39,9	0,1	0,5

[a] Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

(c. d. str. 24)

TABL. 13. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WYZNAŃ W LATACH 1931 i 1921 (c.d.)
A. Rok 1931. Liczby względne

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Wyznanie: rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	prawo-sławne	ewangelickie[a]	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne niechrześcij.	nie określ. i nie podane
	w odsetkach								
Polska	**100,0**	**64,8**	**10,4**	**11,8**	**2,6**	**0,5**	**9,8**	**0,0**	**0,1**
Miasta	100,0	63,7	3,7	2,2	2,8	0,2	27,3	0,0	0,1
Wieś	100,0	65,1	13,0	15,4	2,5	0,6	3,2	0,0	0,2
M. st. Warszawa	100,0	66,9	0,1	0,8	1,8	0,1	30,1	0,0	0,2
Warszawskie . .	100,0	86,5	0,0	0,2	3,7	0,7	8,7	0,0	0,2
Miasta	100,0	67,7	0,0	0,3	2,0	0,2	29,7	0,0	0,1
Wieś	100,0	92,2	0,0	0,1	4,3	0,8	2,4	0,0	0,2
Łódzkie	100,0	77,6	0,0	0,2	7,1	0,6	14,4	0,0	0,1
Miasta	100,0	59,9	0,1	0,3	7,9	0,5	31,2	0,0	0,1
Wieś	100,0	90,4	0,0	0,1	6,5	0,6	2,2	0,0	0,2
Kieleckie	100,0	88,3	0,1	0,1	0,4	0,1	10,8	0,0	0,2
Miasta	100,0	69,0	0,1	0,2	0,4	0,0	30,2	0,0	0,1
Wieś	100,0	95,0	0,0	0,0	0,4	0,1	4,2	0,0	0,3
Lubelskie . . .	100,0	76,9	0,1	8,5	0,9	0,6	12,8	0,0	0,2
Miasta	100,0	54,1	0,1	1,5	0,3	0,1	43,7	0,0	0,2
Wieś	100,0	81,8	0,1	10,0	1,1	0,6	6,2	0,0	0,2
Białostockie . .	100,0	67,8	0,1	18,5	0,9	0,5	12,0	0,1	0,1
Miasta	100,0	53,0	0,1	6,9	1,3	0,1	38,4	0,1	0,1
Wieś	100,0	72,5	0,1	22,2	0,8	0,7	3,6	0,0	0,1
Wileńskie . . .	100,0	62,5	0,1	25,4	0,3	2,7	8,7	0,2	0,1
Miasta	100,0	60,8	0,1	7,5	0,8	1,1	29,2	0,4	0,1
Wieś	100,0	62,9	0,1	30,1	0,1	3,1	3,4	0,2	0,1
Nowogródzkie .	100,0	40,2	0,2	51,3	0,1	0,1	7,8	0,2	0,1
Miasta	100,0	37,2	0,1	18,6	0,4	0,1	42,6	1,0	0,0
Wieś	100,0	40,5	0,2	54,8	0,1	0,1	4,1	0,1	0,1
Poleskie	100,0	11,0	0,2	77,4	0,5	0,8	10,1	0,0	0,0
Miasta	100,0	25,2	0,3	24,7	0,4	0,2	49,2	0,0	0,0
Wieś	100,0	8,9	0,1	85,4	0,5	0,9	4,2	0,0	0,0
Wołyńskie . . .	100,0	15,7	0,5	69,8	2,6	1,3	10,0	0,0	0,1
Miasta	100,0	25,3	0,4	23,5	1,4	0,3	49,1	0,0	0,0
Wieś	100,0	14,4	0,5	76,2	2,7	1,5	4,6	0,0	0,1
Poznańskie . . .	100,0	89,6	0,1	0,1	9,7	0,1	0,3	0,0	0,1
Miasta	100,0	93,4	0,1	0,2	5,3	0,1	0,8	0,0	0,1
Wieś	100,0	87,0	0,1	0,0	12,6	0,1	0,1	0,0	0,1
Pomorskie . . .	100,0	89,7	0,1	0,1	9,3	0,3	0,3	0,0	0,2
Miasta	100,0	92,4	0,1	0,3	5,9	0,2	0,9	0,0	0,2
Wieś	100,0	88,4	0,1	0,0	11,0	0,3	0,1	0,0	0,1
Śląskie	100,0	92,3	0,1	0,0	5,9	0,1	1,5	0,0	0,1
Miasta	100,0	89,2	0,1	0,1	6,5	0,1	3,9	0,0	0,1
Wieś	100,0	93,8	0,0	0,0	5,7	0,1	0,3	—	0,1
Krakowskie . .	100,0	89,0	2,3	0,5	0,3	0,0	7,6	0,0	0,3
Miasta	100,0	73,6	0,6	0,1	0,7	0,1	24,8	0,0	0,1
Wieś	100,0	94,2	2,8	0,7	0,2	0,0	1,7	0,0	0,4
Lwowskie . . .	100,0	46,3	41,7	0,3	0,4	0,1	11,0	0,0	0,2
Miasta	100,0	47,9	17,8	0,3	0,6	0,1	33,2	0,0	0,1
Wieś	100,0	45,8	49,6	0,3	0,4	0,1	3,6	0,0	0,2
Stanisławowskie	100,0	16,6	72,9	0,1	0,8	0,0	9,5	0,0	0,1
Miasta	100,0	29,4	33,8	0,1	1,7	0,1	34,8	0,0	0,1
Wieś	100,0	13,4	82,7	0,1	0,6	0,0	3,1	0,0	0,1
Tarnopolskie . .	100,0	36,7	54,5	0,1	0,2	0,1	8,4	0,0	0,0
Miasta	100,0	37,7	27,2	0,2	0,2	0,0	34,7	0,0	0,0
Wieś	100,0	36,5	60,1	0,1	0,2	0,1	3,0	0,0	0,0

a Ob. uwagę *a*, str. 23.

(dok. str. 25)

TABL. 13. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WYZNAŃ W LATACH 1931 i 1921 (dok.)

B. Rok 1921. Liczby względne

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Wyznanie							
		rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	prawosławne	ewangelickie[a]	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne niechrześcij.	nie określ. i nie podane
	w odsetkach								
Polska[b]	**100,0**	**62,2**	**11,9**	**11,0**	**3,7**	**0,3**	**10,9**	**0,0**	**0,0**
Miasta	100,0	57.1	3.6	2.7	3,9	0,2	32,4	0,0	0,1
Wieś	100,0	63,9	14,7	13,8	3,6	0,3	3,7	0,0	0,0
M. st. Warszawa	100,0	63,8	0,1	0,6	1,9	0,1	33,1	0,0	0,4
Warszawskie	100,0	85,3	0.0	0,2	4,1	0,8	9,6	0,0	0,0
Miasta	100,0	61,6	0,0	0,4	2,2	0,2	35,6	0,0	0,0
Wieś	100,0	91,5	0,0	0,2	4,7	0,9	2,7	0,0	0,0
Łódzkie	100,0	77,0	0,0	0,2	7,6	0,6	14,5	0,0	0,1
Miasta	100,0	56,5	0,0	0,4	8,6	0,6	33,8	0,0	0,1
Wieś	100,0	89,1	0,0	0,1	7,0	0,7	3,1	0,0	0,0
Kieleckie	100,0	87,6	0,0	0,1	0,4	0,0	11,9	0,0	0,0
Miasta	100,0	64,6	0,0	0,4	0,4	0,0	34,6	0,0	0,0
Wieś	100,0	94,2	0,0	0,1	0,4	0,0	5,3	0,0	0,0
Lubelskie	100,0	77,6	0,2	7,3	0,8	0,3	13,8	0,0	0,0
Miasta	100,0	48,9	0,1	1,3	0,3	0,1	49,3	0,0	0,0
Wieś	100,0	83,4	0,2	8,5	0,9	0,3	6,7	0,0	0,0
Białostockie	100,0	69,0	0,0	14,6	1,0	0,4	15,0	0,0	0,0
Miasta	100,0	45,4	0,1	5,7	1,4	0,1	47,2	0,1	0,0
Wieś	100,0	76,4	0,0	17,4	0,9	0,5	4,8	0,0	0,0
Wileńskie[b]	100,0	42,2	0,0	48,5	0,0	3,2	5,9	0,2	0,0
Miasta	100,0	25,7	—	21,8	0,1	1,0	50,8	0,6	—
Wieś	100,0	43,1	0,0	40,8	0,0	3,3	3,6	0,2	0,0
Nowogródzkie	100,0	39,0	0,0	51,6	0,1	0,0	9,1	0,2	0,0
Miasta	100,0	25,0	0,2	24,8	0,3	0,1	48,6	1,0	0,0
Wieś	100,0	40,9	0,0	55,1	0,0	0,0	3,9	0,1	0,0
Poleskie	100,0	7,3	0,0	79,3	0,4	0,0	13,0	0,0	0,0
Miasta	100,0	14,6	0,0	32,4	0,2	0,0	52,8	0,0	0,0
Wieś	100,0	5,6	0,0	89,8	0,5	0,0	4,1	0,0	0,0
Wołyńskie	100,0	11,5	0,0	74,6	2,4	0,2	11,3	0,0	0,0
Miasta	100,0	11,8	0,1	28,2	0,8	0,1	59,0	0,0	0,0
Wieś	100,0	11,4	0,0	82,1	2,6	0,2	3,7	0,0	0,0
Poznańskie	100,0	82,9	0,0	0,1	16,4	0,1	0,5	0,0	0,0
Miasta	100,0	86,0	0,1	0,1	12,2	0,1	1,5	0,0	0,0
Wieś	100,0	81,4	0,0	0,0	18,5	0,1	0,0	0,0	0,0
Pomorskie	100,0	79,6	0,1	0,1	19,6	0,3	0,3	0,0	0,0
Miasta	100,0	82,3	0,1	0,3	16,0	0,2	1,1	0,0	0,0
Wieś	100,0	78,7	0,0	0,1	20,8	0,3	0,1	0,0	0,0
Śląskie[b]	100,0	65,8	0,1	0,0	28,9	0,1	5,0	0,0	0,1
Miasta	100,0	59,0	0,2	0,0	27,1	0,1	13,5	0,0	0,1
Wieś	100,0	68,6	0,1	0,0	29,8	0,0	1,4	0,0	0,1
Krakowskie	100,0	89,3	2,6	0,1	0,3	0,0	7,7	0,0	0,0
Miasta	100,0	72,6	0,5	0,2	0,5	0,0	26,2	0,0	0,0
Wieś	100,0	94,3	3,3	0,0	0,2	0,0	2,2	0,0	0,0
Lwowskie	100,0	45,4	42,5	0,1	0,4	0,0	11,6	0,0	0,0
Miasta	100,0	46,0	15,8	0,1	0,6	0,0	37,5	0,0	0,0
Wieś	100,0	45,3	49,8	0,0	0,4	0,0	4,5	0,0	0,0
Stanisławowskie	100,0	14,8	73,8	0,1	0,8	0,0	10,5	0,0	0,0
Miasta	100,0	27,2	32,0	0,1	1,2	0,0	39,5	0,0	0,0
Wieś	100,0	12,1	83,0	0,1	0,7	0,0	4,1	0,0	0,0
Tarnopolskie	100,0	31,3	59,4	0,1	0,2	0,0	9,0	0,0	0,0
Miasta	100,0	32,1	27,5	0,1	0,1	0,0	40,2	0,0	0,0
Wieś	100,0	31,2	64,7	0,1	0,2	0,0	3,8	0,0	0,0

a Ob. uwagę *a*, str. 23. *b* Bez terenów nie objętych spisem 1921 r.

TABL. 14. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WYZNAŃ OKOŁO 1900 R.[a]

Dzielnice[b]	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokatolickie	greckokatolickie	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
		w tysiącach					
Polska	**25 106**	**13 957**	**3 104**[c]	**3 573**[c]	**1 473**	**2 941**	**58**
Centralna . .	9 889	7 067	.	955	405	1 445	17
Wschodnia . .	4 439	1 061	.	2 616	97	625	40
Zachodnia . .	3 462	2 477	.	.	926	59	.
Południowa .	7 316	3 352	3 104	2	45	812	1
		w odsetkach					
Polska	**100,0**	**55,6**	**12,4**[c]	**14,2**[c]	**5,9**	**11,7**	**0,2**
Centralna . .	100,0	71,4	.	9,7	4,1	14,6	0,2
Wschodnia . .	100,0	23,9	.	58,9	2,2	14,1	0,9
Zachodnia . .	100,0	71,5	.	.	26,8	1,7	.
Południowa . .	100,0	45,8	42,4	0,1	0,6	11,1	0,0

a Dzielnice centralna i wschodnia 1897 r., dzielnice zachodnia i południowa 1900 r. *b* Terytoria odpowiadające obecnym grupom województw. *c* Bez nieznacznej liczby osób wyznania greckokatolickiego i prawosławnego, zaliczonych w niektórych częściach Polski do „innych" wyznań.

TABL. 15. ZMIANY SKŁADU WYZNANIOWEGO LUDNOŚCI POLSKI W LATACH 1900—1931

Lata	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokatolickie	greckokatolickie	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
		w tysiącach					
Około 1900	25 106	13 957	3 104	3 573	1 473	2 941	58
1921[a]	27 177	17 366	3 031	2 847	1 002	2 846	85
1931[ab]	32 107	20 827	3 362	3 787	842	3 137	152
		w odsetkach					
Około 1900	100,0	55,6	12,4	14,2	5,9	11,7	0,2
1921[a]	100,0	63,9	11,2	10,5	3,7	10,5	0,2
1931[ab]	100,0	64,8	10,5	11,8	2,6	9,8	0,5
		zmiany w tysiącach					
1900—1931	+ 7 001	+ 6 870	+ 258	+ 214	— 631	+ 196	+ 94
1900—1921	+ 2 071	+ 3 409	— 73	— 726	— 471	— 95	+ 27
1921—1931	+ 4 930	+ 3 461	+ 331	+ 940	— 160	+ 291	+ 67
	zmiany w odsetkach w stosunku do stanu na początku okresu						
1900—1931	+ 27,9	+ 49,2	+ 8,3	+ 6,0	— 42,8	+ 6,7	+ 162,1
1900—1921	+ 8,2	+ 24,4	— 2,4	— 20,3	— 32,0	— 3,2	+ 46,6
1921—1931	+ 18,1	+ 19,9	+ 10,9	+ 33,0	— 16,0	+ 10,2	+ 78,8

a Ludność o wyznaniu niewiadomym rozdzielono proporcjonalnie do ludności o wiadomym wyznaniu. *b* Wojsko skoszarowane rozdzielono według wyznań proporcjonalnie do ludności cywilnej.

TABL. 16. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH WEDŁUG JĘZYKA LUB NARODOWOŚCI

Kraj. Rok Język ojczysty lub narodowość	%
Polska (1931 r.)	100,0
Język:	
polski	68,9
ukraiński	10,1
żydowski z hebrajskim	8,6
ruski	3,8
białoruski	3,1
niemiecki	2,3
inne	3,2
Belgia (1930 r.)	100,0
Język:	
flamandzki	42,9
francuski	37,6
flamandzki i francuski	12,9
inne	6,6
Czechosłow. (1930 r.)	100,0
Narodowość:	
czechosłowacka	66,2
czeska	50,6
słowacka	15,6
niemiecka	22,5
węgierska	4,9

Kraj. Rok Język ojczysty lub narodowość	%
Czechosłow. (dok.)	
ruska	3,9
inne	2,5
Jugosławia (1921 r.)	100,0
Język:	
serbski i kroacki	74,4
słoweński	8,5
niemiecki	4,2
węgierski	3,9
albański	3,7
inne	5,3
Łotwa (1935 r.)	100,0
Narodowość:	
łotewska	75,5
rosyjska	10,6
żydowska	4,8
niemiecka	3,2
polska	2,5
inne	3,4
Rumunia (1930 r.)	100,0
Narodowość:	
rumuńska	71,9
węgierska	7,9

Kraj. Rok Język ojczysty lub narodowość	%
Rumunia (dok.)	
niemiecka	4,1
żydowska	4,0
inne	12,1
Szwajcaria (1930 r.)	100,0
Język:	
niemiecki	71,9
francuski	20,4
włoski	6,0
reto-romański	1,1
inne	0,6
Węgry (1930 r.)	100,0
Język:	
węgierski	92,1
niemiecki	5,5
słowacki	1,2
inne	1,2
Z.S.R.R. (1926 r.)	100,0
Narodowość:	
rosyjska	53,0
ukraińska	21,0
białoruska	3,0
żydowska	2,0
inne	21,0

TABL. 17. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH WEDŁUG WYZNAŃ

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Wyznanie					
			rzymsko i grecko-katol.	ewangelickie	prawosławne	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne i niewiadome
		w odsetkach						
Polska	1931	100,0	75,2	2,6	11,8	0,5	9,8	0,1
Austria	1934	100,0	90,4	4,4	0,0	0,5	2,8	1,9
Bułgaria	1926	100,0	0,7	0,1	83,4	0,5	0,8	14,5
Czechosłow.	1930	100,0	73,7	7,7	5,0	5,4	2,4	5,8
Estonia	1922	100,0	19,3	78,2	.	1,6	0,3	0,6
Finlandia	1930	100,0	0,0	96,7	1,8	.	0,1	1,4
Grecja	1928	100,0	0,6	0,1	96,1	.	1,2	2,0
Holandia	1926	100,0	36,5	45,5	.	.	1,4	16,6
Irlandia W.P.	1926	100,0	92,6	7,0	.	.	0,1	0,3
Jugosławia	1931	100,0	37,8	1,7	48,7	0,1	0,5	11,2
Litwa	1923	100,0	85,7	3,8	0,2	.	7,6	2,7
Łotwa	1935	100,0	24,4	61,6	8,9	.	4,8	0,3
Niemcy	1933	100,0	32,1	61,9	0,2	0,3	0,8	4,7
Norwegia	1930	100,0	0,1	99,0	.	.	0,0	0,9
Rumunia	1934	100,0	16,0	6,4	70,8	.	4,8	2,0
Szwajcaria	1930	100,0	41,0[a]	57,3	.	.	0,4	1,3
Szwecja	1920	100,0	0,1	99,6	.	.	0,1	0,2
Węgry	1930	100,0	67,2	27,0	0,5	.	5,1	0,2
Włochy	1931	100,0	99,6	0,2	0,0	.	0,1	0,1

a Łącznie z prawosławnymi.

Źródło: *Statistique Générale de la France. Annuaire Statistique 1935*, Paryż 1936. *Hübners Geographisch-Statistische Tabellen*, Wiedeń 1936.

TABL. 18. LUDNOŚĆ POLSKI W WIEKU 10 LAT I WIĘCEJ ORAZ W WIEKU NIEWIADOMYM WEDŁUG UMIEJĘTNOŚCI CZYTANIA I PISANIA W 1931 R.

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	w tym: umiało czytać i pisać		umiało tylko czytać		nie umiało czytać ani pisać	
				mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	w tysiącach								
Polska	**23966,9**	**11402,4**	**12564,5**	**9105,0**	**8241,0**	**234,7**	**766,7**	**2034,4**	**3509,3**
Miasta . . .	6 961,8	3 205,6	3 756,2	2877,8	3064,7	34,5	115,1	286,6	563,9
Wieś . . .	17005,1	8 196,8	8 808,3	6227,2	5176,3	200,2	651,6	1747,8	2945,4
M. st. Warszawa	975,2	434,5	540,7	397,4	450,0	5,4	19,2	29,9	68,1
Warszawskie .	1 854,2	894,7	959,5	696,7	619,6	25,7	92,7	170,8	244,4
Miasta . . .	447,9	208,0	239,9	172,8	174,0	3,4	11,4	31,5	53,6
Wieś . . .	1 406,3	686,7	719,6	523,9	445,6	22,3	81,3	139,3	190,8
Łódzkie . . .	2 012,4	953,8	1 058,6	758,4	713,5	24,8	81,9	169,5	261,4
Miasta . . .	880,0	401,2	478,8	341,9	359,0	6,1	19,6	52,6	99,2
Wieś . . .	1 132,4	552,6	579,8	416,5	354,5	18,7	62,3	116,9	162,2
Kieleckie . . .	2 163,5	1 041,0	1 122,5	785,6	669,0	31,0	107,4	223,0	343,7
Miasta . . .	580,0	271,7	308,3	229,6	228,0	4,2	13,1	37,6	66,5
Wieś . . .	1 583,5	769,3	814,2	556,0	441,0	26,8	94,3	185,4	277,2
Lubelskie . . .	1 825,9	880,3	945,6	674,0	537,4	36,8	131,2	167,6	273,9
Miasta . . .	336,0	156,3	179,7	129,2	127,1	3,7	11,2	23,0	40,7
Wieś . . .	1 489,9	724,0	765,9	544,8	410,3	33,1	120,0	144,6	233,2
Białostockie . .	1 211,1	578,3	632,8	457,6	348,6	25,4	93,4	94,7	189,8
Miasta . . .	308,1	141,9	166,2	123,6	122,0	3,1	11,5	14,9	32,4
Wieś . . .	903,0	436,4	466,6	334,0	226,6	22,3	81,9	79,8	157,4
Wileńskie . .	967,5	458,4	509,1	338,4	247,5	23,7	73,6	95,4	186,6
Miasta . . .	210,4	93,9	116,5	83,7	88,4	1,7	7,6	8,3	20,4
Wieś . . .	757,1	364,5	392,6	254,7	159,1	22,0	66,0	87,1	166,2
Nowogródzkie .	767,6	367,8	399,8	275,5	168,9	12,7	40,7	79,0	189,1
Miasta . . .	79,5	38,0	41,5	34,7	31,7	0,4	1,4	2,9	8,3
Wieś . . .	688,1	329,8	358,3	240,8	137,2	12,3	39,3	76,1	180,8
Poleskie . . .	794,2	378,5	415,7	257,4	142,2	3,0	5,7	117,8	266,9
Miasta . . .	114,0	53,4	60,6	47,8	45,8	0,5	1,4	5,1	13,3
Wieś . . .	680,2	325,1	355,1	209,6	96,4	2,5	4,3	112,7	253,6
Wołyńskie . .	1 510,0	729,9	780,1	485,0	275,6	8,8	16,8	235,4	486,2
Miasta . . .	198,7	93,4	105,3	81,5	77,7	1,0	2,2	10,8	25,2
Wieś . . .	1 311,3	636,5	674,8	403,5	197,9	7,8	14,6	224,6	461,0
Poznańskie . .	1 638,0	766,9	871,1	743,1	834,9	3,2	9,6	19,8	25,5
Miasta . . .	663,0	306,3	356,7	300,7	345,6	0,8	2,9	4,6	7,9
Wieś . . .	975,0	460,6	514,4	442,4	489,3	2,4	6,7	15,2	17,6
Pomorskie . .	816,0	398,7	417,3	378,5	389,5	3,3	7,9	16,0	18,9
Miasta . . .	268,9	131,1	137,8	127,4	131,4	0,5	1,8	3,0	4,5
Wieś . . .	547,1	267,6	279,5	251,1	258,1	2,8	6,1	13,0	14,4
Śląskie	1 002,4	485,5	516,9	477,9	504,2	1,1	3,7	6,1	8,5
Miasta . . .	336,5	160,8	175,7	158,5	171,4	0,4	1,1	1,8	2,9
Wieś . . .	665,9	324,7	341,2	319,4	332,8	0,7	2,6	4,3	5,6
Krakowskie .	1 721,3	809,7	911,6	687,3	731,5	15,1	46,3	105,5	131,1
Miasta . . .	472,5	214,2	258,3	200,3	230,4	1,2	5,0	12,5	22,5
Wieś . . .	1 248,8	595,5	653,3	487,0	501,1	13,9	41,3	93,0	108,6
Lwowskie . .	2 368,6	1 118,6	1 250,0	883,5	890,2	8,5	24,0	220,7	326,7
Miasta . . .	638,5	291,7	346,8	268,3	296,8	1,1	3,5	21,1	44,4
Wieś . . .	1 730,1	826,9	903,2	615,2	593,4	7,4	20,5	199,6	282,3
Stanisławowskie	1 112,2	528,4	583,8	375,0	316,5	2,2	3,7	148,3	258,4
Miasta . . .	236,3	109,1	127,2	95,1	98,1	0,4	0,9	13,2	27,3
Wieś . . .	875,9	419,3	456,6	279,9	218,4	1,8	2,8	135,1	231,1
Tarnopolskie .	1 226,8	577,4	649,4	433,7	401,9	4,0	8,9	134,9	230,1
Miasta . . .	216,3	100,1	116,2	85,3	87,3	0,6	1,3	13,8	26,7
Wieś . . .	1 010,5	477,3	533,2	348,4	314,6	3,4	7,6	121,1	203,4

TABL. 19. ANALFABETYZM W POLSCE W LATACH 1931 i 1921 WŚRÓD LUDNOŚCI W WIEKU 10 LAT I WIĘCEJ ORAZ W WIEKU NIEWIADOMYM

Województwa / Miasta / Wieś	1931			1921		
	Nie umiało czytać ani pisać					
	ogółem	mężcz.	kobiet	ogółem	mężcz.	kobiet
	w odsetkach					
Polska	**23,1**	**17,8**	**27,9**	**33,1**	**30,0**	**35,7**
Miasta	12,2	8,9	15,0	18,7	15,9	21,0
Wieś	27,6	21,3	33,4	38,1	34,7	41,1
M. st. Warszawa	10,0	6,9	12,6	15,6	12,5	18,0
Warszawskie	22,4	19,1	25,5	32,5	31,4	33,6
Miasta	19,0	15,1	22,4	26,0	23,6	27,9
Wieś	23,5	20,3	26,5	34,4	33,4	35,2
Łódzkie	21,4	17,8	24,7	30,3	28,3	32,1
Miasta	17,3	13,1	20,7	22,5	19,3	25,2
Wieś	24,7	21,2	28,0	35,3	33,8	36,7
Kieleckie	26,2	21,4	30,6	36,5	33,5	39,2
Miasta	18,0	13,8	21,6	24,3	21,1	27,0
Wieś	29,2	24,1	34,0	40,2	37,1	42,9
Lubelskie	24,2	19,0	29,0	35,1	32,2	37,8
Miasta	19,0	14,7	22,7	29,7	26,4	32,4
Wieś	25,4	20,0	30,5	36,3	33,3	38,9
Białostockie	23,5	16,4	30,0	31,0	27,3	34,3
Miasta	15,4	10,5	19,5	22,0	19,1	24,5
Wieś	26,3	18,3	33,7	34,0	29,9	37,6
Wileńskie	29,1	20,8	36,6	58,3	49,7	66,1
Miasta	13,7	8,9	17,5	38,7	32,2	44,3
Wieś	33,5	23,9	42,3	59,2	50,5	67,1
Nowogródzkie	34,9	21,5	47,3	54,6	45,2	63,2
Miasta	14,1	7,7	20,1	35,8	30,1	40,8
Wieś	37,3	23,1	50,5	57,3	47,3	66,4
Poleskie	48,4	31,1	64,2	71,0	60,6	80,6
Miasta	16,1	9,5	22,0	37,7	30,2	44,5
Wieś	53,9	34,7	71,4	78,1	66,9	88,5
Wołyńskie	47,8	32,2	62,3	68,8	58,1	78,7
Miasta	18,1	11,5	23,9	38,5	30,8	45,2
Wieś	52,3	35,3	68,3	74,0	62,6	84,7
Poznańskie	2,8	2,6	2,9	3,8	3,6	4,0
Miasta	1,9	1,5	2,2	2,9	2,4	3,3
Wieś	3,4	3,3	3,4	4,3	4,2	4,3
Pomorskie	4,3	4,0	4,5	5,2	5,3	5,2
Miasta	2,8	2,3	3,2	3,9	3,7	4,2
Wieś	5,0	4,9	5,2	5,7	5,9	5,5
Śląskie	1,5	1,3	1,6	2,6	2,4	2,8
Miasta	1,4	1,1	1,6	2,2	1,6	2,7
Wieś	1,5	1,3	1,6	2,8	2,8	2,8
Krakowskie	13,7	13,0	14,4	19,4	19,0	19,8
Miasta	7,4	5,8	8,7	10,2	8,3	11,7
Wieś	16,1	15,6	16,6	22,3	22,3	22,4
Lwowskie	23,1	19,7	26,1	29,2	27,8	30,6
Miasta	10,3	7,2	12,8	13,6	11,3	15,5
Wieś	27,9	24,1	31,3	33,9	32,5	35,2
Stanisławowskie	36,6	28,1	44,3	46,0	41,1	50,4
Miasta	17,1	12,1	21,4	20,9	17,8	23,6
Wieś	41,8	32,2	50,6	51,7	46,2	56,6
Tarnopolskie	29,8	23,4	35,4	39,2	35,1	42,8
Miasta	18,7	13,8	23,0	22,4	19,2	25,1
Wieś	32,1	25,4	38,1	42,1	37,8	45,9

Uwaga. Ludność o niewiadomej umiejętności czytania i pisania stanowiła w Polsce ogółem w 1931 r. 0,3%, w 1921 r. – 4,5%.

TABL. 20. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI W 1931 R.
A. Zawodowo czynni i bierni. Liczby bezwzględne

Województwa Działy zawodu[a]	Ogółem	W miastach	Na wsi	Samodzielni	Najemni razem	Najemni pracown. umysłowi	Najemni robotnicy[b]
	w tysiącach						
Polska	**31 915,8**	**8 731,1**	**23184,7**	**20338,2**	**10517,8**	**1 385,5**	**9 132,3**
Rolnictwo	19 347,0	609,6	18737,4	16494,4	2 852,6	36,7	2 815,9
Przemysł	6 178,0	3 772,9	2 405,1	2 019,5	4 158,5	238,9	3 919,6
Handel	1 943,2	1 484,9	458,3	1 414,6	528,6	166,8	361,8
Komunikacja	1 153,1	730,4	422,7	173,5	979,6	178,9	800,7
Inne zawody[c]	3 294,5	2 133,3	1 161,2	236,2	1 998,5	764,2	1 234,3
M. st. Warszawa[d]	1 171,9	1 171,9	×	317,3	785,9	187,8	598,1
Warszawskie	2 529,2	582,5	1 946,7	1 502,3	967,2	92,0	875,2
Rolnictwo	1 538,9	38,4	1 500,5	1 150,3	388,6	5,3	383,3
Przemysł	536,2	293,0	243,2	208,5	327,7	13,7	314,0
Handel	139,9	94,4	45,5	106,8	33,1	7,9	25,2
Komunikacja	88,4	46,0	42,4	16,6	71,8	11,8	60,0
Inne zawody[c]	225,8	110,7	115,1	20,1	146,0	53,3	92,7
Łódzkie	2 632,0	1 104,2	1 527,8	1 401,3	1 175,6	110,0	1 065,6
Rolnictwo	1 278,2	30,7	1 247,5	996,5	281,7	2,4	279,3
Przemysł	827,7	666,2	161,5	207,7	620,0	27,8	592,2
Handel	214,7	181,6	33,1	152,7	62,0	15,5	46,5
Komunikacja	79,1	55,1	24,0	20,6	58,5	8,2	50,3
Inne zawody[c]	232,3	170,6	61,7	23,8	153,4	56,1	97,3
Kieleckie	2 935,7	750,0	2 185,7	1 849,0	1 029,9	102,4	927,5
Rolnictwo	1 667,9	34,8	1 633,1	1 453,1	214,8	2,5	212,3
Przemysł	786,0	421,3	364,7	213,9	572,1	26,8	545,3
Handel	177,7	120,6	57,1	146,1	31,6	8,6	23,0
Komunikacja	87,3	48,9	38,4	18,9	68,4	12,2	56,2
Inne zawody[c]	216,8	124,4	92,4	17,0	143,0	52,3	90,7
Lubelskie	2 464,9	433,7	2 031,2	1 863,3	558,7	66,9	491,8
Rolnictwo	1 749,1	44,0	1 705,1	1 510,0	239,1	2,9	236,2
Przemysł	343,4	178,9	164,5	196,2	147,2	6,4	140,8
Handel	143,9	84,1	59,8	123,4	20,5	5,8	14,7
Komunikacja	57,7	34,6	23,1	17,5	40,2	7,6	32,6
Inne zawody[c]	170,8	92,1	78,7	16,2	111,7	44,2	67,5
Białostockie	1 643,9	396,1	1 247,8	1 240,2	365,6	50,8	314,8
Rolnictwo	1 149,3	51,5	1 097,8	1 046,2	103,1	1,2	101,9
Przemysł	232,4	160,2	72,2	110,8	121,6	4,8	116,8
Handel	73,9	58,4	15,5	59,9	14,0	4,0	10,0
Komunikacja	48,2	32,6	15,6	12,1	36,1	6,5	29,6
Inne zawody[c]	140,1	93,4	46,7	11,2	90,8	34,3	56,5
Wileńskie	1 276,0	261,3	1 014,7	970,9	271,7	49,1	222,6
Rolnictwo	922,3	16,3	906,0	845,9	76,4	1,3	75,1
Przemysł	130,6	89,6	41,0	64,7	65,9	3,4	62,5
Handel	60,6	45,4	15,2	43,4	17,2	5,5	11,7
Komunikacja	35,9	25,6	10,3	8,3	27,6	8,3	19,3
Inne zawody[c]	126,6	84,4	42,2	8,6	84,6	30,6	54,0
Nowogródzkie	1 057,2	102,7	954,5	905,9	137,9	23,3	114,6
Rolnictwo	871,2	10,9	860,3	821,2	50,0	1,1	48,9
Przemysł	74,6	33,7	40,9	46,9	27,7	1,5	26,2
Handel	31,9	17,9	14,0	28,4	3,5	1,5	2,0
Komunikacja	16,1	9,2	6,9	5,1	11,0	2,7	8,3
Inne zawody[c]	63,4	31,0	32,4	4,3	45,7	16,5	29,2
Poleskie	1 131,9	148,8	983,1	973,7	142,4	28,3	114,1
Rolnictwo	912,1	20,1	892,0	876,2	35,9	0,8	35,1
Przemysł	88,9	51,2	37,7	52,5	36,4	2,1	34,3
Handel	38,7	25,7	13,0	33,5	5,2	2,0	3,2
Komunikacja	23,1	15,1	8,0	5,9	17,2	3,8	13,4
Inne zawody[c]	69,1	36,7	32,4	5,6	47,7	19,6	28,1

a–c Ob. str. 31. *d* Podział zawodowy ob. tabl. 25, str. 36.

(c. d. str. 31)

TABL. 20. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI W 1931 R. (c. d.)
A. Zawodowo czynni i bierni. Liczby bezwzględne

Województwa / Działy zawodu[a]	Ogółem	W miastach	Na wsi	Samodzielni	Najemni razem	Najemni pracown. umysłowi	Najemni robotnicy[b]
	w tysiącach						
Wołyńskie . . .	2 085,6	252,5	1 833,1	1 792,8	266,2	50,4	215,8
Rolnictwo . .	1 655,8	20,5	1 635,3	1 580,1	75,7	1,6	74,1
Przemysł . . .	176,6	87,6	89,0	104,7	71,9	4,4	67,5
Handel . . .	100,0	60,8	39,2	87,6	12,4	4,8	7,6
Komunikacja .	36,2	23,6	12,6	10,3	25,9	5,1	20,8
Inne zawody[c] .	117,0	60,0	57,0	10,1	80,3	34,5	45,8
Poznańskie . . .	2 106,5	838,4	1 268,1	793,1	1 180,0	143,7	1 036,3
Rolnictwo . .	991,9	46,8	945,1	545,4	446,5	6,4	440,1
Przemysł . . .	473,4	334,8	138,6	144,9	328,5	19,0	309,5
Handel . . .	136,6	116,4	20,2	79,8	56,8	20,0	36,8
Komunikacja .	153,9	108,1	45,8	4,3	149,6	26,3	123,3
Inne zawody[c] .	350,7	232,3	118,4	18,7	198,6	72,0	126,6
Pomorskie . . .	1 080,1	348,3	731,8	458,0	562,6	65,8	496,8
Rolnictwo . .	556,0	21,6	534,4	340,5	215,5	2,3	213,2
Przemysł . . .	208,0	131,0	77,0	67,3	140,7	7,1	133,6
Handel . . .	56,3	42,7	13,6	36,0	20,3	6,0	14,3
Komunikacja .	83,7	49,0	34,7	2,2	81,5	13,7	67,8
Inne zawody[c] .	176,1	104,0	72,1	12,0	104,6	36,7	67,9
Śląskie	1 295,0	418,4	876,6	225,8	905,7	111,3	794,4
Rolnictwo . .	157,5	9,0	148,5	122,1	35,4	0,8	34,6
Przemysł . . .	707,1	216,0	491,1	54,3	652,8	41,9	610,9
Handel . . .	66,8	41,5	25,3	39,4	27,4	9,3	18,1
Komunikacja .	90,0	35,0	55,0	2,6	87,4	17,4	70 0
Inne zawody[c] .	273,6	116,9	156,7	7,4	102,7	41,9	60,8
Krakowskie . .	2 297,8	579,6	1 718,2	1 445,8	747,8	101,2	646,6
Rolnictwo . .	1 368,0	48,8	1 319,2	1 218,3	149,7	1,2	148,5
Przemysł . . .	427,9	196,8	231,1	111,2	316,7	17,7	299,0
Handel . . .	136,0	107,2	28,8	94,8	41,2	13,5	27,7
Komunikacja .	96,0	46,5	49,5	6,5	89,5	14,8	74,7
Inne zawody[c] .	269,9	180,3	89,6	15,0	150,7	54,0	96,7
Lwowskie . . .	3 127,4	775,7	2 351,7	2 252,0	759,6	125,9	633,7
Rolnictwo . .	2 145,6	76,5	2 069,1	1 926,7	218,9	2,8	216,1
Przemysł . . .	371,6	250,4	121,2	148,2	223,4	18,2	205,2
Handel . . .	193,2	153,0	40,2	145,4	47,8	15,9	31,9
Komunikacja .	93,6	58,7	34,9	9,9	83,7	15,1	68,6
Inne zawody[c] .	323,4	237,1	86,3	21,8	185,8	73,9	111,9
Stanisławowskie	1 480,3	295,2	1 185,1	1 113,0	327,3	39,9	287,4
Rolnictwo . .	1 105,4	60,8	1 044,6	974,8	130,6	1,0	129,6
Przemysł . . .	163,8	89,3	74,5	68,9	94,9	5,6	89,3
Handel . . .	65,7	49,6	16,1	55,7	10,0	3,0	7,0
Komunikacja .	37,5	25,4	12,1	6,3	31,2	5,3	25,9
Inne zawody[c] .	107,9	70,1	37,8	7,3	60,6	25,0	35,6
Tarnopolskie .	1 600,4	271,8	1 328,6	1 233,8	333,7	36,7	297,0
Rolnictwo . .	1 273,1	74,2	1 198,9	1 084,2	188,9	2,4	186,5
Przemysł . . .	130,1	73,2	56,9	75,7	54,4	2,8	51,6
Handel . . .	72,3	50,6	21,7	62,0	10,3	2,8	7,5
Komunikacja .	21,8	12,4	9,4	4,3	17,5	3,0	14,5
Inne zawody[c] .	103,1	61,4	41,7	7,6	62,6	25,7	36,9

a Przemysł obejmuje również górnictwo, handel – ubezpieczenia prywatne, komunikacja – transport. *b* Łącznie z chałupnikami. *c* Różnice między ogółem a sumą samodzielnych i najemnych w innych zawodach stanowią osoby utrzymujące się samodzielnie bez pracy zarobkowej wraz z osobami będącymi na ich utrzymaniu (emeryci, osoby przebywające w przytułkach, więzieniach, osoby bierne o nie ustalonej przynależności do osób czynnych itp.) nie uwzględnione w dalszym podziale na samodzielnych i najemnych.

(dok. str. 32)

TABL. 20. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI W 1931 R. (dok.)

B. Zawodowo czynni i bierni. Liczby względne

Województwa	Rolnictwo	Przemysł	Handel	Komunikacja	Inne zawody	Ogółem	Rolnictwo	Przemysł	Handel	Komunikacja
	w odsetkach ogółu ludności					na 100 osób przypada samodzielnych				
Polska . . .	**60,6**	**19,4**	**6,1**	**3,6**	**10,3**	**63,7**	**85,2**	**32,7**	**72,8**	**15,0**
M.st.Warszawa	0.4	42.6	20.1	8.9	28.0	27.1	61.5	28.6	50.9	21.1
Warszawskie	60.8	21.2	5.5	3.5	9.0	59.4	74.7	38.9	76.3	18.9
Łódzkie . . .	48.6	31.4	8.1	3.0	8.9	53.2	78.0	25.1	71.1	26.0
Kieleckie . .	56.8	26.8	6.1	3.0	7.3	63.0	87.1	27.2	82.2	21.6
Lubelskie . .	71.0	13.9	5.8	2.4	6.9	75.6	86.3	57.1	85.8	30.2
Białostockie .	69.9	14.1	4.5	2.9	8.6	75.4	91.0	47.7	81.1	25.2
Wileńskie . .	72.3	10.2	4.8	2.8	9.9	76.1	91.7	49.5	71.6	23.3
Nowogródzkie	82.4	7.1	3.0	1.5	6.0	85.7	94.3	62.8	88.9	31.4
Poleskie . . .	80.6	7.9	3.4	2.0	6.1	86.0	96.1	59.1	86.6	25.4
Wołyńskie . .	79.4	8.5	4.8	1.7	5.6	86.0	95.4	59.3	87.6	28.4
Poznańskie .	47.1	22.4	6.5	7.3	16.7	37.7	55.0	30.6	58.4	28.3
Pomorskie . .	51.5	19.3	5.2	7.8	16.2	42.4	61.2	32.4	63.9	26.4
Śląskie . . .	12.2	54.6	5.2	6.9	21.1	17.4	77.6	7.7	59.0	28.7
Krakowskie .	59.5	18.7	5.9	4.2	11.7	62.9	89.0	26.0	69.7	6.8
Lwowskie . .	68.6	11.9	6.2	3.0	10.3	72.0	89.8	39.9	75.3	10.6
Stanisławowskie	74.7	11.1	4.4	2.5	7.3	75.2	88.2	42.1	84.7	16.8
Tarnopolskie .	79.6	8.1	4.5	1.3	6.5	77.1	85.2	58.2	85.8	19.6

Uwaga. Ob. uwagi do tabl. 22, p. 3, str. 33.

TABL. 21. LUDNOŚĆ ZAWODOWO CZYNNA POZA ROLNICTWEM W POLSCE W 1931 R.

Liczby bezwzględne

Województwa Działy zawodu[a]	Ogółem	w tym mężczyźni	Samodzielni: razem	Samodzielni: w tym mężczyźni	Najemni: razem	Najemni: w tym mężczyźni	Najemni: prac. umysł.: razem	Najemni: prac. umysł.: w tym mężcz.	Najemni: robotnicy[b]: razem	Najemni: robotnicy[b]: w tym mężcz.
	w tysiącach									
Polska[c] . . .	**5335,6**	3662,0	**1464,4**	1052,9	**3451,1**	2389,6	**647,0**	450,0	**2804,1**	1939,6
w tym: przemysł	2537,7	2018,7	757,6	597,4	1780,1	1421,3	106,2	87,6	1673,9	1333,7
handel .	813,2	516,7	548,0	343,2	265,2	173,5	85,6	59,6	179,6	113,9
komunik.	340,5	322,7	50,8	49,1	289,7	273,6	67,1	54,7	222,6	218,9
Woj. centralne[c]	2514,5	1701,7	747,5	538,2	1644,6	1099,5	290,0	199,1	1354,6	900,4
w tym: przemysł	1321,1	1004,8	395,2	309,9	925,9	694,9	52,6	43,3	873,3	651,6
handel .	393,4	252,0	267,0	168,2	126,4	83,8	41,0	28,6	85,4	55,2
komunik.	141,4	133,9	30,9	29,9	110,5	104,0	25,7	20,3	84,8	83,7
Woj. wschodnie[c]	481,9	340,8	184,7	136,6	267,5	186,4	65,9	49,1	201,6	137,3
w tym: przemysł	179,3	145,7	92,9	76,4	86,4	69,3	5,0	4,6	81,4	64,7
handel .	88,9	57,1	71,6	45,0	17,3	12,1	6,1	4,8	11,2	7,3
komunik.	32,9	31,4	7,9	7,7	25,0	23,7	7,2	6,2	17,8	17,5
Woj. zachodnie[c]	1183,4	842,9	199,7	136,4	825,8	628,3	145,2	103,9	680,6	524,4
w tym: przemysł	564,5	483,4	109,8	84,5	454,7	398,9	29,5	24,0	425,2	374,9
handel .	132,8	76,1	69,3	38,1	63,5	38,0	20,6	13,6	42,9	24,4
komunik.	91,7	87,7	3,4	3,3	88,3	84,4	19,0	16,3	69,3	68,1
Woj. południ.[c]	1155,8	776,6	332,5	241,7	713,2	475,4	145,9	97,9	567,3	377,5
w tym: przemysł	472,8	384,8	159,7	126,6	313,1	258,2	19,1	15,7	294,0	242,5
handel .	198,1	131,5	140,1	91,9	58,0	39,6	17,9	12,6	40,1	27,0
komunik.	74,5	69,7	8 ,6	8,2	65,9	61,5	15,2	11,9	50,7	49,6

a Przemysł obejmuje również górnictwo, handel—ubezpieczenia prywatne, komunikacja—transport. *b* Łącznie z chałupnikami. *c* Różnice między ludnością czynną zawodowo ogółem a sumą samodzielnych i najemnych stanowią osoby utrzymujące się samodzielnie bez pracy zarobkowej (emeryci, osoby przebywające w przytułkach, więzieniach itp.) nie uwzględnione w dalszym podziale na samodzielnych i najemnych.

TABL. 22. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI W LATACH 1931 i 1921[a]
Zawodowo czynni i bierni. Liczby względne

Województwa	Rok spisu	Ogółem	Rolnictwo, ogrodnictwo i leśnictwo	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Inne zawody
		w odsetkach					
Polska	1931[b]	100.0	60.9	19.2	5.7	3.6	10.6
	1921[b]	100.0	63.9	17.2	6.2	3.4	9.3
	1931[c]	100.0	62.8	18.0	5.7	3.5	10.0
	1921[c]	100.0	65.8	15.8	6.3	3.3	8.8
M. st. Warszawa	1931	100.0	0.8	42.6	19.8	8.9	27.9
	1921	100.0	1.0	39.4	23.3	10.6	25.7
Warszawskie . .	1931	100.0	61.7	21.2	5.2	3.5	8.4
	1921	100.0	67.8	16.7	5.7	2.8	7.0
Łódzkie	1931	100.0	49.1	31.4	7.7	3.0	8.8
	1921	100.0	54.1	27.2	8.4	2.8	7.5
Kieleckie . . .	1931	100.0	57.5	26.8	5.7	3.0	7.0
	1921	100.0	62.0	23.0	6.7	2.8	5.5
Lubelskie	1931	100.0	71.7	13.9	5.6	2.4	6.4
	1921	100.0	73.7	12.3	6.7	2.1	5.2
Białostockie . . .	1931	100.0	70.9	14.1	4.0	2.9	8.1
	1921	100.0	72.3	13.6	5.0	2.8	6.3
Wileńskie	1931	100.0	73.0	10.2	4.3	2.8	9.7
	1931[c]	100.0	87.1	5.0	2.2	1.0	4.7
	1921[c]	100.0	88.6	4.8	2.8	1.0	2.8
Nowogródzkie .	1931	100.0	83.1	7.1	2.8	1.5	5.5
	1921	100.0	83.4	6.3	3.1	1.3	5.9
Poleskie	1931	100.0	81.3	7.9	3.0	2.0	5.8
	1921	100.0	81.9	7.5	3.9	2.4	4.3
Wołyńskie . . .	1931	100.0	80.0	8.5	4.4	1.7	5.4
	1921	100.0	80.9	8.1	5.7	1.3	4.0
Poznańskie . . .	1931	100.0	48.6	22.4	5.9	7.3	15.8
	1921	100.0	55.9	20.2	4.9	6.6	12.4
Pomorskie	1931	100.0	53.6	19.3	4.5	7.8	14.8
	1921	100.0	62.2	16.5	3.6	5.8	11.9
Śląskie	1931	100.0	12.7	54.6	4.8	6.9	21.0
	1931[c]	100.0	31.1	38.3	6.2	7.1	17.3
	1921[c]	100.0	36.1	37.7	6.4	5.8	14.0
Krakowskie . . .	1931	100.0	59.9	18.7	5.7	4.2	11.5
	1921	100.0	65.3	15.8	5.7	4.4	8.8
Lwowskie	1931	100.0	69.1	11.9	5.9	3.0	10.1
	1921	100.0	71.8	10.9	6.5	3.0	7.8
Stanisławowskie .	1931	100.0	75.2	11.1	4.3	2.5	6.9
	1921	100.0	78.5	9.1	4.7	2.6	5.1
Tarnopolskie . .	1931	100.0	80.1	8.1	4.4	1.3	6.1
	1921	100.0	82.0	7.5	4.7	1.3	4.5

a Dane dla 1921 r. w podziale administracyjnym z dnia spisu. *b* W granicach spisu 1931 r. Dane dla r. 1921 oszacowano. *c* W granicach spisu 1921 r.

Uwagi. 1. Dane dla Polski obejmują w grupie „inne zawody" wojsko skoszarowane, nie podane w województwach. 2. Celem uzyskania porównalności między 1931 r. i 1921 r. przeprowadzono przeliczenie: a. bezrobotnych wydzielonych osobno w 1921 r. rozdzielono szacunkowo na grupy zawodowe; b. robotników bez bliższego określenia zaliczonych w 1921 r. do „innych zawodów" rozdzielono szacunkowo i włączono do „rolnictwa" i „górnictwa i przemysłu"; c. właścicieli domów czynszowych zaliczonych w zasadzie w opracowaniu 1931 r. do „handlu i ubezpieczeń" włączono w tablicy niniejszej do „innych zawodów"; d. w tablicy podano łącznie z „rolnictwem" „ogrodnictwo i leśnictwo", które w tabl. 20 włączono do „innych zawodów". 3. Wskutek powyższych przeliczeń oraz włączenia dla Polski wojska skoszarowanego dane tabl. 22 dla 1931 r. różnią się od danych tabl. 20. Dokładne wyjaśnienia ob. Statystyka Polski, seria C, zesz. 62.

TABL. 23. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Rolnictwo, ogrodnictwo i leśnictwo	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Inne zawody	Utrzymujący się bez pracy zarobkowej
		w odsetkach						
		Zawodowo czynni i bierni						
Z.S.R.R. . . .	1926	100,0	77,6	8,5	2,2	2,8	7,1	1,8
Bułgaria	1926	100,0	74,6	10,8	4,1	2,1	6,8	1,6
Polska	1931	100,0	60,9	19,2	6,1	3,6	6,9	3,3
Finlandia . . .	1930	100,0	59,4	16,6	4,1	3,7	11,8	4,4
Estonia	1934	100,0	58,8	16,9	4,9	3,4	11,1	4,9
Węgry	1930	100,0	51,8	22,0	6,0	3,9	11,5	4,8
Norwegia . . .	1930	100,0	35,5	26,7	9,5	9,5	10,0	8,8
Szwecja	1930	100,0	34,8	31,5	9,3	7,0	10,0	7,4
Czechosłowacja	1930	100,0	34,5	34,6	7,1	5,5	10,0	8,3
Dania	1930	100,0	29,6	28,4	10,8	6,9	13,2	11,1
Austria	1934	100,0	27,3	30,1	9,6	5,4	12,9	14,7
Szwajcaria . .	1930	100,0	22,7	41,1	11,9	5,5	10,9	7,9
Niemcy	1933	100,0	20,9	38,8	10,8	6,2	9,8	13,5
		Zawodowo czynni						
Z.S.R.R. . . .	1926	100,0	83,2	6,2	1,5	1,6	5,3	2,2
Bułgaria	1926	100,0	80,0	9,1	2,7	1,3	5,7	1,2
Estonia	1934	100,0	63,0	14,0	4,3	2,3	10,4	6,0
Finlandia . . .	1930	100,0	60,6	13,8	4,2	2,8	12,4	6,2
Grecja	1928	100,0	53,7	15,9	7,6	3,9	13,7	5,2
Węgry	1930	100,0	49,7	21,5	6,3	2,8	13,9	5,8
Włochy	1931	100,0	39,2	24,4	6,9	3,6	8,7	17,2
Francja	1931	100,0	34,5	32,8	12,1	5,7	11,5	3,4
Czechosłowacja	1930	100,0	34,2	32,3	7,2	3,7	12,1	10,5
Szwecja	1930	100,0	32,2	28,3	10,8	5,9	13,1	9,7
Kanada	1931	100,0	31,2	24,9	12,2	8,3	23,4	.
Norwegia . . .	1930	100,0	30,7	22,5	10,8	8,1	14,7	13,2
Dania	1930	100,0	27,1	23,1	10,7	4,9	19,1	15,1
Austria	1934	100,0	26,0	27,5	9,9	3,7	15,1	17,8
Niemcy	1933	100,0	24,5	34,2	11,5	4,1	10,4	15,3
Stany Zjedn. Am.	1930	100,0	22,0	31,6	8,2	15,5	22,7	.
Holandia . . .	1930	100,0	20,6	37,3	15,6	7,5	19,0	.
Szwajcaria . .	1930	100,0	19,6	40,2	13,4	4,0	14,2	8,6
Anglia	1931	100,0	5,2	42,8	17,4	7,3	19,8	7,5

Uwaga. Różne metody klasyfikacji zawodowej, przede wszystkim odmienne traktowanie tzw. pomagających członków rodziny, obniżają bardzo znacznie w części tablicy dotyczącej zawodowo czynnych porównywalność danych dla poszczególnych krajów.

TABL. 24. LUDNOŚĆ WIELKICH MIAST W POLSCE W LATACH 1900, 1910, 1921, 1931 i 1937

Miasta	1900	1910	1921	1931	1937
	w tysiącach				
M. st. Warszawa	594[a]	781	937	1 172	1 232
Łódź	310[a]	408	452	605	653
Lwów	160	206	219	312	317
Poznań	117	157	169	246	265
Kraków	91	152	184	219	242
Wilno	139[a]	181	129[b]	195	208
Katowice	32	43	50	126	132
Częstochowa	41[a]	73	80	117	133
Bydgoszcz	52	58	88	117	133
Sosnowiec	.	99	86	109	121
Lublin	46[a]	66	94	112	116
Chorzów (Królewska Huta)	58[c]	73[c]	73[cd]	102[e]	108[e]
Gdynia	.	0,9	1,3	30	101

a 1897 r. *b* 1919 r. *c* M. Królewska Huta. *d* 1922 r. *e* M. Chorzów utworzone 1.VII 1934 r. z m. Królewskiej Huty i gmin wiejskich: Chorzów i Hajduki Nowe.

TABL. 25. LUDNOŚĆ NAJWIĘKSZYCH MIAST W POLSCE W LATACH 1931 i 1921
Płeć. Wiek. Język ojczysty. Wyznanie. Analfabetyzm. Skład zawodowy

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice
	w tysiącach						
1931 Ogółem	**1 171,9**	**604,6**	**312,2**	**246,5**	**219,3**	**195,1**	**126,1**
	Płeć i wiek						
Mężczyźni	534,1	278,3	142,3	114,6	98,7	88,3	61,2
w wieku lat: 0—9	99,7	57,8	23,0	22,6	15,8	18,1	11,9
10—19	85,3	45,4	22,7	19,4	17,8	14,8	10,8
20—29	120,1	58,4	34,9	26,9	23,9	18,2	12,8
30—39	85,9	42,6	21,8	18,4	14,7	13,3	11,1
40—49	63,4	32,5	16,7	12,8	11,5	10,1	6,7
50—59	43,3	23,0	12,7	8,5	8,0	7,5	4,8
60—69	25,3	13,9	7,4	4,1	4,8	4,4	2,3
70 i więcej	9,7	4,5	2,9	1,8	2,2	1,9	0,8
wiek niewiadomy	1,4	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Kobiety	637,8	326,3	169,9	131,9	120,6	106,8	64,9
w wieku lat: 0—9	97,1	57,0	22,2	21,8	15,6	17,7	11,6
10—19	95,7	49,7	25,6	19,9	19,7	15,8	11,0
20—29	148,6	72,8	42,4	30,9	29,9	23,1	14,9
30—39	108,7	54,1	28,5	24,6	20,1	17,6	11,4
40—49	78,4	39,4	20,8	14,9	14,0	13,2	6,8
50—59	51,9	27,2	15,4	10,0	10,2	9,8	4,9
60—69	36,8	18,2	9,9	6,0	7,2	6,4	2,9
70 i więcej	18,5	7,7	4,8	3,7	3,9	3,2	1,4
wiek niewiadomy	2,1	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
1921 Ogółem	**936,7**	**452,0**	**219,4**	**169,4**	**183,7**	**129,0[a]**	**45,4[a]**
Mężczyźni	422,2	204,9	99,3	77,3	83,5	.	.
Kobiety	514,5	247,1	120,1	92,1	100,2	.	.
	Język ojczysty						
1931 Polski	826,2	357,0	198,2	238,2	171,2	128,6	107,0
Ukraiński	1,2	0,1	24,2	0,2	0,7	0,1	0,1
Ruski	0,1	0,0	10,9	0,0	0,3	0,1	0,0
Białoruski	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0
Rosyjski	4,0	0,9	0,5	0,2	0,1	7,4	0,1
Niemiecki	1,9	53,5	2,5	6,4	0,7	0,6	16,9
Żydowski i hebrajski	333,3	191,7	75,3	1,1	45,8	54,6	1,6
Inny i nie podany	4,6	1,3	0,6	0,4	0,5	2,0	0,4

a 1919 r.

(dok. str. 36)

TABL. 25. LUDNOŚĆ NAJWIĘKSZYCH MIAST W POLSCE W LATACH 1931 i 1921 (dok.)

Płeć. Wiek. Język ojczysty. Wyznanie. Analfabetyzm. Skład zawodowy

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice
	w tysiącach						
Wyznanie							
1931 Rzymskokatolickie	783,9	340,2	157,5	236,8	159,4	126,0	113,2
Greckokatolickie	1,0	0,3	49,8	0,4	1,6	0,3	0,2
Prawosławne	9,0	2,1	1,1	0,5	0,3	9,3	0,2
Ewangelickie	21,2	56,1	3,6	6,5	1,1	1,8	6,4
Inne chrześcijańskie	1,1	2,7	0,3	0,2	0,2	2,1	0,2
Mojżeszowe	352,7	202,5	99,6	2,0	56,5	55,0	5,7
Inne niechrześc.	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
Nie określ. i nie podane	2,8	0,7	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2
1921 Rzymskokatolickie	597,8	241,8	111,7	158,1	136,3	.	.
Greckokatolickie	0,4	0,1	27,3	0,1	0,8	.	.
Prawosławne	5,8	1,7	0,6	0,2	0,6	.	.
Ewangelickie	18,1	49,0	2,7	8,9	0,7	.	.
Inne chrześc.	0,5	2,2	0,1	0,0	0,0	.	.
Mojżeszowe	310,3	156,2	76,9	2,1	45,2	.	.
Inne niechrześc.	0,1	0,0	0,0	—	0,0	.	.
Nie określ. i nie podane	3,7	1,0	0,1	0,0	0,1	.	.
Analfabetyzm wśród ludności w wieku 10 lat i więcej oraz w wieku niewiadomym							
1931[a] Nie umiało czytać ani pisać	98.0	81,4	21,1	2,1	9,2	19,5	1,1
Mężczyźni	29,9	26,5	5,5	0,6	2,5	5,6	0,4
Kobiety	68,1	54,9	15,6	1,5	6,7	13,9	0,7
1921 Nie umiało czytać ani pisać	121,7	74,7	19,2	2,7	13,3	.	.
Mężczyźni	43,0	26,2	5,8	0,9	4,1	.	.
Kobiety	78,7	48,5	13,4	1,8	9,2	.	.
Niewiadoma umiejętn. czytania i pisania	24,6	10,0	1,6	7,6	0,3	.	.
Mężczyźni	9,4	3,4	0,6	2,5	0,2	.	.
Kobiety	15,2	6,6	1,0	5,1	0,1	.	.
Skład zawodowy[b]. Zawodowo czynni i bierni							
1931 Rolnictwo	4,7	1,9	3,3	2,0	2,0	5,2	0,7
Samodzielni	2,9	1,1	2,5	0,8	1,4	4,0	0,3
Najemni: robotnicy	1,1	0,8	0,5	0,9	0,5	1,0	0,4
pracown. umysł.	0,7	0,0	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0
Przemysł	499,7	376,0	93,6	89,1	67,1	67,7	62,4
Samodzielni	143,1	62,7	29,0	21,2	18,3	26,9	6,6
Najemni: robotnicy	320,9	295,2	57,0	60,8	42,2	38,4	49,0
pracown. umysł.	35,7	18,1	7,6	7,1	6,6	2,4	6,8
Handel	235,0	103,2	64,2	42,8	45,5	35,1	15,8
Samodzielni	119,7	63,1	32,1	16,7	23,2	20,3	7,3
Najemni: robotnicy	74,6	28,8	20,7	15,0	13,2	10,2	4,8
pracown. umysł.	40,7	11,3	11,4	11,1	9,1	4,6	3,7
Komunikacja	104,6	29,3	31,4	33,7	16,5	19,8	13,2
Samodzielni	22,1	9,9	3,1	1,3	1,5	4,5	0,5
Najemni: robotnicy	65,4	16,2	21,1	25,0	9,6	10,0	8,7
pracown. umysł.	17,1	3,2	7,2	7,4	5,4	5,3	4,0
Inne zawody	327,9	94,2	119,7	78,9	88,2	67,3	34,0
Samodzielni	29,5	10,4	8,7	4,0	5,8	4,9	1,5
Najemni: robotnicy	136,1	43,4	40,0	28,3	32,6	24,9	10,8
pracown. umysł.	93,6	23,2	27,5	22,9	19,1	16,9	7,8

a Liczba osób o niewiadomej umiejętności czytania i pisania w opracowaniu spisu 1931 r. jest bardzo nieznaczna i z tego względu w tablicy nie została podana.
b Ob. uwagę *a—c* do tabl. 20, str. 31.

TABL. 26. LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W LATACH 1931 i 1921

Miasta	Ludność 1931	Ludność 1921
	w tys.	
M. st. Warszawa	1171,9	936,7
Woj. warszawskie		
Włocławek	56,0	40,3
Płock	33,0	25,8
Żyrardów	25,1	21,3
Pruszków	23,7	15,1
Kutno	23,4	16,0
Skierniewice	20,1	15,3
Mława	19,6	17,0
Łowicz	17,6	15,8
Pułtusk	16,8	13,5
Grodzisk Mazowiecki	15,7	11,3
Otwock	15,1	8,6
Ciechanów	13,9	12,0
Mińsk Mazowiecki	13,1	10,5
Wołomin	13,1	6,2
Sochaczew	10,8	5,1
Wyszków	10,8	9,1
Lipno	10,4	8,5
Płońsk	10,4	9,2
Sierpc	10,0	6,7
Woj. łódzkie		
Łódź	604,6	452,0
Kalisz	68,3	44,6
Piotrków Trybunalski	51,3	41,0
Pabianice	45,7	30,0
Tomaszów Mazowiecki	38,0	28,3
Zgierz	26,6	21,1
Radomsko	23,0	18,7
Zduńska Wola	22,9	18,9
Ozorków	15,0	12,6
Wieluń	14,0	11,0
Koło	13,8	11,4
Brzeziny	13,0	10,6
Ruda Pabianicka	12,1	5,1
Aleksandrów Łódzki	11,6	8,2
Łęczyca	10,6	10,3
Sieradz	10,5	9,3
Konin	10,3	10,0

Miasta	Ludność 1931	Ludność 1921
	w tys.	
Woj. kieleckie		
Częstochowa	117,2	80,5
Sosnowiec	109,0	86,5
Radom	77,9	61,6
Kielce	58,2	41,3
Będzin	47,6	27,9
Dąbrowa Górnicza	36,9	39,9
Zawiercie	32,9	29,5
Ostrowiec Świętokrzyski	25,9	19,7
Czeladź	21,0	17,2
Skarżysko-Kamienna	14,3	8,2
Jędrzejów	12,9	11,7
Końskie	11,1	8,3
Szydłowiec	10,7	7,2
Woj. lubelskie		
Lublin	112,3	94,4
Siedlce	36,9	30,7
Chełm	29,1	23,2
Zamość	24,7	19,0
Biała Podlaska	17,4	13,0
Międzyrzec Podlaski	16,8	12,6
Łuków	14,0	12,6
Hrubieszów	13,2	9,6
Puławy	12,1	7,2
Sokołów Podlaski	11,9	8,1
Kraśnik	11,6	8,3
Tomaszów Lubelski	10,5	7,1
Krasnystaw	10,4	8,9
Woj. białostockie		
Białystok	91,1	76,8
Grodno	49,7	34,7
Łomża	25,0	22,0
Suwałki	21,8	16,8
Ostrów Mazowiecka	17,6	13,4
Wołkowysk	15,1	11,1
Ostrołęka	14,1	9,1
Augustów	12,1	8,8

Miasta	Ludność 1931	Ludność 1921
	w tys.	
Woj. wileńskie		
Wilno	195,1	129,0[a]
Woj. nowogródzkie		
Baranowicze	22,8	28,1
Lida	19,3	13,4
Słonim	16,3	9,6
Woj. poleskie		
Brześć n. Bugiem	50,7	29,5
Pińsk	31,9	23,5
Dawidgródek	11,5	9,8
Kobryń	10,1	8,2
Woj. wołyńskie		
Równe	41,9	30,5
Łuck	35,6	21,2
Kowel	29,1	20,8
Włodzimierz	25,6	11,6
Krzemieniec	21,9	16,1
Dubno	15,3	9,1
Ostróg	13,4	13,0
Zdołbunów	10,2	7,3
Woj. poznańskie		
Poznań	246,5	169,4
Bydgoszcz	117,2	87,6
Inowrocław	34,4	24,3
Gniezno	30,7	25,7
Ostrów Wielkopolski	24,4	16,4
Leszno	19,4	16,5
Krotoszyn	13,0	11,1
Nakło n. Notecią	10,3	7,4
Kościan	10,2	7,8
Woj. pomorskie		
Grudziądz	54,0	33,5
Toruń	54,0	39,4
Gdynia	38,6[b]	1,3
Tczew	22,5	16,2
Chojnice	14,1	10,4
Starogard	13,2	10,5
Chełmno	12,5	10,2
Wejherowo	12,5	8,8
Chełmża	11,0	10,7

a Według spisu 1919 r. *b* Według spisu z 1936 r. – 83,8 tys.

Uwaga. Dla 1931 r. ludność podana w granicach miast według stanu w dniu 1.I 1937 r., dla 1921 r. w ówczesnych granicach miast. (dok. str. 38)

TABL. 26. LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W LATACH 1931 i 1921 (dok.)

Miasta	Ludność 1931 w tys.	Ludność 1921 w tys.
Woj. śląskie		
Katowice	126,1	45,4[a]
Chorzów	102,0	74,8[a]
Siemianowice Śląskie	37,8	19,6[b]
Rybnik	23,0	11,3[a]
Mysłowice	22,7	17,8[b]
Bielsko	22,3	19,8
Cieszyn	17,5	15,3
Tarnowskie Góry	15,5	14,4[a]
Mikołów	11,9	8,4[b]
Woj. krakowskie		
Kraków	219,3	183,7
Tarnów	44,9	35,3
Nowy Sącz	30,3	26,3
Biała Krakowska	22,7	7,7
Jaworzno	19,1	15,9
Chrzanów	17,9	11,4
Zakopane	16,3	8,8

Miasta	Ludność 1931 w tys.	Ludność 1921 w tys.
Woj. krakowskie (dok.)		
Bochnia	12,1	11,0
Oświęcim	12,0	12,2
Nowy Targ	10,7	8,1
Jasło	10,0	10,4
Woj. lwowskie		
Lwów	312,2	219,4
Przemyśl	51,0	48,0
Borysław	41,5	16,1
Drohobycz	32,3	26,7
Rzeszów	26,9	24,9
Jarosław	22,2	20,0
Sambor	21,9	19,4
Sanok	14,3	9,6
Gródek Jagielloński	12,9	10,5
Krosno	12,1	6,3
Sokal	12,0	10,2
Rawa Ruska	11,0	9,0
Jaworów	10,7	8,9

Miasta	Ludność 1931 w tys.	Ludność 1921 w tys.
Woj. lwowskie (dok.)		
Żółkiew	10,3	7,9
Turka n. Stryjem	10,1	10,0
Woj. stanisławowskie		
Stanisławów	60,0	28,2
Kołomyja	33,8	31,7
Stryj	30,5	27,4
Horodenka	12,2	9,9
Kałusz	12,1	6,6
Śniatyn	10,8	10,6
Bolechów	10,7	3,1
Nadwórna	10,4	6,1
Woj. tarnopolskie		
Tarnopol	35,6	30,9
Czortków	19,0	5,2
Brody	17,9	10,9
Złoczów	13,0	11,1
Brzeżany	11,6	10,1
Buczacz	11,1	7,5

a Według spisu 1919 r. *b* Według spisu z 1910 r.

TABL. 27. LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH POWYŻEJ MILIONA MIESZKAŃCÓW

Miasta	Rok	Ludność w tys.
Europa		
Berlin	1935	4 196
Londyn	1936	4 141[a]
Moskwa	1934	3 614
Paryż	1936	2 830[b]
Leningrad	1934	2 711
Wiedeń	1934	1 874
Warszawa	1937	1 232
Rzym	1936	1 182
Barcelona	1934	1 148
Hamburg	1933	1 129
Glasgow	1936	1 120
Mediolan	1936	1 086
Budapeszt	1935	1 043
Birmingham	1936	1 019

Miasta	Rok	Ludność w tys.
Azja		
Tokio	1935	5 876
Osaka	1935	2 990
Szanghaj	1935	2 035
Pejping	1935	1 569
Kalkuta	1931	1 197
Bombaj	1931	1 161
Nagoya	1935	1 083
Kyoto	1935	1 081
Tientsin	1935	1 068
Nanking	1935	1 013
Afryka		
Kair	1935	1 311

Miasta	Rok	Ludność w tys.
Ameryka Pln. i Płd.		
Nowy Jork	1930	6 930[c]
Chicago	1930	3 376
Buenos-Aires	1933	2 231
Filadelfia	1930	1 951
Rio de Janeiro	1935	1 730
Detroit	1930	1 569
Los Angeles	1930	1 238
Meksyk	1930	1 029
Sao Paulo	1932	1 006
Australia		
Sydney	1935	1 255
Melbourne	1935	1 008

a Wielki Londyn 8 578 tys. *b* Paryż z przedmieściami w 1931 r. (departament Sekwany) 4 934 tys. *c* Wielki Nowy Jork 10 901 tys.

TABL. 28. LUDNOŚĆ MIEJSKA W POLSCE WEDŁUG GRUP WIELKOŚCI MIAST W LATACH 1931 i 1921

Podział administracyjny w dn. 30.IX 1921 i 9.XII 1931 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta liczące poniżej 5	5–10	10–20	20–50	50–100	100–500	500 i więcej
		tysięcy mieszkańców						
Liczba miast . 1931	636	308	177	83	46	11	9	2
1921	611	354	146	62	36	7	5	1
Ludność miast 1931	8 689	928	1 233	1 099	1 392	688	1 565	1 784
w tys. 1921	6 608	1 008	1 005	842	1 100	563	1 153	937
Ludność miast w % ogółu ludności 1931	*27,2*	*2,9*	*3,9*	*3,4*	*4,4*	*2,1*	*4,9*	*5,6*
Polski 1921	*24,6*	*3,8*	*3,7*	*3,1*	*4,1*	*2,1*	*4,3*	*3,5*

TABL. 29. MIASTA (GMINY) POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW ORAZ ICH LUDNOŚĆ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Rok spisu	Liczba miast liczących 10–20	20–50	50–100	100–500	500 i więcej	Ludność miast liczących 10 i więcej (tysięcy mieszkańców) w tysiącach	w % ogółu ludn.	100 i więcej (tysięcy mieszkańców) w tysiącach	w % ogółu ludn.
		tysięcy mieszkańców								
Anglia z Walią	1931	465[a]	183	62	46	5	30 884[b]	*77,3*	15 887	*39,8*
Szkocja . . .	1931	19	15	3	3	1	2 851	*58,9*	1 870	*38,6*
Irlandia Płn. .	1926	7	1	—	1	—	545	*43,4*	415	*33,0*
Austria . . .	1934	20	7	1	2	1	2 671	*39,5*	2 136	*31,6*
Niemcy . . .	1933	293	172	48	43	10	32 738	*49,6*	19 952	*30,2*
Stany Zj. Am.	1930	606[c]	185[d]	98	80	13	58 340	*47,5*	36 326	*29,6*
Holandia . .	1930	86	28	12	4	2	5 046	*63,6*	2 162	*27,2*
Kanada . .	1931	35	21	7	5	2	3 871	*37,3*	2 328	*22,4*
Dania . . .	1930	41[a]	9	—	—	1	1 622[b]	*45,7*	796	*22.4*
Łotwa . . .	1935	2	2	1	1	—	550	*28,2*	385	*19,7*
Japonia . . .	1930	426	158	65	26	6	26 391	*41,0*	11 481	*17,8*
Włochy . . .	1930	.	173	42	17	5	14 918[e]	*36.2*	7 151	*17,4*
Francja . . .	1936	218	130	39	14	3	16 501	*39,4*	6 691	*16,0*
Irlandia W. P.	1936	8	3	1	1	—	760	*25,6*	468	*15,8*
Szwajcaria . .	1930	18	6	3	4	—	1 238	*30,4*	634	*15,6*
Hiszpania . .	1930	209	84	16	9	2	10 035	*42,6*	3 514	*14,9*
Węgry . . .	1930	66	33	9	2	1	3 692	*42,5*	1 259	*14,5*
Szwecja . . .	1930	.	12	2	3	—	1 346[e]	*21,9*	866	*14,1*
Grecja . . .	1928	28	16	2	3	—	1 837	*29,6*	833	*13,4*
Portugalia . .	1930	30[a]	4	—	1	1	1 263[b]	*19,1*	826	*12,5*
Z.S.R.R.[f] . .	1933	.	62	73	58	6	27 486[e]	*16,6*	19 978	*12,1*
Belgia . . .	1930	83	40	7	5	—	3 712	*45,9*	940	*11,6*
Polska[g] . .	1931	83	48	11	10	2	6 683	*20,9*	3 433	*10,8*
Czechosłow. .	1930	227[a]	30	2	4	1	4 380[b]	*29,7*	1 476	*10,0*
Norwegia . .	1930	23[a]	2	2	1	—	720[b]	*25,6*	253	*9,0*
Finlandia . .	1930	3	3	3	1	—	543	*14,8*	244	*6,6*
Bułgaria . .	1934	18	9	1	2	—	988	*16,2*	389	*6,4*
Rumunia . .	1930	107[a]	22	9	5	—	3 527[b]	*19,6*	1 063	*5,9*
Litwa[f] . . .	1934	2	3	—	1	—	209	*8,4*	104	*4,2*
Jugosławia .	1931	28	15	4	3	—	1 643	*11,8*	553	*4,0*
Indie Bryt. .	1931	632	269	66	35	3	30 685	*8,7*	9 640	*2,7*
Estonia . . .	1934	5	1	1	1	—	278	*3,9*	138	*1,9*

a 5 – 20 tys. mieszkańców. *b* Powyżej 5 tys. mieszkańców. *c* 10 – 25 tys. mieszkańców. *d* 25 – 50 tys. mieszkańców. *e* Powyżej 20 tys. mieszkańców. *f* Szacunek. *g* Gdynia uwzględniona według spisu 1936 r. (83,8 tys.).

ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI WYZNANIA RZYMSKOKATOLICKIEGO W DNIU 9.XII 1931 R.

ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI WYZNANIA PRAWOSŁAWNEGO W DNIU 9.XII 1931 R.

ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI WYZNANIA GRECKOKATOLICKIEGO W DNIU 9.XII 1931 R.

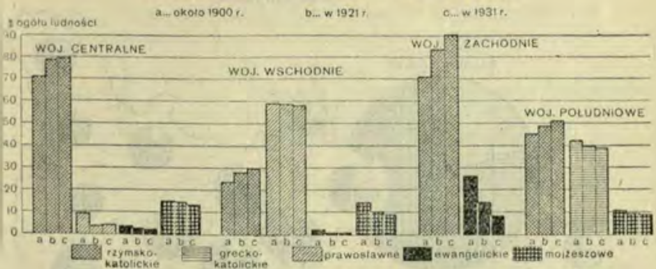
ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI WYZNANIA MOJŻESZOWEGO W DNIU 9.XII 1931 R.

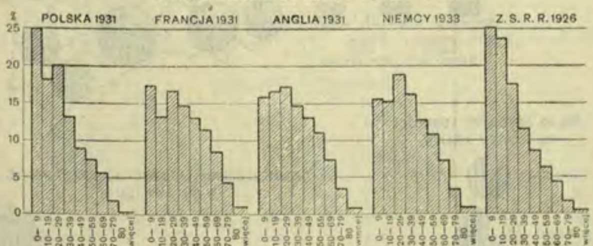
SKŁAD WYZNANIOWY LUDNOŚCI POLSKI

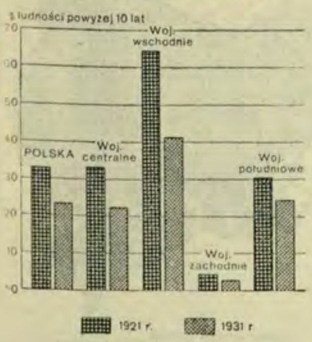
SKŁAD WYZNANIOWY POLSKI WEDŁUG GRUP WOJEWÓDZTW

LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG WIEKU

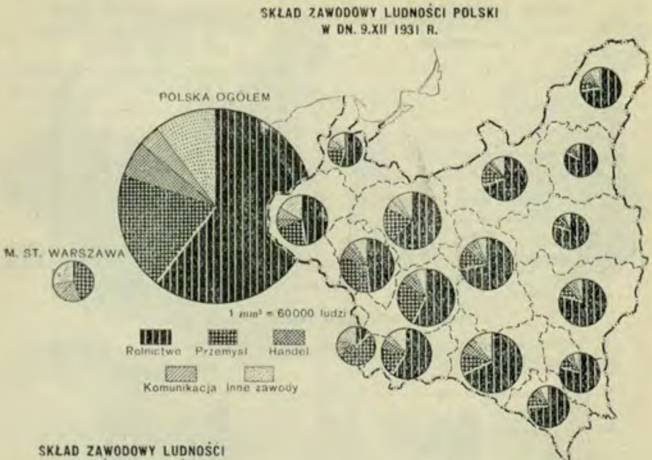

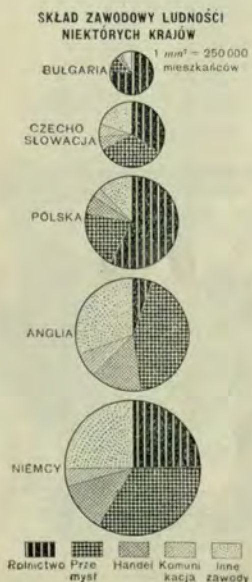
LUDNOŚĆ NIE UMIEJĄCA CZYTAĆ ANI PISAĆ W DN. 30.IX 1921 R. I 9.XII 1931 R.

LUDNOŚĆ NIE UMIEJĄCA CZYTAĆ ANI PISAĆ W DN. 9.XII 1931 R.

SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI
W DN. 9.XII 1931 R.
POLSKA OGÓŁEM
M. ST. WARSZAWA
1 mm² = 60000 ludzi
Rolnictwo
Przemysł
Handel
Komunikacja
Inne zawody

SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI
NIEKTÓRYCH KRAJÓW
1 mm² = 250000
mieszkańców
BUŁGARIA
CZECHO
SŁOWACJA
POLSKA
ANGLIA
NIEMCY
Rolnictwo
Prze
mysł
Handel
Komuni
kacja
Inne
zawody

ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI ROLNICZEJ POLSKI
W DN. 9.XII 1931 R.
Ludność rolnicza stanowi:
25 40 55 65 75 80 85
% ogółu ludności

DZIAŁ III. RUCH LUDNOŚCI

TABL. I. ROZWÓJ LUDNOŚCI POLSKI W LATACH 1895–1937

Lata	Polska	Województwa[a]			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tysiącach				
Ludność					
1.I 1895	24 019	9 589	4 338	3 256	6 836
1.I 1914	30 310	12 563[b]	5 377[b]	4 152	8 218
1.I 1919	26 282	10 948	3 852	3 987	7 495
1.I 1924	28 774	11 975	4 812	4 089	7 898
1.I 1931	31 685	13 261	5 489	4 472	8 463
1.I 1937	34 221	14 339	6 007	4 815	9 060
Przyrost rzeczywisty					
1895—1936	10 202	4 750	1 669	1 559	2 224
1895—1913	6 291[b]	2 974[b]	1 039[b]	896	1 382
1914—1918	—4 028[b]	—1 615[b]	—1 525[b]	—165	—723
1919—1923	2 492	1 027	960	102	403
1924—1930	2 911	1 286	677	383	565
1931—1936	2 536	1 078	518	343	597
Przyrost naturalny					
1895—1936	15 919	6 925	2 871	2 503	3 620
1895—1913	8 826	3 717	1 485	1 413	2 211
1914—1918	—365[b]	75[b]	—150[b]	10	—300[b]
1919—1923	1 508	659	249	282	318
1924—1930	3 411	1 421	748	454	788
1931—1936	2 539	1 053	539	344	603
Strata migracyjna					
—1936	5 717	2 175	1 202	944	1 396
1895—1913	2 535[b]	743[b]	446[b]	517	829
1914—1918	3 663[b]	1 690[b]	1 375[b]	175	423[b]
1919—1923	+984[c]	+368[c]	+711[c]	180	+85[c]
1924—1930	500	135	71	71	223
1931—1936	3	+25[c]	21	1	6

a W latach 1895–1914 terytoria odpowiadające obecnym grupom województw. *b* Liczby niepewne. *c* Nadwyżka migracyjna.

TABL. 2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W POLSCE W LATACH 1896 – 1900, 1921–1936

Lata Województwa[a]	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Zgony w tym niemowląt[b]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń żywych[b]
	w tysiącach					na 1000 mieszkańców				
1896—1900[c]	206	1 093	629	.	464	8,2	43,5	25,0	18,5	.
Centralne	79	422	235	.	187	8,0	42,7	23,8	18,9	.
Wschodnie	37	194	116	35	78	8,5	43,6	26,1	17,5	18,0
Zachodnie	27	154	83	33	71	7,8	44,4	23,9	20,5	21,6
Południowe	63	323	195	71	128	8,6	44,2	26,6	17,6	21,9
1921—1925[c]	286	985	526	.	459	10,1	34,7	18,5	16,2	.
1926—1930[c]	281	991	514	146	477	9,2	32,3	16,8	15,5	14,7
1931—1935[c]	274	905	479	124	426	8,4	27,6	14,6	13,0	13,7
Centralne	113	369	193	47	176	8,2	26,8	14,0	12,8	12,8
Wschodnie	48	173	82	21	91	8,5	30,2	14,4	15,8	11,8
Zachodnie	39	119	62	18	57	8,5	25,8	13,4	12,4	14,8
Południowe	74	244	142	38	102	8,5	28,0	16,3	11,7	15,7
M. st. Warszawa	10	17	14	2	3	8,6	14,6	12,3	2,3	11,7
Warszawskie	21	77	40	11	37	8,2	29,7	15,5	14,2	14,5
Łódzkie	24	67	39	10	28	8,7	24,7	14,3	10,4	14,9
Kieleckie	24	85	42	11	43	8,1	28,1	14,0	14,1	12,7
Lubelskie	20	72	33	7	39	7,8	28,6	12,9	15,7	9,6
Białostockie	14	51	25	6	26	8,0	29,8	14,6	15,2	12,5
Wileńskie	11	35	18	4	17	8,5	27,0	14,1	12,9	11,2
Nowogródzkie	9	34	16	4	18	8,2	31,3	14,9	16.4	11,7
Poleskie	9	40	18	5	22	8,1	34,2	15,2	19,0	11,6
Wołyńskie	19	64	30	8	34	8,8	29,5	14,0	15,5	12,4
Poznańskie	18	54	29	7	25	8,2	24,8	13,4	11,4	13,8
Pomorskie	9	33	17	6	16	8,4	30,1	15,2	14,9	16,5
Śląskie	12	32	16	5	16	9,0	24,0	11,9	12,1	14,8
Krakowskie	19	70	38	10	32	8,1	29,6	16,0	13,6	14,4
Lwowskie	26	87	51	14	36	8,1	27,3	16,1	11,2	15,5
Stanisławowskie	14	46	28	8	18	9,2	30,0	18,5	11,5	18,6
Tarnopolskie	15	41	25	6	16	9,0	25,3	15,2	10,1	15,1
1921	317	890	568	.	322	11,7	32,8	20,9	11,9	.
1922	319	983	555	.	428	11,5	35,3	19,9	15,4	.
1923	287	1 015	494	.	521	10,0	35,6	17,3	18,3	.
1924	269	1 000	519	.	481	9,3	34,5	17,9	16,6	.
1925	239	1 036	492	.	544	8,1	35,2	16,7	18,5	.
1926	257	989	533	.	456	8,6	33,1	17,8	15,3	.
1927	258	959	526	145	433	8,5	31,6	17,3	14,3	15,1
1928	295	991	504	144	487	9,6	32,3	16,4	15,9	14,5
1929	299	994	519	149	475	9,6	32,0	16,7	15,3	14,9
1930	296	1 023	489	146	534	9,4	32,5	15,5	17,0	14,2
1931	271	965	494	137	471	8,5	30,2	15,5	14,7	14,2
1932	269	935	487	135	448	8,3	28,8	15,0	13,8	14,4
1933	274	869	466	111	403	8,3	26,5	14,2	12,3	12,8
1934	277	882	480	124	402	8,3	26,5	14,4	12,1	14,1
1935	280	877	471	111	406	8,3	26,1	14,0	12,1	12,7
1936	284	892	482	126	410	8,4	26,2	14,2	12,0	14,1
Centralne	119	368	194	49	174	8,3	25,8	13,6	12,2	13,3
Wschodnie	50	171	84	22	87	8,4	28,7	14,0	14,7	13,0
Zachodnie	40	119	63	18	56	8,4	24,8	13,2	11,6	14,9
Południowe	75	234	141	37	93	8,3	26,0	15,7	10,3	15

a W latach 1896 – 1900 terytoria odpowiadające obecnym grupom województw. *b* Dane niezupełnie kompletne wskutek wadliwej rejestracji, zwłaszcza w województwach wschodnich. *c* Przeciętne roczne.

TABL. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WYZNAŃ W LATACH 1931–1936

Wyznania Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Zgony w tym niemowląt[a]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń żywych[a]
	w tysiącach					na 1000 mieszkańców				
Rzymskokatol.										
1931—1935[b]	179	587	308	82	279	*8,4*	*27,6*	*14,5*	*13,1*	*13,9*
1936	189	582	310	83	272	*8,5*	*26,3*	*14,0*	*12,3*	*14,3*
Greckokatol.										
1931—1935[b]	34	109	66	20	43	*9,8*	*31,7*	*19,2*	*12,5*	*18,0*
1936	33	103	65	19	38	*9,2*	*28,9*	*18,3*	*10,6*	*18,5*
Prawosławne										
1931—1935[b]	33	125	59	16	66	*8,3*	*31,9*	*15,2*	*16,7*	*12,7*
1936	32	121	60	17	61	*7,9*	*29,8*	*14,8*	*15,0*	*14,0*
Ewangelickie										
1931—1935[b]	7	18	13	3	5	*8,7*	*21,1*	*15,3*	*5,8*	*16,4*
1936	8	18	12	3	6	*9,2*	*21,0*	*14,4*	*6,6*	*15,3*
Mojżeszowe[a]										
1931—1935[b]	20	61	31	3	30	*6,4*	*19,3*	*9,8*	*9,5*	*4,9*
1936	21	62	32	3	30	*6,5*	*19,3*	*10,1*	*9,2*	*5,0*

a Dane niekompletne i zniekształcone wskutek wadliwej rejestracji. *b* Przeciętne roczne.

TABL. 4. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WIELKICH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1931–1936

Miasta	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Zgony w tym niemowląt	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń żywych
	liczby bezwzględne					na 1000 mieszkańców				
					Przeciętne roczne w latach 1931 – 1935					
Warszawa . .	10259	17294	14574	2 017	2 720	*8,6*	*14,6*	*12,3*	*2,3*	*11,7*
Łódź	4 761	8 167	7 188	1 350	979	*7,7*	*13,2*	*11,6*	*1,6*	*16,5*
Częstochowa	1 187	2 634	1 599	416	1 035	*9,7*	*21,4*	*13,0*	*8,4*	*15,8*
Sosnowiec .	921	1 891	1 225	243	666	*8,2*	*16,8*	*10,9*	*5,9*	*12,9*
Lublin . . .	705	1 790	1 375	214	415	*6,0*	*15,2*	*11,7*	*3,5*	*12,0*
Wilno . . .	1 931	3 337	2 652	471	685	*9,5*	*16,4*	*13,0*	*3,4*	*14,1*
Poznań . . .	2 078	4 580	2 709	471	1 871	*8,3*	*18,2*	*10,8*	*7,4*	*10,3*
Bydgoszcz .	838	2 445	1 497	335	948	*6,9*	*20,1*	*12,3*	*7,8*	*13,7*
Katowice . .	1 109	2 200	1 286	304	914	*8,6*	*17,1*	*10,0*	*7,1*	*13,8*
Kraków . . .	1 814	3 029	2 417	272	612	*8,0*	*13,4*	*10,7*	*2,7*	*9,0*
Lwów . . .	2 986	4 620	3 500	460	1 120	*9,7*	*15,0*	*11,4*	*3,6*	*10,0*
					Rok 1936					
Warszawa . .	10847	16538	13076	1 885	3 462	*8,8*	*13,4*	*10,6*	*2,8*	*11,4*
Łódź	4 589	7 202	7 223	1 322	— 21	*7,1*	*11,1*	*11,2*	*−0,03*	*18,4*
Częstochowa	940	1 890	1 545	324	345	*7,1*	*14,3*	*11,7*	*2,6*	*17,1*
Sosnowiec .	885	1 692	1 212	212	480	*7,4*	*14,1*	*10,1*	*4,0*	*12,5*
Lublin . . .	699	1 705	1 262	178	443	*6,1*	*14,7*	*10,9*	*3,8*	*10,4*
Wilno . . .	2 122	3 120	2 565	470	555	*10,2*	*15,0*	*12,3*	*2,7*	*15,1*
Poznań . . .	2 380	4 366	2 664	401	1 702	*9,1*	*16,6*	*10,1*	*6,5*	*9,2*
Bydgoszcz .	1 021	2 642	1 581	374	1061	*7,8*	*20,2*	*12,1*	*8,1*	*14,2*
Katowice . .	1 144	2 150	1 257	255	893	*8,7*	*16,4*	*9,6*	*6,8*	*11,9*
Chorzów . .	790	1 993	1 156	246	837	*7,4*	*18,8*	*10,9*	*7,9*	*12,3*
Kraków . . .	2 125	2 885	2 477	263	408	*8,9*	*12,0*	*10,3*	*1,7*	*9,1*
Lwów . . .	3 406	4 436	3 889	559	547	*10,8*	*14,0*	*12,3*	*1,7*	*12,6*

TABL. 5. URODZENIA, ZGONY I PRZYROST NATURALNY W WIELKICH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1921–1936[a]

Lata	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Lata	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	na 1000 mieszkańców				na 1000 mieszkańców		
1921	24,3	17,1	7,2	1929	19,7	13,0	6,7
1922	26,5	16,4	10,1	1930	19,4	12,4	7,0
1923	26,1	15,7	10,4	1931	17,7	11,9	5,8
1924	23,5	15,4	8,1	1932	15,6	12,0	3,6
1925	25,0	14,2	10,8	1933	14,5	11,0	3,5
1926	23,2	15,3	7,9	1934	14,1	11,0	3,1
1927	20,3	14,2	6,1	1935	13,7	11,2	2,5
1928	20,1	14,0	6,1	1936	13,8	11,0	2,8

a Miasta: Warszawa, Łódź, Sosnowiec, Lublin, Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów, od 1926 r. również Częstochowa i Wilno.

TABL. 6. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1909–1912, 1934 i 1935

Kraje	Urodzenia żywe			Zgony			Przyrost naturalny		
	1909–1912	1934	1935	1909–1912	1934	1935	1909–1912	1934	1935
	w tysiącach								
Japonia	1738,1	2043,8	2190,7	1068,8	1234,7	1161,9	669,3	809,1	1028,8
Polska	1126,7[a]	881,6	876,7	651,1[a]	479,7	471,0	475,6[a]	401,9	405,7
Bułgaria	178,1	181,8	160,4	99,6	85,0	88,8	78,5	96,8	71,6
Holandia	169,1	172,2	170,4	80,4	70,2	73,6	88,7	102,0	96,8
Hiszpania	640,9	637,4	622,3	453,9	388,2	377,5	187,0	249,2	244,8
Rumunia	292,4	612,3	585,4	176,5	390,6	402,7	115,9	221,7	182,7
Włochy	1121,9	983,2	989,3	699,9	557,0	587,5	422,0	426,2	401,8
Australia	121,5	109,5	111,3	47,5	62,2	63,6	74,0	47,3	47,7
Niemcy	1910,9	1196,7	1261,3	1075,1	724,7	791,9	835,8	472,0	469,4
Stany Zjedn. Am.	.	2167,6	2155,1	.	1396,9	1392,7	.	770,7	762,4
Węgry	754,5	194,3	189,5	508,4	129,1	136,9	246,1	65,2	52,6
Czechosłowacja	.	280,8	268,3	.	199,2	202,6	.	81,6	65,7
Szwajcaria	92,8	67,3	66,4	57,4	46,8	50,2	35,4	20,5	16,2
Anglia z Walią	891,3	597,6	598,8	504,0	476,8	477,4	387,3	120,8	121,4
Szwecja	135,2	85,0	85,9	76,9	69,9	72,9	58,3	15,1	13,0
Estonia	.	17,3	17,9	.	15,9	16,9	.	1,4	1,0
Francja	759,3	677,4	638,9	732,1	634,5	658,4	27,2	42,9	−19,5
	na 1000 mieszkańców								
Japonia	*33,9*	*30,0*	*31,6*	*20,8*	*18,1*	*16,8*	*13,1*	*11,9*	*14,8*
Polska	*38,7*[a]	*26,5*	*26,1*	*22,4*[a]	*14,4*	*14,0*	*16,3*[a]	*12,1*	*12,1*
Bułgaria	*41,0*	*30,0*	*26,2*	*22,9*	*14,1*	*14,4*	*18,1*	*15,9*	*11,8*
Holandia	*28,4*	*20,7*	*20,2*	*13,5*	*8,4*	*8,7*	*14,9*	*12,3*	*11,5*
Hiszpania	*32,3*	*26,3*	*25,7*	*22,8*	*16,0*	*15,6*	*9,5*	*10,3*	*10,1*
Rumunia	*41,5*	*32,4*	*30,7*	*25,1*	*20,7*	*21,1*	*16,4*	*11,7*	*9,6*
Włochy	*32,5*	*23,2*	*23,1*	*20,3*	*13,1*	*13,7*	*12,2*	*10,1*	*9,4*
Australia	*27,3*	*16,4*	*16,6*	*10,7*	*9,3*	*9,5*	*16,6*	*7,1*	*7,1*
Niemcy	*29,5*	*18,0*	*18,9*	*16,6*	*10,9*	*11,8*	*12,9*	*7,1*	*7,1*
Stany Zjedn. Am.	.	*17,1*	*16,9*	.	*11,0*	*10,9*	.	*6,1*	*6,0*
Węgry	*36,2*	*21,9*	*21,2*	*24,4*	*14,5*	*15,3*	*11,8*	*7,4*	*5,9*
Czechosłowacja	.	*18,6*	*17,7*	.	*13,2*	*13,4*	.	*5,4*	*4,3*
Szwajcaria	*24,7*	*16,2*	*16,0*	*15,3*	*11,3*	*12,1*	*9,4*	*4,9*	*3,9*
Anglia z Walią	*24,7*	*14,8*	*14,7*	*14,0*	*11,8*	*11,7*	*10,7*	*3,0*	*3,0*
Szwecja	*24,5*	*13,7*	*13,8*	*13,9*	*11,2*	*11,7*	*10,6*	*2,5*	*2,1*
Estonia	.	*15,4*	*15,9*	.	*14,1*	*15,0*	.	*1,3*	*0,9*
Francja	*19,4*	*16,1*	*15,2*	*18,7*	*15,1*	*15,7*	*0,7*	*1,0*	*− 0,5*

a W obecnych granicach. Przeciętne dla lat 1909–1911.
U w a g a. O ile nie zaznaczono inaczej, dane dotyczą każdorazowych terytoriów odnośnych krajów.

TABL. 7. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI EUROPY W LATACH 1801–1935

Przeciętne roczne

Lata	Ludność w milionach	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
		w tysiącach				na 1000 mieszkańców			
1801/20	200	.	7 675	6 400	1 275	.	*38,5*	*32,1*	*6,4*
1821/30	223	.	8 893	6 747	2 146	.	*39,8*	*30,2*	*9,6*
1831/40	242	.	9 344	7 561	1 783	.	*38,6*	*31,2*	*7,4*
1841/50	260	2 150	9 833	8 053	1 780	*8,3*	*37,9*	*31,0*	*6,9*
1851/60	273	2 252	10 350	8 365	1 985	*8,2*	*37,9*	*30,6*	*7,3*
1861/70	294	2 532	11 367	8 732	2 635	*8,6*	*38,6*	*29,7*	*8,9*
1871/80	317	2 679	12 332	9 397	2 935	*8,5*	*38,9*	*29,6*	*9,3*
1881/90	347	2 783	13 223	9 530	3 693	*8,0*	*38,1*	*27,5*	*10,6*
1891/00	380	3 066	14 064	9 848	4 216	*8,1*	*37,0*	*25,9*	*11,1*
1901/10	421	3 351	14 792	9 617	5 175	*8,0*	*35,1*	*22,8*	*12,3*
1924/27	505	4 094	13 796	7 902	5 894	*8,1*	*27,3*	*15,6*	*11,7*
1924/27[a]	364	2 911	8 897	5 629	3 268	*8,0*	*24,4*	*15,4*	*9,0*
1928/30[a]	373	3 098	8 667	5 574	3 093	*8,3*	*23,2*	*14,9*	*8,3*
1931/33[a]	384	2 965	8 197	5 450	2 747	*7,7*	*21,3*	*14,2*	*7,1*
1934/35[a]	391	3 080	8 164	5 352	2 812	*7,9*	*20,9*	*13,7*	*7,2*

a Bez Z.S.R.R.

TABL. 8. NOWOŻEŃCY W POLSCE W LATACH 1931–1932

Przeciętne roczne

Miasta Wieś Województwa	Nowożeńcy w tys.	Nowożeńcy w wieku lat: 19 i mniej	20–24	25–29	30–39	40–49	50 i więcej
		w odsetkach ogółu nowożeńców					
		Mężczyźni					
Polska	**270**	**3,8**	**36,6**	**37,2**	**15,5**	**3,9**	**3,0**
Miasta	69	1,6	28,7	39,6	20,7	5,1	4,3
Wieś	201	4,5	39,3	36,4	13,7	3,5	2,6
Woj. centralne . . .	109	3,4	36,1	37,0	16,1	4,1	3,3
,, wschodnie . .	47	7,7	39,4	32,2	14,6	4,0	2,1
,, zachodnie . .	38	0,5	32,0	44,4	16,5	3,6	3,0
,, południowe .	76	3,6	37,9	37,2	14,5	3,5	3,3
		Kobiety					
Polska	**270**	**20,2**	**44,4**	**21,1**	**11,0**	**2,3**	**1,0**
Miasta	69	12,4	40,6	26,3	15,8	3,5	1,4
Wieś	201	22,8	45,7	19,3	9,4	1,9	0,9
Woj. centralne . . .	109	20,4	44,2	20,2	11,4	2,6	1,2
,, wschodnie . .	47	25,4	45,7	17,7	8,8	1,8	0,6
,, zachodnie . .	38	12,1	47,3	25,9	12,2	1,9	0,6
,, południowe .	76	20,5	42,6	22,0	11,4	2,3	1,2

TABL. 9. URODZENIA ŻYWE W POLSCE W LATACH 1931–1932

Przeciętne roczne

Województwa / Wyznania	Ogółem	Ślubne	Nieślubne	Miasta	Wieś	Ogółem	Miasta	Wieś	Urodzenia nieślubne w odsetkach ogółu urodzeń
	w tysiącach					na 1000 mieszkańców			
Polska	**950**	**893**[a]	**57**[a]	**184**	**766**	***29,8***	***21,0***	***33,0***	***6,0***[a]
Województwa:									
Cntralne	386	367	19	94	292	*28,8*	*21,0*	*32,7*	*5,0*
Wschodnie . . .	183	175	8	17	166	*33,0*	*21,7*	*34,8*	*4,5*
Zachodnie	123	113	10	36	87	*27,3*	*22,5*	*30,0*	*8,4*
Południowe . . .	258	238	20	37	221	*30,4*	*19,6*	*33,5*	*7,6*
Wyznania:									
Rzymskokatolickie	617	585	32	125	492	*29,8*	*22,4*	*32,6*	*5,2*
Greckokatolickie .	116	109	7	7	109	*34,8*	*21,5*	*36,3*	*6,4*
Prawosławne . .	133	127	6	4	129	*35,2*	*21,8*	*35,9*	*4,6*
Ewangelickie . .	18	17	1	3	15	*22,0*	*14,3*	*25,2*	*6,5*
Mojżeszowe[b] . .	60	50[a]	10[a]	44	16	*19,3*	*18,6*	*21,6*	*16,7*[a]
Inne	6	5	1	1	5	.	.	.	.

a Dzieci z małżeństw rytualnych wyznania mojżeszowego, nie zarejestrowanych we właściwych urzędach stanu cywilnego, zaliczone są do dzieci nieślubnych. *b* Dane niekompletne i zniekształcone wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 10. PŁODNOŚĆ W POLSCE W LATACH 1900–1901 i 1931–1932

Przeciętna roczna liczba urodzeń żywych

Lata / Miasta, Wieś / Województwa	Ogółem	Wiek matki – lat: 15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50 i więcej
	w tysiącach								
1931—1932	**950**[a]	**38**	**247**	**284**	**206**	**116**	**45**	**7**	**0,8**
Miasta	184	7	47	58	40	21	7	1	0.1
Wieś	766	31	200	226	166	95	38	6	0.7
Woj. centralne .	386	16	105	115	83	46	16	2	0.2
„ wschodnie	183	7	49	55	38	22	9	2	0.2
„ zachodnie	123	4	31	38	26	16	6	1	0.1
„ południowe	258	11	62	76	59	32	14	2	0.3
	na 100 kobiet każdej grupy wieku[b]								
1900—1901[c]	***18.0***	***3,4***	***20,8***	***31,5***	***30,8***	***22,6***	***12,1***	***3,3***	.
1931—1932	***10,9***	***2,5***	***14,4***	***18,8***	***16,3***	***11,7***	***5,3***	***0,9***	.
Miasta	*6,8*	*1,6*	*8,9*	*12,3*	*10,2*	*6,6*	*2,7*	*0,4*	.
Wieś	*12,8*	*2,8*	*16,9*	*21,8*	*19,1*	*14,2*	*6,5*	*1,2*	.
Woj. centralne .	*10,7*	*2,4*	*14,9*	*18,5*	*15,7*	*10,8*	*4,6*	*0,8*	.
„ wschodnie	*12,4*	*2,6*	*16,7*	*21,3*	*17,9*	*13,6*	*6,3*	*1,4*	.
„ zachodnie	*9,8*	*2,0*	*12,3*	*17,4*	*14,7*	*10,8*	*5,1*	*0,7*	.
„ południowe	*11,0*	*2,6*	*13,5*	*18,5*	*17,1*	*12,5*	*6,0*	*1,0*	.

a W tym 6 tys. urodzeń o niewiadomym wieku matki. *b* W rubryce „ogółem" na 100 kobiet w wieku lat 15–49. *c* Była Galicja.

TABL. 11. PŁODNOŚĆ W NIEKTÓRYCH KRAJACH[a]

Przeciętna roczna liczba urodzeń na 100 kobiet w wieku 15–49 lat

Kraje	1876–1885	1886–1895	1896–1905	około roku 1910	1920	1930
Polska	.	.	18,1[b]	.	13,0	10,9
Anglia z Walią	13,5	11,8	10,4	8,8	8,0	5,6
Bułgaria . . .	.	.	20,0	18,4	16,2	13,8
Francja . . .	9,9	8,9	8,5	7,5	7,7	6,7
Holandia . .	15,0	14,2	13,3	11,7	10,9	8,7
Niemcy . . .	15,3	14,6	14,1	11,5	7,0	5,2[c]
Saksonia . . .	16,7	15,7	14,0	9,9	7,1	3,8[c]
Szwecja . . .	11,9	11,7	11,2	10,0	8,9	5,7
Węgry . . .	17,2	17,2	15,6	14,5	10,9	8,8
Włochy . . .	14,8	14,9	13,8	13,2	11,4	9,5

a O ile nie zaznaczono inaczej, dane dotyczą każdorazowych terytoriów odnośnych krajów. *b* W granicach obecnych. *c* 1933 r.

TABL. 12. ZGONY WEDŁUG WIEKU W POLSCE W LATACH 1896–1900 i 1931–1932

Przeciętne roczne

Lata Płeć Województwa[a]	Ogółem	W tym w wieku lat 0–4	5–9	10–14	15–19	20–24	25–34	35–44	45–54	55–64
					w tysiącach					
1896–1900[b]	**393,0**	**210,9**	**17,4**	**8,0**	**7,8**	**9,1**	**16,4**	**17,7**	**21,1**	**31,4**
Mężczyźni	203,0	114,8	8,7	3,8	3,5	4,4	7,3	8,4	10,7	15,3
Kobiety .	190,0	96,1	8,7	4,2	4,3	4,7	9,1	9,3	10,4	16,1
Wschodnie	115,9	62,8	6,7	2,7	2,7	2,9	5,2	4,7	6,3	8,4
Zachodnie	82,7	45,0	2,8	1,3	1,2	1,4	2,8	3,4	3,9	5,8
Południowe	194,4	103,1	7,9	4,0	3,9	4,8	8,4	9,6	10,9	17,2
1931–1932 .	**490,1**	**182,4**	**13,9**	**7,3**	**12,0**	**18,4**	**31,0**	**25,5**	**31,0**	**49,4**
Mężczyźni	254,3	100,7	7,1	3,5	5,9	9,5	14,2	12,0	16,9	26,6
Kobiety .	235,8	81,7	6,8	3,8	6,1	8,9	16,8	13,5	14,1	22,8
Miasta . .	109,8	29,9	2,6	1,3	2,7	4,8	8,0	7,1	8,8	13,3
Wieś . . .	380,3	152,5	11,3	6,0	9,3	13,6	23,0	18,4	22,2	36,1
Centralne .	198,4	71,4	5,3	3,1	5,2	7,6	13,0	10,8	12,7	20,2
Wschodnie	82,1	32,1	3,0	1,4	1,9	3,1	5,2	4,6	5,4	8,3
Zachodnie	62,5	23,1	1,5	0,7	1,6	2,5	4,0	3,1	3,6	5,5
Południowe	147,1	55,8	4,1	2,1	3,3	5,2	8,8	7,0	9,3	15,4
				na 1000 żyjących każdej grupy wieku						
1896–1900[b]	***26,5***	***95,8***	***9,0***	***4,6***	***5,2***	***6,9***	***7,8***	***10,8***	***17,7***	***36,4***
Mężczyźni	*27,7*	*103,4*	*8,9*	*4,4*	*5,0*	*6,8*	*7,2*	*10,3*	*18,5*	*35,4*
Kobiety .	*25,4*	*88,1*	*9,1*	*4,8*	*5,5*	*7,0*	*8,3*	*11,2*	*17,0*	*37,3*
Wschodnie	*28,5*	*108,1*	*11,6*	*5,4*	*5,9*	*6,9*	*8,1*	*10,9*	*19,1*	*37,1*
Zachodnie	*23,9*	*84,8*	*6,3*	*3,1*	*3,8*	*5,2*	*6,3*	*9,4*	*14,3*	*27,3*
Południowe	*26,6*	*93,4*	*8,7*	*4,9*	*5,5*	*7,6*	*8,2*	*11,3*	*18,6*	*40,5*
1931–1932 .	***15,4***	***45,8***	***3,5***	***2,6***	***4,0***	***5,7***	***5,9***	***7,4***	***12,0***	***25,2***
Mężczyźni	*16,5*	*49,9*	*3,5*	*2,5*	*4,0*	*6,3*	*5,6*	*7,4*	*14,0*	*29,1*
Kobiety .	*14,3*	*41,7*	*3,5*	*2,8*	*3,9*	*5,2*	*6,1*	*7,3*	*10,2*	*21,9*
Miasta . .	*12,6*	*35,8*	*2,8*	*2,0*	*3,3*	*5,1*	*5,0*	*6,5*	*11,1*	*23,5*
Wieś . . .	*16,4*	*48,5*	*3,7*	*2,8*	*4,2*	*6,0*	*6,2*	*7,8*	*12,3*	*26,0*
Centralne .	*14,8*	*42,8*	*3,2*	*2,5*	*4,1*	*5,9*	*5,9*	*7,2*	*11,8*	*25,3*
Wschodnie	*14,9*	*41,6*	*4,1*	*3,0*	*3,7*	*5,5*	*5,8*	*7,7*	*12,3*	*25,8*
Zachodnie	*13,9*	*45,6*	*3,0*	*1,9*	*3,4*	*5,3*	*5,3*	*6,4*	*10,0*	*19,2*
Południowe	*17,3*	*54,1*	*4,0*	*3,0*	*4,3*	*5,9*	*6,1*	*7,9*	*12,9*	*28,0*

a W latach 1896–1900 terytoria odpowiadające obecnym grupom województw. *b* Bez terytorium województw centralnych.

TABL. 13. POLSKA TABLICA WYMIERALNOŚCI 1927 R.

Wiek	Liczba żyjących[a]	Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku	Przeciętne dalsze trwanie życia	Wiek	Liczba żyjących[a]	Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku	Przeciętne dalsze trwanie życia
0	10 000	0,1756	45,9	30	6 644	0,0069	36,2
1	8 244	0,0416	54,6	35	6 410	0,0076	32,5
2	7 901	0,0215	55,9	40	6 161	0,0084	28,7
3	7 731	0,0143	56,1	45	5 828	0,0102	24,9
4	7 620	0,0097	55,9	50	5 490	0,0133	21,2
5	7 546	0,0077	55,5	55	5 157	0,0184	17,6
10	7 343	0,0033	52,0	60	4 630	0,0261	14,4
15	7 228	0,0038	47,7	65	3 951	0,0395	11,4
20	7 068	0,0053	43,8	70	3 102	0,0595	8,8
25	6 866	0,0063	40,0	75	2 143	0,0905	6,6

a Liczba osób dożywających wieku wskazanego z lewej strony z każdych 10 000 urodzonych.

TABL. 14. TABLICE WYMIERALNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Lata	Przeciętne trwanie życia noworodka	Na 10 000 noworodków dożywa wieku lat				
			15	30	45	60	75
		Około 1870–1880 r.					
Galicja i Bukowina .	1870—80	27,8	5 094	4 382	3 395	1 919	432
Austria	1870—80	32,4	5 590	4 876	3 986	2 720	961
Niemcy	1871—81	37,0	6 235	5 597	4 684	3 365	1 218
Francja	1877—81	42,1	6 914	6 135	5 249	4 028	1 799
Anglia[a]	1871—80	43,0	7 104	6 439	5 408	3 932	1 672
Szwecja	1871—80	47,0	7 382	6 750	5 915	4 685	2 288
		Przed wojną światową					
Rosja europejska .	1896—97	32,3	5 242	4 724	4 037	2 932	1 224
Austria	1906—10	41,7	6 835	6 186	5 362	4 021	1 604
Niemcy	1910—11	49,1	7 653	7 174	6 468	5 080	2 186
Francja	1908—13	50,4	8 058	7 379	6 481	5 044	2 297
Anglia[a]	1910—12	53,4	8 159	7 755	7 032	5 531	2 616
Szwecja	1911—15	57,9	8 709	8 036	7 289	6 129	3 527
		Po wojnie światowej					
Z.S.R.R. (część eur.)	1926—27	44,4	6 790	6 286	5 597	4 470	2 320
Polska	1927	45,9	7 228	6 644	5 888	4 630	2 143
w tym woj. zachodnie	1927	51,8	7 783	7 258	6 596	5 527	2 997
Francja	1920—23	54,1	8 459	7 786	6 977	5 580	2 738
"	1928—33	56,7	8 741	8 148	7 365	5 910	2 923
Anglia[a]	1920—22	57,6	8 596	8 175	7 523	6 193	3 145
"	1930—32	60,8	8 937	8 558	7 997	6 683	3 473
Niemcy	1924—26	57,4	8 564	8 112	7 533	6 295	3 155
"	1932—34	61,3	8 923	8 590	8 071	6 853	3 612
Szwecja	1921—25	61,8	9 025	8 474	7 857	6 752	4 039
"	1926—30	62,3	9 075	8 564	7 961	6 826	4 030

a Bez Szkocji i Północnej Irlandii.

TABL. 15. WYCHODZTWO, POWRÓT WYCHODŹCÓW I REPATRIACJA W POLSCE W LATACH 1919–1936

Wyszczególnienie	1919–1925[a]	1926–1930	1931–1935	1934	1935	1936
	w tysiącach					
Wychodztwo	**577,8**	**964,1**	**229,3**	**42,6**	**53,8**	**54,6**
Do krajów europejskich	230,0	679,1	135,3	21,8	19,2	29,7
w tym: do Francji	217,9	285,1	57,3	8,0	1,4	8,4
do Niemiec	.	362,6	35,4	0,9	1,0	1,1
do Łotwy	.	.	36,6	12,0	16,1	19,6
Do krajów pozaeuropejskich	347,8	285,0	94,0	20,8	34,6	24,9
w tym: do Stanów Zj. Am.	215,5	42,7	6,8	1,5	1,2	1,0
do Kanady	.	103,7	6,3	1,4	1,4	1,5
do Ameryki Połudn.	.	119,6	25,8	4,7	6,6	11,0
do Palestyny	.	12,3	52,2	12,7	24,8	10,6
Powrót wychodźców	.	**459,7**	**232,5**	**34,0**	**53,4**	**43,7**
Z krajów europejskich	.	426,5	211,5	31,8	51,7	41,5
w tym: z Francji	.	38,8	117,1	20,2	35,5	23,2
z Niemiec		320,2	48,6	0,5	0,2	0,3
z Łotwy	.	.	28,8	10,1	15,3	17,3
Z krajów pozaeuropejskich	162,5	33,2	21,0	2,2	1,7	2,2
w tym: ze Stanów Zj. Am.	.	8,4	2,4	0,3	0,2	0,4
z Kanady	.	5,0	6,6	0,6	0,5	0,5
z Ameryki Połudn.	.	7,7	8,4	0,8	0,5	0,7
z Palestyny	.	5,6	0,9	0,2	0,3	0,5
Repatriacja[b]	**1 181,8**	—	—	—	—	—

a Dane dotyczące wychodztwa i powrotu wychodźców są niekompletne.
b Powrót osób, które opuściły Polskę w związku z wypadkami Wielkiej Wojny.

TABL. 16. WYCHODZTWO Z NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH W LATACH 1920–1935

Kraje		1920–1924	1925–1929	1930–1934	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935
		Przeciętne roczne									
		w tysiącach									
Polska	z	59,6[a]	55,3	21,2	64,6	46,5	11,8	9,6	17,2	20,8	34,6
	k	35,7[a]	110,0	57,6	122,0	171,9	64,2	11,8	18,3	21,8	19,2
Anglia	z	214,1	148,2	41,8	136,8	92,2	34,3	27,0	26,3	29,2	29,8
Austria	z	7,8	4,7	2,5	4,6	4,2	2,6	2,1	1,4	2,2	2,2
Belgia	z	3,5	3,0	1,6	2,5	2,6	1,3	1,3	1,4	1,5	1,4
	k	21,7	14,6	6,6	12,2	9,9	7,1	6,0	5,3	4,9	4,1
Czechosłowacja	z	14,7	12,6	3,5	15,5	9,2	2,8	1,6	1,7	2,4	2,7
	k	17,2	25,6	21,1	28,8	40,0	26,4	17,4	12,2	9,6	8,0
Hiszpania	z	91,5	53,1	31,9	57,3	55,3	29,3	21,9	21,6	31,4	28,3
Irlandia W. P.	z	.	26,6	4,0	24,7	16,0	1,5	0,8	0,9	1,0	1,0
Jugosławia	z	10,3	17,1	3,9	19,5	11,4	3,4	1,6	1,4	1,8	.
	k	.	.	12,2	12,5	25,4	10,6	6,6	7,5	11,0	.
Niemcy	z	48,4	59,1	17,7	57,2	37,4	13,6	10,3	12,9	14,2	12,1
Portugalia	z	29,3	28,7	9,4	29,6	15,8	6,6	8,1	8,9	7,5	9,1
Rumunia	z	8,9	11,5	3,2	11,4	9,5	2,6	1,3	1,1	1,4	2,4
	k	.	0,3	0,1	0,5	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	.
Szwecja	z	11,4	10,5	1,5	11,7	3,7	1,2	0,6	0,9	0,9	0,8
	k	2,8	2,0	1,7	1,8	2,0	1,8	1,5	1,5	1,5	1,7
Włochy	z	192,4	97,9	34,6	70,8	59,1	40,8	24,8	22,3	26,2	28,9
	k	177,9	114,2	101,5	79,2	221,0	125,1	58,5	60,7	42,3	30,5

a Dane niekompletne.
Uwaga. z–wychodztwo zamorskie, k–wychodztwo kontynentalne.
Źródło: *L'année sociale 1935/36*, Genewa 1936.

TABL. 17. RUCH CUDZOZIEMCÓW W 34 WIĘKSZYCH MIASTACH I UZDROWISKACH W POLSCE W LATACH 1933–1936

Miasta Przynależność państwowa	Liczba przyjazdów[a]				Łączny czas pobytu cudzoziemców, którzy wyjechali w roku			
	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach osób				w tysiącach dni			
Ogółem	**70,0**	**87,1**	**92,5**	**92,7**	**2 107**	**2 470**	**2 492**	**2 695**
w tym miasta:								
M. st. Warszawa	23,3	29,9	34,6	35,1	730	884	886	857
Łódź	5,0	4,9	4,9	5,2	104	177	159	181
Wilno	1,7	1,8	1,6	1,6	95	96	115	105
Poznań	5,0	6,2	6,1	6,4	133	126	159	143
Toruń	1,5	1,7	1,8	1,5	49	42	37	33
Bydgoszcz . . .	3,3	4,5	5,6	5,2	98	108	127	116
Gdynia	0,9	1,3	1,5	2,0	22	17	33	44
Grudziądz . . .	1,0	1,4	1,6	1,4	25	29	43	44
Katowice . . .	6,3	8,6	8,4	8,9	201	267	256	494
Bielsko Śląskie .	2,8	3,0	3,0	3,3	119	86	109	126
Chorzów . . .	.	2,7	3,0	2,6	.	.	121	203
Kraków	7,4	8,4	8,5	7,0	158	144	113	53
Zakopane . . .	1,3	2,8	1,6	2,2	26	39	33	44
Lwów	4,5	5,2	5,3	4,5	29	82	47	22
w tym przynależność państwowa:								
Anglia	2,5	3,3	3,8	3,8	41	55	66	70
Austria	8,3	10,0	10,7	9,7	174	201	202	172
Czechosłowacja .	7,9	7,3	7,4	6,8	235	251	275	202
Francja	4,2	4,8	4,8	4,9	89	106	115	113
Gdańsk W. M. .	2,1	3,0	3,1	3,2	36	41	46	56
Holandia	1,0	1,3	1,6	1,5	17	20	21	21
Łotwa	2,1	2,1	2,0	2,3	66	83	77	68
Niemcy	20,4	29,2	29,7	30,1	662	759	739	868
Rumunia	2,2	2,2	2,2	2,1	49	59	48	38
Szwajcaria . . .	1,2	1,4	1,7	1,7	30	27	33	33
Węgry	1,8	2,3	2,4	2,6	36	45	44	51
Włochy	1,9	2,3	1,9	1,6	53	64	51	46
Stany Zj. Am. .	4,2	5,1	5,5	6,9	123	118	123	115

a Na podstawie meldunków. Cudzoziemcy zmieniający miejsce pobytu w Polsce liczeni są parokrotnie.

Uwaga. Liczba miast i uzdrowisk objętych statystyką ruchu cudzoziemców uległa w ciągu lat 1933–1936 nieznacznemu powiększeniu.

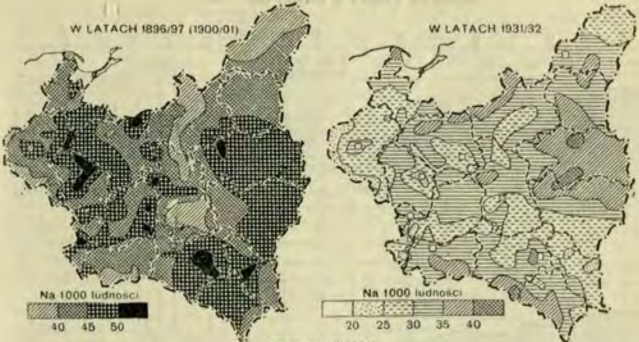
TABL. 18. WYJAZDY Z POLSKI ZA GRANICĘ W LATACH 1935 i 1936

Lata	Ogółem	Kwartały				M. st. Warszawa	Województwa			
		I	II	III	IV		centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tysiącach osób									
1935	63,1	9,2	19,4	26,4	8,1	18,0	5,3	1,0	30,6	8,2
1936	46,8	7,5	14,7	16,7	7,9	12,9	5,9	1,1	17,5	9,4

a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Na podstawie liczby wydanych paszportów zagranicznych. Paszporty zbiorowe liczone są według liczby osób, dla których zostały wydane; paszporty wielokrotne liczone są jak paszporty jednorazowe. Liczby nie obejmują wyjazdów za paszportami emigracyjnymi.

URODZENIA W POLSCE

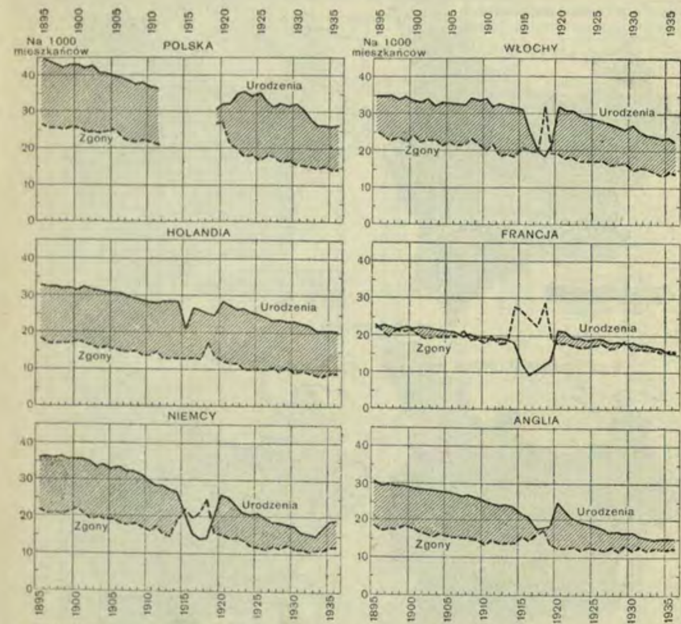
ZGONY W POLSCE

PRZYROST NATURALNY KRAJÓW EUROPY

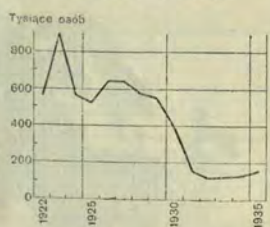
URODZENIA I ZGONY W LATACH 1895–1936

WYCHODZTWO Z POLSKI I POWRÓT WYCHODŹCÓW

WYCHODZTWO ZAOCEANICZNE Z KRAJÓW EUROPEJSKICH

DZIAŁ IV. BUDYNKI. MIESZKANIA

W tabl. 5–8 nie uwzględniono mieszkań zajętych przez gospodarstwa zakładowe i ludności w nich zamieszkałej. – Ruch budowlany, ob. dział VIII, tabl. 24–26, str. 135 – 137.

TABL. 1. BUDYNKI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG MATERIAŁU ŚCIAN I POKRYCIA W POLSCE W 1931 R.

Województwa Grupy miast Największe miasta	Ogółem w tys.	W tym o wiadomym materiale ścian			W tym o wiadomym materiale pokrycia			
					ogniotrwałym		nieogniotrwałym	
		mur, kamień	drzewo, mur pruski	glina, ziemia	prócz papy	papa	drzewo	słoma i inne
		w tysiącach						
Ogółem	**618,1**[a]	**283,5**	**309,4**	**23,0**	**273,3**	**164,5**	**112,9**	**64,5**
		w odsetkach ogółu budynków						
Ogółem	×	**45,9**	**50,0**	**3,7**	**44,2**	**26,6**	**18,3**	**10,4**
Woj. centralne .	247,0	47,4	51,6	0,7	34,7	40,8	15,3	8,6
,, wschodnie	82,6	14,9	84,5	0,4	40,0	3,8	43,0	12,8
,, zachodnie .	89,9	90,9	5,5	3,1	48,3	49,8	0,1	1,2
,, południowe	198,6	36,4	54,0	9,2	56,0	8,0	19,8	15,9
Miasta liczące mieszkańców:								
do 20 tys.	368,3	38,4	55,7	5,6	44,1	18,3	21,5	15,7
20—100 ,,	141,9	45,3	53,0	1,3	45,6	31,2	18,9	3,8
powyżej 100 ,,	107,9	72,3	26,9	0,3	42,9	48,9	6,3	1,2
M. st. Warszawa	24,8	69,1	30,5	0,0	54,7	36,0	8,0	0,3
Łódź	17,9	66,1	33,2	0,0	2,9	95,8	0,2	0,3
Lwów	13,7	79,2	19,2	1,0	83,9	3,1	11,3	1,0
Poznań	6,2	90,1	7,9	1,2	29,8	68,8	0,1	0,6
Kraków	7,8	85,5	14,2	0,0	64,8	31,6	0,9	2,4
Wilno	11,9	26,6	73,1	0,3	70,4	2,9	22,7	3,9
Katowice . . .	4,0	96,5	2,7	0,2	23,3	75,5	0,1	0,4

[a] W tym o niewiadomym materiale ścian 2,2 tys. (0,4%) oraz o niewiadomym pokryciu 2,9 tys. (0,5%).

TABL. 2. BUDYNKI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG ZAOPATRZENIA W INSTALACJE W POLSCE W 1931 R.

Województwa Grupy miast Największe miasta	Ogółem w tys.	W tym zaopatrzone w				
		kanalizację	wodociąg	elektryczność	gaz	kanalizację i wodociąg oraz elektryczność lub gaz
		w tysiącach				
Ogółem	**618,1**	**79,6**	**97,5**	**233,6**	**46,1**	**61,3**
		w odsetkach ogółu budynków				
Ogółem	×	**12,9**	**15,8**	**37,8**	**7,5**	**9,9**
Woj. centralne .	247,0	8,5	12,1	46,0	4,4	7,4
,, wschodnie .	82,6	2,4	3,7	38,3	0,1	1,9
,, zachodnie .	89,9	37,7	50,2	46,3	30,8	31,8
,, południowe	198,6	11,5	9,8	23,6	3,7	6,5
Miasta liczące mieszkańców:						
do 20 tys. .	368,3	5,7	7,6	27,6	4,5	3,6
20—100 ,, .	141,9	15,8	17,0	49,5	6,2	10,9
powyżej 100 ,, .	107,9	33,6	42,0	57,1	19,4	30,2
M. st. Warszawa .	24,8	46,1	62,0	67,8	31,7	44,1
Łódź	17,9	6,9	14,7	67,1	10,8	5,7
Lwów	13,7	42,7	47,2	43,9	12,5	36,4
Poznań	6,2	68,2	78,0	63,5	56,3	63,9
Kraków	7,8	54,1	64,7	59,2	29,7	47,8
Wilno	11,9	10,0	12,4	39,4	0,9	8,3
Katowice	**4,0**	**68,3**	**87,5**	**92,7**	**18,6**	**66,8**

TABL. 3. NIERUCHOMOŚCI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG PRAWNEGO CHARAKTERU WŁAŚCICIELA W POLSCE W 1931 R.

Województwa Grupy miast Największe miasta	Ogółem w tys.	W tym należące do					
		osób fizycznych i spółek	spółdzielni mieszkaniowych	Skarbu Państwa	samorządu terytorialnego	kościołów i gmin wyznaniowych	innych instytucji
		w tysiącach					
Ogółem	**526,9**[a]	**505,6**	**1,1**	**7,0**	**5,5**	**5,1**	**2,4**
		w odsetkach ogółu nieruchomości					
Ogółem	×	**96,0**	**0,2**	**1,3**	**1,0**	**1,0**	**0,5**
Woj. centralne .	189,3	96,7	0,3	1,1	0,8	0,8	0,3
,, wschodnie	72,1	96,4	0,0	1,9	0,4	1,0	0,3
,, zachodnie .	78,3	91,5	0,5	2,7	2,9	1,8	0,6
,, południowe	187,2	96,9	0,1	0,8	0,8	0,8	0,6
Miasta liczące mieszkańców:							
do 20 tys.	335,4	96,6	0,1	1,1	0,9	1,0	0,3
20—100 ,,	116,9	95,7	0,1	1,8	1,0	0,8	0,5
powyżej 100 ,,	74,6	93,2	1,1	1,7	1,6	1,1	1,2
M. st. Warszawa	13,1	90,3	3,4	2,4	1,5	0,9	1,4
Łódź	10,6	97,2	0,5	0,4	0,7	0,6	0,6
Lwów	12,2	94,9	0,5	0,7	1,1	1,1	1,6
Poznań	4,9	86,9	2,4	2,3	5,0	2,1	1,3
Kraków	6,2	89,9	0,7	2,3	3,2	2,4	1,5
Wilno	7,8	94,0	0,3	1,9	0,8	1,7	1,2
Katowice . . .	3,4	88,7	0,0	4,9	2,7	1,1	2,5

a W tym o niewiadomym charakterze prawnym właściciela 0,2 tys. (0,0%).

TABL. 4. NIERUCHOMOŚCI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG LICZBY OSÓB W POLSCE W 1931 R.

Województwa Grupy miast Największe miasta	Ogółem w tys.	Zamieszkane o liczbie ludności						Niezamieszkane
		1–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101 i więcej	
		w tysiącach						
Ogółem	**526,9**	**156,0**	**173,2**	**100,2**	**63,3**	**19,8**	**9,9**	**4,5**
		w odsetkach ogółu nieruchomości						
Ogółem	×	**29,6**	**32,9**	**19,0**	**12,0**	**3,7**	**1,9**	**0,9**
Woj. centralne .	189,3	22,6	28,9	21,5	16,6	5,7	4,0	0,7
,, wschodnie	72,1	31,8	39,6	20,0	6,0	1,1	0,5	1,0
,, zachodnie .	78,3	20,0	28,3	24,0	19,7	6,0	1,5	0,5
,, południowe	187,2	39,9	36,3	14,0	6,5	1,8	0,4	1,1
Miasta liczące mieszkańców:								
do 20 tys.	335,4	35,7	37,2	17,7	7,3	0,9	0,1	1,1
20—100 ,,	116,9	22,7	29,8	23,5	17,4	5,1	1,0	0,5
powyżej 100 ,,	74,6	13,1	18,2	17,9	24,9	14,4	11,1	0,4
M. st. Warszawa	13,1	8,8	12,7	12,5	19,3	16,3	30,0	0,4
Łódź	10,6	10,3	12,8	15,9	24,4	17,3	19,1	0,2
Lwów	12,2	19,1	24,2	18,4	23,5	11,7	2,4	0,7
Poznań	4,9	10,3	15,1	14,8	22,3	23,7	13,8	0,0
Kraków	6,2	7,8	14,9	21,3	35,7	15,7	4,4	0,2
Wilno	7,8	17,0	25,0	23,4	21,2	8,1	4,2	1,1
Katowice . . .	3,4	7,1	13,6	17,0	35,8	23,6	2,9	—

TABL. 5. MIESZKANIA W POLSCE W LATACH 1931 i 1921

Województwa	Ogółem 1931	Ogółem 1921[a]	Miasta 1931	Miasta 1921[a]	Wieś 1931	Wieś 1921[a]
	w tysiącach					
Polska . . . . teren spisu 1931	**6402,5**	×	**1 930,4**	×	**4472,1**	×
,, ,, 1921	**6023,2[b]**	**4863,5**	**1 800,1**	**1 340,8**	**4223,1[b]**	**3522,7**
Woj. centralne	2703,8	2146,2[b]	987,0	737,7	1716,8	1408,5[b]
,, wschodnie teren spisu 1931	1048,7	×	158,4	×	890,3	×
,, ,, 1921	913,8[b]	653,4[b]	111,0	80,1	802,8[b]	573,3[b]
,, zachodnie ,, ,, 1931	908,7	×	353,3	×	555,4	×
,, ,, 1921	664,3	581,0	270,4	211,4	393,9	369,6
,, południowe	1741,3	1482,9	431,7	311,6	1309,6	1171,3

a Spis 1921 r. nie objął części woj. wileńskiego oraz górnośląskiej części woj. śląskiego. *b* Liczby otrzymane częściowo drogą szacunku.

TABL. 6. MIESZKANIA I ICH ZALUDNIENIE WEDŁUG LICZBY IZB W POLSCE W 1931 R.

Miasta Województwa Grupy miast Wieś	Mieszkania: Ogółem[a]	Mieszkania: w tym o liczbie izb 1	2	3	4 i więcej	Ludność w mieszkaniach: Ogółem[a]	Ludność: w tym o liczbie izb 1	2	3	4 i więcej
	w tysiącach									
Miasta	**1 930,4**	705,0	622,6	325,5	272,8	**8 524**	2 716	2 799	1 560	1 430
Woj. centralne	987,0	456,8	292,6	133,0	102,3	4 360	1 816	1 348	646	538
,, wschodnie	158,4	40,7	43,6	38,9	34,9	741	162	195	187	197
,, zachodnie	353,3	61,6	119,5	85,3	86,3	1 560	198	512	404	444
,, południowe	431,7	145,9	166,9	68,3	49,3	1 863	540	744	323	251
Miasta liczące mieszkańców:										
do 20 tys.	707,1	247,9	255,7	117,9	84,2	3 165	975	1 170	569	446
20—100 ,,	464,9	154,6	158,8	86,2	64,4	2 014	581	695	402	332
powyżej 100 ,,	758,4	302,5	208,1	121,4	124,2	3 345	1 160	934	589	652
Wieś	**4 472,1**	2298,7	1580,8	378,2	200,8	**23 097**	11 023	8 574	2 196	1 238
Woj. centralne	1 716,8	903,9	629,1	125,3	54,3	8 913	4 339	3 481	738	335
,, wschodnie	890,3	552,8	248,6	54,3	31,5	4 763	2 839	1 406	310	193
,, zachodnie	555,4	105,9	226,6	132,0	90,0	2 858	391	1 128	771	563
,, południowe	1 309,6	736,1	476,5	66,6	25,0	6 563	3 454	2 559	377	147

a W tym mieszkań o niewiadomej liczbie izb: w miastach 4,5 tys., na wsi 13,6 tys.; oraz ludności w nich zamieszkałej: w miastach 19 tys., na wsi 66 tys.

TABL. 7. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W POLSCE W 1931 R.

Przeciętna liczba osób na izbę

Województwa	Mieszkania w miastach: ogółem	w miastach o liczbie izb 1	2	3	4 i więcej	Mieszkania na wsi: ogółem	na wsi o liczbie izb 1	2	3	4 i więcej
	przeciętna liczba osób na izbę									
Polska	**2,0**	**3,9**	**2,2**	**1,6**	**1,1**	**3,1**	**4,8**	**2,7**	**1,9**	**1,3**
Woj. centralne .	2,3	4,0	2,3	1,6	1,1	3,2	4,8	2,8	2,0	1,3
,, wschodnie	1,8	4,8	2,2	1,6	1,2	3,5	5,1	2,8	1,9	1,3
,, zachodnie .	1,6	3,2	2,1	1,6	1,1	2,1	3,7	2,5	1,9	1,3
,, południowe	2,0	3,7	2,2	1,6	1,1	3,3	4,7	2,7	1,9	1,2

TABL. 8. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1931 i 1921

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice
Mieszkania i ich zaludnienie							
1931							
Mieszkania w tysiącach . .	249,1	145,2	72,0	50,7	48,5	40,1	27,4
w tym o liczbie izb: 1	106,0	91,6	23,0	7,3	16,0	12,8	3,4
2	60,7	28,0	24,3	14,8	14,6	9,0	11,7
3	40,4	13,1	12,2	13,1	8,8	7,6	6,1
4 i więcej	41,0	12,1	12,4	15,4	8,9	10,7	6,2
Ludność w mieszkaniach w tysiącach	1 144	599	298	240	206	186	124
w tym o liczbie izb: 1	422	351	79	24	56	52	10
2	287	123	102	67	64	40	52
3	207	61	55	65	41	35	31
4 i więcej	223	63	61	84	45	59	30
1921							
Mieszkania w tysiącach . .	194,4	108,2	49,2	35,8	38,3	.	.
w tym o liczbie izb: 1	76,1	64,6	13,3	3,9	13,4	.	.
2	48,9	21,5	15,9	9,2	11,6	.	.
3	34,2	10,7	9,6	9,9	6,5	.	.
4 i więcej	34,7	11,4	10,4	12,7	6,8	.	.
Ludność w mieszkaniach w tysiącach	910	447	209	164	172	.	.
w tym o liczbie izb: 1	284	232	42	11	47	.	.
2	233	97	67	38	54	.	.
3	185	53	45	47	33	.	.
4 i więcej	207	64	54	67	37	.	.
Gęstość zaludnienia mieszkań							
1931	w odsetkach ogółu mieszkań						
Mieszkania zamieszkane przez mniej niż 12 osób o liczbie osób na izbę:							
2 i mniej	51,5	42,2	62,7	70,6	62,1	62,3	68,7
2—4	31,2	37,2	28,6	23,9	27,4	24,3	27,2
4—6	11,7	15,5	6,6	3,6	7,5	8,8	3,0
powyżej 6	4,5	4,9	1,8	0,9	2,5	3,8	0,5
Mieszkania zamieszkane przez 12 i więcej osób .	1,1	0,2	0,3	1,0	0,5	0,8	0,6
	w odsetkach ogółu ludności						
Ludność w mieszkaniach zamieszkanych przez mniej niż 12 osób o liczbie osób na izbę:							
2 i mniej	40,3	31,3	52,1	60,1	50,8	53,8	55,6
2—4	33,8	37,8	34,2	30,6	32,6	26,5	36,5
4—6	14,9	20,8	9,4	5,0	10,5	10,9	5,0
powyżej 6	7,8	9,2	3,4	1,4	4,6	6,5	0,8
Ludność w mieszkaniach zamieszkanych przez 12 i więcej osób	3,2	0,9	0,9	2,9	1,5	2,3	2,1

(dok. str. 59)

TABL. 8. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1931 i 1921 (dok.)

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice
Gęstość zaludnienia mieszkań (dok.)							
1931	przeciętna liczba osób na izbę						
Ogółem	**2,1**	**2,5**	**1,8**	**1,6**	**1,8**	**1,8**	**1,7**
W mieszkaniach o liczbie izb:							
1	4,0	3,8	3,4	3,3	3,5	4,1	2,9
2	2,4	2,2	2,1	2,2	2,2	2,3	2,2
3	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,7
4 i więcej	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
1921							
Ogółem	**2,0**	**2,3**	**1,7**	**1,4**	**1,9**	.	.
W mieszkaniach o liczbie izb:							
1	3,7	3,6	3,2	2,7	3,5	.	.
2	2,4	2,3	2,1	2,1	2,3	.	.
3	1,8	1,6	1,6	1,6	1,7	.	.
4 i więcej	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	.	.

TABL. 9. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W STOLICACH NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Miasta	Rok spisu	Mieszkania				Gęstość zaludnienia mieszkań				
		ogółem w tys.	o liczbie izb			ogółem	o liczbie izb			
			1—2	3—4	5 i więcej		1	2	3	4 i więcej
			w odsetkach ogółu mieszkań			przeciętna liczba osób na izbę				
Berlin . . .	1927	1 210,6	34,0	48,2	17,8	1,01	1,77	1,44	1,13	0,74
Haga	1930	129,7	19,1	27,3	53,6	.	1,13	0,97	0,94	.
Helsinki . .	1930	67,9	68,4	20,3	11,3	1,49	2,63	1,78	1,36	0,95
Kopenhaga .	1930	238,4	45,4	40,3	14,3	1,01	1,65	1,43	1,11	0,74
Londyn . .	1931	1 548,7	4,0	23,6	72,4	0,89	1,75	1,44	1,13	0,76
Oslo	1930	63,4	30,7	47,8	21,5	1,10	1,80	1,63	1,26	0,87
Paryż	1926	992,4	56,1	33,0	10,9	.	1,63	1,22	0,92	.
Praga . . .	1930	226,4	66,6	24,0	9,4	1,44	2,91	1,73	1,24	0,87
Ryga . . .	1933	99,3	71,6	19,9	8,5	1,61	2,79	1,70	1,30	0,98
Rzym . . .	1931	155,3	28,5	40,9	30,6	1,33	3,82	2,21	1,68	1,04
Sztokholm .	1930	145,6	51,8	34,1	14,1	1,12	1,75	1,46	1,19	0,82
Tallin . . .	1934	43,3	61,9	28,6	9,5	1,29	1,23	1,47	1,07	0,85
Warszawa .	1931	248,0[a]	67,2	24,3	8,5	2,06	3,98	2,37	1,71	1,09

[a] Bez mieszkań o niewiadomej liczbie izb (1,1 tys.).

DZIAŁ V. DOCHÓD SPOŁECZNY

Obliczenia dochodu społecznego opierają się na szacunkach. Wyniki szacunków zależą od: 1. przyjętego określenia pojęcia dochodu społecznego, 2. stosowanych metod szacowania. Ze względu na różnice pojęć i różnice metod, dane dla poszczególnych krajów nie są całkowicie porównywalne. Pojęcia i metody zastosowane dla poszczególnych krajów w poniższych obliczeniach omówione są w źródłach podanych pod tablicami. Porównywanie zamożności poszczególnych krajów na podstawie sum dochodu społecznego wymaga uwzględnienia różnic w poziomie cen.

TABL. 1. DOCHÓD SPOŁECZNY POLSKI W LATACH 1929 i 1933

Wyszczególnienie	1929	1933	Wskaźnik dochodu w r. 1933 Rok 1929 = 100	
	w miliardach złotych		nominalny	realny[a]
Dochód społeczny	**28,3**	**15,5**	***55***	***82***
w tym koszt administracji publicznej	3,2	2,3	*72*	*92*
Dochód konsumowany[b]	23,5	12,9	*55*	*84*
w tym przechodzący przez rynek[c]	15,3	8,5	*56*	*81*
Pracownicy umysłowi	2,5	1,8	*72*	*104*
Robotnicy poza rolnymi	4,3	2,3	*53*	*78*
Drobnomieszczaństwo	3,5	1,9	*54*	*81*
Żyjący z zysku poza ziemianami	2,2	1,4	*64*	*95*
Chłopi i robotnicy rolni	10,3	5,1	*50*	*80*
w tym spożycie rynkowe	2,3	0,8	*34*	*47*
Ziemianie	0,7	0,4	*57*	*90*
Działalność bieżąca administracji publicznej	2,7	2,1	*78*	*100*
Dochód akumulowany	2,1	0,5	*24*	*39*

a Obliczono uwzględniając zmiany cen; wskaźnik realny charakteryzuje zmiany siły nabywczej dochodów. *b* Łącznie z konsumcją produktów własnego gospodarstwa rolnego (dochodami w naturze) według detalicznych cen miejskich. *c* Dochód przechodzący przez rynek obejmuje wszelkie dochody otrzymywane w postaci pieniędzy, jak np. dochody z pracy najemnej, emerytur, rent, zyski przedsiębiorstw przemysłowych, handlu, rzemiosła itp., natomiast wyłączone są dochody w naturze.

TABL. 2. WSKAŹNIKI ZMIAN ILOŚCIOWYCH (REALNYCH)[a] SPOŻYCIA RYNKOWEGO I INWESTYCYJ W POLSCE W LATACH 1927 – 1936

Rok 1929 = 100

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Spożycie rynkowe[b]	90	97	100	97	91	84	81	82	83	85
Miejskie	88	97	100	100	95	89	87	89	90	92
Wiejskie	100	96	100	86	73	54	47	43	49	49
Inwestycje	89	109	100	71	50	36	37	42	50	61

a Ob. uwagę *a* pod tabl. 1. *b* Ob. uwagę *c* pod tabl. 1.

Źródła tabl. 1–2: M. Kalecki i L. Landau *Szacunek dochodu społecznego w r. 1929*, Warszawa 1934; *Dochód społeczny w r. 1933 i podstawy badań periodycznych nad zmianami dochodu*, Warszawa 1935, zesz. 3–4, t. IV wydawn. *Prace Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen* oraz nie ogłoszone drukiem obliczenia L. Landaua.

TABL. 3. DOCHÓD SPOŁECZNY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1929, 1932–1934

Kraje / Waluty	1929 w złotych	1929 w walucie danego kraju	1932	1933	1934
Polska (zł)					
Ogółem w miliardach	28,3	28,3	.	15,5	.
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*0,9*	*0,9*	.	*0,5*	.
Anglia (£)					
Ogółem w miliardach	189,8	4,4	3,8	4,0	4,2
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*4,2*	*0,10*	*0,08*	*0,09*	*0,09*
Bułgaria (lewa)					
Ogółem w miliardach	3,4	52,6	31,3	.	.
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*0,4*	*9,2*	*5,3*	.	.
Dania (kor.)					
Ogółem w miliardach	8,8	3,7	3,4	3,6	3,7
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*2,5*	*1,1*	*0,9*	*1,0*	*1,0*
Francja (fr.)					
Ogółem w miliardach	85,5	245,0	206,0	199,0	178,0
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*2,1*	*5,9*	*4,9*	*4,8*	*4,2*
Grecja (drachma)					
Ogółem w miliardach	4,7	41,0	28,0	.	.
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*0,8*	*6,5*	*4,3*	.	.
Japonia (jen)					
Ogółem w miliardach	49,0	11,9	9,8	11,1	.
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*0,8*	*0,19*	*0,15*	*0,17*	.
Niemcy (RM)					
Ogółem w miliardach	160,9	75,9	45,2	46,5	52,6
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*2,5*	*1,2*	*0,7*	*0,7*	*0,8*
Rumunia (leu)					
Ogółem w miliardach	10,7	200,9	103,5	99,3	.
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*0,6*	*11,4*	*5,6*	*5,3*	.
Stany Zjedn. Am. ($)					
Ogółem w miliardach	699,8	78,6	48,4	44,9	50,2
Na 1 mieszkańca w tysiącach	*5,8*	*0,65*	*0,39*	*0,36*	*0,40*

Źródła:

Polska: ob. str. 60.

Anglia: Colin Clark M. A. *The National Income 1924—1931*, Londyn 1932, tenże *The National Income in 1932*, The Economic Journal, t. XLIII, nr 170, Londyn 1933 oraz tenże *National Income and Outlay*, Londyn 1937.

Bułgaria: *Bulletin de Statistique nr 22*, 1934, Sofia 1934.

Dania: *Statistiske Meddelelser*, 4 seria, 95 tom, Kopenhaga 1935. *Statistisk Aarbog 1935*, Kopenhaga 1936.

Francja: L. Dugé de Bernonville *Les revenus privés*, Revue d'Economie Politique, maj – czerwiec 1935, Paryż 1935.

Grecja: *Banque d'Athènes*, Bulletin Economique et Financier, nr 9, 1933. Ateny 1933.

Japonia: Prof. M. Hiikato *National Income and Business Activity*, Monthly Circular of Mitsubishi Economic Research Bureau, nr 3, 1934. Tokio 1934.

Niemcy: *Das Deutsche Volkseinkommen vor und nach dem Kriege*. Einzelschriften zur Statistik des Deutschen Reichs, nr 24, Berlin 1932. *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

Rumunia: *Revue de la situation économique mondiale 1935/36*, str. 117, Genewa 1936.

Stany Zjednoczone Ameryki: Robert R. Nathan *Expansion in the National Income continued in 1935*, Survey of Current Business, nr 7 1936. Waszyngton 1936.

DZIAŁ VI. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, HODOWLA, RYBOŁÓWSTWO

TABL. I. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W POLSCE W 1931 R.

Województwa Gospodarstwa	Ogółem	Ziemia użytkowana rolniczo					Lasy	Inne grunty[a] i nieużytki
		Razem	Grunty orne	Łąki	Pastwiska	Sady i ogrody		
				w tysiącach ha				
Polska	**37 897**[b]	**25 589**	**18 557**	**3 804**	**2 676**	**552**	**8 322**	**3 986**
Woj. centralne .	13 480	9 605	7 566	1 050	837	152	2 572	1 303
,, wschodnie	11 843	7 259	4 276	1 737	1 038	208	2 754	1 830
,, zachodnie .	4 716	3 269	2 738	335	144	52	1 046	401
,, południowe	7 858	5 456	3 977	682	657	140	1 950	452
Gospodarstwa:								
poniżej 50 *ha* .	21 817	19 515	14 891	2 717	1 446	461	1 043	1 259
50 *ha* i więcej .	9 780	4 622	3 213	826	511	72	4 164	994
Inne grunty[c] . .	6 300	1 452	453	261	719	19	3 115	1 733
				w odsetkach ogólnej powierzchni				
Polska	**100,0**	**67,5**	**49,0**	**10,0**	**7,0**	**1,5**	**22,0**	**10,5**
Woj. centralne .	100,0	71,2	56,1	7,8	6,2	1,1	19,1	9,7
,, wschodnie	100,0	61,3	36,1	14,7	8,8	1,7	23,2	15,5
,, zachodnie .	100,0	69,3	58,1	7,1	3,0	1,1	22,2	8,5
,, południowe	100,0	69,4	50,6	8,7	8,3	1,8	24,8	5,8
Gospodarstwa:								
poniżej 50 *ha* .	100,0	89,4	68,3	12,4	6,6	2,1	4,8	5,8
50 *ha* i więcej .	100,0	47,2	32,9	8,4	5,2	0,7	42,6	10,2
Inne grunty[c] . .	100,0	23,0	7,2	4,1	11,4	0,3	49,5	27,5
				w odsetkach ogólnej powierzchni każdego użytku				
Polska	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Gospodarstwa:								
poniżej 50 *ha* .	57,6	76,3	80,3	71,4	54,0	83,5	12,5	31,6
50 *ha* i więcej .	25,8	18,0	17,3	21,7	19,1	13,0	50,1	24,9
Inne grunty[c] . .	16,6	5,7	2,4	6,9	26,9	3,5	37,4	43,5

a Wody, grunty pod zabudowaniami, podwórzami, drogami, cmentarzami itp. *b* Dane tablicy otrzymane na podstawie materiałów zebranych w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 2 marca 1928 r. o statystyce produkcji rolnej (Dz. U. R.P., nr 29, poz. 276) różnią się od całkowitej powierzchni Polski (ob. dz. II, tabl. 5, str. 13). *c* Grunty związków prawa publicznego.

TABL. 2. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG RODZAJÓW GOSPODARSTW I WEDŁUG WOJEWÓDZTW W POLSCE W 1931 R.

Województwa	Powierzchnia ogólna				W tym ziemia użytkowana rolniczo			
	Ogółem w tys. ha	Gospodarstwa poniżej 50 ha	Gospodarstwa 50 ha i więcej	Inne grunty[a]	Razem w tys. ha	Gospodarstwa poniżej 50 ha	Gospodarstwa 50 ha i więcej	Inne grunty[a]
		w odsetkach powierzchni ogólnej				w odsetkach powierzchni użytkowanej rolniczo		
Polska	**37 897**[b]	***57,6***	***25,8***	***16,6***	**25 589**	***76,3***	***18,0***	***5,7***
Warszawskie .	2 910	*64,2*	*25,8*	*10,0*	2 254	*74,8*	*23,2*	*2,0*
Łódzkie	1 888	*67,7*	*21,4*	*10,9*	1 394	*80,7*	*16,2*	*3,1*
Kieleckie . . .	2 539	*64,6*	*17,2*	*18,2*	1 738	*84,2*	*10,7*	*5,1*
Lubelskie . . .	3 046	*70,0*	*20,8*	*9,2*	2 212	*83,4*	*12,9*	*3,7*
Białostockie . .	3 096	*63,9*	*11,6*	*24,5*	2 007	*86,8*	*9,3*	*3,9*
Wileńskie . . .	2 726	*57,9*	*28,3*	*13,8*	1 753	*78,4*	*19,1*	*2,5*
Nowogródzkie .	2 126	*57,9*	*27,7*	*14,4*	1 401	*79,9*	*16,4*	*3,7*
Poleskie	3 543	*42,5*	*38,6*	*18,9*	1 899	*68,4*	*22,0*	*9,6*
Wołyńskie . . .	3 449	*57,0*	*22,7*	*20,3*	2 207	*81,9*	*11,1*	*7,0*
Poznańskie . .	2 657	*42,2*	*41,6*	*16,2*	1 965	*52,6*	*41,4*	*6,0*
Pomorskie . . .	1 637	*43,8*	*29,5*	*26,7*	1 063	*60,0*	*33,6*	*6,4*
Śląskie	421	*44,9*	*38,4*	*16,7*	240	*70,9*	*23,4*	*5,7*
Krakowskie . .	1 733	*70,1*	*17,7*	*12,2*	1 198	*87,4*	*7,3*	*5,3*
Lwowskie . . .	2 816	*57,0*	*27,8*	*15,2*	1 965	*76,1*	*13,5*	*10,4*
Stanisławowskie	1 687	*47,2*	*22,5*	*30,3*	1 006	*71,8*	*15,5*	*12,7*
Tarnopolskie . .	1 623	*61,7*	*28,7*	*9,6*	1 287	*73,9*	*19,3*	*6,8*

a Ob. uwagę *c* pod tabl. 1, str. 62. *b* Ob. uwagę *b* pod tabl. 1, str. 62.

TABL. 3. PAŃSTWOWE MAJĄTKI ROLNE POD ZARZĄDEM MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH W POLSCE W 1936 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa we własnym zarządzie	Gospodarstwa oddane w dzierżawę	Drobne działki i nieużytki
	w tysiącach ha			
Ogółem	**125,1**	**13,0**	**86,3**[a]	**25,8**[b]
Naczelna Dyrekcja Lasów Państwowych	115,9	3,8	86,3[a]	25,8[b]
Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach . . .	2,9	2,9	—	—
Państwowe Zakłady Chowu Koni	6,3	6,3	—	0,0

a W tym na cele oświaty i kultury rolniczej (szkoły rolnicze, fermy i zakłady doświadczalne) – 24,5 tys. *ha*. *b* W tym działki na cele szkolnictwa powszechnego, parafialne, publiczne – 21,2 tys. *ha*.

Uwaga. Tablica nie obejmuje państwowych majątków rolnych należących do innych ministerstw. Lasy państwowe ob. tabl. 25–28, str. 78–80.

TABL. 4. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1934 R.

Kraje	Ogółem	w tym grunty orne	w tym łąki i pastwiska	w tym lasy	Ogółem	w tym grunty orne	w tym łąki i pastwiska	w tym lasy
	w tysiącach *ha*				w odsetkach			
Dania	4 293	2 648	432	.	*100,0*	*61,7*	*10,1*	.
Węgry	9 306	5 596	1 646	1 096	*100,0*	*60,1*	*17,7*	*11,8*
Polska[a]	37 897	18 557	6 480	8 322	*100,0*	*49,0*	*17,0*	*22,0*
Litwa	5 567	2 637	.	.	*100,0*	*47,4*	.	.
Rumunia . . .	29 505	13 417	3 891	6 448	*100,0*	*45,5*	*13,2*	*21,9*
Niemcy	46 868	20 412	8 174	12 790	*100,0*	*43,6*	*17,4*	*27,3*
Czechosłowacja	14 050	5 844	2 348	4 590	*100,0*	*41,6*	*16,7*	*32,7*
Włochy	31 011	12 835	6 174	4 955	*100,0*	*41,4*	*19,9*	*16,0*
Belgia	3 051	1 221	548	.	*100,0*	*40,0*	*18,0*	.
Francja	55 099	21 445	11 312	10 559	*100,0*	*38,9*	*20,5*	*19,2*
Bułgaria	10 315	3 711	302	.	*100,0*	*36,0*	*2,9*	.
Hiszpania . . .	50 572	15 654	.	.	*100,0*	*31,0*	.	.
Jugosławia . .	24 947	7 392	6 136	7 720	*100,0*	*29,6*	*24,6*	*31,0*
Łotwa[b]	6 579	1 913	1 718	1 659	*100,0*	*29,1*	*26,1*	*25,2*
Holandia . . .	3 291	938	1 314	243	*100,0*	*28,5*	*39,9*	*7,4*
Anglia z Walią .	15 027	3 625	8 581	.	*100,0*	*24,1*	*57,1*	.
Austria	8 386	1 988	2 256	3 140	*100,0*	*23,7*	*26,9*	*37,4*
Estonia	4 523	1 064	1 749	940	*100,0*	*23,5*	*38,7*	*20,8*
Stany Zjedn. Am.	770 213	116 037	.	.	*100,0*	*15,1*	.	.

a Rok 1931. Ob. uwagę *b* pod tabl. I, str. 62. *b* 1929 r.
Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole 1934/35*, Rzym 1936.

TABL. 5. GOSPODARSTWA ROLNE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje Klasyfikacja według: A – powierzchni ogólnej B – ziemi użytkowanej rolniczo C – gruntów ornych		Ogółem	Gospodarstwa o powierzchni do 5	5–10	10–20	20–100	powyżej 100
			ha				
w odsetkach ogólnej liczby gospodarstw							
Polska . . . . . (1921)	A	100,0	64,7	22,5	9,5	2,7	0,6
	B	100,0	71,6	26,1		1,8	0,5
Czechosłowacja . (1930)	A	100,0	70,9	15,7	8,9	4,0	0,5
Finlandia . . . (1929)	C	100,0	54,6	21,8	23,3		0,3
Holandia . . . . (1930)	A	100,0	66,8	14,9	11,1	7,1	0,1
Litwa . . . . . (1930)	A	100,0	34,6[a]	55,5[b]		9,4[c]	0,5
Niemcy . . . . (1933)	A	100,0	53,5	20,2	14,7	10,5	1,1
	B	100,0	57,4	20,6	13,8	7,6	0,6
Stany Zjedn. Am. (1930)	A	100,0	14,6		22,9	62,5	
Szwecja . . . . . (1932)	C	100,0	55,4	22,4	13,9	7,7	0,6
w odsetkach ogólnej powierzchni gospodarstw							
Polska . . . . . (1921)	A	100,0	14,9	17,0	13,8	9,5	44,8
	B	100,0	24,9	37,6		10,3	27,2
Czechosłowacja . (1930)	A	100,0	15,5	13,6	15,3	16,0	39,6
Finlandia . . . (1929)	C	100,0	14,3	19,2	60,3		6,2
Holandia . . . . (1930)	A	100,0	14,7	18,0	26,4	39,4	1,5
Litwa . . . . . (1930)	A	100,0	10,4[a]	55,7[b]		27,5[c]	6,4
Niemcy . . . . (1933)	A	100,0	8,6	10,5	15,1	27,9	37,9
	B	100,0	12,3	14,6	20,0	33,2	19,9
Stany Zjedn. Am. (1930)	A	100,0	1,0		4,7	94,3	
Szwecja . . . . . (1932)	C	100,0	15,3	19,2	22,9	32,0	10,6

a Do 8 *ha*. *b* 8–30 *ha*. *c* 30–100 *ha*.

TABL. 6. REFORMA ROLNA W POLSCE W LATACH 1919–1936

A. Parcelacja, prace regulacyjne i melioracje

Lata Województwa	Parcelacja: utworzone kolonie i parcele w tys.	Parcelacja: obszar rozparcelowany w tys. *ha*	Prace regulacyjne: scalenia[a]: gospodarstwa scalone w tys.	Prace regulacyjne: scalenia[a]: obszar scalony w tys. *ha*	Prace regulacyjne: likwidacja serwitutów: gospodarstwa w tys.	Prace regulacyjne: likwidacja serwitutów: obszar otrzymany za serwituty w tys. *ha*	Prace regulacyjne: likwidacja serwitutów: wynagrodzenie w gotówce w tys. zł	Melioracje[b]: regulacje rzek i kanałów oraz osuszanie rowami: w tys. *km*	Melioracje[b]: regulacje rzek i kanałów oraz osuszanie rowami: na obszarze tys. *ha*
1919–1936	**658,7**	**2 422,5**	**675,0**	**4523,4**	**266,3**	**584,2**	**3 682,0**	**13,1**	**395,5**
Woj. centralne	**207,1**	**791,6**	**342,7**	**2239,9**	**114,3**	**320,4**	**3 544,8**	**6,2**	**169,2**
Warszawskie .	39,7	185,7	46,2	350,6	16,2	44,0	1 267,7	1,1	28,3
Łódzkie . . .	26,8	89,4	25,3	139,1	18,9	54,8	246,7	1,0	26,6
Kieleckie . .	52,8	144,6	52,2	252,9	24,0	53,0	532,5	0,9	23,2
Lubelskie . .	53,8	215,1	86,6	490,0	31,2	130,0	725,5	2,1	58,0
Białostockie .	34,0	156,8	132,4	1007,3	24,0	38,6	772,4	1,1	33,1
Woj. wschodnie	**192,1**	**945,8**	**314,8**	**2220,1**	**152,0**	**263,8**	**137,2**	**6,3**	**207,1**
Wileńskie . .	40,0	245,9	57,6	500,0	24,1	29,2	—	1,6	36,0
Nowogródzkie	40,0	180,3	78,3	527,5	42,9	46,8	98,8	1,3	30,9
Poleskie . .	30,6	202,2	54,9	500,8	43,1	110,6	24,2	1,2	52,6
Wołyńskie .	81,5	317,4	124,0	691,8	41,9	77,2	14,2	2,2	87,6
Woj. zachodnie	**60,8**	**319,8**	**0,5**	**3,2**	—	—	—	**0,4**	**12,7**
Poznańskie .	33,3	176,9	0,5	3,2	—	—	—	0,1	8,3
Pomorskie . .	14,2	119,6	—	—	—	—	—	0,3	4,2
Śląskie . . .	13,3	23,3	—	—	—	—	—	0,0	0,2
Woj. południowe	**198,7**	**365,3**	**17,0**	**60,2**	—	—	—	**0,2**	**6,5**
Krakowskie .	29,5	41,1	9,8	34,3	—	—	—	0,1	2,4
Lwowskie . .	56,6	107,9	4,8	16,0	—	—	—	0,1	2,1
Stanisławowskie	32,8	53,5	1,6	4,6	—	—	—	0,0	1,1
Tarnopolskie	79,8	162,8	0,8	5,3	—	—	—	0,0	0,9
1919	2,1	11,8	2,5[c]	19,2[c]	0,1	0,3	—	—	—
1920	11,5	54,3	1,5	11,1	0,2	0,3	—	—	—
1921	29,7	180,4	2,3	18,5	1,4	4,8	—	—	—
1922	41,2	254,2	3,5	32,2	1,6	5,2	—	—	—
1923	43,5	201,7	5,2	39,2	2,1	5,5	—	—	—
1924	30,0	118,3	7,6	61,6	3,8	9,9	1,4	—	—
1925	28,6	128,3	8,6	75,5	7,3	16,8	2,6	—	—
1926	59,4	209,8	16,7	131,7	17,1	50,8	—	—	—
1927	67,0	245,1	29,6	237,0	27,0	85,8	3,0	0,0	0,5
1928	72,8	227,6	42,3	317,8	39,4	100,6	837,3	0,5	17,0
1929	55,9	164,5	56,5	416,5	34,0	94,4	762,3	1,2	29,4
1930	49,4	130,8	72,1	517,7	33,6	76,0	770,7	1,2	29,5
1931	36,4	105,3	76,8	565,5	32,7	45,8	487,8	1,3	43,4
1932	30,8	74,1	58,6	389,9	25,4	38,4	215,3	2,7	91,4
1933	28,7	83,5	61,8	392,3	12,1	16,9	352,0	1,9	66,1
1934	18,7	56,5	59,9	352,7	9,1	10,6	95,9	2,1	59,3
1935	24,5	79,8	83,3	473,4	10,0	10,5	110,4	2,2	58,9
1936	28,5	96,5	86,2	471,6	9,4	11,6	43,3	.	.

a Dane o scaleniach obejmują okres 1918–1936. *b* Melioracje przeprowadzone w związku z przebudową ustroju rolnego. Dane tylko do 1935 r. włącznie. *c* Lata 1918 i 1919.

(dok. str. 66)

TABL. 6. REFORMA ROLNA W POLSCE W LATACH 1919—1936 (dok.)

B. Parcelacja

Wyszczególnienie	1919 — 1936					1934	1935	1936
	Polska	Województwa						
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe			
Instytucje i osoby parcelujące								
Obszar rozparcelowany w tys. *ha*								
Ogółem	**2 422,5**	**791,6**	**945,8**	**319,8**	**365,3**	**56,5**	**79,8**	**96,5**
Urzędy wojewódzkie . .	731,6	229,3	293,5	206,2	2,6	7,9	21,9	20,3
Państwowy Bank Rolny .	87,2	24,3	28,2	33,1	1,6	9,0	15,1	13,6
Instytucje i osoby prywatne	1 603,7	538,0	624,1	80,5	361,1	39,6	42,8	62,6
Rodzaje działek nowoutworzonych przy parcelacji								
Liczba utworzonych kolonii w tys.								
Ogółem	**658,7**	**207,1**	**192,1**	**60,8**	**198,7**	**18,7**	**24,5**	**28,5**
Kolonie samodzielne . .	137,8	53,3	45,4	14,4	24,7	3,0	4,8	5,9
Parcele dodatkowe . . .	450,4	117,1	140,4	28,1	164,8	12,6	16,1	18,1
Gospodarstwa wzorowe oraz kolonie specjalne	3,5	1,6	0,4	0,7	0,8	0,1	0,2	0,2
Parcele robotnicze, rzemieślnicze, urzędnicze, letniskowe i budowlane	67,0	35,1	5,9	17,6	8,4	3,0	3,4	4,3
Obszar rozparcelowany w tys. *ha*								
Ogółem	**2 422,5**	**791,6**	**945,8**	**319,8**	**365,3**	**56,5**	**79,8**	**96,5**
Kolonie samodzielne . .	1 306,5	448,4	559,4	179,9	118,8	27,1	41,8	50,5
Parcele dodatkowe . . .	916,2	272,8	352,3	77,2	213,9	22,3	28,4	33,8
Gospodarstwa wzorowe oraz kolonie specjalne .	82,1	23,5	13,8	28,4	16,4	3,3	4,0	5,3
Parcele robotnicze, rzemieślnicze, urzędnicze, letniskowe i budowlane	51,4	25,2	4,4	16,5	5,3	2,4	3,1	3,8
Obszar oddany na rzecz instytucji państwowych, samorządowych oraz na cele ogólne	66,3	21,7	15,9	17,8	10,9	1,4	2,5	3,1
Nabywcy gruntów w tys.								
Ogółem	**629,9**	**196,5**	**185,4**	**54,9**	**193,1**	**28,7**	**18,7**	**24,5**
Rolnicy:								
pełnorolni	37,7	15,3	9,7	3,7	9,0	4,0	3,1	4,8
małorolni	407,1	100,2	129,8	22,7	154,4	17,9	11,3	14,4
bezrolni	124,1	48,4	39,6	12,3	23,8	2,6	1,6	2,0
Nierolnicy	61,0	32,6	6,3	16,2	5,9	4,2	2,7	3,3

Źródło: Dane Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

TABL. 7. CENY ZIEMI W POLSCE W 1928 R. I W PIERWSZYM PÓŁROCZU 1933 i 1936 R.

Szacunek na podstawie informacyj korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego

Typy gleby Rodzaje gospodarstw	Rok	Województwa: centralne: Warszawa, Łódź, Kielce, Lublin	centralne: Białystok	wschodnie: Wilno, Nowogródek, Polesie	wschodnie: Wołyń	zachodnie: Poznań, Pomorze	zachodnie: Śląsk	południowe: Kraków, Lwów	południowe: Stanisławów, Tarnopol
		przeciętnie w złotych za jeden *ha*							
Ziemia z budynkami, inwentarzami i zapasami									
Pszenno–buraczana .	1928	3 690	2 460	1 410	3 010	3 410	4 250	4 540	4 130
Żytnia dobra, zdatna pod pszenicę . . .	1928	3 050	1 950	1 210	2 610	2 710	3 750	3 850	3 600
Żytnio–ziemniaczana słabsza	1928	2 300	1 440	1 190	2 050	2 130	3 400	3 070	2 960
Pszenno–buraczana:									
Gosp. włośc. małe	1933	1 680	1 030	730	1 330	1 760	2 800	2 370	1 740
	1936	1 581	809	678	1 075	1 568	2 392	2 015	1 463
,, ,, większe	1933	1 660	1 050	740	1 340	1 650	2 430	2 350	1 750
	1936	1 545	775	678	1 085	1 437	2 198	1 950	1 385
,, folwarczne .	1933	1 570	1 030	740	1 270	1 430	2 210	2 120	1 550
	1936	1 434	719	670	1 063	1 286	1 930	1 616	1 216
Żytnio–ziemniaczana:									
Gosp. włośc. małe	1933	1 280	780	550	950	1 300	2 370	1 880	1 450
	1936	1 229	635	501	775	1 192	2 211	1 636	1 211
,, ,, większe	1933	1 270	790	550	970	1 200	2 100	1 870	1 450
	1936	1 207	606	515	789	1 084	1 883	1 520	1 119
,, folwarczne .	1933	1 190	770	570	960	1 080	1 770	1 700	1 270
	1936	1 109	571	513	747	977	1 623	1 312	1 017
Ziemia bez budynków, inwentarzy i zapasów									
Pszenno–buraczana .	1928	3 260	1 800	1 020	2 160	2 550	3 100	3 970	3 430
Żytnia dobra, zdatna pod pszenicę . . .	1928	2 540	1 490	900	1 820	2 020	2 670	3 190	3 000
Żytnio–ziemniaczana słabsza	1928	1 870	1 070	630	1 360	1 500	2 290	2 510	2 370
Pszenno–buraczana:									
Gosp. włośc. małe	1933	1 270	740	560	970	1 160	1 750	1 910	1 320
	1936	1 212	595	479	879	1 055	1 767	1 552	1 236
,, ,, większe	1933	1 240	740	570	980	1 080	1 670	1 760	1 340
	1936	1 182	584	497	902	1 001	1 669	1 460	1 190
,, folwarczne .	1933	1 220	730	570	910	1 060	1 550	1 660	1 190
	1936	1 132	541	494	865	886	1 474	1 280	1 031
Żytnio–ziemniaczana:									
Gosp. włośc. małe	1933	940	540	390	680	860	1 550	1 450	1 090
	1936	924	431	345	584	795	1 513	1 181	987
,, ,, większe	1933	930	530	400	670	810	1 360	1 380	1 090
	1936	902	418	354	585	763	1 344	1 162	963
,, folwarczne . .	1933	910	540	400	650	730	1 220	1 340	950
	1936	849	394	354	568	649	1 229	890	872

Uwaga. Metodę opracowania ob. Statystyka Polski, seria C, zesz. 31

TABL. 8. KAPITAŁ, KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH[a] W POLSCE W LATACH 1931/32 – 1935/36[b]

Lata[b] Wielkość gospodarstw Województwa	Liczba gospodarstw wziętych do obliczeń	Kapitał czynny			Kapitał bierny (długi)	Koszty produkcji[c]	Dochód	
		Ogółem	w tym				brutto	netto
			gruntowy	budowlany				
		w złotych na *ha*						
1931/32	437	3 166	1 833	840	384	286	297	11
1932/33	417	2 475	1 420	660	374	223	250	27
1933/34	513	2 068	1 143	552	366	193	230	37
1934/35	564	2 002	1 090	556	360	194	212	18
1935/36	200	1 861	1 016	516	321	186	235	49
Przeciętnie w latach 1931/32 – 1934/35								
2—50 *ha*	**482**	**2 427**	1 371	652	**371**	**224**	**247**	**23**
Woj. centralne	175	2 153	1 236	490	367	214	245	31
,, wschodnie	100	1 221	682	323	213	133	147	14
,, zachodnie	87	3 025	1 359	1 123	541	277	295	18
,, południowe	120	3 275	2 070	788	375	272	292	20
2— 3 *ha*	12	3 574	1 784	1 314	584	432	428	— 4
3— 5 ,,	48	3 268	1 872	919	381	327	345	18
5—10 ,,	155	2 583	1 530	625	403	246	272	26
10—15 ,,	118	2 371	1 348	622	336	205	234	29
15—30 ,,	125	1 969	1 040	569	340	171	193	22
30—50 ,,	24	1 925	1 014	557	400	156	165	9

a Gospodarstwa od 2 – 50 *ha* powierzchni ogólnej. *b* Od 1.VII do 30.VI następnego roku. *c* Bez oprocentowania kapitału czynnego.

Źródło: Dane Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

TABL. 9. KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1927/28 – 1931/32

Kraje	Lata	Liczba gospodarstw wziętych do obliczeń	Przeciętny obszar 1 gospod. w *ha*	Koszty produkcji	Dochód			
					brutto	netto	rolniczy[a]	społeczny[b]
				w złotych na *ha*				
Polska . .	1927/8–1929/30	817	14	425	564	139	243	384
	1930/31	739	13	352	379	27	108	229
	1931/32	437	13	286	297	10	94	183
Czechosłow.	1927/8–1929/30	217	17	.	.	208	390	665
	1930/31	233	17	.	.	65	269	552
	1931/32	248	18	.	.	67	219	533
Dania . .	1927/8–1929/30	597	23	1 583	1 834	252	.	910
	1930/31	629	22	1 413	1 436	23	.	638
	1931/32	472	22	1 031	1 014	— 117	.	429
Holandia .	1927/8–1929/30	.	16	1 345	1 536	191	.	733
	1930/31	452	16	1 123	1 245	122	364	650
	1931/32	486	16	974	730	— 244	— 5	229

a Suma dochodów z kapitału i pracy rodziny. *b* Suma dochodów, jakie czerpią z gospodarstwa rolnego właściciel i osoby trzecie np. państwo, samorząd, najemnicy i wierzyciele.

Źródło: *Comptabilité agricole. Recueil de Statistiques pour 1931/32*. Rzym 1936.

(dok. str. 69)

TABL. 9. KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1927/28 – 1931/32 (dok.)

Kraje	Lata	Liczba gospodarstw wziętych do obliczeń	Przeciętny obszar 1 gospod. w *ha*	Koszty produkcji	Dochód brutto	Dochód netto	Dochód rolniczy[a]	Dochód społeczny[b]
				w złotych na *ha*				
Litwa . .	1928/9–1929/30	98	35	234	277	43	87	188
	1930/31	80	37	234	270	37	61	176
	1931/32	100	21	219	218	— 1	72	147
Łotwa . .	1927/8–1929/30	117	43	252	271	19	91	174
	1930/31	138	42	272	304	32	101	188
	1931/32	149	39	232	199	—33	39	108
Niemcy .	1928/9–1929/30	2 502	45	952	1 019	67	.	559
	1930/31	3 184	45	864	909	45	64	505
	1931/32	3 495	46	746	761	15	33	418
Szwecja .	1927/8–1929/30	274	12	806	905	99	.	560
	1930/31	299	12	830	917	87	.	545
	1931/32	403	12	699	721	23	.	403

a—b Ob. uwagi do tabl. 9, str. 68.

TABL. 10. ZASIEWY, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1909–1913, 1927 – 1936

Lata	Ogółem	w tym ważniejsze ziemiopłody: pszenica	żyto	jęczmień	owies	ziemniaki	buraki cukrowe
		Zasiewy w tysiącach *ha*					
1909—13[a]	.	1 353	5 087	1 265	2 749	2 404	168
1927—31[a]	.	1 508	5 714	1 208	2 114	2 594	202
1932—36[a]	17 070	1 733	5 735	1 191	2 221	2 788	113
1932	16 825	1 726	5 646	1 207	2 220	2 715	116
1933	16 932	1 694	5 775	1 166	2 204	2 740	99
1934	17 051	1 746	5 639	1 177	2 190	2 762	112
1935	17 181	1 754	5 784	1 219	2 234	2 832	119
1936	17 358	1 742	5 831	1 187	2 255	2 893	121
		Zbiory w tysiącach *q*					
1909—13[a]	×	16 783	57 112	14 890	28 143	247 899	41 133
1927—31[a]	×	19 144	63 335	14 805	24 494	296 144	41 943
1932—36[a]	×	19 489	65 257	14 318	25 725	317 116	23 707
1932	×	13 464[b]	61 105	14 008	23 908	299 745	23 786
1933	×	21 741	70 733	14 359	26 829	283 301	18 523
1934	×	20 804	64 640	14 526	25 507	334 704	25 665
1935	×	20 108	66 170	14 684	25 979	325 017	25 006
1936	×	21 326	63 640	14 014	26 401	342 813	25 554
		Plony z jednego *ha* w *q*					
1909—13[a]	×	12,4	11,2	11,8	10,2	103	245
1927—31[a]	×	12,7	11,1	12,3	11,6	114	208
1932—36[a]	×	11,2	10,9	12,0	11,6	114	209
1932	×	7,8[b]	10,8	11,6	10,8	110	205
1933	×	12,8	12,2	12,3	12,2	103	187
1934	×	11,9	11,5	12,3	11,6	121	229
1935	×	11,5	11,4	12,0	11,6	115	211
1936	×	12,2	10,9	11,8	11,7	118	210

a Przeciętne roczne. *b* Zmniejszenie z powodu wystąpienia rdzy.

TABL. 11. ZASIEWY WEDŁUG WIELKOŚCI GOSPODARSTW I WOJEWÓDZTW W POLSCE W LATACH 1932–1936

Wielkość gospodarstw Województwa	Lata	Ogółem	w tym ważniejsze ziemiopłody: pszenica	żyto	jęczmień	owies	ziemniaki	buraki cukrowe
		w tysiącach *ha*						
Gospodarstwa:								
poniżej 50 *ha* .	1932—36	14 310	1 370	5 021	992	1 914	2 424	24
	1935	14 474	1 398	5 087	1 004	1 932	2 475	25
	1936	14 692	1 420	5 144	994	1 955	2 532	35
powyżej 50 *ha* .	1932—36	2 760	363	714	199	307	364	89
	1935	2 707	356	697	215	302	357	94
	1936	2 666	322	687	193	300	361	86
Warszawskie .	1932—36	1 735	146	743	80	143	281	19
	1935	1 747	145	743	85	145	285	20
	1936	1 764	141	747	81	148	292	22
Łódzkie	1932—36	1 097	61	532	27	102	207	6
	1935	1 101	62	529	28	104	209	7
	1936	1 105	61	533	28	103	212	6
Kieleckie . . .	1932—36	1 397	127	511	115	171	261	4
	1935	1 403	127	518	114	172	266	4
	1936	1 408	128	512	111	175	270	5
Lubelskie . . .	1932—36	1 635	209	512	120	220	260	11
	1935	1 646	211	517	120	221	265	12
	1936	1 659	210	513	118	224	272	13
Białostockie . .	1932—36	1 186	73	452	63	190	190	0
	1935	1 203	74	461	64	190	193	0
	1936	1 217	74	464	62	189	199	0
Wileńskie . . .	1932—36	801	23	299	61	140	104	—
	1935	807	24	300	60	139	106	—
	1936	831	25	302	59	148	105	—
Nowogródzkie .	1932—	779	24	271	63	123	111	—
	1935	790	25	275	64	124	113	—
	1936	800	24	276	62	125	115	—
Poleskie	1932—36	674	24	278	36	84	134	—
	1935	682	24	281	37	88	133	—
	1936	704	25	284	38	94	138	—
Wołyńskie . . .	1932—36	1 401	239	388	128	197	168	5
	1935	1 425	241	390	138	202	170	6
	1936	1 439	248	396	135	200	175	7
Poznańskie . . .	1932—36	1 615	132	610	118	131	274	45
	1935	1 612	129	612	125	131	278	46
	1936	1 616	118	620	123	129	281	44
Pomorskie . . .	1932—36	813	56	295	56	63	130	12
	1935	814	56	294	62	63	128	12
	1936	821	54	295	60	64	132	12
Śląskie	1932—36	169	10	53	6	32	40	1
	1935	170	10	54	5	32	40	1
	1936	170	9	54	5	32	40	1
Krakowskie . .	1932—36	863	101	184	63	188	157	0
	1935	874	106	192	64	187	166	0
	1936	877	104	196	63	184	169	0
Lwowskie . . .	1932—36	1 308	197	317	98	246	220	5
	1935	1 305	200	319	96	244	222	6
	1936	1 330	205	329	94	247	231	5
Stanisławowskie	1932—36	548	88	102	31	82	107	3
	1935	553	90	104	33	84	109	3
	1936	559	88	111	30	83	111	3
Tarnopolskie .	1932—36	1 049	223	188	126	109	144	2
	1935	1 049	230	195	124	108	149	2
	1936	1 058	228	199	118	110	151	3

Uwaga. Dla lat 1932–1936 przeciętne roczne.

TABL. 12. ZBIORY WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW WEDŁUG WIELKOŚCI GOSPODARSTW I WOJEWÓDZTW W POLSCE W LATACH 1932–1936

Wielkość gospodarstw / Województwa	Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe
		w tysiącach *q*					
Gospodarstwa:							
poniżej 50 *ha* . .	1932—36	14 555	55 564	11 291	21 520	269 598	4 549
	1935	15 490	57 069	11 654	22 113	282 956	4 898
	1936	16 829	54 906	11 197	22 345	294 572	6 591
powyżej 50 *ha* . .	1932—36	4 934	9 693	3 027	4 205	47 518	19 158
	1935	4 618	9 101	3 030	3 866	42 061	20 108
	1936	4 497	8 734	2 817	4 056	48 241	18 963
Warszawskie . . .	1932—36	1 883	9 137	1 196	2 087	32 906	3 900
	1935	1 656	8 477	1 209	1 908	31 228	4 160
	1936	1 823	8 335	1 197	2 092	35 096	4 685
Łódzkie	1932—36	873	6 971	394	1 579	27 351	1 292
	1935	858	6 546	363	1 270	24 636	1 560
	1936	868	6 255	386	1 502	28 545	1 513
Kieleckie	1932—36	1 554	6 088	1 453	2 425	32 306	805
	1935	1 782	6 339	1 469	2 417	34 771	957
	1936	1 677	5 522	1 321	2 398	33 028	961
Lubelskie	1932—36	2 398	5 936	1 566	2 941	34 510	1 947
	1935	2 578	6 265	1 595	3 099	34 870	2 236
	1936	2 670	5 774	1 528	3 016	36 439	2 151
Białostockie	1932—36	722	4 535	633	1 848	20 464	32
	1935	704	4 622	594	1 878	20 008	34
	1936	709	4 525	606	1 814	21 730	29
Wileńskie	1932—36	169	2 228	444	974	9 038	—
	1935	162	2 323	466	1 184	9 177	—
	1936	166	1 942	342	877	9 653	—
Nowogródzkie . . .	1932—36	222	2 579	637	1 157	11 422	—
	1935	213	2 736	652	1 416	12 087	—
	1936	236	2 636	591	1 196	11 772	—
Poleskie	1932—36	207	2 714	309	788	13 251	—
	1935	217	2 952	324	922	15 131	—
	1936	235	2 931	287	867	15 483	—
Wołyńskie	1932—36	2 540	4 127	1 547	2 233	16 655	908
	1935	2 613	4 399	1 724	2 463	18 661	1 231
	1936	3 097	4 480	1 626	2 266	17 886	1 056
Poznańskie	1932—36	2 163	8 526	1 943	1 997	35 758	9 987
	1935	1 644	7 665	1 722	1 249	24 949	9 764
	1936	1 850	8 053	1 924	2 029	38 283	10 263
Pomorskie	1932—36	911	3 569	900	859	14 401	2 858
	1935	871	3 604	965	862	14 993	2 824
	1936	739	3 212	834	844	14 315	2 817
Śląskie	1932—36	148	786	89	481	5 091	163
	1935	163	802	87	479	5 279	197
	1936	141	736	85	481	4 996	201
Krakowskie	1932—36	920	1 979	630	1 996	14 462	64
	1935	1 097	2 156	691	2 078	18 361	67
	1936	1 052	1 951	627	2 033	17 291	66
Lwowskie	1932—36	1 773	3 039	957	2 327	22 066	983
	1935	2 066	3 485	1 034	2 518	26 522	1 136
	1936	2 282	3 568	1 027	2 764	27 644	937
Stanisławowskie . .	1932—36	852	1 069	307	861	11 360	458
	1935	994	1 321	368	992	14 300	559
	1936	1 059	1 361	335	937	12 391	428
Tarnopolskie . . .	1932—36	2 154	1 974	1 313	1 172	16 075	310
	1935	2 490	2 478	1 421	1 244	20 044	281
	1936	2 722	2 359	1 298	1 285	18 261	447

Uwaga. Dla lat 1932–1936 przeciętne roczne.

TABL. 13. PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW WEDŁUG WIELKOŚCI GOSPODARSTW I WOJEWÓDZTW W POLSCE W LATACH 1932 – 1936

Wielkość gospodarstw Województwa	Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe
		w *q*					
Gospodarstwa:							
poniżej 50 *ha* . .	1932—36	10,6	11,1	11,4	11,2	111	187
	1935	11,1	11,2	11,6	11,4	114	195
	1936	11,8	10,7	11,3	11,4	116	187
powyżej 50 *ha* . .	1932—36	13,6	13,6	15,2	13,7	131	215
	1935	13,0	13,1	14,1	12,8	118	215
	1936	14,0	12,7	14,6	13,5	133	220
Warszawskie . . .	1932—36	12,9	12,3	15,0	14,6	117	212
	1935	11,4	11,4	14,2	13,1	110	212
	1936	13,0	11,2	14,8	14,2	120	214
Łódzkie	1932—36	14,3	13,1	14,5	15,5	132	218
	1935	13,7	12,4	12,9	12,2	118	219
	1936	14,2	11,7	13,9	14,6	135	234
Kieleckie	1932—36	12,2	11,9	12,6	14,2	124	195
	1935	14,1	12,2	12,9	14,1	131	218
	1936	13,1	10,8	11,9	13,7	123	188
Lubelskie	1932—36	11,5	11,6	13,0	13,4	133	179
	1935	12,2	12,1	13,3	14,0	132	188
	1936	12,7	11,3	13,0	13,4	134	171
Białostockie	1932—36	9,9	10,0	10,0	9,7	108	166
	1935	9,5	10,0	9,3	9,9	104	153
	1936	9,6	9,7	9,7	9,6	109	162
Wileńskie	1932—36	7,5	7,5	7,3	6,9	87	—
	1935	6,8	7,7	7,7	8,5	86	—
	1936	6,6	6,4	5,8	5,9	92	—
Nowogródzkie . . .	1932—36	9,2	9,5	10,1	9,4	103	—
	1935	8,7	10,0	10,1	11,5	107	—
	1936	9,7	9,5	9,5	9,5	103	—
Poleskie	1932—36	8,8	9,8	8,7	9,3	99	—
	1935	9,0	10,5	8,9	10,5	114	—
	1936	9,3	10,3	7,7	9,3	112	—
Wołyńskie	1932—36	10,6	10,6	12,1	11,3	99	170
	1935	10,8	11,3	12,5	12,2	110	195
	1936	12,5	11,3	12,0	11,4	102	158
Poznańskie	1932—36	16,4	14,0	16,4	15,3	130	221
	1935	12,8	12,5	13,8	9,6	90	214
	1936	15,7	13,0	15,6	15,7	136	235
Pomorskie	1932—36	16,3	12,1	15,9	13,7	111	235
	1935	15,7	12,3	15,6	13,7	118	237
	1936	13,6	10,9	14,0	13,3	108	233
Śląskie	1932—36	15,3	14,8	16,2	14,8	127	211
	1935	16,7	14,8	16,5	14,9	132	233
	1936	15,3	13,6	15,9	14,8	124	210
Krakowskie . . .	1932—36	9,1	10,7	10,0	10,6	92	186
	1935	10,3	11,2	10,8	11,1	110	195
	1936	10,1	10,0	10,0	11,1	102	183
Lwowskie	1932—36	9,0	9,6	9,7	9,5	100	186
	1935	10,4	10,9	10,8	10,3	119	195
	1936	11,2	10,8	10,9	11,2	120	178
Stanisławowskie . .	1932—36	9,7	10,5	9,8	10,5	106	167
	1935	11,0	12,7	11,3	11,8	131	184
	1936	12,1	12,3	11,1	11,3	111	149
Tarnopolskie . . .	1932—36	9,7	10,5	10,4	10,7	112	153
	1935	10,8	12,7	11,5	11,5	134	169
	1936	12,0	11,8	11,0	11,7	121	133

Uwaga. Dla lat 1932 – 1936 przeciętne roczne.

TABL. 14. ZASIEWY I ZBIORY INNYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1932 – 1936

Ziemiopłody Województwa[a]	Zasiewy w tys. *ha*			Zbiory w tys. *q*			Plony z *ha* w *q*		
	1932–1936[b]	1936 ogółem	1936 w tym gospod. poniż. 50 *ha*	1932–1936[b]	1936 ogółem	1936 w tym gospod. poniż. 50 *ha*	1932–1936[b]	1936 ogółem	1936 w tym gospod. poniż. 50 *ha*
Mieszanki ze zbóż na ziarno	.	132,4	92,9	.	1660,8	1 104,3	.	12,5	11,9
Woj. poznańskie	.	42,8	22,4	.	642,0	325,9	.	15,0	14,6
Gryka	314,4	296,0	278,6	1992,4	1760,6	1 655,7	6,3	5,9	5,9
Woj. wołyńskie	78,1	75,4	72,0	503,8	408,8	390,8	6,4	5,4	5,4
,, tarnopolskie	54,1	47,9	43,4	382,5	250,7	227,4	7,1	5,2	5,2
,, lubelskie	45,7	42,3	41,2	332,3	313,3	304,9	7,3	7,4	7,4
Proso	87,1	82,6	80,2	942,7	993,2	963,1	10,8	12,0	12,0
Woj. wołyńskie	21,6	20,2	19,7	230,9	251,5	245,3	10,7	12,4	12,5
,, lwowskie	12,5	11,6	11,4	120,4	136,5	134,1	9,6	11,8	11,8
,, poleskie	12,9	11,2	10,9	106,8	104,1	101,3	8,3	9,3	9,3
Kukurydza	91,9	88,0	80,3	937,5	1049,5	951,7	10,2	11,9	11,8
Woj. stanisławowskie	46,3	45,0	42,7	465,1	539,3	511,0	10,0	12,0	12,0
,, tarnopolskie	40,1	36,9	32,9	401,2	419,7	372,9	10,0	11,4	11,3
Groch	168,2	157,6	115,1	1541,3	1588,3	1 012,9	9,2	10,1	8,8
Woj. wileńskie	20,5	26,6	24,7	182,7	135,9	127,0	6,2	5,1	5,1
,, białostockie	27,2	24,9	24,1	234,6	236,3	228,7	8,6	9,5	9,5
,, poznańskie	22,2	23,3	3,3	294,3	363,0	46,4	13,3	15,6	14,3
Fasola, bób, soczewica	39,1	39,3	36,1	370,0	393,1	358,3	9,5	10,0	9,9
Woj. tarnopolskie	9,7	8,9	7,7	78,7	69,3	59,1	8,2	7,8	7,7
,, stanisławowskie	5,5	5,5	5,3	45,5	50,2	47,8	8,2	9,1	9,0
Len–nasienie	110,3	133,4	123,3	569,3	716,3	656,3	5,2	5,4	5,3
Woj. wileńskie	26,1	33,6	30,1	104,4	122,3	110,7	4,0	3,6	3,7
,, nowogródzkie	14,8	17,6	17,1	78,8	96,2	94,1	5,3	5,5	5,5
,, białostockie	12,9	15,2	15,0	74,0	92,1	90,7	5,7	6,0	6,0
,, poleskie	12,3	14,1	13,9	68,8	84,2	82,5	5,6	6,0	6,0
Len–włókno	110,3	133,4	123,3	320,2	372,4	346,7	2,9	2,8	2,8
Woj. wileńskie	26,1	33,6	30,1	64,8	64,3	58,7	2,5	1,9	2,0
,, nowogródzkie	14,8	17,6	17,1	42,1	52,0	50,7	2,8	3,0	3,0
,, białostockie	12,9	15,2	15,0	41,7	51,1	50,4	3,2	3,4	3,4
,, poleskie	12,3	14,1	13,9	35,1	42,2	41,5	2,9	3,0	3,0
Konopie–nasienie	32,8	33,7	33,1	173,1	194,6	190,9	5,3	5,8	5,8
Woj. wołyńskie	7,9	8,3	8,2	41,8	44,8	44,4	5,3	5,4	5,4
,, tarnopolskie	5,8	5,9	5,7	34,5	38,2	36,9	6,0	6,5	6,5
Konopie–włókno	32,8	33,7	33,1	110,5	121,9	119,8	3,4	3,6	3,6
Woj. wołyńskie	7,9	8,3	8,2	28,2	31,9	31,7	3,6	3,8	3,8
,, tarnopolskie	5,8	5,9	5,7	19,4	21,4	20,6	3,4	3,7	3,6
Rzepak i rzepik	42,5	55,6	24,5	361,5	523,0	186,5	8,5	9,4	7,6
Woj. wołyńskie	11,0	12,8	10,3	80,4	92,1	71,1	7,3	7,2	6,9
,, warszawskie	7,5	10,2	4,0	62,6	95,5	33,7	8,4	9,4	8,4
Chmiel	2,7	3,4	1,9	15,6	19,4	11,8	5,8	5,8	6,0
Woj. wołyńskie	1,4	2,0	1,8	9,2	12,4	11,0	6,4	6,1	6,2
,, lubelskie	0,5	0,5	0,0	2,9	3,1	0,1	5,7	5,7	6,9
Tytoń	5,1	5,9	.	88,9	107,7	.	17,4	18,3	.
Woj. tarnopolskie	2,2	2,5	.	35,0	37,3	.	15,7	15,1	.

a Wymieniono województwa najbardziej charakterystyczne dla produkcji poszczególnych ziemiopłodów. *b* Przeciętne roczne.

TABL. 15. ZBIORY NIEKTÓRYCH PASZ I SŁOMY W POLSCE W LATACH 1932 – 1936

Siano Słoma	1932–-1936[a]	1936						
		Ogółem	Gospodarstwa		Województwa			
			poniż. 50 *ha*	50 *ha* i więcej	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tysiącach *q*							
Siano: łąkowe . . .	78 730	85 890	.	.	28851	27 634	11 705	17 700
koniczyna . .	24 378	34 140	25 748	8 392	12564	5 790	4 880	10 906
seradela . . .	1 314	1 169	1 059	110	769	298	87	15
wyka i bobik .	1 039	517	441	76	247	149	6	115
mieszanki zbożowo-strączk.	.	422	296	126	208	102	39	73
inne pastewne oraz mieszanki	.	408	287	121	220	81	47	60
Słoma: zbóż ozimych	167894	170 141	.	.	81 372	27 135	30 897	30 737
,, jarych .	59 287	58 368	.	.	23 336	11 128	9 005	14 899

a Przeciętne roczne.

TABL. 16. WARTOŚĆ PRODUKCJI POLOWEJ I ŁĄKOWEJ[a] W POLSCE W LATACH 1928, 1934 i 1935

Ziemiopłody	1928	1934	1935	Ziemiopłody	1928	1934	1935
	w milionach zł				w milionach zł		
Ogółem A	.	**3 366**	**3 324**	Kukurydza	.	15	16
Ogółem B	**8 610**	**3 235**	**3 193**	Proso	34	14	15
Ziemniaki	1 998	866	858	Rzepak	14	11	14
Żyto	2 007	846	781	Seradela-nasienie .	.	10	12
Pszenica	723	344	341	Tytoń	10	6	10
Owies	791	332	322	Konopie-nasienie .	11	4	4
Jęczmień	472	197	177	Chmiel	.	3	3
Buraki cukrowe . .	329	107	99	Siano łąkowe . . .	1 567	319	331
Koniczyna-nasienie	.	36	37	,, koniczyny . .	457	116	162
Gryka	69	29	32	Peluszka, wyka, bobik i łubin na nasienie	.	27	31
Groch	86	24	25	Peluszka, wyka, bobik i seradela na paszę	.	17	13
Len-nasienie . . .	42	20	22	**Słoma**	**1 835**	**616**	**594**
Mieszanki ze zbóż na ziarno . . .	.	23	19				

a Bez drobnych upraw, paru strączkowych i kilku innych ziemiopłodów.

Uwaga. Do sum ogólnych A i B nie wchodzi pozycja ,,słoma''. Suma ogólna B nie obejmuje ziemiopłodów po raz pierwszy uwzględnionych w obliczeniach w 1934 r. Obliczono na podstawie cen w poszczególnych latach gospodarczych (od 1.VIII do 31.VII roku następnego).

TABL. 17. WARTOŚĆ PRODUKCJI PIĘCIU WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW W POLSCE W 1935 R.

Ziemiopłody	Polska	Województwa				Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
	w odsetkach					na jeden *ha* w złotych				
Ziemniaki . .	100	45	15	18	22	303	316	246	344	297
Pszenica . . .	100	39	15	14	32	194	216	161	241	175
Jęczmień . .	100	37	19	21	23	145	157	114	192	130
Owies	100	42	21	11	26	144	162	119	159	136
Żyto	100	49	17	20	14	135	139	105	159	138

TABL. 18. WYSIEW GŁÓWNYCH ZBÓŻ ORAZ WYSADZANIE ZIEMNIAKÓW W POLSCE W 1935 R.

Sposób siewu[a]	Pszenica, żyto ozime, jęczmień jary	Owies	Ziemniaki
	w *kg* na jeden *ha*		
Ręczny (79%[a])	180	190	1 700
Maszynowy (21%[a])	150	155	—
Przeciętnie	175	185	—

a Liczby w nawiasach oznaczają odsetek gospodarstw stosujących siew ręczny lub maszynowy.

TABL. 19. DATY ROZPOCZĘCIA NIEKTÓRYCH ROBÓT POLOWYCH W POLSCE W LATACH 1931 – 1936

Średnie według informacyj korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego

Rodzaje robót	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Siewy owsa	.	.	6.IV	29.III	11.IV	30.III
Sianokosy	17.VI	20.VI	29.VI	15.VI	21.VI	17.VI
Żniwa żyta	13.VII	17.VII	25.VII	13.VII	17.VII	10.VII
Siewy żyta	9.IX	7.IX	12.IX	8.IX	12.IX	12.IX

TABL. 20. OBROTY GIEŁDOWE PŁODAMI ROLNYMI W POLSCE W LATACH 1932/33 – 1935/36[a]

Ziemiopłody	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935/36 Ogółem	Warszawa	Lublin	Poznań	Bydgoszcz	Kraków	Lwów	Inne giełdy
	w tysiącach *ton*										
Pszenica	243	339	365	381	20	48	111	91	17	38	56
Żyto	815	1 392	1 312	825	159	31	251	203	21	43	117
Jęczmień	157	211	375	477	71	28	115	168	10	43	42
Owies	115	148	224	285	85	26	31	44	13	29	57
Mąka	479	585	626	780	157	111	78	62	35	89	248
Otręby	205	287	281	431	39	78	118	55	12	58	71

a Lata gospodarcze od 1.VIII do 31.VII.

TABL. 21. ZBIORY ŚWIATOWE NIEKTÓRYCH ZIEMIOPŁODÓW W LATACH 1909 – 1913, 1926/27 – 1935/36

Ziemiopłody	1909-1913	1926-1927	1927-1928	1928-1929	1929-1930	1930-1931	1931-1932	1932-1933	1933-1934	1934-1935	1935-1936
	w milionach *ton*										
Pszenica	102,9	116,9	119,4	132,0	117,2	132,9	125,8	124,8	131,1	124,8	127,8
Żyto	45,0	44,8	46,9	44,0	46,0	49,3	43,4	47,5	50,8	44,1	46,0
Jęczmień	38,0	34,5	34,8	41,3	44,9	43,0	36,6	40,8	40,3	38,2	42,2
Owies	65,5	68,0	64,3	72,0	68,6	68,7	59,2	64,5	61,0	58,3	67,5
Ziemniaki	149,0	161,7	184,3	189,1	202,6	203,7	199,6	205,9	202,1	218,2	221,1
Buraki cukrowe	54,3	53,4	61,9	61,9	59,2	78,1	59,9	54,3	59,4	65,3	68,2
Kukurydza	105,9	113,4	111,1	111,4	113,9	102,2	117,0	124,5	109,1	90,4	108,8
Ryż	78,2	85,3	84,6	87,9	85,7	91,2	88,9	89,0	90,9	84,8	85,1
Soja	.	6,0	6,2	6,1	6,1	6,8	6,9	5,8	6,8	4,9	6,5
Len-nasienie[a]	2,8	3,6	4,1	3,8	3,1	4,1	4,2	3,3	3,2	3,5	3,3
Konopie-nasienie[a]	0,4	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Bawełna-nasienie[a]	10,0	12,2	10,5	11,8	11,6	11,5	12,0	10,6	11,7	10,8	12,0
Kawa	1,2	1,6	1,9	2,4	2,3	2,4	2,1	2,4	2,6	2,5	2,0
Herbata	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

a Zbiory światowe włókien: lnu i konopi ob. tabl. 22, str. 76; lnu, konopi i bawełny ob. dział VIII, tabl. 22, str. 131.

TABL. 22. ZBIORY WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW STREFY UMIARKOWANEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1931/32 – 1935/36

Przeciętne roczne

Kraje	Miliony q
Pszenica	
Zbiór światowy	**1 269**
w tym:	
Z.S.R.R.	259
Stany Zj. Am.	181
Indie Bryt.	95
Kanada	87
Francja	86
Włochy	73
Argentyna	61
Niemcy	48
Australia	47
Hiszpania	44
Rumunia	26
Turcja	25
Jugosławia	21
Węgry	21
Polska	20
Czechosłowacja	15
Anglia	15
Bułgaria	14
Japonia	11
Żyto	
Zbiór światowy	**464**
w tym:	
Z.S.R.R.	219
Niemcy	78
Polska	65
Czechosłowacja	18
Stany Zj. Am.	9
Francja	8
Węgry	7
Austria	6
Litwa	6
Jęczmień	
Zbiór światowy	**396**
w tym:	
Z.S.R.R.	66
Stany Zj. Am.	46
Niemcy	33
Indie Bryt.	25
Hiszpania	24
Japonia	16
Kanada	16
Turcja	15
Polska	14
Rumunia	13
Czechosłowacja	12
Francja	11
Maroko	11
Korea	10

Kraje	Miliony q
Jęczmień (dok.)	
Dania	10
Anglia	8
Alger	8
Argentyna	6
Węgry	6
Jugosławia	4
Owies	
Zbiór światowy	**621**
w tym:	
Z.S.R.R.	150
Stany Zj. Am.	140
Niemcy	61
Kanada	54
Francja	47
Polska	26
Anglia	22
Czechosłowacja	13
Szwecja	11
Dania	10
Rumunia	7
Ziemniaki	
Zbiór światowy	**2 094**
w tym:	
Z.S.R.R.	516
Niemcy	446
Polska	317
Francja	157
Stany Zj. Am.	99
Czechosłowacja	89
Hiszpania	48
Anglia	47
Belgia	36
Holandia	30
Irlandia W.P.	26
Austria	20
Buraki cukrowe	
Zbiór światowy	**614**
w tym:	
Z.S.R.R.	110
Niemcy	97
Stany Zj. Am.	79
Francja	77
Czechosłowacja	40
Anglia	30
Włochy	24
Polska	24
Hiszpania	22
Belgia	16
Holandia	16

Kraje	Miliony q
Len-nasienie	
Zbiór światowy	**34,9**
w tym:	
Argentyna	17,8
Z.S.R.R.	7,6
Indie Bryt.	4,1
Stany Zj. Am.	2,5
Urugwaj	0,8
Polska	0,6
Kanada	0,5
Litwa	0,3
Chiny	0,1
Łotwa	0,1
Rumunia	0,1
Estonia	0,1
Len-włókno	
Zbiór światowy	**6,8**
w tym:	
Z.S.R.R.	5,4
Polska	0,3
Litwa	0,2
Łotwa	0,2
Francja	0,1
Belgia	0,1
Jugosławia	0,1
Estonia	0,1
Konopie-nasienie	
Zbiór światowy	**3,2**
w tym:	
Z.S.R.R.	2,7
Rumunia	0,2
Polska	0,2
Czechosłowacja	0,04
Węgry	0,03
Włochy	0,02
Konopie-włókno	
Zbiór światowy	**3,4**
w tym:	
Z.S.R.R.	1,7
Włochy	0,6
Jugosławia	0,3
Rumunia	0,3
Korea	0,2
Polska	0,1
Japonia	0,1
Węgry	0,1
Czechosłowacja	0,05

TABL. 23. PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW STREFY UMIARKOWANEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1931/32 – 1935/36

Przeciętne roczne

Kraje	q
Pszenica	
Dania	29,8
Holandia	29,1
Belgia	26,7
Irlandia W. P.	26,5
Szwecja	23,0
Anglia	23,0
Niemcy	21,7
Szwajcaria	21,3
Egipt	19,0
Japonia	18,8
Finlandia	18,1
Norwegia	17,4
Czechosłowacja	16,9
Francja	16,0
Włochy	14,6
Węgry	13,1
Bułgaria	11,4
Polska	11,2
Jugosławia	10,2
Argentyna	9,3
Stany Zj. Am.	8,7
Kanada	8,4
Australia	8,2
Z.S.R.R.	7,4
Żyto	
Belgia	24,7
Holandia	22,9
Szwajcaria	21,2
Szwecja	19,3
Irlandia W. P.	18,8
Norwegia	18,0
Dania	17,6
Niemcy	17,4
Czechosłowacja	17,3
Anglia	16,4
Austria	15,4
Finlandia	15,2
Francja	11,8
Litwa	11,4
Węgry	11,3
Polska	10,9
Hiszpania	9,3
Z.S.R.R.	8,7
Stany Zj. Am.	6,8
Jęczmień	
Holandia	29,7
Dania	28,6
Belgia	26,5
Irlandia W. P.	25,1
Anglia	20,7
Japonia	20,6
Niemcy	20,3
Szwecja	19,8
Szwajcaria	18,1
Jęczmień (dok.)	
Czechosłowacja	17,7
Francja	14,7
Węgry	13,2
Hiszpania	12,6
Polska	12,0
Kanada	10,3
Stany Zj. Am.	10,2
Jugosławia	9,6
Z.S.R.R.	8,8
Rumunia	7,3
Owies	
Belgia	26,4
Dania	26,3
Irlandia W. P.	24,0
Szwajcaria	20,6
Holandia	20,5
Anglia	20,3
Niemcy	19,4
Norwegia	18,5
Szwecja	17,7
Czechosłowacja	16,7
Francja	14,2
Włochy	12,5
Polska	11,6
Kanada	9,9
Stany Zj. Am.	9,0
Z.S.R.R.	8,7
Rumunia	7,9
Ziemniaki	
Belgia	214,6
Holandia	186,1
Irlandia W. P.	184,1
Norwegia	181,5
Dania	168,4
Anglia	164,6
Niemcy	156,2
Austria	125,2
Łotwa	124,3
Czechosłowacja	120,9
Litwa	113,7
Polska	113,7
Hiszpania	112,7
Francja	111,0
Z.S.R.R.	81,6
Stany Zj. Am.	73,0
Buraki cukrowe	
Szwajcaria	380,0
Holandia	372,5
Szwecja	346,7
Dania	320,0
Belgia	300,9
Niemcy	287,6
Francja	278,4
Włochy	265,1
Czechosłowacja	251,0
Buraki cukrowe (dok.)	
Austria	244,7
Stany Zj. Am.	243,2
Hiszpania	240,8
Anglia	217,7
Polska	209,0
Z.S.R.R.	86,5
Len-nasienie	
Holandia	7,0
Argentyna	6,8
Włochy	5,9
Belgia	5,6
Polska	5,2
Węgry	5,0
Francja	4,9
Rumunia	4,4
Litwa	4,2
Czechosłowacja	3,8
Stany Zj. Am.	3,6
Indie Bryt.	2,8
Z.S.R.R.	2,8
Kanada	2,7
Len-włókno	
Belgia	11,0
Jugosławia	9,0
Holandia	8,1
Francja	6,2
Włochy	5,5
Czechosłowacja	5,0
Litwa	3,6
Węgry	3,3
Łotwa	3,2
Polska	2,9
Z.S.R.R.	2,3
Konopie-nasienie	
Belgia	7,6
Polska	5,3
Czechosłowacja	4,8
Austria	4,7
Rumunia	4,2
Z.S.R.R.	4,0[a]
Francja	3,2
Węgry	3,1
Konopie-włókno	
Japonia	12,1
Hiszpania	11,3
Francja	10,9
Włochy	10,0
Belgia	9,6
Jugosławia	9,0
Czechosłowacja	7,2
Węgry	6,7
Rumunia	5,3
Polska	3,4
Z.S.R.R.[b]	2,5

a 1929/30 – 1933/34. *b* 1930/31 – 1934/35.

TABL. 24. GATUNKI DRZEW OWOCOWYCH I ZBIORY OWOCÓW W POLSCE W LATACH 1934 i 1935[a]

Wyszczególnienie	Jabłonie	Grusze	Śliwy	Wiśnie	Czereśnie
Liczba drzew owocowych w 1934 r. w odsetkach[b]	*47,9*	*18,1*	*15,7*	*12,0*	*5,3*
Zbiory owoców w latach 1934 i 1935					
1934					
Zbiory w tys. *q*	2 020	410	190	140	90
Plon w *kg* z jednego drzewa:					
zdolnego do owocowania	20	14	6	11	12
owocującego	37	31	16	15	17
1935					
Zbiory w tys. *q*	3 040	600	550	150	110
Plon w *kg* z jednego drzewa:					
zdolnego do owocowania	26	17	15	9	12
owocującego	41	34	21	14	19

a Szacunek na podstawie: danych o powierzchni sadów i ogrodów w 1931 r., informacyj korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego, informacyj Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych i innych źródeł. *b* Nie wymienione w tablicy gatunki stanowiły 1,0% liczby drzew owocowych.

TABL. 25. POWIERZCHNIA LASÓW W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 1.I

Województwa	Ogółem w tys. *ha*	Ogółem w odsetkach ogólnej powierzchni	Państwowe[a] w tys. *ha*	Niepaństwowe w tys. *ha*
Polska	**8 535,7**[b]	***22,0***	**3 123,8**	**5 411,9**
w tym lasy zagospodarowane	6 192,6	×	3 123,8	3 068,8
Warszawskie	329,5	*11,1*	126,0	203,5
Łódzkie	279,5	*14,7*	78,8	200,7
Kieleckie	536,4	*21,0*	251,8	284,6
Lubelskie	507,5	*16,3*	87,1	420,4
Białostockie	790,6	*24,4*	535,2	255,4
Wileńskie	610,5	*21,0*	262,5	348,0
Nowogródzkie	539,5	*23,5*	194,2	345,3
Poleskie	1 180,6	*32,2*	305,6	875,0
Wołyńskie	841,3	*23,5*	338,0	503,3
Poznańskie	518,5	*19,5*	263,1	255,4
Pomorskie	432,9	*26,4*	331,2	101,7
Śląskie	141,0	*33,4*	30,7	110,3
Krakowskie	358,5	*20,6*	32,1	326,4
Lwowskie	660,3	*23,2*	27,4	632,9
Stanisławowskie	569,2	*33,7*	260,1	309,1
Tarnopolskie	239,9	*14,5*	0,0	239,9

a Stan w dn. 1.X 1935 r. *b* Powierzchnia większa od podanej w tabl. I na str. 62 z powodu uwzględnienia powierzchni nieleśnej (użytki rolne w gospodarstwach użytkowanych przez administrację lasów, grunty pod zabudowaniami, nieużytki, drogi itp.). Powierzchnie te w tabl. I zostały zaliczone do odpowiednich użytków.

Źródło tabl. 25–28: Dane Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

TABL. 26. ZMIANY POWIERZCHNI LASÓW W POLSCE W LATACH 1919 – 1935[a]

Lata Województwa	Przybyło			Ubyło			
	ogółem	wskutek zalesienia: gruntów użytkowanych rolniczo	wskutek zalesienia: nieużytków	ogółem	w związku z parcelacją	w związku z likwidacją serwitutów	w związku ze scaleniem
	w tysiącach *ha*						
	Lasy państwowe[b]						
1925—1930[c]	37,5	.	.	28,8	26,8	1,3	0,7
1931—1935[c]	5,4	.	.	20,5	2,7	8,2	9,6
	Lasy niepaństwowe						
1919 – 1935	**136,5**	**89,3**	**47,2**	**795,9**	**297,4**	**322,5**	**176,0[d]**
Warszawskie .	19,3	10,4	8,9	26,9	13,1	6,8	7,0
Łódzkie . . .	14,7	6,9	7,8	40,5	8,6	27,4	4,5
Kieleckie . . .	18,8	11,3	7,5	39,3	14,0	20,9	4,4
Lubelskie . . .	22,2	12,3	9,9	77,8	20,9	47,2	9,7
Białostockie .	4,8	2,7	2,1	31,2	6,6	16,7	7,9
Wileńskie . .	1,2	1,2	0,0	89,3	51,3	20,5	17,5
Nowogródzkie	9,1	8,3	0,8	84,5	36,4	34,6	13,5
Poleskie . . .	4,5	3,1	1,4	221,9	67,8	109,7	44,4
Wołyńskie . .	5,9	5,0	0,9	129,3	59,2	38,7	31,4
Poznańskie . .	7,9	7,0	0,9	18,7	0,8	—	17,9
Pomorskie . .	10,1	8,5	1,6	1,0	0,7	—	0,3
Śląskie	0,0	0,0	—	0,0	—	—	0,0
Krakowskie .	1,7	0,9	0,8	2,5	0,8	—	1,7
Lwowskie . .	9,5	6,9	2,6	9,8	4,2	—	5,6
Stanisławowskie	2,2	1,3	0,9	4,5	2,3	—	2,2
Tarnopolskie .	4,6	3,5	1,1	18,7	10,7	—	8,0
1919—1924	11,2	8,5	2,7	78,9	39,3	21,4	18,2
1925—1930	73,4	49,7	23,7	535,1	197,3	249,7	88,1
1931—1935	51,7	31,1	20,6	181,9	60,8	51,4	69,7

a Nie uwzględniono zmian wynikających z przejścia lasów niepaństwowych na własność Państwa i odwrotnie. *b* Bez lasów będących pod zarządem Naczelnej Dyrekcji Lasów Państwowych, a należących do innych instytucji (Min. Spraw Wojskowych, Min. Spraw. Wewn., banków państw. itp.). *c* Od r. 1927 rok obrachunkowy od 1.X do 30.IX następnego roku. *d* W związku ze scaleniem innymi przyczynami (przejście gruntów leśnych na inny rodzaj użytkowania w obrębie gospodarstwa).

TABL. 27. POWIERZCHNIA LASÓW PAŃSTWOWYCH[a] WEDŁUG RODZAJÓW DRZEWOSTANÓW W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 1.X

Drzewostany	W tys. *ha*	%
Ogółem	**3 063,0**	×
w tym powierzchnia leśna	**2 492,6**	***100,0***
Drzewostany iglaste	2 011,6	*80,7*
sosna	1 634,9	*65,6*
świerk	294,9	*11,8*
jodła	81,2	*3,3*
inne	0,6	*0,0*
Drzewostany liściaste	481,0	*19,3*
dąb	110,0	*4,4*
inne	371,0	*14,9*

a Ob. uwagę *b* pod tabl. 26. Całkowitą powierzchnię lasów państwowych ob. tabl. 25, str. 78.

TABL. 28. EKSPLOATACJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1928/29 – 1935/36[a]

Wyszczególnienie	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936
Powierzchnia wyrąbana w tys. *ha*	34,1	28,5	24,2	22,0	23,2	25,7	25,2	24,9
Powierzchnia zalesiona w tys. *ha*	50,7	47,1	69,7	42,0	35,8	33,4	32,8	35,8
Wyrąb roczny grubizny w mln m^3	8,3	7,8	6,4	7,0	6,4	7,4	7,8	8,0
Sprzedana masa użytków głównych[b] w mln m^3	9,3	8,6	8,3	7,8	8,0	8,2	9,2	9,7

a Od 1.X do 30.IX następnego roku. *b* Grubizna, drobnica i karpina.

Uwaga. Wydatki i dochody lasów państwowych ob. dział XXIV, tabl. 23 str. 365.

TABL. 29. POWIERZCHNIA I EKSPLOATACJA LASÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Powierzchnia lasów			Wyrąb roczny grubizny		
	Lata	W tysiącach *ha*	W % ogólnej powierzchni	Lata	Ogółem (w tysiącach m^3)	w tym drewno użytkowe (w tysiącach m^3)
Z.S.R.R.	1933	949 906	*44,7*	1935	205 700	113 900
Kanada	1928	298 221	*32,8*	1930	86 563	59 261
Stany Zjedn. Am.	1930	200 677	*26,1*	1930	.	61 474
Indie Brytyjskie	1928	79 755	*27,5*	1928	6 400	.
Finlandia	1921—24	25 264	*73,5*	1935	38 600	.
Szwecja	1923—29	23 181	*56,5*	1932	34 000	21 900
Japonia	1930	23 023	*60,2*	1930	64 507	13 269
Niemcy	1935	12 948	*27,5*	1934—35	49 900	33 700
Francja	1934	10 559	*19,2*	1932	25 400	7 000
Polska	1936	8 536	*22,0*	1936	17 000	.
Jugosławia	1935	7 642	*30,5*	1936	16 000	6 500
Norwegia	1919—32	7 629	*24,7*	1920—26	9 000	6 328
Rumunia	1929	7 134	*24,2*	1933	16 568	7 142
Włochy	1935	5 808	*18,7*	1934—35	8 746	3 041
Hiszpania	1934	5 000	*10,0*	1932—33	1 765	425
Czechosłowacja	1930	4 643	*33,0*	1929—30	18 216	11 587
Austria	1930	3 138	*37,4*	1930	9 523	5 904
Bułgaria	1933	2 971	*28,8*	1933	2 472	659
Łotwa	1929	1 659	*25,2*	1934—35	6 330[a]	3 584[a]
Szwajcaria	1935	1 004	*24,3*	1934	3 000	1 400

a Wyrąb z lasów państwowych.

Źródło: *Annuaire International de Statistique Forestière 1933/35*, Rzym 1936.

TABL. 30. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W POLSCE W LATACH 1929 – 1936

Rodzaje zwierząt gospodarskich	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936 Ogółem	1936 w tym wieś
	w tysiącach sztuk								
Konie	4 047	4 103	4 124	3 940	3 773	3 764	3 760	3 824	3 640
poniżej 1 roku	280	284	283	192	138	165	213	251	247
od 1 do 3 lat	288	289	313	326	277	204	178	234	230
od 3 do 4 lat	290	264	274	256	266	248	164	145	141
4-letnie i starsze	3 189	3 266	3 254	3 166	3 092	3 147	3 205	3 194	3 022
Bydło rogate	9 057	9 399	9 786	9 461	8 985	9 258	9 759	10 198	9 865
poniżej 1 roku	1 414	1 500	1 579	1 259	1 154	1 408	1 613	1 646	1 608
woły i buhaje roczne i starsze	444	495	466	427	342	342	405	444	437
jałowizna roczna i starsza	1 230	1 213	1 190	1 202	1 059	1 056	1 188	1 336	1 305
krowy	5 969	6 191	6 551	6 573	6 430	6 452	6 553	6 772	6 515
Trzoda chlewna	4 829	6 047	7 321	5 844	5 753	7 091	6 723	7 059	6 822
poniżej 6 miesięcy	2 300	3 155	3 754	2 783	2 981	3 767	3 474	3 600	3 474
6-miesięczna i starsza	2 529	2 892	3 567	3 061	2 772	3 324	3 249	3 459	3 348
Owce	.	2 492	2 599	2 488	2 557	2 554	2 802	3 024	2 998
poniżej 1 roku	.	1 018	1 086	1 032	1 103	1 095	1 251	1 352	1 342
roczne i starsze	.	1 474	1 513	1 456	1 454	1 459	1 551	1 672	1 656
Kozy	.	227	237	248	278	321	355	383	315

TABL. 31. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W POLSCE W 1936 R.

Miasta, Wieś / Wielkość gospodarstw / Województwa	Konie	Bydło rogate Ogółem	Bydło rogate w tym krowy	Trzoda chlewna	Owce	Kozy	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce
	w tysiącach sztuk						Na 100 *ha* ziemi użytkowanej rolniczo przypada szt.[a]			
Polska	**3 824**	**10 198**	6 772	**7 059**	**3 024**	**383**	***14,9***	***39,9***	***27,6***	***11,8***
Miasta	184	333	257	237	26	68	×	×	×	×
Wieś	3 640	9 865	6 515	6 822	2 998	315	*14,7*	*39,7*	*27,5*	*12,1*
Gospodarstwa:										
poniżej 50 *ha*	3 245	9 136	6 105	6 414	2 581	312	.	.	.	.
50 *ha* i więcej	395	729	410	408	417	3	.	.	.	.
Warszawskie	325	878	571	658	66	7	*14,8*	*40,0*	*30,0*	*3,0*
Łódzkie	204	604	404	411	54	23	*15,0*	*44,5*	*30,3*	*4,0*
Kieleckie	260	784	523	430	61	21	*15,4*	*46,3*	*25,4*	*3,6*
Lubelskie	363	855	599	821	100	1	*16,8*	*39,6*	*38,1*	*4,6*
Białostockie	298	657	415	528	390	1	*15,4*	*34,0*	*27,3*	*20,2*
Wileńskie	204	492	331	413	570	2	*11,8*	*28,3*	*23,7*	*32,8*
Nowogródzkie	183	472	301	394	398	1	*13,2*	*34,0*	*28,4*	*28,6*
Poleskie	174	570	332	361	437	1	*9,3*	*30,4*	*19,3*	*23,3*
Wołyńskie	380	786	482	574	216	3	*17,4*	*35,9*	*26,2*	*9,9*
Poznańskie	256	738	461	787	145	92	*13,7*	*39,5*	*42,1*	*7,8*
Pomorskie	143	384	251	430	147	22	*14,0*	*37,6*	*42,1*	*14,4*
Śląskie	30	122	88	82	5	54	*13,6*	*54,6*	*36,5*	*2,2*
Krakowskie	141	721	500	232	69	33	*12,3*	*63,2*	*20,4*	*6,0*
Lwowskie	329	956	677	299	99	19	*17,4*	*50,8*	*15,8*	*5,3*
Stanisławowskie	125	397	272	144	163	21	*13,2*	*41,9*	*15,2*	*17,2*
Tarnopolskie	225	449	308	258	78	14	*18,5*	*37,0*	*21,2*	*6,4*

a Obliczono w stosunku do liczb zwierząt gospodarskich na wsi.

TABL. 32. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Rok	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce
		w tysiącach sztuk				na 100 *ha* ziemi użytkowanej rolniczo przypada sztuk			
Anglia . . .	1936	1 102	8 617	4 559	25 035	*5,6*	*43,9*	*23,3*	*127,7*
Argentyna .	1934	9 858[a]	30 868	3 769[a]	39 330	*5,6*[a]	*17,5*	*2,1*[a]	*22,3*
Australia . .	1934	1 768	14 049	1 158	113048	*11,3*	*89,4*	*7,4*	*719,7*
Brazylia . .	1935	6 132	40 864	24 774	13 049	*0,7*[b]	*4,8*[b]	*2,9*[b]	*1,5*[b]
Czechosłow.	1936	695	4 283	2 745	547	*8,4*	*51,5*	*33,0*	*6,6*
Dania . . .	1936	536	3 116	3 516	175[c]	*17,4*	*101,2*	*114,2*	*5,7*[c]
Francja . .	1936	2 774	15 762	7 089	9 788	*8,5*	*48,1*	*21,6*	*29,9*
Hiszpania .	1934	568	4 215	5 411	19 093	*1,1*[b]	*8,3*[b]	*10,7*[b]	*37,8*[b]
Holandia .	1936	295	2 570	1 679	655	*13,0*	*113,6*	*74,2*	*29,0*
Irlandia W.P.	1935	429	4 020	1 088	3 042	*9,1*	*85,0*	*23,0*	*64,3*
Jugosławia .	1934	1 206	3 990	2 792	8 868	*8,9*	*29,5*	*20,6*	*65,6*
Kanada . .	1935	2 960	8 866	3 957	2 632	*0,3*[b]	*0,9*[b]	*0,4*[b]	*0,3*[b]
Niemcy . .	1935	3 390	18 938	22 827	3 928	*11,8*	*65,9*	*79,4*	*13,7*
NowaZelandia	1935	273	4 294	763	29 077	*3,7*	*57,8*	*10,3*	*391,3*
Polska . . .	1936	3 824	10 198	7 059	3 024	*14,9*	*39,9*	*27,6*	*11,8*
Rumunia . .	1935	2 167	4 327	2 970	11 838	*11,8*	*23,7*	*16,2*	*64,7*
Stany Zj. Am.	1936	11 637	68 213[d]	42 541	51 673	*1,5*[b]	*8,7*[bd]	*5,4*[b]	*6,6*[b]
Szwecja . .	1935	611	2 919	111	450[e]	*12,7*	*60,6*	*23,1*	*9,3*[e]
Węgry . .	1936	794	1 742	2 554	1 350	*9,6*	*21,1*	*31,0*	*16,4*
Włochy . .	1936	816	7 245	3 206	8 862	*4,3*	*38,1*	*16,9*	*46,6*
Z.S.R.R. .	1936	16 600	56 500	30 400	73 300	*0,8*[b]	*2,7*[b]	*1,4*[b]	*3,4*[b]

a 1930 r. *b* Na 100 *ha* powierzchni ogólnej. *c* 1933 r. *d* 1935 r. *e* 1934 r.

TABL. 33. UBÓJ ZWIERZĄT GOSPODARSKICH W POLSCE W LATACH 1933 – 1936

Rodzaje zwierząt	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach sztuk				w tysiącach *ton* żywej wagi			
Bydło rogate . .	3 551	3 185	3 354	3 596	460	391	409	444
w tym cielęta .	2 142	2 077	2 183	2 339	86	86	90	97
Trzoda chlewna	4 195	4 455	4 707	5 004	493	548	579	622
Owce i kozy . .	533	606	671	733	17	19	21	23
Konie	8	6	8	11	2	2	2	4

Uwaga. Produkcja i spożycie mięsa ob. dział IX, tabl. 5, str. 145.

TABL. 34. OBRÓT ZWIERZĘTAMI RZEŹNYMI NA 32 WAŻNIEJSZYCH TARGOWISKACH W POLSCE W LATACH 1934 – 1936

Rodzaje zwierząt	Spęd na targowiska			Doprowadzono do miejscowych rzeźni					
				ogółem			w tym z targowisk		
	1934	1935	1936	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach sztuk								
Bydło rogate . .	525,9	595,8	637,2	861,6	952,2	1044,8	407,2	482,9	543,6
w tym cielęta .	262,1	312,5	327,8	556,7	621,9	674,9	248,8	296,4	326,5
Trzoda chlewna	657,3	687,7	739,5	1098,6	1180,0	1241,4	441,2	484,2	532,2
Owce i kozy . .	27,1	28,3	32,6	85,9	99 4	105,5	17,4	20,9	24,6

TABL. 35. SZACUNEK PRODUKCJI MLEKA W POLSCE W 1934 R.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa centralne	Województwa wschodnie	Województwa zachodnie	Województwa południowe
Ogólna produkcja w mln *l*	8 978	3 299	1 455	1 604	2 620
Gospodarstwa: poniżej 50 *ha*	8 174	3 047	1 369	1 252	2 506
50 *ha* i więcej	804	252	86	352	114
Produkcja przeciętna na jeden *ha* użytków rolnych w *l*	*351*	*343*	*200*	*391*	*480*

TABL. 36. MLECZNOŚĆ KRÓW W POLSCE W LATACH 1930/31 – 1935/36

Lata Województwa Rasy	Ogółem: Krowy pod kontrolą	Ogółem: Wydajność mleka 1 szt. w *kg*[a]	Ogółem: % tłuszczu w mleku	Gospodarstwa poniżej 50 *ha*: Krowy pod kontrolą	Gospodarstwa poniżej 50 *ha*: Wydajność mleka 1 szt. w *kg*[a]	Gospodarstwa poniżej 50 *ha*: % tłuszczu w mleku	Gospodarstwa 50 *ha* i więcej: Krowy pod kontrolą	Gospodarstwa 50 *ha* i więcej: Wydajność mleka 1 szt. w *kg*[a]	Gospodarstwa 50 *ha* i więcej: % tłuszczu w mleku
1930/31	114 141	3 022	*3,40*	29 843	2 433	*3,56*	84 298	3 219	*3,36*
1931/32	88 505	2 967	*3,38*	16 681	2 494	*3,54*	71 824	3 076	*3,35*
1932/33	71 681	3 041	*3,36*	11 396	2 548	*3,54*	60 285	3 134	*3,34*
1933/34	68 659	3 171	*3,35*	11 077	2 584	*3,53*	57 582	3 284	*3,33*
1934/35	78 954	3 156	*3,38*	13 812	2 586	*3,57*	65 142	3 277	*3,34*
1935/36	84 964	3 172	*3,40*	18 146	2 567	*3,59*	66 818	3 337	*3,36*
Woj. centralne[b]	34 355	3 182	*3,34*	5 472	2 505	*3,45*	28 882	3 310	*3,32*
„ wschodnie[c]	11 477	2 369	*3,69*	3 926	2 150	*3,81*	7 552	2 482	*3,64*
„ zachodnie	27 831	3 601	*3,30*	3 651	3 223	*3,32*	24 179	3 658	*3,30*
„ południowe	11 301	2 907	*3,66*	5 097	2 486	*3,82*	6 205	3 253	*3,55*
Rasa nizinna	48 762	3 473	*3,32*	5 716	3 021	*3,39*	43 046	3 533	*3,32*
Woj. centralne[b]	22 091	3 375	*3,31*	2 413	2 826	*3,42*	19 678	3 443	*3,30*
„ wschodnie[c]	1 891	2 970	*3,40*	27	3 472	*3,31*	1 864	2 963	*3,40*
„ zachodnie	21 021	3 609	*3,30*	2 616	3 239	*3,30*	18 405	3 662	*3,30*
„ południowe	3 759	3 525	*3,42*	660	2 822	*3,49*	3 099	3 675	*3,42*
Rasa czerwona polska	9 816	2 373	*3,84*	4 216	2 286	*3,88*	5 600	2 440	*3,82*
Woj. centralne[b]	2 165	2 427	*3,73*	337	1 976	*3,64*	1 828	2 510	*3,74*
„ wschodnie[c]	4 014	2 308	*3,83*	1 589	2 272	*3,85*	2 425	2 331	*3,82*
„ zachodnie	360	3 228	*3,74*	137	3 155	*3,69*	223	3 274	*3,78*
„ południowe	3 277	2 324	*3,91*	2 153	2 289	*3,91*	1 124	2 391	*3,91*
Rasa simentalska	2 077	2 940	*3,95*	1 068	2 698	*3,96*	1 009	3 196	*3,93*
Woj. wschodnie[c]	69	2 764	*4,11*	—	—	—	69	2 764	*4,11*
„ zachodnie	94	2 936	*3,85*	—	—	—	94	2 936	*3,85*
„ południowe	1 914	2 946	*3,93*	1 068	2 698	*3,96*	846	3 260	*3,92*
Rasa białogrzbieta	45	2 650	*3,89*	21	2 488	*3,92*	24	2 792	*3,87*
Woj. wschodnie[c]	45	2 650	*3,89*	21	2 488	*3,92*	24	2 792	*3,87*
Inne i bezrasowe	7 644	2 317	*3,65*	4 033	2 166	*3,67*	3 611	2 486	*3,62*
Woj. centralne[b]	3 118	2 428	*3,48*	1 809	2 210	*3,53*	1 309	2 730	*3,42*
„ wschodnie[c]	3 764	2 103	*3,78*	1 852	2 031	*3,80*	1 912	2 173	*3,76*
„ zachodnie	600	3 150	*3,60*	225	2 979	*3,60*	375	3 253	*3,61*
„ południowe	162	2 061	*3,80*	147	2 097	*3,84*	15	1 717	*3,64*

a Kg mleka odpowiada mniej więcej 0,97 *l*. *b* Bez woj. białostockiego. *c* Łącznie z woj. białostockim.

Uwaga. W podziale na rasy uwzględniono tylko krowy pozostające pod kontrolą przez cały rok.

Źródło: Polskie Towarzystwo Zootechniczne. Sprawozdanie z działalności Kółek Kontroli Obór za rok 1935/36.

TABL. 37. RYBOŁÓWSTWO MORSKIE W POLSCE W LATACH 1933 – 1936

A. Rybacy i sprzęt rybacki

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Liczba rybaków	1 631	1 687	1 730	1 780	Przeciętny roczny połów jednego rybaka[a]:				
Liczba łodzi:									
motorowych	173	189	206	217					
niemotorowych	713	733	603	817	w *q*	47	58	74	102,6
Sieci w tys. sztuk	32,6	31,4	33,0	35,0	w tys. zł	1,1	1,3	1,3	1,5

B. Połowy

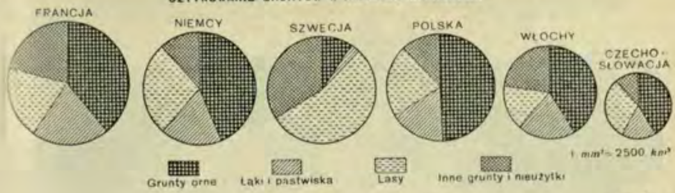
Gatunki ryb	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach kwintali				wartość w tysiącach złotych			
Ogółem[a]	**76,2**	**98,5**	**128,7**	**182,7**	**1 735,9**	**2 241,8**	**2 190,2**	**2 596,1**
Płastugi	8,7	8,4	8,4	8,5	338,6	335,3	318,2	282,5
Łososie	1,0	0,7	0,7	0,7	337,5	278,6	290,5	274,3
Pomuchle	2,6	5,4	5,1	9,3	79,8	116,8	108,4	201,6
Śledzie — połowy przybrzeżne	5,5	6,5	8,0	10,4	139,3	215,5	195,0	230,6
Szproty	55,5	74,4	104,1	150,8	496,9	901,8	935,0	1 150,3
Węgorze	1,2	1,4	1,1	1,6	236,9	269,0	238,3	361,5
Inne	1,7	1,7	1,3	1,4	106,9	124,8	104,8	95,3
Śledzie – połowy dalekomorskie	**63,4**	**46,5**	**42,4**	**50,5**	**2 853,5**	**1 750,0**	**1 241,5**	**1 389,9**

a Bez połowów dalekomorskich.

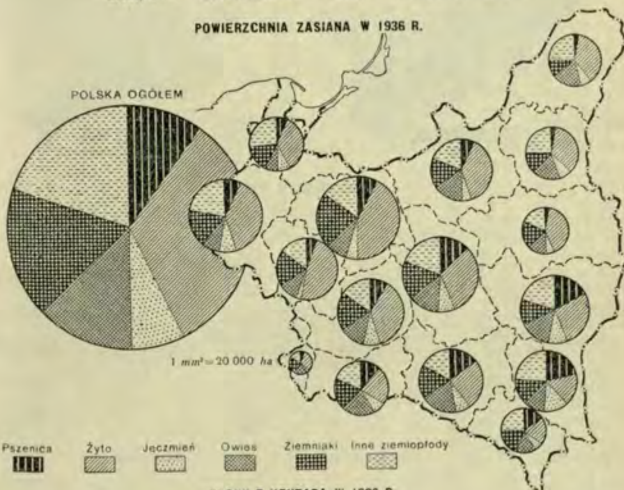
TABL. 38. POŁOWY MORSKIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1933 i 1934

Kraje	1933	1934 Ogółem	w tym pomuchle	wątłusze srebrzyste	merlany	śledzie	makrele	płastugi	węgorze
	w tysiącach *ton*								
Anglia	952,0	947,8	282,0	117,2	35,8	243,6	11,1	32,4	.
Dania	84,5	89,1	22,4	2,2	0,1	14,6	4,0	23,2	4,9
Francja	.	.	55,6	.	7,8	63,4	23,0	7,5	.
Holandia	194,8	218,9	5,0	6,7	1,7	90,7	3,6	7,8	.
Islandia	326,0	313,2	224,6	6,2	7,0	69,4	.	0,8	.
Kanada	.	.	77,8	16,2	.	86,3	8,7	.	.
Niemcy	387,3	401,1	60,2	19,0	29,9	170,4	.	3,0	1,9
Norwegia	1 137,4	770,1	261,2	18,2	38,1	372,4	8,9	3,6	.
Polska	14,0	14,5	0,5	.	.	5,3	.	0,8	0,1
Stany Zj. Am.	121,3	141,3	41,1	61,1	.	.	13,9	.	.
Szwecja	102,3	100,5	9,9	5,6	0,1	57,6	3,7	1,6	1,8
	wartość w tysiącach złotych								
Anglia	436 451	416 150	105 404	68 715	4 583	42 826	2 734	39 048	.
Dania	46 663	45 324	5 628	1 289	23	4 253	945	17912	7 351
Francja	324 432	311 926	33 441	.	22 423	17 847	17937	9 255	.
Holandia	58 909	62 447	3 116	3 704	376	23 932	1 229	4 213	.
Islandia	38 564	33 554	26 236	1 589	873	2 884	.	805	.
Kanada	180 284	182 766	17 878	5 780	.	9 670	2 262	.	.
Niemcy	127 912	149 853	20 450	11 323	9 041	66 851	.	1 922	4 792
Norwegia	104 153	90 483	34 418	2 388	2 785	23 829	2 469	2 828	.
Polska	4 589	3 992	117	.	.	1 966	.	335	269
Stany Zj. Am.	49 327	43 866	12 340	19 934	.	.	2 936	.	.
Szwecja	37 954	35 070	2 965	2 684	57	10 487	1 126	1 805	3 744

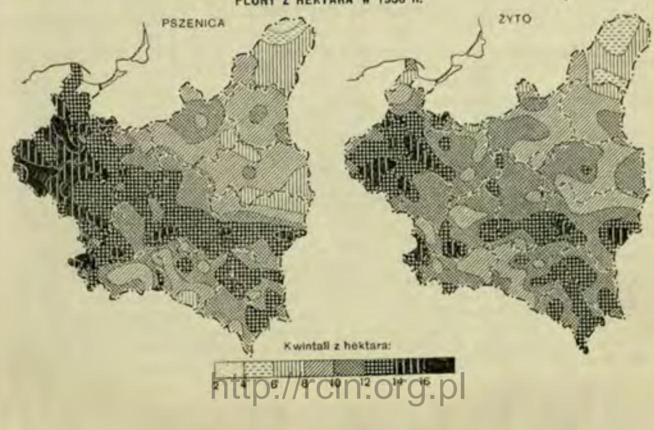
UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

POWIERZCHNIA ZASIANA W 1936 R.

PLONY Z HEKTARA W 1936 R.

PLONY ZIEMNIAKÓW Z HEKTARA W 1936 R.

ROZMIESZCZENIE LASÓW W 1936 R.

OGÓLNY ZBIÓR W 1936 R.

PSZENICA

ŻYTO

ZIEMNIAKI

INWENTARZ ŻYWY W 1936 R.

BYDŁO ROGATE

TRZODA CHLEWNA

OWCE

Przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe ob. dział XXIV, tabl. 21–25, str. 364–366. Samorząd gospodarczy ob. dział XXIV, tabl. 41, str. 378

A. Przedsiębiorstwa

TABL. 1. ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WEDŁUG KATEGORYJ NA PODSTAWIE WYKUPIONYCH ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1928 – 1936

Lata / Województwa	Ogółem	Kategorie świadectw przemysłowych								
		I–VII razem	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Polska . . . 1928	193 871	33 650	266	188	468	2 836	5 025	8 509	16 358	160 221
1929	182 930	34 661	282	188	452	2 989	5 265	8 634	16 851	148 269
1930	166 619	33 621	265	176	422	2 754	5 014	8 555	16 435	132 998
1931	130 386	30 746	242	151	372	2 468	4 543	8 359	14 611	99 640
1932	203 434	26 528	202	129	293	1 916	3 762	7 575	12 651	176 906
1933	203 709	25 255	186	122	268	1 799	3 611	7 421	11 848	178 454
1934	211 778	26 276	196	128	304	2 036	3 864	7 802	11 946	185 502
1935	221 710	26 511	202	122	354	1 902	3 438	7 758	12 735	195 199
1936	234 697	26 728	194	128	337	1 659	3 527	8 039	12 844	207 969
M. st. Warszawa 1928	18 424	3 530	11	10	58	380	559	564	1 948	14 894
1936	17 274	2 903	9	10	36	230	490	469	1 659	14 371
Warszawskie 1928	12 105	1 718	22	6	30	150	227	478	805	10 387
1936	21 312	1 477	21	7	27	115	203	499	605	19 835
Łódzkie . . 1928	21 186	4 376	50	48	65	500	724	1 009	1 980	16 810
1936	25 039	3 590	34	28	50	321	519	871	1 767	21 449
Kieleckie . . 1928	14 515	2 541	45	17	59	212	342	563	1 303	11 974
1936	16 769	2 112	33	18	44	144	255	550	1 068	14 657
Lubelskie . 1928	11 860	1 615	10	5	15	70	189	491	835	10 245
1936	18 283	1 721	8	3	7	60	137	586	920	16 562
Białostockie 1928	9 761	1 067	—	4	13	98	156	291	505	8 694
1936	12 187	1 038	1	—	17	56	106	315	543	11 149
Wileńskie . 1928	5 911	1 274	—	2	5	58	167	272	770	4 637
1936	5 604	791	—	—	4	25	47	163	552	4 813
Nowogródzkie 1928	5 121	870	1	1	4	32	60	180	592	4 251
. . . 1936	5 058	588	—	1	2	11	33	147	394	4 470
Poleskie . . 1928	5 532	833	—	1	6	38	103	203	482	4 699
1936	5 888	530	—	1	5	11	33	164	316	5 358
Wołyńskie . 1928	8 732	1 118	3	3	10	55	114	239	694	7 614
1936	11 487	1 068	2	4	9	57	108	371	517	10 419
Poznańskie . 1928	20 608	3 919	24	15	34	353	686	1 140	1 667	16 689
1936	27 898	2 445	20	9	32	144	415	883	942	25 453
Pomorskie . 1928	8 753	1 759	8	3	17	112	289	505	825	6 994
1936	13 252	1 240	6	6	12	60	183	475	498	12 012
Śląskie . . . 1928	10 219	2 339	67	39	66	359	481	383	944	7 880
1936	13 958	1 582	43	15	38	166	374	298	648	12 376
Krakowskie 1928	13 801	2 200	13	24	50	224	356	551	982	11 601
1936	13 922	1 662	8	18	28	126	274	443	765	12 260
Lwowskie . 1928	14 260	2 458	9	5	24	118	329	988	985	11 802
1936	14 390	2 269	6	5	14	76	224	1 122	822	12 121
Stanisławowskie 1928	7 670	1 053	3	5	11	61	144	304	525	6 617
. . . 1936	6 998	776	3	3	9	37	73	284	367	6 222
Tarnopolskie 1928	5 413	980	—	—	1	16	99	348	516	4 433
1936	5 378	936	—	—	3	20	53	399	461	4 442

Uwaga. Do 1931 r. włącznie obowiązkiem nabywania świadectw przemysłowych VIII kategorii objęte były przedsiębiorstwa przemysłowe, zatrudniające od 2 do 4 robotników, od 1932 r. przedsiębiorstwa przemysłowe, zatrudniające „od 1 do 4 robotników, licząc w tym właścicieli i członków rodziny", wobec czego liczby świadectw VIII kategorii oraz ogólne liczby świadectw do 1931 r. nie są porównywalne z liczbami za 1932 r. i lata następne. Dane dla „Ogółem" i dla przedsiębiorstw VIII kategorii do 1931 r. włącznie zaznaczono odmiennym drukiem.

TABL. 2. ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WEDŁUG RODZAJÓW WYTWÓRCZOŚCI NA PODSTAWIE WYKUPIONYCH ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W 1935 R.

Przemysły	Polska	Kategorie świadectw przemysł.		Województwa			
		I–VII	VIII	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogółem	**221710**	**26 511**	**195199**	**104429**	**25 660**	**53 109**	**38 51**[illegible]
w tym zakłady VIII kategorii[a]	196073	×	196073	91 915	22 749	48 148	33 2[illegible]
Mineralny wraz z górnictwem	7 457	2 356	5 101	2 545	1 035	1 478	2 39[illegible]
w tym:							
kopalnie węgla kamiennego	71	71	—	21	—	43	[illegible]
,, nafty	531	510	21	—	—	—	53[illegible]
kamieniołomy	376	150	226	80	29	79	18[illegible]
fabr. ceramiczne (bez cegielń)	703	185	518	296	80	129	19[illegible]
cegielnie	2 338	942	1 396	910	495	421	51[illegible]
wapienniki	270	72	198	106	70	28	6[illegible]
cementownie	11	11	—	6	1	2	[illegible]
betoniarnie	1 862	100	1 762	572	260	428	60[illegible]
huty szkła	60	60	—	34	5	9	1[illegible]
fabr. obróbki szkła	239	47	192	141	8	49	4[illegible]
Metalowy	24 645	1 564	23 081	10 569	3 001	7 214	3 861
w tym:							
huty i odlewnie żelaza	145	102	43	74	16	38	17
,, ,, innych metali	156	44	112	93	1	38	24
fabr. konstrukcyj i maszyn	808	506	302	484	16	214	94
,, wyrobów masowych	1 131	483	648	721	34	172	204
blacharstwo	2 159	—	2 159	841	292	458	568
kowalstwo	10 723	—	10 723	4 102	1 570	3 543	1 508
ślusarstwo, mechanictwo, reparacja	5 607	303	5 304	2 371	594	1 899	743
zegarmistrzostwo i jubilerstwo	3 064	—	3 064	1 439	421	653	551
Elektrotechniczny	1 108	192	916	567	65	343	133
Chemiczny	5 016	957	4 059	2 329	883	783	1 021
w tym:							
gazownie i koksownie	110	110	—	10	1	87	12
smolarnie i terpentyniarnie	362	46	316	99	253	1	9
rafinerie nafty i gazoliniarnie	56	56	—	—	—	2	54
fabr. przetworów tłuszczowych	2 777	168	2 609	1 321	554	275	627
,, farb, lakierów i emalij	161	67	94	92	8	30	31
,, farmaceutyczne i kosmet.	388	148	240	207	7	87	87
Włókienniczy	9 222	2 291	6 931	7 263	471	510	978
w tym:							
zakłady wielooddziałowe	124	124	—	97	—	17	10
przędzalnie	285	121	164	235	36	7	7
tkalnie	3 031	943	2 088	2 785	23	133	90
fabr. wyrobów dzianych	2 591	429	2 162	2 242	104	149	96
,, kilimów, dywanów	520	105	415	46	—	19	455
Papierniczy	998	288	710	624	77	108	189
papiernie i fabr. tektury	60	53	7	27	13	13	7
fabr. wyrobów z papieru	938	235	703	597	64	95	182
Skórzany	4 306	416	3 890	2 348	627	828	503
w tym:							
garbarstwo i białoskórnictwo	1 116	277	839	651	238	57	170
rymarstwo i siodlarstwo	1 909	22	1 887	824	302	639	144
galanteria skórzana	380	19	361	318	13	21	28
szczotkarstwo	369	23	346	173	27	89	80

a Wraz z 874 zakładami (woj. centralne–386, wschodnie – 49, zachodnie–259, południowe–180), które w ciągu roku przeszły do wyższych kategorii.

(dok. str. 89)

TABL. 2. ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WEDŁUG RODZAJÓW WYTWÓRCZOŚCI NA PODSTAWIE WYKUPIONYCH ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W 1935 R. (dok.)

Przemysły	Polska	Kategorie świadectw przemysł.		Województwa			
		I–VII	VIII	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Drzewny	18 690	3 367	15 323	7 029	2 066	6 066	3 529
w tym:							
eksploatacja lasu	1 519	958	561	488	614	10	407
tartaki	2 380	1 449	931	742	337	483	818
fabr. dykt i fornirów	32	32	—	19	10	2	1
,, mebli i stolarstwo	9 663	561	9 102	3 697	754	3 483	1 729
bednarstwo	574	27	547	275	42	197	60
kołodziejstwo i stelmastwo	2 505	—	2 505	752	133	1 422	198
koszykarstwo	270	42	228	58	10	150	52
Spożywczy	58 747	10 005	48 742	26 325	6 948	14 084	11 390
w tym:							
młyny	13 596	5 919	7 677	6 060	2 976	2 013	2 547
piekarnie	14 603	501	14 102	6 808	1 495	4 276	2 024
wytwórnie cukiernicze	1 764	302	1 462	883	134	384	363
mleczarstwo	8 426	193	8 233	3 219	845	793	3 569
rzeźnictwo i wędliniarstwo	14 054	244	13 810	6 993	754	4 732	1 575
cukrownie	62	62	—	32	4	23	3
gorzelnie, browary i słodownie	1 564	1 538	26	404	91	679	390
Odzieżowy	52 166	1 364	50 802	28 119	6 917	10 058	7 072
w tym:							
krawiectwo	23 967	540	23 427	12 984	3 350	4 453	3 180
bieliźniarstwo	1 646	168	1 478	1 159	77	165	245
kapelusznictwo i czapnictwo	4 085	119	3 966	2 229	714	533	609
kuśnierstwo	1 896	65	1 831	1 005	228	129	534
obuwnictwo (szewstwo)	19 163	298	18 865	9 835	2 423	4 607	2 298
Poligraficzny	4 703	649	4 054	2 166	577	1 059	901
w tym:							
drukarnie i litografie	1 831	554	1 277	946	165	372	348
introligatornie	678	65	613	325	83	135	135
fotografia i film	2 116	30	2 086	860	327	536	393
Budowlany	7 909	1 587	6 322	3 209	318	2 825	1 557
w tym:							
przedsiębiorstwa budowlane	2 142	1 287	855	785	38	999	320
murarstwo	1 461	—	1 461	706	66	397	292
ciesielstwo	874	—	874	507	49	170	148
szklarstwo i dekarstwo	1 309	27	1 282	408	113	521	267
zduństwo	489	20	469	152	11	251	75
malarstwo pokojowe	514	74	440	279	13	117	105
instal. urządzeń wodn. i gaz.	473	103	370	147	9	150	167
,, ,, elektryczn.	566	76	490	189	19	191	167
Wyroby z różnych materiałów	4 046	347	3 699	1 515	310	1 469	752
w tym:							
tapicerstwo	662	3	659	305	60	192	105
lakiernictwo i malarstwo	1 352	—	1 352	289	60	772	231
Elektrownie, kotłownie i wodociągi	584	171	413	222	126	120	116
Świadczenia	19 887	431	19 456	8 735	1 810	5 494	3 848
w tym:							
fryzjerstwo	11 761	211	11 550	5 760	1 167	2 900	1 934
pralnie i farbiarnie	1 470	91	1 379	916	173	246	135
przewóz	5 553	84	5 469	1 741	433	1 937	1 442
Hodowla i rybołówstwo	1 524	212	1 312	327	251	822	124

TABL. 3. ZAKŁADY HANDLOWE WEDŁUG KATEGORYJ NA PODSTAWIE WYKUPIONYCH ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1928—1935

Lata Siedziba Województwa		Ogółem	Kategorie świadectw przemysłowych				
			I	II	III	IV	Va i b[a]
Polska	1928	465 955	1 258	36 465	221 789	194 119	12 324
	1929	460 807	1 225	39 082	231 305	177 903	11 292
	1930	455 261	1 158	39 142	232 215	171 622	11 124
	1931	443 673	1 037	36 353	225 774	170 968	9 541
	1932	427 871	764	29 475	203 200	187 709	6 723
	1933	405 930	703	23 274	151 664	224 950	5 339
	1934	403 504	553	19 863	118 838	259 309	4 941
	1935	415 351	576	19 227	100 923	290 381	4 244
M. st. Warszawa	1928	31 012	497	4 989	14 051	10 864	611
	1935	30 372	260	3 721	10 718	15 650	23
Warszawskie	1928	36 538	19	1 793	17 207	17 048	471
	1935	36 422	4	661	8 689	26 858	210
Łódzkie	1928	46 739	86	3 238	20 156	20 883	2 376
	1935	43 331	54	2 335	10 143	30 350	449
Kieleckie	1928	40 791	50	2 593	16 221	20 382	1 545
	1935	36 135	11	847	6 664	28 133	480
Lubelskie	1928	33 158	29	1 645	16 350	14 773	361
	1935	30 637	11	629	5 905	24 032	60
Białostockie	1928	20 709	20	1 559	11 887	6 501	742
	1935	18 202	5	532	4 425	13 119	121
Wileńskie	1928	15 718	31	1 312	8 785	5 418	172
	1935	12 965	16	605	3 261	9 056	27
Nowogródzkie	1928	8 296	2	585	5 151	2 451	107
	1935	9 186	1	211	1 893	7 059	22
Poleskie	1928	13 887	5	958	8 679	4 045	200
	1935	9 441	—	263	2 180	6 957	41
Wołyńskie	1928	23 807	9	1 354	11 558	10 063	823
	1935	20 985	—	590	4 115	16 103	177
Poznańskie	1928	36 350	132	4 416	19 788	11 052	962
	1935	32 335	55	2 139	10 813	18 555	773
Pomorskie	1928	16 964	45	2 069	9 837	4 391	622
	1935	17 913	27	1 255	5 685	10 659	287
Śląskie	1928	21 904	143	3 417	9 378	7 418	1 548
	1935	20 749	62	2 039	8 211	10 021	416
Krakowskie	1928	36 574	76	2 623	15 783	17 394	698
	1935	31 404	31	1 544	6 788	22 527	514
Lwowskie	1928	43 532	88	2 421	18 854	21 435	734
	1935	35 045	34	1 287	6 388	27 152	184
Stanisławowskie	1928	19 622	17	933	9 934	8 511	227
	1935	15 011	4	358	3 028	11 311	310
Tarnopolskie	1928	20 354	9	560	8 170	11 490	125
	1935	15 218	1	211	2 017	12 839	150

a Kategoria V obejmuje dane dotyczące handlu rozwoźnego (Va), obnośnego (Vb) oraz handlu jarmarcznego.

Uwaga. Przesunięcia w kategoriach w latach 1932—1935 tłumaczą się częściowo zarządzeniami zezwalającymi w szerokim zakresie na nabywanie świadectw przemysłowych kategorii niższych niż poprzednio wymagane.

TABL. 4. ZAKŁADY HANDLOWE WEDŁUG BRANŻ NA PODSTAWIE WYKUPIONYCH ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W 1935 R.

Branże	Polska	Kategorie świadectw przemysł.			Województwa			
		I i II	III	IV i V	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogółem	**415351**	**19 803**	**100923**	**294625**	**195099**	**52 577**	**70 997**	**96 678**
Zakłady I i II kategorii	19 803	19 803	×	×	9 070	1 686	5 577	3 470
,, III ,,	100923	×	100923	×	46 544	11 449	24 709	18 221
,, IV i V ,,	294625	×	×	294625	139485	39 442	40 711	74 987
Skup zawodowy	25 950	733	3 215	22 002	12 355	4 982	3 005	5 608
w tym:								
zboże, mąka	10 162	325	1 594	8 243	4 816	2 588	487	2 271
żywiec	3 744	110	488	3 146	1 793	328	843	780
nabiał i drób	3 976	99	228	3 649	1 946	358	764	908
owoce	2 026	11	62	1 953	1 243	384	152	247
skóry i produkty pouboj.	1 488	40	208	1 240	719	178	215	376
drzewo	1 558	81	298	1 179	471	419	55	613
starzyzna i odpadki	1 757	32	192	1 533	763	437	323	234
Sprzedaż towarów	339188	15 004	81 164	243020	163551	41 062	55 757	78 818
Towary różne	50 568	1 486	10 537	38 545	9 008	4 536	5 327	31 697
Artykuły żywnościowe i używki	169333	4 240	36 775	128318	92 069	23 634	33 095	20 535
w tym:								
art. żywnośc. i alkohol.	90 886	2 504	19 692	68 690	53 993	14 907	16 590	5 396
pieczywo i nabiał	10 302	103	2 211	7 988	4 490	868	3 084	1 860
mięso i przetwory	35 537	551	8 974	26 012	17 700	4 069	7 221	6 547
ryby i śledzie	1 965	80	200	1 685	1 134	239	305	287
słodycze i owoce	19 780	255	1 580	17 945	10 631	2 076	3 941	3 132
napoje alkoholowe	5 570	404	3 703	1 463	2 336	901	1 140	1 193
wyroby tytoniowe	5 293	343	415	4 535	1 785	574	814	2 120
Artykuły odzieżowe i galanteria	68 687	4 296	15 691	48 700	36 920	7 378	8 976	15 413
w tym:								
tkaniny	19 000	1 816	4 569	12 615	8 135	2 108	3 378	5 379
odzież gotowa	7 035	379	1 223	5 433	4 442	726	256	1 611
kapelusze i czapki	2 035	56	377	1 602	1 062	206	414	353
obuwie	6 972	282	1 434	5 256	4 167	588	1 031	1 186
skóry i wyroby z nich	8 122	340	1 963	5 819	3 714	1 256	733	2 419
bielizna i trykotaże	2 481	112	416	1 953	2 014	61	118	288
galanteria	14 374	553	2 970	10 851	8 968	1 704	716	2 986
Meble i sprzęty domowe	9 081	571	2 331	6 179	4 248	879	1 579	2 375
Artykuły chemiczne	10 350	1 350	5 997	3 003	5 345	1 280	1 932	1 793
w tym:								
apteki	2 051	329	1 671	51	909	309	349	484
drogerie	2 704	341	1 681	682	1 148	537	714	305
mydlarnie, farby, lakiery	2 870	127	1 011	1 732	2 141	166	243	320
przetwory naftowe	2 222	298	1 477	447	856	226	546	594
Papier, przedmioty kultury, kultu religijnego i kolekcjonerstwo	7 305	419	2 184	4 702	3 490	833	1 588	1 394
w tym:								
materiały piśmienne	3 469	325	1 098	2 046	1 799	317	751	602
książki i czasopisma	2 730	69	905	1 756	1 202	416	605	507
dewocjonalia	846	10	66	770	419	95	120	212

(dok. str. 92)

TABL. 4. ZAKŁADY HANDLOWE WEDŁUG BRANŻ NA PODSTAWIE WYKUPIONYCH ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W 1935 R. (dok.)

Branże	Polska	Kategorie świadectw przemysł.			Województwa			
		I i II	III	IV i V	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Maszyny, instrumenty, narzędzia	9 904	1 641	4 241	4 022	4 557	1 039	1 876	2 432
w tym:								
żelazo i wyroby żelazne	4 295	419	1 487	2 389	2 182	641	213	1 259
środki lokomocji	646	115	311	220	223	24	336	63
maszyny, narzędzia	1 041	333	507	201	376	111	323	231
art. elektrotechniczne	1 091	273	591	227	537	53	306	195
wyroby precyzyjne	2 292	318	1 090	884	1 000	181	547	564
Materiały budowlane i opałowe	13220	956	3 125	9 139	7 548	1 439	1 206	3 027
materiały budowlane	5 903	715	2 302	2 886	2 895	634	747	1 627
węgiel, koks, drzewo	7 317	241	823	6 253	4 653	805	459	1 400
Inne przedsięb. handlu towarowego	740	45	283	412	366	44	178	152
Zakłady gastronom. i wynajem pomieszczeń	33067	1 665	12 263	19 138	11 231	4 157	8 204	9 475
zakłady gastronom.	27577	1 153	10 044	16 380	9 977	3 468	6 936	7 196
wynajem pomieszczeń	3 110	159	852	2 099	760	383	764	1 203
zakłady gastron. i wynajem pomieszczeń	2 380	354	1 367	659	494	306	504	1 076
Handel pieniężny i ubezpieczenia	1 773	494	236	1 043	628	137	688	320
handel pieniężny	1 470	284	171	1 015	540	117	560	253
ubezpieczenia	303	210	65	28	88	20	128	67
Pośrednictwo[a]	4 169	725	1 273	2 171	1 907	1 030	590	642
Komunikacja i transport	2 654[b]	619	1 153	503	1 181	299	858	316
komunikacja samochod.	779	113	579	87	417	89	190	83
komunikacja wodna	499[b]	12	30	78	138	72	266	23
biura ekspedycyjne, biura podróży	1 376	494	544	338	626	138	402	210
Przedsiębiorstwa rozrywkowe	1 116	205	317	594	482	142	314	178
w tym kinematografy	634	196	237	201	289	63	165	117
Higiena i lecznictwo	629	68	294	267	373	80	75	101
w tym: lecznice	275	37	153	85	198	13	25	39
łaźnie i wanny	173	12	100	61	86	37	21	29
Wypożyczalnie	4 088	67	186	3 835	2 447	401	905	335
w tym:								
książek	290	1	59	230	147	13	27	103
środków przewozowych	179	—	22	157	83	20	41	35
magle	2 544	—	2	2 542	1 904	63	459	118
Inne przedsiębiorstwa handlowe	2 717	222	822	1 673	944	287	601	885
Zajęcia przemysłowe								
Ogółem	**3 666**	**1 426**	**851**	**1 389**	**1 550**	**474**	**977**	**665**
Pośrednicy handlowi	1 489	1 384	36	69	627	296	284	282
Agenci	875	24	805	46	326	99	263	187
Komiwojażerowie	1 302	18	10	1 274	597	79	430	196

a Roboty i dostawy oraz biura pośrednictwa handlowego, informacyjne, patentowe, reklamy, porad, podań, tłumaczeń itp. *b* W tym 379 statków wodnych nie uwzględnionych w podziale według kategoryj.

TABL. 5. RZEMIOSŁO W POLSCE W 1935 R.

Wydane karty rzemieślnicze

Województwa	Karty rzemieślnicze	Województwa Rodzaje rzemiosła	Karty rzemieślnicze	Rodzaje rzemiosła	Karty rzemieślnicze
Polska	**346 871**	Poznańskie	29 957	Stolarstwo	27 330
Według województw		Pomorskie	15 004	Piekarstwo	18 041
		Śląskie	10 577	Fryzjerstwo	14 045
		Krakowskie	16 305	Mularstwo	12 400
M. st. Warszawa	19 568	Lwowskie	24 728	Wędliniarstwo	13 860
Warszawskie	36 671	Stanisławowskie	10 187	Ślusarstwo	9 920
Łódzkie	34 455	Tarnopolskie	8 253	Ciesielstwo	8 340
Kieleckie	44 471	Według rodzajów rzemiosła		Cholewkarstwo	7 716
Lubelskie	32 551			Kołodziejstwo	7 660
Białostockie	19 248			Malarstwo	6 800
Wileńskie	9 823	Szewstwo	55 237	Blacharstwo	6 124
Nowogródzkie	8 218	Krawiectwo	53 400	Zegarmistrzostwo	
Poleskie	9 202	Rzeźnictwo	29 459		4 333
Wołyńskie	17 653	Kowalstwo	29 084	Inne rzemiosła[a]	43 122

a Dotyczy 54 rodzajów rzemiosł nie wymienionych osobno w tablicy.
Źródło: Sprawozdania Izb Rzemieślniczych.

TABL. 6. UPADŁOŚCI W POLSCE W LATACH 1928–1936

Rodzaje przedsiębiorstw Województwa	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	**288**	**516**	**836**	**771**	**549**	**310**	**268**	**153**	**139**
w tym spółki akcyjne	15	14	32	40	31	19	24	14	18
Przedsiębiorstwa:									
przemysłowe	109	133	251	248	195	128	133	86	67
handlowe[a]	174	372	571	493	312	155	117	50	52
handel pieniężny	5	3	8	19	35	25	16	8	8
inne	—	8	6	11	7	2	2	9	12
Woj. centralne	176	302	480	432	336	187	145	82	84
w tym m. st. Warszawa	.	.	.	232	160	69	59	40	43
Woj. wschodnie	1	4	5	13	13	12	6	11	4
„ zachodnie	82	137	199	197	125	71	65	33	31
„ południowe	29	73	152	129	75	40	52	27	20

a Bez handlu pieniężnego.

TABL. 7. UPADŁOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928–1936

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Polska	288	516	836	771	549	310	268	153	139
Anglia z Walią	4 167	3 929	4 133	4 403	4 645	4 110	3623	3 523	3 271
Austria	583	581	694	816	1 093	956	703	539	521
Czechosłowacja	518	650	886	1 053	1 442	1 583	1 261	1 090	776
Francja	6 121	6 502	6 443	7 387	9 015	9 256	10 392	10 502	8 093
Japonia	3 265	3 844	4 258	4 277	4 545	3 585	.	.	.
Niemcy	8 120	10 001	11 506	13 736	8 534	3 881	2 747	2 936	2 588
Stany Zjedn. Am.	23 842	22 909	26 355	28 285	31 882	20 307	12 185	11 510	9 185
Szwajcaria	622	621	629	639	904	862	981	947	967
Włochy	10 946	11 546	12 589	12 753	12 922	10 064	8 370	6 696	5 287

B. Spółki akcyjne

TABL. 8. KRAJOWE SPÓŁKI AKCYJNE[a] I UDZIAŁ W NICH KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH W LATACH 1933 – 1935

Lata Grupy działalności gospodarczej	Ogółem			W tym spółki posiadające kapitały zagraniczne			Kapitały zagraniczne w odsetkach kapitałów własnych	
	Liczba spółek czynnych	Kapitały własne[b]		Liczba spółek	Kapitały własne[b]		spółek akcyjnych ogółem	spółek z udziałem zagranicy
		razem	w tym kapitał zakładowy		razem	w tym zagraniczne[c]		
		w milionach zł			w milionach zł			
Ogółem 1933	1 130	4 070,1	3 378,8	466	2 897,4	1 848,6	*45,4*	*63,8*
1934	1 123	3 926,1	3 360,1	481	2 903,7	1 849,6	*47,1*	*63,7*
1935	1 118	3 880,1	3 346,0	446	2 557,3	1 714,5	*44,2*	*67,0*
Górnictwo[d] i hutnictwo	38	961,6	814,7	26	815,9	682,7	*71,0*	*83,7*
Górnictwo naftowe . .	23	250,3	212,4	17	246,9	217,1	*86,7*	*87,9*
Przemysł:								
mineralny	68	107,8	99,8	22	62,5	18,4	*17,1*	*29,5*
metalowy	130	259,2	230,7	49	156,9	81,6	*31,5*	*52,0*
w tym elektrotechn.	30	75,2	71,7	18	58,7	41,5	*55,1*	*70,6*
chemiczny	105	298,1	249,6	59	242,0	178,8	*60,0*	*73,9*
włókienniczy	133	519,4	473,7	44	246,6	115,3	*22,2*	*46,8*
papierniczy	24	90,7	76,4	10	61,5	23,3	*25,6*	*37,9*
drzewny	53	43,3	39,3	30	24,1	19,3	*44,5*	*79,9*
spożywczy	149	403,4	313,8	43	151,8	39,1	*9,7*	*25,8*
w tym cukrownie .	53	232,3	171,5	16	91,9	13,6	*5,9*	*14,8*
poligraficzny	35	39,1	33,0	4	2,5	2,1	*5,4*	*82,1*
budowlany	47	28,9	21,8	15	13,6	9,0	*31,1*	*66,1*
Elektryczność . . .	20	199,3	182,3	17	191,9	161,1	*80,8*	*83,9*
Handel towarowy . .	117	75,2	67,0	48	32,6	20,7	*27,5*	*63,5*
Handel pieniężny . . .	43	254,0	212,1	15	109,4	42,6	*16,8*	*8,9*
Ubezpieczenia	16	28,2	22,8	12	24,0	18,4	*65,4*	*76,7*
Komunikacja i transport	57	250,6	234,2	22	153,6	73,6	*29,4*	*48,0*
Pozostałe grupy . . .	60	71,0	62,4	13	21,5	11,4	*16,2*	*53,3*

a Spółki, których zarząd znajduje się w Polsce. *b* Kapitały: zakładowy i rezerwowe (bez amortyzacyjnych). *c* Kapitały rezerwowe przypadające na zagranicę wydzielono z ogólnych rezerw proporcjonalnie do udziału zagranicy w kapitale zakładowym. *d* Bez naftowego.

Uwaga. Zagraniczne spółki akcyjne działające w Polsce ob. tabl. 13, str. 99.

Źródło: Ankieta Głównego Urzędu Statystycznego, bilanse spółek akcyjnych oraz dane Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

TABL. 9. RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Spółki nowozałożone:									
liczba spółek . .	80	72	54	33	37	18	21	26	22
kapitał w mln zł .	112,0	59,1	55,2	19,0	48,3	31,3	8,1	15,6	45,9
Powiększenia kapitału[a]:									
liczba spółek . .	172	128	101	48	35	23	19	33	23
kapitał w mln zł .	216,1	185,9	163,3	54,7	93,6	16,5	14,8	58,2	28,6
Zmniejszenia kapitału:									
liczba spółek . .	5	3	13	14	12	23	19	15	27
kapitał w mln zł .	6,7	7,4	18,5	26,6	38,2	48,7	39,7	80,9	41,9

a Uwzględniono tylko powiększenia drogą subskrypcji.

Źródło: Rejestr handlowy.

TABL. 10. BILANSE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH[a] W LATACH 1928 – 1935

A. Stan czynny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek uwzględnionych w opracowaniu	Kasa i banki	Towary i surowce	Dłużnicy	Ruchomości i nieruchomości	Inne aktywa	Straty	
							nie pokryte z lat ubiegłych	z roku sprawozdawczego
		w milionach złotych						
Ogółem . . 1928	909	279,1	1 174,6	2 938,4	4 281,0	342,5	55,4	44,7
1929	964	293,0	1 403,4	3 380,6	5 259,9	417,3	31,0	105,7
1930	1 066	308,0	1 319,4	3 269,1	5 567,3	469,9	64,0	176,9
1931	1 015	244,3	1 016,6	2 605,9	5 723,0	497,5	102,9	202,9
1932	978	207,6	812,4	2 241,8	5 420,5	419,9	177,2	194,0
1933	1 032	193,0	721,5	1 963,7	5 542,9	569,4	251,9	91,8
1934	1 080	249,6	720,5	2 149,0	5 684,0	580,5	327,2	149,9
1935	1 058	237,7	734,4	2 381,8	5 995,1	585,3	497,4	112,2
Rolnictwo i hodowla	11	0,6	1,6	9,5	14,7	1,2	3,1	0,1
Górnictwo[b] i hutnictwo	38	28,1	134,8	193,0	1 616,0	84,0	227,6	33,2
Górnictwo naftowe	23	7,2	43,2	81,9	422,3	23,3	7,5	10,9
Przemysł:								
mineralny . .	59	3,4	14,3	22,8	190,7	10,1	25,9	5,7
metalowy . . .	123	22,1	92,4	123,7	414,3	38,0	33,7	6,3
w tym elektrotechniczny .	28	12,6	23,2	41,2	71,7	17,8	9,6	1,5
chemiczny . .	100	28,5	90,4	106,3	407,0	70,2	8,5	2,8
włókienniczy .	129	9,5	154,5	177,5	811,9	47,4	99,2	14,0
papierniczy . .	23	6,3	18,2	17,0	178,3	5,5	2,0	0,2
skórzany . . .	13	0,2	8,8	3,2	18,2	0,5	0,9	0,1
drzewny . . .	51	2,2	14,4	27,6	74,3	4,4	8,1	4,8
spożywczy . .	142	19,8	99,8	128,9	627,2	65,4	12,3	7,8
w tym cukrownie .	52	9,2	65,6	60,0	409,2	51,3	2,0	4,2
odzieżowy i galanteryjny . .	6	0,2	2,0	2,7	4,4	0,6	0,5	2,3
poligraficzny .	34	3,6	8,5	11,3	54,5	4,5	2,5	0,6
budowlany . .	43	1,7	2,7	17,5	35,1	5,7	5,2	1,1
Elektryczność . .	19	9,9	11,9	27,9	406,0	7,6	2,2	0,4
Handel towarowy	107	4,3	23,6	57,5	49,6	9,0	12,6	3,0
Handel pieniężny	42	70,8	0,2	1 284,5	89,2	162,2	23,4	7,5
Ubezpieczenia. .	16	6,2	—	44,3	31,8	24,3	0,8	4,0
Hotele, mieszkania, jadłodajnie .	7	0,1	1,0	0,7	29,5	0,4	0,4	0,2
Komunikacja i transport . . .	55	12,6	12,1	40,4	502,3	16,3	20,1	7,0
Inne	17	0,4	0,0	3,6	17,8	4,7	0,9	0,2

a Spółki, których zarząd znajduje się w Polsce. *b* Bez naftowego.

Uwaga. Dane za 1935 r. zawarte w tablicach 10–14 dotyczą spółek, które do dnia 1 kwietnia 1937 r. nadesłały lub ogłosiły swe sprawozdania rachunkowe za 1935 r.

(dok. str. 96)

TABL. 10. BILANSE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH[a] W LATACH 1928 – 1935 (dok.)

B. Stan bierny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Suma bilansowa	Kapitał zakładowy	Rezerwy	Kapitał amortyzacyjny	Wierzyciele	Inne pasywa	Zysk: pozostały z lat ubiegłych	Zysk: z roku sprawozdawczego
	w milionach złotych							
Ogółem . . 1928	9115,7	2 448,5	849,1	889,2	4 555,2	148,1	17,4	208,2
1929	10890,9	2 963,3	826,5	1 117,2	5 540,7	237,7	20,7	184,8
1930	11174,6	3 094,0	776,3	1 381,2	5 586,0	184,4	21,8	130,9
1931	10393,1	3 099,5	740,3	1 531,2	4 793,4	138,4	20,1	70,2
1932	9473,4	2 974,4	734,8	1 555,5	4 028,9	114,8	12,9	52,1
1933	9334,2	3 023,5	665,9	1 725,3	3 660,0	183,6	10,0	65,9
1934	9860,7	3 093,9	542,4	1 965,4	3 791,4	367,5	12,1	88,0
1935	10543,9	3 253,2	523,4	2 230,7	4 143,6	298,7	14,5	79,8
Rolnictwo i hodowla	30,8	7,3	1,5	1,5	19,1	1,0	0,0	0,4
Górnictwo[b] i hutnictwo	2 316,7	814,7	147,0	629,3	666,9	55,1	0,3	3,4
Górnictwo naftowe	596,3	212,5	37,9	154,5	181,5	7,5	1,8	0,6
Przemysł:								
mineralny . .	272,9	91,9	7,1	58,6	105,8	8,1	0,3	1,1
metalowy . . .	730,5	224,1	28,5	166,0	282,1	22,7	0,8	6,3
w tym elektrotechniczny .	177,6	71,4	3,5	20,5	75,9	4,5	0,1	1,7
chemiczny . .	713,7	236,7	48,5	159,3	210,5	42,9	2,8	13,0
włókienniczy .	1 314,0	442,6	36,7	348,7	444,8	33,3	1,9	6,0
papierniczy . .	227,5	75,6	14,4	94,8	33,0	4,3	0,1	5,3
skórzany . . .	31,9	11,9	1,4	4,3	13,6	0,3	0,0	0,4
drzewny . . .	135,8	34,5	4,0	13,0	76,8	6,9	0,2	0,4
spożywczy . .	961,2	307,8	88,9	300,3	214,8	36,9	1,4	11,1
w tym cukrownie .	601,5	169,7	60,8	232,8	112,6	19,3	1,0	5,3
odzieżowy i galanteryjny . .	12,7	6,0	0,7	2,0	3,7	0,1	—	0,2
poligraficzny .	85,5	32,7	6,0	22,7	20,3	2,0	0,1	1,7
budowlany . .	69,0	19,9	7,1	6,1	31,3	3,2	0,0	1,4
Elektryczność . .	465,9	181,3	17,0	113,9	126,6	18,9	0,4	7,8
Handel towarowy	159,6	57,0	8,1	10,6	78,2	3,0	0,3	2,4
Handel pieniężny	1 637,8	210,5	42,0	7,9	1 347,6	22,0	2,3	5,5
Ubezpieczenia .	111,4	22,8	5,4	1,6	73,4	6,7	0,5	1,0
Hotele, mieszkania, jadłodajnie .	32,3	15,6	1,7	6,7	8,0	0,2	0,0	0,1
Komunikacja i transport . . .	610,8	233,4	16,4	126,6	198,8	22,9	1,3	11,4
Inne	27,6	14,4	3,1	2,3	6,8	0,7	0,0	0,3

a Ob. uwagę na str. 95 oraz uwagę *a* pod tabl. 10 na str. 95. *b* Bez naftowego.

TABL. 11. ZYSKI I STRATY KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH[a] W LATACH 1928–1935

Lata Grupy działalności gospodarczej	Ogólna nadwyżka zysków (+) lub strat (–) w milionach złotych	Spółki, które wykazały zysk: liczba spółek[b]	zysk: sumy w milionach złotych	w tym przyznano dywidendy: liczba spółek	w tym przyznano dywidendy: sumy w milionach złotych	stratę: liczba spółek	stratę: sumy w milionach złotych
Ogółem . . 1928	+163,5	691	208,2	420	118,1	218	44,7
1929	+ 79,1	618	184,8	346	105,7	346	105,7
1930	— 46,0	517	130,9	253	77,9	549	176,9
1931	—132,7	350	70,2	139	43,1	665	202,9
1932	—141,9	329	52,1	127	32,6	649	194,0
1933	— 25,9	467	65,9	157	37,1	565	91,8
1934	— 61,9	518	88,0	187	41,8	562	149,9
1935	— 32,4	544	79,8	207	40,3	514	112,2
Rolnictwo i hodowla	+ 0,3	7	0,4	2	0,1	4	0,1
Górnictwo[c] i hutnictwo	— 29,8	9	3,4	4	2,8	29	33,2
Górnictwo naftowe	— 10,3	5	0,6	1	0,4	18	10,9
Przemysł:							
mineralny . .	— 4,6	24	1,1	6	0,4	35	5,7
metalowy . . .	0,0	68	6,3	20	2,1	55	6,3
w tym elektrotechniczny .	+ 0,2	17	1,7	4	0,3	11	1,5
chemiczny . .	+ 10,2	68	13,0	30	5,2	32	2,8
włókienniczy .	— 8,0	58	6,0	19	2,5	71	14,0
papierniczy . .	+ 5,1	16	5,3	10	3,2	7	0,2
skórzany . . .	+ 0,3	7	0,4	1	0,1	6	0,1
drzewny . . .	— 4,4	18	0,4	2	0,1	33	4,8
spożywczy . .	+ 3,3	74	11,1	37	5,5	68	7,8
w tym cukrownie .	+ 1,1	31	5,3	22	3,7	21	4,2
odzieżowy i galanteryjny . .	— 2,1	4	0,2	1	0,0	2	2,3
poligraficzny .	+ 1,1	15	1,7	6	0,8	19	0,6
budowlany . .	+ 0,3	20	1,4	8	0,2	23	1,1
Elektryczność . .	+ 7,4	15	7,8	8	6,3	4	0,4
Handel towarowy	— 0,6	63	2,4	25	0,7	44	3,0
Handel pieniężny	— 2,0	23	5,5	9	2,3	19	7,5
Ubezpieczenia .	— 3,0	10	1,0	4	0,3	6	4,0
Hotele, mieszkania, jadłodajnie .	— 0,1	3	0,1	2	0,0	4	0,2
Komunikacja i transport . . .	+ 4,4	31	11,4	11	7,1	24	7,0
Inne	+ 0,1	6	0,3	1	0,2	11	0,2

a Ob. uwagę na str. 95 oraz uwagę *a* pod tabl. 10 na str. 95. *b* Łącznie ze spółkami, które nie wykazały ani zysków ani strat; w 1935 r. spółek tych było 40. *c* Bez naftowego.

TABL. 12. PODZIAŁ CZYSTEGO ZYSKU KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH[a] W LATACH 1931 – 1935

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek, które podały podział czystego zysku	Ogólny zysk do podziału[b]	w tym przeznaczono na				
			kapitały rezerwowe	dywidendy	gratyfikacje i tantiemy	pokrycie strat	przeniesienie na rok następny
		w milionach złotych					
Ogółem . . 1931	309	79,0	20,0	43,1	4,5	1,6	9,0
1932	287	59,4	13,5	32,6	2,8	0,6	9,0
1933	392	74,2	13,3	37,1	3,4	5,6	7,0
1934	501	93,4	18,2	41,8	3,7	6,1	12,7
1935	504	90,4	26,8	40,3	2,9	4,1	14,2
Rolnictwo i hodowla	7	0,4	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0
Górnictwo[c] i hutnictwo	6	3,6	0,6	2,8	0,1	—	0,1
Górnictwo naftowe	5	1,8	0,0	0,4	—	—	1,4
Przemysł:							
mineralny . .	24	1,4	0,4	0,4	0,1	0,1	0,4
metalowy . . .	63	7,1	2,6	2,1	0,2	0,3	1,8
w tym elektrotechniczny .	17	1,8	0,5	0,3	0,0	0,1	0,9
chemiczny . .	63	15,7	6,6	5,2	0,5	0,8	2,1
włókienniczy .	52	6,3	1,6	2,5	0,2	0,3	1,6
papierniczy . .	15	5,8	2,2	3,2	0,1	0,0	0,3
skórzany . . .	7	0,4	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0
drzewny . . .	14	0,4	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
spożywczy . .	72	12,1	3,8	5,5	0,7	0,2	1,8
w tym cukrownie .	30	6,0	1,3	3,7	0,6	0,0	0,3
odzieżowy i galanteryjny . .	4	0,2	0,1	0,0	—	0,1	—
poligraficzny .	13	1,8	0,8	0,8	0,0	0,1	0,0
budowlany . .	20	1,4	0,6	0,2	0,1	0,4	0,0
Elektryczność . .	12	8,2	0,6	6,3	0,1	0,8	0,4
Handel towarowy	59	2,6	1,1	0,7	0,1	0,3	0,4
Handel pieniężny	23	7,4	2,2	2,3	0,4	—	1,8
Ubezpieczenia .	9	1,2	0,4	0,3	0,1	0,0	0,3
Hotele, mieszkania, jadłodajnie .	3	0,1	0,0	0,0	0,1	—	0,0
Komunikacja i transport . . .	27	12,2	2,6	7,1	0,1	0,4	1,7
Inne	6	0,3	0,1	0,2	—	0,0	0,0

a Ob. uwagę na str. 95 oraz uwagę *a* pod tabl. 10 na str. 95. *b* Łącznie z przeznaczoną do podziału częścią zysku z lat ubiegłych. *c* Bez naftowego.

TABL. 13. ZAGRANICZNE SPÓŁKI AKCYJNE DZIAŁAJĄCE W POLSCE[a] W LATACH 1933–1935

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek czynnych	Fundusze przeznaczone na działalność w Polsce: Ogółem	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe	Kredyty[b] otrzymane od centrali zagranicznych
		w milionach złotych			
Ogółem 1933	46	322,9	157,0	49,9	116,0
1934	46	311,6	155,5	37,1	119,0
1935	46	301,2	154,7	38,0	108,5
Górnictwo[c] i hutnictwo .	7	101,5	51,5	23,8	26,2
Górnictwo naftowe . .	1	0,6	0,6	—	.
Przemysł	16	131,1	58,0	13,5	59,6
w tym: metalowy .	4	12,8	9,8	1,3	1,7
chemiczny .	5	8,6	7,7	0,2	0,7
włókienniczy	5	104,4	38,0	12,0	54,4
Handel towarowy . .	4	19,9	0,6	0,2	19,1
Handel pieniężny . .	4	8,6	8,6	0,0	—
Ubezpieczenia	7	7,3	6,8	0,5	—
Pozostałe grupy . . .	7	32,2	28,6	—	3,6

a Spółki, których zarząd znajduje się za granicą. *b* Gotówkowe i towarowe. *c* Bez naftowego.

TABL. 14. BILANSE ZAGRANICZNYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE[a] W LATACH 1928–1935

A. Stan czynny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek uwzględnionych w opracowaniu	Kasa i banki	Towary i surowce	Dłużnicy	Ruchomości i nieruchomości	Inne aktywa	Straty: nie pokryte z lat ubiegłych	Straty: z roku sprawozdawczego
		w milionach złotych						
Ogółem . . . 1928	34	15,5	114,3	255,0	343,5	12,1	11,0	3,2
1929	50	16,7	138,3	453,3	464,2	71,2	22,2	8,7
1930	53	15,4	124,8	450,5	522,6	88,5	23,6	20,6
1931	45	18,5	73,0	257,5	419,5	33,5	27,5	26,3
1932	43	19,7	74,7	276,5	399,1	35,7	17,3	17,4
1933	42	16,9	73,6	215,2	429,2	32,2	24,1	10,3
1934	43	25,4	53,1	245,6	454,4	30,0	26,7	17,8
1935	44	26,7	61,8	357,2	328,0	28,9	37,5	10,2
Górnictwo[b] i hutnictwo	7	1,8	10,5	15,2	172,8	3,4	26,5	2,3
Górnictwo naftowe .	1	0,1	0,1	0,4	0,5	0,0	0,7	—
Przemysł: mineralny	1	1,3	1,1	2,4	3,9	0,2	—	—
metalowy .	4	0,3	4,3	3,4	29,0	0,3	1,4	0,1
chemiczny .	5	1,0	6,0	2,4	13,9	1,5	2,2	1,3
włókienniczy	5	2,1	38,1	43,3	73,6	2,4	6,5	0,7
Handel towarowy .	4	0,0	0,8	12,0	9,3	0,1	0,1	2,4
Handel pieniężny .	4	9,2	—	119,5	0,7	2,0	—	0,4
Ubezpieczenia . . .	7	2,8	—	17,5	13,6	18,7	—	1,7
Komunikacja i transport	6	8,1	0,9	141,1	10,7	0,3	0,1	1,3

a Spółki, których zarząd znajduje się za granicą. *b* Bez naftowego.

(dok. str. 100)

TABL. 14. BILANSE ZAGRANICZNYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE[a] W LATACH 1928–1935 (dok.)

B. Stan bierny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Suma bilansowa	Kapitał zakładowy	Rezerwy	Kapitał amortyzacyjny	Wierzyciele	Inne pasywa	Zysk: pozostały z lat ubiegłych	Zysk: z roku sprawozdawczego
	w milionach złotych							
Ogółem . . 1928	754,6	172,1	60,5	76,1	412,1	10,2	2,3	21,3
1929	1 174,6	232,6	112,8	168,3	591,5	45,9	0,5	23,0
1930	1 246,0	266,3	114,7	192,3	590,8	71,2	1,5	9,2
1931	855,8	156,7	52,1	176,5	410,7	53,6	0,5	5,7
1932	840,4	159,7	36,6	170,6	419,6	48,2	0,5	5,2
1933	801,5	147,7	49,9	244,3	312,8	41,9	0,5	4,4
1934	853,0	141,4	37,1	128,9	519,2	23,4	0,5	2,5
1935	850,3	141,1	38,0	137,9	501,3	27,9	0,5	3,6
Górnictwo[b] i hutnictwo	232,5	52,1	23,8	75,3	72,1	9,2	—	0,0
Górnictwo naftowe	1,8	0,6	—	—	0,4	0,2	0,5	0,1
Przem.: mineralny	8,9	2,1	0,0	2,5	3,6	0,1	—	0,6
metalowy	38,8	9,8	1,3	19,5	6,5	1,6	—	0,1
chemiczny	28,3	7,7	0,2	6,6	12,7	1,1	0,0	0,0
włókien. .	166,7	38,0	12,0	32,8	78,5	2,8	—	2,6
Handel towarowy	24,7	0,6	0,2	0,1	23,8	0,0	—	0,0
Handel pieniężny	131,8	8,6	0,0	0,1	117,5	5,5	—	0,1
Ubezpieczenia .	54,3	6,8	0,5	0,8	42,1	4,0	—	0,1
Komunikacja i transport . .	162,5	14,8	—	0,2	144,1	3,4	—	—

a Spółki, których zarząd znajduje się za granicą. *b* Bez naftowego.

Uwaga. Dane za 1935 r. dotyczą spółek, które do dnia 1 kwietnia 1937 r. nadesłały lub ogłosiły sprawozdania rachunkowe za 1935 r.

TABL. 15. EMISJE KAPITAŁÓW AKCYJNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928–1936

Kraje	Waluta	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936
		w milionach jednostek waluty danego kraju									w mln zł
Polska . . .	zł	328	245	219	74	142	48	23	75	75	75
Anglia . . .	£	363	254	236	89	113	133	150	183	217	5 722
Austria . . .	szyl.	131	103	57	37	59	215	97	50	61	60
Belgia . . .	fr.	12263	14966	5 356	4 404	2 152	1 743	2 167	3 082	3 641	654
Czechosłow.	kč	715	665	450	513	321	248	181	332	271	57
Dania . . .	kr.	7	27	21	4	.	12	6	2	21	25
Francja . . .	fr.	10513	15106	21877	16376	6 425	3 625	4 091	2 779	1 126	365
Holandia . .	flor.	358	317	294	184	240	260	263	52	204	699
Japonia . . .	jen	1 457	1 042	457	558	439	1 136	1 334	1 427	2 000	3 056
Łotwa . . .	łat	13	30	12	9	4	4	7	29	12	19
Niemcy . . .	RM	1 339	979	555	635	150	91	143	156	398	849
Stany Zj. Am.	$	8 114	10183	7 023	3 116	1 192	710	1 386	1 412	1 986	10528
Szwajcaria . .	fr.	381	760	622	579	387	184	381	.	.	656[a]
Szwecja .	kr.	368	270	265	336	129	98	126	135	179	243
Włochy . . .	lira	5 397	7 281	6 164	4 332	3 647	3 345	3 549	3 098	2 962	1 140

a r. 1934.

C. Spółdzielczość

TABL. 16. SPÓŁDZIELNIE ZWIĄZKOWE I CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI W POLSCE W LATACH 1928, 1933–1935

Lata Związki rewizyjne Województwa	Ogółem	Spożywców	Rolniczo-spożywcze	Rolniczo-handlowe	Mleczarskie	Kredytowe razem	Kredytowe w tym rolnicze	Mieszkaniowe[a]	Pozostałe typy
Liczba spółdzielni. Stan w dn. 31.XII									
Ogółem . . 1928	10 212	1 185	2 022	339	1 430	4 586	.	167	483
1933	11 669	1 253	2 580	378	1 275	5 490	3 602	189	504
1934	11 101	1 310	2 532	344	1 167	5 153	3 510	214	381
1935	11 402	1 391	2 586	352	1 216	5 243	3 535	216	398
Związki: polskie .	6 655	1 255	397	178	979	3 462	2 712	216	168
żydowskie	788	—	—	8	—	730	—	—	50
ukraińskie	3 180	130	2 189	—	128	634	485	—	99
niemieckie	779	6	—	166	109	417	338	—	81
M. st. Warszawa .	245	23	—	1	×	66	×	124	31
Warszawskie . .	682	124	—	19	190	330	197	3	16
Łódzkie	468	99	—	22	53	282	143	8	4
Kieleckie	608	179	2	8	71	338	214	3	7
Lubelskie	765	268	34	8	131	303	205	7	14
Białostockie . . .	402	82	—	8	47	247	154	1	17
Wileńskie . . .	307	79	5	5	43	163	101	2	10
Nowogródzkie . .	278	78	2	4	27	161	112	—	6
Poleskie	244	61	12	8	23	137	93	—	3
Wołyńskie . . .	690	54	238	15	71	298	233	2	12
Poznańskie . . .	812	41	—	155	89	430	230	22	75
Pomorskie . . .	435	33	—	59	86	211	139	19	27
Śląskie	295	37	—	4	2	217	128	7	28
Krakowskie . .	706	44	50	17	79	494	399	10	12
Lwowskie . . .	1 965	92	838	12	171	756	562	8	88
Stanisławowskie .	1 090	51	581	5	65	362	272	—	26
Tarnopolskie . .	1 410	46	824	2	68	448	353	—	22
Członkowie spółdzielni w tysiącach. Stan w dn. 31.XII									
Ogółem . . 1928	2 475	519	252	98	211	1 320	.	12	63
1933	2 629	355	292	60	306	1 553	750	15	48
1934	2 566	312	307	61	365	1 469	758	15	37
1935	2 668	311	319	61	438	1 479	762	22	38
Związki: polskie .	1 911	295	73	50	303	1 153	678	22	15
żydowskie	154	—	—	1	—	151	—	—	2
ukraińskie	545	15	246	—	129	138	63	—	17
niemieckie	58	1	—	10	6	37	21	—	4
M. st. Warszawa .	79	18	—	0	×	51	×	9	1
Warszawskie . .	143	23	—	4	38	75	42	0	3
Łódzkie	127	37	—	4	20	65	28	1	—
Kieleckie	154	44	1	2	22	83	48	0	2
Lubelskie	171	47	2	2	51	67	48	1	1
Białostockie . . .	105	22	—	5	18	59	40	0	1
Wileńskie . . .	81	11	1	1	12	56	39	0	—
Nowogródzkie . .	70	12	1	0	9	48	32	—	—
Poleskie	52	6	1	1	10	34	23	—	—
Wołyńskie . . .	126	5	31	1	19	68	47	0	2
Poznańskie . . .	158	18	—	12	6	113	13	4	5
Pomorskie . . .	59	3	—	6	4	41	12	1	4
Śląskie	78	26	—	1	1	48	16	1	1
Krakowskie . .	275	11	21	19	41	181	110	1	1
Lwowskie	473	14	90	1	80	271	141	4	13
Stanisławowskie .	254	8	85	1	58	99	58	—	3
Tarnopolskie . .	263	6	86	1	49	120	65	—	1

[a] Razem z mieszkaniowo-budowlanymi.

TABL. 17. SPÓŁDZIELNIE ZWIĄZKOWE I ICH DZIAŁALNOŚĆ WEDŁUG ZWIĄZKÓW REWIZYJNYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1933 – 1935

Wyszczególnienie	1928	1933	1934	1935				
				Ogółem	Związki rewizyjne			
					polskie	żydowskie	ukraińskie	niemieckie
Liczba spółdzielni:								
ogółem (31.XII)	10212	11669	11 101	11402	6 655	788	3 180	779
uwzględn. w opracowaniu	9 057	10770	10812	11077	6 497	680	3 133	767
Działalność gospodarcza								
Obrót towarowy								
Towary sprzedane w mln zł	822,9	472,0	438,3	451,2	326,8	7,2	48,8	68,4
w tym przez spółdzielnie:								
spożywców	223,1	142,6	129,0	131,7	126,2	—	5,3	0,2
rolniczo-spożywcze	71,0	50,9	49,1	54,6	21,7	—	32,9	—
rolniczo-handlowe	336,0	121,4	131,4	124,3	83,4	0,5	—	40,4
mleczarskie	122,4	78,8	78,8	87,3	61,3	—	6,7	19,3
Działalność bankowa								
Kredyty gotówkowe udzielone:								
liczba pożyczek w tys.	1 615	1 179	1 060	649	430	209	7	3
suma w mln zł	1310,4	645,0	457,1	364,1	253,0	99,0	8,0	4,1
Ruch wkładów oszczędnośc.:								
wpłaty w mln zł	526,8	401,1	347,3	295,9	111,5	139,9	3,4	41,1
wypłaty w mln zł	449,8	414,9	353,9	296,0	113,2	138,8	3,1	40,9
Kredytobiorcy w tys. (31.XII)	.	1 009	974	939	768	66	92	13
Wkładcy w tys. (31.XII)	267	529	537	549	435	49	56	9
Mleczarstwo[a]								
Zgłoszone krowy w tys. (31.XII)	405	624	597	687	535	—	60	92
Dostawa mleka w mln *l*	451,5	661,2	756,5	810,3	569,2	—	64,3	176,8
Wypłacono za mleko w mln zł	101,3	62,6	63,5	70,6	50,2	—	5,3	15,1
Główne pozycje bilansów w mln zł. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	56,2	50,5	46,8	51,3	30,2	9,0	2,0	10,1
Pożyczki gotówkowe	431,6	501,1	474,3	485,5	328,6	49,9	9,6	97,4
Dłużnicy za towary i inni	118,9	102,6	85,4	85,8	69,1	2,0	3,4	11,3
Towary i surowce	60,8	30,6	25,8	27,4	21,6	0,4	3,5	1,9
Ruchomości i nieruchomości	175,6	289,9	305,6	373,6	343,8	4,0	12,4	13,4
Suma bilansowa	**929,8**	**1070,5**	**1026,6**	**1122,3**	**869,2**	**72,9**	**34,4**	**145,8**
Stan bierny								
Udziały członków	87,7	125,3	115,5	117,5	90,3	10,0	5,3	11,9
Fundusz zasobowy i inne fundusze	66,1	109,7	105,8	109,8	75,7	7,6	10,9	15,6
Wkłady oszczędnościowe	212,5	258,6	247,2	245,7	148,6	32,9	5,9	58,3
Wierzyciele	473,7	442,3	414,1	468,1	406,4	12,2	6,4	43,1
Główne pozycje rachunków strat i zysków w mln zł								
Straty								
Koszty prowadzenia	101,6	80,0	72,9	77,1	52,8	10,5	5,0	8,8
Procenty i prowizje zapłacone	32,5	36,5	33,3	35,0	27,1	3,2	0,3	4,4
Umorzenia	5,2	8,1	6,8	7,3	5,5	0,3	0,6	0,9
Straty na dłużnikach	.	5,5	6,0	7,7	6,2	0,8	0,0	0,7
Czysta nadwyżka	17,5	8,9	9,2	10,3	8,2	0,7	0,5	0,9
Ogółem	**166,3**	**154,5**	**139,0**	**148,1**	**108,2**	**16,4**	**7,5**	**16,0**
Nadwyżki								
Procenty i prowizje pobrane	56,8	50,7	50,9	53,1	37,0	8,8	0,6	6,7
Nadwyżka brutto na towarach	74,1	34,5	47,8	48,5	32,4	4,9	4,9	6,3
Straty	3,5	16,7	12,8	14,1	11,8	1,1	0,5	0,7

a Spółdzielnie mleczarskie bez oddziałów przy spółdzielniach rolniczo-spożywczych.

TABL. 18. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I NADWYŻEK SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH WEDŁUG TYPÓW SPÓŁDZIELNI W POLSCE W 1935 R.

Wyszczególnienie	Spożywców	Rolniczo-spożywcze	Rolniczo-handlowe	Mleczarskie	Kredytowe		Mieszkaniowe i mieszkaniowo-budowlane	Pozostałe typy
					razem	w tym rolnicze		
Liczba spółdzielni:								
ogółem (31.XII)	1 391	2 586	352	1 216	5 243	3 535	216	398
uwzględnionych w opracowaniu	1 337	2 550	343	1 181	5 098	3 488	210	358
Główne pozycje bilansów w mln zł. Stan w dniu 31.XII								
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	3,3	1,0	1,5	3,1	37,8	8,5	3,1	1,5
Pożyczki gotówkowe	×	×	×	×	485,5	135,1	×	×
Dłużnicy za towary i inni	9,3	3,8	34,1	5,6	×	×	22,7	10,3
Towary i surowce	9,6	3,8	5,6	1,2	×	×	×	7,2
Ruchomości i nieruchomości	12,2	7,8	9,5	31,4	34,5	6,1	261,8	16,4
Suma bilansowa	**39,4**	**18,9**	**64,9**	**45,0**	**618,6**	163,0	**294,7**	**40,8**
Stan bierny								
Udziały członków	5,7	2,3	4,7	8,2	82,9	19,0	6,5	7,2
Fundusz zasobowy i inne fundusze	13,6	7,7	5,4	7,9	58,0	17,7	10,2	6,1
Wkłady oszczędnościowe	3,1	—	—	—	242,6	56,2	65,2[a]	0,0
Wierzyciele	11,9	5,5	44,6	14,5	175,7	58,7	198,4	17,5
Główne pozycje rachunków strat i nadwyżek w mln zł								
Straty								
Koszty prowadzenia	10,4	3,9	6,7	13,0	21,9	4,0	4,0	17,2
Procenty i prowizje zapłacone	0,3	0,2	1,5	0,4	26,6	9,8	5,5	0,5
Umorzenia	0,6	0,5	0,4	2,2	1,3	0,3	1,8	0,5
Straty na dłużnikach	0,2	0,1	0,3	0,0	7,0	0,7	—	0,1
Czysta nadwyżka	2,4	0,4	0,3	0,6	5,0	1,4	0,8	0,8
Ogółem	**14,6**	**5,4**	**9,8**	**17,5**	**65,9**	17,0	**14,7**	**20,2**
Nadwyżki								
Procenty i prowizje pobrane	—	0	0	—	48,3	14,0	4,8	0
Nadwyżka brutto na towarach	12,9	4,3	6,5	16,4	×	×	×	8,4
Straty	0,5	0,6	1,5	0,6	9,3	1,3	1,0	0,6

a Wkłady budowlane i mieszkaniowe.

TABL. 19. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH WEDŁUG ZAWODÓW W POLSCE W LATACH 1928, 1933–1935

Stan w dn. 31.XII

Lata Związki rewizyjne Typy spółdzielni	Ogółem	Rolnicy	Robotnicy	Rzemieślnicy	Kupcy i przemysłowcy	Urzędnicy i wolne zawody	Inni i bez podziału
	w tysiącach						
Ogółem 1928	2 475	1 462	297	306		226	184
1933	2 629	1 781	189	107	169	232	151
1934	2 565	1 785	169	87	155	214	155
1935	2 668	1 848	183	86	149	241	161
Związki rewizyjne:							
polskie	1 911	1 310	165	46	48	217	125
żydowskie	154	6	2	31	93	3	19
ukraińskie	545	489	15	5	4	18	14
niemieckie	58	43	1	4	4	3	3
Typy spółdzielni:							
spożywców	311	109	98	1	0	69	34
rolniczo-spożywcze	319	279	10	1	2	11	16
rolniczo-handlowe	61	51	0	0	1	3	6
mleczarskie . . .	438	414	12	0	0	2	10
kredytowe	1 479	981	56	82	144	131	85
w tym rolnicze	762	674	17	14	9	22	26
mieszkaniowe[a] . .	22	—	6	—	1	13	2
inne spółdzielnie .	38	14	1	2	1	12	8

a Razem z mieszkaniowo–budowlanymi.

TABL. 20. ZWIĄZKOWE SPÓŁDZIELNIE SPOŻYWCÓW[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1934 R.

Kraje	Liczba spółdzielni	Członkowie w tys.	Obroty w ciągu 1934 r. w milionach zł	Kraje	Liczba spółdzielni	Członkowie w tys.	Obroty w ciągu 1934 r. w milionach zł
	stan w dn. 31.XII 1934				stan w dn. 31.XII 1934		
Anglia[b] . . .	1 046	7 045	5 418,5	Norwegia . .	502	130	161,6
Niemcy . . .	1 134	3 212	1 363,2	Finlandia . .	110	258	144,0
Francja . . .	1 145	1 595	919,0	Austria . . .	91	264	113,0
Włochy . . .	3 465	775	548,3	Węgry . . .	1 527	595	98,9
Szwecja . . .	748	551	519,3	Stany Zj. Am.	1 209	454	60,7[c]
Szwajcaria . .	594	403	496,3	Hiszpania . .	348	85	54,4
Czechosłow.	769	818	364,5	Estonia . . .	180	35	34,0
Dania . . .	1 894	392	356,0	Jugosławia .	106	88	29,3
Belgia . . .	90	468	208,6	Łotwa . . .	204	27	27,9
Holandia . .	261	255	197,9	Bułgaria . .	58	64	23,1
Polska . . .	3 842	619	178,1	Kanada . .	122	16	18,4
w tym				Australia . .	15	35	13,0
roln.-spożywcze	2 532	307	49,1	Rumunia . .	373	74	10,2

a W niektórych krajach spółdzielnie spożywców podane są łącznie ze spółdzielniami rolniczo–spożywczymi. *b* Bez Irlandii Północnej. *c* 1932 r.

Źródło: *Annuaire International des Organisations Coopératives*, Genewa 1936.

TABL. 21. OBROTY CENTRAL HANDLOWYCH SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

Wyszczególnienie	Ogółem	Spożywców		Rolniczo-spożywcze	Rolniczo-handlowe		Mleczarskie	Zbytu bydła
		razem	w tym „Społem"		razem	w tym „Centrala Rolników"		
	w tysiącach złotych							
Liczba central	15	2	1	1	5	1	6	1
Przychód (zakup) towarów								
1935	214483	77 207	71 819	7 633	84 665	33 465	44 637	341
1936	245241	83 870	78 448	16 166	84 846	41 109	59 921	438[a]
w tym:								
własna produkcja	7 271[b]	5 548	5 548	1 221	—	—	502	.
nabyte od członków	64 517[bc]	672	—	3 915	15 550[c]	.	44 380	.
Sprzedaż towarów								
1935	224031	78 520	72 772	9 747	88 074	34 406	47 339	351
1936	252867	85 554	79 659	16 780	87 342	41 614	62 734	457[a]
w tym:								
spółdzielniom	85 675[bc]	54 310	53 143	16 058	13 477[c]	.	1 830	.
wywóz za granicę	55 228[b]	999	999	600	29 951	24 169	23 678	.

a Obroty na rachunek własny do 31.X 1936 r. *b* Bez centrali zbytu bydła. *c* Bez „Centrali Rolników".

TABL. 22. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW[a] CENTRAL KREDYTOWYCH SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem	Bank Spółdz. „Społem"	Centrale			Centr. Kasa Spółek Roln.	Bank Zw. Sp. Zarobk. S. A.
			żydowskie	ukraińskie	niemieckie		
	w tysiącach złotych						
Liczba central	11	1	3	3	2	1	1
Stan czynny							
Kasa i sumy do dyspozycji	12 924	229	357	308	1 648	2 216	8 166
Pożyczki[b]	133 752	1 804	700	3 130	26 686	15 922	85 510
Należn. z tytułu układów konwersyjnych	46 997	—	—	1 692	873	43 369	1 063
Suma bilansowa[c]	**299 456**	**4 958**	**1 583**	**7 364**	**39 566**	**74 568**	**171 417**
Stan bierny							
Kapitał zakładowy	31 538	561	267	906	5 448	4 356	20 000
Rezerwy[d]	3 195	65	36	667	1 595	832	—
Wkłady oszczędnościowe	95 075	1 176	107	3 649	21 787	6 556	61 800
Zadłużenie	53 498	171	279	1 199	3 319	9 489	39 041

a Bilanse brutto. *b* Łącznie z wątpliwymi. *c* Do sum bilansowych nie włączono akceptów Banku Akceptacyjnego. *d* Bez funduszów redukcyjnych.

Uwaga. Bank Związku Spółek Zarobkowych oraz niektóre inne centrale prowadzą działalność bankową poza spółdzielniami.

TABL. 23. SPÓŁDZIELNIE NIEZWIĄZKOWE W POLSCE W 1935 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Spożywców	Rolniczo-spożywcze	Rolniczo-handlowe	Mleczarskie	Kredytowe razem	Kredytowe w tym rolnicze	Mieszkaniowe[a]	Pozostałe typy
Liczba spółdzielni									
Ogółem[b]	9 744	2 142	1 420		906	2 869	1 184	657	1 75
czynne	2 240	368	345		257	659	221	135	47
w likwidacji . .	669	70	87		55	333	72	34	9
nie przejawiające działalności .	6 835	1 704	988		594	1 877	891	488	1 18
Uwzględnione w opracowaniu[c] .	1 863	235	208	116	167	675	187	133	32
Członkowie w tys. Stan w dn. 31.XII									
Ogółem	199,1[d]	22,3	10,4	12,7	20,8	107,5	15,5	6,7	18,7
Główne pozycje bilansów w tys. zł. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	3 115	96	52	283	83	1 267	67	392	942
Pożyczki gotówkowe	26 286	×	×	×	×	26 286	1 864	×	×
Dłużnicy za towary i inni	25 134	713	429	13 521	269	×	×	4 017	6 185
Towary i surowce .	3 815	506	161	1 269	20	100	10	29	1 730
Suma bilansowa . .	**116690**	**2 919**	**1 527**	**27 302**	**2 187**	**42 358**	2 578	**24 005**	**16 392**
Stan bierny									
Udziały członków .	13 900	483	148	1 543	413	6 010	312	2 051	3 252
Fundusz zasobowy i inne fundusze . .	6 435	565	217	441	175	2 503	239	941	1 593
Wkłady i rachunki bieżące	10 932	223	22	×	×	10 687	481	×	×
Wierzyciele	67 153	1 162	1 013	20 748	955	19 997	1 099	13 527	9 751
Główne pozycje rachunków strat i nadwyżek w tys. zł									
Straty									
Koszty prowadzenia	9 582	548	171	1 442	292	2 260	84	500	4 369
Procenty i prowizje zapłacone	2 281	9	51	239	6	1 504	123	262	210
Umorzenia	610	44	15	57	50	119	8	91	234
Czysta nadwyżka .	1 213	73	26	74	20	371	88	125	524
Ogółem	**25 502**	**954**	**559**	**8 443**	**501**	**7 455**	421	**1 437**	**6 153**
Nadwyżki									
Procenty i prowizje pobrane	2 969	43	3	291	—	2 097	153	98	437
Nadwyżka brutto na towarach	6 419	551	158	937	311	825	14	199	3 438
Straty	9 824	249	389	4 699	118	3 273	131	390	706

a Razem z mieszkaniowo-budowlanymi. *b* Według rejestrów Rady Spółdzielczej. *c* Spółdzielnie czynne i w likwidacji. *d* Liczba członków tylko dla 1401 spółdzielni.

Źródło: Dane Biura Rady Spółdzielczej.

D. Kartele

TABL. 24. POROZUMIENIA KARTELOWE W POLSCE W LATACH 1919–1936

Lata	Porozumienia krajowe				Porozumienia międzynarodowe, w których uczestniczą przedsiębiorstwa polskie[a]			
	Stan w dn. 1.I	Nowopowstałe (w ciągu roku)	Zlikwidowane (w ciągu roku)	Stan w dn. 31.XII	Stan w dn. 1.I	Przystąpienia (w ciągu roku)	Wystąpienia (w ciągu roku)	Stan w dn. 31.XII
1919	9	2	—	11	3	1	—	4
1920	11	3	1	13	4	—	—	4
1921	13	5	3	15	4	—	—	4
1922	15	9	1	23	4	2	—	6
1923	23	9	1	31	6	—	—	6
1924	31	14	5	40	6	—	—	6
1925	40	15	2	53	6	2	—	8
1926	53	19	8	64	8	6	—	14
1927	64	17	4	77	14	9	—	23
1928	77	34	11	100	23	17	—	40
1929	100	35	2	133	40	10	2	48
1930	133	54	19	168	48	24	3	69
1931	168	34	15	187	69	9	3	75
1932	187	42	14	215	75	12	3	84
1933	215	69	51	233	84	13	3	94
1934	233	79	44	268	94	14	4	104
1935	268	90	84[b]	274	104	25	23	106
1936	274	69	77[c]	266	106	10	10[d]	106

a Bez porozumień w dziedzinie transportu morskiego, dla których lata przystąpienia przedsiębiorstw polskich nie są znane. W końcu 1936 r. porozumień tych było 11. *b*–*d* W tym rozwiązane przez Ministra Przemysłu i Handlu. *b* – 37 porozumień, *c* – 42 porozumienia, *d* – 1 porozumienie.

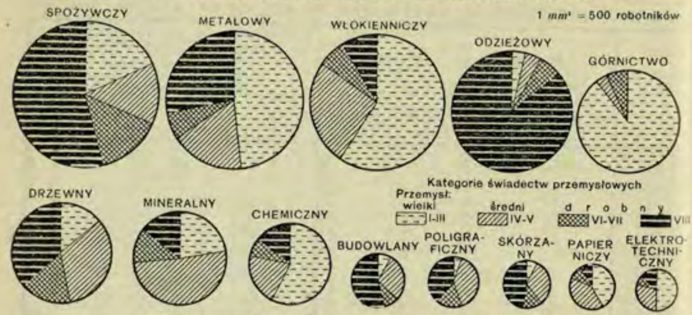
Uwaga. W ciągu 1937 r. (do dnia 15 maja) Minister Przemysłu i Handlu rozwiązał 18 porozumień krajowych i 2 międzynarodowe.

TABL. 25. SKARTELIZOWANE SPÓŁKI AKCYJNE W POLSCE W 1934 R.

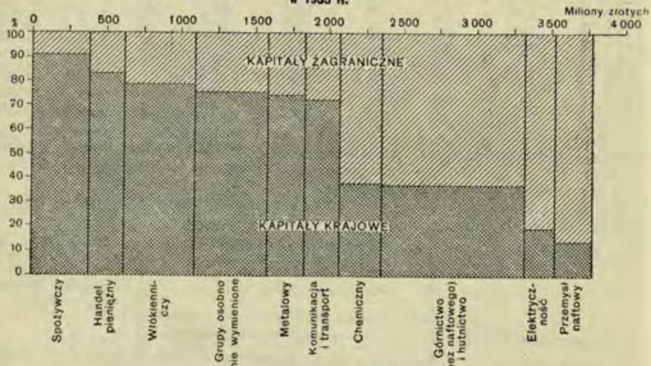
Grupy działalności gospodarczej	Krajowe spółki akcyjne				Zagraniczne spółki akcyjne działające w Polsce	
	Ogółem	w tym skartelizowane: razem	w tym skartelizowane: z kapitałem wyłącznie krajowym	w tym skartelizowane: z udziałem kapitału zagranicznego	Ogółem	w tym skartelizowane
Liczba spółek akcyjnych						
Ogółem	1 123	342	154	188	46	22
%	*100,0*	*30,4*	*13,7*	*16,7*	*100,0*	*47,8*
Przemysł i handel towar.	1 057	319	146	173	35	17
Handel pieniężny . .	51	12	3	9	4	1
Ubezpieczenia	15	11	5	6	7	4
Kapitał zakładowy spółek akcyjnych w milionach złotych						
Ogółem	3 360,1	2 219,8	454,6	1 765,2	155,5	117,2
%	*100,0*	*66,0*	*13,5*	*52,5*	*100,0*	*75,3*
Przemysł i handel towar.	3 122,7	2 089,5	420,6	1 668,9	140,1	111,6
Handel pieniężny . .	214,4	112,1	25,1	87,0	8,6	2,5
Ubezpieczenia . . .	23,0	18,2	8,9	9,3	6,8	3,1

Źródło tabl. 24 i 25: Statystyka Polski, seria C, zesz. 28, Wiadomości Statystyczne, zesz. 16, 1937 r.

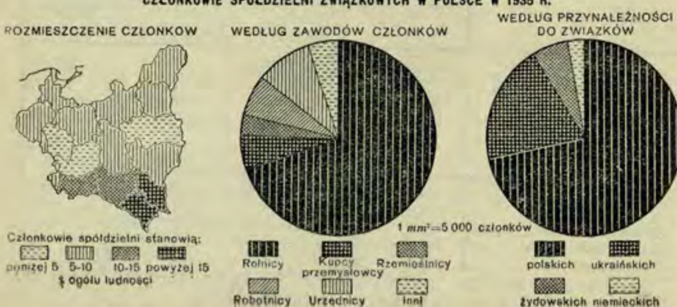
STRUKTURA WAŻNIEJSZYCH GAŁĘZI PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO W POLSCE

KAPITAŁY WŁASNE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH W POLSCE W 1935 R.

CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W 1935 R.

DZIAŁ VIII. GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

Przedsiębiorstwa przemysłowe ob. dział VII, tabl. 1 i 2, str. 87 i 88

TABL. 1. SZACUNEK ZAPASÓW KOPALIN W POLSCE

Kopaliny	Miliony *ton*	Kopaliny	Miliony *ton*
Węgiel kamienny[a]	61 781	Sole potasowe	450
Węgiel brunatny[b]	5 000	Rudy żelaza	165
Ropa naftowa	160	Rudy cynku i ołowiu	33
Sól kamienna i warzona	5 900		

a Do głębokości 1 000 *m* w pokładach nadających się do odbudowy. *b* Dane dotyczą tylko obszaru północno-zachodniego.

Źródło: Szacunek Państwowego Instytutu Geologicznego z początku 1932 r.

TABL. 2. SZACUNEK ZAPASÓW WĘGLA KAMIENNEGO I BRUNATNEGO ORAZ RUD ŻELAZA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Miliardy *ton*	Kraje	Miliardy *ton*	Kraje	Miliardy *ton*
Węgiel[a]		Węgiel (dok.)		Rudy żelaza (dok.)	
Zapasy światowe	**5 341**	Australia	146	Z.S.R.R.	7,5
w tym:		Czechosłowacja	25	w tym część europ.	2,1
Stany Zjedn. Am.	2 736	Francja	17	Brazylia	7,0
Kanada	666	Belgia	11	Anglia	6,0
Z.S.R.R.	600			Nowa Funlandia	4,0
w tym część europ.	64	Rudy żelaza		Indie Brytyjskie	3,3
Chiny	217	**Zapasy światowe**	**57,8**	Kuba	3,2
Anglia	190	w tym:		Szwecja	2,2
Niemcy	181	Stany Zjedn. Am.	10,5	Niemcy	1,3
Polska	158	Francja	8,2	Hiszpania	1,1

a Do głębokości 2 000 *m*.

Źródło: *Hübners Geographisch-Statistische Tabellen*, Wiedeń 1936.

TABL. 3. ZASOBY SIŁ WODNYCH W POLSCE

Wyszczególnienie	Polska	w tym dorzecza: Wisły	Dniestru	Dunaju	Niemna	Dniepru
	w tysiącach *KM*					
Zasoby ogółem	3 650	2 055	760	286	223	145
w tym I kategorii	1 318	485	523	230	80	—
Moc zainstalowana w 1936 r.	128	73	17	4	14	7
% wyzyskania	*3,5*	*3,6*	*2,2*	*1,3*	*6,3*	*4,7*

TABL. 4. ZAKŁADY WODNE[a] W POLSCE W 1936 R.

Moc zakładów	Polska	Województwa: centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba zakładów wodnych					
Ogółem	**6 736**	**2 465**	**1 230**	**484**	**2 557**
Zakłady o mocy do 100 *KM*	6 635	2 440	1 217	457	2 521
„ „ „ 100 — 1000 *KM*	97	25	12	24	36
„ „ „ ponad 1000 *KM*	4	—	1	3	—
Moc zainstalowana w 1000 *KM*					
Ogółem	**127,8**	**35,1**	**21,0**	**36,6**	**35,1**
W zakładach o mocy do 100 *KM*	86,2	31,6	17,0	9,0	28,6
„ „ „ 100—1000 *KM*	18,9	3,5	2,0	6,9	6,5
„ „ „ ponad 1000 *KM*	22,7	—	2,0	20,7	—

a Nie uwzględniono 4 zakładów (Rożnów, Porąbka, Czchów, Myczkowce) o mocy 113,3 tys. *KM*, znajdujących się w budowie.

Źródło tabl. 3 i 4: Dane Biura Dróg Wodnych Ministerstwa Komunikacji.

TABL. 5. SZACUNEK SIŁ WODNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Ogółem	w tym wyzyskane 1926	w tym wyzyskane 1935	Kraje	Ogółem	w tym wyzyskane 1926	w tym wyzyskane 1935
	w milionach *KM*				w milionach *KM*		
Światowe siły wodne	**472,0**	**33.0**	**55,0**	Francja	5.4	2,0	4,3
w tym:				Szwecja	5.0	1,4	1,8
Stany Zjedn. Am.	42,0	11,7	16,1	Hiszpania . . .	4.0	1,0	1,4
Brazylia	25,0	0,5	0,7	Polska	3,7	0,1	0,1
Kanada	18,0	4,6	7,5	Jugosławia . . .	3,0	0,2	0,3
Norwegia . . .	9,5	1,9	2,4	Szwajcaria . . .	2,5	1,9	2,4
Japonia	8,6	1,8	4,2	Niemcy	.	1,1	2,8
Z.S.R.R. (cz. eur.)	8,4	0,3	1,0	Austria	1,7	0,3	0,9
Meksyk	6,0	0,3	0,5	Czechosłowacja .	1.0	0,2	0,2
Włochy	5,9	2,3	5,8	Anglia	0,9	0,3	0,4

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 6. ELEKTROWNIE I PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W POLSC W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wszystkie zakłady									
Liczba zakładów	1 645	1 690	1 907	2 012	2 017	2 617	2 561	2545	2650
Moc zainstalowana w 1000*kW*	1 020	1 285	1 417	1 459	1 491	1 518	1 536	1525	1541
Produkcja w mln *kWh* . . .	2 618	3 048	2 906	2 598	2 257	2 396	2 622	2800	3100
% wyzyskania	*29*	*27*	*22*	*20*	*17*	*18*	*19*	*21*	*23*
Większe zakłady (o mocy zainstalowanej powyżej 5 000 *kW*)									
Liczba zakładów	49	54	69	64	66	70	70	70	70
Moc zainstalowana w 1000*kW*	709	951	1 063	1 093	1 124	1 123	1 144	1148	1161
Woj. centralne	227	266	325	338	373	373	389	387	409
,, wschodnie	5,9	5,9	5,9	5,9	5,4	5,4	5,4	5,4	4,8
,, zachodnie	387	553	583	600	596	601	596	602	593
w tym śląskie . . .	377	508	532	549	544	548	543	548	539
,, południowe	89	126	149	149	150	144	154	154	154
Moc zainstalowana w % mocy wszystkich zakładów . . .	*70*	*74*	*75*	*75*	*75*	*74*	*74*	*75*	*75*
Produkcja w mln *kWh*[a] . .	1 904	2 325	2 352	2 052	1 769	1 888	2 081	2240	2473
% wyzyskania	*31*	*28*	*25*	*21*	*18*	*19*	*21*	*22*	*24*
Zużycie w mln *kWh*[ab] . .	1 964	2 363	2 205	1 938	1 696	1 742	1 927	2059	2284
Woj. centralne	415	531	585	582	553	611	684	757	860
,, wschodnie	—	—	8	8	8	8	8	9	10
,, zachodnie	1 349	1 610	1 391	1 092	897	886	981	1026	1144
w tym śląskie . . .	1 327	1 560	1 300	1 037	845	821	918	959	1072
,, południowe . . .	200	222	221	256	238	237	254	267	270

a Różnice pomiędzy produkcją i zużyciem energii elektrycznej w większych zakładach należy tłumaczyć eksportem energii i wymianą z innym elektrowniami. *b* Podział terytorialny podano według siedziby elektrowni

TABL. 7. PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1932, 1934 i 1935

Kraje		1928	1932	1934	1935	Kraje		1928	1932	1934	1935
		W miliardach *kWh*						w miliardach *kWh*			
Stany Zj. Am.	A	105,0	101,0	112,0	123,0	Szwecja . . .	A	4,4	4,9	6,0	6,9
	B	87,9	83,2	91,2	99,4	Szwajcaria .	A	5,2	4,8	5,4	5,7
Niemcy . .	A	27,9	23,5	30,7	34,5	Belgia	A	3,7	3,9	4,0	4,5
	B	14,5	13,4	17,4	20,3	Czechosłow. .	A	2,7	2,6	2,9	3,0
Z.S.R.R. .	A	5,0	13,5	21,0	25,9	Australia . .	A	2,2	2,5	2,9	.
Anglia[a] . .	A	14,5	17,0	20,7	23,6	Polska . . .	A	2,6	2,2	2,6	2,8
Kanada . .	B	16,3	16,1	21,2	21,4	Austria . . .	A	2,4	2,3	2,5	2,6
Japonia . .	B	12,0	16,0	19,9	.	Holandia . .	A	1,4	2,0	2,2	2,2
Francja . .	A	13,0	13,6	15,2	15,6	Rumunia . .	A	0,5	0,7	0,8	.
Włochy . .	A	8,9	10,2	11,9	.		B	0,2	0,3	0,4	0,4

a Bez Irlandii Północnej.

Uwaga. A – produkcja energii elektrycznej ogółem. B – produkcja energii elektrycznej na sprzedaż.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1935/36*, Genewa 1936.

TABL. 8. MOC ZAINSTALOWANYCH MASZYN WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ W PRZEMYŚLE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1906, 1926 i 1930

Kraje	Około 1906 r.			Około 1926 r.			Około 1930 r.		
	Ogółem	w tym parowe	w tym wodne	Ogółem	w tym parowe	w tym wodne	Ogółem	w tym parowe	w tym wodne
	w milionach *KM*								
Polska . . .	.	.	.	2,5	.	.	.	.	.
Anglia . . .	8,3	7,3	0,2	13,3	12,2	0,1	17,8	16,5	0,3
Finlandia . .	0,13	0,06	0,07	0,51	0,28	0,22	0,74	0,36	0,36
Francja . . .	2,9	2,0	0,7	9,8	6,7	2,5	12,9	8,6	3,1
Japonia . . .	0,3	0,2	0,c	2,9	1,7	1,1	5,1	2,1	3,0
Kanada . . .	1,4[a]	0,8[a]	0,6[a]	5,3	1,0	4,2	7,4	1,2	6,1
Stany Zj. Am.	19,0	15,3	3,6	55,4	42,2	11,4	64,2	49,1	13,2
Szwajcaria . .	0,7[a]	0,1[a]	0,5[a]	.	.	.	1,8	0,1	1,6
Szwecja . . .	0,7	0,2	0,3	2,0	0,6	1,4	2,5	0,7	1,7
Włochy . . .	1,6	0,5	1,0	5,6	1,5	3,6	.	.	.

a Około 1910 r.

Źródło: *Statistique Générale de la France. Statistique des Forces Motrices en 1931*, str. 257, Paryż 1936.

TABL. 9. WSKAŹNIKI RUCHU INWESTYCYJNEGO W POLSCE W LATACH 1929 – 1936

Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Rodzaje inwestycyj	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	**91,4**	**64,8**	**45,8**	**33,2**	**33,6**	**38,7**	**45,7**	**55,5**
Budownictwo	84,1	67,3	43,6	32,1	39,0	49,2	55,4	63,5
mieszkaniowe[a]	91,3	73,3	54,0	42,6	47,0	56,5	58,2	67,4
niemieszkaniowe[b]	76,8	61,2	33,2	21,5	30,9	41,8	52,6	58,4
Inwestycje kolejowe[c]	103,4	63,7	57,5	44,5	33,8	29,8	39,8	54,3
Inwestycje maszynowe	94,0	60,9	38,5	24,2	22,7	26,7	31,8	40,5
maszyny przemysłowe . . .	98,5	65,1	42,7	27,8	25,8	30,5	36,0	45,4
maszyny rolnicze	76,2	43,9	21,8	8,8	10,3	11,4	15,0	20,6

a Przewozy wapna. *b* Zamówienia na żelazo budowlane. *c* Budowa toru i produkcja taboru.

Źródło: Miesięczne Tablice Statystyczne Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen.

TABL. 10. PRODUKCJA GÓRNICZA I HUTNICZA W POLSCE W LATACH 1913, 1928–1936

Wyszczególnienie	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Kopalnie węgla kamiennego										
Liczba zakładów[ab]	90	96	98	94	89	85	82	77	73	64
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	123,4	117,2	134,2	117,0	108,5	87,8	76,7	75,1	71,1	71,5
Produkcja węgla kamiennego w tys. *ton*	40972	40616	46236	37506	38265	28835	27356	29233	28545	29747
Zagłębia: Śląskie	32182	30448	34444	28386	28747	21501	19941	21961	21132	22091
Dąbrowskie	6 819	7 635	8 948	6 923	7 194	5 500	5 594	5 388	5 433	5 664
Krakowskie	1 971	2 533	2 844	2 197	2 324	1 834	1 821	1 884	1 980	1 992
Kopalnie ropy naftowej										
Liczba zakładów[ab]	444	642	655	694	685	723	723	785	816	835
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	8,6	11,4	11,0	10,3	9,2	8,6	8,6	8,9	9,2	9,6
Produkcja ropy naftowej w tys. *ton*	1 114	743	675	663	631	557	551	529	515	511
Okręgi górnicze:										
Drohobycz	1 004	624	556	529	486	421	422	399	380	350
Jasło	67	76	74	85	98	96	96	95	99	108
Stanisławów	43	43	45	49	47	40	33	35	36	53
Kopalnie soli kamiennej i warzelnie										
Liczba zakładów[ab]	12	15	15	14	14	13	13	13	13	12
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	.	3,6	3,6	3,2	3,1	2,9	2,8	2,8	2,7	2,6
Produkcja soli kamiennej, warzonej oraz soli w solankach w tys. *ton*	.	548	569	534	561	491	450	506	515	467
Kopalnie soli potasowych										
Liczba zakładów[ab]	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	.	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,3	1,4	1,5	1,7
Produkcja soli potasowych w tys. *ton*	14	342	359	306	261	299	299	302	384	434
Kopalnie rud żelaza										
Liczba zakładów[ab]	37	25	23	19	13	5	8	15	15	18
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	4,4	6,1	5,7	3,1	1,0	0,9	1,3	2,1	2,6	4,8
Produkcja rud żelaza w tys. *ton*	493	699	660	477	285	77	161	247	332	468
Kopalnie rud cynku i ołowiu										
Liczba zakładów[ab]	18	13	10	10	4	3	4	5	4	4
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	13,3	6,9	6,5	5,2	2,2	0,9	1,4	1,3	1,3	1,3
Produkcja w tys. *ton*:										
rud cynku	502	321	413	462	240	73	125	161	138	143
„ ołowiu	57	17	17	17	9,8	5,5	8,0	8,4	6,1	5,5
Huty żelaza										
Liczba zakładów[ab]	.	28	25	26	25	25	25	24	24	24
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	48,0	53,8	48,0	41,3	35,6	27,0	28,8	31,9	33,4	37,4
Produkcja w tys. *ton*:										
surówki	1 055	684	704	478	347	199	306	382	394	584
stali	1 677	1 438	1 377	1 238	1 037	564	833	856	946	1145

a Czynnych. *b* Stan w dn. 31.XII.

(dok. str. 113)

TABL. 10. PRODUKCJA GÓRNICZA I HUTNICZA W POLSCE W LATACH 1913, 1928–1936 (dok.)

Wyszczególnienie	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Huty żelaza (dok.)										
Produkcja w tys. *ton*:										
wytworów gorąco walcowanych . .	1 244	1 048	962	904	753	404	592	619	674	826
rur bez szwu spawanych (z półwytworu i z blachy)	.	112	124	90	63	34	46	54	60	61
Huty cynku										
Liczba zakładów[a b] .	29	17	14	14	11	10	9	9	9	8
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	15,0	12,1	11,1	10,0	6,3	4,5	4,6	4,7	4,1	4,4
Produkcja cynku w tys. *ton*	192	162	169	174	131	85	83	93	85	93
Huty ołowiu										
Liczba zakładów[ab] .	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Robotnicy zatrudnieni w tys.[b]	.	0,8	0,8	0,8	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Produkcja ołowiu w tys. *ton*	45	37	37	41	32	12	12	10	19	15

a Czynnych. *b* Stan w dn. 31.XII.

TABL. 11. PRODUKCJA PRZETWORÓW NAFTOWYCH I GAZOLINY W POLSCE W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Przetwory naftowe									
Liczba rafinerii czynnych[a]	26	30	30	30	29	35	29	26	25
Robotnicy zatrudnieni w tys.[a] . .	4,7	4,5	3,8	3,8	3,9	3,4	3,2	3,2	3,2
Ropa przerobiona w tys. *t* . . .	723	656	633	609	545	567	528	509	489
Przetwory w tys. *t*	664	595	581	560	502	521	485	469	450
w tym: benzyna	97	102	122	103	91	91	85	86	88
nafta	217	188	173	175	160	174	172	147	146
olej gazowy i opałowy .	126	122	106	116	105	101	82	97	99
oleje smarowe	108	99	90	85	74	80	86	72	53
smary stałe i wazelina .	3,0	2,7	3,3	2,5	3,1	3,1	2,7	3,3	4,4
parafina	40	36	33	32	28	29	28	25	25
asfalt	20	20	18	22	19	22	23	19	23
koks	10	12	11	8,9	7,7	6,7	5,0	5,5	5,2
Gazolina									
Liczba fabryk czynnych[a]	19	20	20	22	24	26	26	26	25
Robotnicy zatrudnieni w tys.[a] . .	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Wydobycie gazu ziemnego w milionach m^3	459	467	489	474	437	462	469	486	483
Gaz ziemny przerobiony na gazolinę w milionach m^3	259	277	286	278	250	281	281	272	263
Otrzymana gazolina w tys. *t* . .	32	35	39	41	39	42	41	40	38

a Stan w dn. 31.XII.

TABL. 12. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OBJĘTE STATYSTYKĄ PRODUKCJI (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W 1935 R.[a]

Lata Rodzaje przemysłów	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni: robotnicy	Zatrudnieni: pracownicy umysłowi najemni	Przepracowane robotniko-dni w tys.	Wypłaty brutto: robotnikom	Wypłaty brutto: pracownikom umysłowym
	stan w dn. 31.XII			w ciągu roku	w tys. złotych	
Ogółem . . . . . . 1930[b]	12 712	430 117	.	.	882 165	278 378
1931[b]	12 337	350 412	.	.	727 871	257 397
1932[b]	10 031	319 209	34 143	91 425	571 396	215 378
1933[b]	9 639	361 497	35 574	100 727	535 840	192 164
1934[b]	9 858	385 773	37 994	114 056	600 891	182 939
1935[b]	11 406	436 368	40 528	127 404	652 675	191 145
1934[c]	**22 460**	**485 503[c]**	**50 923**	**146 749**	**741 390**	**228 013**
1935	**22 786**	**538 950[d]**	**52 799**	**161 173**	**804 671**	**236 034**
Przemysł mineralny						
Ogółem 1934	1 708	37 129[e]	2 595	14 731	52 330	9 333
1935	1 733	46 211[e]	2 589	17 104	57 894	9 506
w tym:						
Cegielnie	942	10 025	716	5 338	17 022	2 034
Kaflarnie i garncarstwo . .	130	2 019	80	617	1 956	172
Betoniarnie	100	365	49	265	1 093	154
Cementownie	11	1 395	254	816	4 685	1 756
Wapienniki	72	1 737	156	863	3 195	674
Fabryki gipsu	10	99	14	37	126	44
Huty szkła	60	11 579	434	3 307	10 226	1 634
Fabryki porcelany	7	2 269	125	585	2 145	360
,, fajansu	10	2 009	91	524	2 068	401
,, kamionki	5	321	22	135	445	97
,, wyrobów szamotowych, dynasowych i ogniotrwałych	33	2 133	174	668	2 245	770
Fabryki luster i szlifiernie szkła	34	308	41	75	397	110
Kamieniołomy	150	10 270	256	3 231	9 700	772
Przemysł metalowy						
Ogółem 1934	1 466	100 650	12 186	27 685	198 371	64 791
1935	1 564	111 827	12 947	31 136	220 700	66 481
Huty żelaza	18	28 264	2 631	7 863	75 169	16 644
Odlewnie żelaza	84	5 858	634	1 966	9 361	2 423
Huty, walcownie i odlewnie innych metali	44	6 252	614	1 880	15 552	4 176
w tym:						
huty i walcownie cynku . .	8	3 043	272	956	8 686	1 971
walcownie miedzi, aluminium, ołowiu	10	2 840	295	824	6 262	2 027
Fabr. części maszyn, aparatów itp.	94	3 810	450	1 063	5 423	1 772
Fabr. wyrobów masowych .	389	17 993	1 485	5 124	23 672	6 605
w tym fabr. drutu, gwoździ śrub, nitów . . .	51	4 394	442	1 193	6 574	2 443

a Dane nie obejmują niektórych rodzajów przemysłów. *b* Liczby dotyczą przemysłów, które w latach 1930 – 1935 mogą być porównywane. *c* Dane za rok 1934 nie obejmują wytwórni wyrobów tytoniowych oraz zakładów uprawy tytoniu objętych zestawieniem za r. 1935. *d* W końcu czerwca 1934 r. – 555 312 1935 r. – 611 759. *e* W końcu czerwca 1934 r. – 71 416, 1935 r. – 75 825.

(c. d. str. 115)

TABL. 12. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OBJĘTE STATYSTYKĄ PRODUKCJI (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W 1935 R.[a] (c. d.)

Lata Rodzaje przemysłów	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni: robotnicy	Zatrudnieni: pracownicy umysłowi najemni	Przepracowane robotniko-dni w tys.	Wypłaty brutto: robotnikom	Wypłaty brutto: pracownikom umysłowym
	stan w dn. 31.XII			w ciągu roku	w tys. złotych	
Przemysł metalowy (dok.)						
Fabr. wyrobów ozdobnych .	61	1 125	125	287	1 939	540
,, mebli	48	1 325	105	357	1 729	283
Wytwórnie rzemieślnicze . .	91	802	48	229	973	104
Fabr. narzędzi	93	3 101	216	794	3 621	707
,, konstrukcyj i urządzeń	61	6 642	941	1 590	11 514	4 589
,, silników, pomp . . .	23	2 661	582	616	5 773	2 734
,, obrabiarek	15	1 502	317	473	2 770	1 233
,, maszyn, aparatów i narzędzi rolniczych .	85	2 280	269	620	2 292	770
,, maszyn i aparatów włókienniczych	17	1 300	175	330	2 152	756
,, maszyn i aparatów dla innych przemysłów .	67	1 412	185	448	2 240	626
,, środków przewozowych	75	11 473	2 071	3 144	23 032	10 076
w tym fabr. taboru kolejowego	5	4 524	718	1 219	8 241	3 472
Fabr. wyrobów precyzyjnych	70	13 691	1 748	3 681	29 678	10 992
,, instrumentów muzyczn.	17	394	51	99	612	175
Zakłady reparacyjne . . .	212	1 942	300	572	3 198	1 276
w tym zakłady reparacyjne maszyn rolniczych . . .	46	291	42	89	285	105
Przemysł elektrotechniczny						
Ogółem 1934	197	10 211	1 903	2 536	13 455	8 519
1935	192	11 886	2 098	3 090	16 476	9 654
Fabr. maszyn elektrotechn. .	15	1 267	205	355	2 003	1 085
Wytwórnie innych art. elektr.	177	10 619	1 893	2 735	14 473	8 569
Przemysł chemiczny						
Ogółem 1934	892	43 379	7 349	13 209	79 263	38 928
1935	957	44 043	7 790	13 327	77 453	40 567
w tym:						
Gazownie	102	2 239	835	750	5 743	3 159
Koksownie	8	1 983	160	568	5 882	1 190
Smolarnie i terpentyniarnie .	46	359	30	112	229	90
Rafinerie nafty i gazoliniarnie	56	3 346	659	1 021	7 027	4 304
Fabryki zapałek	4	592	54	141	785	327
,, przędzy sztucznego jedwabiu	3	6 792	322	2 148	10 318	2 177
,, materiałów wybuchowych	7	3 135	514	868	5 450	2 465
,, barwników	9	717	251	253	1 552	1 747
,, nawozów sztucznych	17	3 571	712	990	8 054	5 253
,, gazów technicznych .	23	397	127	115	964	735
,, farb, lakierów, emalij itp.	67	1 243	346	401	1 931	1 559
,, wyrobów gumowych	45	5 594	624	1 837	6 955	2 786
,, papy dachowej . .	65	204	120	157	790	402

[a] Ob. uwagę [a] na str. 114.

(c. d. str. 116)

TABL. 12. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OBJĘTE STATYSTYKĄ PRODUKCJI (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W 1935 R.[a] (c. d.)

Lata Rodzaje przemysłów	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni: robotnicy	Zatrudnieni: pracownicy umysłowi najemni	Przepracowane robotniko-dni w tys.	Wypłaty brutto: robotnikom	Wypłaty brutto: pracownikom umysłowym
	stan w dn. 31.XII			w ciągu roku	w tys. złotych	
Przemysł chemiczny (dok.)						
Fabr. przetworów tłuszczowych	168	3 169	875	841	4 515	3 545
w tym: olejarnie	63	1 108	172	267	1 556	621
fabr. mydła	55	1 239	534	359	1 880	2 375
,, świec	24	177	28	41	136	48
,, mydła i świec	9	181	62	63	244	135
Fabr. wyrobów farmaceutycznych	59	1 666	515	447	2 057	2 555
,, wyrobów kosmetycznych	74	1 017	384	282	1 138	1 511
,, wyrobów farmaceutycznych i kosmetycznych	15	424	111	122	389	443
Przemysł włókienniczy						
Ogółem 1934	2 393	134 153	7 396	35 129	178 592	39 590
1935	2 291	139 010	7 589	36 900	184 628	40 416
w tym:						
Zakłady wielooddziałowe	124	70 591	3 401	17 589	94 659	21 533
Przędzalnie	121	23 299	987	5 324	24 620	5 730
Tkalnie	943	19 643	1 323	6 522	30 195	5 097
Fabryki wyrobów dzianych	429	7 023	490	2 479	11 671	2 171
Farbiarnie	163	6 642	576	1 856	9 946	2 937
Fabryki waty	46	800	80	220	713	218
Fabryki i nawijalnie nici	30	1 171	75	355	1 668	371
,, koronek i firanek	61	1 189	111	362	1 596	363
,, dywanów, kilimów i gobelinów	105	1 522	98	390	1 373	348
Szmuklerstwo i pasmanteria	79	2 133	165	588	2 959	616
Fabryki powrozów	31	1 381	81	338	1 447	249
,, stożków i kapeluszy	8	1 884	124	482	2 285	559
Szarparnie	23	269	12	67	305	25
Skręcalnie	24	368	13	92	356	33
Snowalnie i krochmalnie	16	136	4	45	176	11
Fabryki wojłoków	37	446	12	81	232	63
Przemysł papierniczy						
Ogółem 1934	274	14 087	1 275	3 909	19 682	6 402
1935	288	14 366	1 239	4 062	19 871	6 452
Papiernie	53	8 866	677	2 569	14 274	4 295
Fabr. wyrobów z papieru	235	5 500	562	1 493	5 597	2 157
tapety	5	419	74	105	578	457
gilzy i bibułka papierosowa	39	1 362	157	349	1 652	704
inne wyroby z papieru	191	3 719	331	1 039	3 367	996
Przemysł skórzany						
Ogółem 1934	423	7 692	718	2 195	11 951	2 699
1935	416	8 358	692	2 356	12 417	2 721
Garbarnie	277	5 873	456	1 646	9 032	1 999
Fabryki pasów	11	325	34	77	331	111

[a] Ob. uwagę [a] na str. 114.

(c. d. str. 117)

TABL. 12. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OBJĘTE STATYSTYKĄ PRODUKCJI (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W 1935 R.[a] (c. d.)

Lata Rodzaje przemysłów	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni		Przepracowane robotniko-dni w tys.	Wypłaty brutto	
		robotnicy	pracownicy umysłowi najemni		robotnikom	pracownikom umysłowym
					w tys. złotych	
	stan w dn. 31.XII			w ciągu roku		
Przemysł skórzany (dok.)						
Fabr. rymarskie i siodlarskie	22	658	29	149	893	78
Szczeciniarnie	14	119	8	50	130	6
Fabryki galanterii skórzanej	19	188	12	66	229	33
Wyprawa futer	33	554	85	220	1 202	301
Fabryki szczotek i pędzli	23	530	66	125	521	186
Wykończalnie skór	10	37	—	8	45	—
Sortownie włosia	7	74	2	15	34	7
Przemysł drzewny						
Ogółem . . . 1934	2 368	37 762	3 275	13 529	39 957	7 902
1935	2 388	42 391	3 332	14 067	40 399	8 181
w tym:						
Tartaki	1 449	23 283	2 286	8 498	22 237	5 068
Fabr. mebli giętych	33	3 648	126	1 024	2 832	420
,, dykt i fornirów	32	4 853	336	1 412	4 304	1 068
,, mebli zwykłych	130	2 849	159	857	3 313	403
Koszykarstwo, wikliniarstwo	42	288	14	112	224	18
Bednarstwo	27	655	38	180	548	94
Stolarstwo	398	2 889	96	914	3 302	290
Fabr. wełny drzewnej	6	34	1	14	27	1,8
,, wyrobów korkowych	13	573	60	153	572	263
,, skrzyń	34	533	24	127	357	36
,, parkietów i posadzek	15	131	11	64	164	35
Przemysł spożywczy						
Ogółem . . . 1934[b]	9 607	59 304	9 755	18 894	72 599	34 275
1935	9 361	73 479	9 932	22 210	89 694	35 623
w tym:						
Młyny	5 919	19 413	2 106	5 636	15 046	4 641
w tym I—V kategorii	825	10 520	1 834	2 792	9 814	4 305
Piekarnie	501	4 791	240	1 518	7 211	567
Fabr. makaronu	16	232	33	67	190	81
Przemysł cukierniczy	302	8 822	878	2 317	8 662	2 697
Piekarnie cukiernicze	82	945	57	315	1 473	246
Fabr. czekolady i cukierków	175	7 114	732	1 796	6 580	2 253
Inne wytwórnie cukiernicze	45	763	89	206	609	198
Zakłady przetworów ziemniaczanych[c]	84	1 607[d]	166	310	991	512
Cukrownie	62	7 415	1 300	4 643	17 447	9 620
Drożdżownie	16	812	188	214	1 075	1 188
Gorzelnie rolnicze	1 310	2 451[d]	1 064	512	979	1 701
Gorzelnie inne	15	277	71	78	257	273
Rektyfikacje spirytusu	39	445	136	138	661	588
Fabryki wódek gatunkowych	87	1 559	484	418	2 648	1 746
Fabryki win i miodosytnie	104	225	82	73	181	177
Browary i słodownie	174	4 719	893	1 296	6 252	3 865

a Ob. uwagę *a* na str. 114. *b* Dane za rok 1934 nie obejmują wytwórni wyrobów tytoniowych oraz zakładów uprawy tytoniu. *c* Rok gospodarczy 1934/35. *d* Grudzień 1934 r.

(dok. str. 118)

TABL. 12. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OBJĘTE STATYSTYKĄ PRODUKCJI (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W 1935 R.[a] (dok.)

Lata Rodzaje przemysłów	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni: robotnicy	Zatrudnieni: pracownicy umysłowi najemni	Przepracowane robotniko-dni w tys.	Wypłaty brutto: robotnikom	Wypłaty brutto: pracownikom umysłowym
	stan w dn. 31.XII			w ciągu roku	w tys. złotych	
Przemysł spożywczy (dok.)						
Fabryki cykorii, surogatów kawy i palarnie kawy	28	859	237	253	1 077	1 083
Suszarnie cykorii	10	198	3	17	42	5,8
Przemysł przetwórczy mięsny	244	3 966	554	1 189	5 176	1 726
w tym bekoniarnie	30	1 641	266	421	2 216	1 046
Mleczarnie	193	1 618	366	568	1 304	887
Wędzarnie ryb	30	1 041	25	119	278	47
Suszarnie owoców	15	111	28	42	136	139
Fabryki konserw	85	2 004	198	424	1 595	495
Fabryki octu i musztardy	34	301	78	85	361	200
Wytwórnie napojów bezalkoholowych	61	407	51	138	512	107
Wytwórnie wyrobów tytoniowych	14	7 291	455	1 636	15 921	2 032
Zakłady uprawy tytoniu	11	2 595	161	389	1 202	650
Przemysł odzieżowy i zabawkarski						
Ogółem 1934	1 269	15 517	1 284	4 402	18 003	3 243
1935	1 361	15 442	1 157	4 680	17 965	2 913
Krawiectwo	540	4 829	340	1 472	5 643	748
Bieliźniarstwo	168	1 640	118	508	1 624	343
Krawaciarstwo	12	95	10	28	87	18
Kapelusznictwo	96	662	45	215	626	55
Czapkarstwo	23	155	3	34	88	7
Wyrób galanterii	119	2 313	122	752	2 219	328
Rękawicznictwo skórzane	9	38	1	10	54	1
Kuśnierstwo	65	809	101	188	1 055	300
Obuwnictwo mechaniczne	43	2 490	319	809	4 303	978
,, ręczne	255	2 089	65	580	2 056	105
Czyszczenie puchu i pierza	12	63	9	15	42	11
Wytwórnie zabawek	19	259	24	69	168	19
Przemysł poligraficzny						
Ogółem 1934	640	12 288	1 370	3 622	25 341	5 564
1935	648	12 889	1 375	3 791	25 056	5 495
w tym:						
Drukarnie	505	11 035	1 183	3 269	22 672	4 974
Litografia	29	667	65	192	990	242
Cynkografia	16	147	13	46	315	23
Introligatornie	68	853	58	228	794	91
Przemysł budowlany						
Ogółem 1934	1 223	13 331[b]	1 817	6 908	31 846	6 767
1935	1 587	19 048[c]	2 059	8 450	42 108	8 025
w tym:						
Budownictwo naziemne	1 120	12 218	1 046	5 263	26 445	3 442
,, ziemne	167	4 083	389	2 248	10 275	2 167
Instalacje	179	2 146	569	699	4 058	2 257

a Ob. uwagę *a* na str. 114. *b* W końcu czerwca 25 528. *c* W końcu czerwca 37 473.

TABL. 13. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W LATACH 1929, 1934–1936[a]

Artykuły	Ilość					Wartość w mln zł[b]	
	Jednostka	1929	1934	1935	1936	1935	1936
Przemysł mineralny							
Cegła zwykła	mln szt.	1 592	1 258	1 314	1 615	43	56
Klinkier budowlany*	,,	.	1,3	3,6	4,4	0,5	0,6
Klinkier drogowy*	,,	.	17	18	21	2,2	2,5
Kafle zwykłe	,,	9,8	15	15	24	4,4	7,9
Dachówka zwykła	,,	65	35	33	41	2,4	2,6
Cegła, płytki i kształtki szamotowe*	tys. *t*	82	73	81	94	8,3	8,8
Cegła, płytki i kształtki dynasowe*	,,	.	14	15	19	2,5	2,9
Cement portlandzki*	,,	1 008	721	843	1 052	27	34
Wapno	,,	896	531	557	691	11	13
Porcelana*	,,	4,4	3,3	4,0	4,2	8,2	8,9
Fajans*	,,	11	10	12	11	7,4	6,8
Wyroby kamionkowe	,,	9,4	11	14	17	3,9	4,8
Szkło taflowe*	,,	26	24	26	27	8,9	9,2
Naczynia szklane*	,,	101	36	42	54	18	19
w tym butelki monopol.	,,	.	23	21	38	11	12
Szkło oświetleniowe*	,,	.	2,0	1,9	2,4	2,2	2,7
Szkło stołowo-galanter.*	,,	.	11	9,4	10	8,1	8,8
Przemysł metalowy							
Surówka*	tys. *t*	706	382	396	584	50	.
Stal*	,,	1 377	856	949	1 145	.	.
Żeliwo*	,,	195	118	126	152	62	.
w tym żeliwo kowalne*	,,	.	1,2	2,9	3,1	3,5	4,0
Żelazo gorąco walcowane*	,,	962	614	693	826	211	.
Rury bez szwu i spawane (z półwytworu)*	,,	124	53	51	52	35	30
Wyroby żelazne walcowane i ciągnione na zimno*	,,	.	73	82	89	41	42
w tym drut*	,,	.	53	59	59	29	27
Odlewy z metali	,,	.	3,3	3,8	.	11	.
Wyroby walcowane i ciągnione z metali nieżelazn.*	,,	.	26	30	33	41	44
w tym:							
z miedzi *	,,	.	5,6	5,3	5,5	11	13
w tym: drut*	,,	.	3,7	2,9	3,4	5,1	6,6
blacha	,,	.	1,2	1,4	1,2	3,6	3,3
z mosiądzu *	,,	.	5,8	7,0	8,0	14	14
w tym blacha*	,,	.	3,4	4,2	4,6	8,3	7,7
z cynku *	,,	23	13	15	18	8,8	11
w tym blacha*	,,	23	13	15	18	8,8	11
Blacha żelazna cynkow.*	,,	43	20	25	26	15	16
Gwoździe druc. żelazne*	,,	27	27	30	31	14	14
Śruby i nity żelazne	,,	25	13	14	16	15	17
Naczynia blaszane, emaliowane i cynkowane*	,,	.	8,9	11	12	19	18
Łóżka metalowe	tys. szt.	145	43	50	.	2,0	.
Mosty*	*t*	.	514	910	4 830	0,7	2,9

a Dane nie obejmują niektórych rodzajów przemysłów. *b* Obliczono według cen hurtowych.

Uwaga. W produkcji artykułów oznaczonych gwiazdką (*) nie odgrywają roli lub też odgrywają rolę bardzo nieznaczną zakłady VIII kategorii oraz produkcja chałupnicza. Pozycje te obejmują więc całą lub prawie całą produkcję danego wytworu. (c. d. str. 120)

TABL. 13. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W LATACH 1929, 1934–1936[a] (c. d.)

Artykuły	Ilość					Wartość w mln zł[b]	
	Jednostka	1929	1934	1935	1936	1935	1936
			Przemysł metalowy (dok.)				
Kotły parowe*	*t*	.	1 538	1 658	1 949	3,1	4,2
Silniki spalinowe (prócz samolotowych, samochodowych i motocykl.)* .	*t*	1 044	179	120	154	0,5	1,1
	HP	12 231	4 449	1 457	2 442		
Pompy*	*t*	815	390	487	.	1,7	.
Obrabiarki do drzewa i metali*	,,	.	783	769	728	4,6	4,2
Maszyny i aparaty rolnicze	sztuki	40 047	2 992	4 987	.	3,7	.
w tym: pługi konne . .	,,	51 037	10 371	14 403	.	0,5	.
brony konne .	,,	99 130	3 059	8 412	.	0,2	.
młocarnie . .	,,	15 396	1 075	1 977	.	0,5	.
wialnie, młynki	,,	23 775	1 570	1 998	.	0,2	.
Maszyny włókiennicze* .	*t*	.	2 385	1 621	1 700	4,0	4,5
Parowozy normalnotor.*	sztuki	165	32	21	23	7,0	9,7
Wagony kolejowe normalnotorowe:							
motorowe*	,,	—	8	24	6	4,0	1,5
towarowe*	,,	3 468	423	539	415	5,1	5,4
Ramy rowerowe	,,	.	57 683	97 988	.	2,3	.
Wagi pomostowe przenośne	,,	29 647	4 474	6 826	.	0,3	.
Fortepiany i pianina* .	,,	2 472	321	699	489	1,0	0,7
			Przemysł elektrotechniczny				
Maszyny elektryczne* .	szt.	11 730	10 321	12 637	.	5,1	5,6
	t	1 627	759	862	979		
Akumulatory i części . .	,,	.	1 336	1 539	1 622	5,3	4,9
Ogniwa i części*	,,	.	1 592	1 443	1 727	3,6	4,6
Liczniki energii elektr.* .	,,	.	106	165	178	2,7	2,7
Rury izolacyjne i części*	,,	.	1 115	1 411	1 227	1,4	1,2
Przyrządy elektryczne domowego użytku	,,	.	144	184	272	1,2	2,0
Żarówki elektryczne* . .	tys. szt.	5 544	6 292	9 456	12 051	9,8	11
Aparaty telefoniczne i centralki*	*t*	.	60	86	92	3,5	3,8
Przewodniki gołe* . . .	,,	.	2 209	2 554	4 246	3,9	8,0
Przewodniki izolowane nie obołowione*	,,	.	1 152	1 788	2 160	7,7	8,3
Przewodniki obołowione*	,,	.	2 716	4 068	6 717	12	18
Odbiorniki radiowe:							
detektorowe	tys. szt.	13	40	43	52	0,9	1,6
lampowe*	,,	.	39	91	142	17	30
			Przemysł chemiczny				
Gaz świetlny*	mln m^3	246	144	145	152	35	34
Koks*	tys. *t*	2 123	1 509	1 562	1 598	40	40
Benzol oczyszczony* . .	,,	14	14	16	16	7,4	7,6
Terpentyna oczyszczona .	,,	1,8	2,0	2,3	3,2	1,5	2,0
Barwniki	,,	0,9	2,0	1,9	1,8	18	20
Przędza jedwabiu sztuczn.*	,,	2,7	4,4	5,4	5,1	53	51
Siarczan amonowy* . .	,,	54	59	61	59	7,4	7,9
Azotan amonowy* . . .	,,	5,6	3,2	2,7	3,0	2,4	2,3
Saletra wapniowa* . .	,,	0,05	35	41	42	8,9	9,6
Saletra sodowa*	,,	0,7	6,4	3,0	4,2	0,8	1,5

a, b Ob. uwagi *a b* na str. 119.
Uwaga. Ob. uwagę na str. 119.

(c. d. str. 121)

TABL. 13. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W LATACH 1929, 1934 – 1936[a] (c. d.)

Artykuły	Ilość					Wartość w mln zł[b]	
	Jednostka	1929	1934	1935	1936	1935	1936
			Przemysł chemiczny (dok.)				
Saletrzak*	tys. *t*	—	11	5,0	12	1,1	2,7
Azotniak*	,,	163	33	32	29	7,4	6,6
Nitrofos*	,,	15	2,9	2,1	4,8	0,5	1,1
*Związki azotowe w przeliczeniu na azot związany**	,,	*49*	*30*	*28*	.	.	.
Superfosfat mineralny*	,,	304	94	68	106	6,7	10
Kwas siarkowy w przeliczeniu na 50°Bé*	,,	373	223	179	215	7,0	7,6
Soda amoniakalna*	,,	100	92	60	70	12	14
Soda żrąca*	,,	17	19	20	20	10	10
Soda krystaliczna	,,	11	9,4	10	8,2	1,2	1,0
Szczepionki, surowice, zastrzyki	,,	0,05	0,07	0,1	0,1	5,5	5,7
Oleje roślinne	,,	.	50	39	.	38	.
Mydła zwykłe i techniczne*[b]	,,	37	44	48	54	45	60
Mydła toaletowe*[c]	,,	2,2	2,1	2,1	2,4	7,0	7,9
Biel cynkowa	,,	6,9	8,5	10	11,4	6,3	6,0
Ultramaryna*	,,	1,2	1,6	1,6	1,7	3,9	2,8
Lakiery	,,	2,1	1,8	2,0	.	5,7	.
Pasty do obuwia	,,	2,0	2,7	3,0	3,3	8,9	9,8
Ekstrakty garbarskie	,,	3,0	3,9	4,9	4,6	3,5	3,7
			Przemysł włókienniczy				
Przędza	tys. *q*	1 319	1 208	1 341	.	508	.
w tym:							
baweln. cienkoprzędna*	,,	505	552	614	599	208	206
odpadkowa bawełniana*	,,	164	143	156	174	28	32
wełniana*	,,	298	264	301	324	170	183
w tym czesankowa*	,,	110	97	107	102	109	104
lniana*	,,	17	44	55	62	24	27
jutowa*	,,	295	143	143	158	18	19
jedwabna sztuczna*	,,	27	44	53	51	54	51
Tkaniny	,,	912	729	821	.	614	.
w tym: bawełniane i odpadkowo-bawełniane	,,	444	331	451	.	288	.
wełniane i półwełniane	,,	191	145	177	.	208	.
jedwabne i półjedwabne naturalne i sztuczne	,,	14	18	22	.	62	.
lniane	,,	13	33	44	.	33	.
jutowe i worki jutowe	,,	249	120	125	134	22	24
Wyroby dziane	tys. *kg*	1 163	1 855	1 778	.	15	.
Bielizna trykotażowa	,,	1 088	1 098	1 146	.	15	.
Pończochy i skarpetki	tys.tuz.	2 569	2 221	2 345	.	33	.
Rękawiczki	,,	.	286	163	.	3,5	.
Art. pasmant. i szmukler.	tys. *kg*	771	802	949	.	14	.
Stożki do kapeluszy*	tys.szt.	4 690	3 817	5 947	7 396	8,1	11
Dywany, kilimy, gobeliny i chodniki	tys. *kg*	1 372	1 085	1 439	.	9,6	.
Artykuły powroźnicze	,,	3 029	2 756	3 214	.	10	.
Koronki i firanki	,,	436	461	585	.	11	.
Nici	,,	540	739	776	846	10	12
Wata	,,	1 721	1 388	1 888	.	3,5	.
Watolina	1000*m*	1 298	1 525	1 981	.	3,3	.

a, b Ob. uwagi *a, b* na str. 119. *c* Produkcja w zakładach I – VIII kategorii.
Uwaga. Ob. uwagę na str. 119.

(dok. str. 122)

TABL. 13. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH (BEZ ZAKŁADÓW VIII KATEGORII) W POLSCE W LATACH 1929, 1934 – 1936[a] (dok.)

Artykuły	Ilość					Wartość w mln zł[b]	
	Jednostka	1929	1934	1935	1936	1935	1936
	Przemysł papierniczy						
Masa drzewna*	tys. *t*	45	51	51	59	9,6	10,0
Celuloza siarczynowa* .	,,	.	55	55	65	16	18
Celuloza sodowa* . . .	,,	.	17	18	20	4,8	4,9
Tektura*	,,	37	33	35	40	14	16
w tym surowa (do wyrobu papy dachowej)* .	,,	.	8,2	8,9	11	3,2	3,9
Papier*	,,	128	136	142	.	84	.
w tym: gazetowy* . .	,,	21	29	27	.	11	.
pakowy* . . .	,,	48	50	54	.	24	.
drukowy* . . .	,,	22	18	22	.	11	.
piśmienny* . .	,,	.	21	20	.	16	.
bibułka* . . .	,,	.	3,4	3,0	.	7,9	.
Tapety*	tys. rol.	4 216	3 275	2 658	.	1,9	.
Gilzy papierosowe* . .	mln szt.	.	5 163	7 429	.	.	.
	Przemysł skórzany						
Skóry podeszwowe* . .	*t*	11 563	15 790	18 691	18 347	61	66
Krupony pasowe . . .	,,	159	362	180	.	1,2	.
Blanki paskowe i rymar.	,,	389	499	421	398	2,7	2,5
Faledry i juchty	,,	948	1 090	1 110	980	6,7	5,8
Bukaty	tys. m^2	490	610	751	795	8,6	10,1
Skóry cielęce*	,,	727	1 026	1 092	1 174	15	19
Skóry końskie	,,	248	336	438	.	3,4	.
Lakiery	,,	22	108	72	27	1,1	0,5
Skóry baranie*	tys. szt.	524	726	771	756	3,2	2,9
Szczecina	*t*	214	241	247	.	4,2	.
	Przemysł obuwniczy mechaniczny						
Obuwie skórzane	tys. par	1 735	2 289	2 161	2 091	.	.
Obuwie gumowe* . . .	,,	6 687	5 195	3 864	3 688	7,4	7,1
Śniegowce*	,,	1 741	2 660	1 613	2 518	7,8	6,9
Kalosze*	,,	2 136	1 796	1 699	2 016	4,9	8,7
	Przemysł drzewny						
Bale	tys. m^3	696	1 054	946	.	37	.
Deski	,,	2 663	2 411	2 364	.	93	.
Kantówka	,,	346	339	342	.	15	.
Fryzy	,,	52	36	57	.	5,4	.
Łaty	,,	.	46	84	.	3,1	.
Dykty*	,,	96	113	136	156	28	34,4
Forniry*	tys. m^2	5 151	4 624	4 650	.	2,5	.
Wełna drzewna* . . .	*t*	7 972	4 826	4 934	.	0,5	.
Meble gięte	tys. szt.	2 508	1 303	1 591	1 779	8,8	9,5
w tym krzesła* . . .	,,	2 240	1 144	1 374	1 543	6,7	7,2
Deszczułki i tafle posadzk.	tys. m^2	.	820	1 141	.	5,1	.
Ćwieki drewn. do obuwia*	*t*	.	720	762	946	0,9	1,0
	Przemysł spożywczy						
Piwo*	tys. *hl*	2 786	1 172	1 157	1 114[c]	59	.
Mączka ziemniaczana* .	tys. *q*	260[d]	232[e]	295[f]	.	7,2[f]	.
Syrop ziemniaczany* . .	,,	137[d]	118[e]	128[f]	.	4,7[f]	.
Konserwy	,,	164	241	381	.	39	.
Wina owocowe	tys. *hl*	34	5,8	6,2	.	1,4	.
Miody do picia	,,	13	6,6	6,3	.	0,8	.

a, *b* Ob. uwagi *a*, *b* na str. 119. *c* Dane orientacyjne Związku Właścicieli Browarów w Polsce. *d* – *f* Rok gospodarczy: *d* 1929/30, *e* 1933/34, *f* 1934/35.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 119.

TABL. 14. PRODUKCJA CUKRU W POLSCE W LATACH 1913/14, 1928/29 1932/33, 1935/36 i 1936/37

Wyszczególnienie	1913–1914	1928–1929	1932–1933	1935–1936	1936/37 Ogółem	1936/37 Województwa centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba cukrowni czynnych	86	71	64	61	60	30	4	23	3
Przerobiono buraków w tys. q	44 688	43 903	23 651	24 887	25 732	9 539	957	13 360	1 876
Produkcja cukru ogółem w tys. q:									
w wartości cukru surowego	6 348	7 454	4 178	4 445	4 574	1 712	161	2 407	294
w wartości cukru białego	5 714	6 709	3 760	4 001	4 121	1 542	145	2 169	265
Rafinada	1 367	824	336	302	242	110	—	31	101
Kryształ	583	4 118	2 417	3 235	3 625	1 409	143	1 912	161
Cukier żółty (surowy)	4 182	1 963	1 119	510	290	28	2	257	3

TABL. 15. PRODUKCJA SPIRYTUSU W POLSCE W LATACH 1909/10, 1928/29, 1932/33, 1934/35 i 1935/36[a]

Rodzaje gorzelni	1909–1910	1928–1929	1932–1933	1934–1935	1935/36 Ogółem	1935/36 Województwa centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba czynnych gorzelni									
Ogółem	**2 466**	**1 424**	**1 372**	**1 338**	**1 369**	**309**	**70**	**633**	**357**
Gorzelnie:									
rolnicze	2 433	1 392	1 349	1 317	1 343	301	69	627	346
melasowe	.	9	4	6	7	5	—	—	2
drożdżownie z wypędem spirytusu	.	11	12	7	5	1	1	1	2
owocowe	.	8	7	8	12	—	—	5	7
pejsachowe	.	4	—	—	2	2	—	—	—
Produkcja spirytusu w tysiącach l 100°									
Ogółem	**259 554**	**72 850**	**26 901**	**59 816**	**72149**	**21 930**	**2 979**	**34 467**	**12 773**
Gorzelnie:									
rolnicze	253 563	67 177	25 703	50 934	62 994	14 901	2 978	34 406	10 709
melasowe	.	4 203	840	8 586	8 938	7 006	—	—	1 932
drożdżownie z wypędem spirytusu	.	1 267	342	246	120	7	1	29	83
owocowe	.	71	16	50	81	—	—	32	49
pejsachowe	.	132	—	—	16	16	—	—	—

a Okres od 1.IX do 31.VIII następnego roku.

TABL. 16. PRODUKCJA CYGAR, PAPIEROSÓW I TYTONIU W POLSCE W LATACH 1928/29, 1932/33, 1934/35 – 1936/37[a]

Wyszczególnienie	1928–1929	1932–1933	1934–1935	1935–1936	1936/37 Ogółem	Województwa centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba zakładów czynnych[b] . . .	18	16	14	14	14	5	1	5	3
Liczba robotników zatrudnionych[b] .	12 063	8 425	7 443	7 291	7 109	2 901	207	2 368	1 633
Zużycie surowca:									
zagranicznego w *t*	19 369	11 642	9 884	8 796	8 209	3 167	263	2 314	2 465
krajowego w *t* .	2 047	5 233	6 758	8 483	10166	7 321	88	634	2 123
Produkcja:									
cygar i cygaretek w mln szt.	74	39	33	30	27	—	—	27	—
papierosów „ „	10 324	8 010	5 801	5 881	6 627	2 386	—	2 180	2 061
tytoniu w *t* . .	13 997	10 309	11 805	12 252	12760	8 958	191	767	2 844
tabaki „ „ .	.	342	282	273	262	—	—	262	—

a Lata budżetowe. *b* Stan w dn. 31.XII.

TABL. 17. PRODUKCJA ZAPAŁEK W POLSCE W LATACH 1928 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba zakładów czynnych[a] . . .	10	10	9	6	5	4	4	4	4
Liczba robotników zatrudnionych[a] .	2 324	2 685	2 376	2 185	1 010	777	778	592[b]	796
Produkcja:									
w milionach sztuk	32 451	26 607	40 259	33 997	25 903	17 548	14 616	15 901	15 862
„ pudełek	820	855	980	735	575	405	335	430	445

a Stan w dniu 31.XII. *b* Jeden z zakładów był w grudniu częściowo nieczynny.

TABL. 18. WRZECIONA I KROSNA W PRZĘDZALNIACH I TKALNIACH W POLSCE W LATACH 1929, 1934 i 1935

Stan w dn. 31.XII

Działy produkcji	Wrzeciona w oddziałach przędzalniczych 1929	1934	1935	Krosna w oddziałach tkackich 1929	1934	1935
	w tysiącach					
Ogółem	**2 698,2**	**2 714,8**	**2 736,6**	**70,3**	**65,6**	**66,6**
Bawełniany	1 834,0	1 822,9	1 870,4	47,6	46,2	47,1
Wełniany	813,3	826,0	798,7	17,7	13,9	13,6
Lniany	18,1	33,3	36,5	0,6	1,7	1,7
Jutowy	29,4	28,7	26,6	1,8	1,6	1,7
Konopny	3,4	3,9	4,4	0,1	0,1	0,1
Jedwabny	—	—	—	2,5	2,1	2,4

TABL. 19. WRZECIONA W PRZEMYŚLE BAWEŁNIANYM W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935

Stan w dniu 31.VII

Kraje	1913[a]	1928	1934	1935	Kraje	1913[a]	1928	1934	1935
	w tysiącach					w tysiącach			
Ogółem	**143 449**	**165 103**	**156 878**	**153 778**	Brazylia	1 200	2 610	2 702	2 709
w tym:					Belgia	1 492	2 070	2 106	2 090
Anglia	55 652	57 136	45 893	42 688	Hiszpania	2 000	1 897	2 070	2 070
St.Zj.Am.	31 505	35 542	30 938	30 110	Polska	1 322	1 544	1 823	1 870
Francja	7 400	9 770	10 170	10 157	Szwajcaria	1 398	1 525	1 295	1 265
Niemcy	11 186	11 153	10 109	10 109	Holandia	479	1 111	1 236	1 219
Japonia	2 300	6 272	9 115	9 944	Kanada	855	1 154	1 187	1 155
Z.S.R.R.	7 668	7 311	9 800	.	Meksyk	700	840	862	862
IndieBryt.	6 084	8 703	9 572	9 613	Austria	4 909	1 014	774	760
Włochy	4 600	5 189	5 493	5 483	Szwecja	534	619	602	589
Chiny	1 009	3 504	4 680	4 810	Portugalia	480	503	452	459
Czechosł.	.	3 663	3 627	3 618	Węgry	.	168	283	289

a Stan w dniu 31.VIII.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 20. WSKAŹNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1924—1936

Rok 1928 = 100

Kraje	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wskaźnik produkcji światowej:													
z Z.S.R.R.	.	**87**	**89**	**95**	**100**	**107**	**94**	**84**	**74**	**83**	**91**	**102**	**118**
bez Z.S.R.R.	.	**89**	**90**	**96**	**100**	**106**	**91**	**79**	**67**	**75**	**81**	**90**	**101**
Europa bez Z.S.R.R.	.	**85**	**83**	**97**	**100**	**104**	**95**	**84**	**73**	**79**	**88**	**95**	**104**
Ameryka Płn.	.	**93**	**97**	**95**	**100**	**107**	**87**	**73**	**58**	**69**	**72**	**82**	**95**
Anglia	95	.	.	101	100	106	98	89	88	94	105	112	123
Austria	70	81	81	92	100	103	87	76	66	67	74	82	86
Belgia	77	75	87	94	100	101	90	82	70	72	73	81	86
Czechosłow.	79	82	80	93	100	104	93	84	66	63	69	73	84
Dania	.	.	.	93	100	108	118	108	99	114	127	134	134
Estonia	.	.	.	91	100	101	99	91	79	82	97	107	121
Finlandia	.	.	81	92	100	98	89	78	81	94	114	122	130
Francja	86	85	99	87	100	110	110	98	76	84	78	74	78
Grecja	.	89	85	94	100	102	105	109	103	112	127	143	142
Hiszpania	.	.	.	.	100	112	111	104	99	95	96	97	.
Holandia	.	77	79	88	100	103	94	81	64	71	72	68	74
Japonia	.	.	.	92	100	111	106	102	109	126	143	158	169
Kanada	70	76	85	90	100	108	92	77	63	65	79	88	97
Niemcy	.	80	81	101	100	101	87	68	54	62	81	95	108
Norwegia	91	100	88	90	100	111	112	87	103	105	109	117	128
Polska	.	73	71	88	100	100	82	69	54	56	63	66	72
Rumunia	64	69	80	91	100	107	104	109	95	110	133	131	.
Stany Zj. Am.	86	94	97	95	100	107	86	73	58	68	72	81	94
Szwecja	.	87	89	92	100	106	102	89	84	87	106	116	125
Węgry	.	.	.	98	100	102	96	89	79	86	100	113	131
Włochy	.	.	.	.	100	109	100	85	73	81	88	100	.
Z.S.R.R.	**29**	**49**	**70**	**80**	**100**	**126**	**165**	**203**	**231**	**250**	**300**	**369**	**481**

TABL. 21. PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W LATACH 1913, 1928 – 1935

Artykuły	Jednostka	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Węgiel kamienny	mln *t*	1 214	1 251	1 333	1 224	1 080	960	1 008	1 102	1 134
Węgiel brunatny	,,	127	214	227	192	176	164	166	178	189
Ropa naftowa	,,	54	184	206	196	189	180	197	208	226
Sól	,,	19	25	27	26	25	24	25	28	31
Rudy żelaza	,,	.	176	203	181	119	76	91	119	140
Surówka	,,	79	89	99	80	56	40	49	63	73
Stal	,,	76,6	110,0	120,7	95,0	69,6	50,7	68,0	82,1	99,0
Aluminium	tys. *t*	63	240	273	265	217	153	142	170	257
Cyna	,,	133	185	190	179	152	107	108	124	145
Cynk	,,	976	1 401	1 450	1 394	995	781	987	1 173	1 330
Miedź	,,	1 030	1 707	1 906	1 590	1 384	934	1 038	1 315	1 508
Nikiel	,,	31	50	56	54	36	22	45	68	75
Ołów	,,	1 194	1 762	1 822	1 697	1 412	1 172	1 175	1 330	1 390
Rtęć	*t*	4 026	5 139	5 605	3 758	3 443	2 830	2 042	2 555	3 402
Siarka	tys. *t*	959	2 445	2 841	3 070	2 627	1 394	1 981	1 990	2 150
Srebro	tys. *kg*	6 964	8 053	8 256	7 744	6 082	5 214	5 275	5 934	6 795
Złoto	,,	808	600	609	642	683	745	788	846	935
Cement	mln *t*	.	71,8	75,5	71,8	62,1	49,0	47,6	56,9	63,0
Samochody	tys.szt.	.	5 248	6 315	4 145	3 029	1 980	2 684	3 724	5 172
Związki azotowe w przelicz. na azot	tys. *t*	.	1 724	2 113	2 204	1 694	1 585	1 677	1 792	2 041
Siarczan amonu	,,	1 361	4 410	5 005	4 770	4 180	3 950	4 134	4 139	4 544
Azotniak	,,	190	1 170	1 340	1 320	730	850	960	1 034	1 257
Superfosfaty wapniowe	,,	12329	14780	15600	15500	10980	10330	11950	12860	13236
Fosforyty naturalne	,,	7 194	10230	10680	12400	8 870	7 560	8 740	10359	11676
Żużle Thomasa	,,	4 501	5 510	6 020	4 890	3 770	2 770	3 360	4 050	4 205
Sole potasowe w przeliczeniu na K_2O	,,	1 341	2 280	2 470	2 300	1 600	1 370	1 670	2 120	2 522
Kauczuk	,,	114	673	882	839	813	720	867	1 034	887
Bawełna-włókno[a b]	,,	4 789[c]	5 806	5 756	5 630	5 972	5 181	5 714	5 175	5 740
Len-włókno[a b]	,,	758[c]	537	610	630	684	598	678	690	770
Konopie-włókno[a b]	,,	559[c]	551	531	493	392	337	330	318	337
Juta	,,	1 546[c]	1 803	1 880	2 038	1 011	1 289	1 456	1 560	1 323
Wełna	,,	1 393[c]	1 754	1 776	1 716	1 718	1 710	1 668	1 656	1 656
Jedwab naturalny	,,	29,3[d]	58,4	61,4	59,6	58,1	52,7	54,2	56,0	49,9
Jedwab sztuczny	,,	16,2	163,3	195,8	201,6	227,0	243,2	311,3	361,9	462,0
Celuloza i masa drzewna	mln *t*	8,5	15,3	17,2	16,8	15,2	14,4	16,2	17,9	19,4
Papier i tektura	,,	11,4	21,5	23,3	21,9	20,1	18,6	20,5	22,1	.
Cukier: trzcinowy[a e]	,,	9,6[c]	18,5	18,6	17,4	18,1	16,7	17,2	16,1	18,5
buraczany[a e]	,,	7,9[c]	9,3	9,3	11,3	8,7	7,7	8,8	9,3	9,6
Wino[a]	mln *hl*	141[c]	185	181	156	172	181	168	206	211

a Lata gospodarcze. *b* Zbiory światowe nasienia: bawełny, lnu i konopi ob. dział VI, tabl. 21, str. 75. *c* Przeciętna lat 1909 – 1913. *d* Lata 1911 – 1915. *e* W wartości cukru surowego.

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935

Kraje	1913	1928	1934	1935
Węgiel kamienny w milionach *ton*				
Prod. światowa	**1 214**	**1 251**	**1 102**	**1 134**
w tym:				
Stany Zj. Am.	517	523	378	381
Anglia . . .	292	241	224	227
Niemcy . . .	141	151	125	143[a]
Z.S.R.R. . .	30	36	94	109
Francja . . .	44	51	48	46
Japonia . . .	21	34	36	38
Polska . . .	41	41	29	29
Belgia . . .	23	28	26	26
Indie Bryt. .	16	22	21	21
Zw. Płd. Afr.	8	13	12	14
Holandia . .	2	11	12	12
Czechosłow. .	14	15	11	11
Australia . .	13	12	10	11
Kanada . . .	13	12	10	9
Zagłębie Saary	13	13	11	.
Hiszpania . .	4	6	6	7
Węgiel brunatny w milionach *ton*				
Prod. światowa	**127**	**214**	**178**	**189**
w tym:				
Niemcy . . .	87	166	137	147
Czechosłow. .	23	20	15	15
Węgry . . .	5,5	6,5	6,2	6,7
Jugosławia . .	2,8	4,7	3,9	4,0
Kanada . . .	0,2	3,5	2,9	3,2
Austria . . .	2,6	3,3	2,9	3,0
Polska . . .	0,2	0,1	0,0	0,0
Ropa naftowa w milionach *ton*				
Prod. światowa	**54**	**184**	**208**	**226**
w tym:				
Stany Zj. Am.	34	124	123	135
Z.S.R.R. . .	9	12	24	25
Wenezuela .	.	15	20	22
Rumunia . .	1,8	4,3	8,5	8,4
Iran	0,2	5,8	7,7	7,6
Indie Holend.	1,5	4,3	6,0	6,1
Meksyk . .	3,8	7,6	5,7	6,0
Kolumbia . .	.	2,8	2,4	2,5
Peru	0,3	1,6	2,2	2,3
Argentyna .	0,0	1,3	2,0	2,0
Trinidad . .	0,1	1,1	1,5	1,6
Indie Bryt. .	1,1	1,2	1,3	1,3
Borneo . . .	.	0,8	0,7	0,7
Polska . .	1,1	0,7	0,5	0,5
Niemcy . . .	0,1	0,1	0,3	0,4
Japonia . . .	0,3	0,3	0,2	0,3
Egipt	0,0	0,3	0,2	0,2

Kraje	1913	1928	1934	1935
Sól w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**19300**	**25200**	**28400**	**31 498**
w tym:				
Stany Zj. Am.	4 369	7 325	6 905	7 192
Z.S.R.R. . .	1 998	2 453	3 398	4 362
Anglia . . .	2 284	1 978	2 560	2 746
Niemcy . . .	2 782	2 909	2 534	2 603
Indie Bryt. .	1 497	1 540	1 995	1 979
Francja . . .	1 281	2 115	2 071	1 898
Włochy . . .	644	903	970	1 154
Hiszpania . .	610	983	762	.
Japonia . .	640	638	695	605
Polska . . .	.	548	506	515
Rumunia . .	335	343	309	325
Kanada . .	91	272	294	325
Mandżuria .	.	252	249	.
Indochiny . .	175	161	160	207
Indie Holend.	248	280	92	38
Rudy żelaza w milionach *ton*				
Prod. światowa	.	**175,8**	**118,9**	**140,2**
w tym:				
Francja . . .	43,1	49,2	32,0	32,3
Stany Zj. Am.	63,0	64,4	25,0	31,0
Z.S.R.R. . .	10,3	6,1	21,6	27,1
Anglia . . .	16,3	11,4	10,8	11,1
Szwecja . . .	7,5	4,7	5,3	7,9
Niemcy . . .	7,3	6,5	4,3	6,0
Luksemburg	7,3	7,0	3,8	4,1
Hiszpania . .	10,8	5,8	2,1	2,6
Indie Bryt. .	0,4	2,1	1,9	2,4
Australia . .	0,2	0,7	1,3	1,9
Alger	1,3	2,0	1,3	1,7
Zw. Malajski	.	0,7	1,2	1,4
Chiny	0,4	1,3	1,4	.
Mandżuria .	.	0,7	1,1	.
Austria . . .	2,0	1,9	0,5	0,8
Włochy . . .	0,6	0,6	0,5	0,6
Czechosłow. .	1,8	1,9	0,5	.
Polska . . .	0,5	0,7	0,2	0,3
Surówka w milionach *ton*				
Prod. światowa	**78,8**	**88,7**	**62,9**	**73,5**
w tym:				
Stany Zj. Am.	31,5	38,7	16,4	21,7
Z.S.R.R. . .	4,2	3,4	10,4	12,5
Niemcy . . .	10,9	11,8	8,7	10,9
Anglia . . .	10,4	6,7	6,1	6,5
Francja . . .	8,9	10,1	6,1	5,8
Belgia . . .	2,5	3,9	3,0	3,1
Japonia . . .	0,2	1,1	1,8	1,9

a Z Zagłębiem Saary.

(c. d. str. 128)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935
Surówka w milionach *ton* (dok.)				
Luksemburg	2,7	2,8	2,0	1,9
Zagłębie Saary	1,4	1,9	1,8	1,9
Indie Bryt.	0,2	1,1	1,3	1,5
Czechosłow.	1,1	1,6	0,6	0,8
Kanada	1,0	1,1	0,4	0,7
Włochy	0,4	0,6	0,6	0,7
Szwecja	0,7	0,4	0,6	0,6
Polska	1,0	0,7	0,4	0,4
Hiszpania	0,4	0,6	0,4	0,4
Stal w milionach *ton*				
Prod. światowa	**76,6**	**110,0**	**82,1**	**99,0**
w tym:				
Stany Zj. Am.	31,8	52,4	26,5	34,6
Niemcy	12,2	14,3	11,7	16,4[a]
Z.S.R.R.	4,2	4,3	9,7	12,5
Anglia	7,8	8,7	9,0	10,0
Francja	7,0	9,5	6,2	6,3
Japonia	0,2	2,0	3,9	4,5
Belgia	2,5	3,9	2,9	3,0
Włochy	0,9	2,0	1,8	2,1
Zagłębie Saary	2,1	2,1	1,9	.
Luksemburg	1,3	2,6	1,9	1,8
Czechosłow.	1,2	2,0	0,9	1,2
Kanada	1,1	1,3	0,8	1,0
Polska	1,7	1,4	0,9	0,9
Szwecja	0,8	0,6	0,9	0,9
Indie Bryt.	0,1	0,4	0,8	0,9
Hiszpania	0,2	0,8	0,6	0,6
Wyroby walcowane z żelaza i stali w milionach *ton*				
Stany Zj. Am.	25,2	38,3	19,3	24,3
Niemcy	13,8	10,6	8,5	10,0
Z.S.R.R.	4,0	3,4	6,7	8,2
Anglia	7,0	7,6	6,7	7,3
Francja	3,6	6,5	4,4	4,5
Japonia	0,3	1,7	3,3	3,8
Belgia	2,2	3,2	2,3	2,4
Włochy	1,0	1,8	1,6	1,9
Zagłębie Saary	1,5	1,5	1,4	1,6
Luksemburg	0,7	1,7	1,4	1,3
Czechosłow.	0,6	.	0,5	0,9
Polska	1,2	1,0	0,6	0,7
Szwecja	0,4	0,4	0,6	0,6
Kanada	1,0	1,0	0,6	.
Austria	.	0,5	0,2	0,3
Aluminium w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**63**	**240**	**170**	**257**
w tym:				
Niemcy	1	32	37	63
Stany Zj. Am.	21	95	34	54

Kraje	1913	1928	1934	1935
Aluminium w tysiącach *ton* (dok.)				
Z.S.R.R.	.	.	13	26
Francja	15	26	15	22
Kanada	6	25	16	21
Szwajcaria	9	20	8	19
Anglia	8	10	13	16
Norwegia	2	25	15	15
Włochy	1	4	13	13
Hiszpania	.	.	1	1
Cyna w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**133**	**185**	**124**	**145**
w tym:				
Zw. Malajski	67	101	51	63
Anglia	24	50	26	30
Holandia	.	.	14	16
Indie Holend.	16	14	11	11
Chiny	8	8	8	10
Niemcy	12	7	7	.
Belgia	.	1	4	6
Australia	5	3	2	3
Japonia	.	1	1	2
Cynk w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**976**	**1 401**	**1 173**	**1 330**
w tym:				
Stany Zj. Am.	315	547	330	382
Belgia	204	206	175	184
Kanada	3	74	122	136
Niemcy	111	98	73	124
Polska	192	162	93	85
Australia	4	51	56	69
Anglia	26	56	55	64
Francja	64	93	47	52
Z.S.R.R.	.	2	27	46
Norwegia	9	6[b]	45	45
Meksyk	.	11	29	40
Japonia	6	19	32	32
Włochy	.	11	25	28
Holandia	24	27	20	14
Miedź w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**1 030**	**1 707**	**1 315**	**1 508**
w tym:				
Stany Zj. Am.	604	911	251	374
Chile	20	275	247	259
Kanada	19	57	152	176
Rodezja Płn.	1	6	140	146
Kongo Belg.	7	113	110	108
Japonia	67	68	67	70
Z.S.R.R.	34	19	44	66
Belgia	1	10	61	.

a Z Zagłębiem Saary. *b* 1929 r.

(c. d. str. 129)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935
Miedź w tysiącach *ton* (dok.)				
Niemcy . . .	42	49	53	56
Meksyk . .	44	46	47	41
Jugosławia .	6	15	44	39
Peru	28	52	27	29
Anglia . . .	52	20	11	13
Hiszpania . .	31	28	14	11
Nikiel w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**31,0**	**50,2**	**67,8**	**75,0**
w tym:				
Kanada . .	22,5	43,9	58,4	62,8
N. Kaledonia	2,6	4,0	4,8	6,3
Z.S.R.R. . .	.	.	0,9	1,8
Indie Bryt. .	.	0,7	1,2	1,5
Norwegia . .	0,7	0,5	1,3	1,2
Grecja . . .	.	0,6	1,1	.
Stany Zj. Am.	0,2	0,5	0,1	0,1
Ołów w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**1 194**	**1 762**	**1 330**	**1 390**
w tym:				
Stany Zj. Am.	420	709	282	294
Australia . .	116	158	199	218
Meksyk . .	56	216	168	180
Kanada . .	17	137	143	149
Niemcy . . .	147	87	120	122
Indie Bryt. .	7	80	73	73
Hiszpania . .	199	131	73	68
Belgia . . .	51	63	67	60
Z.S.R.R. . .	.	2	27	45
Argentyna .	1	8	19	41
Włochy . . .	22	21	48	36
Tunis . . .	.	18	27	25
Polska . . .	45	37	10	19
Jugosławia .	9	10	10	8
Francja . . .	29	23	18	6
Rtęć w *tonach*				
Prod. światowa	**4 026**	**5 139**	**2 555**	**3 402**
w tym:				
Hiszpania . .	1 246	2 195	1 096	1 226
Włochy . . .	1 004	1 998	441	972
Stany Zj. Am.	688	616	532	604
Z.S.R.R. . .	.	102	267	267
Meksyk . .	166	87	158	216
Czechosłow.	.	72	26	68
Japonia . . .	.	.	7	7
Siarka w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**959**	**2 445**	**1 990**	**2 150**
w tym:				
Stany Zj. Am.	499	2 014	1 444	1 659
Włochy . . .	385	328	366	300

Kraje	1913	192	1934	1935
Siarka w tysiącach *ton* (dok.)				
Japonia . . .	59	70	135	152
Chile	7	16	21	20
Hiszpania . .	7	16	11	.
Indie Holend.	.	0,4	12	10
Formoza . .	2	1	.	.
Srebro w tysiącach *kg*				
Prod. światowa	**6 964**	**8 053**	**5 934**	**6 795**
w tym:				
Meksyk . .	2 199	3 376	2 306	2 351
Stany Zj. Am.	2 078	1 800	1 020	1 485
Kanada . .	981	682	511	517
Peru	260	679	323	490
Japonia . . .	145	160	217	254
Niemcy . . .	155	162	173	195
Boliwia . . .	126	175	162	192
Indie Bryt. .	.	231	181	181
Hiszpania . .	132	79	56	45
Korea . . .	0,5	2	31	39
Zw. Płd. Afr. .	29	32	31	32
Szwecja . . .	2	2	23	26
Indie Holend.	14	63	24	22
Francja . . .	16	23	9	18
Włochy . . .	13	24	11	13
Polska . . .	.	6,9	0,7	1,0
Złoto w tysiącach *kg*				
Prod. światowa	**808**	**600**	**846**	**935**
w tym:				
Zw. Płd. Afr. .	274	322	326	335
Z.S.R.R.[a] . .	40	25	120	160
Kanada . .	25	59	92	102
Stany Zj. Am.	134	67	86	98
Australia . .	69	14	27	28
Rodezja Płd.	21	18	21	23
Meksyk . .	29	22	21	21
Japonia . . .	5	10	15	18
Filipiny . . .	.	3	11	13
Kongo Belg.	1	4	12	13
Korea . . .	5	5	12	12
Rio de Oro .	.	5	10	11
Kolumbia . .	4	4	11	10
Indie Bryt. .	18	12	10	10
Chile	0	1	7	9
Nowa Gwinea	.	2	7	8
Szwecja . . .	0	1	8	6
Nowa Zelandia	11	4	5	5
Rumunia . .	.	2	3	4
Afr. Zach. Fr.	.	0	3	4
Brazylia . . .	3	3	3	4
Francja . . .	3	2	3	3

a Szacunek.

(c. d. str. 130)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935
Cement w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	.	**71780**	**56900**	**63000**
w tym:				
Stany Zj. Am.	15857	30445	13363	13 170
Niemcy . . .	.	7 576	5 989	8802[a]
Japonia . . .	742[b]	3 841	5 125	5565
Anglia . . .	2 923[c]	4 400	5 280	.
Francja . . .	1 930	4 240	4 603	.
Z.S.R.R. . .	1 907	1 903	3 559	4 470
Włochy . . .	.	3 077	4 018	4 223
Belgia	.	3 046	1 900	2 200
Hiszpania . .	512	1 542	1 362	.
Indie Bryt. .	.	568	749	870
Czechosłow.	.	809	.	.
Polska . . .	.	1 098	721	843
Dania . . .	495	779	770	.
Szwecja . . .	390	468	583	740
Argentyna .	.	233	567	.
Kanada . .	1 375	1 759	553	554
Szwajcaria . .	481	630	.	510
Zagłębie Saary	.	137	155	.
Samochody w tysiącach sztuk				
Prod. światowa	.	**5 248**	**3 724**	**5 172**
w tym:				
Stany Zj. Am.	485	4 359	2 753	4 009
Anglia . . .	34	217	355	417
Niemcy . . .	20	114	175	245
Kanada . .	18	242	117	173
Francja . . .	.	224	187	166
Z.S.R.R. . .	.	1	72	97
Włochy . . .	.	55	46	48
Czechosłow.	.	13	9	8
Austria . . .	.	10	1	2
Kwas siarkowy w przeliczeniu na 66°Bé w tysiącach *ton*				
Stany Zj. Am.	.	4746[d]	2 950[e]	.
Japonja . . .	.	.	1 210	1 707
Niemcy . . .	.	1 555	1 307	1 582
Z.S.R.R. . .	.	188	782	995
Anglia . . .	.	974	860	.
Włochy . . .	.	704	818	.
Kanada . .	.	87	186	202
Hiszpania . .	.	144	130	.
Polska . .	.	193	148	130
Szwecja . . .	.	121	127	.

Kraje	1913	1928	1934	1935
Siarczan amonu w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**1 361**	**4 410**	**4 139**	**4 544**
w tym:				
Z.S.R.R. . .	.	13	264	2 418
Niemcy . . .	549	2 235	.	918
Japonia . . .	8	232	494	612
Anglia . . .	439	573	431	429
Stany Zj. Am.	177	630	356	419
Korea . . .	.	2	307	343
Francja . . .	75	204	351	301
Holandia . .	7	30	250	269
Belgia . . .	49	136	248	246
Polska . . .	12	37	59	61
Azotniak w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**190**	**1170**	**1 034**	**1 257**
w tym:				
Niemcy . . .	49	430	499	605
Japonia . . .	7	72	133	200
Włochy . . .	15	55	146	.
Belgia . . .	.	2[d]	13	75
Francja . . .	12	55	42	33
Polska . . .	.	155	33	32
Saletra wapniowa w tysiącach *ton*				
Norwegia . .	73	173	234	388
Francja . . .	.	25	130	116
Włochy . . .	.	4	109	.
Polska . . .	.	.	35	41
Czechosłow.	.	.	22	.
Saletra chilijska w tysiącach *ton*				
Chili	2 772	3165	772	1 148
Stany Zj. Am.	.	469[d]	.	.
Francja . . .	.	2[d]	146	102
Norwegia . .	.	38	35	37
Polska . . .	.	.	6,4	3,0
Superfosfaty wapniowe w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**12329**	**14780**	**12 860**	**13236**
w tym:				
Stany Zj. Am.	3201[f]	4 071	2 602	2 680
Japonia . . .	514	926	1 126	1 332
Francja . . .	1979	2 265	1 373	1 084
Hiszpania . .	463	895	1 033	1 065
Włochy . . .	972	1 151	1 083	1 049
Z.S.R.R. . .	153	151	1 168	842
Australia . .	521[g]	885	767	823
Niemcy . . .	1845	792	720	.
Polska . . .	196	274	97	71

a Z Zagłębiem Saary. *b* 1914 r. *c* 1907 r. *d* 1929 r. *e* 1933 r. *f* Łącznie z Kanadą. *g* Australia i Oceania.

(c. d. str. 131)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935
Fosforyty naturalne w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**7 194**	**10230**	**10359**	**11676**
w tym:				
Z.S.R.R. . .	25	104	2 285	3 306
Stany Zj. Am.	3 161	3 580	2 917	3 141
Tunis . . .	2 170	2 789	1 766	1 500
Maroko Franc.	.	1 263	1 116	1 152
Oceania . . .	539	833	816	944
Alger . . .	461	876	532	604
Polska . . .	.	20	8	7
Żużle Thomasa w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**4 501**	**5 510**	**4 050**	**4 205**
w tym:				
Niemcy . . .	1 887	1 639	1 400	.
Francja . . .	730	1 594	879	933
Belgia . . .	655	956	635	675
Luksemburg .	250	598	409	396
Saara . . .	393	330	323	.
Anglia . . .	404	222	266	276
Czechosłow.	.	155	94	.
Polska . . .	164	3	.	.
Sole potasowe w przeliczeniu na K_2O w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**1 341**	**2 280**	**2 120**	**2 522**
w tym:				
Niemcy . . .	1 268	1 691	1 329	1 597
Francja . . .	58	447	387	370
Stany Zj. Am.	.	54	131	181
Hiszpania . .	.	24	140	112
Polska . . .	.	58	56	73
Kauczuk[a] w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**114**	**673**	**1 034**	**887**
w tym:				
Zw. Malajski	33	304	475	424
Indie Holend.	5	233	386	288
Cejlon . . .	11	59	80	55
Borneo Bryt.	1	18	29	29
Indochiny . .	.	9	20	29
Syjam	.	4	18	28
Indie Bryt. .	1	12	13	14
Bawełna-włókno w tysiącach *ton*[bc]				
Prod. światowa	**4 789**	**5 806**	**5 175**	**5 740**
w tym:				
Stany Zj. Am.	2 826	3 139	2 089	2 307
Indie Bryt. .	777	1 049	881	1 077
Z.S.R.R. . .	.	255	363	531
Chiny	.	534	677	493
Egipt	315	362	339	384
Brazylia . .	91[d]	120	305	375
Peru	.	49	74	86

Kraje	1913	1928	1934	1935
Bawełna-włókno w tysiącach *ton*[bc] (dok.)				
Argentyna .	1[e]	29	64	81
Uganda . .	4	37	45	59
Meksyk . .	44[e]	60	48	54
Turcja . . .	22[f]	25	35	52
Sudan Bryt.	3	31	49	42
Korea . . .	4	33	30	41
Iran	24[d]	20	28	28
Kongo Belg. .	.	7	23	27
Haiti	2	5	6	.
Len-włókno w tysiącach *ton*[bc]				
Prod. światowa	**758**	**537**	**690**	**770**
w tym:				
Z.S.R.R. . .	513	324	530	550
Polska . . .	42	52	31	40
Litwa . . .	24	35	22	32
Łotwa . . .	30	15	16	25
Francja . . .	18	33	15	22
Belgia . . .	24[d]	22	12	16
Estonia . . .	16,9	7,8	7,1	10,5
Jugosławia .	.	6,9	10,6	10,1
Rumunia . .	.	1,8	7,5	9,5
Holandia . .	7,8	13,9	5,4	8,5
Irlandia Płn. .	8,7	6,0	3,7	7,0
Czechosłow. .	.	10,1	5,6	6,8
Węgry . . .	2,9	1,3	2,7	2,1
Włochy . . .	2,9	2,1	1,9	2,0
Konopie-włókno[bc] w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**559**	**551**	**318**	**337**
w tym:				
Z.S.R.R. . .	329	353	134	140
Włochy . . .	84	86	61	64
Jugosławia .	.	18	38	38
Rumunia . .	.	16	25	23
Korea . . .	8	21	18	19
Polska . .	21	20	10	12
Japonia . . .	.	9	8	7
Juta[c] w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**1 546**	**1 803**	**1 560**	**1 323**
w tym				
Indie Bryt. .	1 528	1 797	1 547	1 309
Wełna[c] w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**1 393**	**1 754**	**1 656**	**1 656**
w tym:				
Australia . .	323	439	463	431
Stany Zj. Am.	142	174	204	205
Argentyna .	151	157	171	163
N. Zelandia .	82	123	125	123
Zw. Płd. Afr.	72	132	101	113

a Szacunek na podstawie wywozu. *b* Lata gospodarcze. *c* Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1909–1913. *d* Lata 1911–1913. *e* Lata 1910–1913. *f* 1910 r.

(c. d. str. 132)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (c. d.)

Kraje	1913	1928	1934	1935
Wełna[a] w tysiącach *ton* (dok.)				
Z.S.R.R. . .	145	178	64	76
Anglia . . .	62	52	52	50
Urugwaj . .	60	55	53	48
Indie Bryt. .	30	45	45	45
Hiszpania . .	32	38	33	30
Rumunia . .	21	26	26	30
Francja . . .	37	27	24	24
Turcja . . .	27	19	17	20
Alger . . .	16	17	18	.
Niemcy . . .	20	15	15	17
Chile	8	15	13	.
Jugosławia .	16	12	14	13
Polska . . .	6	4	5	5
Jedwab naturalny[b] w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**29,3**	**58,4**	**56,0**	**49,9**
w tym:				
Japonia . . .	14,1[c]	39,7	45,2	39,3
Chiny[d] . . .	9,0[e]	10,2	3,5	4,6
Korea . . .	0,1	0,9	1,8	1,6
Włochy . . .	3,6	4,8	2,9	1,6
Z.S.R.R. . .	.	1,2	.	1,5
Jedwab sztuczny w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**16,2**	**163,3**	**361,9**	**462,0**
w tym:				
Stany Zj. Am.	0,7	44,1	94,6	116,4
Japonia . .	.	7,6	70,4	98,6
Anglia . . .	5,2	22,9	41,0	49,1
Włochy . . .	0,2	26,0	48,6	.
Niemcy . . .	3,5	22,2	40,9	47,0
Francja . . .	2,9	13,6	26,0	32,0
Belgia . . .	2,9	6,8	4,3	10,3
Holandia . .	.	6,8	10,0	9,4
Kanada . .	.	1,6	3,9	5,8
Z.S.R.R. . .	.	0,2	5,4	5,6
Polska . . .	.	2,4	4,4	5,4
Szwajcaria . .	0,1	4,5	4,6	3,7
Celuloza i masa drzewna w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**8 485**	**15260**	**17948**	**19380**
w tym:				
Stany Zj. Am.	2 657	4 092	4 024	4 082
Kanada . .	763	3 193	3 298	.
Szwecja . . .	1 186	1 900	2 870	2 945
Niemcy . . .	1 484	1 986	2 011	2 153
Finlandia . .	299	896	1 568	1 800

Kraje	1913	1928	1934	1935
Celuloza i masa drzewna w tysiącach *ton* (dok.)				
Norwegia . .	668	882	982	1 000
Japonia . . .	76	583	716	748
Z.S.R.R. . .	211	172	236	.
Austria . . .	550	311	319	335
Polska . . .	.	97	123	124
Papier i tektura w tysiącach *ton*				
Prod. światowa	**11420**	**21530**	**22114**	.
w tym:				
Stany Zj. Am.	4 780[c]	10106[f]	8 333	9 351
Kanada . .	550	2 585	2 785	.
Niemcy . . .	1 981[g]	2 547	2 289	2 772
Szwecja . . .	333	600	791	.
Japonia . .	105[c]	523	656	780
Z.S.R.R. . .	350	324	620	703
Finlandia . .	227	358	506	.
Włochy . . .	260	324	427	497
Holandia . .	234	418	437	435
Norwegia . .	194[h]	376	361	.
Austria . . .	258	286	231	246
Belgia . . .	169	181	164	195
Polska . . .	65	156	169	177
Spirytus[i] w tysiącach *hl*				
Francja . . .	2 954	2 153	4 707	.
Niemcy . . .	3 753	2 806	3 583	3 755
Stany Zj. Am.	3 659	3 197	3 120	3 414
Anglia . . .	1 308	897	1 351	.
Czechosłow. .	.	595	964	.
Polska . .	2 595[j]	729	598	721
Włochy . . .	349	459	373	381
Szwecja . . .	227	193	331	.
Węgry . . .	.	407	264	.
Austria . . .	.	258	210	.
Holandia . .	393	320	270	.
Kanada . . .	167	302	166	.
Belgia . . .	368	216	189	.
Cygara i cygaretki[i] w milionach sztuk				
Niemcy . . .	8 000[k]	6 989[f]	7 922	8 054
Stany Zj. Am.	8 531	6 972[f]	4 819	4 985
Holandia . .	1 091	1 346[f]	1 428	1 429
Szwecja . . .	179	180	194	207
Polska . . .	.	74	33	30
w tysiącach *kg*				
Włochy . . .	11 366	6 849	.	.
Francja . . .	2 517	.	847	.

a Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1909 – 1913. *b* Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1911 – 1915. *c* 1914 r. *d* Szacunek na podstawie wywozu. *e* 1913 r. *f* 1929 r. *g* 1912 r. *h* Lata 1911 – 1913. *i* Lata kalendarzowe lub gospodarcze. *j* 1909/10. *k* Szacunek.

(dok. str. 133)

TABL. 22. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935 (dok.)

Kraje	1913	1928	1934	1935
Papierosy w miliardach sztuk				
Stany Zj. Am.	15,6	119,0[a]	125,7	134,7
Niemcy . . .	12,4	33,1[a]	36,0	37,8
P o l s k a . .	.	10,3	5,8	5,9
Austria . . .	2,0	5,1[a]	4,4	.
Holandia . .	2,1	3,2[a]	3,9	4,0
Szwecja . . .	0,4	1,7[a]	1,9	1,9
w milionach *kg*				
Francja . . .	3,8	16,1[a]	16,6	.
Włochy . . .	3,7	14,7	.	.
Australia . .	1,3	2,4	2,1	.
Szwecja . . .	.	1,1	.	.
Tytoń w tysiącach *ton*[b]				
Stany Zj. Am.	186,4	153,2[a]	139,3	138,0
Niemcy . . .	.	36,2[a]	30,7	31,8
Japonia . . .	24,6	23,3[a]	.	.
P o l s k a . .	.	14,0	11,8	12,3
Holandia . .	16,0	11,3[a]	10,5	10,6
Węgry . . .	20,1	9,1	.	.
Włochy . . .	6,1	8,2[a]	6,6	.
Austria . . .	3,9	5,1[a]	4,2	.
Szwecja . . .	0,3	1,0[a]	1,0	1,0
Cukier trzcinowy w wartości cukru surowego w tysiącach *ton*[c]				
Prod. światowa	**9571**	**18 450**	**16 073**	**18507**
w tym:				
Indie Bryt. .	2404	2 747	5 370	6 240
Kuba . . .	2101	5 239	2 615	2 620
Brazylia . .	280[d]	967	775	1 171
Filipiny . . .	370[e]	847	765	1 089
Japonia i Formoza . . .	239	881	1 080	1 012
Wyspy Hawaj.	516	830	864	973
Portoriko . .	330	531	709	840
Australia . .	196	546	657	661
Jawa	1347	2 871	510	576
San Domingo	95[f]	360	431	457
Peru	184	362	390	406
Argentyna .	176	375	342	390
Zw. Płd. Afr.	83	269	325	379
Cukier trzcinowy w wartości cukru surowego w tysiącach *ton*[c] (dok.)				
Meksyk . .	148	183	265	308
Stany Zj. Am.	265	120	212	302
Mauritius . .	221	253	179	281
Egipt	61	109	137	132
Cukier buraczany w wartości cukru surowego w tysiącach *ton*[c]				
Prod. światowa	**7 939**	**9290**	**9618**	**9554**
w tym:				
Z.S.R.R. .	1 435	1221[g]	1440[g]	2000[g]
Niemcy . . .	1 872	1864	1683	1676
Stany Zj. Am.	629	1035	1130	1156
Francja . . .	733	907	1223	920
Czechosłow.	.	1056	636	571
Anglia . . .	.	198	665	535
P o l s k a . . .	686	745	447	445
Hiszpania . .	105	215	340	.
Włochy . . .	210	393	330	321
Szwecja . . .	139	161	272	295
Dania . . .	115	162	90	244
Belgia . . .	260	275	266	237
Holandia . .	224	315	232	227
Austria . . .	.	107	223	206
Rumunia . .	34	162	129	147
Węgry . . .	454	220	120	117
Jugosławia .	9	128	63	90
Wino w milionach *hl*[c]				
Prod. światowa	**141,1**	**185,0**	**205,5**	**211,0**
w tym:				
Francja . . .	50,2	60,3	78,1	76,0
Włochy . . .	46,0	46,8	30,5	48,0
Alger . . .	7,9	13,7	22,0	18,9
Hiszpania . .	14,9	21,5	21,2	16,0
Rumunia . .	1,4	7,1	8,7	10,0
Portugalia .	4,1[h]	4,6	10,9	5,9
Argentyna .	4,4	8,3	4,4	5,8
Jugosławia .	.	4,3	3,9	5,4
Grecja . . .	3,8[j]	2,8	3,2	4,7
Niemcy . . .	1,5[i]	1,9	4,2	3,9
Chile	2,1	3,3	2,9	.
Bułgaria . .	0,3[j]	1,5	2,4	2,8
Węgry . . .	2,0[i]	2,8	2,3	2,6

a 1929 r. *b* Lata kalendarzowe i gospodarcze. *c* Lata gospodarcze. Zamiast 1913 r. przeciętna lat 1909–1913. *d* Lata 1909–1911. *e* 1913/14 r. *f* Lata 1910–1913. *g* Lata kalendarzowe, cukier miałki. *h* 1911 r. *i* Lata 1911–1913. *j* 1914 r.

Ź r ó d ł a: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1935/36*. Genewa 1936; *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936; *The Mineral Industry of the British Empire and Foreign Countries*, Londyn 1936; roczniki statystyczne poszczególnych państw.

TABL. 23. STATKI HANDLOWE NOWOZBUDOWANE[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928—1936

Kraje budowy	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton* rejestrowych brutto								
	Wszystkie statki								
Ogółem	**2 674**	**2 759**	**2 889**	**1 617**	**726**	**489**	**967**	**1 302**	**2 118**
w tym:									
Anglia[b]	1 446	1 523	1 478	502	188	133	460	499	856
Niemcy	376	249	246	104	81	42	74	226	380
Japonia	104	164	151	84	54	74	152	146	295
Szwecja	107	107	132	113	43	61	50	106	154
Stany Zjedn. Am.	91	126	247	206	144	11	25	33	112
Dania	139	111	137	126	22	34	62	122	98
Holandia	167	187	153	120	26	36	47	57	94
Francja	82	82	101	103	89	34	16	43	39
Norwegia . . .	10	40	54	18	11	10	19	26	33
	Statki parowe								
Ogółem	**1 472**	**1 493**	**1 252**	**683**	**456**	**142**	**391**	**478**	**878**
w tym:									
Anglia[b]	1 013	1 056	712	270	184	83	269	247	442
Niemcy	199	156	128	24	4	2	29	101	125
Japonia	45	30	27	7	23	9	27	35	155
Szwecja	3	3	12	5	6	.	2	2	3
Stany Zjedn. Am.	33	76	149	150	141	2	10	27	76
Dania	5	17	17	9	6	13	8	8	18
Holandia	82	55	25	6	.	.	4	11	6
Francja	27	16	79	77	86	14	15	27	17
Norwegia . . .	6	24	36	11	1	7	13	12	22
	Statki motorowe								
Ogółem	**1 162**	**1 247**	**1 583**	**920**	**268**	**338**	**564**	**813**	**1 202**
w tym:									
Anglia[b]	428	464	759	228	2	48	189	250	408
Niemcy	177	93	117	80	79	40	45	125	255
Japonia	59	134	124	77	31	65	125	110	139
Szwecja	104	104	119	108	37	61	48	104	151
Stany Zjedn. Am.	28	36	72	48	3	2	6	1	6
Dania	134	94	120	117	16	21	54	114	80
Holandia	85	131	128	114	26	36	43	46	87
Francja	55	63	20	26	3	20	1	16	22
Norwegia . . .	4	16	18	7	10	3	6	14	11
	Statki żaglowe								
Ogółem	**40**	**19**	**54**	**14**	**2**	**9**	**12**	**11**	**38**
w tym:									
Anglia[b]	5	3	7	4	2	2	2	2	6
Stany Zjedn. Am.	30	14	26	8	—	7	9	5	30

a Statki handlowe o pojemności powyżej 100 *ton* rejestrowych brutto.
b Z Irlandią W. P.

Uwaga. Światowa flota handlowa morska, ob. dział XI, tabl. 21, str. 188.

TABL. 24. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH W POLSCE W LATACH 1932 – 1936[a] (dok.)
B. Mieszkania i izby w budynkach mieszkalnych

Rodzaj budynków Lata Województwa	Mieszkania ogółem	o liczbie izb 1	2	3	4	5	6 i więcej	Izby
Wszystkie miasta[b]								
Budynki rozpoczęte								
1932	28 078	4 217	10 777	7 420	3 846	1 147	671	73 635
1933	28 290	3 907	9 977	7 475	4 431	1 478	1 022	78 170
1934	26 871	3 729	9 835	6 937	4 179	1 295	896	73 423
1935	35 599	5 450	13 133	9 304	5 311	1 613	788	94 418
Woj. centralne . .	18 362	3 605	7 192	4 454	2 182	628	301	45 347
„ wschodnie .	1 757	175	436	507	407	158	74	5 490
„ zachodnie . .	8 759	620	2 909	2 518	1 809	600	303	26 242
„ południowe .	6 721	1 050	2 596	1 825	913	227	110	17 339
Budynki zakończone								
1932	19 381	3 107	7 355	4 905	2 665	903	446	50 689
1933	20 609	2 960	7 524	5 525	3 091	916	593	55 514
1934	22 989	3 379	8 079	6 087	3 581	1 108	755	62 646
1935	25 471	3 375	9 670	6 868	3 604	1 225	729	68 921
Woj. centralne . .	11 414	1 822	4 766	2 735	1 300	491	300	29 194
„ wschodnie .	1 790	138	403	622	398	160	69	5 699
„ zachodnie .	5 186	314	1 723	1 535	1 078	309	227	15 755
„ południowe .	7 081	1 101	2 778	1 976	828	265	133	18 273
Miasta ponad 20 000 mieszkańców[c]								
Budynki rozpoczęte								
1932	16 713	2 357	6 185	4 520	2 480	738	433	44 737
1933	18 462	2 386	6 125	5 020	3 106	1 072	753	52 442
1934	18 333	2 538	6 399	4 824	2 973	930	669	50 808
1935	26 691	4 129	9 426	7 152	4 142	1 266	576	71 245
Woj. centralne . .	14 471	2 969	5 322	3 606	1 798	534	242	35 992
„ wschodnie .	1 056	106	246	306	250	103	45	3 330
„ zachodnie . .	7 375	519	2 499	2 108	1 496	495	258	22 014
„ południowe .	3 789	535	1 359	1 132	598	134	31	9 909
1936	34 605	4 663	11 480	10 123	5 696	1 799	844	95 412
Woj. centralne . .	19 512	2 864	6 946	5 560	2 910	788	444	51 949
„ wschodnie . .	1 200	83	273	346	337	103	58	3 916
„ zachodnie . .	7 573	857	2 192	2 072	1 427	719	306	22 831
„ południowe .	6 320	859	2 069	2 145	1 022	189	36	16 716
Budynki zakończone								
1932 . . .	12 958	2 048	4 708	3 296	1 925	669	312	34 461
1933	12 483	1 727	4 273	3 477	1 987	625	394	34 395
1934	14 912	2 278	4 835	4 029	2 482	742	546	41 260
1935	17 797	2 211	6 537	4 907	2 684	902	556	48 980
Woj. centralne . .	8 356	1 369	3 245	2 063	1 016	405	258	21 818
„ wschodnie .	1 121	60	253	411	252	98	47	3 640
„ zachodnie . .	4 442	238	1 515	1 314	914	259	202	13 532
„ południowe .	3 878	544	1 524	1 119	502	140	49	9 990
1936	20 168	3 209	6 952	5 205	3 279	1 021	502	54 395
Woj. centralne . .	8 757	1 903	2 989	2 165	1 196	345	159	21 923
„ wschodnie .	1 089	58	245	347	296	84	59	3 572
„ zachodnie . .	5 568	598	1 860	1 320	1 088	459	243	16 537
„ południowe .	4 754	650	1 858	1 373	699	133	41	12 363

a Bez budynków wojskowych i górniczych oraz niektórych przemysłowych i użyteczności publicznej, a w 1936 r. ponadto bez wszystkich budynków państwowych. *b* Z ogólnej liczby 603 miast uwzględniono w opracowaniu w 1932 r. – 576, w 1933 r. – 570, w 1934 r. – 582, w 1935 r. – 588 miast, przy czym brak danych dla wszystkich (12) miast poniżej 20 000 mieszkańców w woj. śląskim. *c* Z ogólnej liczby 71 miast brak danych za lata 1932 i 1933 dla m. Siemianowice Śląskie.

TABL. 24. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH W POLSCE W LATACH 1932 – 1936[a] (dok.)

B. Mieszkania i izby w budynkach mieszkalnych

Rodzaj budynków Lata Województwa	Mieszkania ogółem	Mieszkania o liczbie izb 1	2	3	4	5	6 i więcej	Izby
				Wszystkie miasta[b]				
Budynki rozpoczęte								
1932	28 078	4 217	10 777	7 420	3 846	1 147	671	73 635
1933	28 290	3 907	9 977	7 475	4 431	1 478	1 022	78 170
1934	26 871	3 729	9 835	6 937	4 179	1 295	896	73 423
1935	35 599	5 450	13 133	9 304	5 311	1 613	788	94 418
Woj. centralne . .	18 362	3 605	7 192	4 454	2 182	628	301	45 347
„ wschodnie .	1 757	175	436	507	407	158	74	5 490
„ zachodnie . .	8 759	620	2 909	2 518	1 809	600	303	26 242
„ południowe .	6 721	1 050	2 596	1 825	913	227	110	17 339
Budynki zakończone								
1932	19 381	3 107	7 355	4 905	2 665	903	446	50 689
1933	20 609	2 960	7 524	5 525	3 091	916	593	55 514
1934	22 989	3 379	8 079	6 087	3 581	1 108	755	62 646
1935	25 471	3 375	9 670	6 868	3 604	1 225	729	68 921
Woj. centralne . .	11 414	1 822	4 766	2 735	1 300	491	300	29 194
„ wschodnie .	1 790	138	403	622	398	160	69	5 699
„ zachodnie .	5 186	314	1 723	1 535	1 078	309	227	15 755
„ południowe .	7 081	1 101	2 778	1 976	828	265	133	18 273
				Miasta ponad 20 000 mieszkańców[c]				
Budynki rozpoczęte								
1932	16 713	2 357	6 185	4 520	2 480	738	433	44 737
1933	18 462	2 386	6 125	5 020	3 106	1 072	753	52 442
1934	18 333	2 538	6 399	4 824	2 973	930	669	50 808
1935	26 691	4 129	9 426	7 152	4 142	1 266	576	71 245
Woj. centralne . .	14 471	2 969	5 322	3 606	1 798	534	242	35 992
„ wschodnie .	1 056	106	246	306	250	103	45	3 330
„ zachodnie . .	7 375	519	2 499	2 108	1 496	495	258	22 014
„ południowe .	3 789	535	1 359	1 132	598	134	31	9 909
1936	34 605	4 663	11 480	10 123	5 696	1 799	844	95 412
Woj. centralne . .	19 512	2 864	6 946	5 560	2 910	788	444	51 949
„ wschodnie . .	1 200	83	273	346	337	103	58	3 916
„ zachodnie . .	7 573	857	2 192	2 072	1 427	719	306	22 831
„ południowe .	6 320	859	2 069	2 145	1 022	189	36	16 716
Budynki zakończone								
1932 . . .	12 958	2 048	4 708	3 296	1 925	669	312	34 461
1933	12 483	1 727	4 273	3 477	1 987	625	394	34 395
1934	14 912	2 278	4 835	4 029	2 482	742	546	41 260
1935	17 797	2 211	6 537	4 907	2 684	902	556	48 980
Woj. centralne . .	8 356	1 369	3 245	2 063	1 016	405	258	21 818
„ wschodnie .	1 121	60	253	411	252	98	47	3 640
„ zachodnie . .	4 442	238	1 515	1 314	914	259	202	13 532
„ południowe .	3 878	544	1 524	1 119	502	140	49	9 990
1936	20 168	3 209	6 952	5 205	3 279	1 021	502	54 395
Woj. centralne . .	8 757	1 903	2 989	2 165	1 196	345	159	21 923
„ wschodnie .	1 089	58	245	347	296	84	59	3 572
„ zachodnie . .	5 568	598	1 860	1 320	1 088	459	243	16 537
„ południowe .	4 754	650	1 858	1 373	699	133	41	12 363

a Bez budynków wojskowych i górniczych oraz niektórych przemysłowych i użyteczności publicznej, a w 1936 r. ponadto bez wszystkich budynków państwowych. *b* Z ogólnej liczby 603 miast uwzględniono w opracowaniu w 1932 r. – 576, w 1933 r. – 570, w 1934 r. – 582, w 1935 r. – 588 miast, przy czym brak danych dla wszystkich (12) miast poniżej 20 000 mieszkańców w woj. śląskim. *c* Z ogólnej liczby 71 miast brak danych za lata 1932 i 1933 dla m. Siemianowice Śląskie.

TABL. 25. MIESZKANIA I IZBY W BUDYNKACH, NA KTÓRYCH BUDOWĘ UDZIELIŁ POŻYCZEK BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W POLSCE W LATACH 1929–1936

Mieszkania Izby	1929–1936	1933	1934	1935	1936
Mieszkania	84 319	10 311	19 386	15 692	13 499
1-izbowe	18 808	1 782	3 886	2 778	2 348
2 ,, ...	21 349	2 764	5 155	3 786	3 290
3 ,, ...	21 779	2 885	4 862	4 478	3 893
4 ,, ...	15 465	1 952	3 745	3 127	2 882
5 ,, ...	4 963	628	1 116	1 084	808
6 ,, i więcej izbowe	1 955	300	622	439	278
Izby	226 200	28 819	53 374	44 586	37 942

Uwaga. Kredyty budowlane B. G. K. ob. dział XII, tabl. 31, str. 215.

TABL. 26. DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA OSIEDLI ROBOTNICZYCH W LATACH 1934–1936

Lata Kredytobiorcy	Udzielone kredyty budowlane[a]		Mieszkania i izby wybudowane przy pomocy kredytów[a]				
			Mieszkania				Izby
	Sumy w tys. zł	%	ogółem	o liczbie izb 1	2	3	
1934—1936	**21 124**	***100***	**4 916**	**663**	**3 637**	**616**	**9 785**
Samorząd terytorialny . . .	5 422	*26*	1 552	321	1 231	—	2 783
Organizacje społeczne . . .	3 595	*17*	982	—	908	74	2 038
Tow. Osiedli Robotniczych[b] .	8 517	*40*	1 580	342	1 008	230	3 048
Państwowy Fundusz Drogowy	1 090	*5*	296	—	100	196	788
Zakłady przemysłowe . . .	2 500	*12*	506	—	390	116	1 128
1934	3 411	×	904	130	624	150	1 828
1935	9 297	×	2 139	410	1 549	180	4 048
1936	8 416	*100*	1 873	123	1 464	286	3 909
Samorząd terytorialny . . .	2 089	*25*	575	105	470	—	1 045
Organizacje społeczne	1 250	*15*	358	—	358	—	716
Tow. Osiedli Robotniczych[b] .	4 177	*49*	738	18	490	230	1 688
Państwowy Fundusz Drogowy	250	*3*	72	—	36	36	180
Zakłady przemysłowe	650	*8*	130	—	110	20	280

a Kredyty T.O.R. mieszczą się częściowo w kredytach budowlanych B.G.K. (ob. dział XII, tabl. 31, str. 215). Dotyczy to także mieszkań i izb wybudowanych przy pomocy kredytów T.O.R. (ob. tabl. 25). *b* We własnym zakresie.

Źródło: Dane Towarzystwa Osiedli Robotniczych.

TABL. 27. NOWE NARZĘDZIA MIERNICZE ZGŁOSZONE DO LEGALIZACJI W POLSCE W LATACH 1928–1936

Rodzaje narzędzi mierniczych	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach								
Przymiary	18,4	16,1	19,8	14,2	14,7	12,5	12,7	16,7	17,9
Pojemniki zwyczajne . .	93,0	91,8	81,0	61,6	51,2	54,0	62,4	60,8	71,2
Odważniki	929,5	803,6	642,6	512,9	501,6	578,9	795,9	763,0	965,3
Wagi	115,4	90,3	65,8	50,9	33,5	35,5	47,0	56,9	80,9
Wodomierze	2,3	9,1	9,3	9,8	11,0	11,4	16,6	17,5	15,8
Gazomierze	14,4	23,4	16,7	16,2	10,3	10,2	12,7	9,3	12,9
Liczniki energii elektryczn.	.	15,9	22,9	31,3	39,0	33,4	46,1	47,7	59,0
Ograniczniki mocy i prądu	—	—	—	—	—	9,1	26,6	24,5	23,4
Inne narzędzia miernicze	18,5	29,1	20,0	16,6	7,4	14,7	12,4	8,9	14,2

TABL. 28. PATENTY NA WYNALAZKI, WZORY UŻYTKOWE I ZNAKI TOWAROWE WEDŁUG KRAJÓW ZGŁASZAJĄCYCH W POLSCE W LATACH 1924–1936

Kraje zgłaszające	Patenty na wynalazki			Wzory użytkowe			Znaki towarowe		
	1924–1936	1935	1936	1924–1936	1935	1936	1924–1936	1935	1936
Zgłoszone[a]	**38 780**	**3 283**	**3 583**	**9 749**	**1 274**	**1 428**	**23 671**	**1 863**	**2 063**
Udzielone	**24 706**	**1 723**	**1 791**	**6 229**	**669**	**903**	**27 752**	**1 054**	**1 402**
Polska	5 022	406	428	5 680	631	858	11 861	719	968
Zagranica	19 684	1 317	1 363	549	38	50	15 891	335	434
w tym: Anglia . .	1 322	120	120	16	2	1	1 089	30	52
Austria . .	1 239	82	74	109	5	12	2 693	18	36
Belgia . . .	413	24	16	4	—	—	114	2	—
Czechosłow.	1 196	77	68	91	4	8	1 289	10	15
Francja . .	1 911	113	116	30	2	5	1 727	48	59
Holandia .	626	51	87	1	—	—	115	—	8
Niemcy . .	8 355	526	548	182	12	7	5 887	144	152
Stany Zj.Am.	1 489	95	88	17	—	—	1 240	26	33
Szwajcaria .	1 003	95	98	12	5	—	522	18	27
Szwecja . .	681	29	41	2	—	—	208	4	8
Włochy . .	351	25	26	2	1	—	128	2	1

a W latach 1918–1923 zgłoszono: patentów 13 320, znaków towarowych 16 693.

TABL. 29. PATENTY NA WYNALAZKI UDZIELONE W POLSCE W LATACH 1924–1936

Wyszczególnienie	1924–1936	1935	1936	Wyszczególnienie	1924–1936	1935	1936
Ogółem	**24 706**	**1 723**	**1 791**	Poligraficzny . .	469	35	37
Rolnictwo . . .	653	28	38	Drzewny	192	11	12
Górnictwo . . .	597	36	14	Spożywczy . . .	1 211	104	70
Hutnictwo . . .	799	71	64	Odzieżowo-galant.	581	33	58
Przemysły							
Metalowo-przetw.	1 943	136	126	Budownictwo . .	1 573	111	89
Maszynowy . . .	3 369	204	185	Urządz. domowe	649	48	62
Elektrotechniczny	2 188	200	219	Instrum.,przybory, przyrządy precyz.	1 294	98	85
Chemiczny i ceramiczny	4 968	373	365	Komunikacja i transport . . .	2 114	147	183
Włókienniczy . .	1 253	25	122				
Papierniczy . . .	399	21	31	Inne	454	42	31

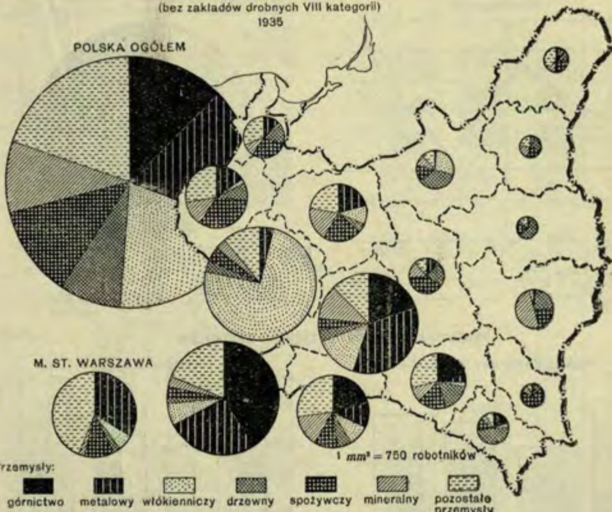
TABL. 30. PATENTY NA WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1935 R.

Kraje	Zgłoszone	Udzielone	Kraje	Zgłoszone	Udzielone
Polska	4 557	2 392	Japonia	57 633	19 006
Anglia[a]	36 126	17 675	Kanada	10 882	8 007
Austria	7 478	4 000	Niemcy	109 944	52 839
Belgia	6 006	5 961	Norwegia . . .	2 252	1 260
Czechosłowacja .	7 590	3 200	Rumunia	1 125	997
Dania	2 747	1 380	Stany Zjedn. Am.	58 344	41 003
Finlandia	1 163	615	Szwajcaria . . .	7 637	7 448
Francja	19 066	18 000	Szwecja	5 526	2 944
Hiszpania[b] . . .	3 663	2 315	Węgry	4 447	2 270
Holandia	4 097	2 800	Włochy	8 903	9 890

a Bez Północnej Irlandii. *b* 1934 r.

ROZMIESZCZENIE PRZEMYSŁÓW W POLSCE

ZAKŁADY I—VII KATEGORII
(bez zakładów drobnych VIII kategorii)
1935

UPRZEMYSŁOWIENIE POLSKI

ZAKŁADY I-VII KATEGORII
1935

Punkt=500 robotników

ZAKŁADY VIII KATEGORII
1935

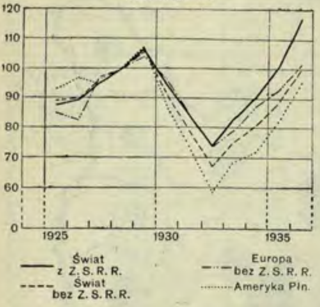
Punkt=250 zakładów
tj. około 500 robotników

ELEKTRYFIXACJA POLSKI
1934

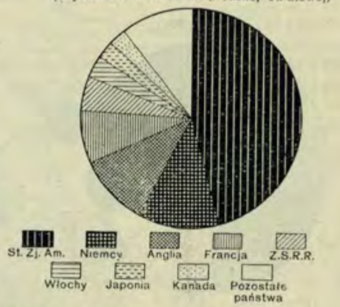
WSKAŹNIK ŚWIATOWEJ PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

ROK 1928=100

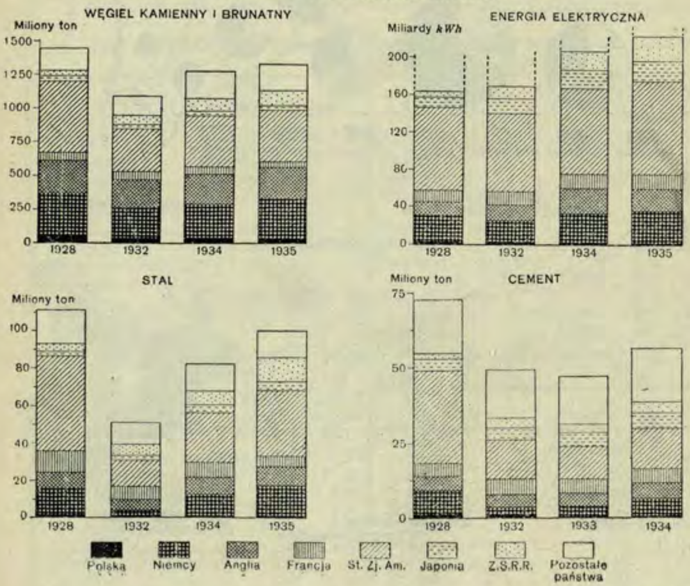

UDZIAŁ NIEKTÓRYCH KRAJÓW W OGÓLNEJ PRODUKCJI ŚWIATOWEJ

(Na podstawie szacunków Ligi Narodów przyjętych przy obliczaniu wskaźnika produkcji światowej)

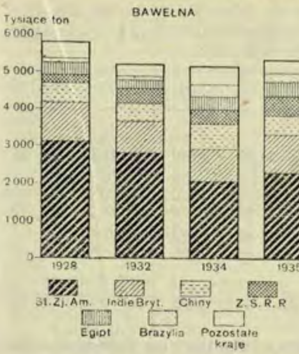
PRODUKCJA ŚWIATOWA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW

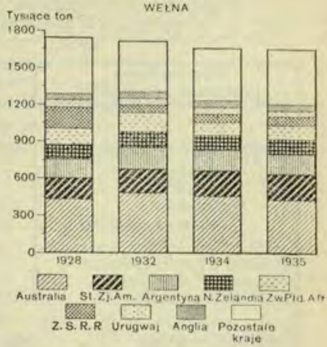
(dok. str. nast.)

PRODUKCJA ŚWIATOWA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW (dok.)

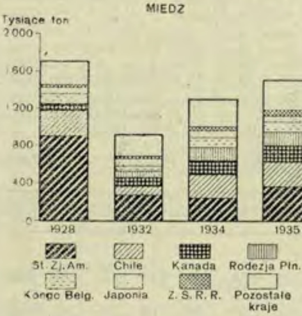
BAWEŁNA

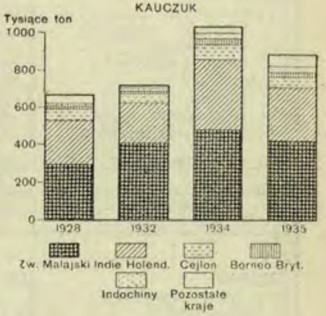
WEŁNA

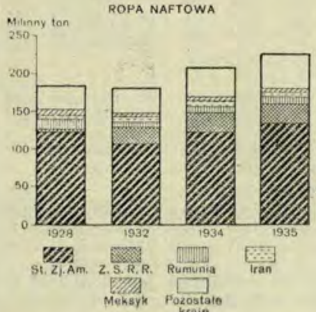
MIEDŹ

KAUCZUK

ROPA NAFTOWA

RUDA ŻELAZNA

DZIAŁ IX. HANDEL WEWNĘTRZNY, SPOŻYCIE

Przedsiębiorstwa handlowe ob. dział VII, tabl. 3 i 4, str. 90 – 92

TABL. 1. ZBYT WĘGLA KAMIENNEGO Z KOPALŃ POLSKI WEWNĄTRZ KRAJU W LATACH 1928–1936

Województwa Kategorie odbiorców	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
				w milionach *ton*					
Ogółem zbyt w kraju	**26,7**	**31,5**	**24,2**	**22,7**	**18,3**	**18,1**	**18,5**	**19,7**	**21,2**
Woj. centralne	.	.	.	7,6	6,4	6,4	6,4	7,1	7,7
,, wschodnie	.	.	.	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
,, zachodnie	.	.	.	11,2	8,8	8,9	9,2	9,5	10,1
w tym śląskie	.	.	.	9,1	7,1	7,1	7,0	7,0	7,2
,, południowe	.	.	.	3,4	2,8	2,5	2,6	2,7	3,0
Zużycie na cele techniczne kopalń i deputaty	3,8	4,4	3,9	3,7	3,1	2,8	2,7	2,7	2,6
Sprzedaż w kraju	22,9	27,1	20,3	19,0	15,2	15,3	15,8	17,0	18,6
				w odsetkach					
Sprzedaż w kraju	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Razem 1—4	76,7	75,3	75,9	75,6	74,6	75,2	75,1	76,8	78,7
1. Przemysł	54,5	51,7	54,8	51,1	49,9	51,2	53,2	52,0	54,6
2. Żegluga	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
3. Pośrednicy	11,4	12,3	10,9	12,4	12,2	12,0	12,5	13,8	11,7
4. Opał domowy	10,7	11,3	10,1	12,0	12,4	11,9	9,3	10,9	12,3
Razem 5—7	23,3	24,7	24,1	24,4	25,4	24,8	24,9	23,2	21,3
5. Koleje	17,5	18,6	18,1	19,2	19,3	19,1	19,3	17,8	16,2
6. Inne instyt. państwowe	1,4	1,9	2,0	2,4	3,1	2,9	2,7	2,6	2,4
7. Instytucje miejskie	4,4	4,2	4,0	2,8	3,0	2,8	2,9	2,8	2,7

TABL. 2. SPRZEDAŻ ŻELAZA WALCOWANEGO W POLSCE W LATACH 1928–1936

Województwa Kategorie odbiorców	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
				w tysiącach *ton*					
Ogółem	**691**	**487**	**361**	**258**	**157**	**184**	**234**	**252**	**360**
w tym prywatni odbiorcy[a]	515	387	288	192	99	118	165	208	252
Woj. centralne	226	173	142	85	52	63	85	115	130
,, wschodnie	17	12	12	6	5	6	9	11	17
,, zachodnie	184	131	76	69	22	29	40	44	55
w tym śląskie	117	86	50	29	15	25	26	27	34
,, południowe	88	71	58	32	20	20	31	38	50
Handel	233	168	141	75	47	68	94	116	143
Przemysł	282	219	147	117	52	50	71	92	109
w tym własne zużycie hut	16,7	5,8	3,6	1,9	0,7	0,9	1,8	3,2	3,6
Państwo	174	97	72	66	57	65	68	42	106
Samorządy	2,3	3,4	0,7	0,4	0,8	0,5	0,6	1,9	2,3
				w odsetkach					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Handel	33,9	34,5	39,1	29,1	29,9	37,6	41,0	46,6	39,7
Przemysł	40,6	44,9	40,8	45,3	33,7	27,7	30,3	36,5	30,3
w tym własne zużycie hut	2,5	1,2	1,0	0,7	0,4	0,5	0,8	1,3	1,0
Państwo	25,2	19,9	19,9	25,3	36,3	34,6	28,6	16,2	29,4
Samorządy	0,3	0,7	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,7	0,6

a Obejmuje pozycje „Handel" i „Przemysł".

TABL. 3. SPRZEDAŻ NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Tytonie i wyroby tytoniowe w milionach złotych (Wyroby Polskiego Monopolu Tytoniowego)									
Polska	647	705	704	636	553	486	478	468	479
Woj. centralne	253	267	271	249	218	192	183	179	186
„ wschodnie	60	63	62	55	47	41	39	40	42
„ zachodnie	149	168	169	151	133	119	126	122	117
„ południowe	185	207	202	181	155	134	130	127	134
Spirytus 100° w tys. *hl* (Wyroby Państwowego Monopolu Spirytusowego)									
Polska	596	613	529	396	335	431	485	529	578
w tym spirytus konsumcyjny	475	481	373	277	228	251	261	306	346[a]
Woj. centralne	288	299	280	204	180	202	228	260	287
„ wschodnie	78	79	58	38	31	35	42	46	55
„ zachodnie	107	118	98	85	72	88	94	104	113
„ południowe	123	117	93	69	52	106	121	119	123
Sól jadalna w tysiącach *ton* (Wyroby Państwowego Monopolu Solnego)									
Polska	285	302	302	290	281	276	280	272	285
Woj. centralne	122	128	129	124	119	123	123	120	125
„ wschodnie	48	53	54	51	45	46	50	48	53
„ zachodnie	36	37	38	39	40	39	37	37	39
„ południowe	79	84	81	76	77	68	70	67	68
Sól bydlęca i przemysłowa w tysiącach *ton* (Wyroby Państwowego Monopolu Solnego)									
Polska	51	53	47	53	54	65	69	72	83
Woj. centralne	18	21	20	22	22	29	30	31	36
„ wschodnie	1,2	1,6	2,1	2,2	2,7	4,9	4,8	5,0	5,6
„ zachodnie	19	21	17	19	18	18	21	20	23
„ południowe	13	9	8	10	11	13	13	16	18
Cukier w tysiącach *ton*									
Polska	351	361	350	323	294	283	297	301	357
Woj. centralne	167	171	170	159	145	139	142	148	177
„ wschodnie	31	31	30	26	24	23	25	26	33
„ zachodnie	77	79	75	68	63	62	65	62	71
„ południowe	76	80	75	70	62	59	65	65	76
Drożdże piekarskie w *tonach*									
Polska	.	8 815	8 601	8 767	7 965	6 996	7 436	7 540	7 527
Woj. centralne	.	3 601	3 381	3 664	3 193	2 862	3 131	3 177	3 160
„ wschodnie	.	886	890	885	839	689	757	783	801
„ zachodnie	.	1 658	1 573	1 392	1 413	1 171	1 167	1 224	1 199
„ południowe	.	2 670	2 757	2 826	2 520	2 274	2 381	2 356	2 367
Piwo w tysiącach *hl*									
Polska	2 419	2 620	2 527	1 906	1 410	1 027	1 117	1 065	1 114
Woj. centralne	596	631	702	500	376	276	294	301	308
„ wschodnie	116	129	120	78	71	62	57	56	64
„ zachodnie	691	783	732	597	434	337	363	337	322
„ południowe	1 016	1 077	973	731	529	352	403	371	420

a W tym w woj. centralnych 183 tys. *hl*, wschodnich 44 tys. *hl*, zachodnich 71 tys. *hl*, południowych 48 tys. *hl*.

TABL. 4. SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1929 – 1936

Na jednego mieszkańca

Artykuły Województwa	Jednostka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Węgiel kamienny[a]	kg	726	540	479	378	376	383	412	458
Woj. centralne	,,	618	426	409	344	344	341	384	426
,, wschodnie	,,	63	44	38	27	23	22	25	32
,, zachodnie	,,	2 482	1 975	1 671	1 255	1 282	1 353	1 397	1 541
,, południowe	,,	395	274	246	195	179	174	190	217
Surówka	,,	23	15	11	6	9	12	12	17
Stal	,,	46	40	33	18	26	26	28	34
Żelazo walcowane[b]	,,	12,5	9,3	6,0	3,1	3,6	5,2	6,1	7,4
Woj. centralne	,,	13,5	11,0	6,4	2,4	3,0	4,1	8,1	9,1
,, wschodnie	,,	2,4	2,4	1,3	0,9	1,1	1,6	1,8	2,8
,, zachodnie	,,	28,8	16,4	14,5	9,2	10,8	14,3	8,7	11,5
,, południowe	,,	8,7	7,1	3,9	2,3	2,3	3,4	4,3	5,5
Ołów surowy	g	694	819	358	190	365	281	507	391
Cynk surowy	,,	1 500	1 600	730	300	250	330	290	370
Kwas siarkowy (50°Bé)	kg	12,4	7,9	5,5	4,4	5,6	6,3	5,3	6,3
Cegła budowlana	szt.	50	40	32	27	29	35	38	47
Cement	kg	32	26	16	11	12	22	24	27
Materiały drzewne tarte	m^3	0,07	0,06	0,05	0,06	0,05	0,07	.	.
Szkło taflowe	g	953	746	509	575	545	759	789	830
Olej lniany	,,	158	109	158	117	201	150	186	.
Biel cynkowa	,,	133	150	52	102	116	126	130	148
Ekstrakty garbarskie	,,	505	654	551	746	593	617	648	733
Skóry podeszwowe	,,	450	480	420	430	420	480	500	498
Przędza bawełniana i odpadki bawełniane	,,	2 189	1 937	1 752	1 744	1 904	2 103	2 215	2 303
Przędza wełniana	,,	923	682	729	647	697	761	863	941
Przędza jedwabiu sztucznego	,,	85	72	93	77	91	126	148	148
Przędza lniana	,,	55	45	50	68	86	132	165	178
Celuloza	kg	.	2,3	1,8	1,7	1,7	2,3	2,3	2,7
Masa drzewna	,,	.	1,4	1,1	1,2	1,3	1,5	1,5	1,8
Papier gazetowy	,,	.	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,9	.
Papier pakowy	,,	.	1,6	1,2	1,3	1,3	1,5	1,6	.
Benzyna i gazolina	,,	3,2	4,1	2,6	2,3	2,5	2,1	2,5	2,3
Nafta	,,	4,4	4,2	3,5	3,0	3,3	3,5	3,6	3,7
Woj. centralne	,,	4,5	4,2	3,4	3,1	.	.	.	.
,, wschodnie	,,	3,5	3,3	3,3	2,3	.	.	.	.
,, zachodnie	,,	4,5	4,0	3,7	3,2	.	.	.	.
,, południowe	,,	4,7	4,6	3,7	3,1	.	.	.	.
Gaz świetlny	m^3	7,9	5,4	5,5	4,8	4,4	4,3	4,3	4,4
Prąd elektryczny	kWh	99	91	80	69	73	79	82	84
Zapałki	pud.	24	25	17	17	15	12,2[c]	11,4[c]	10,4[c]
Cukier	kg	11,9	11,3	10,1	9,1	8,6	8,9	9,0	10,5
Woj. centralne	,,	13,9	13,2	11,9	10,7	10,1	10,2	10,5	12,4
,, wschodnie	,,	5,9	5,7	4,6	4,3	4,0	4,3	4,4	5,5
,, zachodnie	,,	18,2	17,3	15,2	13,8	13,5	13,9	13,1	14,8
,, południowe	,,	9,8	9,2	8,2	7,1	6,8	7,4	7,3	8,4

a Bez zużycia kolei, żeglugi, kopalń na cele techniczne i na deputaty. *b* Tylko sprzedaż prywatnym odbiorcom. Ob. tabl. 2, str. 142. *c* Zapałki kresowe (około 24 szt.) przeliczono na pudełka po około 48 szt.

Uwaga. Dla artykułów, dla których nie można było ustalić sprzedaży w kraju, jako spożycie przyjęto produkcję więcej przywóz z zagranicy, mniej wywóz za granicę. (dok. str. 145)

TABL. 4. SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1929 – 1936 (dok.)

Na jednego mieszkańca

Artykuły Województwa	Jednostka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Sól jadalna	*kg*	9,9	9,8	9,2	8,7	8,4	8,4	8,1	8,4
Woj. centralne . .	,,	10,0	10,0	9,4	8,8	9,0	8,8	8,5	8,7
,, wschodnie .	,,	10,2	10,4	9,4	8,0	8,0	8,6	8,2	8,9
,, zachodnie . .	,,	8,5	8,6	8,6	8,8	8,4	7,9	7,8	8,1
,, południowe .	,,	10,2	9,8	9,0	8,9	7,8	7,9	7,5	7,6
Ryż	,,	.	1,2	1,3	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
Piwo	*l*	8,4	8,0	5,9	4,3	3,1	3,4	3,2	3,3
Woj. centralne . .	,,	4,8	5,3	3,7	2,8	2,0	2,1	2,1	2,2
,, wschodnie .	,,	2,4	2,2	1,4	1,2	1,1	1,0	1,0	1,1
,, zachodnie . .	,,	17,8	16,4	13,2	9,5	7,3	7,8	7,1	6,7
,, południowe .	,,	12,8	11,5	8,6	6,1	4,0	4,6	4,2	4,7
Spirytus konsumc. 100°	,,	1,6	1,2	0,9	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0
Woj. centralne . .	,,	1,9	1,5	1,1	0,9	1,0	1,0	1,2	1,3
,, wschodnie .	,,	1,4	1,0	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
,, zachodnie . .	,,	1,9	1,5	1,2	1,1	1,2	1,2	1,4	1,5
,, południowe .	,,	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Drożdże	*kg*	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Woj. centralne . .	,,	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
,, wschodnie .	,,	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
,, zachodnie . .	,,	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
,, południowe .	,,	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Tytoń	zł	23	23	21	17	15	14	14	14
Woj. centralne . .	,,	21	21	19	16	14	13	13	13
,, wschodnie .	,,	12	12	11	8	7	7	7	7
,, zachodnie . .	,,	39	39	35	29	26	27	26	25
,, południowe .	,,	25	24	22	18	15	15	14	15
Mydło	*kg*	1,2	1,3	1,1	1,0	1,1	1,3	1,4	.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 4, str. 144.

TABL. 5. SPOŻYCIE MIĘSA W POLSCE W LATACH 1928–1932, 1934–1936

Rodzaje mięsa	Produkcja	Nadwyżka wywozu nad przywozem	Pozostałość na spożycie	Spożycie na jednego mieszkańca			
	1936			1928–1932[a]	1934	1935	1936
	w tys. *q*			w *kg*			
Ogółem	**7 400,8**	**523,5**	**6 877,3**	**18,7**	**18,6**	**19,2**	**20,2**
Wołowe . . .	1 851,5	0,1	1 851,4	5,9	4,8	5,0	5,4
Cielęce	607,4	4,5	602,9	1,5	1,6	1,6	1,8
Wieprzowe . .	4 819,7	495,1	4 324,6	11,0	12,0	12,3	12,7
Baranie . . .	104,9	6,7	98,2	0,3	0,2	0,3	0,3
Końskie . . .	17,3	17,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0

a Przeciętne roczne.

Uwaga. Ubój zwierząt gospodarskich ob. dział VI, tabl. 33, str. 82.

TABL. 6. SPOŻYCIE MIĘSA W WIELKICH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1931 – 1935[a]

Na jednego mieszkańca

Miasta	1931	1932	1933	1934	1935
	w *kg*				
Warszawa . . .	45,9	47,4	49,7	45,0	45,7
Łódź	34,3	40,4	41,7	37,9	37,7
Lwów	.	46,0	47,3	43,6	41,7
Poznań	65,9	63,8	58,2	59,0	55,7
Kraków	67,5	62,7	55,6	52,7	58,6
Wilno	33,9	37,1	35,6	29,4	29,4
Częstochowa . .	42,4	40,2	37,9	36,1	36,0

a Bez spożycia wędlin dowożonych do miast z prowincji.

TABL. 7. SPOŻYCIE WODY, GAZU I ELEKTRYCZNOŚCI W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1928, 1933–1935

Miasta Lata	Woda (wodociągi) na jednego mieszkańca w *m*³	Gaz ogółem w tys. *m*³	Gaz w tym na oświetlenie ulic w tys. *m*³	Gaz na jednego mieszkańca w *m*³ *a*	Elektryczność ogółem w tys. *kWh*	Elektryczność w tym na oświetlenie ulic w tys. *kWh*	Elektryczność na jednego mieszkańca w *kWh* *a* siła	Elektryczność na jednego mieszkańca w *kWh* *a* światło
Warszawa 1928	*31,9*	53 687	4 496	*45,2*	86 784	2 825	*33,1*[b]	*34,0*[b]
1933	*25,9*	48 042	3 773	*40,6*	88 112	2 780	*25,9*[b]	*33,0*[b]
1934	*26,2*	45 727	3 962	*34,1*	95 710	2 568	*28,1*[b]	*35,7*[b]
1935	*25,4*	46 151	4 216	*34,3*	107 239	2 643	*34,0*[bc]	*38,3*[bd]
Łódź . . 1928	—	7 188	1 285	*10,0*	79 159	839	*105,5*	*27,4*
1933	—	7 504	1 846	*9,2*	87 805	2 688	*109,2*	*28,8*
1934	—	7 541	1 915	*9,0*	98 314	3 056	*123,5*	*28,5*
1935	—	7 675	1 890	*9,1*	97 423	3 403	*120,4*	*27,3*
Lwów . . 1928	*34,4*	8 954	2 406	*37,2*	24 690	108	*60,3*	*42,2*
1933	*24,4*	12 006	2 907	*28,9*	29 283	647	*55,4*	*35,2*
1934	*24,2*	11 604	2 980	*25,7*	30 025	737	*58,4*	*34,0*
1935	*24,2*	12 056	2 979	*26,6*	34 768	780	*63,8*	*34,0*
Poznań . 1928	*37,3*	21 917	6 237	*69,4*	17 624	.	*32,4*	*41,2*
1933	*34,8*	18 190	5 609	*50,1*	22 040	717	*40,8*	*35,1*
1934	*35,4*	18 254	5 563	*50,2*	23 679	826	*45,0*	*36,5*
1935	*36,1*	19 274	6 070	*50,9*	22 755	922	*59,3*	*29,2*
Kraków . 1928	*59,2*	8 659	1 565	*34,6*	22 920	1 127	*62,4*	*43,9*
1933	*53,9*	8 877	1 909	*30,8*	24 307	1 959	*57,5*	*41,2*
1934	*40,8*	9 275	1 818	*32,3*	27 617	1 966	*67,6*	*43,5*
1935	*37,2*	9 246	1 911	*31,2*	29 487	2 047	*72,8*	*43,8*
Wilno . 1928	*6,2*	618	.	*3,2*	6 525	558	*1,9*	*16,7*
1933	*7,6*	398	.	*1,9*	7 820	908	*8,9*	*14,8*
1934	*8,3*	459	.	*2,2*	8 384	935	*9,6*	*14,5*
1935	*7,1*	357	.	*1,7*	6 678	1 076	*10,8*	*16,2*
Katowice 1928	*23,8*	3 255	840	*19,5*	.	354	.	*74,4*
1933	*32,6*	2 883	623	*17,5*	29 770	499	*153,4*	*73,7*
1934	*31,5*	3 218	623	*19,9*	31 530	504	*162,7*	*75,6*
1935	*33,1*	3 493	621	*21,9*	37 744	538	*202,9*	*80,3*

a Bez zużycia na oświetlenie ulic. *b* Bez zużycia instytucji miejskich. *c*, *d* Ze spożyciem instytucji miejskich: *c* 45,6; *d* 39,9.

TABL. 8. SPOŻYCIE[a] NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W WAŻNIEJSZYCH KRAJACH W LATACH 1929–1931 i 1932–1934

Przeciętne roczne na jednego mieszkańca

Kraje	1929–1931	1932–1934
Pszenica *kg*		
Francja	210	247
Hiszpania	177	195
Belgia	195	193
Włochy	199	186
Węgry	165	184
Anglia	158	158
Szwecja	112	136
Jugosławia	153	132
Niemcy	77	81
Polska	50	48
Żyto *kg*		
Polska	159	159
Z.S.R.R.	136	132
Czechosłow.	116	129
Niemcy	113	128
Austria	92	98
Belgia	75	87
Węgry	68	78
Szwecja	72	75
Francja	20	21
St. Zj. Am.	8	6
Włochy	4	4
Ziemniaki *kg*		
Polska	814	768
Niemcy	680	705
Belgia	429	463
Austria	411	386
Francja	375	383
Dania	275	365
Holandia	355	349
Norwegia	289	327
Szwecja	280	325
Finlandia	243	305
Węgry	207	205
Hiszpania	194	200
Anglia	113	125
Cukier *kg*		
Dania	49,9	50,4
Anglia	46,4	49,3
St. Zj. Am.	49,2	45,1
Szwecja	40,8	45,0
Holandia	39,2	36,1
Belgia	27,4	28,0
Austria	32,1	25,7
Francja	26,6	24,0
Niemcy	26,7	19,1
Czechosłow.	31,5	18,1
Hiszpania	13,4	11,0
Cukier *kg* (dok.)		
Polska	10,9	8,9
Włochy	10,1	7,1
Z.S.R.R.	8,0	6,4
Kawa *kg*		
Dania	7,8	7,1
Szwecja	7,5	6,9
Norwegia	6,0	5,6
Belgia	5,9	5,5
Holandia	4,7	4,9
Francja	4,3	4,5
Finlandia	4,9	4,2
Niemcy	2,4	2,1
Włochy	1,1	0,9
Anglia	0,4	0,4
Polska	0,3	0,2
Herbata *kg*		
Anglia	4,49	4,39
Irlandia W.P.	3,70	3,52
Holandia	1,71	1,61
Dania	0,16	0,16
Niemcy	0,09	0,07
Szwecja	0,07	0,06
Norwegia	0,06	0,06
Polska	0,07	0,05
Francja	0,04	0,04
Finlandia	0,04	0,03
Belgia	0,03	0,03
Wino *l*		
Francja	166,9	176,4
Włochy	89,8	84,3
Hiszpania	74,7	76,1
Szwajcaria	43,8	41,9
Węgry	35,2	28,7
Austria	21,0	15,8
Belgia	4,9	3,4
Anglia	1,4	1,3
Norwegia	1,6	1,2
Dania	1,6	1,1
Holandia	1,7	1,0
Polska	0,1	0,0
Piwo *l*		
Belgia	210,5	182,1
Anglia	68,7	71,9
Szwajcaria	64,8	60,5
Dania	58,2	53,5
Niemcy	54,8	42,1
Szwecja	47,1	41,7
Piwo *l* (dok.)		
Francja	34,6	33,2
Holandia	26,9	19,4
Polska	7,4	3,6
Spirytus czysty 100° *l*		
Francja	2,75	2,54
Dania	2,10	2,10[b]
Belgia	1,50	1,12[b]
Polska	1,2	0,8
Norwegia	1,11	1,00[b]
Niemcy	0,94	0,69[b]
Tytoń *kg*		
Holandia	3,3	3,5
Belgia	3,2	3,1
St. Zj. Am.	2,8	2,5
Dania	1,9	2,0
Niemcy	2,0	1,7
Anglia	1,5	1,5
Szwecja	1,4	1,3
Francja	1,3	1,3
Norwegia	1,0	1,0
Polska	0,7	0,5
Węgiel[c] *kg*		
Anglia	4 188	3 706
Belgia	4 384	3 323
St. Zj. Am.	3 786	2 688
Kanada	2 750	2 224
Niemcy	2 277	1 837
Francja	2 131	1 624
Holandia	1 865	1 495
Czechosłow.	1 770	1 250
Szwecja	1 141	1 133
Austria	923	608
Polska	854	553
Prąd elektryczny *kWh*		
Szwecja	824	874
Belgia	521	480
Australia	370	409
Niemcy	443	408
Anglia	353	403
Austria	370	354
Francja	353	348
Japonia	217	269
Włochy	243	264
Holandia	228	254
Czechosłow.	204	180
Z.S.R.R.	53	102
Polska	90	74
Rumunia	29	38

a Za spożycie przyjęto produkcję więcej przywóz z zagranicy, mniej wywóz za granicę. Nie uwzględniono ruchu zapasów. Spożycie Polski łącznie z W. M. Gdańskiem. *b* Lata 1931–1933. *c* Węgiel kamienny oraz węgiel brunatny, koks i brykiety w przeliczeniu na węgiel kamienny.

TABL. 9. DOMY SKŁADOWE[a] W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

A. Obroty towarowe

Towary	Obroty 1935 Przyjęto	Obroty 1935 Wydano	Obroty 1936 Przyjęto	Obroty 1936 Wydano	Stan w dn. 31.XII 1936
	w tysiącach q				
Ogółem	**1 158,8**	**1 105,8**	**2 194,2**	**2 004,3**	**397,2**
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i artykuły spożywcze	558,5	526,2	1047,1	961,9	171,7
w tym: strączkowe	5,0	2,7	86,9	63,8	25,8
mąki, kasze, krochmale	84,7	61,5	454,4	387,5	98,8
nasiona	10,7	8,0	41,7	39,6	6,0
owoce, jagody,—jadalne	280,0	260,6	181,5	204,4	7,6
jaja, nabiał	86,0	89,0	169,4	163,1	6,9
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne	59,4	36,3	126,8	89,9	69,4
Skóry, futra, wyroby skórzane .	7,5	6,2	16,9	17,4	2,3
Surowce włókien. i wyroby z nich	383,4	388,7	491,4	467,7	88,7
w tym bawełna	301,2	306,0	400,8	375,7	76,8
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	1,2	1,4	1,7	1,3	0,8
Drewno, wyroby drzewne i koszykarskie	27,6	29,0	24,2	23,4	1,2
Papier i wyroby z niego . . .	15,0	14,9	21,4	16,9	7,0
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	80,0	80,7	344,7	343,2	3,4
Metale nieszlach. i wyroby z nich	8,2	6,3	28,8	28,0	4,3
Maszyny, aparaty, sprzęt elektrotechniczny	2,8	2,3	4,3	3,7	4,3
Inne	15,2	13,8	86,9	50,9	44,1

B. Obroty warrantowe

Towary	Obroty 1935 Kredyty udzielone	Obroty 1935 Kredyty spłacone	Obroty 1936 Kredyty udzielone	Obroty 1936 Kredyty spłacone	Stan w dn. 31.XII 1936 Liczba warrantów	Stan w dn. 31.XII 1936 Kredyty udzielone w tys. zł
	w tysiącach złotych					
Liczba warrantów	*359*	*359*	*412*	*469*	*23*	×
Ogółem	**6 682**	**6 737**	**5 715**	**6 513**	×	**395**
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i artykuły spożywcze	1 161	1 092	1 409	1 552	11	104
w tym: mąki, kasze, krochmale	956	871	871	958	—	—
jaja, nabiał	—	13	234	273	—	—
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne	425	463	229	251	—	—
Skóry, futra, wyroby skórzane . .	91	162	36	40	—	—
Surowce włókien. i wyroby z nich	4 966	4 981	4 023	4 653	11	285
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	—	—	12	12	—	—
Drewno, wyroby drzewne i koszykarskie	33	33	—	5	—	—
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	6	6	6	—	1	6

a Przedsiębiorstwa, które otrzymały koncesję na otwarcie i prowadzenie domu składowego; przedsiębiorstw takich jest w Polsce 9.

TABL. 10. TARGI MAŁE I WIELKIE W POLSCE W 1932 R.

Województwa	Miejscowości targowe				Na jedną miejscowość targową przypada przeciętnie	
	ogółem	w których odbywają się				
		tylko targi małe	tylko targi wielkie	targi małe i wielkie	km^2	tys. ludności
Polska	**1 397**	**363**	**459**	**575**	**278**	**23**
Woj. centralne . .	445	99	159	187	309	26
„ wschodnie . .	351	108	132	111	355	20
„ zachodnie . .	303	38	91	174	156	15
„ południowe .	298	118	77	103	265	29

TABL. 11. WYSTAWY I TARGI GOSPODARCZE W POLSCE[a] W LATACH 1934–1936

Wystawy i targi	Liczba wystaw							Liczba wystawców	Zwiedzający w tys.
	1934	1935	1936						
			Polska	Województwa					
				centralne	wschodnie	zachodnie	południowe	1936	
O charakterze ogólnym	6	7	8	—	2	4	2	4 172	504.6
Płodów rolnych . .	7	6	5	1	—	4	—	460	19,8
Hodowlane	13	2	5	2	—	2	1	270	.
Przetworów produktów hodowlanych .	8	8	2	—	1	1	—	689	32,3
Przemysłowe i rzemieślnicze	9	8	10	7[b]	—	2	1	1 449	1 049,3
Inne	4	7	5	1	—	2	2	617	267.4

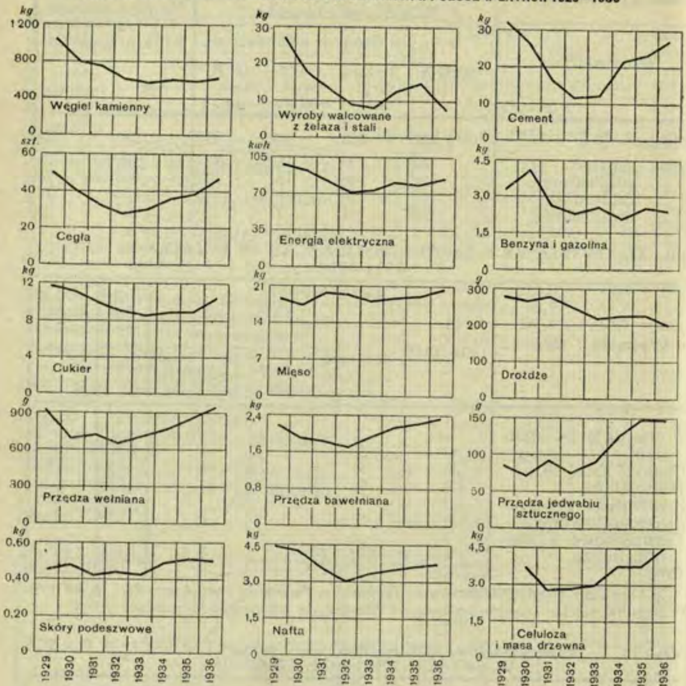
a Łącznie z Międzynarodowymi Targami w Poznaniu i we Lwowie. *b* W tym „Pociąg–Wystawa" zorganizowany w Warszawie odwiedził 78 miejscowości.

TABL. 12. WYSTAWCY NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH W POLSCE W LATACH 1928, 1932, 1934–1936

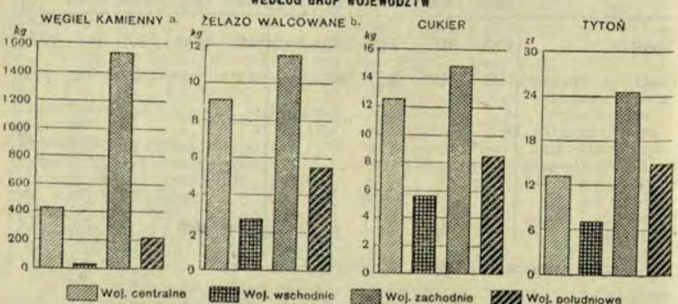
Wystawcy	Międzynarodowe Targi w Poznaniu					Targi Wschodnie we Lwowie				
	1928	1932	1934	1935	1936	1928	1932	1934	1935	1936
Ogółem	**1620**	**315**	**893**	**1331**	**2003**	**1602**	**1047**	**901**	**1011**	**1030**
Wystawcy krajowi	1161[a]	219[a]	703	1003	1589	1132[a]	908[a]	778	861	848
z województw:										
centralnych	} 362	75	235	355	473	} 245	} 118	100	126	136
wschodnich .		—	27	48	189			18	11	16
zachodnich .	656[a]	126[a]	377	483	723	116[a]	44[a]	51	106	129
południowych	143	18	64	117	204	771	746	609	618	567
Wystawcy z W. M. Gdańska . . .	.	.	8	13	20	.	.	3	5	6
Wystawcy zagraniczni	459	96	182	315	394	470	139	120	145	176

a Łącznie z wystawcami z W. M. Gdańska.

SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE W LATACH 1929—1936

SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE W 1936 R. WEDŁUG GRUP WOJEWÓDZTW

a. Bez zużycia kolei, żeglugi, kopalń na cele techniczne i na deputaty b. „Tylko sprzedaż prywatnym odbiorcom

DZIAŁ X. HANDEL ZAGRANICZNY

Dane dla Polski odnoszą się do polskiego obszaru celnego (Rzeczpospolita Polska i W. M. Gdańsk) i dotyczą handlu specjalnego. Handel specjalny obejmuje towary przywiezione z zagranicy i dopuszczone do wewnętrznego obrotu oraz towary wywiezione za granicę, a wyprodukowane lub uszlachetnione na polskim obszarze celnym. Handel specjalny nie obejmuje tranzytu, towarów na składach wolnocłowych i obrotu czasowego.

TABL. 1. BILANS HANDLOWY POLSKI W LATACH 1926 – 1936[a]

Wyszczególnienie	1926[b]	1927[b]	1928[b]	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych										
Przywóz	1 539	2 892	3 362	3 111	2 246	1 468	862	827	799	861	1 003
Wywóz	2 246	2 515	2 508	2 813	2 433	1 879	1 084	960	975	925	1 026
Saldo	+ 707	— 377	— 854	— 298	+187	+411	+222	+133	+176	+ 64	+ 23

a Bez złota i srebra oraz monet. *b* Bez obrotu uszlachetniającego.

TABL. 2. BILANS HANDLOWY NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928, 1935 i 1936

Kraje	1928			1935			1936		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w miliardach złotych								
Polska	3,4[a]	2,5[a]	— 0,9[a]	0,9	0,9	+ 0,0	1,0	1,0	+ 0,0
Anglia	46,7	31,4	—15,3	18,2	11,0	— 7,2	20,7	11,5	— 9,2
Austria	4,1	2,8	— 1,3	1,2	0,9	— 0,3	1,2	1,0	— 0,2
Belgia	7,9	7,7	— 0,2	3,3	3,0	— 0,3	3,8	3,5	— 0,3
Czechosłowacja	5,1	5,6	+ 0,5	1,5	1,6	+ 0,1	1,6	1,7	+ 0,1
Dania	3,9	3,7	— 0,2	1,5	1,4	— 0,1	1,6	1,6	— 0,0
Estonia	0,3	0,3	— 0,0	0,1	0,1	+ 0,0	0,1	0,1	— 0,0
Francja	18,6	17,9	— 0,7	7,3	5,4	— 1,9	8,0	4,9	— 3,1
Holandia	9,6	7,1	— 2,5	3,4	2,4	— 1,0	3,4	2,5	— 0,9
Niemcy	29,7	26,1	— 3,6	8,8	9,1	+ 0,3	9,0	10,1	+ 1,1
Rumunia	1,7	1,4	— 0,3	0,5	0,8	+ 0,3	0,5	0,8	+ 0,3
Szwajcaria	4,7	3,7	— 1,0	2,2	1,4	— 0,8	1,9	1,4	— 0,5
Szwecja	4,1	3,8	— 0,3	2,0	1,7	— 0,3	2,2	2,0	— 0,2
Włochy	10,5	7,0	— 3,5	3,4	2,3	— 1,1	2,3	2,1	— 0,2
Z.S.R.R.	4,4	3,7	— 0,7	1,1	1,7	+ 0,6	1,4	1,4	+ 0,0
Japonia	8,8	7,9	— 0,9	3,7	3,7	— 0,0	4,1	4,0	— 0,1
Kanada	10,9	12,0	+ 1,1	2,9	4,4	+ 1,5	3,4	5,4	+ 2,0
Stany Zjedn. Am.	36,3	44,8	+ 8,5	10,7	11,8	+ 1,1	12,8	12,7	— 0,1

a Bez obrotu uszlachetniającego.

TABL. 3. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW W ZŁOTYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA W LATACH 1913, 1928, 1934 i 1935

Kraje	1913	1928	1934	1935	Kraje	1913	1928	1934	1935
Szwajcaria	1 438	2 033	917	846	Czechosłow.	.	733	197	205
Dania	1 191	2 171	804	791	Estonia	.	552	159	194
Belgia	1 871	1 891	777	748	Stany Zj. Am.	382	676	153	175
Holandia	.	2 178	745	687	Japonia	125	334	130	141
Anglia	1 117[a]	1 708	609	625	Włochy	297	433	138	96
Kanada	1 263	2 333	567	603	Węgry	.	370	90	92
Szwecja	707	1 285	574	597	Rumunia	.	183	73	73
Francja	663	901	331	303	Polska	.	193	52	53
Niemcy	658	877	276	269	Z.S.R.R.	96	53	17	17

a Z Irlandią W. P.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 4. OBROTY HANDLU ŚWIATOWEGO W LATACH 1929–1936

Części świata Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	W miliardach złotych							
Ogółem	**611,6**	**495,3**	**353,9**	**239,5**	**215,5**	**207,6**	**212,0**	**230,8**
Europa	320,8	275,8	204,8	134,5	120,4	114,3	112,1	120,4
w tym:								
Anglia	79,8	66,3	47,8	31,7	29,3	28,8	29,2	32,2
Niemcy	57,2	47,6	34,7	22,1	19,3	18,0	17,9	19,1
Francja	37,9	33,3	25,4	17,3	16,4	14,3	12,7	12,9
Belgia	16,7	14,1	11,6	7,7	7,2	6,8	6,3	7,3
Holandia	17,0	14,8	11,5	7,7	6,9	6,3	5,8	5,9
Włochy	17,3	13,8	10,1	6,9	6,2	5,9	5,7	4,4
Szwecja	8,6	7,7	5,7	3,4	3,3	3,6	3,7	4,2
Szwajcaria	8,2	7,4	6,1	4,3	4,1	3,8	3,5	3,3
Czechosłowacja	10,7	8,7	6,6	3,9	3,1	3,1	3,1	3,3
Dania	8,0	7,6	6,0	3,7	3,2	3,0	2,9	3,2
Z. S.R.R.	8,3	9,6	8,8	5,9	3,9	3,0	2,8	2,8
Austria	6,8	5,7	4,3	2,5	1,9	2,0	2,1	2,2
Polska	5,9	4,7	3,3	1,9	1,8	1,8	1,8	2,0
Finlandia	3,0	2,4	1,7	1,1	1,2	1,3	1,3	1,6
Węgry	3,3	2,7	1,7	1,0	1,1	1,2	1,3	1,5
Ameryka Północna	107,9	79,4	51,4	34,1	28,0	27,0	30,2	34,6
w tym:								
Stany Zjedn. Am.	84,6	61,5	39,8	25,9	21,4	19,8	22,5	25,5
Kanada	22,5	17,1	10,9	7,8	6,3	6,9	7,3	8,8
Ameryka Środkowa i Południowa	52,3	38,8	26,0	17,2	16,2	16,3	17,4	18,9
w tym:								
Argentyna	15,4	10,1	6,9	5,3	4,5	4,0	4,3	4,5
Brazylia	7,9	5,2	3,4	2,5	2,8	2,6	2,6	3,0
Meksyk	4,2	3,4	2,3	1,4	1,2	1,4	1,7	1,8
Afryka	28,4	24,1	18,2	15,0	14,2	13,3	14,3	15,3
w tym:								
Związek Płd. Afr.	7,8	6,4	5,3	4,4	4,2	4,0	4,6	5,2
Alger	3,4	3,5	2,9	2,7	2,8	2,2	1,9	1,8
Egipt	4,6	3,4	2,3	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7
Azja	85,7	65,2	46,6	32,7	30,5	30,9	31,7	34,2
w tym:								
Japonia	17,5	12,9	10,1	6,8	6,6	6,9	7,4	8,1
Indie Brytyjskie	18,6	14,2	9,1	6,3	5,8	5,5	5,7	6,0
Malaje Brytyjskie	9,1	6,9	4,1	2,5	2,5	3,2	3,2	3,5
Indie Holenderskie	9,2	7,3	4,8	3,3	2,9	2,8	2,6	3,0
Chiny bez Mandżurii	9,8	7,0	5,5	3,9	3,6	2,8	2,9	2,6
Oceania	16,5	12,0	6,9	6,0	6,2	5,8	6,3	7,4
w tym:								
Australia	11,6	7,8	4,3	4,0	4,3	3,9	4,4	5,0
N. Zelandia	4,4	3,6	2,2	1,7	1,5	1,6	1,7	2,1
	Wskaźniki wartości obrotu. Rok 1929 = 100							
Ogółem	***100,0***	***81,0***	***57,9***	***39,2***	***35,2***	***33,9***	***34,7***	***37,9***
Europa z Z.S.R.R.	*100,0*	*86,0*	*63,8*	*41,9*	*37,5*	*35,6*	*35,0*	*37,5*
Ameryka Północna	*100,0*	*73,6*	*47,6*	*31,6*	*26,0*	*25,1*	*28,0*	*32,1*
Ameryka Środk. i Płd.	*100,0*	*74,0*	*49,7*	*32,8*	*30,9*	*31,1*	*33,2*	*36,1*
Afryka	*100,0*	*85,0*	*64,3*	*52,8*	*50,1*	*47,0*	*50,5*	*53,8*
Azja	*100,0*	*76,2*	*54,4*	*38,3*	*35,7*	*36,0*	*37,0*	*40,0*
Oceania	*100,0*	*72,6*	*41,8*	*36,3*	*37,1*	*35,1*	*38,3*	*44,7*
	Wskaźniki cen w złocie[a]. Rok 1929 = 100							
Ogółem	***100,0***	***87,1***	***67,8***	***52,9***	***47,0***	***45,0***	***42,0***	***44,0***
	Wskaźniki ilości obrotu[b]. Rok 1929 = 100							
Ogółem	***100,0***	***92,8***	***85,3***	***73,9***	***74,9***	***77,2***	***82,1***	***85,5***

a Wskaźniki cen artykułów eksportowych. *b* Wskaźniki otrzymane po eliminacji wahań cen.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, Genewa 1937.

TABL. 5. HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI W LATACH 1928, 1935 i 1936

Części świata Kraje	1928		1935		1936			
	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz
	w milionach złotych						%	
Ogółem	**3 362**	**2 508**	**861**	**925**	**1 003**	**1 026**	***100,0***	***100,0***
w tym:								
Europa	2 591	2 434	565	786	651	869	*64,9*	*84,7*
w tym: Anglia	313	227	117	181	142	222	*14,1*	*21,6*
Austria	221	311	41	59	45	59	*4,5*	*5,7*
Belgia	67	57	26	57	43	84	*4,3*	*8,2*
Bułgaria . . .	7	2	5	2	9	5	*0,9*	*0,5*
Czechosłowacja	213	296	35	53	36	49	*3,5*	*4,8*
Dania	53	76	10	28	8	26	*0,8*	*2,6*
Estonia	2	6	1	2	2	2	*0,2*	*0,2*
Finlandia . . .	3	25	1	16	2	17	*0,2*	*1,7*
Francja . . .	249	43	42	33	43	44	*4,3*	*4,3*
Grecja	3	2	5	6	6	7	*0,6*	*0,6*
Hiszpania . .	3	5	11	16	9	7	*0,9*	*0,7*
Holandia . . .	139	78	28	35	37	46	*3,7*	*4,5*
Jugosławia . .	11	25	9	8	9	8	*0,9*	*0,8*
Łotwa	18	60	1	7	1	4	*0,1*	*0,4*
Niemcy . . .	903	859	124	140	143	145	*14,2*	*14,2*
Norwegia . . .	16	21	9	19	15	21	*1,5*	*2,1*
Portugalia . .	2	0	3	2	3	4	*0,3*	*0,4*
Rumunia . . .	38	54	5	8	5	3	*0,5*	*0,3*
Szwajcaria . .	89	17	24	13	23	11	*2,3*	*1,1*
Szwecja . . .	70	110	20	49	29	60	*2,9*	*5,8*
Turcja	2	2	1	1	4	2	*0,4*	*0,2*
Węgry	44	43	5	5	5	6	*0,5*	*0,6*
Włochy . . .	83	49	26	30	17	22	*1,7*	*2,1*
Z.S.R.R. . . .	39	39	15	11	16	9	*1,6*	*0,9*
Azja	123	34	62	40	73	32	*7,3*	*3,1*
w tym: Chiny z Mandżurią	3	9	3	7	4	5	*0,4*	*0,5*
Indie Brytyjskie	109	2	32	6	36	7	*3,6*	*0,7*
Indie Holend. .	8	7	15	0	13	1	*1,3*	*0,1*
Japonia	1	11	2	5	2	6	*0,2*	*0,6*
Palestyna . . .	0	1	4	14	6	7	*0,6*	*0,7*
Persja	0	2	1	4	1	2	*0,1*	*0,2*
Syria	0	0	0	2	2	2	*0,2*	*0,2*
Afryka	30	8	34	17	49	19	*4,9*	*1,8*
w tym: Egipt	14	3	15	5	17	6	*1,8*	*0,6*
Związek Południ.-Afrykański . .	3	3	6	5	9	7	*0,9*	*0,6*
Ameryka	594	32	175	69	183	95	*18,2*	*9,3*
w tym: Argentyna . .	42	6	16	12	28	15	*2,7*	*1,5*
Brazylia . . .	21	3	15	5	14	5	*1,4*	*0,5*
Chile	42	1	1	0	2	0	*0,2*	*0,0*
Kanada . . .	9	0	1	5	2	1	*0,2*	*0,1*
Kolumbia . .	0	0	5	0	6	1	*0,6*	*0,1*
Stany Zj. Am. .	467	19	123	43	119	67	*11,9*	*6,6*
Urugwaj . . .	1	0	3	0	2	1	*0,2*	*0,1*
Oceania	24	0	24	0	47	0	*4,7*	*0,0*
w tym: Australia . . .	23	0	20	0	38	0	*3,8*	*0,0*
Nowa Zelandia	1	0	4	0	9	0	*0,9*	*0,0*

TABL. 6. UDZIAŁ PROCENTOWY POLSKI W HANDLU ZAGRANICZNYM NIEKTÓRYCH KRAJÓW[a] W LATACH 1928 i 1931 – 1935

Kraje	Przywóz z Polski						Wywóz do Polski					
	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1928	1931	1932	1933	1934	1935
Anglia	0,5	0,1	0,9	1,0	1,0	1,0	0,7	0,5	0,5	0,7	1,0	1,1
Austria	9,3	8,2	7,7	6,3	6,3	6,3	5,5	4,0	3,6	3,9	3,7	4,0
Belgia	0,8	1,1	1,2	1,3	1,8	1,8	0,5	0,6	0,6	0,8	0,8	1,0
Czechosłowacja .	6,6	5,3	4,6	3,1	3,7	3,7	4,0	3,0	2,5	2,8	2,0	3,3
Dania	1,6	2,3	2,4	2,0	2,2	2,0	1,2	0,5	0,8	0,7	0,6	0,6
Estonia	4,8	7,4	3,9	3,1	3,2	1,8	0,7	0,9	1,2	1,5	0,8	0,8
Finlandia	1,2	3,6	2,8	3,4	2,8	2,5	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2
Francja	0,4	1,1	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	1,0	1,6	0,9	0,9	0,8
Holandia	1,0	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,1	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2
Jugosławia . . .	2,7	1,4	1,9	1,7	1,9	1,7	1,4	1,0	1,9	1,2	1,3	1,7
Litwa	8,7	3,7	2,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,8
Łotwa	7,9	10,0	6,0	2,2	4,0	2,4	3,2	0,8	1,2	0,9	0,4	0,5
Niemcy	2,6	2,0	1,8	1,8	1,7	1,8	4,1	2,0	1,6	1,7	1,3	1,5
Norwegia . . .	1,4	2,5	2,5	2,6	1,8	2,2	0,6	0,7	0,4	0,8	0,8	1,0
Rumunia	4,8	4,5	4,6	3,2	3,2	1,7	7,1	2,0	1,5	1,7	1,5	0,9
Stany Zjedn. Am.	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	0,2	0,4	0,9	0,9	1,1
Szwajcaria . . .	0,8	1,3	1,2	1,0	1,0	1,3	2,3	2,0	1,5	1,6	1,5	1,7
Szwecja	1,7	3,0	3,6	3,5	3,0	3,1	1,3	0,7	0,7	0,9	0,9	1,1
Węgry	4,1	4,6	2,0	1,3	1,0	0,9	3,3	1,1	0,8	0,9	0,8	0,8
Włochy	0,6	0,9	1,0	0,8	1,2	.	0,9	1,0	1,4	1,2	1,4	.
Z.S.R.R. . . .	1,0	2,8	0,8	3,7	2,2	1,1	1,8	0,9	0,8	1,0	0,9	0,9

a Dane dotyczą wartości według statystyk odnośnych krajów.
Źródło: *Statistiques du Commerce International 1935*, Genewa 1936.

TABL. 7. WZAJEMNY UDZIAŁ PROCENTOWY NIEKTÓRYCH KRAJÓW W ICH HANDLU ZAGRANICZNYM W 1935 R.[a]

Kraje	Przywóz z krajów wymienionych po lewej stronie	Wywóz do krajów wymienionych po lewej stronie	Kraje	Przywóz z krajów wymienionych po lewej stronie	Wywóz do krajów wymienionych po lewej stronie	Kraje	Przywóz z krajów wymienionych po lewej stronie	Wywóz do krajów wymienionych po lewej stronie
Polska			Anglia			Anglia (dok.)		
Ogółem . .	**100,0**	**100,0**	**Ogółem** . .	**100,0**	**100,0**	Belgia . . .	2,0	2,7
Anglia . . .	13,6	19,6	St. Zj. Am.	11,6	6,3	Szwecja . .	2,2	2,2
Niemcy . .	14,4	15,1	Australia .	7,2	6,3	Egipt . . .	1,7	1,6
St. Zj. Am. .	14,3	4,6	Indie Bryt. .	5,4	8,0	Finlandia .	2,0	1,0
Austria . .	4,8	6,4	Kanada . .	7,4	4,7	Włochy . .	1,1	1,7
Czechosłow.	4,1	5,7	Niemcy . .	4,0	5,5	Hiszpania .	1,5	1,2
Belgia . . .	3,0	6,2	Argentyna .	5,8	3,2	Norwegia .	1,1	1,5
Francja . .	4,9	3,6	Zw. Płd. Afr.	1,8	7,1	Japonia . .	1,3	0,9
Szwecja . .	2,3	5,3	N. Zelandia	5,0	2,8	Polska .	1,0	1,1
Holandia .	3,3	3,8	Francja . .	2,8	4,9	Cejlon . .	1,3	0,7
Włochy . .	3,0	3,2	Irlandia W.P.	2,5	5,2	Brazylia . .	1,0	1,0
Dania . . .	1,2	3,0	Dania . . .	4,2	3,0	Chiny . . .	0,9	1,1
Z.S.R.R. .	1,7	1,2	Holandia .	3,0	2,9	Szwajcaria .	0,7	1,0
Inne kraje	29,4	22,3	Z.S.R.R. .	2,9	2,0	Inne kraje .	18,6	20,4

a Dane dotyczą wartości według statystyk odnośnych krajów.

(dok. str. 155)

TABL. 7. WZAJEMNY UDZIAŁ PROCENTOWY NIEKTÓRYCH KRAJÓW W ICH HANDLU ZAGRANICZNYM W 1935 R.[a] (dok.)

Kraje	Przywóz z krajów wymienionych po lewej stronie	Wywóz do krajów wymienionych po lewej stronie
Francja		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Alger	11,0	16,7
Belgia	6,7	11,7
Anglia	7,5	10,4
Niemcy	8,3	6,8
St. Zj. Am.	8,5	4,6
Szwajcaria	2,4	6,7
Tunis	2,2	3,7
Włochy	1,9	3,8
Holandia	2,5	3,0
Indochiny	2,7	2,8
Afr. Wsch. Fr.	3,1	1,8
Maroko	1,8	2,7
Argentyna	1,9	2,0
Hiszpania	1,6	2,0
Australia	3,1	0,3
Indie Bryt.	2,9	0,4
Z.S.R.R.	1,8	1,1
Szwecja	1,3	1,2
Kanada	1,6	0,6
Polska	0,7	0,8
Inne kraje	26,5	16,9
Holandia		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Niemcy	25,6	19,2
Anglia	9,3	21,1
Belgia	11,0	10,7
St. Zj. Am.	6,9	4,9
Francja	4,7	7,0
Indie Holend.	6,1	4,7
Argentyna	7,9	1,1
Szwecja	1,5	3,0
Z.S.R.R.	2,4	1,6
Szwajcaria	1,2	2,5
Włochy	1,3	2,3
Czechosłow.	1,8	1,6
Polska	1,3	1,2
Inne kraje	19,0	19,1
Japonia		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
St. Zj. Am.	32,7	21,4
Indie Bryt.	12,4	11,0
Kwantung	1,0	12,0
Mandżuria	7,7	5,0
Japonia (dok.)		
Australia	9,5	3,0
Indie Holend.	3,2	5,7
Anglia	3,3	4,8
Chiny	5,4	6,0
Niemcy	4,9	1,1
Egipt	2,1	2,2
Kanada	2,1	0,3
Polska	0,1	—
Inne kraje	15,6	27,5
Niemcy		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Anglia	6,2	8,8
Holandia	4,7	9,5
Włochy	4,5	6,5
St. Zj. Am.	5,8	4,0
Francja	3,7	5,9
Szwajcaria	2,7	6,0
Szwecja	3,7	4,8
Belgia	3,0	4,7
Brazylia	4,3	2,8
Dania	2,9	3,3
Z.S.R.R.	5,2	0,9
Czechosłow.	2,9	3,0
Argentyna	3,4	2,3
Indie Bryt.	2,9	2,6
Hiszpania	2,8	2,5
Chiny	2,4	2,2
Norwegia	2,3	2,0
Austria	1,7	2,5
Węgry	1,9	1,5
Rumunia	1,9	1,5
Polska	1,8	1,5
Finlandia	1,0	1,1
Inne kraje	28,3	20,1
Stany Zj. Am.		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Kanada	14,0	14,2
Anglia	7,6	19,0
Japonia	7,5	8,9
Francja	2,8	5,1
Niemcy	3,8	4,0
Kuba	5,1	2,6
Filipiny	4,7	2,3
Brazylia	4,9	1,9
Stany Zj. Am. (dok.)		
Malaje Bryt.	6,3	0,2
Argentyna	3,2	2,1
Włochy	1,9	3,2
Meksyk	2,1	2,9
Chiny	3,1	1,7
Belgia	2,0	2,5
Indie Bryt.	3,1	1,4
Polska	0,5	1,1
Inne kraje	27,4	26,9
Włochy		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Niemcy	18,3	16,3
St. Zj. Am.	11,3	8,1
Anglia	7,3	8,2
Francja	6,0	5,8
Szwajcaria	3,2	6,4
Argentyna	3,8	3,1
Austria	3,5	2,6
Indie Bryt.	3,0	1,8
Jugosławia	2,5	1,9
Rumunia	3,1	1,3
Węgry	2,0	1,7
Egipt	1,8	1,8
Z.S.R.R.	2,4	1,1
Hiszpania	1,4	1,8
Czechosłow.	1,4	1,5
Brazylia	1,4	1,2
Inne kraje	27,6	35,4
Z. S. R. R.		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Anglia	18,0	23,5
Niemcy	9,0	18,0
St. Zj. Am.	12,2	7,2
Iran	8,6	4,3
Holandia	8,1	4,4
Francja	7,3	4,9
Belgia	3,8	5,6
Mongolia	3,3	3,2
Japonia	4,5	1,5
Włochy	2,4	3,3
Chiny	3,3	1,8
Czechosłow.	2,4	0,3
Polska	1,1	0,9
Inne kraje	16,0	21,1

a Dane dotyczą wartości według statystyk odnośnych krajów.

Źródło: *Statistiques du Commerce International 1935*, Genewa 1936.

TABL. 8. PRZYWÓZ DO POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK W LATACH 1933–1936

Grupy towarów	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*				w milionach złotych			
Ogółem	**2 356**	**2 555**	**2 573**	**3 066**	**827**	**799**	**861**	**1 003**
w tym: przez Gdynię	**699**	**776**	**866**	**1 161**	**297**	**385**	**451**	**578**
przez Gdańsk	**362**	**377**	**396**	**526**	**124**	**94**	**77**	**71**
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	381	334	309	296	187	162	166	169
w tym: przez Gdynię	157	187	201	197	72	78	92	95
przez Gdańsk	96	88	68	63	55	42	36	33
Wytwory pochodzenia mineralnego	1 271	1 484	1 466	1 741	37	33	35	38
w tym: przez Gdynię	57	73	131	185	3	4	5	8
przez Gdańsk	193	216	269	396	7	7	7	10
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	131	140	111	222	67	52	52	64
w tym: przez Gdynię	78	81	64	167	10	11	12	19
przez Gdańsk	30	38	28	37	10	10	9	9
Skóry, futra, wyroby skórzane	22	29	31	29	64	70	70	85
w tym: przez Gdynię	11	23	27	25	24	41	46	55
przez Gdańsk	1	0,1	0,1	0,1	3	2	1	1
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	118	123	130	146	245	257	253	313
w tym: przez Gdynię	86	102	112	131	144	191	200	260
przez Gdańsk	4	2	1	0,5	14	7	4	1
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	5	6	6	6	14	14	13	16
w tym: przez Gdynię	1	3	4	5	3	6	7	11
przez Gdańsk	2	2	1	1	6	5	3	2
Papier i wyroby z niego[a]	34	36	41	40	22	19	21	19
w tym: przez Gdynię	4	6	14	23	2	2	4	5
przez Gdańsk	11	12	13	8	4	3	3	1
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	355	361	431	535	72	84	106	129
w tym: przez Gdynię	303	297	307	419	29	35	50	72
przez Gdańsk	20	12	10	15	9	8	7	8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	9	10	13	18	58	56	70	90
w tym: przez Gdynię	1	2	3	6	6	11	16	34
przez Gdańsk	1	1	1	0,3	10	6	3	1
Środki transportowe	4	2	4	6	16	12	27	32
w tym: przez Gdynię	0,3	0,3	2	2	2	4	14	13
przez Gdańsk	1	0,2	1	0,3	3	1	3	1
Wagi, narzędzia, instrumenty precyzyjne i muzyczne	1	0,4	1	1	20	16	21	23
w tym: przez Gdynię	0,0	0,0	0,1	0,2	1	1	3	4
przez Gdańsk	0,0	0,1	0,0	0,0	1	1	0,3	0,1

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 9. WYWÓZ Z POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK W LATACH 1933–1936

Grupy towarów	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*				w milionach złotych			
Ogółem	**12986**	**14565**	**13442**	**12964**	**960**	**975**	**925**	**1026**
w tym: przez Gdynię	**4 988**	**5 948**	**6 253**	**6 259**	**239**	**270**	**311**	**370**
przez Gdańsk	**4 591**	**5 258**	**4 226**	**4 423**	**284**	**328**	**278**	**306**
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	1 111	1 410	1 556	1 632	306	313	322	404
w tym: przez Gdynię	183	183	252	221	111	97	112	153
przez Gdańsk	564	922	978	1 081	90	128	129	151
Zwierzęta żywe[a]	1 997	1 829	1 588	1 551	24	28	27	40
w tym: przez Gdynię	0,2	0,3	1	1	0,1	0,1	0,3	0,3
przez Gdańsk	1	2	1	2	0,2	0,4	0,3	1
Wytwory pochodzenia mineralnego	9 591	10593	9 532	9 029	217	210	176	172
w tym: przez Gdynię	4 522	5 412	5 543	5 503	74	81	77	84
przez Gdańsk	3 188	3 336	2 418	2 378	69	63	44	44
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	152	162	209	186	26	27	31	29
w tym: przez Gdynię	30	44	54	37	6	8	11	10
przez Gdańsk	60	48	86	94	8	6	9	10
Skóry, futra, wyroby skórzane	10	5	7	4	19	14	17	18
w tym: przez Gdynię	1	0,3	1	1	3	4	7	8
przez Gdańsk	1	0,4	1	1	2	1	1	2
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	24	25	33	43	61	54	62	72
w tym: przez Gdynię	2	5	8	10	9	21	24	30
przez Gdańsk	2	2	2	2	11	3	2	3
Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie	1 717	1 985	1 733	1 679	155	180	158	165
w tym: przez Gdynię	207	182	228	303	21	22	32	38
przez Gdańsk	752	921	719	850	89	110	82	87
Papier i wyroby z niego[b]	11	11	14	19	6	5	7	8
w tym: przez Gdynię	1	6	8	12	1	2	3	4
przez Gdańsk	5	4	5	4	2	1	2	1
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	7	21	13	8	4	3	2	2
w tym: przez Gdynię	0,1	0,4	0,4	0,4	0,2	1	1	1
przez Gdańsk	0,2	1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,5
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	357	343	336	357	120	116	103	97
w tym: przez Gdynię	41	114	156	171	13	30	38	38
przez Gdańsk	17	23	16	12	10	11	7	5
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3	4	3	3	9	9	6	7
w tym: przez Gdynię	0,1	0,3	1	0,5	0,3	0,4	1	1
przez Gdańsk	1	1	1	1	3	3	1	1
Środki transportowe	3	4	6	4	5	5	4	3
w tym: przez Gdynię	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,3
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Kapelusze, parasole, laski, artykuły mody	0,0	0,2	0,3	0,3	0,2	3	4	4
w tym: przez Gdynię	0,0	0,2	0,2	0,3	0,0	3	3	3
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0

a W tysiącach sztuk. Wagi zwierząt żywych nie wlicza się do sum ogólnych.
b Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 10. PRZYWÓZ DO POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1928, 1929, 1932–1936

Towary	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1936
	w liczbach bezwzględnych							%[a]	wskaźnik[b]
	w tysiącach *ton*								
Ogółem	**5 165**	**5 088**	**1 787**	**2 356**	**2 555**	**2 573**	**3 066**	***100,0***	***59,4***
Bawełna i odpadki	76	66	51	61	68	67	74	*2,4*	*96,4*
Wełna i odpadki	17	21	18	21	19	23	27	*0,9*	*157,3*
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	82	72	9	9	10	13	18	*0,6*	*22,2*
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	687	805	118	131	140	111	222	*7,2*	*32,3*
Skóry surowe	22	15	16	18	26	28	25	*0,8*	*114,7*
Żelastwo	531	516	123	313	308	360	451	*14,7*	*84,9*
Owoce, jagody, — jadalne	32	41	33	45	55	75	61	*2,0*	*190,3*
Skóry futrzane	3	3	3	3	3	3	3	*0,1*	*97,7*
Środki transportowe	19	18	2	4	2	4	6	*0,2*	*29,8*
Przędza, niedoprzęd	7	6	3	2	2	2	3	*0,1*	*40,8*
Tytoń i wyroby tytoniowe	10	17	9	7	9	8	6	*0,2*	*62,8*
Szmaty	23	20	16	18	20	20	24	*0,8*	*103,1*
Wyroby włókien., odzież	6	5	2	2	2	2	2	*0,1*	*36,3*
Śledzie świeże, solone	71	84	45	42	40	46	52	*1,7*	*72,6*
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	53	72	46	33	27	24	27	*0,9*	*51,7*
Kawa, herbata, kakao	15	16	15	17	15	14	15	*0,5*	*96,2*
Papier i wyroby z niego[c]	71	62	31	34	36	41	40	*1,3*	*56,8*
Rudy, żużle, popioły	835	1 027	229	355	356	448	552	*18,0*	*66,0*
Miedź, blacha miedziana	11	10	5	8	11	13	15	*0,5*	*131,7*
Inne towary	2 594	2 212	1 013	1 233	1 406	1 271	1 443	*47,0*	*55,6*
	w milionach złotych								
Ogółem	**3 362**	**3 111**	**862**	**827**	**799**	**861**	**1 003**	***100,0***	***29,8***
Bawełna i odpadki	326	271	86	98	113	114	127	*12,7*	*39,0*
Wełna i odpadki	181	198	66	79	82	73	103	*10,3*	*56,9*
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	391	373	64	58	56	70	90	*9,0*	*23,1*
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	217	227	71	67	52	52	64	*6,4*	*29,5*
Skóry surowe	74	42	18	22	33	33	40	*4,0*	*53,7*
Żelastwo	75	76	8	21	23	26	37	*3,7*	*49,6*
Owoce, jagody,—jadalne	36	41	23	25	28	39	33	*3,3*	*90,6*
Skóry futrzane	65	71	28	24	25	25	33	*3,2*	*50,5*
Środki transportowe	124	120	15	16	12	27	32	*3,2*	*25,8*
Przędza, niedoprzęd	157	140	41	27	23	22	28	*2,8*	*17,6*
Tytoń i wyroby tytoniowe	36	52	33	22	22	21	23	*2,3*	*64,9*
Szmaty	36	27	8	8	11	14	23	*2,3*	*64,5*
Wyroby włókien., odzież	151	146	44	25	20	21	22	*2,1*	*14,3*
Śledzie świeże, solone	45	49	19	15	14	16	19	*1,9*	*42,9*
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	93	111	36	22	15	15	19	*1,9*	*20,8*
Kawa, herbata, kakao	71	70	32	28	22	19	19	*1,9*	*27,2*
Papier i wyroby z niego[c]	67	67	24	22	19	21	19	*1,9*	*28,6*
Rudy, żużle, popioły	85	105	12	17	15	16	18	*1,8*	*21,2*
Miedź, blacha miedziana	32	38	6	9	11	11	16	*1,6*	*51,0*
Inne towary	1 100	887	228	222	203	226	238	*23,7*	*21,6*

a Przywóz ogółem w r. 1936 = 100. *b* Przywóz danego towaru w r. 1928 = 100.
c Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 11. WYWÓZ Z POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1928, 1929, 1932–1936

Towary	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936		
	w liczbach bezwzględnych							%[a]	wskaźnik[b]
				w tysiącach *ton*					
Ogółem	**20424**	**21037**	**13504**	**12986**	**14565**	**13442**	**12964**	***100,0***	***63,5***
Drewno i wyroby	4 888	3 744	1 043	1 713	1 983	1 731	1 677	*12,9*	*34,3*
Węgiel	12863	13934	10223	9 098	9 880	8 906	8 362	*64,5*	*65,0*
Jęczmień	111	244	146	145	265	285	377	*2,9*	*339,4*
Bekony	1	12	54	40	23	20	19	*0,1*	*2 692,8*
Żyto	7	200	219	366	454	414	277	*2,1*	*3 914,3*
Szynki, polędwice wieprzowe w opak. hermetycznym	.	.	.	.	2	4	11	*0,1*	.
Mąka pszenna i żytnia	2	5	30	32	115	163	255	*2,0*	*12181,6*
Jaja	55	53	37	24	21	23	24	*0,2*	*44,2*
Wyroby włók., odzież	9	12	6	6	7	7	8	*0,1*	*85,1*
Trzoda chlewna[c]	1 279	960	193	107	155	151	197	×	*15,4*
Cynk i pył cynkowy	133	140	78	68	67	59	65	*0,5*	*49,1*
Nasiona	31	50	27	30	24	21	31	*0,2*	*101,3*
Żelazo i stal	32	93	54	146	93	108	142	*1,1*	*447,8*
Len i odpadki	16	17	7	6	7	14	22	*0,2*	*134,7*
Masło	11	15	1	2	4	6	11	*0,1*	*99,4*
Przędza, niedoprzęd	3	6	5	4	3	2	2	*0,0*	*59,0*
Blacha żelazna, stal.	36	50	19	54	39	31	50	*0,4*	*140,3*
Groch, fasola	67	66	49	40	22	33	45	*0,3*	*67,1*
Nawozy	63	53	89	83	82	123	120	*0,9*	*190,3*
Pszenica	2	2	66	42	79	69	69	*0,5*	*3 226,4*
Owies	8	38	3	15	26	90	98	*0,8*	*1 263,2*
Koks	163	150	197	169	363	306	357	*2,8*	*219,3*
Cukier	186	299	185	114	101	107	62	*0,5*	*33,3*
Inne towary	1 737	1 854	966	789	905	920	880	*6,8*	*50,7*
				w milionach złotych					
Ogółem	**2 508**	**2 813**	**1 084**	**960**	**975**	**925**	**1 026**	***100,0***	***40,9***
Drewno i wyroby	589	481	119	153	177	155	163	*15,9*	*27,7*
Węgiel	363	384	210	167	158	131	130	*12,7*	*35,8*
Jęczmień	46	82	25	18	36	33	45	*4,5*	*98,9*
Bekony	2	46	72	67	47	39	39	*3,8*	*2 000,9*
Żyto	3	59	35	39	44	44	34	*3,3*	*1 079,4*
Szynki, polędwice wieprzowe w opak. hermetycznym	.	.	.	.	6	10	33	*3,2*	.
Mąka pszenna i żytnia	1	3	6	4	11	16	28	*2,7*	*2 996,1*
Jaja	145	143	57	34	23	27	28	*2,7*	*19,1*
Wyroby włók., odzież	70	119	41	32	29	27	27	*2,6*	*38,0*
Trzoda chlewna	208	185	23	12	18	16	26	*2,5*	*12,5*
Cynk i pył cynkowy	144	152	36	32	27	23	25	*2,5*	*17,8*
Nasiona	48	57	28	27	24	18	24	*2,3*	*50,4*
Żelazo i stal	10	31	15	34	21	19	24	*2,3*	*228,8*
Len i odpadki	17	20	4	3	5	15	23	*2,3*	*139,6*
Masło	66	88	4	4	9	10	21	*2,0*	*31,1*
Przędza, niedoprzęd	46	88	36	22	16	14	14	*1,3*	*29,9*
Blacha żelazna, stal.	22	26	9	17	14	11	13	*1,3*	*59,6*
Groch, fasola	43	43	15	12	8	11	13	*1,2*	*29,6*
Nawozy	8	10	9	10	11	13	12	*1,1*	*154,0*
Pszenica	1	1	15	8	14	9	11	*1,1*	*956,1*
Owies	3	11	1	2	3	11	11	*1,1*	*334,7*
Koks	7	6	8	6	11	9	11	*1,1*	*161,7*
Cukier	102	134	34	19	13	12	7	*0,7*	*7,2*
Inne towary	564	644	282	238	250	252	264	*25,8*	*47,0*

a Wywóz ogółem w r. 1936 = 100. *b* Wywóz danego towaru w r. 1928 = 100.
c W tysiącach sztuk. Wagi zwierząt żywych nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 12. PRZYWÓZ DO POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA W LATACH 1933–1936

Towary / Kraje	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych			
Bawełna i odpadki	98	113	114	127
Stany Zjedn. Am.	80	83	84	82
Egipt	10	17	15	17
Indie Brytyjskie	4	6	8	11
Wełna i odpadki	79	82	73	103
Australia	23	23	19	37
Anglia	14	13	15	20
Belgia	9	9	9	10
N. Zelandia	1	4	4	9
Argentyna	8	8	7	7
Francja	11	9	8	7
Zw. Płd. Afr.	2	5	5	5
Austria	6	7	5	5
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	58	56	70	90
Niemcy	24	20	26	35
Anglia	8	9	12	22
Szwecja	6	7	5	8
Austria	3	4	7	6
Stany Zjedn. Am.	3	3	3	5
Szwajcaria	3	3	5	4
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	67	52	52	64
Niemcy	26	15	14	20
Argentyna	5	4	5	7
Szwajcaria	6	6	6	6
Francja	8	5	5	5
Anglia	3	5	5	5
Skóry surowe	22	33	33	40
Argentyna	4	2	3	12
Kolumbia	2	5	4	6
Holandia	3	6	4	5
Zw. Płd. Afr.	—	0	1	3
Brazylia	3	6	9	3
Żelastwo	21	23	26	37
Belgia	4	2	4	11
Holandia	2	1	3	5
Francja	1	2	4	5
Niemcy	1	2	6	4
Anglia	5	4	3	3
Owoce, jagody, — jadalne	25	28	39	33
Hiszpania	1	1	8	6
Palestyna	0	1	3	5
Włochy	8	9	10	4
Jugosławia	3	3	3	3
Skóry futrzane	24	25	25	33
Anglia	5	6	7	7
Z.S.R.R.	3	4	4	6
Stany Zjedn. Am.	1	2	4	3
Bułgaria	1	1	1	2

Towary / Kraje	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych			
Środki transportowe	16	12	27	32
Niemcy	3	2	2	10
Anglia	3	3	12	10
Stany Zjedn. Am.	1	1	2	3
Przędza, niedoprzęd	27	23	22	28
Anglia	6	6	7	9
Austria	3	1	1	5
Niemcy	4	4	4	4
Francja	3	4	4	4
Tytoń i wyroby tytoniowe	22	22	21	23
Bułgaria	1	1	3	6
Włochy	12	11	4	5
Jugosławia	3	3	4	3
Z.S.R.R.	2	2	4	3
Szmaty	8	11	14	23
Anglia	1	3	4	8
Holandia	1	1	1	4
Belgia	1	1	1	3
Wyroby włókiennicze, odzież	25	20	21	22
Czechosłowacja	4	4	5	5
Anglia	3	4	5	5
Austria	4	3	4	4
Śledzie świeże, solone	15	14	16	19
Anglia	10	10	12	15
Norwegia	2	2	2	3
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	22	15	15	19
Holandia	7	5	5	6
Norwegia	2	2	3	5
Kawa, herbata, kakao	28	22	19	19
Brazylia	8	6	5	5
Złote Wybrzeże	.	.	3	4
Cejlon	3	2	2	3
Papier i wyroby z niego [a]	22	19	21	19
Niemcy	11	10	10	8
Szwecja	3	3	4	3
Rudy, żużle, popioły	17	15	16	18
Szwecja	1	2	2	5
Niemcy	8	7	6	4
Z.S.R.R.	5	3	3	2
Miedź, blacha miedziana	9	11	11	16
Stany Zjedn. Am.	3	8	8	8
Belgia	1	1	1	3
Chile	0	1	1	2

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 13. WYWÓZ Z POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW PRZEZNACZENIA W LATACH 1933–1936

Towary Kraje	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych			
Drewno i wyroby	153	177	155	163
Anglia	60	77	62	73
Niemcy	20	29	27	31
Holandia	19	18	15	14
Belgia	15	13	9	11
Palestyna	2	4	7	3
Szwecja	1	2	3	3
Argentyna	1	2	4	3
Węgiel	167	158	131	130
Szwecja	37	31	32	34
Francja	19	17	16	21
Włochy	15	23	20	16
Austria	28	23	20	16
Belgia	3	6	4	6
Norwegia	13	5	6	5
Dania	12	7	6	4
Jęczmień	18	36	33	45
Belgia	11	18	23	30
Anglia	1	5	4	5
Holandia	1	1	1	5
Bekony	67	47	39	39
Anglia	67	47	39	39
Żyto	39	44	44	34
Dania	5	5	5	9
Belgia	5	7	3	8
Niemcy	17	9	20	5
Austria	—	2	3	3
Szynki, polędwice wieprzowe w opakow. hermetyczn.	.	6	10	33
Stany Zjedn. Am.	.	0	5	26
Anglia	.	5	3	3
Mąka pszenna i żytnia	4	11	16	28
Anglia	0	3	5	11
Norwegia	1	3	5	7
Finlandia	1	1	3	4
Jaja	34	23	27	28
Anglia	14	11	14	16
Hiszpania	5	3	7	3
Niemcy	6	0	0	2
Czechosłowacja	2	2	2	2
Wyroby włókiennicze, odzież	32	29	27	27
Zw. Płd. Afr.	1	1	2	4
Anglia	10	7	6	4
Chiny	2	4	3	3
Egipt	0	0	0	2
Indie Brytyjskie	1	1	1	2
Stany Zjedn. Am.	1	1	1	2
Trzoda chlewna	12	18	16	26
Austria	8	11	12	15
Niemcy	3	4	2	9

Towary Kraje	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych			
Cynk i pył cynkowy	32	27	23	25
Niemcy	20	17	9	11
Czechosłowacja	3	3	3	4
Szwecja	1	2	3	2
Austria	1	2	2	2
Nasiona	27	24	18	24
Stany Zjedn. Am.	1	1	2	4
Niemcy	10	6	3	3
Holandia	2	3	2	2
Austria	2	2	3	2
Z.S.R.R.	1	0	0	2
Francja	1	1	1	2
Anglia	2	1	1	2
Żelazo i stal	34	21	19	24
Niemcy	2	4	7	10
Argentyna	—	0	1	3
Len i odpadki	3	5	15	23
Czechosłowacja	1	2	9	12
Francja	0	0	1	4
Masło	4	9	10	21
Anglia	0	4	8	18
Niemcy	4	5	2	2
Przędza, niedoprzęd	22	16	14	14
Holandia	0	0	3	3
Bułgaria	0	1	1	2
Austria	2	2	2	2
Blacha żelazna, stalowa	17	14	11	13
Niemcy	5	7	7	6
Z.S.R.R.	12	4	0	4
Groch, fasola	12	8	11	13
Belgia	1	1	1	3
Francja	1	1	1	2
Niemcy	5	3	2	2
Nawozy	10	11	13	12
Czechosłowacja	3	3	3	3
Szwecja	2	1	1	2
Niemcy	3	2	3	2
Finlandia	0	2	2	2
Pszenica	8	14	9	11
Anglia	0	2	5	8
Dania	0	0	1	3
Owies	2	3	11	11
Belgia	0	1	4	5
Francja	—	—	0	1
Koks	6	11	9	11
Szwecja	1	3	4	6
Austria	2	2	2	2
Cukier	19	13	12	7
Anglia	5	2	2	2
Belgia	1	1	1	2
Finlandia	3	2	3	1

TABL. 14. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1934–1936

Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936
	w milionach zł		
Anglia			
Przywóz	86,2	116,7	141,6
Maszyny i aparaty, sprzęt eletrotechn.	8,9	12,4	22,3
Wełna i odpadki	13,5	14,6	19,8
Śledzie świeże, solone	10,2	12,1	14,9
Środki transportowe	2,9	12,3	10,0
Przędza, niedoprzęd	6,3	6,6	9,4
Szmaty	2,7	4,2	7,7
Skóry futrzane	6,2	6,9	7,0
Wyroby włókiennicze, odzież	3,7	4,9	5,3
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	4,9	5,1	4,7
Skóry wyprawione	3,5	3,3	4,2
Żelastwo	4,0	3,1	3,4
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	1,6	2,1	2,3
Wywóz	191,9	181,4	221,6
Drewno i wyroby	76,7	62,1	72,8
Mięso	55,4	46,4	46,2
w tym bekony	46,7	39,0	38,8
Masło	4,0	8,3	17,7
Jaja	11,2	13,7	16,2
Mąka pszen. i żytnia	2,8	4,9	10,8
Pszenica	2,1	5,5	7,6
Smalec	0,0	4,4	6,7
Jęczmień	5,2	3,5	5,5
Wyroby włókiennicze, odzież	7,1	5,7	3,7
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetyczn.	5,2	2,9	3,0
Cukier	2,2	1,7	2,4
Argentyna			
Przywóz	17,1	16,0	27,7
Skóry surowe	2,5	3,4	12,0
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	4,3	5,2	7,4
Wełna i odpadki	7,9	6,6	7,3
Wywóz	9,1	12,4	14,8
Węgiel	0,5	1,3	3,6
Drewno i wyroby	2,1	4,3	3,1
Żelazo i stal	0,0	1,2	2,9
Rury żelazne, stalowe	3,0	1,7	1,0
Australia			
Przywóz	23,7	19,7	38,2
Wełna i odpadki	23,0	18,6	36,8
Skóry futrzane	0,5	0,9	1,1
Wywóz	0,5	0,5	0,4
Austria			
Przywóz	36,7	41,1	44,9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3,8	6,9	6,0
Przędza, niedoprzęd	0,8	1,1	4,7
Wełna i odpadki	6,8	4,9	4,6
Wyroby włókiennicze, odzież	2,6	3,5	4,2
Narzędzia	1,6	2,1	2,8
Skóry wyprawione	1,9	2,4	1,9
Skóry surowe	1,5	1,2	1,7
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,0	1,6	1,5
Papier i wyroby[a]	1,3	1,4	1,3
Środki transportowe	0,3	1,2	1,2
Szmaty	0,6	0,9	1,1
Wywóz	57,2	59,4	58,8
Węgiel	23,1	20,5	16,2
Trzoda chlewna	10,8	12,4	15,5
Żyto	1,6	2,8	2,8
Nasiona	2,2	2,8	2,4
Koks	2,1	2,1	2,2
Pierze i puch ptasi	0,6	1,9	2,1
Cynk i pył cynkowy	1,5	2,1	1,9
Przędza, niedoprzęd	1,9	1,7	1,9
Jaja	1,4	1,5	1,6
Belgia			
Przywóz	25,3	25,9	43,4
Żelastwo	1,8	4,3	11,5
Wełna i odpadki	9,3	9,4	10,4
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,8	1,6	3,3
Szmaty	0,8	1,0	2,9
Miedź, blacha miedziana	0,6	1,2	2,0
Skóry surowe	2,4	1,1	2,3
Wywóz	58,3	57,1	84,3
Jęczmień	18,4	22,6	30,5
Drewno i wyroby	13,1	8,9	11,0
Żyto	6,7	3,1	7,8
Węgiel	6,2	3,8	5,8
Owies	0,7	3,5	4,6
Mięso	0,2	0,7	4,0
Groch, fasola	0,5	1,1	2,6
Cukier	0,8	0,6	2,0
Len i odpadki	0,2	1,9	2,0

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

(c. d. str. 163)

TABL. 14. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1934–1936 (c. d.)

Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936
	w milionach zł		
Czechosłowacja			
Przywóz	32,5	35,2	35,6
Wyroby włókiennicze, odzież	3,8	4,9	5,4
Maszyny i aparaty, sprzęt eletrotechniczny	3,3	2,7	2,6
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,0	2,1	2,2
Koks	1,4	1,6	1,8
Gliny	1,5	1,7	1,8
Skóry surowe	2,7	1,4	1,7
Przędza, niedoprzęd	0,9	1,6	1,6
Papier i wyroby[a]	1,4	1,4	1,6
Wywóz	50,4	52,9	49,1
Len i odpadki	2,4	8,5	11,7
Gazolina, benzyna	6,3	4,9	6,3
Cynk i pył cynkowy	2,9	3,1	3,9
Nawozy	3,4	3,3	2,9
Drewno i wyroby	3,4	3,1	2,3
Jaja	2,2	1,9	2,2
Skóry surowe	1,5	1,9	1,9
Nafta	2,6	2,2	1,7
Ryż	1,3	2,0	1,5
Trzoda chlewna	1,5	1,5	1,1
Węgiel	9,9	5,5	0,9
Francja			
Przywóz	46,1	41,8	43,5
Wełna i odpadki	8,9	7,5	7,2
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	5,5	5,2	5,2
Żelastwo	2,2	3,8	5,0
Przędza, niedoprzęd	4,5	3,8	3,7
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3,9	2,0	2,8
Wyroby włókiennicze, odzież	2,1	1,9	1,6
Skóry surowe	1,6	2,1	1,5
Skóry futrzane	2,3	1,6	1,5
Skóry wyprawione	1,7	1,7	1,5
Środki transportowe	1,2	1,5	1,5
Szmaty	1,8	1,5	1,4
Wywóz	40,7	32,6	43,6
Węgiel	17,2	16,3	21,2
Len i odpadki	0,3	0,5	3,7
Drewno i wyroby	9,3	2,9	2,2
Groch, fasola	0,5	1,1	1,9
Nasiona	1,5	0,9	1,8
Mięso	1,3	1,7	1,7
Szmaty	0,8	1,0	1,6
Holandia			
Przywóz	29,4	28,3	37,3
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	5,4	4,5	6,0
Skóry surowe	5,6	4,0	5,5
Żelastwo	1,3	2,7	5,5
Szmaty	1,2	1,2	3,7
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	1,7	2,4	3,0
Cyna technicznie czysta	1,5	1,2	3,0
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	1,9	2,3	2,2
Wywóz	40,1	35,4	46,0
Drewno i wyroby	18,1	15,4	14,3
Jęczmień	0,8	1,2	5,2
Przędza, niedoprzęd	0,3	2,7	3,2
Skóry surowe	0,9	1,8	2,9
Węgiel	3,7	1,5	2,7
Nasiona	3,2	1,6	2,5
Żyto	0,4	0,3	1,9
Gryka	0,0	0,6	1,9
Żelazo i stal	0,0	0,9	1,8
Indie Brytyjskie			
Przywóz	26,0	31,9	36,4
Bawełna i odpadki	6,1	8,4	11,0
Ryż	6,5	8,3	9,6
Juta i odpadki	4,3	6,7	7,5
Skóry futrzane	0,2	0,2	1,7
Kawa, herbata, kakao	1,4	1,6	1,5
Kauczuk surowy, myty	2,9	2,6	1,4
Nasiona, ziarna, owoce,—oleiste; kopra	0,8	1,1	1,3
Rudy, żużle, popioły	0,1	0,1	1,0
Wywóz	8,2	5,9	6,7
Wyroby włókiennicze; odzież	1,5	1,4	1,7
Rury żelazne, stalowe	3,1	0,6	1,6
Drewno i wyroby	1,3	1,7	1,6
Cynk i pył cynkowy	0,2	0,8	0,5

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

(dok. str. 164)

TABL. 14. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI Z UWZGLĘDNIENIEM WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1934 – 1936 (dok.)

Przywóz Wywóz Towary	1934	1935	1936
	w milionach zł		
Niemcy			
Przywóz	108,5	123,9	142,9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	19,8	26,4	34,5
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	14,6	14,4	19,7
Środki transportowe	1,8	2,4	10,4
Papier i wyroby[a]	9,6	9,6	8,1
Żelazo i stal	4,8	5,8	7,1
Żelastwo	2,2	5,6	4,2
Rudy, żużle, popioły	6,5	6,0	4,0
Przędza, niedoprzęd	4,2	3,6	3,8
Narzędzia	2,0	2,2	2,8
Wyroby włókiennicze, odzież	1,9	1,7	2,1
Wywóz	161,6	139,9	145,3
Drewno i wyroby	28,8	26,9	30,6
Cynk i pył cynkowy	17,0	8,8	10,9
Mięso	0,2	3,2	10,7
Żelazo i stal	4,2	6,9	10,1
Trzoda chlewna	4,3	1,8	9,3
Blacha żelazna, stalowa	7,4	7,3	6,2
Benzol	5,1	5,6	5,4
Żyto	9,1	19,8	4,9
Buraki cukrowe	3,4	3,4	4,2
Gęsi	3,3	1,3	4,1
Szyny kolejowe	1,1	3,1	3,4
Spirytus	—	3,3	3,2
Nasiona	6,0	2,6	2,8
Środki transportowe	2,2	2,3	2,5
Jaja	0,2	0,0	2,4
Groch, fasola	2,5	2,4	2,0
Nawozy	2,1	2,9	1,9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	1,5	1,3	1,9
Masło	4,6	1,5	1,7
Stany Zjedn. Am.			
Przywóz	121,1	123,1	119,3
Bawełna i odpadki	83,4	84,5	82,4
Miedź, blacha miedziana	7,7	7,7	8,2
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3,1	3,2	4,5
Skóry futrzane	2,5	3,7	3,2
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	2,0	2,0	3,1
Środki transportowe	0,6	2,4	3,0
Stany Zjedn. Am. (dok.)			
Owoce, jagody, — jadalne	4,3	5,7	2,4
Tytoń i wyroby	2,2	2,0	2,0
Żelastwo	8,1	2,9	1,5
Wywóz	22,8	43,3	67,3
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	0,4	4,8	25,7
Słód	1,1	5,8	5,3
Nasiona	1,5	2,1	4,2
Skóry futrzane	2,2	3,9	3,3
Drewno i wyroby	1,8	2,5	2,9
Pierze i puch ptasi	0,2	0,6	2,5
Chmiel	0,0	0,1	2,3
Szwecja			
Przywóz	19,8	19,8	29,1
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	6,7	5,4	7,9
Rudy, żużle, popioły	2,2	2,3	4,9
Papier i wyroby[a]	3,5	3,5	3,5
Szmaty	0,8	1,2	2,3
Surówka i stopy żelaza	0,3	0,3	1,3
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce	0,6	1,1	1,2
Wywóz	45,1	49,5	59,6
Węgiel	31,4	32,1	34,0
Koks	3,5	4,2	6,0
Drewno i wyroby	1,5	2,7	3,1
Cynk i pył cynkowy	1,6	2,5	2,2
Nawozy	1,1	1,4	2,0
Przędza, niedoprzęd	0,3	0,1	1,5
Rury żelazne, stalowe	0,6	0,7	1,2
Włochy			
Przywóz	33,7	25,9	16,7
Tytoń i wyroby	10,9	4,1	5,1
Owoce, jagody, — jadalne	8,6	10,0	4,1
Środki transportowe	2,8	2,5	2,4
Maszyny i aparaty; sprzęt elekrotechniczny	0,7	1,6	0,9
Przędza, niedoprzęd	2,8	1,7	0,3
Wywóz	37,0	29,8	22,0
Węgiel	22,8	19,7	16,2
Żyto	0,2	0,3	1,4
Groch, fasola	1,2	1,8	1,0
Nasiona	0,8	0,9	0,6
Koks	3,7	1,6	0,5

a Łącznie z książkami i wytworami graficznymi.

TABL. 15. HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WYTWORAMI ROLNICZYMI I WYROBAMI PRZEMYSŁU ROLNEGO STREFY UMIARKOWANEJ W LATACH[a] 1928/29, 1933/34 – 1935/36

Grupy towarów Towary	1928–1929	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1928–1929	1933–1934	1934–1935	1935–1936
	w tysiącach *ton*				w milionach złotych			
	Przywóz							
Produkty rolne[b]	**367**	**214**	**120**	**116**	**550**	**202**	**158**	**182**
w % ogólnego przywozu	***7,0***	***8,2***	***4,6***	***4,3***	***17,0***	***24,1***	***19,1***	***20,0***
Produkcja roślinna	213	136	47	47	170	58	37	38
w tym tytoń surowy	14	7	7	7	48	20	15	17
Produkcja zwierzęca[b]	84	67	64	63	337	140	118	142
A. Zwierzęta żywe[c]	139	28	6	5	3	1	1	1
B. Produkty zwierzęce	84	67	64	63	334	139	117	141
w tym: wełna	15	20	17	21	138	74	49	71
skóry surowe	16	22	29	23	51	29	34	32
futra surowe	3	3	3	3	36	18	20	23
Produkty przemysłu rolnego	70	11	9	6	43	4	3	2
	Wywóz							
Produkty rolne[b]	**1 164**	**1 283**	**1 518**	**1 543**	**1 040**	**340**	**367**	**425**
w % ogólnego wywozu	***5,8***	***9,0***	***10,8***	***12,0***	***40,0***	***34,1***	***39,1***	***43,7***
Produkcja roślinna	595	935	1 160	1 041	277	133	179	165
w tym: zboża	283	722	958	767	104	74	119	84
strączkowe	128	68	39	85	70	16	11	22
len	19	5	12	18	21	2	12	19
Produkcja zwierzęca[b]	116	82	70	100	583	172	146	212
A. Zwierzęta żywe[c]	2 766	1 953	1 768	1 520	219	28	28	36
w tym trzoda chlewna[c]	1 095	146	156	183	191	17	17	23
B. Produkty zwierzęce	116	82	70	100	364	144	118	176
w tym: mięso	32	36	29	37	89	65	52	63
jaja	50	25	19	27	131	32	20	32
wędliny i konserwy mięsne	1	3	4	10	5	8	8	25
masło	12	4	4	9	72	8	6	18
Produkty przemysłu rolnego	453	266	288	402	180	35	42	48
w tym: mąki	4	97	96	245	2	9	11	24
cukier	233	96	112	78	118	13	13	9
słód	0	1	16	21	0	0	6	5

a Lata gospodarcze od 1.VIII do 31.VII. *b* Bez wagi zwierząt żywych. *c* W tysiącach sztuk.

TABL. 16. WYWÓZ DREWNA Z POLSKI W LATACH 1934 – 1936

Grupy towarów	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
Ogółem	**1 983**	**1 731**	**1 676**	**177**	**155**	**163**
Drewno w stanie surowym	832	708	486	35	28	26
w tym: kłody, dłużyce	371	258	275	20	13	18
papierówka	352	336	123	11	11	5
kopalniaki	45	52	30	2	2	1
Drewno w stanie prostej obróbki	1 130	999	1 164	131	114	123
w tym: bale, deski, łaty, opoły	906	775	953	95	77	88
forniry, dykty	43	56	54	18	22	22
podkłady kolejowe, slipry	157	135	123	14	10	9
fryzy dębowe	20	28	29	3	4	4
Drewno w stanie daleko posuniętej obróbki	21	24	26	11	13	14
w tym: meble gięte, ich części	3	5	5	6	7	7
wyroby bednarskie	13	13	13	2	2	2
deszczułki, tafle posadzkowe	3	5	4	2	2	1

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934–1936

A. Przywóz

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
Ogółem	**2 555**	**2 573**	**3 066**	**799**	**861**	**1 003**
według stopnia obrobienia						
a. Artykuły w stanie surowym	**1 948**	**1 887**	**2 226**	**422**	**427**	**498**
b. Artykuły w stanie prostej obróbki	**547**	**608**	**759**	**154**	**162**	**205**
c. Artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	**60**	**78**	**81**	**223**	**272**	**300**
według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia						
1. Artykuły do produkcji żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (nietrwałe)	73	70	77	46	43	47
a. artykuły w stanie surowym	72	69	76	45	42	47
w tym: tytoń	9	8	6	22	20	23
kawa	7	6	6	11	8	8
ryż	44	47	54	7	8	10
kakao	7	7	7	5	5	6
b. artykuły w stanie prostej obróbki	1	1	1	1	1	0
2. Artykuły do produkcji rolnej (nietrwałe)	111	82	187	9	8	13
a. artykuły w stanie surowym	72	52	134	5	5	9
w tym: nawozy[a]	71	50	132	3	2	6
nasiona siewne	0,4	1	1	1	2	2
b. artykuły w stanie prostej obróbki	39	30	53	4	3	4
w tym nawozy[a]	32	23	49	2	2	3
3. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły nietrwałe (oprócz wymienionych w 1 i 2 gr.)	270	297	309	393	396	480
a. artykuły w stanie surowym	207	227	237	270	274	339
w tym: bawełna	67	67	73	112	114	126
wełna, sierść, włosie	16	20	25	63	58	88
skóry	26	28	25	33	33	40
skóry futrzane	3	3	3	20	21	27
szmaty	20	20	24	11	14	23
kauczuk	5	4	5	8	7	10
juta	11	15	16	4	7	8
b. artykuły w stanie prostej obróbki	36	38	45	64	61	75
w tym: wełna, sierść, włosie	3	2	2	20	17	17
skóry	1	1	1	10	10	11
przędza wełniana	0,5	1	1	5	6	11
garbniki	17	17	20	6	6	9
przędza bawełniana	1	1	1	5	5	7
skóry futrzane	0,04	0,03	0,1	5	4	5
wyciągi i przetwory farbiarskie	6	6	6	4	5	5
miazga papierowa, celuloza	8	8	12	3	3	4
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	27	32	27	59	61	66
w tym: przetwory chemiczne	18	17	15	24	22	23
tkaniny	1	1	1	11	12	12
barwniki	0,3	0,2	0,3	6	6	9
papier i wyroby	6	11	8	6	7	7

a Ob. uwagę *b* na str. 169.

Uwaga. Tablica opracowana według klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzeczoznawców Statystycznych przy Lidze Narodów. Zasady tej klasyfikacji zawiera Rocznik Handlu Zagranicznego za r. 1935, cz. III.

(c. d. str. 167)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934–1936 (c. d.)

A. Przywóz (c. d.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
4. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły trwałe	1 681	1 699	2 083	102	120	149
a. artykuły w stanie surowym	1 298	1 251	1 522	23	23	27
w tym: rudy, żużle, popioły	356	450	555	15	16	18
gliny	74	78	80	3	3	3
kamienie budowlane i dla użytku przemysłowego, żwir, tłuczeń	47	44	55	2	3	3
b. artykuły w stanie prostej obróbki	374	433	545	65	76	100
w tym: stare żeliwo, żelastwo	308	360	451	23	26	37
miedź, jej stopy i wyroby	12	13	16	13	14	19
wyroby z żelaza i stali	32	40	50	12	14	17
cyna i wyroby	1	1	1	5	6	7
aluminium i wyroby	1	2	2	4	6	6
surówka i stopy żelaza	3	3	5	2	2	4
nikiel i wyroby	0,3	0,4	1	2	2	3
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	9	15	16	14	21	22
w tym: wyroby z żelaza	2	7	5	5	15	13
wyroby z miedzi	0,2	0,2	0,2	3	3	3
5. Oleje i tłuszcze pochodzenia zwierzęcego i roślinnego oraz surowce do ich wyrobu (nietrwałe)	139	77	70	41	29	33
a. artykuły w stanie surowym	113	54	41	27	15	13
w tym ziarna i owoce oleiste	113	54	41	27	15	13
b. artykuły w stanie prostej obróbki	26	23	29	14	14	20
w tym oleje i tłuszcze	26	23	16	13	14	20
6. Paliwo, energia elektryczna[a], smary (nietrwałe)	165	189	184	7	8	7
a. artykuły w stanie surowym	96	107	99	2	2	2
w tym węgiel kamienny	90	103	96	2	2	2
b. artykuły w stanie prostej obróbki	69	82	85	5	6	5
w tym: koks	54	61	66	2	2	2
smoła z węgla kamiennego	7	7	7	1	1	1
7. Maszyny, narzędzia i inne urządz. dla przemysłu, rolnictwa i handlu (trwałe)	13	19	24	76	106	121
a. artykuły w stanie surowym	0,0	0,0	0,0	1	1	0
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	13	19	24	75	105	121
w tym: maszyny i aparaty, oprócz elektrycznych	8	10	14	38	50	61
maszyny i aparaty elektryczne	3	4	6	19	23	32
środki transportowe	1	2	2	5	14	10
narzędzia żelazne i stalowe	1	1	2	6	7	8
instrumenty i aparaty naukowe i optyczne	0,1	0,1	0,1	5	6	7

a Polska statystyka handlu zagranicznego nie obejmuje energii elektrycznej.

(c. d. str. 168)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934–1936 (c. d.)

A. Przywóz (dok.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
8. Żywność, napoje i wyroby tytoniowe (nietrwałe)	97	133	123	59	74	70
a. artykuły w stanie surowym . .	90	127	117	49	65	61
w tym: owoce i orzechy	43	75	60	24	39	33
ryby	41	47	52	15	17	20
herbata	2	2	2	6	6	6
korzenie	2	2	1	2	2	2
b. artykuły w stanie prostej obróbki	2	1	1	1	1	1
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	5	5	5	9	8	8
w tym: wino	2	2	3	2	3	3
wyroby z kakao i czekolady	1	1	1	2	2	2
9. Inne artykuły nietrwałej konsumcji . .	3	3	4	38	38	34
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	3	3	4	38	38	34
w tym: przetwory farmaceutyczne	0,1	0,1	0,1	4	5	5
książki, czasopisma . .	1	1	1	6	6	4
opony i dętki	1	1	1	5	4	4
tkaniny	0,1	0,2	0,2	3	4	4
przędza bawełniana . . .	0,3	0,3	0,3	7	5	4
odzież i bielizna	0,1	0,1	0,1	4	4	2
10. Artykuły trwałej konsumcji (inwestycje konsumentów)	3	4	5	28	39	49
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	3	4	5	28	39	49
w tym: samochody osobowe i ich części	1	2	3	5	11	18
wyroby z metali nieszlachetnych	0,4	0,4	0,5	6	7	7
wyroby zegarmistrzowskie	0,03	0,04	0,04	3	5	5
aparaty radiowe	0,1	0,1	0,1	3	3	4
kołowce i ich części . .	0,2	0,3	0,4	1	2	3
aparaty fotograficzne i kinematograficzne . . .	0,02	0,03	0,03	2	2	2

B. Wywóz

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
Ogółem	**14 565**	**13 442**	**12 964**	**975**	**925**	**1 026**
w tym towar zbiorowy[a]	0,1	0,1	0,0	1	1	0
według stopnia obrobienia						
a. Artykuły w stanie surowym	**11 940**	**10 975**	**10 230**	**439**	**419**	**463**
b. Artykuły w stanie prostej obróbki . .	**2 480**	**2 306**	**2 588**	**423**	**390**	**426**
c. Artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	**145**	**161**	**146**	**112**	**115**	**137**
według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia						
1. Artykuły do produkcji żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (nietrwałe)	1 062	1 101	1 161	151	147	178

[a] „Towar zbiorowy" nie jest klasyfikowany według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia.

(c. d. str. 169)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934 – 1936 (c. d.)

B. Wywóz (c. d.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
a. artykuły w stanie surowym	877	860	832	132	119	138
w tym: jęczmień	265	285	377	36	33	45
żyto	454	414	277	44	44	34
trzoda chlewna[a]	155	151	197	18	16	26
pszenica	79	69	69	14	9	11
drób[a]	1 643	1 401	1 311	5	4	6
chmiel	2	2	3	8	4	5
b. artykuły w stanie prostej obróbki	185	241	329	19	28	40
w tym: mąka żytnia	99	97	152	9	9	15
mąka pszenna	16	66	103	2	7	13
słód	4	18	26	1	6	7
cukier nie rafinowany	61	55	42	7	6	4
2. Artykuły do produkcji rolnej (nietrwałe)	242	372	317	45	52	50
a. artykuły w stanie surowym	95	209	204	28	33	37
w tym: nasiona siewne	16	12	18	20	14	18
owies	26	90	98	3	11	11
nawozy[b]	46	86	86	5	7	7
b. artykuły w stanie prostej obróbki	147	163	113	17	19	13
w tym: nawozy[b]	77	93	66	11	12	8
makuchy	29	26	16	3	3	2
3. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły nietrwałe (oprócz wymienionych w 1 i 2 gr.)	516	510	312	101	114	127
a. artykuły w stanie surowym	417	404	204	47	61	68
w tym: len	7	14	22	5	15	23
pierze	2	1	2	6	5	9
skóry	3	4	3	5	7	8
skóry futrzane	0,1	0,1	0,1	5	6	6
papierówka	374	356	147	12	11	5
szczecina	0,3	0,3	0,3	4	6	5
szmaty	6	7	9	2	3	4
b. artykuły w stanie prostej obróbki	29	39	34	25	24	24
w tym: przędza wełniana	1	1	1	11	12	11
skrzynie do pakowania	15	26	20	3	4	3
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	70	67	74	29	29	35
w tym: przetwory chemiczne	47	46	42	13	12	12
papier i wyroby	7	10	15	3	4	6
tkaniny	3	3	3	6	5	6
4. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły trwałe	2 036	1 784	1 966	268	229	240
a. artykuły w stanie surowym	540	453	441	24	19	23
w tym okrąglaki	444	339	326	23	17	20
b. artykuły w stanie prostej obróbki	1 488	1 322	1 517	239	205	213
w tym: drewno tarte	910	779	953	95	77	88
żelazo, stal i wyroby	264	257	273	78	65	59
cynk i wyroby	72	66	73	29	25	29
forniry, dykty	43	55	54	18	22	22
podkłady kolejowe	157	135	123	14	10	9
c. artykuły w stanie daleko posuniętej obróbki	8	9	8	5	5	4
w tym wyroby z żelaza i stali	3	4	3	2	3	2

a W tysiącach sztuk. *b* Pojęcie „nawozów" w klasyfikacji międzynarodowej jest inne niż w klasyfikacji polskiej, dlatego dane dotyczące nawozów w tej tablicy różnią się od danych dla nawozów w innych tablicach tego działu.

(dok. str. 170)

TABL. 17. PRZEGLĄD HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW W LATACH 1934—1936 (dok.)

B. Wywóz (dok.)

Artykuły	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*			w milionach zł		
5. Oleje i tłuszcze pochodzenia zwierzęcego i roślinnego oraz surowce do ich wyrobu (nietrwałe)	9	13	19	5	9	13
a. artykuły w stanie surowym	9	9	13	5	4	6
w tym ziarna i owoce oleiste	8	9	13	4	4	6
b. artykuły w stanie prostej obróbki	0,3	4	6	0,2	5	7
w tym smalec	0,0	3	5	0,0	5	7
6. Paliwo, energia elektr.[a], smary (nietrwałe)	10474	9 402	8 893	206	171	167
a. artykuły w stanie surowym	9 896	8 920	8 376	158	131	130
w tym węgiel	9 880	8 906	8 362	158	131	130
b. artykuły w stanie prostej obróbki	578	482	517	48	40	37
w tym: koks	365	308	358	11	9	11
benzyna	56	41	49	7	5	7
oleje z węgla kam. i produkty ich destylacji	28	27	16	8	8	7
parafina	19	19	11	11	8	5
nafta	31	30	20	3	3	2
olej gazowy i opałowy	32	29	23	3	2	2
oleje i tłuszcze smarowe mineralne	30	18	17	3	2	2
7. Maszyny, narzędzia i inne urządz. dla przemysłu, rolnictwa i handlu (trwałe)	10	10	10	19	15	17
a. artykuły w stanie surowym	0,0	—	0,0	3	2	4
w tym konie[b]	15	8	11	3	2	4
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	10	10	10	16	13	13
w tym maszyny i aparaty	4	3	3	10	7	7
8. Żywność, napoje i wyroby tytoniowe (nietrwałe)	203	234	269	132	139	192
a. artykuły w stanie surowym	106	120	160	42	50	57
w tym: jaja	21	23	24	23	27	28
strączkowe	52	61	78	12	16	20
ziemniaki	25	28	49	2	2	5
b. artykuły w stanie prostej obróbki	53	55	72	75	69	92
w tym: mięso	32	32	38	59	54	66
masło	4	6	11	9	10	21
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	44	59	37	15	20	43
w tym: przetwory mięsne	2	5	14	7	12	38
cukier rafinowany	39	51	20	6	7	3
9. Inne artykuły nietrwałej konsumcji	5	5	5	32	29	25
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	5	5	5	32	29	25
w tym: odzież i bielizna	2	2	2	16	15	11
tkaniny	2	2	2	10	9	10
10. Artykuły trwałej konsumcji (inwestycje konsumentów)	8	11	12	15	19	17
c. art. w stanie daleko posuniętej obróbki	8	11	12	15	19	17
w tym meble, części mebli, ramy	4	5	6	7	8	8

a Polska statystyka handlu zagranicznego nie obejmuje energii elektrycznej.
b W tysiącach sztuk.

TABL. 18. WYWÓZ ŚWIATOWY NIEKTÓRYCH TOWARÓW W LATACH 1929, 1933 i 1934

Towary	1929	1933	1934	1929	1933	1934
	w tysiącach *ton*			w milionach złotych		
Ogółem	.	.	.	**288 690**	**101 054**	**96 270**
w tym:						
Bawełna i odpadki	3 333	3 278	2 999	12 521	4 623	4 100
Wełna	1 004	1 113	904	6 157	2 115	2 459
Węgiel kamienny	155 000	103 000	111 000	5 987	2 549	2 383
Pszenica	19 137	15 344	13 926	7 278	2 201	1 889
Samochody i części	.	.	.	6 871	1 453	1 872
Cukier	12 954	8 451	8 525	6 409	2 163	1 797
Kawa surowa	1 418	1 559	1 487	4 989	1 983	1 686
Ropa naftowa	31 038	29 170	33 645	2 132	1 212	1 447
Kauczuk	1 142	1 112	1 308	3 660	695	1 422
Drzewo iglaste, tarte	34 984[a]	23 890[a]	26 268[a]	3 889	1 256	1 414
Ryż	6 663	7 029	7 565	3 597	1 267	1 290
Benzyna	12 339	10 539	10 762	4 332	1 483	1 290
Tytoń surowy i odpadki	632	484	486	3 056	1 235	1 229
Masło	518	572	597	3 586	1 269	1 041
Herbata	438	384	391	2 170	877	970
Celuloza i masa drzewna	5 220	5 664	6 093	1 996	966	955
Miedź	1 284	872	1 158	4 076	803	938
Przędza bawełniana	267	217	224	2 586	968	921
Wino gronowe	18 867[b]	22 289[b]	17 635[b]	1 799	1 312	854
Olej gazowy, pędny, opałowy	14 250	17 485	19 808	1 062	790	850
Kukurydza	7 649	8 220	8 272	2 219	784	844
Bekony	445	477	394	1 903	896	800
Papier gazetowy	3 801	2 897	3 451	2 376	890	785
Ryby, kraby i mięczaki	1 871	1 399	1 383	1 931	771	689
Zwierzęta żywe	.	.	.	2 717	655	607
Cyna	170	121	111	1 448	640	620
Skóry wyprawione	154	103	96	2 372	756	620
Jedwab naturalny	56	43	41	4 930	989	607
Mąka pszenna	3 758	2 807	2 714	2 151	636	542
Przędza wełniana	95	63	60	1 696	559	536
Rury żelazne	1 761	873	989	1 354	496	511
Jedwab sztuczny i przędza	61	69	89	886	472	511
Olej smarowy, mineralny	2 154	1 795	1 857	1 236	585	488
Pomarańcze i mandarynki	1 313	1 661	1 570	774	515	459
Sery wszelkie	345	291	276	1 297	532	452
Maszyny włókiennicze	.	.	.	1 191	379	440
Jaja	503	362	341	1 594	506	436
Rudy żelaza	50 313	24 802	33 474	1 075	318	408
Siemię lniane	2 042	1 860	1 779	1 325	441	394
Mięso wołowe	824	651	637	1 344	445	375
Makuchy	4 408	3 672	3 803	1 515	483	375
Koks	18 153	12 077	13 517	1 005	347	371
Nafta	5 988	3·917	4 128	1 401	417	343
Jęczmień	3 911	2 749	2 770	1 170	290	337
Kakao surowe, odpadki i masa kakaowa	531	575	606	930	345	295
Soja	2 751	2 577	2 697	979	343	281
Worki jutowe	609	479	509	960	297	281
Żyto	1 303	1 213	1 051	420	119	103
Inne towary	.	.	.	156 338	54 928	51 953

a W tys. m^3. *b* W tys. *hl*.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 19. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH W LATACH 1925–1935

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach *ton*										
	Bawełna										
Stany Zj. Am.	1 989	2 128	2 221	2 077	1 806	1 584	1 663	2 179	2 052	1 428	1 467
Indie Bryt. .	757	578	487	636	713	738	578	291	474	621	571
Egipt	289	307	332	334	343	266	332	301	353	385	384
Brazylia . .	31	17	12	10	49	30	21	1	12	127	139
Peru	40	50	57	47	46	55	47	46	55	68	78
Chiny	48	53	87	67	66	58	58	49	58	39	56
Sudan Brytyjsko-Eg. . .	8	22	29	24	31	28	9	38	25	33	38
Argentyna .	18	17	16	18	24	28	25	28	21	27	36
	Jedwab naturalny										
Japonia . . .	26,3	26,6	31,1	32,9	34,5	28,2	33,4	32,8	29,0	30,4	33,2
Chiny	10,2	10,2	9,7	10,9	11,5	9,2	8,2	4,7	4,7	3,3	4,6
Korea . .	.	.	0,9	2,0	2,0	2,2	2,7	2,4	2,5	2,6	2,2
Włochy . . .	6,4	5,8	5,2	5,7	6,0	6,5	5,7	3,2	3,5	2,0	1,5
Francja . . .	1,0	0,9	1,6	1,6	1,4	1,2	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2
	Wełna surowa i prana										
Australia . .	241	372	347	335	367	337	369	377	419	367	386
Argentyna .	113	144	157	126	129	135	141	132	159	111	136
Zw. Płd. Afr. .	95	96	118	115	130	125	107	169	123	87	118
Nowa Zelandia	93	97	100	103	107	90	96	108	130	116	101
Urugwaj . .	41	54	68	54	51	78	66	43	52	24	50
	Węgiel kamienny										
Anglia . . .	51633	20941	51970	50852	61231	55752	43434	39521	39693	40294	39334
Niemcy . . .	22473	38035	26878	23895	26769	24383	23123	18312	18444	21937	26774
Stany Zj. Am.	18725	35658	19357	21006	22296	19499	14329	10265	10179	12234	11727
Polska . . .	8 031	14281	11095	12863	13912	12465	13818	10222	9 098	9 880	8 906
Belgia . . .	2 469	3 723	2 968	4 213	3 790	3 962	5 467	3 490	3 588	3 811	4 279
Holandia . .	2 224	3 376	2 958	6 068	5 595	5 718	5 827	4 454	3 491	3 419	3 041
Z.S.R.R. . .	.	.	147	304	727	1 043	1 675	1 795	1 818	2 167	2 182
	Ropa naftowa										
Wenezuela .	2 720	4 893	8 420	14715	19220	20458	17280	16192	16718	18780	.
Stany Zj. Am.	1 775	2 085	2 203	2 636	3 669	3 295	3 549	3 807	5 085	5 716	7 149
Irak	.	.	.	.	.	.	.	0	0	837	3 587
Kolumbia . .	.	644	1 875	2 488	2 577	2 656	2 376	2 211	1 695	2 351	2 279
Peru	618	780	738	775	1 020	1 026	816	616	991	1 351	1 427
Meksyk . .	7 409	5 073	3 705	2 641	2 152	1 769	1 427	1 356	1 542	1 641	1 187
Iran	1 370	1 050	1 525	1 616	1 664	1 578	832	1 335	1 565	710	534
Indie Holend.	.	.	.	9	23	78	64	248	413	484	243
Z.S.R.R. .	63	117	115	172	310	294	382	526	526	459	207
	Rudy żelaza i piryty										
Francja . . .	9 227	11234	14667	17054	16405	15080	12407	10079	10989	12650	16680
Szwecja . . .	8 800	7 656	10716	5 093	10899	9 387	4 496	2 301	3 279	6 905	7 747
Hiszpania . .	3 618	1 857	4 758	5 421	5 595	3 724	1 873	2 634	3 120	3 599	3 701
Norwegia . .	425	128	380	546	735	632	348	869	1 096	1 395	1 456
Alger . . .	1 656	1 137	2 382	2 011	2 141	1 630	920	490	915	1 419	1 450
Malaje Bryt.	272	276	431	675	823	791	703	703	777	1 107	1 429
Chiny	.	.	502	925	980	849	594	560	593	858	1 316
Chile	.	.	1 508	1 525	1 816	1 721	712	199	510	953	845
	Surówka										
Anglia . . .	475	282	276	403	463	276	193	252	378	404	480
Indie Bryt. .	425	343	400	435	558	511	324	252	378	404	480
Niemcy . . .	192	473	320	255	388	202	178	70	109	159	225

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

(dok. str. 173)

TABL. 19. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH W LATACH 1925 – 1935 (dok.)

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach *ton*										
					Surówka (dok.)						
Holandia . .	96	115	150	216	179	210	223	212	239	223	196
Korea . . .	.	.	.	.	140	112	96	123	110	125	147
Francja . . .	709	703	836	635	563	527	423	198	172	156	141
Szwecja . . .	74	77	87	74	73	49	41	32	67	73	68
					Miedź						
Chile	172	187	226	272	308	196	212	121	156	240	260
Stany Zj. Am.	439	388	418	431	373	269	184	101	113	238	237
Kongo Belg. .	91	79	87	106	123	147	124	60	94	132	150
Płn. Rodezja	.	.	.	.	.	5	5	74	105	132	140
Kanada . .	.	.	31	48	67	67	17	54	70	85	110
Belgia . . .	12	14	12	33	36	72	70	60	64	61	109
Meksyk . .	49	.	40	45	66	56	43	19	28	46	39
Jugosławia .	8	11	13	15	19	25	23	26	36	36	38
					Kauczuk						
Malaje Bryt. .	322	397	377	415	589	565	528	486	583	688	600
Indie Holend.	242	264	301	289	319	294	311	242	340	385	287
Cejlon . . .	46	60	57	58	82	78	63	50	65	81	55
Indie Bryt. .	.	.	12	11	12	11	9	4	5	11	13
Brazylia . . .	24	23	26	19	20	14	13	6	9	11	12

TABL. 20. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH W LATACH 1925 – 1935

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach *ton*										
					Bawełna						
Japonia . . .	617	653	774	557	626	557	643	712	736	800	726
Anglia . . .	864	795	656	658	668	520	480	556	628	560	563
Niemcy . . .	407	344	529	411	426	395	345	397	445	350	347
Francja . . .	340	368	356	345	382	389	247	260	366	248	229
Włochy . . .	237	239	209	232	244	205	170	190	220	187	116
Belgia . . .	94	96	115	110	114	100	100	80	101	100	113
Hiszpania . .	87	84	98	76	79	100	96	107	98	104	101
Czechosłow.	145	110	160	121	119	109	92	79	69	76	76
Polska . .	51	58	74	71	60	56	54	50	58	66	66
					Jedwab naturalny						
Stany Zj. Am.	28,9	30,1	33,0	33,8	39,0	32,8	37,2	32,4	29,3	24,2	29,1
Francja . . .	6,0	6,2	5,4	7,9	5,7	4,8	3,6	2,1	3,0	3,1	4,0
Anglia . . .	0,5	0,6	0,7	0,9	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,7	1,9
Kanada . .	.	.	0,4	0,5	0,7	0,8	1,0	1,3	1,1	1,2	1,5
Niemcy . . .	2,1	1,7	2,7	2,5	2,5	1,7	1,2	0,7	0,5	1,0	1,1
Szwajcaria . .	1,4	1,4	1,6	1,4	1,1	0,8	1,0	0,5	0,5	0,5	0,6
					Wełna surowa i prana						
Anglia . . .	330	368	216	200	219	224	265	272	273	240	274
Francja . . .	201	241	252	230	250	249	204	203	242	153	175
Niemcy . . .	134	147	191	171	169	157	147	143	158	144	124
Japonia . . .	.	.	47	52	49	52	86	93	108	82	110
Belgia . . .	46	52	66	65	76	72	62	66	96	75	106
Włochy . . .	35	47	40	48	55	55	47	72	86	67	45
Z.S.R.R. . .	18	22	32	36	39	33	31	26	28	25	32
Polska . . .	11	12	16	14	16	15	16	13	17	15	19
Czechosłow. .	13	14	17	17	19	18	18	15	14	16	17

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.
(dok. str. 174)

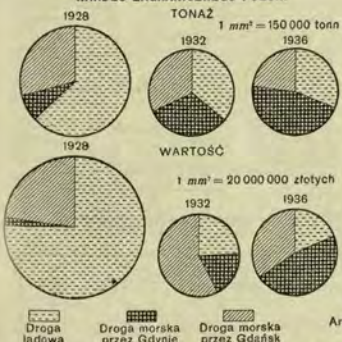
TABL. 20. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH W LATACH 1925—1935 (dok.)

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach *ton*										
Węgiel kamienny											
Francja . . .	18298	15411	18983	17511	23670	24767	23088	17864	17952	16695	20918
Kanada . .	14799	15018	16937	15599	16502	17013	11897	10831	10121	11730	10925
Włochy . . .	9636	11031	12917	12044	13526	12208	10370	8018	8790	11781	14599
Holandia . .	8246	10061	8822	8760	9618	9113	8501	6513	5791	6181	5515
Szwecja . . .	3663	3111	4867	4068	4994	4778	4535	4529	4674	5265	5252
Japonia . . .	1768	2045	2703	3134	3588	2979	3077	3181	4113	4748	4748
Niemcy . . .	7608	2867	5334	7408	7903	6933	5772	4204	4156	4862	4270
Dania . . .	3120	2651	3631	3214	4011	3697	3661	3602	3684	3801	3890
Belgia . . .	8807	7634	9286	8924	11385	10359	9529	6734	5233	4483	3777
Ropa naftowa											
Francja . . .	.	.	5	14	23	452	519	1035	2740	4322	5622
Kanada . .	2177	2646	3044	3644	4215	4024	4045	3538	3795	4264	4599
St. Zj. Am. .	8368	8171	8119	11088	10972	8636	6568	6213	4437	4972	4519
Japonia . . .	.	.	647	1513	1669	1695	1804	2261	2437	2958	3653
Anglia . . .	2244	2118	2642	1980	1938	1833	1400	1498	1595	1918	2027
Niemcy . . .	.	.	40	53	98	333	241	270	281	27	515
Holandia . .	.	.	249	206	238	227	159	97	74	141	201
Rudy żelaza i piryty											
Niemcy . . .	11540	9553	17409	13794	16953	13890	7071	4102	5421	9252	15080
Belgia . . .	9050	10847	12678	13727	14125	12915	10675	9482	9836	10261	10583
Anglia . . .	4452	2122	5247	4511	5780	4204	2153	2129	3051	4770	4931
Japonia . . .	1104	793	938	1842	2259	2261	1727	1634	1779	2312	3646
Kanada . .	941	1330	1349	2258	2487	1509	821	69	209	993	1534
Stany Zj. Am.	2226	2596	2663	2492	3190	2820	1489	592	875	1450	1516
Francja . . .	1242	1367	1047	989	1141	1012	782	890	1015	1380	874
Czechosłow.	826	766	725	1242	1641	1475	1311	379	389	520	786
Polska . . .	294	273	710	557	631	369	351	115	199	209	304
Surówka											
Japonia . . .	318	402	473	709	792	515	495	650	801	779	1139
Belgia . . .	325	331	381	551	674	399	301	210	216	215	204
Stany Zj. Am.	449	453	135	143	150	139	86	133	161	116	133
Szwecja . . .	51	61	48	79	90	88	59	39	46	81	100
Szwajcaria . .	.	.	121	175	174	150	133	108	152	156	98
Niemcy . . .	202	110	284	305	175	170	117	63	75	91	97
Anglia . . .	269	485	589	95	124	295	288	137	95	128	86
Francja . . .	32	24	39	40	40	171	88	67	92	66	59
Miedź											
Anglia . . .	146	129	132	146	150	143	128	146	140	247	306
Stany Zj. Am.	217	279	245	283	354	293	207	149	106	175	213
Niemcy . . .	211	147	231	227	195	170	151	131	155	180	153
Francja . . .	111	118	82	126	141	134	118	93	105	94	105
Włochy . . .	66	69	66	79	56	52	53	53	61	63	60
Belgia . . .	24	25	37	75	96	95	92	39	48	115	151
Szwecja . .	.	.	16	20	25	27	33	20	29	32	35
Czechosłow.	16	16	18	23	19	22	19	15	15	20	24
Polska . . .	2	2	5	9	9	7	5	5	8	11	12
Kauczuk											
Stany Zj. Am.	403	420	405	411	536	464	484	400	405	446	463
Anglia . . .	89	146	61	4	125	122	87	44	75	159	130
Niemcy . . .	36	25	43	42	53	51	45	48	58	64	65
Francja . . .	46	49	49	52	72	82	54	41	63	51	59
Japonia . . .	13	18	21	26	35	33	44	57	68	71	59
Z.S.R.R. . .	.	.	10	14	13	16	28	31	31	48	38

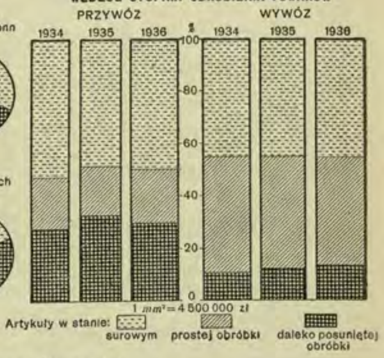
HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI W 1936 R.

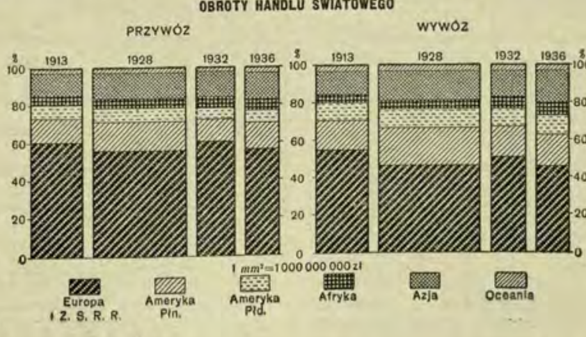
UDZIAŁ PORTÓW GDYNI I GDAŃSKA W OBROTACH HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI

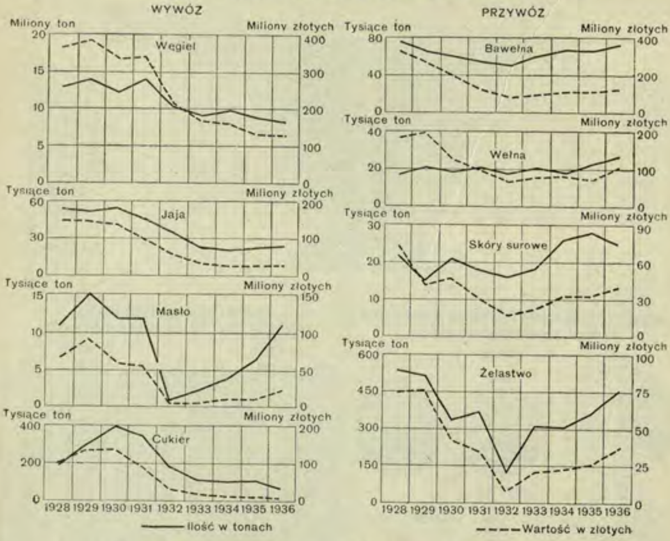
HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA TOWARÓW

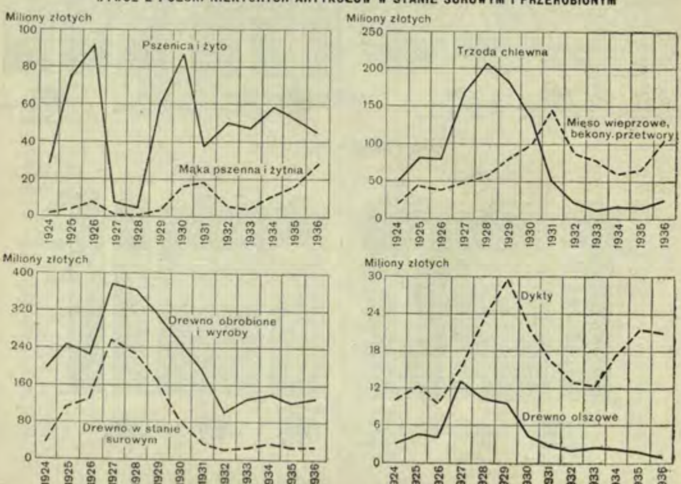
OBROTY HANDLU ŚWIATOWEGO

HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WAŻNIEJSZYMI ARTYKUŁAMI

WYWÓZ Z POLSKI NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W STANIE SUROWYM I PRZEROBIONYM

DZIAŁ XI. KOMUNIKACJA

Wydatki i dochody przedsiębiorstw Polskie Koleje Państwowe oraz Polska Poczta, Telegraf i Telefon
ob. dział XXIV, tabl. 21 i 22, str. 364

TABL. 1. SIEĆ KOMUNIKACYJNA W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Województwa	Linie kolejowe[a]			Drogi o twardej nawierzchni			Liczba urzędów pocztowych		
	Ogółem	na 100 km²	na 10000 ludności	Ogółem	na 100 km²	na 10000 ludności	Ogółem	na 100 km²	na 10000 ludności
	w km								
Polska	**20 059**	***5,2***	***5,9***	**59 438**	***15,3***	***17,4***	**4 655**	***1,2***	***1,4***
Warszawskie[b]	1 505	*5,3*	*3,8*	5 724	*19,3*	*14,5*	353	*1,2*	*0,9*
Łódzkie	909	*4,8*	*3,2*	3 846	*20,0*	*13,6*	210	*1,1*	*0,7*
Kieleckie	1 254	*4,9*	*4,0*	4 293	*16,8*	*13,6*	277	*1,1*	*0,9*
Lubelskie	1 236	*4,0*	*4,7*	3 424	*11,0*	*13,0*	282	*0,9*	*1,1*
Białostockie	1 377	*4,3*	*7,8*	3 242	*10,0*	*18,4*	203	*0,6*	*1,2*
Wileńskie	1 093	*3,7*	*7,9*	1 785	*6,2*	*13,0*	196	*0,7*	*1,4*
Nowogródzkie	713	*3,1*	*6,2*	2 000	*8,7*	*17,5*	141	*0,6*	*1,2*
Poleskie	1 063	*2,8*	*8,7*	992	*2,7*	*8,1*	130	*0,4*	*1,1*
Wołyńskie	1 211	*3,4*	*5,4*	1 340	*3,7*	*5,9*	202	*0,6*	*0,9*
Poznańskie	2 684	*10,1*	*11,8*	8 831	*33,2*	*38,9*	678	*2,5*	*3,0*
Pomorskie	1 875	*11,4*	*16,1*	5 075	*30,9*	*43,6*	509	*3,1*	*4,4*
Śląskie	781	*18,6*	*5,6*	2 247[c]	*53,3*	*16,2*	249	*5,9*	*1,8*
Krakowskie	1 138	*6,6*	*4,6*	5 119	*29,5*	*20,8*	488	*2,8*	*2,0*
Lwowskie	1 534	*5,4*	*4,6*	5 246	*18,5*	*15,8*	380	*1,3*	*1,1*
Stanisławowskie	755	*4,5*	*4,8*	3 125	*18,5*	*19,8*	175	*1,0*	*1,1*
Tarnopolskie	931	*5,6*	*5,4*	3 149	*19,0*	*18,4*	182	*1,1*	*1,1*

a Normalno i wąskotorowe (bez dojazdowych samorządowych i prywatnych). *b* Łącznie z m. st. Warszawą. *c* Według stanu w dniu 1.IV 1935.

Uwaga. Nie uwzględniono dróg gruntowych, dróg wodnych śródlądowych (ob. tabl. 22 A, str. 188), szlaków lotniczych (ob. tabl. 33, str. 192) i sieci telefonicznej.

TABL. 2. LINIE KOLEJOWE WYBUDOWANE W POLSCE W LATACH 1918–1936

Rok otwarcia ruchu	Długość linii normalnotorowych	Długość linii wąskotorowych	Rok otwarcia ruchu	Długość linii normalnotorowych	Długość linii wąskotorowych
	w km			w km	
1918—1936	**1 687,3**	**356,6**	1927	13,0	3,2
			1928	105,5[b]	2,3
1918—1919	—	—	1929	2,7	39,9
1920	—	23,0	1930	271,6[c]	2,7
1921	138,7	15,2	1931	25,1	0,5
1922	89,5	—	1932	105,6[d]	—
1923	57,3	140,9	1933	177,0[e]	—
1924	169,5	16,2	1934	224,0	—
1925	45,9[a]	65,4	1935	15,6	—
1926	114,7	47,3	1936	131,6[f]	—

a–f W tym linii dwutorowych, policzonych w tablicy jednokrotnie: *a* 12,9 *km*, *b* 15,5 *km*, *c* 16,2 *km*, *d* 3,0 *km*, *e* 8,3 *km*, *f* 7,2 *km*.

Uwaga. Dane nie obejmują bocznic i rozbudowy linii stacyjnych.

TABL. 3. STAN I PRACA KOLEI W POLSCE W LATACH 1928, 1931–1936

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Polskie Koleje Państwowe							
Personel w tys.[a]	.	.	.	172,9	174,4	176,7	175,3
Normalnotorowe							
Długość eksploat. linij w *km*[a]	17 208	17 566	17 634	17760	17835	17895	17961
Tabor kolejowy[a]							
parowozy w tys.	5,2	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,3
wagony osobowe w tys.	12,0	12,4	12,3	12,3	12,2	12,1	12,1
„ towarowe w tys.	144,7	156,2	155,9	155,9	160,0	160,1	159,2
Przebieg							
parowozów w mln parowozo-*km*	157	143	119	118	120	121	123
wagonów w mln osio-*km*							
osobowych	1 731	1 694	1 494	1 471	1 487	1 508	1 547
towarowych	5 767	4 990	3 686	3 667	4 118	4 121	4 234
pociągów w mln pociągo-*km*							
w ruchu osobowym	62	68	64	65	64	64	64
w ruchu towarowym	58	48	34	36	39	40	42
Przewóz							
pasażerów w mln osób	174	135	114	138[b]	146[b]	144[b]	173[b]
„ w mln pasażero-*km*	7 077	5 474	4 695	4 754[b]	5 275[b]	5 526[b]	5 941[b]
towarów i bagaży w mln *ton*	81,1	64,2	48,9	49,0	55,1	56,4	58,1
towarów i bagaży w mln *tono-km*	21 968	20 065	14 950	15565	17930	17502	17933
Wąskotorowe							
Długość eksploat. linij w *km*[a]	2 287	2 325	2 382	2 382	2 228	2 190	2 220
Tabor kolejowy[a]							
parowozy w tys.	0,37	0,41	0,38	0,34	0,34	0,33	0,33
wagony osobowe w tys.	0,33	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35
wagony towarowe w tys.	7,53	8,14	7,64	8,33	7,70	7,43	7,32
Przebieg							
parowozów w mln parowozo-*km*	4,4	3,2	2,8	2,9	2,8	2,8	2,9
wagonów w mln osio-*km*							
osobowych	27,0	23,0	22,0	23,3	22,7	23,6	25,0
towarowych	85,7	50,2	32,8	30,7	37,8	38,1	47,9
Przewóz							
pasażerów w mln osób	1,6	0,8	0,7	0,7	0,9	1,0	1,0
„ „ „ pasażero-*km*	34,4	19,3	17,3	17,2	21,0	22,3	23,7
towarów w mln *ton*	5,1	2,8	1,7	1,7	2,2	2,3	2,7
„ „ „ *tono-km*	98,9	52,4	32,3	31,0	41,7	42,5	54,3
Koleje dojazdowe samorządowe i prywatne							
Długość eksploat. linij w *km*[a]	1 158	1 416	1 520	1 490	1 522	1 386	1 447
Tabor kolejowy[c]							
parowozy w tys.	0,11	0,11	0,11	0,11	0,11	0,11	0,15
wagony osobowe[d] w tys.	0,57	0,61	0,64	0,60	0,62	0,57[e]	0,57[f]
wagony towarowe[d] w tys.	2,32	3,11	3,20	3,18	3,11	3,13	3,13
Przewóz							
pasażerów w mln osób	40,7	59,4	51,9	45,2	47,9	49,5	51,1
towarów w mln *ton*	1,66	1,30	1,11	1,01	1,13	1,13	1,19

a Przeciętne. *b* Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania. *c* Stan w końcu roku. *d* Dane obejmują również elektryczne wozy silnikowe. *e* W tym 0,3 tys. wozów silnikowych i przyczepnych kolei elektrycznych. *f* W tym 0,2 tys. wozów silnikowych i przyczepnych kolei elektrycznych.

TABL. 4. PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA P. K. P. W LATACH 1934 – 1936

Wyszczególnienie	1934	1935 Ogółem	1935 Klasa I	1935 Klasa II	1935 Klasa III	1936
	w tysiącach					
Koleje normalnotorowe						
Pasażerowie	145 880	144 206	46	7 520	136 640	172 742
Pasażero-*km*	5274 628	5525 799	14 156	444 710	5066 933	5 941 119
Pociągi zwyczajne						
Pasażerowie	144 169	142 645	25	7 191	135 429	170 998
w tym: według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	26 353	17 492	7	591	16 894	44 833
w ruchu podmiejskim i za biletami okresowymi[a]	94 639	98 806	1	4 845	93 960	96 673[b]
Pasażero-*km*	4 901 628	5 183 874	6 835	356 206	4 820 833	5 599 059
w tym: według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	1 621 787	1 474 430	1 572	95 221	1 377 637	1 998 128
w ruchu podmiejskim i za biletami okresowymi[a]	1 614 318	1 796 371	269	79 965	1 716 137	1 642 887[b]
Pociągi pośpieszne						
Pasażerowie	1 711	1 561	21	329	1 211	1 744
w tym według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	1 172	912	9	162	741	1 108
Pasażero-*km*	373 000	341 925	7 321	88 504	246 100	342 060
w tym według taryfy normalnej za biletami jednorazowymi	234 919	184 973	3 244	40 514	141 215	198 401
Koleje wąskotorowe						
Pasażerowie	874	951	—	31	920	973
Pasażero-*km*	21 029	22 335	—	848	21 487	23 716

a Tygodniowe, miesięczne i na dłuższe okresy, przeważnie w ruchu podmiejskim. *b* Taryfa podmiejska została skasowana dn. 1.I 1936.

TABL. 5. NAŁADOWANIE, PRZYJĘCIE I TRANZYT WAGONÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętnie dziennie wagonów 15–tonowych							
Ogółem	**17 413**	**17 990**	**13 621**	**10 465**	**10 620**	**11 756**	**12 191**	**12 499**
Naładowano w kraju[a]	15 180	15 755	12 018	9 403	9 514	10 546	10 787	11 365
do przewozu w kraju	11 804	12 203	8 789	7 155	7 268	7 977	8 510	9 131
do wywozu za granicę[a]	3 376	3 552	3 229	2 248	2 246	2 569	2 277	2 234
Naładowano w obrębie W. M. Gdańska	459	456	201	130	136	151	163	211
Przyjęto od kolei zagranicznych[b]	643	604	339	174	191	155	172	170
Tranzyt	1 131	1 175	1 063	758	779	904	1 069	753

a Łącznie z nadaniem do portów Gdyni i Gdańska. *b* Bez towarów przybyłych drogą morską.

TABL. 6. PRZEWÓZ TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928–1936

Lata Rodzaje przewozów Towary	Ogółem	Nadanie			Przyjęcie z zagranicy		Tranzyt
		wewnętrzne[a]	za granicę				
			razem	w tym do portów[b]	razem	w tym z portów[b]	
	w tysiącach *ton*						
Ogółem 1928	80 727	52 052	20 237	9 223	2 581	1 037	5 857
1929	85 862	54 918	21 452	10 108	3 488	1 792	6 004
1930	69 514	43 788	17 936	10 014	2 209	1 050	5 581
1931	63 767	37 641	18 520	12 601	2 018	1 056	5 588
1932	48 716	30 878	13 186	9 745	1 126	616	3 526
1933	48 825	30 491	13 150	10 061	1 417	865	3 767
1934	54 897	34 843	14 278	11 339	1 450	1 007	4 326
1935	56 203	36 740	12 695	10 180	1 599	1 151	5 169
1936	57 851	39 456	12 671	10 795	1 867	1 512	3 857
Handlowe zwyczajne	49 327	31 225	12 627	10 757	1 864	1 511	3 611
Zboże i strączkowe .	1 545	770	746	687	4	4	25
Ziemniaki	457	322	59	38	1	1	75
Buraki	1 384	1 378	6	0	0	0	—
Siano, słoma i pasza zielona	75	68	1	1	0	—	6
Mąka i kasze . . .	752	622	126	105	1	1	3
Cukier	296	288	7	7	0	0	1
Zwierzęta żywe . .	167	140	23	2	0	0	4
Drewno i wyroby .	6 069	3 936	1 545	1 189	6	3	582
w tym wyroby z drewna . . .	363	128	187	180	1	0	47
Węgiel i koks . . .	20 925	11 256	8 861	7 950	26	0	782
Ruda, żużle i szlaka	1 430	579	15	1	496	443	340
Ropa naftowa i przetwory	854	670	155	63	1	1	28
Sól	389	364	13	8	0	0	12
Wapień i wapno gaszone	595	506	25	2	0	—	64
Kamienie wszelkie	2 213	1 946	7	6	44	15	216
Wyroby ceramiczne	1 269	1 211	14	10	3	1	41
Cement i wapno hydrauliczne	1 041	931	21	21	0	0	89
Żelazo i stal . . .	2 198	1 249	231	135	531	443	187
Wyroby z żelaza i stali	491	288	75	48	9	5	119
Chemikalia	396	344	23	19	10	8	19
Nawozy sztuczne .	1 209	609	141	112	159	159	300
Inne towary . . .	5 572	3 748	533	353	573	427	718
Handlowe pośpieszne	657	364	44	38	3	1	246
Gospodarcze kolejowe	7 103	7 103	—	—	—	—	—
w tym węgiel . .	3 306	3 306	—	—	—	—	—
Wojskowe	764	764	—	—	—	—	—

a Łącznie z W. M. Gdańskiem. *b* Porty Gdynia i Gdańsk (stacje portowe).

TABL. 7. PRZEWOZY NIEKTÓRYCH TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931 – 1936

Przewozy handlowe zwyczajne

Towary	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*							
	Nadanie wewnętrzne							
Ogółem	**42472**	**43349**	**28426**	**23238**	**23083**	**26276**	**28184**	**31225**
w tym:								
Zboże i strączkowe	1 217	1 182	1 028	823	875	957	855	770
Buraki	2 472	2 853	1 584	1 295	1 092	1 416	1 311	1 378
Mąka i kasze	712	672	584	558	574	587	587	622
Cukier	403	440	326	241	242	251	253	288
Drewno i wyroby	5 176	4 767	3 279	2 678	2 893	3 366	3 356	3 936
w tym wyroby z drewna	.	.	196	124	103	120	130	128
Węgiel i koks	14342	16281	11 128	8 961	8 873	8 760	9 777	11 256
Ruda, żużle i szlaka	773	852	304	167	270	357	391	579
Ropa naftowa i przetwory	891	875	771	682	664	647	645	670
Sól	470	499	448	342	313	355	355	364
Kamienie wszelkie	2 448	2 202	1 149	730	944	1 614	2 543	1 946
Wyroby ceramiczne	2 111	1 628	849	553	313	829	929	1 211
Cement i wapno hydrauliczne	918	842	497	344	383	723	729	931
Żelazo i stal	1 829	1 675	981	633	835	909	1 044	1 249
Wyroby z żelaza i stali	561	574	307	183	192	228	241	288
Chemikalia	401	432	253	230	255	279	287	344
Nawozy sztuczne	768	813	376	313	337	372	468	609
	Nadanie za granicę							
Ogółem	**20209**	**21316**	**18466**	**13145**	**13113**	**14243**	**12664**	**12627**
w tym:								
Zboże i strączkowe	179	466	316	322	467	706	629	746
Cukier	172	291	147	59	50	31	33	7
Drewno i wyroby	4 076	3 307	1 549	1 117	1 663	1 826	1 526	1 545
w tym wyroby z drewna	.	.	243	145	138	206	162	187
Węgiel i koks	11 981	14455	14405	10327	9 620	10383	9 151	8 861
Ropa naftowa i przetwory	265	243	213	213	220	197	164	155
Żelazo i stal	145	218	320	94	214	169	182	231
Wyroby z żelaza i stali	129	138	120	83	87	122	106	75
Chemikalia	56	42	33	32	29	30	16	23
Nawozy sztuczne	79	100	157	133	115	104	152	141
	Przyjęcie z zagranicy							
Ogółem	**2 550**	**3 442**	**2 005**	**1 117**	**1 412**	**1 447**	**1 596**	**1 864**
w tym:								
Zboże i strączkowe	154	52	47	28	53	6	4	4
Węgiel i koks	110	130	105	25	20	25	23	26
Ruda, żużle i szlaka	384	629	437	192	307	340	412	496
Kamienie wszelkie	65	70	17	16	31	24	22	44
Żelazo i stal	366	571	396	153	342	344	424	531
Wyroby z żelaza i stali	34	58	31	8	6	7	7	9
Chemikalia	21	42	19	10	9	11	13	10
Nawozy sztuczne	387	578	148	76	95	119	87	159
	Tranzyt							
Ogółem	**5 608**	**5 739**	**5 271**	**3 264**	**3 486**	**4 054**	**4 880**	**3 611**
w tym:								
Zboże i strączkowe	275	134	110	95	53	36	30	25
Drewno i wyroby	524	595	594	301	340	422	447	582
w tym wyroby z drewna	.	.	117	47	50	43	47	47
Węgiel i koks	2 247	2 608	1 606	1 555	1 582	1 637	1 767	782
Ruda, żużle i szlaka	405	299	899	133	167	138	328	340
Kamienie wszelkie	327	322	139	148	192	272	459	216
Żelazo i stal	148	134	391	56	102	154	189	187
Wyroby z żelaza i stali	88	80	221	62	94	109	116	119
Nawozy sztuczne	260	254	263	153	220	293	471	300

TABL. 8. TRANZYT KOLEJOWY PRZEZ OBSZAR POLSKI ŁĄCZNIE Z W. M. GDAŃSKIEM

A. Według towarów i kierunków w latach 1928, 1933–1936

Rodzaje przesyłek	1928	1933	1934	1935 Ogółem	1935 Węgiel i koks	1935 Drewno i wyroby z drzewa	1935 Rudy wszelkie	1935 Nawozy sztuczne	1935 Inne towary	1936
	w tysiącach *ton*									
Przesyłki handlowe zwyczajne . . .	**5 608**	**3 486**	**4 054**	**4 880**	**1 767**	**447**	**328**	**471**	**1 867**	**3 611**
Tranzyt niemiecki uprzywilejowany	4 261	2 841	3 357	3 909	1 759	221	2	398	1 529	2 520
Przez Pomorze	1 355	900	1 067	1 334	338	82	1	209	704	1 982
Innymi drogami	2 906	1 941	2 290	2 575	1 421	139	1	189	825	538
Tranzyt zwykły .	1 347	645	697	971	8	226	326	73	338	1 091
Przez porty[a] . .	200	377	486	652	—	82	297	73	200	794
Innymi drogami	1 147	268	211	319	8	144	29	—	138	297
Przesyłki handlowe pośpieszne . . .	**249**	**281**	**272**	**289**	—	—	—	—	**289**	**246**

B. Według krajów w 1936 r.[b]

Miejsce przyjęcia towarów	Ogółem	Towary przekazane do portów: Gdyni	portów: Gdańska	stacji granicznych Polski z: Niemcami (bez Prus Wschodnich)	Niemcami (Prusami Wschodnimi)	Z. S. R. R.	Czechosłowacją	Rumunią	Łotwą
	w tysiącach *ton*								
Przesyłki handlowe zwyczajne . . .	**3611,4**	**293,7**	**17,6**	**675,9**	**2 055,6**	**50,0**	**490,5**	**28,1**	**0,0**
Towary przyjęte:									
z portów	482,5	—	—	8,6	16,4	0,1	453,3	4,1	—
Gdyni	80,2	×	—	0,1	0,1	0,0	79,1	0,9	—
Gdańska . . .	402,3	—	×	8,5	16,3	0,1	374,2	3,2	—
ze stacji granicznych Polski z:									
Niemcami (bez Prus Wschodnich)	2069.7	12.1	0.1	×	2 037,3	3,0	0.1	17.1	—
Niemcami (Prusami Wschodnimi)	484.5	1,5	—	483,0	×	0.0	—	0,0	—
Z. S. R. R. . .	38.8	—	—	36,3	—	×	2,5	—	—
Czechosłowacją .	183,0	115,2	13,3	0.7	0,0	46,9	×	6,9	0,0
Rumunią . . .	352,4	164,9	4,2	147,3	1,9	—	34,1	×	0,0
Łotwą	0,5	—	—	—	—	—	0,5	—	×

a Gdynia i Gdańsk. b Przesyłki handlowe zwyczajne, bez pośpiesznych.

TABL. 9. OPŁATY PRZEWOZOWE WEWNĘTRZNE ZA NIEKTÓRE TOWARY NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1929 – 1937

Towary	Przeciętna odległość przewozu w *km* [a]	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936 [b]	1937 [b]
		opłaty w groszach za 100 *kg* towaru przewożonego na przeciętną odległość								
Zboża	170	187	187	187	209	188	188	188	147	147
Mąka zbożowa . .	250	254	254	254	276	248	248	248	193	193
Ziemniaki świeże . .	170	105	105	105	105	90	90	90	68	68
Warzywa świeże . .	250	321	321	321	258	258	258	258	153	153
Owoce krajowe świeże	370	556	556	513	513	426	426	426	334	334
Bydło rogate . . .	300	409	409	409	409	409	409	409	262	262
Trzoda chlewna . .	250	360	360	360	360	360	360	360	233	233
Mięso	290	431	431	467	467	323	395	395	323	323
Piasek, żwir, glina .	100	60	60	60	60	45	45	45	45	45
Wapno palone . . .	190	76	76	76	76	76	76	76	68	68
Cement	250	159	159	159	159	159	159	159	140	140
Sól kuchenna . . .	310	255	255	255	255	255	204	204	178	178
Rudy żelaza	90	43	43	34	34	34	34	28	24	24
Węgiel kamienny .	240	150	150	150	150	150	150	127	107	107
Nafta	530	806	806	806	806	806	604	604	427	427
Nawozy potasowe .	620	140	140	140	140	117	117	117	117	117
Nawozy azotowe . .	340	132	132	132	119	119	119	79	79	79
Skóry surowe . . .	250	290	290	290	354	354	354	354	253	242
Drewno nie obrobione	150	63	63	63	63	44	54	54	41	41
Drewno kopalniane .	310	97	97	97	97	97	97	97	81	81
Drewno celulozowe .	430	118	118	118	118	118	118	118	94	94
Drewno obrobione .	240	142	142	142	142	121	142	142	115	115
Papier rotacyjny . .	280	269	269	269	269	269	269	269	262	262
Cegła zwyczajna . .	100	60	60	60	60	45	45	45	45	45
Dachówka	190	50	50	76	76	76	76	76	57	57
Żelazo surowe . .	60	66	66	66	60	51	51	42	42	42
Rury stalowe . . .	230	423	423	423	423	423	423	423	305	305
Żelazo sztabowe . .	200	248	248	248	248	248	223	205	179	179

a Przewóz towarów w *tono-km* podzielony przez przewiezione towaro-*tony* na podstawie danych z lat 1931–1933. *b* Według taryf obowiązujących w dniu 15.III.
Źródło: Dane Ministerstwa Komunikacji.

TABL. 10. WYPADKI (OPRÓCZ SAMOBÓJSTW) NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1930 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Rodzaje wypadków								
Zderzenia	155	116	110	80	69	79	73	69
Wykolejenia	174	143	149	112	79	89	108	106
Wypadki na przejazdach .	186	175	232	204	237	241	261	243
Inne	1 136	814	839	797	795	884	933	912
Na 1 mln pociągo-*km* zderzeń i wykolejeń . .	*2,72*	*2,17*	*2,22*	*1,94*	*1,47*	*1,63*	*1,74*	*1,65*
Ofiary w ludziach								
Zabici	442	364	377	322	315	300	391	422
podróżni	26	27	54	28	36	40	43	41
pracownicy kolei . .	136	92	102	58	54	53	76	90
inni	280	245	221	236	225	207	272	291
Ranni	1 163	759	865	873	729	890	804	656
podróżni	286	181	292	360	251	296	149	168
pracownicy kolei . .	585	328	330	284	201	252	322	285
inni	292	250	243	229	277	342	333	203
Na 10 mln pasażero-*km*:								
podróżnych zabitych . .	*0,04*	*0,04*	*0,10*	*0,06*	*0,08*	*0,07*	*0,08*	*0,07*
„ rannych . . .	*0,40*	*0,27*	*0,53*	*0,76*	*0,52*	*0,56*	*0,27*	*0,28*

TABL. 11. KOLEJE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1935 R.

Kraje	Długość eksploatacyjna linii[a]		Wagony w tysiącach[a]		Przewóz pasażerów		Przewóz[b] towarów	
	w tys. *km*	na 100 *km*² w *km*	osobowe	towarowe	w milionach osób	w miliardach pasażero-*km*	w milionach *ton*	w miliardach *tono-km*
Polska[c]	20,1	*5,2*	12,3	161,6	145,2	5,5	58,5	17,5
Anglia	30,8	*12,6*	43,0	617,1	1238,5	32,7	357,0	26,8
Austria . . .	5,8	*6,9*	6,0	33,7	55,8	2,2	23,0	2,8
Belgia	5,0	*16,4*	7,5	111,2	193,7	5,4	76,0	5,3
Czechosłowacja	13,5	*9,6*	9,5	93,7	226,4	6,3	64,5	7,9
Francja . . .	42,5	*7,7*	33,4	431,3	590,9	22,5	220,8	31,3
Hiszpania . .	11,1	*2,2*	5,0	71,7	50,1	4,1	25,7	4,1
Holandia . .	3,5	*10,2*	2,5	28,8	79,7	2,9	.	.
Jugosławia . .	9,4	*3,8*	3,5	57,0	38,2	2,2	16,4	3,2
Niemcy . . .	54,2	*11,5*	63,8	580,2	1488,7	39,5	408,0	63,5
Rumunia . .	11,2	*3,8*	3,6	57,6	35,0	2,8	24,0	5,1
Szwajcaria . .	3,0	*7,3*	3,6	16,0	109,9	2,7	14,3	1,7
Szwecja[c] . . .	7,5	*1,7*	1,9	20,5	39,9	1,9	15,7	2,5
Węgry . . .	7,8	*8,4*	3,8	40,0	60,4	1,9	18,5	2,3
Włochy[d] . . .	17,0	*5,5*	7,6	129,1	108,8	6,7	42,3	8,6
Z.S.R.R.[d] . .	83,5	*0,4*	.	.	945,2	71,4	317,1	205,7
Australia . . .	43,7	*0,6*	7,9	86,6	356,0	.	30,4	5,9
Indie Bryt. .	70,0	*1,5*	20,4	224,0	496,6	28,6	76,7	29,7
Japonia . . .	16,7	*2,5*	9,8	69,0	972,3	23,8	81,2	14,0
Kanada . . .	65,8	*0,7*	4,4	177,0	17,2	2,4	70,0	39,3
Stany Zj. Am.	382,9	*4,9*	25,2	1867,4	445,9	29,8	1437,1	453,3

a Stan w dn. 31.XII. *b* Bez bagażu. *c* Tylko koleje państwowe. *d* 1934 r.

Źródło: *Statistique Internationale des Chemins de Fer. Année 1935* Berno 1936.

TABL. 12. PRZEWÓZ PASAŻERÓW I TOWARÓW NA KOLEJACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1932–1935

Kraje	Przewóz pasażerów w milionach pasażero-*km*					Przewóz towarów w miliardach *tono-km*				
	1928	1932	1933	1934	1935	1928	1932	1933	1934	1935
Polska[a]	7 111	4 712	4 771	5 296	5 548	22,1	15,0	15,6	18,0	17,5
Anglia	.	28 345	28 702	31 757	32 739	29,0	24,3	24,6	26,5	26,8
Belgia	.	5 416	5 331	5 135	5 369	.	5,7	5,0	5,4	5,3
Czechosłow. .	.	6 092	6 492	6 755	6 349	12,0	7,2	6,5	7,1	7,9
Francja	26 943	25 546	24 583	23 362	22 542	42,8	35,0	34,3	32,8	31,3
Niemcy	47 649	30 811	30 117	34 831	39 509	73,2	44,4	47,8	57,0	63,5
Szwecja	.	1 457	1 496	1 700	1 871	3,2	2,6	2,6	3,5	2,5
Włochy	7 952	6 051	6 662	6 709	.	12,2	9,1	8,6	8,6	.
Z.S.R.R.	24 484	83 748	75 154	71 421	.	93,4	169,3	169,5	205,7	259,0
Stany Zj. Am. .	51 045	27 355	26 342	29 079	29 757	696,7	378,1	401,7	434,4	453,3

a Dane o przewozie pasażerów dla 1933 r. i lat następnych nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania.

Źródła: *Annuaire Statistique de la Société des Nations, 1935/36*, Genewa 1936. *Statistique Internationale de Chemins de Fer. Année 1935* Berno 1936.

TABL. 13. TRAMWAJE[a] W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Długość eksploatac. linij w *km*[b]	239,5	252,5	264,1	265,0	274,4	274,7	279,0	286,7
Liczba wozów[b]	1 500	1 538	1 779	1 778	1 777	1 776	1 737	1 763
Przebieg wozów w mln wozo-*km*	64,5	71,0	72,4	68,7	67,2	67,4	68,9	70,8
Przewóz pasażerów w mln	468,1	465,1	405,2	348,3	317,6	324,2	340,2	346,9[c]

a Bez dojazdowych kolei elektrycznych uwzględnionych w tabl. 3, str. 178. *b* Stan w dniu 31.XII. *c* Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania.

TABL. 14. DROGI O TWARDEJ NAWIERZCHNI W POLSCE W 1936 R.
Stan w dn. 31.XII

Rodzaje dróg	Polska	Województwa				
		centralne	wschodnie	zachodnie razem	zachodnie w tym śląskie	południowe
	w *km*					
Ogółem	**59 438**	**20 529**	**6 117**	**16 153**	2 247[a]	**16 639**
Na 100 km²	*15,3*	*14,9*	*4,9*	*34,2*	*53,3*[a]	*21,0*
O powierzchni tłuczniowej	42 064	13 862[b]	2 601[b]	9 387[b]	.	14 942[b]
„ brukowej	15 385	1 860[b]	1 796[b]	1 867[b]	.	38[b]
„ ulepszonej	1 989	908	39	852	.	190
Państwowe	14 565	5 491	2 901	2 499	350[a]	3 674
Samorządowe	44 873	15 038	3 216	13 654	1 897[a]	12 965

a Stan w dniu 1.IV 1935. *b* Bez dróg gminnych.

TABL. 15. BUDOWA DRÓG O TWARDEJ NAWIERZCHNI W POLSCE W LATACH 1924–1936

A. Według lat[a]

Lata[b]	Ogółem	Państwowe	Wojew. i pow.	Gminne
	w *km*			
1924–1930	**11 542**[c]	**1 134**	**5 222**	**4 885**[c]
1924	252[c]	33	219	.
1925	328[c]	25	303	.
1926[d]	334[c]	46	288	.
1927	550[c]	61	489	.
1928	1 510	111	730	669
1929	1 416	123	589	704
1930	1 191	61	460	670
1931	760	79	228	453
1932	692	15	261	416
1933	771	43	348	380
1934	1 105	138	484	483
1935	1 156	246	419	491
1936[e]	1 176	153	404	619

B. Według województw

Województwa	Drogi w *km*
Polska	**11 542**
Warszawskie	1 435
Łódzkie	1 134
Kieleckie	2 107
Lubelskie	1 891
Białostockie	452
Wileńskie	1 049
Nowogródzkie	1 291
Poleskie	142
Wołyńskie	481
Poznańskie	613
Pomorskie	220
Śląskie	301
Krakowskie	134
Lwowskie	147
Stanisławowskie	49
Tarnopolskie	96

a W danych dla poszczególnych lat i dla rodzajów dróg nie uwzględniono woj. śląskiego. *b* 1924–1925 lata kalendarzowe, 1927–1934 lata budżetowe od 1.IV do 31.III następnego roku. *c* Bez dróg gminnych w latach 1924–1927. *d* Od 1.I 1926 do 31.III 1927. *e* Dane do 1.XI 1936.

TABL. 16. SAMOCHODY I INNE POJAZDY MECHANICZNE[a] W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1931–1937

Stan w dn. 1.I

Rodzaje pojazdów	1928	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Samochody	21810	29423	38760	27964	25266	26133	24821	24659	27426
osobowe	18316	24 527	31320	22163	19643	20667	19 876	19 659	21 881
w tym: taksówki	3 973	6 016	7 140	5 152	5 426	4 941	4 578	4 298	4 453
autobusy	1 544	2 841	4 293	3 047	2 545	2 160	1 542	1 499	1 543
ciężarowe	3 494	4 896	7 440	5 801	5 623	5 466	4 945	5 000	5 545
Motocykle	3 734	4 597	7 940	8 047	8 182	8 322	8 305	8 395	8 898
Inne pojazdy mechaniczne[b]	112	278	631	726	749	836	1 047	1 075	1 14[illegible]

a Zarejestrowane bez wojskowych. *b* Cysterny pożarnicze, sikawki, traktory, sanitarki itd.

TABL. 17. ROZMIESZCZENIE SAMOCHODÓW W POLSCE W 1937 R.

Stan w dn. 1.I

Województwa	Ogółem	Na 10 000 mieszk.	Osobowe	Ciężarowe	Województwa	Ogółem	Na 10 000 mieszk.	Osobowe	Ciężarowe
Polska . . .	**27426**	***8,0***	**21881**	**5 545**	Nowogródzkie	220	*1,9*	191	29
					Poleskie . .	193	*1,6*	169	24
M. st. Warszawa	6 159	*50,0*	4 962	1 197	Wołyńskie .	285	*1,3*	251	34
					Poznańskie .	4 553	*20,1*	3 688	865
Warszawskie .	1 454	*5,4*	1 100	354	Pomorskie . .	2 545	*21,9*	1 887	658
Łódzkie . . .	2 347	*8,3*	1 886	461	Śląskie . . .	2 965	*21,4*	2 286	679
Kieleckie . .	1 161	*3,7*	923	238	Krakowskie .	1 811	*7,4*	1 465	346
Lubelskie . .	707	*2,7*	576	131	Lwowskie . .	1 722	*5,2*	1 459	263
Białostockie .	435	*2,5*	307	128	Stanisławowskie	290	*1,8*	253	37
Wileńskie . .	400	*2,9*	318	82	Tarnopolskie .	179	*1,0*	160	19

TABL. 18. MIĘDZYMIASTOWA PASAŻERSKA KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1932–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1932	1933	1934	1935		1936	
						Ogółem	w tym P.K.P.[a]	Ogółem	w tym P.K.P.[a]
Liczba przedsiębiorstw	1 717	2 009	1 399	1 140	620	262[b]	1	247	1
„ autobusów . .	2 121	3 224	2 170	1 741	1 383	1 247	120	1 238	125
Długość szlaków autobusowych w tys. *km*	20,3	25,7	22,2	21,0	20,4	19,2	2,8	39,8	3,1
Przebieg autobuso-*km* przeciętnie na dobę w tys.	286	431	236	204	151	150	12	140	12,7
Pasażerowie w tys. .	.	.	.	.	.	.	1 661	23506[c]	2 403

a Komunikacja autobusowa Polskich Kolei Państwowych. *b* Zmniejszenie nastąpiło częściowo na skutek akcji scaleniowej przedsiębiorstw. *c* Szacunek.

TABL. 19. SAMOCHODY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1929, 1931 – 1936

Kraje	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936 Ogółem	1936 w tym ciężarowe	1936 Na 1 000 mieszk. samochodów
	w tysiącach								
Kraje europejskie									
Francja	1 089	1 520	1 689	1 855	1 890	2 037	2 065	462	*49,2*
Anglia	1 309	1 405	1 374	1 473	1 725	1 881	2 043	448	*43,4*
Niemcy	577	684	650	677	866	1 054	1 232	272	*18,3*
Włochy	189	275	294	318	347	376	397	105	*9,2*
Belgia	120	158	175	184	190	192	197	72	*23,7*
Hiszpania	157	190	175	.	173	168	194	51	*7,9*
Szwecja	127	145	149	137	141	141	159	46	*25,4*
Holandia	84	113	125	134	138	144	139	47	*16,3*
Dania	89	110	120	117	120	125	131	38	*35,2*
Czechosłowacja	47	75	92	99	107	117	125	30	*8,2*
Szwajcaria	63	77	82	.	87	91	92	19	*21,6*
Norwegia	37	47	50	52	55	58	63	24	*21,8*
Irlandia W.P.	40	48	51	51	53	51	54	10	*17,8*
Austria	29	32	34	40	39	40	43	14	*6,4*
Portugalia	25	31	32	32	36	35	39	9	*5,4*
Finlandia	33	34	33	31	30	31	33	12	*8,7*
Rumunia	31	37	34	.	28	33	29	.	*1,5*
Polska	29	39	28	25	26	25	25	5	*0,7*
Kraje pozaeuropejskie									
Stany Zjedn. Am.	24493	26524	25814	24317	23827	24752	26221	3 650	*205,0*
Kanada	1 062	1 224	1 197	1 115	1 051	1 117	1 163	171	*106,2*
Australia	517	571	523	544	561	575	632	158	*93,3*
Argentyna	311	366	331	325	292	291	.	63[a]	*24,0*[a]
Zw. Płd. Afr.	126	.	156	161	172	190	242	28	*25,2*
N. Zelandia	151	187	189	164	166	175	191	41	*122,3*
Brazylia	.	200	160	153	140	145	.	45[a]	*3,1*[a]
Japonia	74	96	97	.	107	120	133	47	*1,9*

a 1935 r.

TABL. 20. POLSKA I GDAŃSKA FLOTA HANDLOWA RZECZNA I MORSKA W LATACH 1931 – 1937

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Flota handlowa rzeczna							
Polska							
Liczba statków	2 163	2 248	2 364	2 403	3 069	2014[c]	.
Zdolność przewozowa w tys. *t*	128	131	135	132	138	128	.
Gdańska							
Liczba statków	570	574	648	533	498	494	490
Zdolność przewozowa w tys. *t*	72	72	79	62	59	60	60
Flota handlowa morska[a]							
Polska							
Liczba statków	31	33	39	56	57	63	66
Pojemność w tys. *t* rej. brutto	65	68	66	65	65	80	96
Gdańska							
Liczba statków	53	51	53	52	52	27[b]	43
Pojemność w tys. *t* rej. brutto	204	213	260	274	276	13[b]	12

a Statki parowe i motorowe o pojemności powyżej 100 *t* rejestrowych brutto. *b* Zmniejszenie spowodowane zostało skreśleniem z rejestru statków należących do „Baltisch-Amerikanische-Petroleum-Import-Gesellschaft". *c* Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany metody obliczeń.

TABL. 21. ŚWIATOWA FLOTA HANDLOWA MORSKA W LATACH 1913, 1928, 1932–1936
Stan w dn. 1.VII

Kraje	1913	1928	1932	1933	1934	1935	1936 ogółem	1936 parowe	1936 motorowe	1936 żaglowe
	w tysiącach *ton* rejestrowych brutto									
Ogółem	**46 970**	**66954**	**69734**	**67920**	**65577**	**64886**	**65064**	**51714**	**12291**	**1059**
w tym: Anglia[a]	18696	19875	19672	18701	17735	17400	17286	14125	2981	180
St.Zj.Am.[b]	5 429	14538	13442	13260	13045	12852	12557	11255	732	570
Japonia[c]	1 500	4 140	4 255	4 258	4 073	4 086	4 216	3248	968	.
Norwegia	2 458	2 967	4 167	4 080	3 981	3 968	4 055	1952	2 102	1
Niemcy	5 082	3 777	4 164	3 901	3 691	3 704	3 718	2923	785	10
Włochy	1 522	3 429	3 391	3 150	2 928	2 884	3 098	2412	645	41
Francja	2 201	3 345	3 556	3 512	3 298	3 025	3 002	2681	292	29
Holandia	1 310	2 816	2 964	2 765	2 618	2 558	2 511	1581	926	4
Szwecja .	1 047	1 448	1 716	1 675	1 609	1 551	1 515	920	587	8
Kanada[b]	.	1 286	1 463	1 416	1 395	1 372	.	1 166[d]	129[d]	77[d]
Z.S.R.R.[e]	974	377	685	843	942	1 114	1 218	894	321	3
Dania .	782	1 067	1 181	1 168	1 104	1 101	1 136	610	524	2

a Z Irlandią W. P. *b* Wraz ze statkami na wielkich jeziorach. *c* Bez żaglowych. *d* 1935 r. *e* Bez statków na morzu Kaspijskim.

Uwaga. Statki nowozbudowane ob. dz. VIII, tabl. 23, str. 134.

TABL. 22. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W POLSCE
A. Długość dróg

Drogi	Ogółem	Rzeki (z dopływami) Wisła	Warta	Dniestr	Prut	Prypeć	Niemen	Dźwina	Kanały
	w *km*								
Ogółem . .	**13 969**	**5 338**	**582**	**1 016**	**214**	**2 816**	**3 153**	**582**	**268**
Żeglowne . .	5 616	2 515	426	361	—	1 242	605	199	268
Spławne . .	8 353	2 823	156	655	214	1 574	2 548	383	—

B. Przewóz towarów[a] w latach 1931 – 1935

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935
Ogółem[b] w tys. *ton*	**496**	**479**	**520**	**671**	**713**
Wyszło za granicę	114	112	67	27	25
Wyładowano: w Gdyni i Gdańsku .	209	167	239	347	389
w kraju (oprócz Gdyni)	173	200	214	297	299
Niektóre towary: zboże	72	175	213	245	225
cukier	170	67	64	82	106
węgiel	81	45	49	80	61
Zwierzęta żywe w tys. sztuk . . .	**94**	**80**	**49**	**75**	**42**

a Bez spławianego drzewa. *b* Bez zwierząt żywych.

TABL. 23. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

A. Długość dróg

Kraje	Rzeki żeglowne	Kanały
	w tys. *km*	
Z.S.R.R. .	110,0	2,7
St. Zj. Am.	49,6	2,8
Niemcy . .	10,0	2,3
Francja . .	6,8	5,3
Polska . .	5,6	0,3
Holandia .	1,6	3,6
Austria . .	0,8	0,0
Czechosłow.	0,6	—

B. Przewóz towarów w latach 1928, 1931–1934

Kraje	1928	1931	1932	1933	1934
	w milionach *ton*				
Niemcy . .	107,7	86,9	73,5	78,0	94,2
Z.S.R.R. .	18,3	72,6	46,9	44,7	52,7
Francja . .	48,4	52,7	50,9	50,0	.
Holandia .	47,3	41,1	30,1	32,5	37,6
Finlandia	4,2	3,3	2,4	3,0	3,6
Czechosłow.	4,2	4,1	3,0	2,3	2,5
Austria . .	2,4	1,9	1,6	1,4	1,5
Polska . .	.	0,5	0,5	0,5	0,7

TABL. 24. PORTY GDYNIA I GDAŃSK W LATACH 1913, 1928, 1935 i 1936

Wyszczególnienie	Gdynia			Gdańsk		
	1928	1935	1936	1913	1935	1936
Urządzenia portowe. Stan w dn. 1.I						
Powierzchnia wodna portu morskiego w *ha*	120	.	233	176	.	211
Największa głębokość portu w *m*	10	12	12	9,5	10	10
Nabrzeża portowe w *km*	1,2	10,4	12,5	.	30,8	30,8
Nabrzeża w eksploatacji w *km*	1,2	10,4	12,5	.	20,7	21,1
w tym głębokości 8 *m* i więcej w *km*	1,2	9,6	10,6	.	2,0	1,7
Tory kolejowe w *km*	33	159	181	.	331	339
Składy—powierzchnia w tys. m^2	5,3	182	213	.	299[a]	299[a]
Urządzenia przeładunkowe mechaniczne	5	59	71	21	89	91
Ruch statków						
Weszło statków	1 108	4 778	4 911	2 983[b]	4 455	5 404
Pojemność w tys. *ton* rejestrowych netto	984,9	4559,1	4919,8	981,9[b]	2843,8	3294,6
bandera polska	100,6	612,1	798,6	—	219,5	239,1
,, angielska	60,6	476,3	431,8	82,2	194,3	235,5
,, duńska	101,8	428,9	468,5	59,3	489,6	551,4
,, finlandzka	7,0	201,8	223,0	—	184,8	205,1
,, grecka	—	211,4	212,9	—	68,1	82,5
,, łotewska	107,1	61,8	55,8	—	25,6	53,8
,, niemiecka	146,8	466,3	408,7	530,6	695,0	780,8
,, norweska	66,8	370,2	339,3	133,3	249,6	282,1
,, Stanów Zjedn. Am.	—	289,8	358,5	0,9	12,6	—
,, szwedzka	230,1	962,6	961,9	108,9	436,2	546,2
,, inna	164,1	477,9	660,8	66,7	268,5	318,1
Przeciętna pojemność statku w tys. *ton* rejestrowych netto	0,9	1,0	1,0	0,3	0,6	0,6
Ruch pasażerów bez ruchu przybrzeżnego						
Przyjechało osób	3 216	10 488	15 682	.	438	235
Wyjechało osób	20 066	14 034	25 640	.	464	144
Ruch pasażerów w ruchu przybrzeżnym						
Liczba pasażerów przewiezionych na statkach żeglugi przybrzeżnej	100295	187773	231729	.	.	.
Obrót towarowy morski w tysiącach *ton* [c]						
Weszło	191	1 112	1 336	1 234	779	953
Złom żelazny	8	339	447	6	3	7
Fosforyty i żużle Thomasa	—	92	166	.	38	54
Bawełna i odpadki	—	85	94	1	0	0
Rudy i piryty	—	135	152	211	411	612
Ryż	57	53	50	14	7	5
Śledzie solone	—	22	34	41	38	24
Inne towary	126	386	393	961	282	251
Wyszło	1 765	6 363	6 408	878	4 315	4 675
Węgiel i koks	1 748[d]	5 576	5 543	.	2 345	2 343
Drewno i wyroby	2	229	313	212	767	975
Zboża	—	24	1	323	752	727
Cukier	—	104	62	227	0	0
Bekony i wędliny	—	23	20	.	3	4
Nawozy sztuczne	—	38	33	.	76	79
Nafta i przetwory naftowe	—	0	0	.	41	29
Inne towary	15	369	436	116	331	518

a Prócz tego śpichlerze i zasobniki dla melasy i olejów mineralnych o łącznej pojemności 206 tys. *t.* w r. 1935, 215 – w r. 1936. *b* Dane przeciętne wejścia i wyjścia z r. 1912. *c* Wejście i wyjście towarów łącznie z tranzytem i obrotem wolnoskładowym (waga brutto). *d* Bez koksu.

TABL. 25. RUCH STATKÓW HANDLOWYCH W NIEKTÓRYCH PORTACH W LATACH 1913, 1928, 1932, 1935 i 1936

Tonaż statków przy wejściu

A. Porty światowe

Porty	1913	1928	1932	1935	1936
	w mln *ton* rej. netto				
Nowy Jork .	15,4	23,5	26,8	26,6	26,8
Londyn . .	13,7	21,3	20,1	21,8	22,4
Rotterdam .	13,0	20,9	14,9	18,0	20,6
Antwerpia .	12,0	20,1	16,7	18,7	19,5
Hamburg .	15,3	21,5	18,1	18,4	19,2
Szanghaj .	9,7	17,3	17,0	17,4	16,1
Liverpool .	12,1	13,9	13,0	14,0	14,3
Marsylia .	8,6	11,6	13,4	13,8	13,6
Neapol . .	9,3	9,6	10,5	13,1	11,6
Southampton	6,7	10,6	9,2	10,8	10,9
Genua . .	7,2	10,0	9,7	12,1	9,9
Havre . . .	3,9	6,5	8,5	8,7	9,2
Kopenhaga	7,3	4,1	4,4	5,2	5,5

B. Porty bałtyckie

Porty	1913	1928	1932	1935	1936
	w tys. *ton* rej. netto				
Gdynia . .	—	985	2832	4559	4920
Szczecin .	2344	2297	1753	2719	3546
Sztokholm .	1735	4381	2533	3040	3356
Gdańsk W.M.	925	4043	2750	2844	3295
Helsinki .	1472	1981	1444	1985	2220
Królewiec .	646	615	674	1116	1856
Rostok . .	1553	1848	1413	1522	1551
Lubeka . .	1003	838	578	1004	1211
Tallin . . .	907	753	808	971	1073
Ryga . . .	2070	1332	786	899	913
Kłajpeda .	310	477	520	691	789
Leningrad .	.	.	889	444	.
Libawa . .	1071	388	224	249	281

TABL. 26. OBROTY TOWAROWE POLSKIEJ MORSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ W LATACH 1928—1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach *ton*								
Obroty floty polskiej	527	660	879	1 092	1 095	861	963	1 200	1 428
przywóz	133	195	153	135	91	116	168	255	353
w tym trampy .	133	184	132	111	43	23	38	124	185
wywóz	368	422	637	885	915	701	712	905	1 020
w tym trampy .	368	386	566	786	796	563	561	709	719
przewóz między obcymi portami . .	26	43	89	72	89	44	83	40	55
w tym trampy .	26	43	89	69	78	29	65	22	28
Obroty portów Gdyni i Gdańska .	10 573	11 382	11 839	13 630	10 670	11 259	13 561	12 569	13 372
w tym udział floty polskiej w odsetkach[a]	*4,7*	*5,4*	*6,7*	*7,5*	*9,4*	*7,3*	*6,5*	*9,2*	*10,3*

a Nie uwzględniono przewozów między obcymi portami.

TABL. 27. PRZEWÓZ PASAŻERÓW I TOWARÓW NA STATKACH POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH MORSKICH W LATACH 1932—1936

Pasażerowie Towary	1932	1933		1935	1936			
					ogółem	wyszło[a]	weszło[a]	przewóz[b]
Pasażerowie w tys.[c] .	.	.	31,9	52,5	46,4	18,0	8,0	20,4[d]
w tym emigranci .	.	.	12,9	21,6	21,0	11,0	0,0	10,0[d]
Towary w tys. *ton* . .	1016,4	819,0	960,2	1195,5	1415,4[e]	1015,8	349,2	50,4
Węgiel	738,0	524,5	589,6	687,1	624,3	616,2	—	8,1
Drewno	79,5	51,5	29,2	30,9	40,2	40,2	—	—
Bekony i szynki . .	42,6	30,9	19,5	17,3	20,3	20,3	—	—
Cukier	12,2	14,1	11,2	6,1	5,7	5,7	—	—
Ruda i złom . . .	21,8	7,8	39,1	106,0	125,0	0,9	121,4	2,7
Fosforyty i żużle Thomasa	16,4	6,0	18,7	11,9	38,0	—	38,0	—
Inne towary . . .	105,9	184,2	252,9	336,2	561,9	332,5	189,8	39,6

a Przez porty Gdynię i Gdańsk. *b* Między obcymi portami. *c* Bez ruchu przybrzeżnego. *d* Linia palestyńska. *e* Bez danych przedsiębiorstwa „Pioner".

TABL. 28. WSKAŹNIKI FRACHTÓW MORSKICH W LATACH 1913, 1927–1936

28 głównych szlaków morskich prowadzących z Anglii i do Anglii

Rok 1928 = 100

Kierunek	1913	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	**101**	**111**	**100**	**98**	**80**	**81**	**76**	**74**	**75**	**75**	**99**
Europa	102	107	100	115	86	80	80	80	82	86	104
Ameryka Północna .	102	114	100	98	81	82	78	71	71	74	96
Ameryka Południowa	112	113	100	103	85	82	74	72	73	74	105
Indie	96	111	100	102	89	86	83	82	84	85	99
Daleki Wschód i Ocean Spokojny	100	109	100	91	69	79	76	74	75	72	98
Australia	96	112	100	82	72	77	69	64	66	64	96

Źródło: *The Economist*, Londyn 1937.

TABL. 29. UDZIAŁ WĘGLA I KOKSU W PRZEWOZACH KOLEJOWYCH I WODNYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932 i 1936

Rodzaje przewozów	1928			1932			1936		
	Ogółem	w tym węgiel i koks		Ogółem	w tym węgiel i koks		Ogółem	w tym węgiel i koks	
	w tys. *ton*		%	w tys. *ton*		%	w tys. *ton*		%
Przewozy kolejowe .	80 727	30 318	*37,6*	48 716	24 004	*49,3*	57 851	24 231	*41,9*
nadanie wewnętrzne	52 052	14 342	*27,6*	30 878	12 097	*39,2*	39 456	14 562	*36,9*
nadanie za granicę[a]	20 237	13 619	*67,3*	13 186	10 327	*78,3*	12 671	8 861	*69,9*
przyjęcie z zagranicy[b]	2 581	110	*4,3*	1 126	25	*2,2*	1 867	26	*1,4*
tranzyt kolejowy przez Polskę . . .	5 857	2 247	*38,4*	3 526	1 555	*44,1*	3 857	782	*20,3*
Przewozy drogami wodnymi śródlądowymi .	.	.	.	479	47	*9,8*	713[c]	63[c]	*8,8*
Wywóz przez porty .	8 548	7 127	*83,4*	9 809	8 142	*83,0*	11 083	7 886	*71,2*
w tym na statkach polskich	.	.	.	1 016	766	*75,4*	1 415	685	*48,1*
Gdynia	1 765	1 758	*99,6*	4 761	4 367	*91,7*	6 408	5 543	*86,5*
Gdańsk	6 783	5 369	*79,2*	5 048	3 775	*74,8*	4 675	2 343	*50,1*

a Łącznie z nadaniem do portów. *b* Łącznie z przyjęciem z portów. *c* 1935 r.

TABL. 30. PRZEWOZY TURYSTÓW NA POLSKICH KOLEJACH PAŃSTWOWYCH W LATACH 1935 i 1936

Wycieczki krajowe

Wyszczególnienie	1935	1936	Wyszczególnienie	1935	1936
Przejazdy pociągami popularnymi:			Przejazdy na zjazdy organizacji naukowych, społecznych itd.:		
liczba pociągów . . .	591	1 058	liczba zjazdów	50	426
sprzedane bilety w tys.	413	646	karty uczestnictwa w tys.	23	107
Przejazdy na zjazdy masowe:			Przejazdy za biletami weekendowymi:		
liczba zjazdów	11	42	bilety w tys.	.	714
karty uczestnictwa w tys.	67	133	Przejazdy za biletami narciarskimi i turyst. na 1 000 i 2 500 *km*:		
			liczba biletów w tys. .	.	31
			przejazdy w tys.[a] . . .	.	273

a Obliczenie szacunkowe.

TABL. 31. WYCIECZKI ZAGRANICZNE STATKAMI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH MORSKICH W LATACH 1933–1936

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Wycieczki zagraniczne	12	25	11	14
Pasażerowie	5 642	5 134	6 133	7 380

TABL. 32. WYCIECZKI ZAGRANICZNE[a] Z POLSKI I DO POLSKI W LATACH 1935 i 1936

Kraje	Z Polski 1935	Z Polski 1936	Do Polski 1935	Do Polski 1936
	uczestnicy			
Ogółem	**14333**	**9 207**	**17434**	**26106**
Anglia	46	43	490	383
Austria	5 076	2 012	6 615	11973
Belgia	888	2	15	89
Bułgaria	602	427	—	—
Czechosłowacja	1 891	170	271	244
Francja	541	54	299	429
Jugosławia	1 724	1520	182	64
Łotwa	100	183	28	350
Niemcy	1 377	2 432	8 359	11 142
Palestyna	665	120	12	26
Rumunia	199	726	15	59
Stany Zj. Am.	—	1	223	386
Włochy	133	289	57	67
Węgry	452	443	25	81
Inne kraje	399	253	381	379
Kraje nie wydzielone[b]	240	479	—	—
Uczestnicy kongresów	—	53	462	434

a Wycieczki zorganizowane przez biura podróży: Argos, Francopol, Orbis, Wagons-Lits Cook. Dane obejmują wycieczki zbiorowe oraz stosunkowo niewielką liczbę turystów podróżujących samodzielnie. *b* Wycieczki do dwóch i więcej krajów.

TABL. 33. POLSKIE LINIE LOTNICZE „LOT" W LATACH 1929, 1931 – 1936

Wyszczególnienie	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba samolotów[a] komunikacyjnych w regularnej obsłudze linij	20	26	26	30	33	28	13[b]
w tym wielosilnikowe	—	8	8	9	12	13	13
Długość szlaków lotniczych w *km*[ac]	2 870	3 910	4 704	4 779	4 418	4 388	4 275
w tym wewnątrz kraju	2 268	1 869	2 294	2 187	1 878	1 847	1 847
Liczba linii[a]	7	6	7	7	6	6	6
Liczba odcinków[d]	13	18	19	19	16	15	14
w tym wewnątrz kraju	10	8	10	9	7	6	6
Liczba lotów wykonanych	6 584	5 895	5 474	6 012	6 793	6 806	7 409
Przebyta droga w tys. *km*	1 422	1 492	1 316	1 572	1 715	1 661	1 655
Przewiezione towary, bagaże i gazety w *t*	335	370	339	349	384	408	621
Przewieziona poczta w *t*	36	36	25	22	30	24	45
Liczba przewiezionych pasażerów	16428	14687	11187	15912	18301	22192	33204
Pasażero-*km* w tys.	3 841	3 707	3 013	4 301	5 285	5 842	8 812
Tono-km w tys.	398	381	308	426	519	543	837

a Stan w dn. 31.XII. *b* W 1936 r. skasowano samoloty o przestarzałym typie. *c* Odległości loksodromiczne. *d* Linie składają się z szeregu odcinków np. linia Warszawa – Wiedeń z odcinków: Warszawa – Kraków, Kraków – Brno, Brno – Wiedeń.

Uwaga. Ponadto Towarzystwo Air France wykonało w Polsce lotów w 1934 r.–278, w 1935 r.–272, w 1936 r.–294, przewiozło: pasażerów w 1934 r.–300, w 1935 r. – 463, w 1936 r. – 651, towarów i bagaży w *kg* w 1934 r. – 22722, w 1935 r. – 37936, w 1936 r.–27881, poczty w *kg* w 1934 r. – 553, w 1935 r.–799, w 1936 r. – 499.

TABL. 34. LOTNICTWO NA LINIACH PASAŻERSKICH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1929, 1933 – 1936

Kraje	Przebyta droga w tys. *km*					Pasażero-*km* w tys.				
	1929	1933	1934	1935	1936	1929	1933	1934	1935	1936
Polska .	1 422	1 572	1 715	1 661	1 655	3 841	4 301	5 285	5 842	8 812
Anglia . .	1 876	3 497	3 970	6 780	7 756	11499	32 584	36 046	49 598	.
Austria . .	678	494	555	554	623	1 845	1 593	1 573	2 785	4 269
Belgia . .	570	1 049	1 116	1 258	1 515	778	3 487	3 912	6 344	8 674
Francja .	9 364	9 969	10029	9 688	9 398	.	29 832	24 703	32 659	41 051
Niemcy .	9 762	10141	13613	14944	16 534	22946	37 594	51 329	62 101	.
St.Zj.Am. .	36017	78490	65911	89126	102640	.	279 209	302 330	505 183	700874
Włochy .	3 009	4 705	4 403	4 807	.	8 506	17 590	18 810	.	.

Źródło: *Recueil de Statistique de l'Institut International du Commerce*, Bruksela 1937.

TABL. 35. POCZTA, TELEGRAF I TELEFON W POLSCE W LATACH 1928, 1931 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Poczta							
Personel [a b] w tys.	34,8	35,8	34,5	34,4	33,8	36,4	39,5
w tym kobiety	8,1	5,6	5,0	4,8	4,6	4,8	5,5
Liczba instytucji pocztowych [b] .	3 770	4 066	4 064	4 021	4 171	4 253	4 658
,, skrzynek pocztowych [b] .	16354	17160	16876	17298	18159	19415	22455
Przesyłki listowe w mln szt. . .	934	847	691	677	741	735	885
krajowe	760	700	577	580	647	652	784
z Polski za granicę	73	64	49	40	37	35	44
z zagranicy do Polski	101	83	65	57	57	48	57
Czasopisma w mln szt.	162	172	181	183	155	186	188
Listy wartościowe w mln szt. .	4,7	3,1	2,5	2,3	2,0	1,8	1,8
Paczki wszelkie w mln szt. . .	12,2	12,2	10,2	10,2	10,0	12,1	13,0
Przekazy [c] wpłacone w mln zł .	1 867	1 534	1 142	936	900	1 149	1 393
w obrocie krajowym	1 863	1 513	1 125	919	884	1 134	1 386
,, ,, zagranicznym . .	4	21	17	17	16	15	7
Telegraf							
Liczba stacji telegraficznych [b d] .	4 214	4 972	4 898	4 795	4 770	4 818	4 875
Długość linii w *km* [b]	27012	25 085	25278	25800	26 767	10946 [e]	9 747
,, przewodów w *km* [b] . .	82005	75 381	74299	74780	71 846	78455	75786
Telegramy [f] nadane w mln szt. .	7,4	4,8	3,6	3,1	3,1	3,7	3,6
w obrocie krajowym	5,6	3,5	2,6	2,2	2,3	2,8	2,7
,, ,, zagranicznym . .	1,8	1,3	1,0	0,9	0,8	0,9	0,9
Telefon							
Liczba sieci miejscowych [b] . .	2 397	2 759	2 862	2 886	2 589	2 585	2 659
Długość przewodów pojedyńczych miejscowych w tys. *km* [b]	674	838	850	864	906	901	977
Długość linii telefonicznych międzymiastowych w *km* [b]	27123	29919	30390	31170	33614	51291 [e]	57712
Liczba central [b]	2 466	2 913	3 018	3 307	3 396	3 431	3 483
Aparaty w tys. [b]	162	194	184	189	207	230	245
Liczba rozmównic publicznych	3 767	4 408	4 422	4 618	4 586	4 680	4 862
Abonenci w tys. [b]	126	145	137	138	157	174	186
Rozmowy w mln: miejscowe . . .	518	537	506	511	503	493	504
międzymiastowe	24	26	19	20	22	24	25
międzynarodowe	2	2	2	1	1	1	1

a Administracyjny i wykonawczy w służbie pocztowej, telegraficznej, telefonicznej i teletechnicznej. Bez personelu Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej. *b* Stan w dn. 31.XII. *c* Pocztowe i telegraficzne. *d* Urzędy i kolejowe stacje telegraficzne. *e* Linie mieszane odjęto od linii telegraficznych i dodano do linii telefonicznych. *f* Oprócz służbowych.

TABL. 36. PRZESYŁKI LISTOWE[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 i 1935

Kraje	1928	1935 Ogółem	1935 w tym zagraniczne	1935 na jednego mieszkańca
	w milionach			sztuk
Anglia . . .	6 565	7 650	484	*163*
Francja . .	6 288	5 949	426	*142*
Niemcy . .	7 770	5 765	267	*86*
Japonia . .	4 901	4 879	340	*71*
Włochy . .	2 220	2 431	161	*57*
Kanada . .	1 400	1 350	.	*123*
Belgia . . .	1 207	1 292	136	*156*
Brazylia . .	981	1 250	155	*30*
Z.S.R.R. .	804	1 178	20	*7*
Indie Bryt.	1 429	1 150	70	*3*
Holandia .	971	1 090	113	*129*
Australia .	.	976	82	*145*
Chiny . .	753	938	116	*2*
Hiszpania .	676	894	118	*37*
Austria . .	954	770	170	*114*
Argentyna .	.	760	83	*62*
Szwajcaria .	645	742	137	*179*
Polska . .	934	735	83	*22*
Czechosłow.	966	661	68	*44*
Szwecja . .	455	597	50	*96*
Węgry . .	333	441	42	*49*
Rumunia .	423	387	44	*20*
Jugosławia .	404	318	40	*21*

a Bez listów tranzytowych.

TABL. 37. TELEGRAMY[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 i 1935

Kraje	1928	1935 Ogółem	1935 w tym zagraniczne	1935 na 1000 mieszkańców
	w milionach			sztuk
Z.S.R.R. .	28,0	80,2[b]	0,7[b]	*466*
Japonia . .	67,5	64,8	2,3	*939*
Anglia . . .	67,1	61,5	17,0	*1 311*
Francja z Algerem	47,2	35,5	6,8	*318*
Włochy . .	35,2	24,6	3,6	*574*
Niemcy . .	41,2	20,1	6,4	*337*
Indie Bryt.[c]	20,0	17,2	2,2	*51*
Hiszpania[c] .	13,8	13,5	2,4	*562*
Australia .	18,1	12,6	.	*1 876*
Argentyna .	.	9,6	1,1	*781*
Zw. Płd. Afr.	6.6	6.4	0,7	*745*
Belgia . . .	10,5	5.6	2,5	*674*
Holandia .	8,1	4,5	3,3	*539*
Chiny[c] . .	.	4,4	1,1	*9*
Szwecja . .	5,5	4,4	1,8	*703*
Czechosłow.	7.9	4,3	1,2	*281*
Rumunia .	8,0	4,1	0,6	*216*
Grecja . .	4.7	4,1	0,6	*601*
Norwegia .	5,7	3,7	1,5	*1 297*
Jugosławia .	5,3	3,6	0,3	*240*
Polska . .	7,4	3,5	1,0	*106*
Szwajcaria .	5,0	2,7	2,1	*644*
Dania . . .	3,4	2,5	1,6	*687*

a Bez telegramów tranzytowych.
b Bez pozaeuropejskich. *c* 1934 r.

TABL. 38. TELEFONY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928 i 1935

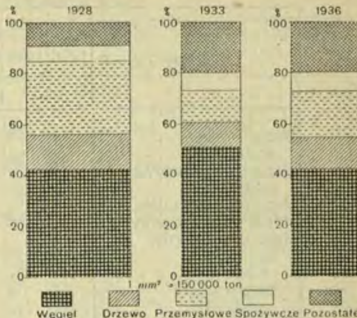
Kraje	Aparaty 1928	Aparaty 1935 ogółem	Aparaty 1935 na 1000 mieszkańców	Rozmowy 1928	Rozmowy 1935 ogółem	Rozmowy 1935 miejscowe	Rozmowy 1935 międzymiastowe	Rozmowy 1935 międzynarodowe	Rozmowy 1935 na jednego mieszkańca
	w tysiącach			w milionach					
Niemcy . .	2 950	3 270	*49*	2 429	2 434	2 168	261	4,4	*36*
Anglia . . .	1 755	2 551	*54*	1 376	1 821	1 726	94	1,1	*39*
Francja . .	966	1 441	*34*	738	901	678	220	3,0	*22*
Japonia . .	734	1 132	*16*	2 900[a]	4 286[a]	4 025	261	.	*62*
Z.S.R.R. .	300	861	*5*	.	.	.	33	0,2	.
Szwecja . .	466	628	*101*	732	930	881	48	0,8	*149*
Australia .	475	532	*79*	405	469	436	33	0,0	*70*
Szwajcaria	247	400	*96*	195	278	184	90	4,5	*67*
Dania . . .	331	394	*107*	504	641	553	87	0,7	*174*
Holandia .	258	366	*43*	.	.	.	34	2,0	.
Belgia . . .	224	340	*41*	191	273	236	35	2,2	*33*
Hiszpania .	.	329	*13*	.	702	680	22	0,2	*28*
Argentyna .	.	327	*27*	.	1 192	1 180	12	0,5	*97*
Austria . .	139	272	*40*	531	.	.	6	1,3	.
Polska . .	162	230	*7*	544	518	493	24	1,5	*15*
Czechosłow.	147	190	*13*	231	238	221	15	1,8	*16*
Łotwa . . .	.	69	*35*	.	105	99	6	0,1	*54*

a Bez rozmów międzynarodowych.

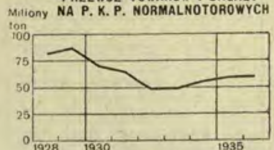
KOLEJE NORMALNO- I WĄSKOTOROWE W POLSCE W 1936 R.

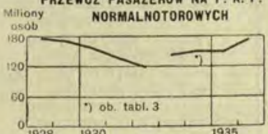
PRZEWÓZ TOWARÓW NA P. K. P. NORMALNOTOROWYCH

PRZEWÓZ TOWARÓW I BAGAŻY NA P. K. P. NORMALNOTOROWYCH

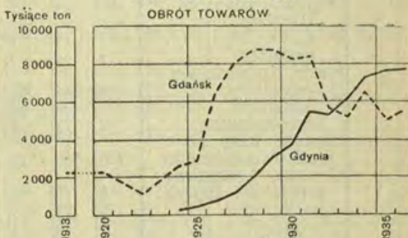

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA P. K. P. NORMALNOTOROWYCH

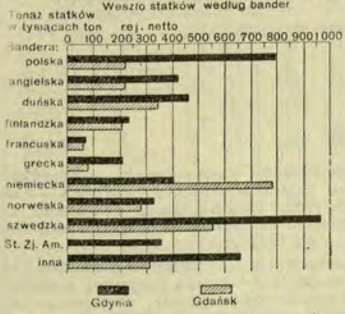
PORTY GDYNIA I GDAŃSK

OBRÓT TOWARÓW

RUCH STATKÓW W GDYNI I GDAŃSKU W 1936 R.

Weszło statków według bander

RUCH STATKÓW W NIEKTÓRYCH PORTACH BAŁTYCKICH

Tonaż statków w tysiącach ton rej. netto

TABL. 1. SIEĆ INSTYTUCJI KREDYTOWYCH W LATACH 1928, 1935 i 1936

Stan w dn. 31.XII

Instytucje	1928	1935	1936 Ogółem	1936 M.st. Warszawa	1936 Województwa centralne[a]	1936 Województwa wschodnie	1936 Województwa zachodnie	1936 Województwa południowe	1936 Zagranica i W. M. Gdańsk
Bank Polski	1	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	52	50	50	1	17	6	15	11	—
Banki państwowe	2	2	2	2	—	—	—	—	—
oddziały	32	31	31	2	7	5	8	9	—
Banki komunalne	4	3	3	1	—	—	2	—	—
Bank Akceptacyjny	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Banki prywatne krajowe	55	33	32	10	5	2	11	4	×
oddziały	162	84	81	11	16	4	22	24	4
zagraniczne	6	4	4	×	×	×	×	×	4
oddziały	14	10	11	1	1	—	8	—	1
Domy bankowe	31	29	28	9	7	3	3	6	—
Kantory wymiany	63	49	40	16	9	4	1	10	—
oddziały	—	2	2	2	—	—	—	—	—
Bank Polska Kasa Opieki	—	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	—	20	23	—	—	—	—	—	23
P. K. O.	1	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	3	9	9	2	1	1	3	2	—
Kasy oszczędności komunalne	314	363	362	2	92	39	133	96	—
oddziały[b]	.	72	76	—	28	2	41	5	—
niekomunalne	2	2	2	—	—	—	—	2	—
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędn.	700	910	925	—	793	132	—	—	—
Centrale kredytowe spółdzielni związk.[c]	6	10	10	3	—	1	1	4	1
spółdzielnie	5	9	9	2	—	1	1	4	1
oddziały	1	2	2	1	—	—	1	—	—
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	1	1	1	1	—	—	—	—	—
oddziały	6	6	6	1	—	2	1	2	—
Spółdzielnie kredytowe[d]	4 586	5 243	5 433	78	1 575	785	868	2 127	—
Tow. kredytowe	17	19	19	3	11	1	2	2	—
ziemskie	3	3	3	1	—	—	1	1	—
miejskie	13	15	15	1	11	1	1	1	—
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Zakłady zastawnicze[e]	30	25	.	2	2	2	3	16	—
oddziały	4	6	.	3	1	—	—	1	1

a Bez m. st. Warszawy. *b* Bez zakładów zastawniczych. *c* W 1928 r. bez Banku Zw. Spółek Zarobk., Banku Spółek Niemieckich w Polsce i Banku dla Spółdzielni w Warszawie; w latach 1935 i 1936 bez Banku Zw. Spółek Zarobk. *d* Zrzeszone w związkach rewizyjnych. *e* Łącznie z zakładami zastawniczymi k. k. o. Podział terytorialny podano dla 1935 r.

Uwaga. Tablica obejmuje instytucje, których zarządy lub oddziały (agencje) znajdują się w Polsce. Przy nazwie instytucji lub grup instytucyj podano liczbę central (zarządów). Jeżeli instytucja posiada oddział główny, włączono go do liczby oddziałów. Oddziały podano łącznie z agencjami, subagencjami, ekspozyturami, wpłatniami, zbiornicami i biurami pomocniczymi. Dla P. K. O. uwzględniono tylko centralę i oddziały.

TABL. 2. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU POLSKIEGO W LATACH 1928 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Złoto	621	701	562	600	502	476	503	444	393
Pieniądze zagraniczne i dewizy	714	526	413	213	137	88	28	27	30
Polskie monety srebrne i bilon	1	0	12	37	41	49	36	22	41
Portfel wekslowy	641	704	672	670	586	688	654	689	681
Bilety skarbowe zdyskontowane	—	—	—	—	—	48	48	68	67
Pożyczki zabezpieczone zastawami	91	77	86	126	114	79	55	109	107
Papiery procentowe własne	4	6	9	12	14	13	12	53	136
Papiery funduszu zapasowego	71	77	87	93	92	93	91	88	89
Dług Skarbu Państwa	25	25	—	20	90	90	90	90	90
Udziały	6	15	23	23	24	27	27	28	29
Inne aktywa	89	125	105	154	127	113	122	200	151
Suma bilansowa	**2 263**	**2 256**	**1 969**	**1 948**	**1 727**	**1 764**	**1 666**	**1 818**	**1 814**
Stan bierny									
Kapitał zakładowy	150	150	150	150	150	150	150	150	100
Fundusz zapasowy	100	110	114	114	114	114	114	114	89
Obieg biletów bankowych	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 004	981	1 007	1 034
Natychmiast płatne zobowiązania	524	468	210	213	220	262	241	210	292
w tym:									
r-ki żyrowe kas państwowych	268	269	27	6	12	15	29	1	1
pozostałe r-ki żyrowe	183	177	162	190	196	224	188	187	236
Inne pasywa	158	140	134	229	228	222	168	325	290
Czysty zysk do podziału	36	48	33	24	12	12	12	12	9
na dywidendę	12	12	12	12	12	12	12	12	9
na superdywidendę	9	13	8	5	—	—	—	—	—
dla Skarbu Państwa	15	23	13	7	0	—	0	—	0
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Koszty handlowe	30	32	36	34	34	30	28	26	25
Odpisy i rezerwy[a]	3	2	1	19	16	11	4	5	10
Czysty zysk	36	48	33	24	12	12	12	12	9
Ogółem	**81**	**98**	**71**	**78**	**62**	**53**	**44**	**43**	**47**
Zyski									
Odsetki pobrane	77	95	69	55	54	41	34	34	39
w tym od dyskonta	44	60	46	46	43	34	29	28	26
Dochód z papierów funduszu zapasowego	—	—	—	6	7	5	5	5	5
Prowizje i inne dochody	2	2	2	1	1	2	2	2	2
Różnice kursowe	—	—	—	15	—	5	2	1	1
Pokrycie statutowe w %	*63,13*	*61,89*	*55,29*	*48,09*	*45,02*	*40,79*	*44,87*	*39,78*	*32,07*

a W latach 1928 – 1930 i 1932 odpisy, w latach 1931, 1933 – 1936 odpisy i rezerwy.

TABL. 3. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW BANKÓW BILETOWYCH NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928, 1935 i 1936

Stan w końcu roku

Kraje	Lata	Waluta	Aktywa: Złoto	Aktywa: Pieniądze i należności zagraniczne	Aktywa: Weksle	Aktywa: Pożyczki zastawowe	Aktywa: Dług Skarbu Państwa	Aktywa: Papiery wartościowe	Pasywa: Obieg biletów bankowych	Pasywa: Natychmiast płatne zobowiązania
			w milionach jednostek waluty danego kraju							
Polska	1928	zł	621	714	641	91	25	75	1 295	524
	1935		444	27	689	109	90	141	1 007	210
	1936		393	30	681	107	90	225	1 034	292
Anglia	1928	£	154	—	26		11	330	388	120
	1935		200	—	9		11	342	425	121
	1936		314	—	18		11	345	467	202
Austria	1928	szyl.	169	629	208	0	116	4	1 067	56
	1935		242	112	225	1	624	1	976	216
	1936		243	99	208	1	620	0	944	204
Belgia	1928	fr.	4 517	6 245		212	1 789	187	11 512	1 155
	1935		17 286	6 466		431	812	356	20 583	4 905
	1936		18 640	6 948		338	786	358	22 702	4 442
Czechosłow.	1928	kč	1 157	2 510	119	71	4 098	293	8 466	830
	1935		2 690	81	602	731	2 046	12	5 761	411
	1936		2 592	439	1 194	1 086	2 022	59	6 478	410
Francja	1928	fr.	31 977	32 726	5 667	2 223	9 130	113	63 916	19 232
	1935		66 296	1 328	9 712	5 031	9 000	113	81 150	11 578
	1936		60 359	1 460	8 465	5 557	26 538	113	89 342	15 744
Gdańsk W.M.	1928	guld.	0	18[a]	22	1	—	—	39	4
	1935		21	2[a]	17	1	—	—	29	3
	1936		30	0[a]	18	0	—	—	32	8
Holandia	1928	flor.	435	220	93	126	—	—	854	4
	1935		643	2	33	140	—	—	809	51
	1936		720	2	23	320	—	—	792	310
Niemcy	1928	RM	2 729	155[a]	2 678	176	—	92	4 930	816
	1935		82	5[a]	4 552	84	—	674	4 285	1 032
	1936		66	6[a]	5 510	74	—	524	4 980	1 012
Rumunia[b]	1929	leu	9 185	6 792[a]	8 839	878	3 797	809	21 144	9 371
	1935		10 802	92[a]	5 220	197	5 639	499	23 127	7 665
	1936		15 568	—	6 262	213	3 624	540	25 663	10 300
Stany Zj. Am.	1928	$	2 584	—	1 056	10	—	228	1 838	2 440
	1935		7 553[c]	—	9	32	—	2 431	3 709	6 386
	1936		8 852[c]	—	8	25	—	2 430	4 279	7 076
Szwajcaria	1928	fr.	533	299	218	83	—	5	953	196
	1935		1 389	8	123	142	—	45	1 366	401
	1936		2 709	58	38	47	—	16	1 482	1 363
Włochy	1928	lira	5 052	6 019	3 720	1 762	—	1 080	17 295	2 541
	1935		3 027	368	4 898	4 090	—	1 329	16 296	1 090
	1936		3 959	63	1 267	1 599	3 000	1 533	16 525	1 432

a Zaliczone do pokrycia. *b* Stan po wprowadzeniu nowego parytetu. *c* Certyfikaty złote.

Uwaga. Dane za rok 1928 dla niektórych banków nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata 1935 i 1936 z powodu zmian w układach bilansów.

TABL. 4. ZAPASY ZŁOTA BANKÓW BILETOWYCH W LATACH 1928–1936

Stan w dn. 31.XII

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1928	1936
	w milionach złotych									%	
Ogółem	**89 310**	**92751**	**98536**	**101514**	**106818**	**107254**	**115616**	**118272**	**120491**	***100.0***	***100.0***
Polska	621	701	562	600	502	476	503	444	393	*0,7*	*0,3*
Anglia[a]	6 650	6 338	6 436	5 259	5 233	8 317	8 361	8 709	13630	*7,5*	*11,3*
Argentyna	4 216	3 610	3 664	2 246	2 211	2 122	2 122	2 122	2 122	*4,7*	*1,8*
Austria	214	214	267	241	187	241	241	241	241	*0.2*	*0.2*
Belgia	1 123	1 453	1 703	3 156	3 218	3 387	3 102	3 084	3 325	*1,3*	*2,8*
Czechosłow.	303	330	410	437	455	455	588	588	481	*0,3*	*0,4*
Francja	11116	14539	18711	23 917	29033	26 876	28 686	23159	15769	*12,5*	*13,1*
Hiszpania	4 404	4 412	4 199	3 869	3 887	3 887	3 904	3 878	3 788[b]	*4,9*	*3,1*
Holandia	1 560	1 605	1 524	3 182	3 699	3 307	3 013	2 309	2 576	*5,4*	*2,1*
Japonia	4 823	4 831	3 673	2 086	1 890	1 890	2 068	2 237	2 434	*1,8*	*2,0*
Niemcy	5 937	4 992	4 849	2 237	1 863	972	321	330	294	*6,6*	*0,2*
Rumunia	437	490	490	517	508	526	553	579	597	*0,5*	*0,5*
St. Zj. Am.	33392	34765	37662	36 111	36058	35 763	43 367	53306	59270	*37,4*	*49,2*
Szwajcaria	918	1 025	1 230	4 038	4 252	3 441	3 280	2 389	3 450	*1,0*	*2,9*
Szwecja	562	588	579	490	490	882	838	972	1 266	*0,6*	*1,1*
Włochy	2 371	2 434	2 487	2 639	2 737	3 325	2 728	1 417	1 096[c]	*2,7*	*0,9*
Z.S.R.R.	820	1 310	2 220	2 924	3 111[d]	3 708	3 913	4 421[e]	1 480[f]	*0,9*	*1,2*
Inne	9 843	9 114	7 870	7 565	7 484	7 679	8 028	8 087	8 279	*11,0*	*6,9*

a Z Irlandią W. P. *b* Stan w dn. 30.VII. *c* Stan w dn. 28.II 1937. *d* Stan w dn. 30. VI. *e* Stan w dn. 30.IX. *f* Stan w dn. 31.III.

Uwaga. Produkcję złota ob. dz. VIII, tabl. 22, str. 129.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, Genewa 1937.

TABL. 5. OBIEG PIENIĘŻNY W POLSCE W LATACH 1928–1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Ogółem	**1 539**	**1 600**	**1 569**	**1 459**	**1 325**	**1 346**	**1 365**	**1 411**	**1 462**
Bilety Banku Polskiego	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 004	981	1 007	1 034
Bilety zdawkowe	99	64	3	1	—	—	—	—	—
Bilon	145	196	238	240	322	342	384	404	428
	w odsetkach								
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Bilety Banku Polskiego	84,2	83,8	84,6	83,5	75,7	74,6	71,9	71,4	70,7
Bilety zdawkowe	6,4	4,0	0,2	0,1	—	—	—	—	—
Bilon	9,4	12,2	15,2	16,4	24,3	25,4	28,1	28,6	29,3

TABL. 6. OBROTY NA RACHUNKACH ŻYROWYCH BANKU POLSKIEGO W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w miliardach złotych								
Wpłaty	30,3	32,6	31,0	27,0	21,6	21,5	21,3	21,3	20,5
Wypłaty	30,2	32,6	31,2	26,9	21,5	21,5	21,2	21,4	20,5
Obrót ogólny	60,5	65,2	62,2	53,9	43,1	43,0	42,5	42,7	41,0
w tym bezgotówkowy	47,3	50,8	48,8	42,4	33,9	34,5	33,9	34,6	32,8
Obrót bezgotówkowy w odsetkach obrotu ogólnego	*78,2*	*77,9*	*78,5*	*78,7*	*78,7*	*80,2*	*79,8*	*81,0*	*80,0*

TABL. 7. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W POLSCE W LATACH 1928–1936

Izby rozrachunkowe	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Przedstawione dowody w tysiącach									
Ogółem	**640**	**1 530**	**1 393**	**1 029**	**905**	**729**	**718**	**664**	**662**
Warszawa	381	867	688	413	333	301	311	319	346
Łódź	—	60	41	30	41	25	32	35	58
Poznań	135	314	328	250	212	158	142	124	81
Katowice	—	39	52	65	57	55	58	58	62
Kraków	—	—	61	152	173	120	110	73	60
Lwów	124	250	223	119	89	70	65	55	55
Sumy obrotów w milionach złotych									
Ogółem	**5 019**	**7 267**	**8 741**	**7 743**	**6 418**	**7 483**	**8 267**	**9 362**	**9 820**
Warszawa	4 273	5 681	6 748	5 859	4 877	5 925	6 748	7 720	8 037
Łódź	—	197	150	133	90	70	81	122	163
Poznań	587	702	908	806	690	637	563	565	559
Katowice	—	393	516	430	338	462	492	552	604
Kraków	—	—	164	259	215	187	183	176	174
Lwów	159	294	255	256	208	202	200	227	283
Sumy skompensowane w milionach złotych									
Ogółem	**2 560**	**4 157**	**5 140**	**4 530**	**3 857**	**4 497**	**5 283**	**6 404**	**6 727**
Warszawa	2 124	3 335	4 137	3 577	3 031	3 673	4 460	5 515	5 763
Łódź	—	51	42	32	22	16	20	30	52
Poznań	379	454	553	491	446	404	360	367	341
Katowice	—	170	230	173	127	209	252	290	328
Kraków	—	—	56	110	108	91	88	82	86
Lwów	57	147	122	147	123	104	103	120	157
Sumy skompensowane w odsetkach ogółu obrotów									
Ogółem	***51,0***	***57,2***	***58,8***	***58,5***	***60,1***	***60,1***	***63,9***	***68,4***	***68,5***
Warszawa	*49,7*	*58,7*	*61,3*	*61,0*	*62,1*	*62,0*	*66,1*	*71,4*	*71,7*
Łódź	—	*25,9*	*27,7*	*23,7*	*24.2*	*22,7*	*24,2*	*24,3*	*31,9*
Poznań	*64,5*	*64,7*	*60,8*	*60,8*	*64,5*	*63,4*	*64,0*	*65,0*	*61,0*
Katowice	—	*43,4*	*44,6*	*40,0*	*37,3*	*45,4*	*51,1*	*52,5*	*54,3*
Kraków	—	—	*33,4*	*42,4*	*50,2*	*48,8*	*48,2*	*46,5*	*49,4*
Lwów	*35,8*	*50,0*	*47,8*	*57,6*	*59,0*	*51,8*	*51,5*	*52,8*	*55,5*

TABL. 8. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928–1936

Kraje	Waluta	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
		w miliardach jednostek waluty danego kraju									w miliardach zł
Polska	zł	5,0	7,3	8,7	7,7	6,4	7,5	8,3	9,4	9,8	9,8
Anglia	£	44,2	44,9	43,6	36,2	32,1	32,1	35,5	37,6	40,6	1 069,4
Austria	szyl.	3,5	4,1	4,1	3,1	2,6	2,3	2,0	2,3	2,4	2,4
Belgia[a]	fr.	443,2	483,5	454,0	373,4	292,9	251,7	268,2	300,0	324,4	58,2
Czechosłow.	kč	110,8	101,7	81,9	81,2	92,1	56,0	51,7	55,9	85,7	18,1
Francja	fr.	414,6	512,5	556,0	460,5	332,4	378,5	324,1	339,3	290,9	94,4
Holandia	flor.	41,2	42,8	37,0	28,9	16,7	17,3	17,3	18,5	18,8	64,3
Japonia	jen	68,8	63,6	51,6	46,2	52,9	67,0	64,4	63,7	69,9	106,8
Niemcy	RM	121,0	126,2	119,3	85,8	55,3	52,2	58,3	58,8	61,7	131,5
St. Zj. Am.	$	806,4	935,0	662,0	481,4	322,4	304,8	331,9	374,2	428,6	2 271,6
Szwajcaria	fr.	14,7	13,8	12,6	10,2	5,2	4,8	4,0	3,3	3,1	5,0
Włochy	lira	780,5	741,1	664,4	607,9	479,4	455,7	516,6	504,3	487,6	187,6

a Wyłącznie sumy skompensowane.

TABL. 9. OBRÓT CZEKOWY W POCZTOWEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI W LATACH 1928 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Konta w tys. (31.XII)	57,3	62,4	65,1	64,8	67,1	72,3	74,8	76,5	78,0
Wpłaty w mln zł . .	10667	12013	11915	11312	10896	12644	13635	13728	14046
Wypłaty w mln zł . .	10606	11995	11948	11312	10895	12615	13609	13759	14017
Obrót ogólny w mln zł	21273	24008	23863	22624	21791	25259	27244	27487	28063
w tym bezgotówkowy	13009	14665	14939	14642	14731	18455	20220	21012	21269
Obrót bezgotówkowy w odsetkach obrotu ogóln.	*61*	*61*	*63*	*65*	*68*	*73*	*74*	*76*	*76*

TABL. 10. STOPA PROCENTOWA OD DYSKONTA I OD WKŁADÓW W POLSCE W LATACH 1928 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętne roczne								
Odsetki najwyższe ustawowe	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
Dyskonto w Banku Polskim	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,8	5,0	5,0	5,0
Dyskonto w bankach akcyjnych:									
minimum	.	.	7,8	7,9	9,0	6,3	5,0	4,9	5,0
maksimum	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
przeciętnie	.	12,2	11,5	10,9	10,7	9,4	9,0	8,7	8,6
Wkłady oszczędnościowe:									
w Pocztowej Kasie Oszczędności . .	6,0	7,0	7,0	7,0	6,3	4,9	4,0	4,0	4,0
w bankach państwowych	6,0	7,0	7,1	7,0	6,3	5,0	4,0	4,0	4,0

TABL. 11. STOPY DYSKONTOWE BANKÓW BILETOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1928 – 1936

Kraje	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936		
	przeciętne roczne										min.	maks.
Polska . . .	.	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,8	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Anglia . . .	4,8	4,5	5,5	3,4	3,9	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Austria . .	6,0	6,3	7,3	5,8	7,0	6,8	5,2	4,7	3,8	3,5	3,5	3,5
Belgia . . .	5,9	4,3	4,4	3,0	2,5	3,5	3,5	2,9	2,2	2,0	2,0	2,0
Czechosłow.	6,0	5,0	5,0	4,5	4,8	5,2	3,6	3,5	3,5	3,0	3,0	3,0
Francja . .	4,0	3,5	3,5	2,7	2,1	2,5	2,5	2,7	3,5	3,7	2,0	6,0
GdańskW.M.	5,9	5,8	6,5	5,0	5,6	4,5	3,4	3,3	5,1	5,0	5,0	5,0
Holandia .	4,5	4,5	5,1	3,2	2,5	2,7	3,0	2,5	4,0	2,8	2,0	3,5
Niemcy . .	5,9	7,0	7,1	4,9	6,9	5,2	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Rumunia .	6,0	6,0	8,2	9,0	8,3	7,2	6,3	5,9	4,5	4,5	4,5	4,5
St. Zj. Am. .	3,5	4,5	5,2	3,0	2,1	2,8	2,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Szwajcaria .	4,8	3,5	3,5	2,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,3	2,3	1,5	2,5
Włochy . .	5,5	6,0	6,8	5,9	5,9	5,6	3,9	3,1	4,2	4,7	4,5	5,0

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, Genewa 1937.

TABL. 12. WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W POLSCE W LATACH 1928–1936

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje wkładów	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Ogółem	**2678**	**3000**	**3035**	**2648**	**2688**	**2719**	**2990**	**3030**	**3212**[a]
Bank Polski	451	446	189	196	208	239	217	188	237
Rachunki żyrowe	451	446	189	196	208	239	217	188	237
w tym kas państwowych	268	269	27	6	12	15	29	1	1
Bank Gospodarstwa Krajowego	317	247	221	232	256	223	300	275	355
Wkłady terminowe	136	116	104	98	97	67	92	84	115
,, a vista	162	107	82	88	106	101	145	133	190
,, na książecz. oszczędn.	19	24	35	46	53	55	63	58	50
Państwowy Bank Rolny	50	68	68	60	60	95	110	108	130
Wkłady terminowe	23	25	30	32	32	58	64	59	71
,, a vista	22	41	37	27	27	35	43	46	57
,, na książecz. oszczędn.	5	2	1	1	1	2	3	3	2
Banki komunalne	30	30	34	28	29	31	40	39	45
Wkłady terminowe	14	19	16	12	11	12	16	16	16
,, a vista	10	6	7	8	9	10	8	10	12
,, na książecz. wkładkowe i asygnaty kasowe	—	—	—	0	0	0	1	1	3
Salda kredytowe r-ków bież.	6	5	11	8	9	9	15	12	14
Banki prywatne i większe domy bankowe	866	959	1019	609	512	447	455	463	465
Wkłady terminowe	303	364	381	215	182	125	126	114	100
,, a vista	253	246	221	144	121	120	128	129	131
,, na książecz. wkładkowe i asygnaty kasowe	104	123	174	81	76	68	81	96	87
Salda kredytowe r-ków bież.	206	226	243	169	133	134	120	124	147
Oddziały banków zagranicznych	75	78	73	55	52	54	48	48	63
Wkłady terminowe	11	24	24	8	9	6	10	11	12
,, a vista	14	9	14	12	12	8	11	8	10
,, na książecz. wkładkowe i asygnaty kasowe	6	7	7	4	—	—	—	—	—
Salda kredytowe r-ków bież.	44	38	28	31	31	40	27	29	41
Bank Polska Kasa Opieki	—	—	—	2	3	8	21	37	30
Wkłady terminowe	—	—	—	0	0	1	3	3	8
,, a vista	—	—	—	—	—	6	14	32	19
,, na książecz. oszczędn.	—	—	—	2	3	—	—	—	—
Salda kredytowe r-ków bież.	—	—	—	0	0	1	4	2	3
Pocztowa Kasa Oszczędności	315	384	432	510	623	714	858	881	896
Wkłady na książecz. oszczędn.	122	173	254	332	445	507	624	679	664
,, czekowe	193	211	178	178	178	207	234	202	232
Komunalne kasy oszczędności[b]	359	442	582	603	628	615	665	711	720
Wkłady na książecz. oszczędn.	325	397	535	558	583	571	612	651	640
,, na r-kach bież., czekowych i żyrowych	34	45	47	45	45	44	53	60	80
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	2	4	6	7	7	7	8	8	9
Spółdzielnie kredytowe[c]	210	339	406	342	307	282	263	266	254[a]
Centralna Kasa Spółek Roln.	3	3	5	4	3	4	5	6	8
Wkłady na książecz. oszczędnościowe i asygnaty kasowe	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Salda kredytowe r-ków bież.	2	2	4	3	2	2	2	2	2
Lokaty Kas Stefczyka	—	—	—	—	—	1	2	3	5

a Wkłady w spółdzielniach kredytowych według biuletynów Rady Spółdzielczej. Dane niekompletne. *b* Łącznie z dwiema niekomunalnymi. *c* Zrzeszone w związkach rewizyjnych.

TABL. 13. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W POLSCE W LATACH 1928–1936
Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje kredytów	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Ogółem[a]	**3223**	**3802**	**3856**	**3181**	**2723**	**2716**	**2708**	**2817**	**2739**[b]
Bank Polski	732	781	758	796	700	815	757	866	855
Dyskonto weksli	641	704	672	670	586	688	654	689	681
,, biletów skarbowych	—	—	—	—	—	48	48	68	67
Pożyczki zastawowe	91	77	86	126	114	79	55	109	107
Bank Gospodarstwa Krajowego	282	327	317	325	284	269	262	265	261
Dyskonto weksli	177	185	168	169	135	129	98	97	105
w tym w redyskoncie	39	72	78	99	79	60	16	35	12
Otwarty kredyt	65	80	114	126	125	117	132	133	122
Pożyczki terminowe	40	62	35	30	24	23	32	35	34
Państwowy Bank Rolny	190	245	285	250	214	241	265	248	239
Dyskonto weksli	46	71	114	109	120	152	176	156	157
w tym w redyskoncie	5	29	69	88	107	130	151	144	150
Otwarty kredyt	21	34	32	25	18	18	16	29	29
Pożyczki terminowe	123	140	139	116	76	71	73	63	53
Banki komunalne	45	57	60	59	47	54	44	39	26
Dyskonto weksli	20	18	17	15	14	14	12	11	9
w tym w redyskoncie	5	6	7	8	5	6	1	3	1
Otwarty kredyt	14	22	21	19	8	7	6	6	4
Pożyczki terminowe	11	17	22	25	25	33	26	22	13
Banki pryw. i większe domy bank.	1482	1672	1587	1085	861	779	697	710	685
Dyskonto weksli	824	877	802	530	432	395	349	351	357
w tym w redyskoncie	320	329	295	259	195	175	137	138	148
Otwarty kredyt	635	771	762	533	409	367	327	334	299
Pożyczki terminowe	23	24	23	22	20	17	21	25	29
Oddziały banków zagranicznych	183	215	204	120	93	86	97	96	98
Dyskonto weksli	66	56	53	23	13	12	16	13	19
w tym w redyskoncie	20	19	13	2	1	0	0	1	—
Otwarty kredyt	116	152	147	97	80	74	81	83	78
Pożyczki terminowe	1	7	4	—	—	—	—	0	1
Bank Polska Kasa Opieki	—	—	—	0	0	0	0	1	1
Pożyczki wekslowe	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Otwarty kredyt	—	—	—	0	0	0	0	0	0
Pożyczki zastawowe	—	—	—	—	—	—	—	0	0
Pocztowa Kasa Oszczędności	33	35	18	19	19	23	31	34	38
Pożyczki wekslowe	20	23	9	12	12	14	19	20	22
Pożyczki zastawowe	13	12	9	7	7	9	12	14	16
Komunalne kasy oszczędności[c]	291	391	484	470	416	373	445	434	421
Pożyczki wekslowe	214	290	359	343	312	278	266	244	217
w tym weksle w redyskoncie	27	46	56	59	49	50	38	30	26
Otwarty kredyt	57	70	80	75	65	}	89	84	73
Pożyczki na skrypty dłużne	11	13	16	14	11	} 95	60	73	93
Pożyczki zastawowe	9	18	29	38	28	}	30	33	38
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	14	22	26	24	23	22	22	24	26
Spółdzielnie kredytowe[d]	432	591	694	605	547	501	474	485	456[b]
w tym weksle w redyskoncie	66	55	86	80	67	47	56	43	37
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	56	63	83	70	63	61	38	21	12
Dyskonto weksli	43	47	63	54	48	49	30	15	8
w tym w redyskoncie	35	41	56	47	41	40	25	12	5
Otwarty kredyt	3	4	4	4	4	3	2	2	3
Pożyczki terminowe	10	12	16	12	11	9	6	4	1

a Z potrąceniem redyskonta. *b* Kredyty spółdzielni kredytowych według biuletynów Rady Spółdzielczej. Dane niekompletne. *c* Łącznie z dwiema niekomunalnymi. Za okres 1928–1933 dane niekompletne. *d* Zrzeszone w związkach rewizyjnych.

TABL. 14. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W LATACH 1928 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	53	38	44	46	47	44	54	41	65
Waluty zagraniczne	3	4	4	7	4	1	1	0	0
Papiery procentowe	29	25	39	38	29	22	10	16	35
Papiery procentowe własnej emisji	94	75	71	41	52	49	43	34	48
Udziały i akcje	46	47	34	31	33	34	37	39	37
Weksle zdyskontowane	176	183	165	163	131	126	96	96	104
Weksle protestowane	1	2	3	6	4	3	2	1	1
Akcepty Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	—	11	20	26
Pożyczki terminowe	40	62	35	30	24	23	32	35	34
Należności z tyt. układ. konwers.	—	—	—	—	—	—	20	24	36
Rachunki bieżące	65	80	114	126	125	117	132	133	122
Banki loro	2	1	1	2	1	0	0	0	4
Banki nostro	42	33	39	10	7	6	4	6	18
Pożyczki długoterminowe	80	69	109	116	119	117	126	136	121
Pożyczki w listach zast. i oblig.	584	663	735	792	838	823	807	793	924
Pożyczki długoterminowe zlecone przez Skarb Państwa[a]	386	413	589	643	618	651	625	699	767
Inne aktywa	64	83	120	103	101	114	178	181	179
Suma bilansowa	**1665**	**1778**	**2102**	**2154**	**2133**	**2130**	**2178**	**2254**	**2521**
Stan bierny									
Kapitały własne	195	201	208	214	219	221	197	199	196
kapitał zakładowy	150	150	150	150	150	150	150	150	150
rezerwy	45	51	58	64	69	71	47	49	46
Fundusz oddłużenia	—	—	—	—	—	—	25	45	8
Wkłady	317	247	221	232	256	223	300	275	355
terminowe	136	116	104	98	97	67	92	84	115
a vista	162	107	82	88	106	101	145	133	190
na książeczki oszczędnościowe	19	24	35	46	53	55	63	58	50
Różne salda kredytowe	8	8	23	6	5	13	14	12	23
Redyskonto weksli	39	72	78	99	79	60	16	35	12
Dyskonto akcept. Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	11	15	15
Banki loro	18	65	29	23	25	28	33	30	38
Banki nostro	23	15	61	35	16	20	1	26	24
Listy zastawne i oblig. w obiegu	584	663	735	792	838	823	807	793	924
listy zastawne	101	142	196	255	292	289	285	280	368
obligacje	483	521	539	537	546	534	522	513	556
Lokaty Skarbu Państwa[a]	388	417	509	507	484	532	489	516	441
Rachunki specjalne[a]	—	—	114	142	135	119	136	159	326
Inne pasywa	86	77	112	97	73	88	146	146	156
Zysk	7	13	12	7	3	3	3	3	3
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Odsetki wypłacone	31	37	44	49	34	27	19	20	19
Koszty handlowe	19	15	15	15	13	13	13	13	13
Czysty zysk	7	13	12	7	3	3	3	3	3
Ogółem	**65**	**74**	**89**	**83**	**64**	**53**	**44**	**47**	**50**
Zyski									
Odsetki pobrane	57	69	82	74	54	42	33	38	39
w tym od dyskonta	16	20	19	21	18	14	11	11	10
Prowizje pobrane	4	3	3	2	4	3	4	4	4

a W dziale operacyj ze Skarbem Państwa.

TABL. 15. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO W LATACH 1928 – 1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	11	8	8	7	7	7	5	5	8
Papiery procentowe	6	8	18	20	21	19	11	8	38
Papiery procentowe własnej emisji	43	78	94	96	87	39	37	18	14
Udziały i akcje	1	2	8	8	8	9	11	11	12
Weksle zdyskontowane	46	70	112	104	116	148	174	155	156
Weksle protestowane	0	1	2	5	4	4	2	1	1
Akcepty Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	1	20	37	34
Pożyczki terminowe	89	95	112	98	68	63	67	57	48
Pożyczki towarowe	34	45	27	18	8	8	6	6	5
Należności z tyt. układ. konwers.	—	—	—	—	—	3	28	39	56
Rachunki bieżące	21	34	32	25	18	18	16	29	29
Banki nostro	20	24	22	12	5	6	6	6	7
Dłużnicy za nabyte grunty	3	5	8	13	15	17	33	30	39
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	155	261	322	338	335	283	284	245	228
Majątki własne w parcelacji	10	20	26	26	27	44	37	26	16
Inne aktywa	84	93	126	147	101	134	158	173	183
Dłużnicy z funduszów administrowanych[a]	167	253	343	373	389	450	702	608	623
Suma bilansowa	**523**	**744**	**917**	**917**	**820**	**803**	**895**	**846**	**874**
Stan bierny									
Kapitały własne	140	148	159	166	170	170	137	138	138
kapitał zakładowy	130	130	130	130	130	130	100	100	100
rezerwy	10	18	29	36	40	40	37	38	38
Fundusz oddłużenia	—	—	—	—	—	—	93	41	51
Wkłady	50	68	68	60	60	95	110	108	130
terminowe	23	25	30	32	32	58	64	59	71
a vista	22	41	37	27	27	35	43	46	57
na książeczki oszczędnościowe	5	2	1	1	1	2	3	3	2
Redyskonto weksli	5	29	69	88	107	130	151	144	150
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	1	19	36	34
Banki nostro	11	42	59	45	14	10	8	11	12
Listy zastawne i oblig. w obiegu	155	261	322	338	334	282	283	243	227
listy zastawne	134	182	219	228	223	171	172	158	156
obligacje melioracyjne	21	79	103	110	111	111	111	85	71
Lokaty Skarbu Państwa	50	50	88	88	48	46	2	12	18
Inne pasywa	100	132	142	128	86	69	92	113	114
Zysk	12	14	10	4	1	0	0	0	0
Fundusze administrowane[a]	201	302	393	426	479	549	834	674	695
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Koszty handlowe	14	17	18	15	12	12	9	9	9
Czysty zysk	12	14	10	4	1	0	0	0	0
Ogółem	**27**	**34**	**30**	**26**	**17**	**16**	**11**	**11**	**13**
Zyski									
Odsetki i prowizje pobrane	20	28	26	24	15	14	9	9	12
Zysk na nawozach sztucznych i przetwórstwie rolniczym	1	1	1	0	0	1	1	1	0
Zysk na parcelacji majątków	5	4	2	0	1	—	—	0	0

[a] Pozycja pozabilansowa.

TABL. 16. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW KOMUNALNYCH[a] W POLSCE W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII[b]									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	4	4	5	5	5	7	5	4	5
Papiery wartościowe, udziały i akcje	5	7	13	10	8	9	10	15	18
Weksle zdyskontowane	20	18	17	15	13	13	11	10	8
w tym komunalne	17	16	14	12	11	10	10	9	7
Weksle protestowane	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Pożyczki terminowe	28	32	40	44	53	61	67	69	60
w tym komunalne	22	31	40	43	50	56	62	65	56
do 5 lat	11	17	22	25	25	33	26	22	13
ponad 5 lat	17	15	18	19	28	28	41	47	47
Należności z tytułu układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	0	0	0
Rachunki bieżące	14	22	21	19	8	7	6	6	4
Banki	5	4	5	4	4	4	4	4	3
Pożyczki długoterm. hipoteczne	29	28	25	23	25	21	19	18	18
Pożyczki obligacyjne	13	16	25	27	29	29	28	28	27
w tym komunalne	12	16	24	27	29	28	28	28	27
Nieruchomości	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Inne aktywa	3	3	4	4	5	5	7	9	8
Suma bilansowa	**123**	**137**	**158**	**154**	**154**	**160**	**161**	**167**	**155**
Stan bierny									
Kapitały własne	11	12	14	15	15	16	21	22	21
kapitał zakładowy	8	8	9	9	9	9	10	10	10
rezerwy	3	4	5	6	6	7	11	12	11
Fundusze specjalne powierzone do administracji i lokaty Skarbu Państwa	19	36	43	42	44	50	46	49	39
Wkłady	24	25	23	20	20	22	25	27	31
terminowe	14	19	16	12	11	12	16	16	16
a vista	10	6	7	8	9	10	8	10	12
na książeczki wkładkowe	—	—	—	0	0	0	1	1	3
Salda kredytowe r-ków bieżących	6	5	11	8	9	9	15	12	14
Redyskonto	5	6	7	8	5	6	1	3	1
Banki	3	2	1	1	1	0	0	0	0
Obligacje w obiegu	23	26	34	36	37	36	36	37	33
Inne pasywa	31	23	23	23	22	20	15	16	14
Zysk	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Procenty i prowizje wypłacone	3	5	5	5	4	3	3	3	2
Koszty handlowe	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Zysk	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Ogółem	**6**	**9**	**9**	**8**	**8**	**6**	**9**	**7**	**11**
Zyski									
Procenty i prowizje pobrane	5	8	8	7	7	5	6	5	5

a Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy. Nie uwzględniono Pomorskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Toruniu, która w r. 1932 przekształciła się na komunalną kasę oszczędności. *b* Dla Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego stan w dn. 31.III każdego następnego roku (rok bilansowy od 1.IV do 31.III roku następnego).

TABL. 17. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I ZYSKÓW BANKÓW PRYWATNYCH[a] W POLSCE W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936[b]
	w milionach złotych								
Liczba banków	58	57	57	54	44	44	39	37	36
„ domów bankowych	5	5	5	5	7	7	8	9	9
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	104	103	92	72	61	56	60	69	67
Waluty zagraniczne	29	28	29	14	12	7	5	1	3
Papiery wartościowe	58	63	63	52	47	45	51	64	52
Udziały i akcje	39	42	38	33	29	28	27	25	23
Weksle zdyskontowane	882	917	835	512	394	354	320	315	333
Weksle protestowane	8	16	20	40	51	54	45	48	42
Pożyczki terminowe	24	30	27	22	20	17	21	25	30
Należności z tyt. układ. konwers.	—	—	—	—	—	3	27	43	42
Rachunki bieżące	751	924	909	631	490	441	408	417	378
Banki loro	27	27	50	27	29	25	18	20	17
Banki nostro	82	91	87	66	60	60	43	41	49
Pożyczki długoterm. hipoteczne	87	127	134	136	130	101	95	87	102
Dłużnicy z tyt. kredytów rembursowych i akceptacyjnych	—	—	34	47	36	29	22	27	10
Straty	4	17	4	10	14	13	39	20	.
Suma bilansowa	**2303**	**2593**	**2504**	**1856**	**1540**	**1403**	**1406**	**1448**	**1 515**
Stan bierny									
Kapitały własne	274	308	319	304	267	265	251	238	231
kapitał zakładowy	226	235	250	238	206	206	195	188	184
kapitał zapasowy i rezerwy	48	73	69	66	61	59	56	50	47
Wkłady	691	773	821	464	400	327	356	358	340
terminowe	314	388	405	223	191	131	136	125	112
a vista	267	255	235	156	133	128	139	137	141
na książeczki wkładkowe i asygnaty kasowe	110	130	181	85	76	68	81	96	87
Salda kredytowe r-ków bieżących	250	264	271	200	164	174	147	153	188
Redyskonto weksli	341	348	307	262	196	176	137	140	148
Dyskonto akcept. Banku Akcept.	—	—	—	—	—	10	32	45	25
Zastaw walorów	16	10	8	18	16	15	12	14	8
Banki loro	105	135	141	89	64	53	51	42	48
Banki nostro	405	480	370	249	206	192	172	169	134
Listy zastawne i oblig. w obiegu	86	127	134	136	130	101	94	103	102
Zyski	24	26	21	5	3	3	5	7	.
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Odsetki wypłacone	102	136	114	92	61	45	40	40	.
w tym od wkładów i r-ków bież.	.	.	64	48	30	22	22	22	.
Prowizje wypłacone	15	8	7	6	3	2	2	2	.
Koszty handlowe	85	92	83	71	54	46	39	38	.
Podatki	17	19	17	15	7	5	5	5	.
Zyski	24	26	21	5	3	3	5	7	.
Ogółem	**257**	**302**	**265**	**220**	**158**	**141**	**150**	**116**	.
Zyski									
Odsetki pobrane	156	202	183	145	97	67	65	64	.
w tym: od dyskonta	.	.	86	64	40	30	27	26	.
od r-ków bież. i poż. term.	.	.	78	65	46	29	30	28	.
Prowizje pobrane	63	55	46	36	23	18	16	16	.
Straty	4	17	4	10	14	13	39	20	.

a Krajowe banki akcyjne (prywatne), oddziały banków zagranicznych w Polsce, banki towarzystw kredytowych i większe domy bankowe. *b* Bilanse brutto.

TABL. 18. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	71	62	61	91	129	157	156	154	160
Lokaty w bankach państwowych	24	25	17	24	27	40	54	55	41
Gotówka w urzędach pocztowych	8[a]	50	55	50	47	45	35	28	30
Skarb Państwa za waloryzację	30	35	38	32	28	25	22	19	17
Skup weksli	—	13	2	4	3	5	8	11	14
Pożyczki wekslowe	20	10	7	8	9	9	11	9	8
Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	13	12	9	7	7	9	12	14	16
Papiery wartościowe własne i funduszu zapasowego	179	249	313	361	424	480	615	655	703
Dłużnicy	5	5	7	14	10	13	7	7	4
Nieruchomości	26	30	33	36	39	42	42	42	45
Inne aktywa	13	14	13	13	23	17	16	22	31
Suma bilansowa	**389**	**505**	**555**	**640**	**746**	**842**	**978**	**1016**	**1069**
Stan bierny									
Wkłady czekowe	193	211	178	178	178	207	234	202	232
Wkłady oszczędnościowe	122	173	254	332	445	507	624	679	664
w tym wkłady zwaloryzowane	27	32	34	31	29	26	23	20	17
Przekazy nie zrealizowane	34	33	38	41	24	16	15	12	12
Różni za obligacje waloryzacyjne i inni wierzyciele	5	2	2	8	10	14	9	11	35
Fundusz zapasowy	3	6	9	13	18	21	25	29	33
Inne pasywa	28	75	68	61	66	71	65	77	87
Czysty zysk	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Odsetki wypłacone	6	9	13	18	22	21	21	25	25
od wkładów oszczędnościowych	5	8	12	17	21	21	20	24	24
od wkładów czekowych	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Opłaty na rzecz Ministerstwa Poczt i Telegrafów	3	4	5	3	3	4	5	7	6
Wydatki administracyjne	11	12	14	13	13	13	15	15	16
Czysty zysk	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Ogółem	**25**	**31**	**39**	**44**	**46**	**47**	**52**	**58**	**57**
Zyski									
Odsetki pobrane	17	23	28	34	35	36	40	46	44
od papierów wart. własnych	14	19	25	30	31	33	35	41	39
od pożyczek udzielonych i skupu weksli	3	3	2	2	2	1	2	2	2
od lokat w bankach	—	1	1	2	2	2	3	3	3
Dochody z obrotu czekowego	5	5	6	5	5	6	7	8	8
Prowizje pobrane	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dochody z nieruchomości	2	2	3	2	2	2	2	2	2

a Liczba z 1928 r. nie jest porównywalna z liczbami za lata następne wskutek zmian w rachunkowości.

TABL. 19. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I ZYSKÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI[a] W POLSCE W LATACH 1934 – 1936

Wyszczególnienie	1934	1935	1936[b]
	w milionach złotych		
Liczba kas czynnych	365	365	364
„ „ uwzględnionych w opracowaniu	362	362	360
Bilanse. Stan w dn. 31.XII			
Stan czynny			
Kasa i sumy do dyspozycji	48	48	58
Waluty obce	2	1	0
Papiery wartościowe	75	109	106
Weksle zdyskontowane	41	36	36
Pożyczki wekslowe	148	142	131
Weksle protestowane	77	65	50
Pożyczki terminowe na zastaw	30	34	38
Pożyczki na skrypty dłużne	60	74	93
Rachunki bieżące otwartego kredytu	89	83	73
Pożyczki hipoteczne	164	171	165
Banki i k.k.o. loro	2	3	3
Banki i k.k.o. nostro	25	21	11
Należności z tytułu układów konwersyjnych	15	55	84
Nieruchomości	39	45	50
Straty	3	8	.
Suma bilansowa	**855**	**933**	**987**
Stan bierny			
Kapitały własne	81	85	86
kapitał zakładowy	19	18	19
fundusz zasobowy	47	52	51
inne fundusze	15	15	16
Wkłady oszczędnościowe[c]	606	664	641
osób fizycznych i prawnoprywatnych	519	570	554
instytucji państwowych, samorządowych i innych prawnopublicznych	87	94	87
Salda kredytowe rachunków bieżących (czekowych, przekazowych i otwartego kredytu)	52	60	80
Redyskonto weksli	38	30	26
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	6	19	23
Kredyty udzielone kasom	47	44	39
Banki i k.k.o. loro	2	3	3
Banki i k.k.o. nostro	1	1	1
Nadwyżki	4	3	.
Rachunki strat i zysków			
Straty			
Odsetki wypłacone lub dopisane	37	39	.
Koszty administracyjne	19	20	.
Nadwyżka	4	3	.
Ogółem	**73**	**84**	.
Zyski			
Odsetki pobrane i dopisane	58	58	.
Straty	3	8	.

a Łącznie z 2 kasami niekomunalnymi (Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu). *b* Bilanse brutto. *c* Różnice między danymi według bilansów a danymi według statystyki miesięcznej (tabl. 26, str. 212) wynikają: 1. z nieuwzględnienia w tabl. 19 wkładów w kasach będących w likwidacji, 2. z odmiennych sposobów i terminów księgowania odsetek.

TABL. 20. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW I RACHUNKÓW STRAT I NADWYŻEK ZWIĄZKOWYCH SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH W POLSCE W LATACH 1928—1935

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Liczba spółdzielni:								
należących do związków	4 586	5 025	5 350	5 440	5 437	5 490	5 154[a]	5 243
uwzględn. w opracowaniu	4 112	4 704	5 054	5 057	5 082	5 111	5 039	5 098
Bilanse. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	16	20	20	15	13	12	10	11
Centrale i inne instyt. finans.	21	28	30	23	27	26	25	27
Papiery wartościowe	12	10	15	13	12	13	15	22[b]
Udziały własne	.	6	8	8	8	8	7	3[b]
Pożyczki	432	591	694	605	547	501	474	485
w tym w r-ku bieżącym	76	106	127	115	109	98	89	77
Straty	1	1	3	8	13	9	7	9
Suma bilansowa	**549**	**704**	**836**	**737**	**680**	**629**	**597**	**619**
Stan bierny								
Udziały członków	60	81	99	101	98	90	82	83
Fundusz zasobowy	18	24	30	34	36	36	37	50[b]
Fundusze specjalne	12	12	16	18	22	20	18	8[b]
Wkłady oszczędnościowe	210	303	366	317	283	255	244	243
Rachunki bieżące	—	36	40	26	24	27	19	23
Zadłużenie	202	211	241	206	190	171	166	176
Nadwyżka	7	9	10	6	4	4	4	5
Rachunki strat i nadwyżek								
Straty								
Odsetki i prowizje wypłacone	27	41	46	42	36	28	26	27
Straty na dłużnikach	.	1	2	5	7	4	4	7
Koszty administracyjne	28	38	40	35	30	24	22	22
Nadwyżka	7	9	10	6	4	4	4	5
Ogółem	**64**	**92**	**103**	**94**	**82**	**68**	**61**	**66**
Nadwyżki								
Odsetki i prowizje pobrane	57	80	90	78	62	50	46	48
Straty	1	1	3	7	13	9	7	9

a W 1934 r. nastąpiła reorganizacja związków rewizyjnych. *b* Różnice w porównaniu z 1934 r. wywołane zmianą metody obliczeń w jednym ze związków.
Uwaga. Spółdzielnie kredytowe ob. dział VII, tabl. 16–23, str. 101–106.

TABL. 21. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW CENTRAL KREDYTOWYCH SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W LATACH 1935 i 1936[a]
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1935	1936[b]	Wyszczególnienie	1935	1936[b]
	w mln zł			w mln zł	
Liczba central	11	11	Należności z tytułu układów konwers.	46,7	47,0
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji	20,4	12,9	**Suma bilansowa**	**270,1**	**299,5**
Pożyczki wekslowe i in.	89,9	70,3	Stan bierny		
udzielone:			Kapitał zakładowy (udziałowy)	27,7	31,5
spółdzielniom kredyt.	34,5	18,2	Rezerwy	3,0	3,2
innym spółdzielniom	12,1	6,7			
innym	43,3	45,4	Wkłady oszczędnościowe	88,0	95,1
Pożyczki wątpliwe	20,6	15,2	Zadłużenie	67,5	53,5
Pożyczki w r-ku bieżącym	52,5	48,3	Bank Akcept. za kredyt akceptacyjny	42,8	45,0

a Szczegółowe dane za r. 1936 i uwagi ob. dział VII, tabl. 22, str. 105. *b* Bilanse brutto.

TABL. 22. BILANSE GMINNYCH KAS POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W POLSCE W LATACH 1929–1935

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w tysiącach złotych						
Liczba kas czynnych	824	870	879	882	890	891	901
,, ,, uwzględn. w oprac.	778	838	854	857	866	876	887
Stan czynny							
Kasa	786	1 118	713	333	350	278	382
Pożyczki	21 634	25 705	24 205	22 473	22 155	22 332	24 327
Nieruchomości i ruchomości	50	82	96	130	138	140	146
Lokaty	40	60	59	93	137	248	400
Towary	352	307	194	139	68	30	32
Inne aktywa	182	282	302	339	500	710	806
Strata	12	17	75	194	284	114	92
Suma bilansowa	**23 056**	**27 571**	**25 644**	**23 701**	**23 632**	**23 852**	**26 185**
Stan bierny							
Kapitał zakładowy	3 460	4 339	5 035	5 472	5 731	5 915	6 261
Kapitał zasobowy	313	556	974	1 253	1 377	1 490	1 754
Wkłady	3 926	5 990	7 280	7 487	7 466	7 619	8 018
Długi	13 892	14 681	10 653	8 106	7 753	7 365	8 264
Inne pasywa	783	883	886	860	797	793	1 009
Zysk	682	1 122	816	523	508	670	879

TABL. 23. ZAKŁADY ZASTAWNICZE (LOMBARDY) W POLSCE W LATACH 1928–1933

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Zakłady czynne[a]	30	29	29	30	30	28
Fundusze obrotowe w mln zł[a] .	23,3	31,7	36,1	38,2	35,1	29,1
kapitały własne[b]	11,5	14,1	15,5	14,5	14,2	13,2
kapitały pożyczone	11,8	17,6	20,6	23,7	20,9	15,9
Pożyczki udzielone w ciągu roku:						
liczba pożyczek w tys. . . .	438,7	465,6	517,0	512,2	521,4	569,3
sumy w mln zł	43,6	52,9	50,7	41,6	33,7	32,1
Stan bilansowy pożyczek[a]:						
liczba pożyczek w tys. . .	207,4	246,4	288,0	325,3	348,4	375,2
sumy w mln zł	22,7	28,9	32,3	31,0	27,0	24,4

a Stan w końcu roku. *b* Łącznie z dotacjami instytucji patronalnych.

TABL. 24. OBRÓT OSZCZĘDNOŚCIOWY W P. K. O. W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wpłaty w milionach zł	167	209	315	425	503	551	680	822	804
Wypłaty w milionach zł	130	164	236	344	388	487	559	764	817
Przewyżka wpłat lub wypłat (—) w milionach zł	37	45	79	81	115	64	121	58	—13
Przeciętna przewyżka wpłat lub wypłat (—) na 100 mieszk. w zł	*120*	*146*	*252*	*253*	*356*	*196*	*363*	*173*	*—38*

TABL. 25. OBRÓT OSZCZĘDNOŚCIOWY W K. K. O.[a] W LATACH 1933–1936

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Wpłaty w milionach zł	523	549	590	655
Wypłaty w milionach zł	539	508	560	666
Przewyżka wpłat lub wypłat (—) w milionach zł	— 16	41	30	— 11
Przeciętna przewyżka wpłat lub wypłat (—) na 100 mieszk. w zł	*— 49*	*125*	*90*	*— 33*

a Łącznie z dwiema niekomunalnymi.

TABL. 26. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE W LATACH 1928–1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	Wkłady w milionach złotych								
Ogółem	**447**	**570**	**789**	**891**	**1 027**	**1 077**	**1 236**	**1 331**	**1 304**
Na 1 mieszkańca w zł	*14,5*	*18.2*	*24,9*	*27,7*	*31,5*	*32,6*	*37,0*	*39,3*	*38,1*
P.K.O.	122	173	254	332	445	506	624	679	664
Komunalne kasy oszczędności	296	362	491	522	544	541	581	617	607
miejskie	210	256	342	355	372	357	385	410	396
powiatowe	86	106	149	167	172	179	191	203	207
związków międzykomunalnych	—	.	.	.	.	4	4	3	3
wojewódzka	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Woj. centralne	45	44	70	86	95	104	124	141	156
„ wschodnie	2	3	7	8	8	8	9	11	12
„ zachodnie	113	129	175	188	194	208	228	245	242
„ południowe	136	186	239	240	247	221	220	220	197
Inne kasy[a]	29	35	44	37	38	30	31	35	33
	Książeczki oszczędnościowe w tysiącach								
Ogółem	**1 088**	**1 370**	**1 757**	**1 960**	**2 217**	**2 443**	**2 857**	**3 367**	**3 822**
Wkłady na 1 książeczkę w zł	*411*	*416*	*449*	*454*	*463*	*441*	*433*	*395*	*341*
P.K.O.	298	434	606	761	953	1 155	1 479	1 892	2 287
Komunalne kasy oszczędności	666	811	1 028	1 079	1 146	1 178	1 272	1 378	1 442
Inne kasy[a]	124	125	123	120	118	110	106	97	93

a Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

TABL. 27. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1930–1936

Stan w dn. 31.XII

Kraje	Waluta	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	
		w milionach jednostek waluty danego kraju								w milionach zł
Polska	zł	447	789	891	1 027	1 077	1 236	1 331	1 304	1 304
Anglia[a]	£	409	423	432	460	498	537	588	644	16 718
Austria	szyl.	1 524	1 948	1 804	1 950	1 806	1 938	1 932	1 943	1 906
Belgia	fr.	4 267	7 768	9 248	9 864	10 054	10 452	10 584	11 459	2 052
Czechosłow.	kč	16 891	19 260	21 626	21 819	20 639	20 614	21 325	21 258	3 969
Dania[b]	kor.	2 018	2 179	2 169	2 162	2 185	2 190	2 172	2 180	2 509
Francja	fr.	27 047	38 603	50 861	57 283	58 859	60 736	62 064	59 030	14 604
Holandia	flor.	695	805	888	958	995	1 024	1 024	.	3 683[c]
Japonia	jen	2 984	3 890	4 252	4 381	4 623	4 831	5 157	5 195	7 840
Niemcy	RM	7 205	10 752	10 123	10 195	11 953	12 814	13 496	14 303	30 374
Stany Zj.Am.[d]	$	10 386	10 780	11 581	11 798	11 696	11 787	11 934	12 100	64 251
Szwajcaria	fr.	1 702	2 019	2 386	2 567	2 618	2 687	2 724	2 656	3 234
Włochy	lira	24 082	27 617	29 884	32 761	36 143	37 414	36 259	38 457	10 730

a Stan w dn. 20.XI. *b* Stan w dn. 31.III następnego roku. *c* 1935 r. *d* Stan w dn. 30.VI.

TABL. 28. ROZDZIAŁ KREDYTÓW KRÓTKOTERMINOWYCH[a] BANKÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH I PRYWATNYCH W POLSCE W LATACH 1932–1934

Stan w dn. 31.X

Wyszczególnienie	1932	1933	1934 Ogółem	1934 Banki państwowe i komun.	1934 Banki prywatne	1934 Ogółem	1934 Banki państwowe i komun.	1934 Banki prywatne
	w milionach złotych					w odsetkach		
Ogółem[b]	**1 489**	**1 355**	**1 405**	**633**	**772**	***100,0***	***100,0***	***100,0***
Rolnictwo	242	246	245	124	121	*17,4*	*19,6*	*15,7*
Górnictwo	50	47	56	1	55	*4,0*	*0,2*	*7,1*
w tym:								
Węglowe	33	33	47	—	47	*3,3*	—	*6,1*
Naftowe	15	11	9	1	8	*0,6*	*0,2*	*1,0*
Przemysł przetwórczy	528	425	440	82	358	*31,3*	*13,0*	*46,4*
Mineralny	30	23	33	15	18	*2,3*	*2,4*	*2,3*
Hutniczy	58	46	62	26	36	*4,4*	*4,1*	*4,7*
Metalowy i maszynowy } Elektrotechniczny	78	66	55	7	48	*3,9*	*1,1*	*6,2*
Elektrotechniczny			6	0	6	*0,4*	*0,0*	*0,8*
Chemiczny	28	25	31	2	29	*2,2*	*0,3*	*3,8*
Skórzany	13	10	12	1	11	*0,9*	*0,2*	*1,4*
Włókienniczy	42	38	46	11	35	*3,3*	*1,7*	*4,5*
Odzieżowy i galanteryjny	.	.	3	0	3	*0,2*	*0,0*	*0,4*
Papierniczy	23	20	15	2	13	*1,1*	*0,3*	*1,7*
Drzewny	39	32	29	3	26	*2,1*	*0,5*	*3,4*
Poligraficzny	.	.	4	1	3	*0,2*	*0,2*	*0,3*
Spożywczy	182	132	116	12	104	*8,3*	*1,8*	*13,5*
w tym:								
cukrownictwo	109	74	60	2	58	*4,3*	*0,3*	*7,5*
gorzelnictwo	16	11	15	6	9	*1,1*	*0,9*	*1,2*
browary i słodownie	12	7	7	1	6	*0,5*	*0,2*	*0,8*
młyny	26	22	19	2	17	*1,4*	*0,3*	*2,2*
przetwory mięsne	5	3	3	0	3	*0,2*	*0,0*	*0,4*
Budowlany	.	.	20	1	19	*1,4*	*0,2*	*2,5*
Inne przemysły	35	33	8	1	7	*0,6*	*0,2*	*0,9*
Handel towarowy i transport	220	190	183	49	134	*13,0*	*7,7*	*17,4*
w tym:								
Handel prywatny	145	117	120	16	104	*8,5*	*2,5*	*13,5*
Spółdzielnie	75	66	51	32	19	*3,6*	*5,1*	*2,5*
Handel pieniężny	164	153	161	124	37	*11,5*	*19,6*	*4,8*
w tym:								
Kasy oszczędności	73	65	62	61	1	*4,4*	*9,6*	*0,1*
Spółdzielnie kredytowe	89	87	96	63	33	*6,8*	*10,0*	*4,3*
Instytucje publiczne	197	224	248	235	13	*17,7*	*37,1*	*1,6*
Skarb Państwa	38	32	26	23	3	*1,9*	*3,6*	*0,4*
Przedsięb. państwowe	93	120	152	147	5	*10,8*	*23,2*	*0,6*
Samorządy i przedsiębiorstwa samorządowe	66	72	70	65	5	*5,0*	*10,3*	*0,6*
Różni	88	70	72	18	54	*5,1*	*2,8*	*7,0*
Kredyty międzybankowe[c]	116	137	144	78	66	×	×	×
w tym rachunki korespondentów[d]	.	.	69	9	60	×	×	×

a Bez potrącenia redyskonta. *b* Bez kredytów międzybankowych. *c* Między instytucjami figurującymi w tablicy jako wierzyciele. *d* Salda debetowe.

TABL. 29. ZOBOWIĄZANIA I WIERZYTELNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKICH INSTYTUCJI KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO[a] W LATACH 1928, 1932–1936

A. Zobowiązania
Stan w dn. 31.XII

Siedziba wierzycieli	1928	1932	1933	1934	1935	1936				
						Ogółem	Bezterminowe	Terminowe	Redyskonto dewiz	Salda kred. różn. r-ków
	w milionach złotych									
Ogółem . .	**535**	**292,2**	**247,6**	**259,4**	**276,3**	**218,5**	**83,7**	**57,6**	**1,3**	**75,9**
Anglia . . .	110	56,1	55,7	56,3	54,8	34,5	8,7	25,5	0,3	—
Austria . . .	67	31,4	19,3	12,2	7,1	5,7	5,0	0,7	—	—
Belgia . . .	11	10,3	11,5	14,3	8,4	9,1	6,3	2,8	0,0	—
Czechosłow.	11	1,5	1,4	3,4	3,7	3,4	2,0	1,4	0,0	—
Francja . . .	90	56,3	51,4	53,0	75,3	37,9	7,1	1,8	0,7	28,3
Gdańsk W.M.	19	8,1	12,1	21,0	20,5	13,5	10,3	2,4	—	0,8
Holandia . .	46	19,1	10,5	10,5	11,0	15,0	14,5	0,5	0,0	—
Niemcy . . .	86	71,9	58,4	57,9	45,1	45,3	3,5	0,6	—	41,2
Stany Zj. Am.	61	11,6	4,6	4,7	3,8	3,0	2,2	0,8	—	—
Szwajcaria .	19	12,7	11,1	10,1	10,6	10,0	4,3	5,4	0,3	—
Szwecja . .	3	5,3	3,9	4,4	3,0	0,9	0,6	0,3	—	—
Włochy . . .	8	3,4	2,7	0,8	18,0	29,0	15,0	14,0	—	—
Z.S.R.R. . .	4	4,5	1,2	1,8	0 6	1,8	1,8	—	—	—
Inne kraje .			3,8	9,0	14,4	9,4	2,4	1,4	—	5,6

B. Wierzytelności
Stan w dn. 31.XII

Siedziba dłużników	1928	1932	1933	1934	1935	1936					
						Ogółem	Bezterminowe	Terminowe	Weksle, czeki i przekazy zagr.	Banknoty i pieniądze zagr.	Salda deb. różn. r-ków
	w milionach złotych										
Ogółem . .	**200**	**126.9**	**94,2**	**87,1**	**89,7**	**79,4**	**47,8**	**12,7**	**2,1**	**2,0**	**14,8**
Anglia . . .	39	7,3	6,9	9.4	15,8	25,6	22,8	2,2	0,4	0,2	—
Austria . . .	7	3,2	2,3	2,1	2,5	2,0	2.0	—	—	0,0	—
Belgia . . .	1	0,5	1,2	0,4	0,4	0,6	0,6	—	0,0	0,0	—
Czechosłow.	3	2,5	1,4	1,4	0,9	1,8	0,3	0,8	0,6	0,1	—
Francja . . .	3	11,9	10,0	9,3	17,2	3,7	1,9	0,0	0,1	0,1	1,6
Gdańsk W. M.	17	8,9	16,0	13,6	17,6	8,1	2,4	5,1	0,4	0,0	0,2
Holandia . .	14	4,3	3,4	2,2	2,1	0,5	0,4	0,0	0,1	0,0	—
Niemcy . . .	20	28,3	19,4	17,4	15,6	17,7	4,8	0,7	0,0	0,1	12,1
Stany Zj.Am.	72	26,2	11,1	7,3	9,5	10,5	8,7	0,2	0,3	1,3	—
Szwajcaria .	7	4,9	5,2	3,8	3,0	1,2	1,1	—	0,0	0,1	—
Szwecja . .	1	0,3	0,7	0,1	0,2	0,6	0,6	—	0,0	0,0	—
Włochy . . .	1	0,4	0,8	0,6	0,1	0,2	0 2	—	0,0	0,0	—
Z.S.R.R. . .	15	28,2	11,2	16,5	0,7	0,3	0,2	—	0,1	0,0	—
Inne kraje .			4,6	3,0	4,1	6,6	1,8	3,7	0,1	0,1	0,9

a Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, banki komunalne, banki prywatne, domy bankowe i ważniejsze spółdzielnie kredytowe.

TABL. 30. KREDYTY ZBOŻOWE W POLSCE W LATACH 1934/35 – 1936/37

Województwa	Kredyt rejestrowy			Kredyt zaliczkowy		
	1934/35	1935/36	1936/37	1934/35	1935/36	1936/37
	Liczba kredytobiorców					
Polska	**1 847**	**2 434**	**2 335**	**18 435**	**48 957**	**48 888**
Woj. centralne	953	1 058	1 081	9 990	23 159	24 731
„ wschodnie	178	242	202	2 707	8 335	8 447
„ zachodnie	561	801	773	1 665	5 565	2 772
„ południowe	155	333	279	4 073	11 898	12 938
	Sumy w milionach złotych					
Polska	**20,0**	**23,0**	**24,8**	**2,8**	**7,3**	**7,0**
Woj. centralne	8,9	8,7	9,5	1,5	3,1	3,2
„ wschodnie	1,1	1,4	1,6	0,3	1,1	1,1
„ zachodnie	8,3	10,0	10,8	0,5	1,4	0,8
„ południowe	1,7	2,9	2,9	0,5	1,7	1,9

Uwaga. Kredyty zbożowe rozprowadzały: Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Centralna Kasa Spółek Rolniczych, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Wileński Prywatny Bank Handlowy i Landesgenossenschaftsbank. Redyskonto weksli rolniczych w Banku Polskim z tytułu kredytów na rejestrowy zastaw zbóż i tzw. kredytów zaliczkowych wynosiło według stanów w dn. 31.XII: 1934 – 20,7, 1935 – 26,0, 1936 – 25,4 mln zł. Dla niektórych województw dane o liczbie kredytobiorców oparte są na szacunku.

Źródło: Dane Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

TABL. 31. KREDYTY BUDOWLANE BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W LATACH 1924 – 1936[a]

Wyszczególnienie	1924–1936	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	Liczba pożyczek						
Ogółem	**33 637**	**795**	**1 370**	**4 406**	**6 850**	**4 758**	**3 144**
z funduszów państw.	32 293	764	1 331	4 391	6 798	4 710	3 122
z funduszów własnych	1 344	31	39	15	52	48	22
Kredytobiorcy							
Instytucje państwowe	16	—	—	—	4	11	—
Gminy	553	18	32	8	18	8	5
Spółdzielnie	2 280	269	170	75	174	163	73
Instytucje społeczne	686	48	23	35	52	29	26
Osoby prywatne	30 102	460	1 145	4 288	6 602	4 547	3 040
	Sumy pożyczek w milionach złotych[b]						
Ogółem	**690,2**[c]	**55,8**	**29,4**	**29,1**	**46,8**	**43,6**	**34,4**
z funduszów państw.	632,4	53,1	26,8	28,1	38,9	42,9	34,3
z funduszów własnych	57,8	2,7	2,6	1,0	7,9	0,7	0,1
Kredytobiorcy							
Instytucje państwowe	11,9	—	—	—	7,4	2,0	—
Gminy	58,5	1,4	1,0	0,4	0,3	0,9	0,6
Spółdzielnie	244,2	25,7	15,1	7,2	4,7	4,5	2,8
Instytucje społeczne	95,7	22,4	7,3	3,6	1,4	1,3	2,2
Osoby prywatne	279,9	6,3	6,0	17,9	33,0	34,9	28,8

a Bez kredytów Państwowego Funduszu Budowlanego na akcję terenową i budownictwo wiejskie oraz bez kredytów z Funduszu Pracy na akcję T. O. R. *b* Stan bilansowy pożyczek budowlanych był następujący: 31.XII 1934 – 567,4 mln zł, 31.XII 1935 – 600,9 mln zł, 31.XII 1936 – 623,5 mln zł, w tym pożyczki skonwertowane na emisyjne i emisyjne w gotówce: 31.XII 1934 – 293,9 mln zł, 31.XII 1935 – 323,3 mln zł, 31.XII 1936 – 361,6 mln zł. *c* W tym skonwertowano na emisyjne i emisyjne w gotówce 387,1 mln zł.

Uwaga. Mieszkania i izby w budynkach, na których budowę udzielił pożyczek Bank Gospodarstwa Krajowego ob. dział VIII, tabl. 25, str. 137. Kredyty budowlane T.O.R., które mieszczą się częściowo w kredytach B.G.K., ob. dział VIII, tabl. 26, str. 137.

TABL. 32. EMISJA LISTÓW ZASTAWNYCH I OBLIGACYJ W POLSCE W LATACH 1928–1936

Instytucje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Stan listów zastawnych i obligacji emitowanych (31.XII)									
Ogółem	**1550,8**	**1836,8**	**2070,8**	**2226,1**	**2268,6**	**2044,4**	**1977,2**	**1971,8**	**2014,1**
Tow. kredytowe									
ziemskie . . .	453,4	475,2	503,4	546,8	559,1	444,8	410,8	455,6	386,7
miejskie . . .	202,0	229,8	287,7	333,7	333,4	326,6	320,7	315,5	311,2
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	61,3	68,2	67,7	56,5	47,9	41,8	36,2	34,8	32,9
Banki:									
hipot. prywatne	86,2	127,0	133,9	135,8	131,8	102,2	95,8	104,4	103,0
komunalne . .	9,5	12,9	20,3	23,0	24,6	24,1	24,0	25,0	24,1
państwowe . .	738,4	923,7	1057,8	1130,3	1171,8	1104,9	1089,7	1036,5	1156,2
listy zastawne	235,4	324,0	415,6	483,3	515,3	460,0	456,8	437,9	524,4
obligacje . .	503,0	599,7	642,2	647,0	656,5	644,9	632,9	598,6	631,8
Emisja listów zastawnych i obligacji (w ciągu roku)									
Ogółem	**601,0**	**289,9**	**281,7**	**195,7**	**85,9**	**2,7**	**19,2**	**65,0**	**155,0**
Tow. kredytowe									
ziemskie . . .	52,5	36,6	36,7	26,4	2,9	0,3	3,3	49,7	0,5
miejskie . . .	68,0	32,6	63,7	52,1	10,9	1,0	—	0,2	0,4
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	21,7	7,9	0,5	0,7	—	—	—	—	—
Banki:									
hipot. prywatne	29,4	7,6	12,8	8,7	—	—	—	12,6	2,7
komunalne . .	1,5	3,3	8,2	3,6	2,7	—	0,2	1,4	0,4
państwowe . .	427,9	201,9	159,8	104,2	69,4	1,4	15,7	1,1	151,0
listy zastawne	128,4	93,8	100,2	80,0	49,8	1,4	2,3	1,1	95,6
obligacje . .	299,5	108,1	59,6	24,2	19,6	—	13,4	—	55,4

TABL. 33. LOKATY DŁUGOTERMINOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1929–1935

Stan w dn. 31.XII

Zakłady ubezpieczeń	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935			
							Ogółem	w tym		
								papiery wartościowe	pożyczki hipoteczne[a]	nieruchomości
	w milionach złotych									
Ogółem	**446**	**565**	**744**	**805**	**828**	**931**	**1 023**	518	133	341
Ubezpieczenia społeczne[b]	312	402	553	599	629	722	802	431	110	261
Inne ubezpieczenia	134	163	191	206	199	209	221	87	23	80
zakłady publiczne	43	47	52	53	58	60	67	36	6	16
,, prywatne	91	116	139	153	141	149	154	51	17	64
krajowe . . .	63	76	86	89	81	81	82	24	12	39
zagraniczne .	28	40	53	64	60	68	72	27	5	25

a Oraz pożyczki pod zastaw hipotek. *b* Bez zabezpieczeń na wypadek bezrobocia robotników.

TABL. 34. AKCJA ODDŁUŻENIOWA W ROLNICTWIE W POLSCE W LATACH 1934–1936

A. Konwersja krótkoterminowych długów rolniczych w instytucjach kredytowych

Układy konwersyjne zatwierdzone przez Komitet Konwersyjny przy Banku Akceptacyjnym

Stan w dn. 31.XII

Lata. Instytucje wierzycielskie	Liczba układów	Sumy w mln zł	Instytucje wierzycielskie	Liczba układów	Sumy w mln zł
Ogółem . . 1934	89 050	140,0	Kasy oszczędności	64 332	80,6
1935	272 977	285,9	komunalne . .	62 093	72,0
1936	389 869	401,6	niekomunalne .	2 239	8,6
Banki państwowe	68 160	96,0	Centralna Kasa Spółek Roln. . .	162 389	60,5
B. G. K. . . .	3 368	32,9			
P. B. R. . . .	64 792	63,1	Centrale finansowe	14 669	18,8
Banki prywatne i domy bankowe	11 528	59,8	Spółdzielnie kredytowe	67 122	76,8
w tym Bank Związku Spółek Zarobkowych .	5 696	15,2	Centrale gospodarcze	1 669	9,1

B. Uporządkowanie długów rolniczych

Sprawy załatwione przez Urzędy Rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich

Stan w dn. 28.X 1934 i 31.XII 1935 i 1936

Lata Województwa	Ogółem		Powiatowe Urzędy Rozjemcze[a]		Wojewódzkie Urzędy Rozjemcze[b]	
	Liczba spraw	Sumy w mln zł	Liczba spraw	Sumy w mln zł	Liczba spraw	Sumy w mln zł
Polska . . 1934	470 836	191,3	462 160	151,2	8 676	40,1
1935	625 958	305,6	612 779	242,5	13 179	63,1
1936	725 206	414,7	707 860	320,4	17 346	94,3
Woj. centralne .	219 373	158,8	213 603	130,7	5 770	28,1
,, wschodnie .	53 622	34,5	51 718	25,9	1 904	8,6
,, zachodnie .	63 986	103,0	60 643	76,7	3 343	26,3
,, południowe	388 225	118,4	381 896	87,1	6 329	31,3

a Dla spraw mniejszej własności rolnej. *b* Dla spraw większej własności rolnej.

TABL. 35. WSKAŹNIK OBIEGU WEKSLOWEGO I PROTESTY WEKSLI W POLSCE W LATACH 1929–1936

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wskaźnik obiegu wekslowego (rok 1928 = 100)[a]	.	.	*76,7*	*47,5*	*33,6*	*31,7*	*31,7*	*34,8*
Weksle zaprotestowane w tys. sztuk[b]	5545	5526	5115	3584	1950	1495	1486	1581
Suma weksli zaprotestowanych w milionach złotych[b]	1255	1366	1328	838	408	280	231	215
Woj. centralne	769	777	753	466	223	151	126	123
w tym m. st. Warszawa .	316	317	293	168	94	69	55	57
,, wschodnie	117	133	131	74	38	25	18	16
,, zachodnie	187	237	245	154	77	56	45	41
,, południowe	182	219	199	144	70	48	42	35
Stosunek sumy weksli zaprotestowanych do sumy weksli płatnych w %[a] . .	*9,5*	*11,7*	*12,9*	*12,3*	*9,0*	*6,9*	*5,8*	*5,0*

a Obliczenia szacunkowe Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen. *b* W ciągu roku.

TABL. 36. PARYTETY I KURSY WALUT ORAZ WAŻNIEJSZE DATY DOTYCZĄCE WALUT NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928 – 1937

Kraje	Waluta	1928[a]		1937[b]		Ważniejsze daty dotyczące walut w latach 1929 – 1936[c]		
		Parytet	Kurs	Parytet	Kurs	Oficjalne zawieszenie waluty złotej (gold standard)	Wprowadzenie kontroli dewiz	Deprecjacja lub dewaluacja w stosunku do parytetu złota
		w złotych						
Anglia . . .	1 £ . . .	43,38	43,27	43,38	25,79	21.IX 31	—	IX.31
Argentyna .	1 peso .	8,60	8,54	8,60	1,60	17. XII 29	13.X 31	XI.29
Austria . .	100 szyl. .	125,43	125,46	125,43[g]	99,00	5.IV 33	9.X 31[n]	IX.31 IV.34 X.36
Belgia . . .	100 belg .	123,95	123,92	89,24[d]	88,84	30.III 35	18.III 35[o]	III.35
Brazylia . .	100 milreis	106,64	106,08	106,64	44,50	—	18.V 31	XII.29
Bułgaria . .	100 lew .	6,44	6,42	6,44	6,50	—	15.X 31	—
Czechosłow.	100 kč . .	180,62	26,42	22,01[eh]	18,40	—	26.IX 31	II.34 X.36
Dania . . .	100 koron	238,89	237,76	238,89	115,15	29.IX 31	18.XI 31	IX.31
Egipt . . .	1 £ egipski	44,06	44,23	44,06	26,40	21.IX 31	—	IX.31
Estonia . .	100 koron	238,89	238,90	238,89	141,50	28.VI 33	18.XI 31	VI.33
Finlandia .	100 marek	22,45	22,46	22,45	11,40	12.X 31	—	X.31
Francja . .	100 fr. fr.	34,93	34,88	34,93[i]	24,26	—	—	IX.36
Gdańsk W.M.	100 guld. .	173,52	173,06	100,00[f]	100,00	—	12.VI 35	V.35
Grecja . . .	100 drachm	11,57	11,50	11,57	4,75	26.IV 32	28.IX 31	IV.32
Hiszpania .	100 peset .	172,00	144,41	172,00	32,85	(1920)	18.V 31	(1920)
Holandia .	100 floren.	358,31	358,08	358,31	288,90	27.IX 36	—	IX.36
Indie Bryt. .	100 rupii .	325,36	325,36	325,36	195,00	21.IX 31	—	IX.31
Japonia .	1 jen .	4,44	4,09	4,44	1,50	13. XII 31	1.VII 32	XII.31
Jugosławia .	100 dinarów	172,00	15,69	15,70	12,00	—	7.X 31	VII.32
Kanada . .	1 $ . .	8,91	8,90	8,91[l]	5,27	19.X 31	—	IX.31
Litwa . . .	100 litów .	89,14	89,14	89,14	89,00	—	1.X 35	—
Łotwa . . .	100 łatów .	172,00	172,04	172,00	102,25	28.IX 36	8.X 31	IX.36
Meksyk . .	1 peso .	4,44	4,28	4,44	1,45	25.VII 31	—	VIII.31
Niemcy . .	100 RM .	212,35	212,17	212,35	212,36	—	13.VII 31	—
Norwegia .	100 koron	238,89	238,00	238,89	129,50	29.IX 31	—	IX.31
Portugalia .	100 escudo	963,23	39,31	39,44	23,45	31. XII 31	21.X 32	X.31
Rumunia . .	100 lei . .	172,00	5,39	5,33[j]	3,90	—	17.V 32	VII.35 XI.36
Szwajcaria .	100 fr. szw.	172,00	171,85	172,00[k]	120,24	—	—	IX.36
Szwecja . .	100 koron	238,89	238,47	238,89	133,00	29.IX 31	—	IX.31
St. Zj. Am. .	1 $ . .	8,91	8,90	8,91[l]	5,27	6.III 33	6.III 33[p]	IV.33
Turcja . . .	1 £ turecki	39,19	4,40	39,19	4,20	(1915)	26.II 30	(1915)
Urugwaj . .	1 peso .	9,22	9,15	9,22	1,30	XII 29	7.XI 31	IV.29
Węgry . . .	100 pengö	155,91	155,39	155,91	104,25	—	17.VII 31	—
Włochy . .	100 lir . .	46,92	46,70	46,92[m]	27,85	—	26.V 34	III.34 X.36

a W końcu roku. *b* W końcu marca. *c* Według *Bulletin Mensuel de Statistique*, Société des Nations, Genewa. *d–f* Nowy parytet: *d* od 31.III 35; *e* od 17.II 1934; *f* od 2.V 1935. *g–m* Parytet tymczasowy: *g* od 30.IV 1934 98,74; *h* od 9.X 1936 17,89–19,10; *i* od 1.X 1936 22,93–26,13; *j* od 6.XI 1936 3,86; *k* od 27.IX 1936 112,56–127,38; *l* od 31.I 1934 5,26; *m* od 7.X 1936 27,7. *n–p* Zniesienie kontroli dewiz: *n* VI 1935; *o* 26.IV 1935; *p* 12.XI 1934.

Uwaga. Parytet złotego w latach 1928–1937 nie uległ zmianie (z 1 *kg* czystego złota wybija się 5924,44 zł). W dn. 26.IV 1936 wprowadzono kontrolę dewiz.

TABL. 37. KURSY WALUT NA GIEŁDZIE W WARSZAWIE W LATACH 1928 – 1936[a]

Waluta	Parytet	Przeciętne kursy roczne								
		1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w złotych									
1 dolar Stanów Zj. Am.	8,9[b]	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	7,2	5,3	5,3	5,3
1 funt szterlingów . .	43,4	43,4	43,3	43,4	40,5	31,3	29,6	26,8	26,0	26,3
100 belg	123,9[c]	124,1	124,0	124,4	124,4	124,2	124,4	123,8	97,9	89,6
100 franków francuskich .	34,9	35,0	34,9	35,0	35,0	35,0	35,0	34,9	35,0	32,4
100 franków szwajcarskich	172,0	171,7	171,9	172,9	173,2	173,2	172,6	172,1	172,3	160,2
100 florenów holenderskich	358,3	358,5	357,9	358,7	359,2	359,7	359,4	358,2	358,9	341,9
100 guldenów gdańskich .	173,5[d]	173,5	173,2	173,4	173,6	173,9	173,8	172,8	148,6	100,0
100 koron czechosłowack.	26,4[e]	26,4	26,4	26,4	26,4	26,4	26,5	22,6	22,1	21,2
100 koron duńskich . .	238,9	238,1	237,6	238,5	224,0	168,2	133,7	119,8	116,1	117,6
100 koron szwedzkich . .	238,9	238,7	238,6	239,4	227,7	164,9	154,8	138,3	134,0	135,8
100 lir włoskich	46,9	46,9	46,7	46,7	46,6	45,8	46,5	45,6	43,9	31,5
100 marek niemieckich .	212,3	212,4	211,9	212,5	211,1	211,8	211,9	209,4	213,2	213,1

a Dla walut nie notowanych na giełdzie w Warszawie podano odmiennym drukiem kursy arbitrażowe na Nowy Jork lub Zurych. *b-e* Dawny parytet: *b* od 31.I 1934 – 5,3; *c* od 31.III 1935 – 89,2; *d* od 2.V 1935 – 100,0; *e* od 17.II 1934 – 22,0.

TABL. 38. WSKAŹNIKI KURSÓW AKCJI PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1925 – 1936

Rok 1928 = 100

Przeciętne roczne

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Polska[a]	63	39	95	100	66	47	27	19	20	19	22	25
Anglia	77	81	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113
Austria	85	83	103	100	90	74	56	47	39	44	58	74
Belgia	.	.	.	100	92	63	46	35	34	28	35	45
Czechosłowacja .	62	56	70	100	101	82	65	52	57	61	66	89
Dania	106	94	101	100	106	100	90	79	88	102	104	112
Francja . . .	49	55	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42
Hiszpania[b] . .	.	.	.	.	.	100	84	65	56	58	63	.
Holandia . . .	82	82	91	100	103	73	43	29	31	32	29	37
Japonia[c] . . .	.	.	.	.	.	75	76	104	177	223	182	206
Kanada . . .	41	54	71	100	143	92	53	34	51	67	78	107
Niemcy . . .	66	74	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69
Norwegia[d] . .	.	.	.	.	100	78	62	54	68	73	84	109
Stany Zjedn. Am.	57	65	76	100	123	91	56	30	43	53	59	83
Szwajcaria . .	56	68	81	100	95	87	67	50	61	63	67	77
Szwecja . . .	67	73	86	100	91	77	47	34	38	49	52	67
Węgry	.	53	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69
Włochy . . .	.	105	84	100	100	86	60	45	52	61	.	.

a Wskaźnik Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen. *b* Rok 1930 = 100. *c* Styczeń 1930 = 100. *d* Rok 1929 = 100.

TABL. 39. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH W POLSCE W LATA[CH] 1928, 1932–1936

Wyszczególnienie	Waluta nominalna	Oprocentowanie nominalne	Oprocentowanie rzeczywiste[a] 1936	1928	1932	1933	1934	1935	193[6]
				w odsetkach wartości nominaln[ej]					
Pożyczki państwowe na Giełdzie w Warszawie									
3% Prem. Poż. Inwest.	zł w zł	3	4,6	—	—	—	—	—	65,[illegible]
Prem. dolarowa 1931	$[b]	4	3,6	—	108,1	114,4	119,0	118,6	110,[illegible]
Konwersyjna 1924	zł	5	9,3	67,0	38,6	46,2	63,1	67,0	53,[illegible]
Konwers. kolej. 1926	zł	5	9,6	61,2	32,5	41,0	58,1	60,3	52,[illegible]
Dolarowa 1919/20	$	6	8,4	85,6	55,2	55,9	71,2	79,4	71,[illegible]
Stabilizacyjna 1927	$[c]	7	11,7	92,5	52,7	52,9	65,9	66,2	60,[illegible]
Listy zastawne na Giełdzie w Warszawie									
Tow. Kred. Ziemsk. w Warszawie	zł	4½	9,8	53,1	37,9	40,8	50,6	48,4	45,[illegible]
Tow. Kred. m. st. Warszawy	zł	4½	8,5	54,1	45,0	49,2	62,6	66,8	53,[illegible]
	zł	5(8)[d]	9,3	75,0	58,1	43,3	57,2	57,7	54,[illegible]
Tow. Kred. m. Łodzi	zł	5(8)[d]	10,4	68,6	56,4	40,3	50,7	51,3	48,[illegible]
Bank Gosp. Krajow.	zł w zł[e]	8	8,5	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,[illegible]
Państw. Bank Rolny	zł w zł[e]	8	8,5	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,[illegible]
Listy zastawne na Giełdzie w Poznaniu									
Konwers. Poznańsk. Ziemstwa Kredytow.	zł	4	10,5	53,3	28,2	35,6	43,0	41,6	38,[illegible]
Dolarowe Pozn. Ziemstwa Kredytowego[f]	$	4½(8)[d]	11,0	95,5	60,1	37,3	46,6	42,3	40,[illegible]

a Wysokość oprocentowania nominalnego pomnożona przez 100 i podzielon[a] przez przeciętny kurs roczny. *b* Według parytetu 1 dolar = 8,914 zł. *c* Tran[sza] dolarowa według parytetu 1 dolar = 5,183 fr. szwajc. *d* Oprocentowan[ie] obniżono ustawą z dn. 29.XII 1932 r. W nawiasach oprocentowanie dawn[e]. *e* Według parytetu z 1924 r. *f* Od 15.I 1936 – 4½% złotowe listy zastawn[e] Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

TABL. 40. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYC[H] W LATACH 1928, 1932–1936

Pożyczki	Giełda	Oprocentowanie nominalne	Oprocentowanie rzeczywiste[a] 1936	1928	1932	1933	1934	1935	193[6]
				w odsetkach wartości nominaln[ej]					
Stabilizacyjna 1927	Londyn[b]	7	13,5	91,4	50,1	53,1	55,5	56,0	52,[illegible]
	Zurych	7	13,8	91,5	51,3	53,3	67,6	66,2	50,[illegible]
	N. Jork[b]	7	13,0	89,7	51,0	51,9	65,6	66,1	53,[illegible]
Dolarowa 1925	„	8	11,5	100,0	55,7	66,9	83,2	91,2	69,[illegible]
Dolarowa 1919/20	„	6	9,3	83,9	53,5	58,1	71,0	78,8	64,[illegible]
M. st. Warszawy 1928	„	7	12,8	87,5	38,0	42,7	62,9	70,1	54,[illegible]
Woj. śląskiego 1928	„	7	12,6	87,6	38,6	44,9	64,4	71,4	55,[illegible]

a Wysokość oprocentowania nominalnego pomnożona przez 100 i podzielo[na] na przez przeciętny kurs roczny. *b* Kurs obliczony po uwzględnieniu spadk[u] kursu waluty.

TABL. 41. KURSY POŻYCZEK NIEKTÓRYCH KRAJÓW NA GIEŁDZIE W NOWYM JORKU W LATACH 1928, 1932–1936

Kraje	Rok – zaciągnięcia	Rok – spłaty	Oprocentowanie – nominalne	Oprocentowanie – rzeczywiste [a] 1936	Przeciętne kursy roczne (w odsetkach wartości nominalnej) 1928	1932	1933	1934	1935	1936
Polska [b]	1927	1947	7	13,0	89,7	51,0	51,9	65,6	66,1	53,9
Anglia	1917	1937	5½	5,2	105,1	101,7	111,2	117,1	111,8	106,4
Austria	1931	1957	7	7,3	—	43,3	54,2	69,4	92,2	95,5
Belgia	1924	1955	6	5,7	100,5	90,3	93,5	100,0	103,9	105,6
Czechosłow.	1922	1951	8	8,0	109,7	92,7	91,6	97,7	102,4	100,1
Finlandia	1923	1945	6	5,6	97,7	55,8	70,4	98,1	106,0	107,0
Francja [b]	1924	1949	7	7,1	107,6	114,6	107,1	107,3	106,4	99,0
Jugosławia	1922	1962	8	31,3	99,1	33,5	20,3	26,0	29,7	25,6
Niemcy	1930	1965	5½	21,1	—	42,0	47,4	39,2	28,4	26,0
	1924	1949	7	20,9	106,9	63,5	70,8	56,6	38,1	33,5
Stany Zj. Am.	1926	1956	3¾	3,4	105,3	99,5	103,4	105,1	109,2	111,5
Węgry	1924	1944	7½	16,8	101,9	38,8	37,2	38,8	38,2	44,5
Włochy	1925	1951	7	9,2	98,2	91,3	97,3	96,4	74,0	76,4

a Oprocentowanie nominalne pomnożone przez 100 i podzielone przez przeciętny kurs roczny. *b* Kurs obliczony po uwzględnieniu spadku kursu waluty.

TABL. 42. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W POLSCE W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem									
Liczba transakcji w tys.	87	69	56	53	50	46	52	50	51
Obroty w milionach zł	917	584	747	1 007	685	596	510	662	531
Giełda w Warszawie									
Liczba transakcji w tys.	64	49	41	43	42	39	43	42	45
Obroty w milionach zł	876	550	713	986	672	586	495	642	517
Waluty	725	455	604	892	587	508	392	555	415
w tym dewizy	710	438	562	741	571	507	392	555	415
Papiery wartościowe	151	95	109	94	85	78	103	87	102
akcje	65	26	20	15	9	7	11	11	18
papiery procentowe	86	69	89	79	76	71	92	76	84
Giełdy prowincjonalne									
Liczba transakcji w tys.	23	20	15	10	8	7	9	8	6
Obroty w milionach zł	41	34	34	21	13	10	15	20	14
Kraków	4	3	2	1	1	1	1	1	1
Lwów	4	4	3	1	0	0	0	8	5
Łódź	6	10	14	5	3	3	7	6	2
Poznań	26	15	13	13	8	6	7	5	6
Wilno	1	2	2	1	1	0	0	0	0
Waluty	7	11	15	5	3	2	4	12	6
w tym dewizy	1	2	3	0	—	—	0	8	5
Papiery wartościowe	34	23	19	16	10	8	11	8	8
akcje	9	6	4	2	1	0	1	0	0
papiery procentowe	25	17	15	14	9	8	10	8	8

TABL. 43. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1934 i 1935

Ze względu na specjalny charakter opracowań bilansu płatniczego z zestawień statystycznych bilansu należy korzystać po zaznajomieniu się z uwagami metodologicznymi, zawierającymi sformułowanie pojęcia bilansu, oraz ze szczegółowym opisem metod szacunku poszczególnych elementów bilansu, które zawarte są w specjalnej publikacji (Statystyka Polski, ser. C., zesz. 51). Z uwagi na zmianę układu bilansu płatniczego oraz zmiany metod szacunku zestawienie bilansu płatniczego za lata 1934 i 1935 jest częściowo nieporównywalne z poprzednio ogłoszonymi.

A. Zestawienie ogólne (salda obrotów płatniczych)

Wyszczególnienie	1934	1935
	w milionach złotych	
Obrót bieżący i kapitałowy (łącznie z nie wydzielonymi pozycjami bilansu płatniczego)	**— 64,0**	**— 38,6**
Obrót bieżący	+ 138,1	+ 51,1
Obrót kapitałowy	— 159,1	— 112,9
Nie wydzielone pozycje bilansu płatniczego[a]	— 43,0	+ 23,2
Złoto, dewizy, waluty[b]	**+ 64,0**	**+ 38,6**

a Wraz z saldem będącym rezultatem błędów i opuszczeń. *b* Wyrównanie salda obrotu bieżącego i kapitałowego (łącznie z nie wydzielonymi pozycjami bilansu płatniczego) przez dodatkowy transfer (odpływ złota, dewiz i walut).

B. Obrót bieżący

Wyszczególnienie	1934 Przychód	1934 Rozchód	1934 Saldo	1935 Przychód	1935 Rozchód	1935 Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	**1291,2**	**1153,1**	**+138,1**	**1220,2**	**1169,1**	**+ 51,1**
I. Obroty towarowe[a]	**950,7**	**790,5**	**+160,2**	**873,0**	**816,0**	**+ 57,0**
II. Usługi	**330,2**	**185,4**	**+144,8**	**339,4**	**200,1**	**+139,3**
Emigracja	151,6	42,6	+109,0	168,5	64,0	+104,5
Turystyka	32,8	41,7	— 8,9	34,0	48,6	— 14,6
Usługi komunikacyjne	116,3	52,4	+ 63,9	106,8	37,6	+ 69,2
kolejowe	89,8	40,5	+ 49,3	76,8	24,0	+ 52,8
pocztowe	3,6	3,5	+ 0,1	1,9	1,8	+ 0,1
morskie	22,9	8,4	+ 14,5	28,1	11,8	+ 16,3
Usługi ubezpieczeniowe	4,3	6,6	— 2,3	3,7	5,5	— 1,8
Usługi różne	25,2	42,1	— 16,9	26,4	44,4	— 18,0
III. Odsetki, prowizje, dywidendy, zyski, tantiemy itd.	**10,3**	**177,2**	**—166,9**	**7,8**	**153,0**	**—145,2**
Odsetki od długów Państwa	—	53,3	— 53,3	—	49,3	— 49,3
Odsetki od długów samorządu	—	9,7	— 9,7	—	9,1	— 9,1
Dywidendy i zyski od udziałów w kapitałach banków i przedsiębiorstw oraz tantiemy	0,4	16,1	— 15,7	0,4	14,4	— 14,0
Odsetki od kredytów emisyjnych[b] banków i przedsiębiorstw	—	22,6	— 22,6	—	21,5	— 21,5
Odsetki i prowizje od kredytów bankowych	5,8	13,6	— 7,8	4,5	12,6	— 8,1
Odsetki i prowizje od kredytów przedsiębiorstw prywatnych	3,9	45,9	— 42,0	2,9	35,4	— 32,5
w tym gotówkowych	0,1	41,3	— 41,2	0,3	31,3	— 31,0
Odsetki i prowizje od kredytów przedsiębiorstw państwowych	—	5,7	— 5,7	0,0	5,5	— 5,5
Zyski i odsetki oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych	0,2	10,3	— 10,1	0,0	5,2	— 5,2

a Bez złota, po potrąceniu obrotów kompensacyjnych (clearingowych). *b* W listach zastawnych i obligacjach. (c. d. str. 223)

TABL. 43. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1934 i 1935 (c. d.)
C. Obrót kapitałowy

Wyszczególnienie	1934			1935		
	Przychód	Rozchód	Saldo	Przychód	Rozchód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	.	.	**—159,1**	.	.	**—112,9**
I. Kredyty przez Polskę otrzymane i lokaty w Polsce dokonane .	.	.	**—197,3**	.	.	**—104,3**
A. Długoterminowe . .	135,1	199,3	— 64,2	105,0	151,4	— 46,4
Długi Państwa	—	24,0	— 24,0	—	23,5	— 23,5
Długi samorządu	1,1	2,5	— 1,4	0,0	3,1	— 3,1
Udział zagranicy w powiększeniach kapitałów banków i przedsiębiorstw krajowych	49,4	—	+ 49,4	68,5	—	+ 68,5
Obroty akcjami i udziałami przedsiębiorstw krajowych . .	44,3	58,4	— 14,1	19,5	43,4	— 23,9
Kredyty emisyjne[a] banków i przedsiębiorstw krajowych . .	2,2	11,0	— 8,8	0,8	8,4	— 7,6
Obroty kraj. papierami procent.[a]	5,0	64,1	— 59,1	—	46,5	— 46,5
Kapitały i kredyty oddz. przedsięb. zagr. (rozrachunki z centr.)	33,1	39,3	— 6,2	16,2	26,5	— 10,3
B. Krótkoterminowe . .	.	.	—133,1	.	.	— 57,9
Kredyty banków	.	.	+ 13,6	.	.	+ 16,8
Kredyty przedsięb. prywatnych	.	.	—152,3	.	.	— 93,3
gotówkowe	116,0	255,7	—139,7	126,0	203,3	— 77,3
towarowe	.	.	— 12,6	.	.	— 16,0
Kredyty przedsiębiorstw państw.	30,0	26,5	+ 3,5	58,0	32,5	+ 25,5
Kredyty oddziałów przedsięb. zagranicznych (poza centralą) .	14,1	12,0	+ 2,1	10,8	17,7	— 6,9
II. Kredyty przez Polskę udzielone i lokaty dokonane za granicą .	.	.	+ **38,2**	.	.	— **8,6**
A. Długoterminowe . .	10,5	12,0	— 1,5	21,9	5,5	+ 16,4
Udział w powiększeniach kapitałów przedsięb. zagranicznych } Obroty akcjami i udziałami przedsiębiorstw zagranicznych }	4,0	7,7	— 3,7	18,6	1,6	+ 17 0
Obroty zagr. papierami procent.[a]	6,5	4,3	+ 2,2	3,3	3,9	— 0,6
B. Krótkoterminowe . .	.	.	+ 57,7	.	.	— 13,0
Kredyty banków	.	.	+ 7,7	.	.	— 17,3
Kredyty przedsięb. prywatnych	.	.	+ 47,3	.	.	+ 4,1
gotówkowe	14,5	18,5	— 4,0	13,8	18,1	— 4,3
towarowe	.	.	+ 51,3	.	.	+ 8,4
Kredyty przedsiębiorstw państw.	8,6	7,5	+ 1,1	1,2	1,9	— 0,7
Kredyty oddziałów przedsięb. zagr. (udzielone centrali) . .	1,9	0,3	+ 1,6	1,8	1,0	+ 0,8
Kredyty oddziałów przedsięb. zagr. (udzielone poza centralą)	0,2	0,2	—	0,1	—	+ 0,1
C. Zamrożone należności towarowe	.	.	— 18,0	.	.	— 12,0

a Obligacje i listy zastawne.

(dok. str. 224)

TABL. 43. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1934 i 1935 (dok.)

D. Złoto, dewizy, waluty[a]

Zmiany w stanie rezerw zagranicznych środków płatniczych

Wyszczególnienie	1934			1935		
	Przychód (odpływ)	Rozchód (przypływ)	Saldo	Przychód (odpływ)	Rozchód (przypływ)	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	**64,0**	—	**+ 64,0**	**38,6**	—	**+ 38,6**
1. Złoto	6,4	—	+ 6,4	22,4	—	+ 22,4
2. Dewizy i waluty	57,6	—	+ 57,6	16,2	—	+ 16,2

a Ob. uwagę *b* pod tabl. 43A na str. 222.

TABL. 44. ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKI W LATACH 1934 i 1935[a]

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1934	1935
	w milionach złotych	
Zobowiązania	**7 595,9**	**7 351,4**
I. Kredyty przez Polskę otrzymane i lokaty w Polsce dokonane	**7 544,0**	**7 289,5**
A. Długoterminowe	5 774,4	5 606,3
Zadłużenie Państwa	3 103,0	3 026,1
Zadłużenie samorządu terytorialnego	197,5	182,8
Udział zagranicy w kapitałach zakładowych banków i przedsiębiorstw krajowych	1 794,6	1 747,8
Kredyty emisyjne (w obligacjach i listach zastawnych) banków i przedsiębiorstw	390,3	369,9
Kapitały i kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (rozrachunki z centralą)	289,0	279,7
B. Krótkoterminowe	1 769,6	1 683,2
Kredyty banków	255,9	272,7
Kredyty przedsiębiorstw prywatnych	1 371,7	1 247,5
w tym gotówkowe	1 262,0	1 153,8
Kredyty przedsiębiorstw państwowych	87,1	113,8
Kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (otrzymane poza centralą)	54,9	49,2
II. Inne zobowiązania	**51,9**	**61,9**
Należności	**420,1**	**419,6**
I. Kredyty przez Polskę udzielone i lokaty dokonane za granicą	**272,6**	**250,1**
A. Długoterminowe	109,7	76,5
Należności Państwa	57,1	42,5
Udział przedsiębiorstw polskich w kapitałach zakładowych przedsiębiorstw zagranicznych	52,6	34,0
B. Krótkoterminowe	162,9	173,6
Kredyty banków	63,2	80,5
Kredyty przedsiębiorstw prywatnych	88,3	84,2
w tym gotówkowe	19,6	23,9
Kredyty przedsiębiorstw państwowych	5,1	5,1
Kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (udzielone centrali)	6,1	3,7
Kredyty oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych (udzielone poza centralą)	0,2	0,1
II. Inne należności	**147,5**	**169,5**

a Ob. uwagi pod tytułem tabl. 43, str. 222.

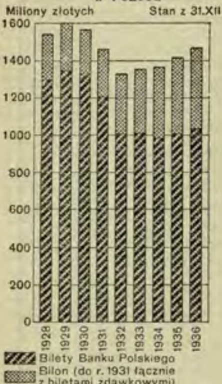
TABL. 45. BILANS PŁATNICZY NIEKTÓRYCH KRAJÓW[a] W LATACH 1934 i 1935

Lata P—przychód R—rozchód S—saldo		Ogółem	Towary, usługi i korzyści majątkowe: Razem	Towary	Usługi	Korzyści majątkowe	Kredyty: Razem	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Złoto	Rezultat błędów i opuszczeń
					Czechosłowacja (w milionach koron)						
1934	P	9 504	8 548	7 280	970	298	944	395	549	12	—
	R	9 504	7 712	6 382	701	629	1 127	565	562	521	144
	S	×	+ 836	+ 898	+ 269	— 331	— 183	— 170	— 13	— 509	— 144
1935	P	10561	8 950	7 418	1 266	266	1 023	596	427	522	66
	R	10561	8 772	6 738	1 290	744	1 259	659	600	530	—
	S	×	+ 178	+ 680	— 24	— 478	— 236	— 63	— 173	— 8	+ 66
					Francja (w milionach franków)						
1934	P	.	19 405	12 355	4 100	2 950	.	.	.	13 539	.
	R	.	20 544	19 094	1 000	450	.	.	.	15 009	.
	S	×	—1139	—6739	+3100	+2500	.	.	.	—1 470	.
1935	P	.	17 463	10 663	2 350	4 450	.	.	.	27 416	.
	R	.	17 826	16 626	750	450	.	.	.	12 502	.
	S	×	— 363	—5963	+1600	+4000	.	.	.	+14914	.
					Holandia (w milionach florenów)						
1934	P	2 126	1 097	737	196	164	584	.	.	396	49
	R	2 126	1 215	1 081	50	84	637	.	.	274	—
	S	×	— 118	— 344	+ 146	+ 80	— 53	.	.	+ 122	+ 49
1935	P	2 269	1 076	711	186	179	445	.	.	748	—
	R	2 269	1 106	979	51	76	587	.	.	504	72
	S	×	— 30	— 268	+ 135	+ 103	— 142	.	.	+ 244	— 72
					Niemcy[b] (w milionach marek)						
1934	P	6 985	5 251	4 240	886	125	1 427	—	1 427	307	—
	R	6 985	5 785	4 613	422	750	1 120	200	920	—	80
	S	×	— 534	— 373	+ 464	— 625	+ 307	— 200	+ 507	+ 307	— 80
1935	P	6 243	5 372	4 335	937	100	870	67	803	1	—
	R	6 243	5 474	4 338	486	650	710	100	610	4	55
	S	×	— 102	— 3	+ 451	— 550	+ 160	— 33	+ 193	— 3	— 55
					Stany Zjednoczone Ameryki (w milionach dolarów)						
1934	P	4 975	3 058	2 256	308	494	1 382	1 160	222	53	482
	R	4 975	2 683	1 966	591	126	1 022	958	64	1 270	—
	S	×	+ 375	+ 290	— 283	+ 368	+ 360	+ 202	+ 158	—1 217	+ 482
1935	P	6 734	3 305	2 427	357	521	3 096	1 991	1 105	2	331
	R	6 734	3 432	2 622	664	146	1 561	1 530	31	1 741	—
	S	×	— 127	— 195	— 307	+ 375	+1535	+ 461	+1074	—1 739	+ 331
					Szwecja (w milionach koron)						
1934	P	2 046	1 751	1 316	333	102	203	159	44	78	14
	R	2 046	1 549	1 320	194	35	497	207	290	—	—
	S	×	+ 202	— 4	+ 139	+ 67	— 294	— 48	— 246	+ 78	+ 14
1935	P	2 187	1 789	1 311	357	121	238	159	79	137	23
	R	2 187	1 726	1 494	198	34	261	137	124	200	—
	S	×	+ 63	— 183	+ 159	+ 87	— 23	+ 22	— 45	— 63	+ 23

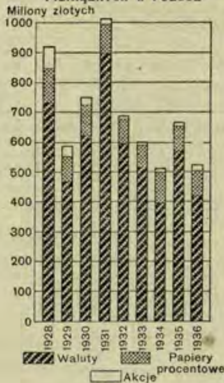
a W układzie stosowanym w publikacjach Ligi Narodów. Dział ,,Towary, złoto, usługi i korzyści majątkowe'' rozdzielono na ,,Towary, usługi i korzyści majątkowe'' oraz ,,Złoto''. *b* Dla rubryki ,,Złoto'' podano zmiany w stanie zapasów złota banku biletowego.

Źródło: *Balances des paiements 1935, Société des Nations*, Genewa 1936; dla Niemiec — *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

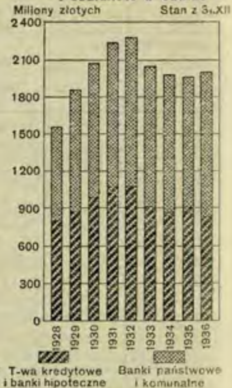
OBIEG PIENIĘŻNY W POLSCE

OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W POLSCE

STAN LISTÓW ZASTAWNYCH I OBLIGACYJ W OBIEGU

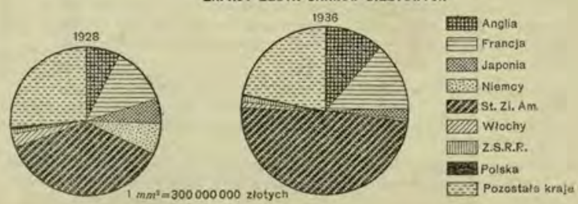

STAN WKŁADÓW

STAN KREDYTÓW KRÓTKOTERMINOWYCH

ZAPASY ZŁOTA BANKÓW BILETOWYCH

DZIAŁ XIII. CENY

Ceny ziemi ob. dział VI, tabl. 7, str. 67.

TABL. 1. WSKAŹNIKI CEN W POLSCE W LATACH 1929, 1931 – 1937

Przeciętne. Rok 1928 = 100

Grupy artykułów	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
Ceny hurtowe								
Ogółem	96	75	66	59	56	53	54	60
Żywność i używki	94	72	63	57	52	49	51	58
w tym: art. rolne krajowe	93	68	59	52	47	44	45	54
ziemiopłody	75	58	50	41	36	34	38	54
zwierzęta rzeźne	105	57	44	43	37	35	39	44
nabiał	98	70	55	47	41	41	40	48
mięso i słonina	107	63	51	50	44	41	44	48
cukier, spirytus, piwo	102	110	103	90	89	79	72	71
art. kolonialne	104	88	79	71	68	70	74	74
tytoń	104	107	106	100	100	97	97	97
Surowce przemysłowe	97	70	62	58	58	54	56	67
w tym: paliwo mineralne	111	112	111	94	91	83	78	77
złom i ruda żelazna	112	85	72	66	61	59	62	92
surowce włókiennicze	88	45	36	38	38	37	40	46
drewno surowe	93	49	38	39	44	44	52	74
skóry surowe	72	42	28	34	35	30	39	50
Półfabrykaty przemysłowe	97	75	65	60	57	55	55	60
w tym: oleje mineralne	108	109	105	95	94	86	83	80
żelazo	101	99	92	85	82	78	71	71
inne metale	111	61	52	50	45	45	51	59
materiały budowl. miner.	98	83	76	59	45	48	46	49
drewno obrobione	97	64	47	39	41	40	44	56
nawozy sztuczne	107	91	80	78	74	70	69	69
chemikalia	101	92	86	79	77	73	68	72
przędza	92	58	50	49	47	46	50	55
skóry wyprawione	91	68	51	45	45	42	46	51
papier	99	91	83	73	68	63	56	56
Wyroby gotowe	101	85	74	65	63	61	60	61
w tym: dla produkcji rolnej	104	102	90	85	80	73	65	65
dla prod. przemysłowej	105	95	92	87	84	81	75	75
tkaniny	100	81	70	60	59	57	56	59
odzież i obuwie	100	80	63	52	48	47	48	49
mydło	102	86	77	69	64	65	72	75
Art. przemysłowe ogółem	99	77	67	61	59	57	57	62
Surowce i półfabr. przemysłowe	97	73	64	59	57	55	56	63
w tym skartelizowane	108	107	103	92	88	82	75	75
Art. przem. nabywane przez roln.	101	90	81	73	70	66	65	67
Ceny płacone producentom za ziemiopłody								
Ogółem	76	54	48	40	34	33	35	54
Koszty utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie								
Ogółem	102	86	78	71	67	64	61	64
żywność	97	74	65	58	52	50	48	53
pozostałe	110	110	105	98	95	92	86	87
Koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych w Warszawie								
Ogółem	105	92	82	76	72	70	66	68
żywność	101	75	62	56	51	50	48	52
pozostałe	109	107	100	93	90	87	83	82
Ceny detaliczne w Warszawie[a]								
Towary	102	82	71	63	58	57	55	58
w tym: art. pochodz. roślin. kraj.	94	78	63	56	48	49	46	56
,, pochodz. zwierzęcego	105	67	55	49	45	44	43	45
,, kolonialne	100	93	87	79	75	74	76	79
,, przemysłowe	104	93	83	71	68	65	64	65
Usługi i świadczenia	115	120	114	111	108	106	98	97

a Wskaźniki obliczone według norm przyjętych w schemacie budżetu rodzin pracowników umysłowych.

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1926 – 1937

Przeciętne. Rok 1928 = 100

Kraje. Grupy artykułów	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
Polska	88	99	100	96	86	75	66	59	56	53	54	60
art. rolne krajowe	84	103	100	93	78	68	59	52	47	44	45	54
art. przemysłowe	90	96	100	99	90	77	67	61	59	57	57	62
Anglia	106	101	100	97	85	74	72	72	74	75	80	92
żywność	102	100	100	95	83	73	73	68	69	70	74	85
art. przemysłowe	108	102	100	98	86	75	72	74	77	78	83	97
Austria	95	102	100	100	90	84	86	83	85	84	84	87
żywność	94	104	100	100	88	83	89	82	84	84	82	83
art. przemysłowe	96	99	100	100	95	86	84	85	86	86	88	95
Czechosłowacja . .	97	100	100	94	84	76	70	68	70	73	73	78
żywność	96	102	100	92	81	76	68	70	73	78	75	75
surowce i wyroby przemysłowe . .	100	99	100	96	88	76	70	67	67	68	70	81
Estonia	.	95	100	97	85	75	68	70	70	70	75	83
żywność	.	94	100	97	82	77	72	73	67	65	75	81
art. przemysłowe	.	99	100	101	96	84	75	75	77	77	80	89
Francja	108	100	100	97	86	78	66	62	58	52	64	86
art. rolne i żywność	99	103	100	99	90	93	83	72	67	56	73	89
art. przemysłowe	114	97	100	96	83	67	55	55	52	50	57	83
Holandia	104	101	100	98	88	75	63	62	62	60	62	75
żywność	103	100	100	97	82	68	59	60	64	63	64	71
art. przemysłowe	97	99	100	96	80	59	44	42	40	41	47	70
Japonia	108	102	100	95	78	66	70	80	79	83	88	110
żywność	109	104	100	96	83	69	73	80	79	86	91	.
art. włókiennicze	107	99	100	98	70	57	65	78	81	84	84	.
Litwa	100	100	100	96	81	70	57	48	45	39	41	48
Łotwa	.	.	100	93	79	66	66	65	65	68	71	86
żywność	.	.	100	93	78	67	73	71	69	73	75	82
surowce przemysłowe	.	.	100	95	84	65	52	53	55	55	.	.
wyroby gotowe przemysłowe . .	.	.	100	102	97	84	82	77	75	73	.	.
Niemcy	96	98	100	98	89	79	69	67	70	73	74	76
art. rolne	96	103	100	97	84	77	68	65	71	76	78	77
surowce i półfabrykaty przemysłowe	97	98	100	98	90	77	66	66	68	68	70	72
wyroby gotowe przemysłowe . .	94	93	100	99	95	86	74	71	73	75	76	78
Norwegia	123	104	100	95	87	78	78	78	79	81	85	98
art. rolne	.	.	100	99	94	80	75	73	75	81	86	94
art. przemysłowe	.	.	100	95	92	83	84	85	86	86	92	108
Stany Zjedn. Am. .	103	99	100	99	89	76	67	68	77	83	84	91
żywność	99	96	100	99	90	74	60	60	70	83	81	85
surowce	101	97	100	98	85	66	56	57	69	78	81	90
półfabrykaty . .	106	100	100	99	87	73	63	69	77	78	80	95
wyroby gotowe .	104	99	100	99	92	80	73	74	82	86	86	91
Szwecja	101	99	100	95	82	75	74	72	77	78	81	93
surowce	99	96	100	94	81	74	76	74	76	79	81	92
półfabrykaty . .	99	99	100	94	85	77	71	70	75	80	83	99
wyroby gotowe .	103	100	100	95	83	74	74	73	78	77	80	91
Włochy	.	.	100	95	85	75	70	63	62	68	76	85
surowce	.	.	100	95	83	71	67	58	57	66	76	87
półfabrykaty . .	.	.	100	98	89	77	69	67	67	75	90	97
wyroby gotowe .	.	.	100	94	85	73	71	65	63	68	73	79

Uwaga. Wskaźniki obliczono na podstawie cen w walucie nominalnej.

15*

TABL. 3. WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I KOSZTÓW ŻYWNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1926 – 1937

Przeciętne. Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
					Wskaźniki kosztów utrzymania							
Polska	88	100	100	102	94	86	78	71	67	64	61	64
Anglia	104	101	100	99	95	89	87	86	85	86	89	92
Austria	95	98	100	103	103	98	100	97	97	97	97	97
Czechosłowacja	96	100	100	100	100	95	94	93	91	94	95	96
Estonia	95	94	100	104	93	89	84	79	78	79	88	92
Francja	97	99	100	107	112	110	101	100	99	93	98	112[a]
Holandia	99	99	100	99	95	89	83	82	83	80	78	80
Japonia	108	102	100	98	84	74	74	79	81	82	86	93
Litwa	104	104	100	98	87	82	69	60	56	49	50	55
Łotwa[b]	.	.	.	.	100	91	79	76	72	73	73	74
Niemcy	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82	82
Norwegia	119	108	100	96	93	88	86	85	86	87	90	94
Stany Zjedn. Am.	103	101	100	100	96	87	78	75	79	82	84	88
Szwecja	100	99	100	99	96	92	91	90	90	91	92	94[a]
Włochy	.	.	100	102	98	89	85	81	77	78	84	88
					Wskaźniki kosztów żywności							
Polska	88	102	100	97	84	74	65	58	52	50	48	53
Anglia	105	102	100	98	92	83	80	76	78	80	83	86
Austria	97	101	100	103	99	91	92	87	85	85	85	82
Czechosłowacja	95	101	100	97	93	85	80	78	75	78	80	79
Estonia	98	93	100	105	86	75	67	64	63	65	74	79
Francja	98	99	100	108	113	113	102	100	99	90	97	112[a]
Holandia	97	98	100	98	90	82	72	72	74	71	72	75
Japonia	107	104	100	100	86	75	78	80	81	84	91	95
Litwa	98	102	100	99	79	70	57	48	46	38	40	48
Łotwa[b]	.	.	.	.	100	89	75	74	69	70	69	68
Niemcy	95	100	100	102	95	86	89	74	77	79	80	80
Norwegia	117	103	100	94	90	83	80	78	79	82	86	92
Stany Zjedn. Am.	104	101	100	102	95	78	66	64	71	78	79	83
Szwecja	103	99	100	97	91	84	81	79	79	84	86	89[a]
Włochy	.	.	100	102	97	84	79	75	71	74	79	84

a Pierwszy kwartał 1937 r. *b* Rok 1930 = 100.

Uwaga. Wskaźniki obliczono na podstawie cen w walucie nominalnej.

TABL. 4. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932, 1935–1937

Artykuły Sposób notowania cen	Jednostka	1928	1932	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w złotych				
Kłody tartaczne sosnowe, loco wagon stacja załadowania	1 m^3	60,6	20,3	21,8	25,5	37,3
Deski stolarskie, loco tartak	,,	150,0[a]	68,0	58,6	63,7	80,9
Deski podłogowe ,, ,,	,,	134,1[a]	57,8	52,4	56,1	74,5
Drzewo opałowe, loco skład	1 *t*	43,6	44,0	36,3	35,0	35,0
Posadzka dębowa, l. w. fabryka	10 m^2	118,3	67,6	50,0	53,0	72,5
Bawełna amerykańska, l. Łódź	10 *kg*	44,0	17,2	17,5	17,7	19,1
Wełna australijska ,,merino'', l. Bielsko	,,	210,3	66,9	66,2	77,0	98,0
Juta surowa, c. i. f. port	100 *kg*	146,8	50,3	43,8	45,8	54,7
Konopie czesane I gat., l. w. Lwów	,,	266,1	142,7	159,4	147,5	145,0
Len ,,wołożyński słaniec'', fob Ryga	,,	361,7[a]	108,1	165,1	144,9	188,7
Przędza bawełniana 1/16, l. Łódź	10 *kg*	65,0	31,3	30,6	34,2	37,4
Przędza wełniana 2/40A, ,, ,,	,,	284,0	118,8	118,5	128,1	141,0
Przędza sztucznego jedwabiu, loco fabryka	,,	241,7	131,4	106,0	93,3	93,3

Uwaga. Ob. uwagi na str. 230.

(dok. str. 230)

TABL. 4. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932, 1935 – 1937 (dok.)

Artykuły Sposób notowania cen	Jednostka	1928	1932	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w złotych				
Madapolam, loco skład	10 *m*	16,0	13,2	9,0	9,1	9,4
Surówka, loco skład	,,	10,4	6,7	5,8	5,5	5,9
Płótno lniane bielone, l. fabryka	,,	44,0	38,5	33,4	35,0	35,0
Kamgarn, loco Bielsko	1 *m*	41,3	27,3[a]	23,8	24,2	24,8
Szewiot, ,,	,,	22,5	15,8[a]	13,6	14,5	16,7
Worki jutowe, loco fabryka	100 *kg*	299,6	231,4	182,3	166,0	166,0
Węgiel:						
dąbr. gruby kl. IIa, l. w. kopalnia	1 *t*	33,3[b]	34,7	24,1	21,2	21,2
górnośl. gruby kl. Ia, ,, ,, ,,	,,	35,4[b]	36,9	25,7	22,6	22,6
Koks gruby, fr. w. fabryka	,,	43,6[b]	39,0	38,1	32,5	32,5
Ropa naftowa, l. st. nadawcza	,,	175,9	155,3	135,3	137,0	135,0
Złom żelazny kraj., fr. w. st. wysył.	,,	91,7	57,2	50,0	45,0	45,0
Ruda żelazna prażona 47% Fe, loco kopalnia	,,	27,5	35,3	21,0	21,6	23,5
Surówka odlewnicza, l. w. huta	,,	210,0	183,9	131,4	119,5	119,5
Żelazo sztabowe handlowe, p. wagon stacja Chebzie	,,	350,0	320,0	255,8	232,0	232,0
Cynk surowy, loco wagon huta	,,	1094,0	683,2	522,6	570,1	619,0
Ołów hutniczy, loco wagon huta	,,	918,2	549,5	575,1	672,9	686,0
Miedź elektrolityczna, l. Warszawa	100 *kg*	333,0	131,0	110,0	131,0	179,0
Blacha cynkowa, loco wagon huta	1 *t*	1438,0	999,4	773,3	773,3	810,0
Pług konny, loco fabryka	1 szt.	27,0	20,3	15,0	14,6	15,0
Brona, loco fabryka	,,	53,9	48,1	40,2	38,1	39,1
Młocarnia, loco fabryka	,,	330,0	324,2	288,0	248,3	235,0
Kosy styryjskie, loco fabryka	10 szt.	50,0	51,2	45,7	36,0	34,7
Piła taśmowa, loco fabryka	1 szt.	2265,0	2194,7	1853,6	1618,8	1618,8
Silnik elektryczny 30*KM*, l. fabryka	,,	3600,0	2930,0	2631,3	2450,0	2575,0
Maszyna do pisania „Underwood 14"	,,	1260,0	1299,6	1142,0	1163,7	1223,9
Skóry surowe bydlęce, l. Toruń	10 *kg*	31,5	9,7	9,8	12,8	16,5
Skóry surowe cielęce, ,, ,,	10 szt.	153,9	43,4	49,7	69,5	85,0
Skóry surowe końskie, ,, ,,	1 szt.	51,9	11,3	14,7	18,1	25,5
Krupony podeszw. I gat., l. fabryka	10 *kg*	121,1[a]	65,4	44,8	47,6	62,0
Juchty, loco fabryka	,,	109,8[a]	59,6	49,0	52,2	58,5
Chromy, loco fabryka	1 m^2	30,5[a]	17,7	15,9	18,5	20,9
Cegła, loco cegielnia	1000 szt.	84,2[a]	45,9	36,3	37,0	39,4
Wapno, loco stacja wysyłająca	1 *t*	32,7	27,0	18,8	18,5	19,4
Cement, parytet st. Łazy	,,	66,7	72,0	27,8	27,0	29,0
Szkło okienne, franco huta	10 m^2	38,7	41,2	27,9	21,0	21,0
Nafta rafinowana, l. Drohobycz	100 *kg*	45,9	46,9	33,1	30,8	30,8
Benzyna, l. Drohobycz	,,	74,6	72,2	69,9	66,0	60,6
Olej maszynowy, l. Drohobycz	,,	39,1	52,1	47,5	47,5	47,5
Azotniak 21% N, fr. st. odbiorcza	1 *t*	388,0	324,2	266,0	257,2	264,6
Sól potasowa 20% K_2O, l. w. st. załad.	,,	78,7	106,0[c]	87,3[c]	76,3	71,0
Superfosfat 16% P_2O_5, fr. st. Warszawa Wsch.	,,	134,2	92,2	102,6[c]	102,9[c]	104,3[c]
Soda amoniakalna, fr. fabryka	100 *kg*	26,2	23,8	20,7	20,7	20,7
Terpentyna medyczna, l. st. wysył.	10 *kg*	19,1[a]	13,8	11,8	10,1	12,0
Papier rotacyjny, fr. w. Warszawa	100 *kg*	67,7[d]	56,6	43,7	39,0	39,0
Mydło, l. w. fabryka	,,	175,0	134,0	106,6	119,7	135,0
Garnki emaliowane, l. w. fabryka	100 szt.	80,6	93,3	76,8[e]	74,0[e]	74,0[e]

a Cena obliczona na podstawie relacji cen zbliżonych gatunków. *b* Cena brutto. *c* Franco stacja odbiorcza. *d* Loco fabryka. *e* Loco wagon Warszawa.

Uwaga. Objaśnienie skrótów: l. – loco, p. – parytet, fr. – franco, l. w. st. załad. – loco wagon stacja załadowania, fr. w. – franco wagon, l. st. – loco stacja, fr. w. st. wysył. – franco wagon stacja wysyłająca, p. w. st. – parytet wagon stacja.

TABL. 5. CENY HURTOWE ŻYWNOŚCI W POLSCE W LATACH 1928, 1929, 1932 – 1937

Artykuły	Jednostka	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w złotych							
Pszenica[a]	100 *kg*	47,4	42,8	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,1
Żyto[a]	,,	40,9	28,4	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,5
Jęczmień browarn.[a]	,,	40,3	31,5	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	.
Owies[a]	,,	37,1	27,1	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	22,1
Ziemniaki jadalne[b]	1000 *kg*	96,9	71,3	42,1	37,1	35,4	33,1	31,3	46,2
Mąka pszenna 65%[a]	100 *kg*	68,6	63,8	38,9	44,3	27,1	24,7	32,6	42,4
Mąka żytnia 65%[a]	,,	57,7[c]	41,4[c]	31,5	25,0	21,0	19,5	23,9[d]	32,5[c]
Kasza jęczmienna[e]	,,	62,8	48,3	35,3	28,6	25,5	26,1	26,3	36,0
Groch polny[b] . .	,,	52,1	44,3	22,0	19,2	19,2	20,6	19,1	24,3
Cukier kryształ[f] .	,,	134,8	141,4	141,8	128,7	130,9[g]	118,9[g]	96,0[g]	96,0[g]
Sól biała	,,	31,3	31,5	32,4	32,4	32,5	32,8	29,1	29,1
Wół żywej wagi[e] .	,,	139,3	137,8	72,2	65,1	66,7	59,7	63,7	72,0
Wieprz żywej wagi[e]	,,	212,3	239,3	108,8	109,4	79,1	77,1	89,7	96,0
Mięso wołowe[e] .	,,	247,4	278,4	115,9	111,0	117,3	107,8	107,5	114,0
Mleko[e]	100 *l*	41,7	40,1	22,4	17,9	15,7	16,0	15,7	20,0
Masło[e]	10 *kg*	68,8	63,7	35,6	31,2	28,0	27,4	27,6	33,5
Jaja świeże[e] . .	1 skrz.[h]	255,0	289,4	140,2	122,0	103,3	104,9	97,0	72,0
Ryż[e]	100 *kg*	80,0	82,4	66,0	55,1	49,3	50,8	50,6	52,0
Herbata[e]	10 *kg*	154,0	156,9	129,6	125,1	125,8	132,5	151,8	147,5
Kawa naturalna[e]	,,	61,8	65,1	42,8	38,6	34,2	38,1	47,1	54,0
Pieprz[e]	,,	95,5	98,5	47,3	44,8	46,6	51,7	52,2	49,0
Śledzie solone . .	1 beczka	115,0[i]	102,0[i]	81,9[i]	85,4[i]	80,1[i]	88,2[k]	80,5[k]	76,9[k]

a Giełda poznańska. *b* Ceny płacone producentom przeciętnie w Polsce. *c* 70%. *d* 50%. *e* Loco Warszawa. *f* Parytet Poznań. *g* Loco stacja odbiorcza. *h* 1440 sztuk. *i* Bez cła, loco Gdańsk. *k* Wraz z cłem, loco Gdynia.

TABL. 6. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM ROLNYM W POLSCE W LATACH 1928, 1934–1937

Artykuły	Jednostka	Lata gospodarcze[a]				Lata kalendarzowe				1937 IV
		1927–1928	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1928	1934	1935	1936	
		przeciętne ceny w złotych								
Pszenica . . .	100 *kg*	51,65	18,84	16,77	16,98	50,67	17,83	16,11	19,32	29,03
Żyto	,,	42,50	13,02	13,34	11,81	41,61	13,14	12,33	13,48	23,13
Jęczmień na kaszę . . .	,,	39,66	12,38	13,71	12,27	38,96	12,90	12,94	13,88	22,54
Owies	,,	38,52	11,26	13,06	12,52	38,45	11,75	12,95	13,20	21,55
Gryka	,,	40,76	15,19	15,54	13,60	41,24	15,40	14,93	14,45	25,07
Groch	,,	51,74	18,29	21,37	18,86	52,08	19,15	20,58	19,08	24,32
Ziemniaki jadalne . . .	,,	9,34	3,83	3,24	3,15	9,69	3,54	3,31	3,13	4,62
Ziemniaki fabryczne . . .	,,	7,30	3,06	2,62	2,61	7,58	2,84	2,70	2,62	3,87
Siano koniczyny . . .	,,	11,34	5,41	6,21	5,79	15,03	5,55	6,18	5,67	7,46
Siano łąkowe	,,	8,74	4,28	4,90	4,55	11,60	4,35	4,88	4,45	5,95
Słoma	,,	5,33	2,53	3,00	2,62	6,56	2,49	2,84	2,62	3,62
Wieprz żywej wagi	1 *kg*	2,04	0,79	0,57	0,77	1,92	0,68	0,65	0,76	0,88
Mleko	1 *l*	0,30	0,15	0,14	0,14	0,31	0,15	0,14	0,14	0,14
Jaja	10 szt.	1,58	0,60	0,54	0,57	1,58	0,55	0,57	0,57	0,44
Koń roboczy .	1 szt.	419	157	163	189	409	162	171	205	254
Krowa dojna	,,	478	155	146	158	456	155	148	165	181

a Od 1.VIII do 31.VII następnego roku.

TABL. 7. CENY GIEŁDOWE ZBÓŻ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1913, 1926–1937

Giełdy	1913	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 IV
	przeciętne ceny w złotych za 100 *kg*												
Pszenica													
Warszawa	34,4	46,3	54,3	52,6	45,3	35,8	27,6	27,4	29,5	19,9	17,9	22,8	30,5
Poznań	40,4	44,4	50,4	47,4	42,8	33,5	24,9	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,1
Lwów	38,3	43,4	51,1	.	45,3	34,0	24,7	26,2	27,2	18,3	17,5	20,4	28,2
Berlin	39.9	56,7	56,0	49,7	48,2	54,6	52,8	48,7	39,7	.	.	.	.
Hamburg	.	.	.	48,3	44,7	34,8[a]	24,6[a]	21,5[a]	18,5[a]	18,2[a]	19,7[a]	22,3[a]	32,0[a]
Praga	38,1	58,7	63,5	57,3	48,5	44,3	41,4	41,7	41,8	36,8[a]	39,4[a]	38,0[a]	32,7[a]
Paryż	38,0	53,9	57,4	56,3	52,8	52,1	60,5	51,7	38,7	42,4	27,6	34,0	.
Liverpool	36,0	57,3	52,7	48,5	45,0	35,7	22,6	20,1	17,3	15,0	16,4	20,9	29,0
Winnipeg	.	.	.	.	.	30,1	17,3	15,1	13,9	13,9	15,8	17,9	26,6
Chicago	29,6	51,2	45,5	43,3	40,5	31,9	22,1	17,5	19,3	19,2	20,2	.	.
Nowy Jork	31,8	56,2	50,5	47,9	44,1	34,1	25,7	21,2	22,5	20,2	20,4	23,5	29,9
Buenos-Aires	32,7	46,4	43,7	40,7	36.8	29.9	14,9	14,9	12,1	11,0	12,7	18,4	22,4
Żyto													
Warszawa	23,8	31,4	43,7	42,6	29,6	19,4	23,9	21,9	17,2	14,8	13,2	15,2	23,6
Poznań	33,1	30,1	42,5	40,9	28,4	19,1	23,3	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,5
Berlin	33,0	40,8	52,8	50,7	40,8	34,5	38,7	37,8	32,0	.	.	.	.
Hamburg	35,3	.	.	45,6	38,7	26,2[a]	16,9[a]	16,3[a]	11,8[a]	11,4[a]	10,8[a]	13,5[a]	27,3[a]
Praga	31,8	42,2	60,2	55,7	38,6	26,0	36,0	33,0	22,9	27,1[a]	30,3[a]	29,2[a]	25,1[a]
Paryż	.	39,8	48,6	46,9	40,2	28,1	30,7	31,2	23,9	.	.	.	.
Chicago	22,4	34,1	37,4	39,9	36,4	23,3	13,7	13,0	15,5	.	.	.	.
Nowy Jork	.	37,0	41,8	44,1	40,0	24,2	16,4	17,7	15,2	13,2	12,4	15,2	26,3
Jęczmień													
Warszawa	27,7	30,3	41,4	43,2	31,7	25,5	25,1	21,0	16,2	18,5	18,3	19,2	26,0
Poznań	29,1	29,6	39,5	40,3	31,5	25,0	25,4	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	.
Berlin	.	44,1	51,1	52,2	44,1	41,2	40,4	37,9	37,3	.	.	.	.
Praga	30,5	43,3	50,7	55,4	42,3	36,1	37,4	26,2	24,2	26,3[a]	31,3[a]	29,0[a]	25,5[a]
Paryż	.	.	45,5	48,2	42,7	28,5	31,4	30,9	26,4	.	.		.
Owies													
Warszawa	26,4	30,3	38,3	42,2	29,5	20,6	25,1	20,9	15,1	14,1	15,2	15,6	21,9
Poznań	33,1	28,3	35,5	37,1	27,1	18,4	23,2	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	22,1
Berlin	33,9	39,2	64,2	48,0	39,0	32,5	33,1	31,3	28,2	.	.	.	.
Praga	29,2	37,7	46,1	48,8	38,5	27,5	33,7	24,9	19,0	22,9[a]	27,3[a]	26,3[a]	23,3[a]
Paryż	33,7	33,0	39,0	42,5	39,0	25,6	30,2	35,2	21,5	17,3	16,5	28,3	28,7
Liverpool	28,3	39,0	40,5	46,3	39,2	26,7	23,2	21,9	17,5	17,7	.	14,6[a]	.
Chicago	24,3	27,9	33,4	38,9	29,9	24,8	17,4	12,9	14,3	16,8	15,6	14,0	20,2
Buenos-Aires	20,8	24,8	27,8	33,6	27,1	15,0	11,4	12,1	9,2	8,3	10,2	.	10,8
Ryż													
Londyn	34,9	66,1	62,5	58,9	56,3	47,2	31,3	25,8	19,2	17,6	20,0	20,5	23,4
Nowy Jork	.	.	73,7	76,5	86,0	88,1	73,3	68,7	48,0	43,4	50,0	51,5	51,3
Bombaj	36,4	57,0	54,3	48,5	46,2	40,0	23,6	22,0	19,6	13,0	.	.	.

a Ceny z powodu zmiany gatunku nieporównywalne z cenami nie oznaczonymi uwagą *a*.

Uwaga. Ceny odnoszą się do następujących gatunków: pszenica w Hamburgu –Manitoba nr I *(c.i.f.)*, w Chicago – Hardwinter nr 2, w Nowym Jorku – czerwona jaro–ozima; żyto w Hamburgu la Plata *(c.i.f.)* w Nowym Jorku nr 2; owies w Liverpoolu – Canada Mixed Feed, w Chicago – biały nr 2. Pozostałe ceny – przeciętne typowych gatunków.

TABL. 8. CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA RYNKACH ŚWIATOWYCH W LATACH 1913, 1928, 1932, 1935–1937

Artykuły Gatunek	Miejsce notowania	1913	1928	1932	1935	1936	1937 IV
		przeciętne ceny w zł za 100 *kg*					
Pszenica czerwona, jaro-ozima	Nowy Jork	32	48	21	20	24	30
Mąka pszenna twarda ozima fob	,,	.	.	35	31	34	38
Ziemniaki krajowe	Londyn	17	30	24	14	18	.
,,	Amsterdam	13	27	16	16	12	.
Mięso wołowe zady mrożone (argent.)	Londyn	224	288	169	136	137	138
Mięso wieprzowe gat. I	Kopenhaga	.	339	132	186	182	178
,, ,, krajowe	Londyn	284	379	194	181	191	192
Bekony duńskie	,,	.	391	176	226	241	241
Masło nowozelandzkie	,,	.	725	312	233	261	269
,, duńskie	,,	517	799	364	287	308	294
Jaja[a] gat. I	Kopenhaga	.	29	15	10	10	7
Kawa Santos superior dobra	Londyn	246	455	199	94	100	121
Herbata indyjska Peko dobra	,,	330	516	153	244	282	349
Cukier Br. W. J. kryształ	,,	69	114	56	48	46	47
,, surowy 88°	Czechosłow.	38	44	15	11	11	13
Jedwab[b] ,,Japan"	Londyn	76	103	32	20	22	26
,, włoski	,,	85	106	34	21	27	27
Jedwab sztuczny[b] 120 drs.	Krefeld	27	25	11	11	10	10
,, ,, gat. I bielony 150 drs.	Mediolan	26	14	8	9	7	6
Wełna Buenos-Aires na termin	Havre	335	636	162	181	212	273
,, nieprana Merino 60′	Londyn	430	873	266	268	333	391
Bawełna egipska Sakellaridis F. G. F.	Liverpool	392	747	208	206	240	291
Bawełna middling upland loco	Nowy Jork	252	394	127	139	141	167
Przędza bawełniana 32′	Manchester	.	.	258	244	258	335
Juta krajowa gat. I na termin	Londyn	130	140	52	47	47	54
Skóry surowe bydlęce najlepsze, ciężkie	,,	301	384	125	128	142	183
Skóry wyprawione podeszw.	Boston	.	.	590	402	.	.
Surówka[c] fonte de moul. III franco stacja wyładow.	Bruksela	139	146	85	69	77	146
Surówka Cleveland III fob	Middlesbrough	126	140	90	87	94	104
Żelazo handlowe[c] okrągłe i czworogranne 3-5 ½c. franco stacja wyładow.	,,	347	331	204	210	237	244
Żelazo handlowe sztaby fob	Antwerpia	219	243	105	136	137	213
Blacha[c] mocna ¼ cal. fob	,,	245	270	124	172	178	271
Aluminium wirgińskie 98–99%	Nowy Jork	.	477	450	241	233	240
Miedź elektrolityczna	Londyn	313	296	113	91	111	173
,, krajowa elektrolityczna	Nowy Jork	306	291	113	99	109	173
Ołów krajowy surowy	Londyn	86	96	37	36	45	67
,, loco	Nowy Jork	86	124	63	48	55	72
Cynk G.O.B.	Londyn	98	108	42	36	39	67
Cyna Straits loco	Nowy Jork	883	991	433	588	541	692
Węgiel kamienny ,,Northumberland" nie przesiewany fob	Newcastle	23	26	19	17	20	25
Węgiel kamien. górnośląski fob	Gdynia/Gdańsk	.	27	20	16	16	21
Ropa naftowa[d] pensylwańska loco szyb	Nowy Jork	14	17	10	6	7	8
Kauczuk Standard plant.	Amsterdam	1504	430	65	143	193	.
Masa drzewna mechan.-sucha gat. I fob	Göteborg	.	.	13	9	11	19
Papier gazetowy loco fabryka	Kanada	33	56	34	17	20	21

a Za 100 szt. *b* Za 1 *kg*. *c* Za 1000 *kg*. *d* Za 100 *l*.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für des Deutsche Reich*, Berlin 1936. *Wirtschaft und Statistik*, Berlin 1937.

TABL. 9. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NIEKTÓRYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1928, 1935 – 1937

Artykuły Jednostki	Lata	Warszawa	Łódź	Wilno	Poznań	Gdynia	Katowice	Kraków	Lwów
		przeciętne ceny w złotych							
Chleb żytni pytlowy za 1 *kg*	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	.	0,63	0,62	0,61
	1935	0,30	0,27	0,29	0,29	0,30	0,30	0,30	0,29
	1936	0,30	0,27	0,28	0,28	0,30	0,29	0,30	0,28
	IV.1937	0,34	0,33	0,32	0,33	0,37	0,38	0,37	0,32
Mąka pszenna za 1 *kg*	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	.	0,96	0,92	0,94
	1935	0,45	0,39	0,37	0,37	0,42	0,38	0,39	0,34
	1936	0,47	0,45	0,40	0,41	0,48	0,42	0,45	0,36
	IV.1937	0,60	0,55	0,55	0,52	0,60	0,54	0,56	0,48
Ziemniaki za 1 *kg*	1928	0,19	0,20	0,19	0,16	.	0,15	0,17	0,16
	1935	0,09	0,07	0,05	0,08	0,10	0,08	0,10	0,08
	1936	0,09	0,07	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,06
	IV.1937	0,10	0,07	0,07	0,08	0,10	0,10	0,12	0,07
Mięso wołowe za 1 *kg*	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	.	3,14	2,73	2,55
	1935	1,41	1,20	0,89	1,47	1,21	1,48	1,23	1,06
	1936	1,42	1,20	0,92	1,50	1,33	1,43	1,21	0,98
	IV.1937	1,48	1,15	1,05	1,60	1,40	1,50	1,20	0,80
Mięso wieprzowe za 1 *kg*	1928	3,17	2,63	3,30	2,93	.	2,98	2,97	3,19
	1935	1,28	1,23	1,13	1,22	1,47	1,51	1,42	1,27
	1936	1,37	1,38	1,19	1,34	1,62	1,49	1,36	1,30
	IV.1937	1,47	1,40	1,35	1,50	1,60	1,60	1,60	1,30
Słonina za 1 *kg*	1928	3,47	3,47	4,20	3,17	.	3,47	3,56	3,38
	1935	1,33	1,41	1,28	1,49	1,50	1,64	1,58	1,53
	1936	1,44	1,69	1,37	1,62	1,67	1,53	1,64	1,60
	IV.1937	1,50	1,60	1,70	1,70	1,80	1,80	1,60	1,60
Mleko za 1 *l*	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	.	0,48	0,46	0,44
	1935	0,26	0,21	0,18	0,21	0,24	0,26	0,20	0,20
	1936	0,25	0,21	0,17	0,19	0,23	0,25	0,20	0,19
	IV.1937	0,25	0,25	0,18	0,20	0,25	0,26	0,20	0,20
Masło za 1 *kg*	1928	7,62	7,04	6,79	7,55	.	7,83	6,36	6,89
	1935	3,14	3,36	2,79	3,18	3,25	3,24	3,04	2,90
	1936	3,07	3,38	2,88	3,15	3,34	3,19	3,00	2,83
	IV.1937	3,87	4,00	3,60	3,40	3,40	3,73	3,50	3,60
Jaja za 1 szt.	1928	0,21	0,23	0,20	0,21	.	0,21	0,20	0,19
	1935	0,09	0,09	0,07	0,08	0,09	0,08	0,08	0,07
	1936	0,08	0,09	0,07	0,08	0,09	0,08	0,08	0,07
	IV.1937	0,06	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Cukier za 1 *kg*	1928	1,56	1,49	1,58	1,42	.	1,51	1,57	1,58
	1935	1,23	1,23	1,25	1,28	1,28	1,24	1,25	1,28
	1936	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	IV.1937	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Węgiel za 10 *kg*	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	.	0,36	0,49	0,67
	1935	0,56	0,54	0,40	0,46	0,52	0,33	0,38	0,52
	1936	0,48	0,49	0,34	0,41	0,45	0,26	0,33	0,45
	IV.1937	0,48	0,48	0,32	0,44	0,45	0,28	0,32	0,45
Nafta za 1 *l*	1928	0,58	0,58	0,58	0,58	.	0,68	0,70	0,54
	1935	0,42	0,43	0,43	0,45	0,46	0,43	0,39	0,38
	1936	0,38	0,38	0,35	0,40	0,42	0,39	0,35	0,34
	IV.1937	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
Mydło za 1 *kg*	1928	2,20	2,11	2,40	2,46	.	2,03	2,20	2,00
	1935	1,27	1,21	1,01	1,50	1,10	1,32	1,23	0,99
	1936	1,30	1,38	1,14	1,68	1,40	1,43	1,30	1,19
	IV.1937	1,50	1,53	1,35	1,80	1,60	1,50	1,50	1,40

(dok. str. 235)

TABL. 9. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NIEKTÓRYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1928, 1935–1937 (dok.)

Artykuły Jednostki	Lata	Warszawa	Łódź	Wilno	Poznań	Gdynia	Katowice	Kraków	Lwów
		przeciętne ceny w złotych							
Elektryczność za 10 *kWh*[a]	1928	9,05	7,67	10,30	6,75	.	3,93	7,00	7,10
	1935	5,95	7,00	8,50	5,94	.	3,53	7,26	7,30
	1936	5,63	6,20	7,75	5,78	6,70	3,53	6,10	6,30
	IV.1937	5,10	6,20	7,00	5,72	6,20	3,50	6,00	6,30
Gaz za 10 m^3[b]	1928	4,58	3,56	7,50	2,94	.	3,50	3,90	3,50
	1935	3,49	3,44	5,00	2,84	3,50	4,00	4,46	3,60
	1936	3,20	3,00	5,00	2,68	3,50	3,67	4,20	3,60
	IV.1937	3,20	3,00	5,00	2,63	3,50	3,60	4,20	3,60

a Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym 10 *kWh*. *b* Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym 20 m^3.

TABL. 10. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W GRUDNIU 1936 R.

Artykuły	Jednostka	Warszawa	Anglia[a]	Berlin	Haga	Paryż	Praga	Wiedeń	Rzym
		przeciętne ceny w złotych							
Chleb żytni . . .	1 *kg*	0,33	.	0,70	0,67	.	0,44	0,62	.
Chleb pszenny .	,,	0,65	0,54	.	0,65	0,54	0,47	.	0,45
Mąka pszenna .	,,	0,50	0,52	1,04	0,52	.	0,52	0,68	0,50
Ryż	,,	0,75	.	1,06	0,58	0,83	0,52	0,60	0,45
Ziemniaki . . .	,,	0,08	0,25	0,17	0,16	0,26	0,12	0,14	0,17
Mleko	1 *l*	0,25	0,64	0,51	0,35	0,38	0,31	0,47	0,38
Jaja	1 szt.	0,12	0,22	0,25	0,17	0,26	0,16	0,18	0,17
Masło	1 *kg*	3,24	3,63	6,63	5,21	5,39	3,18	4,37	4,18
Mięso wołowe .	,,	1,42	2,44	3,59	3,24	4,14	2,80	2,78	3,32
Mięso wieprzowe	,,	1,35	.	3,40	2,84	3,27	2,43	3,18	.
Słonina	,,	1,45	.	4,50	2,17	3,00	2,05	2,58	2,23
Cukier	,,	1,00	0,54	1,59	1,48	0,98	1,12	1,31	1,70
Węgiel	10 *kg*	0,48	.	0,84	.	1,19	0,54	1,09	1,39
Gaz	m^3	0,26	.	.	0,29	0,24	0,28	0,21	0,19
Elektryczność .	1 *kWh*	0,50	.	.	0,58	0,38	0,50	0,70	0,54
Nafta	1 *l*	0,38	.	.	.	0,50	0,34	0,26	.

a Przeciętne ceny dla 509 miast.
Uwaga. Gatunki artykułów w różnych miastach nie zawsze są identyczne.

TABL. 11. PORÓWNANIE KOSZTÓW ŻYWNOŚCI W NIEKTÓRYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1914, 1928, 1932, 1935 i 1936

Wskaźniki. Koszty żywności w Warszawie = 100

Miasta	1914	1928	1932	1935	1936	Miasta	1914	1928	1932	1935	1936
Gdynia . . .	.	.	.	102	103	Drohobycz	90	86	92	92	88
Warszawa .	100	100	100	100	100	Częstochowa	94	84	88	87	88
Chorzów . .	109	97	95	97	100	Wilno . . .	84	92	92	86	88
Katowice . .	118	95	98	102	99	Zawiercie .	89	86	86	88	87
Bielsko . . .	125	91	98	99	99	Radom . .	84	85	91	86	86
Kraków . .	123	90	99	99	97	Lublin . .	86	85	88	86	86
Bydgoszcz	119	89	92	95	96	Białystok .	88	85	88	84	85
Łódź . . .	94	93	90	91	95	Pińsk . . .	94	85	88	85	83
Poznań . .	110	90	91	96	95	Brześć n.B. .	92	79	82	80	82
Grudziądz .	103	88	89	90	92	Tarnopol .	117	85	82	81	82
Będzin . . .	95	88	91	93	92	Kołomyja .	112	78	78	84	80
Borysław . .	103	95	96	101	91	Równe . .	82	79	78	79	79
Toruń . . .	97	90	88	91	91	Brzeżany .	.	77	79	80	78
Sosnowiec .	98	91	89	94	91	Nieśwież .	.	83	79	72	75
Lwów . . .	130	89	92	93	89	Horodenka .	.	78	77	78	74

Uwaga. Obliczenia według norm typowego budżetu rodziny robotniczej.

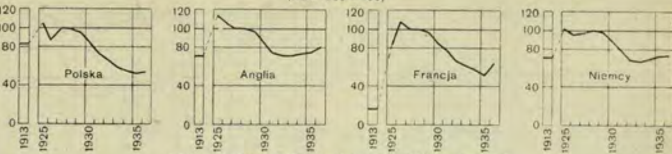
TABL. 12. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA, W KILOGRAMACH WIEPRZA I W LITRACH MLEKA W POLSCE[a] W LATACH 1914 (1913), 1927/28–1929/30, 1931/32, 1934/35–1936/37

Artykuły	1914 lub 1913	Lata gospodarcze[b]						1936	1937
		1927–1928	1928–1929	1929–1930	1931–1932	1934–1935	1935–1936	IV	
	przeciętne ceny								
	w kilogramach żyta[c]								
Pług, 1 szt.	134	100	130	220	191	264	270	235	125
Superfosfat 16%, 100 *kg*	57	31	41	68	43	73	81	79	42
Garnek emal., 10 szt.	61	51	64	118	127	167	182	170	91
Kamasze, 1 para	78	99	127	220	150	184	205	195	107
Madapolam, 10 *m*	61	53	67	108	75	100	111	105	61
Nici nr 50, 10 szpulek	17	20	25	42	33	46	52	49	26
Cukier, 10 *kg*	46	36	47	83	72	95	92	81	43
Sól, 10 *kg*	6	8	10	17	16	27	29	26	14
Wódka, 1 *l*	11	14	18	30	29	34	35	33	18
Tytoń, 1 *kg*	115	141	190	375	335	566	640	612	327
Mydło, 10 *kg*	51	52	64	107	79	91	112	102	65
Węgiel, 100 *kg*	23	15	23	40	35	43	43	39	21
Nafta, 10 *l*	13	13	18	32	27	33	33	31	16
100 złotych[d]	*343*	*235*	*296*	*494*	*441*	*750*	*847*	*810*	*432*
	w kilogramach wieprza żywej wagi[c]								
Pług, 1 szt.	23,0	20,8	22,1	21,2	47,6	61,7	41,5	42,0	33,0
Superfosfat 16%, 100 *kg*	9,7	6,5	7,0	6,6	10,8	17,2	12,5	14,2	11,1
Garnek emal., 10 szt.	10,5	10,6	10,9	11,4	31,6	39,1	27,9	30,4	23,9
Kamasze, 1 para	13,4	20,7	21,6	21,2	37,3	43,1	31,5	34,9	28,2
Madapolam, 10 *m*	10,5	11,1	11,4	10,4	18,7	23,5	17,0	18,8	16,1
Nici nr 50, 10 szpulek	2,9	4,2	4,3	4,0	8,4	10,7	7,9	8,8	6,9
Cukier, 10 *kg*	7,8	7,4	7,9	8,0	17,9	22,3	14,1	14,5	11,4
Sól, 10 *kg*	1,0	1,7	1,7	1,7	4,0	6,3	4,4	4,6	3,6
Wódka, 1 *l*	1,8	2,9	3,0	2,9	7,2	8,1	5,3	5,9	4,7
Tytoń 1 *kg*	19,7	29,4	32,2	36,2	83,5	132,5	98,1	109,5	85,8
Mydło, 10 *kg*	8,7	10,9	10,9	10,3	19,7	21,4	17,1	18,3	17,0
Węgiel, 100 *kg*	3,9	3,1	3,9	3,9	8,8	10,2	6,6	7,0	5,5
Nafta, 10 *l*	2,2	2,6	3,1	3,1	6,7	7,7	5,1	5,5	4,3
100 złotych[d]	*58,8*	*49,0*	*50,3*	*47,6*	*109,9*	*175,4*	*129,9*	*144,9*	*113,6*
	w litrach mleka[c]								
Pług, 1 szt.	.	141	133	149	206	251	228	207	207
Superfosfat 16%, 100 *kg*	.	44	42	46	47	70	69	70	70
Garnek emal., 10 szt.	.	72	66	80	137	159	154	150	150
Kamasze, 1 para	.	141	130	148	162	176	173	172	177
Madapolam, 10 *m*	.	75	69	73	81	96	93	93	101
Nici nr 50, 10 szpulek	.	28	26	28	36	44	44	44	44
Cukier, 10 *kg*	.	50	48	56	78	91	77	71	71
Sól, 10 *kg*	.	12	10	12	17	26	24	23	23
Wódka, 1 *l*	.	20	18	21	31	33	29	29	29
Tytoń, 1 *kg*	.	200	194	253	362	540	540	540	540
Mydło, 10 *kg*	.	74	66	72	85	87	94	90	107
Węgiel, 100 *kg*	.	21	23	27	38	41	36	34	34
Nafta, 10 *l*	.	18	19	22	29	31	28	27	27
100 złotych[d]	.	*333*	*303*	*333*	*476*	*714*	*714*	*714*	*714*

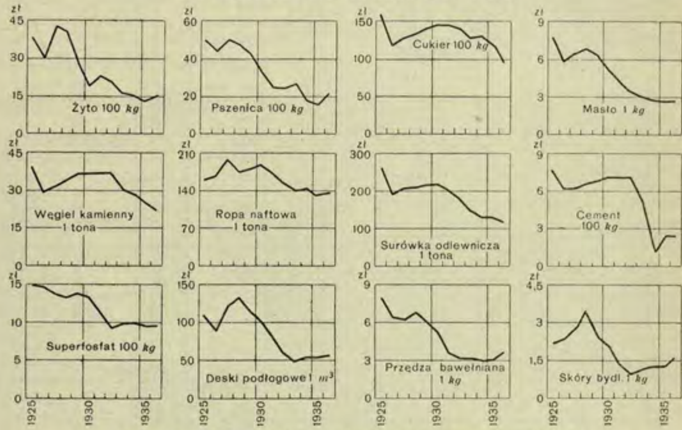
a Według notowań w Warszawie. *b* Od 1.VIII do 31.VII następnego roku. *c* Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. *d* Ilość wymienionych artykułów rolnych oddawanych przez rolników za 100 zł.

WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH

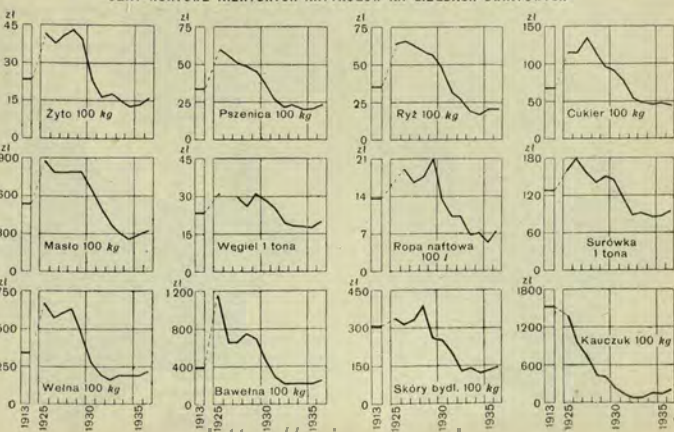
(Rok 1928 = 100)

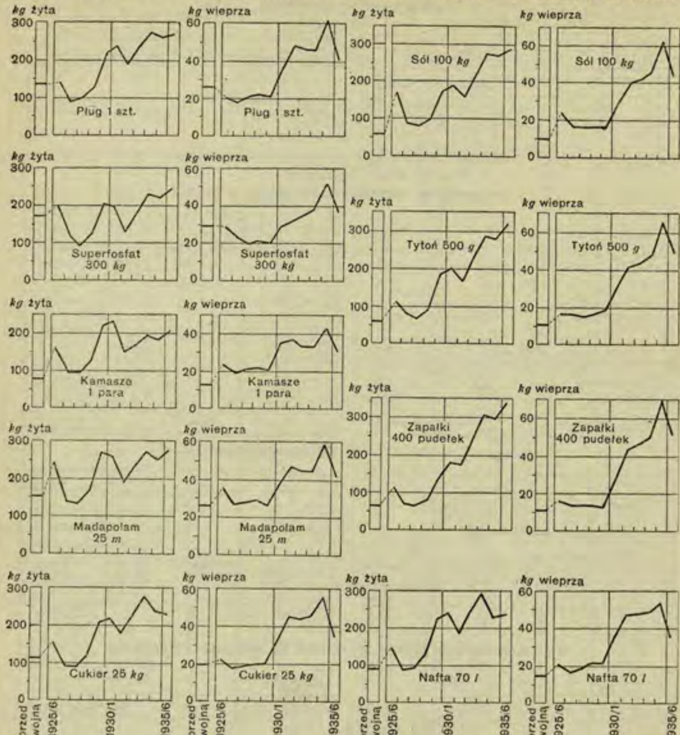
CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE

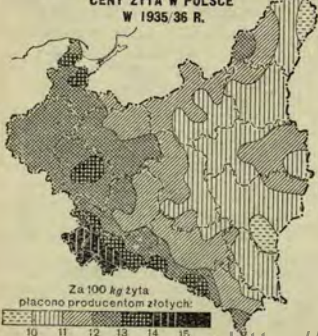
CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA GIEŁDACH ŚWIATOWYCH

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NABYWANYCH PRZEZ ROLNIKA WYRAŻONE W *KG* ŻYTA I W *KG* WIEPRZA

CENY ŻYTA W POLSCE W 1935/36 R.

CENY WIEPRZA W POLSCE W 1935/36 R.

DZIAŁ XIV. PRACA

W tablicach: 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 22, 24, 25 26 i 31 statystyką przemysłu przetwórczego objęte są zakłady zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników

TABL. 1. LUDNOŚĆ NAJEMNA ZAWODOWO CZYNNA W POLSCE

(Zatrudnieni i bezrobotni)

Na podstawie spisu ludności z dn 9.XII 1931 r.

Województwa	Ogółem	Rolnictwo	Inne zawody								w tym bezrobotni[a]
			razem	w tym							
				górnictwo i przemysł	handel i ubezpieczenia	komunikacja i transport	służba publiczna	szkolnictwo i oświata	lecznictwo i higiena	służba domowa	
	w tysiącach										
					Robotnicy[b]						
Polska . . .	**4215,6**	**1411,5**	**2804,1**	**1673,9**	**179,6**	**222,6**	**117,7**	**24,5**	**62,9**	**415,7**	**603,1**
% . .	***100,0***	***33,5***	***66,5***	***39,7***	***4,3***	***5,3***	***2,8***	***0,6***	***1,5***	***9,9***	×
M.st.Warszawa	296,1	0,6	295,5	148,4	35,3	20,8	10,0	4,9	11,4	57,9	64,7
Warszawskie .	356,4	164,5	191,9	119,3	9,8	15,9	6,8	1,6	4,6	24,4	48,5
Łódzkie . . .	522,8	138,6	384,2	289,4	19,6	15,3	8,9	2,4	6,2	37,3	98,3
Kieleckie . .	387,7	102,8	284,9	208,5	10,2	15,8	7,5	1,5	3,8	30,9	72,7
Lubelskie . .	221,5	113,7	107,8	59,0	6,1	8,9	4,7	1,2	2,3	18,2	20,1
Białostockie .	139,6	49,3	90,3	48,7	4,4	8,1	6,8	0,9	1,8	12,6	17,4
Wileńskie . .	116,3	44,3	72,0	27,4	5,2	5,7	10,7	1,0	2,0	15,6	11,5
Nowogródzkie	59,9	27,4	32,5	12,0	1,1	2,4	5,6	0,3	0,6	7,5	3,6
Poleskie . . .	53,0	19,0	34,0	14,1	1,4	3,7	4,4	0,3	0,6	5,6	5,1
Wołyńskie . .	103,9	40,8	63,1	27,9	3,5	6,0	7,7	0,8	1,3	11,3	7,8
Poznańskie .	465,6	206,0	259,6	136,3	21,4	31,0	8,1	2,3	7,4	37,5	70,7
Pomorskie . .	215,0	96,1	118,9	57,8	8,6	17,9	5,6	0,8	2,8	15,8	27,8
Śląskie . . .	323,0	20,9	302,1	231,1	12,9	20,4	6,8	1,4	3,9	21,9	72,1
Krakowskie .	328,8	96,8	232,0	131,7	15,2	19,7	6,9	2,0	5,8	44,6	41,9
Lwowskie . .	329,6	123,8	205,8	96,1	17,3	19,4	8,2	2,2	5,9	48,5	28,3
Stanisławow. .	147,8	72,9	74,9	41,1	3,9	7,5	3,6	0,5	1,4	14,2	8,6
Tarnopolskie .	148,6	94,0	54,6	25,1	3,7	4,1	5,4	0,4	1,1	11,9	4,0
					Pracownicy umysłowi						
Polska . . .	**664,3**	**17,3**	**647,0**	**106,2**	**85,6**	**67,1**	**169,1**	**129,0**	**32,9**	×	**78,0**
% . .	***100,0***	***2,6***	***97,4***	***16,0***	***12,9***	***10,1***	***25,4***	***19,4***	***5,0***	×	×
M.st.Warszawa	102,4	0,4	102,0	18,4	21,4	8,3	21,4	15,0	6,1	×	16,5
Warszawskie .	42,1	2,3	39,8	5,8	3,6	4,3	11,1	9,4	2,0	×	4,6
Łódzkie . . .	53,1	1,1	52,0	12,6	7,6	3,4	11,6	10,8	3,2	×	7,9
Kieleckie . .	46,0	1,1	44,9	11,2	4,0	4,6	10,4	9,9	2,1	×	5,6
Lubelskie . .	30,5	1,2	29,3	2,6	2,7	2,8	8,6	8,6	1,2	×	2,8
Białostockie .	22,5	0,5	22,0	2,0	1,7	2,3	6,4	5,6	1,1	×	2,3
Wileńskie . .	23,1	0,6	22,5	1,6	2,6	3,0	6,3	5,3	1,4	×	2,9
Nowogródzkie	10,5	0,5	10,0	0,7	0,6	1,0	3,2	2,9	0,5	×	1,0
Poleskie . . .	12,4	0,4	12,0	0,9	0,9	1,3	4,1	2,8	0,5	×	1,3
Wołyńskie . .	22,1	0,7	21,4	1,8	2,0	1,9	7,9	4,9	0,9	×	2,1
Poznańskie .	70,1	3,5	66,6	9,1	11,7	8,9	16,9	10,4	3,4	×	8,6
Pomorskie . .	30,0	1,4	28,6	3,3	3,5	4,3	7,5	4,9	1,4	×	2,6
Śląskie . . .	50,4	0,4	50,0	17,1	5,4	5,8	9,9	7,1	2,3	×	5,2
Krakowskie .	52,0	0,6	51,4	8,0	7,4	5,7	14,6	10,4	2,6	×	5,1
Lwowskie . .	62,4	1,2	61,2	7,8	7,9	6,4	17,5	12,7	2,9	×	6,9
Stanisławow. .	18,2	0,5	17,7	2,2	1,4	2,0	5,6	4,1	0,7	×	1,6
Tarnopolskie .	16,5	0,9	15,6	1,1	1,2	1,1	6,1	4,2	0,6	×	1,0

a Włączeni do poszczególnych działów zawodowych według ostatniego miejsca zatrudnienia. *b* Łącznie z chałupnikami.

Uwaga. Dane o ludności najemnej według płci w Polsce, ob. dział II, tabl. 21, str. 32.

TABL. 2. SZACUNEK SKŁADU LUDNOŚCI ROBOTNICZEJ WEDŁUG WIEKU W POLSCE W 1931 R.

Płeć Gałęzie pracy	Ogółem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek środkowy[a]
		19 i mniej	20–29	30–39	40–49	50–59	60 i więcej	
Ogółem	**100,0**	**18,9**	**37,2**	**18,6**	**11,7**	**8,1**	**5,5**	**28,1**
Mężczyźni . .	100,0	16,6	36,8	19,9	12,2	8,6	5,9	29,0
Kobiety . . .	100,0	23,5	37,9	16,1	10,7	6,9	4,9	26,0
Rolnictwo . . .	100,0	25,4	33,2	15,8	10,5	8,3	6,8	27,0
Mężczyźni . .	100,0	23,2	33,8	16,7	10,2	8,6	7,5	27,7
Kobiety . . .	100,0	29,4	32,0	13,9	10,7	7,8	6,2	25,0
Górnictwo i hutnictwo	100,0	8,1	33,3	27,8	18,4	10,1	2,3	32,7
Mężczyźni . .	100,0	7,0	33,5	28,0	19,0	10,4	2,1	32,9
Kobiety . . .	100,0	20,5	31,8	25,5	11,5	6,9	3,8	29,2
Pozostałe gałęzie[b]	100,0	16,0	40,2	19,3	11,7	7,6	5,2	28,2
Mężczyźni . .	100,0	13,3	39,4	20,8	12,5	8,3	5,7	29,3
Kobiety . . .	100,0	20,3	41,4	17,1	10,6	6,4	4,2	26,3

a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła. *b* Przemysł, handel, komunikacja, służba.

Źródło: J. Piekałkiewicz: *Sprawozdanie z badań składu ludności robotniczej w Polsce*, Warszawa 1934.

TABL. 3. PRACOWNICY UMYSŁOWI UBEZPIECZENI W b. Z.U.P.U. W WARSZAWIE[a] WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA W LATACH 1930 – 1933

Wykształcenie	1930	1931	1932	1933		
				Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Początkowe	16,5	16,2	15,6	14,7	16,6	10,5
w tym domowe	4,6	4,3	4,3	3,9	4,2	3,3
Średnie ogólne nie ukończone .	21,0	20,6	20,3	19,5	16,7	25,8
,, ,, ukończone . .	7,9	8,1	8,1	8,7	6,7	13,1
,, bez bliższego określenia	2,4	2,5	2,5	2,3	2,1	2,8
Zawodowe o poziomie niższym .	9,9	10,0	9,9	9,8	9,3	10,9
,, o poziomie średnim	21,5	21,9	22,1	22,4	23,0	21,0
w tym: handlowe . . .	6,9	7,1	7,1	7,0	7,6	5,7
techniczne . . .	4,9	4,8	4,9	5,0	7,0	0,8
Wyższe nie ukończone . . .	5,3	5,2	5,3	5,8	6,6	4,1
,, ukończone	10,7	11,3	12,3	13,1	15,0	9,0
w tym: handlowe . . .	1,6	1,7	1,8	1,9	2,2	1,2
techniczne . . .	2,3	2,5	2,6	3,0	4,2	0,1
Nie znane	4,8	4,2	3,9	3,7	4,0	2,8

a Województwa centralne oraz wileńskie, nowogródzkie i poleskie.

Źródło: T. Czajkowski: *Struktura zatrudnienia pracowników umysłowych*, Warszawa 1936.

TABL. 4. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W GÓRNICTWIE, HUTNICTWIE, W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM ORAZ NA ROBOTACH PUBLICZNYCH W POLSCE W LATACH 1928 – 1936

Lata Województwa Miesiące	Górnictwo, hutnictwo, przemysł przetwórczy									Roboty publiczne[b]
	Ogółem	Górnictwo		Hutnictwo		Przemysł przetw.			Inne[a]	
		Razem	w tym węglowe	Razem	w tym żelazne	Razem	w tym włókienniczy	w tym metalowy		
	w tysiącach									
1928[c]	841,7	143,7	112,7	63,6	50,7	564,2	173,6	88,8	70,2	32,9
1929[c]	844,1	155,1	125,0	64,5	52,1	554,8	162,1	89,6	69,7	25,9
1930[c]	733,1	152,3	118,4	55,3	44,3	459,5	131,1	70,2	66,0	32,9
1931[c]	623,9	135,4	108,9	46,8	38,2	379,2	120,3	53,3	62,5	26,8
1932[c]	534,5	114,9	93,4	34,1	28,9	324,9	109,1	43,7	60,6	23,3
1933[c]	531,1	97,5	76,0	33,3	28,6	339,6	115,6	44,5	60,7	51,7
1934[c]	574,2	95,8	73,5	35,9	31,0	381,8	127,0	49,6	60,7	69,8
1935[c]	602,3	92,5	69,3	37,9	33,4	410,0	133,1	56,4	61,9	79,3
1936[c]	641,9	93,3	68,3	40,0	35,7	447,6	140,3	65,8	61,0	102,9
M. st. Warszawa	64,5	—	—	—	—	49,8	3,8	14,5	14,7	3,8
Warszawskie .	35,3	0,1	—	—	—	31,7	3,8	6,1	3,5	10,3
Łódzkie	125,1	—	—	—	—	123,8	98,2	4,5	1,3	9,2
Kieleckie . . .	97,1	21,6	17,5	13,3	13,3	52,2	16,2	14,5	10,0	10,0
Lubelskie . . .	10,1	—	—	—	—	8,6	—	1,7	1,5	3,6
Białostockie . .	14,0	—	—	—	—	12,3	4,3	0,2	1,7	2,8
Wileńskie . . .	4,0	—	—	—	—	3,2	0,1	0,0	0,8	1,9
Nowogródzkie .	3,4	—	—	—	—	3,1	0,1	0,2	0,3	1,8
Poleskie	4,6	—	—	—	—	3,5	—	—	1,1	2,1
Wołyńskie . . .	7,6	—	—	—	—	7,1	—	0,0	0,5	3,2
Poznańskie . . .	46,1	0,6	—	—	—	36,1	0,8	5,7	9,4	7,2
Pomorskie . . .	14,0	0,0	—	—	—	11,9	—	2,4	2,1	9,9
Śląskie	117,9	48,6	44,6	26,4	22,3	39,5	7,4	8,0	3,4	7,8
Krakowskie . .	50,4	10,4	6,2	0,3	0,1	34,6	4,9	5,6	5,1	14,1
Lwowskie . . .	30,9	9,0	—	—	—	18,0	0,4	2,1	3,9	8,1
Stanisławowskie	13,7	3,0	—	—	—	9,1	0,3	0,3	1,6	3,9
Tarnopolskie .	3,2	—	—	—	—	3,1	0,0	0,0	0,1	3,2
1933 31.III	502,5	102,2	81,3	32,9	28,3	307,4	105,5	44,3	60,0	31,2
30.VI	539,5	94,6	73,4	33,3	28,7	350,5	117,4	44,4	61,1	58,8
30.IX	558,7	93,2	71,1	33,9	29,1	369,8	129,0	47,2	61,8	85,4
31.XII	517,7	98,4	76,6	33,5	28,8	324,9	117,4	41,7	60,9	34,6
1934 31.III	548,7	95,4	73,8	34,6	29,7	358,6	127,9	46,5	60,1	38,8
30.VI	580,2	93,9	71,3	36,6	31,6	389,2	124,4	49,0	60,5	95,6
30.IX	596,9	96,0	73,3	36,6	31,7	403,6	133,5	53,9	60,7	97,7
31.XII	547,1	97,8	75,1	36,7	31,8	351,3	121,8	49,8	61,3	39,3
1935 31.III	571,5	92,2	69,7	37,3	32,7	380,1	130,9	53,7	61,9	29,0
30.VI	605,8	89,6	66,6	37,6	33,3	416,9	131,7	56,3	61,7	110,1
30.IX	635,2	93,4	69,0	38,6	34,2	440,8	141,9	60,6	62,4	134,5
31.XII	585,6	94,6	71,1	37,7	33,4	391,6	132,6	56,7	61,7	32,3
1936 31.III	602,5	91,3	67,5	37,9	33,7	412,5	138,7	58,3	60,8	34,0
30.VI	645,9	91,9	66,9	40,6	35,7	453,2	139,9	65,5	60,2	164,1
30.IX	680,4	94,0	68,0	41,6	37,1	483,8	149,5	72,9	61,0	157,8
31.XII	629,3	98,0	71,5	42,0	37,4	427,5	134,8	71,2	61,8	36,6

a Elektrownie, wodociągi, wytwórnie wojskowe, fabryki amunicji i warsztaty kolejowe. *b* Dane za lata 1935 i 1936 dotyczą skierowanych na roboty publiczne przez Fundusz Pracy. *c* Przeciętne roczne obliczone na podstawie danych z końca miesiąca.

U w a g a. Ob. także dział VIII, tabl. 12, str. 114 – 118.

TABL. 5. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH WIELKIEGO I ŚREDNIEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO W POLSCE W 1936 R.[a]

Województwa	Mineralny	Metalowy	Elektrotechnicz.	Chemiczny	Włókienniczy	Papierniczy	Skórzany	Drzewny	Spożywczy	Odzieżowy	Budowlany	Poligraficzny
	w tysiącach											
Polska . . .	**49,5**	**65,8**	**9,9**	**35,3**	**140,3**	**13,3**	**5,8**	**42,0**	**51,5**	**11,3**	**13,6**	**9,3**
M. st. Warszawa . . .	0,9	14,5	4,7	4,5	3,8	1,3	1,3	1,1	5,6	3,3	5,3	3,5
Warszawskie	7,5	6,1	1,2	3,5	3,8	2,4	0,3	1,2	5,3	0,3	0,0	0,1
Łódzkie . .	3,4	4,5	0,3	6,7	98,2	0,7	0,2	3,0	3,3	2,3	0,6	0,6
Kieleckie . .	9,5	14,5	0,4	3,1	16,2	2,4	0,4	2,4	2,0	0,6	0,6	0,1
Lubelskie .	2,1	1,7	—	0,0	—	—	0,2	1,6	3,0	0,0	0,0	0,0
Białostockie	0,8	0,2	—	0,4	4,3	—	0,1	5,3	1,0	—	0,1	0,1
Wileńskie .	0,1	0,0	—	0,0	0,1	0,7	0,4	0,8	0,7	0,1	0,2	0,1
Nowogródz.	0,8	0,2	—	0,0	0,1	0,2	—	0,8	0,2	0,7	0,1	—
Poleskie . .	0,0	—	—	0,2	—	—	—	3,2	0,1	—	0,0	—
Wołyńskie .	2,8	0,0	—	—	—	0,2	—	2,3	1,8	—	—	0,0
Poznańskie .	5,9	5,7	1,0	2,5	0,8	1,0	0,4	3,4	11,5	0,9	1,3	1,7
Pomorskie .	1,5	2,4	0,3	0,3	—	0,2	0,0	1,9	3,2	0,5	1,2	0,4
Śląskie . . .	4,7	8,0	1,3	6,3	7,4	2,2	0,9	1,9	2,7	0,4	2,9	0,8
Krakowskie	6,3	5,6	0,7	4,4	4,9	1,5	1,1	2,4	4,3	1,4	0,9	1,1
Lwowskie .	2,6	2,1	—	3,0	0,4	0,4	0,2	3,5	4,0	0,7	0,3	0,8
Stanisławow.	0,4	0,3	—	0,4	0,3	0,0	0,3	6,5	0,7	0,1	0,1	0,0
Tarnopolskie	0,2	0,0	—	—	0,0	0,1	0,0	0,7	2,1	—	0,0	0,0

a Przeciętne roczne obliczone na podstawie danych z końca miesiąca.

TABL. 6. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928–1936

Przeciętne. Rok 1928 = 100

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936			
										minimum		maksimum	
										wskaźnik	miesiące	wskaźnik	miesiące
Zatrudnienie światowe[a] .	.	**100**	**92**	**83**	**75**	**78**	**85**	**88**	**93**	**87**	**I**	**96**	**IX**
Polska [b] . .	100	106	102	94	83	79	81	84	88	77	I	96	IX
Polska [c] . .	100	100	87	74	64	63	68	72	76	68	I	85	X
Anglia[d] . . .	100	102	98	94	94	97	101	104	109	104	I	111	XII
Belgia . . .	100	100	96	87	78	81	78	80	85	79	II	89	XI
Czechosłow.[e]	100	101	98	93	83	76	76	77	83	70	I	90	X
Dania[f] . . .	.	.	.	100	92	102	114	123	122	55	III	136	X
Estonia . . .	100	102	98	90	90	85	98	111	130	116	I	135	V
Francja[g] . .	.	.	100	96	86	84	82	76	77	74	I	79	VI
Holandia . .	100	100	98	90	79	78	76	72	71	66	I	73	VIII
Japonia . . .	100	101	91	82	83	91	101	111	117	111	I	120	XII
Łotwa . . .	100	108	113	106	89	95	103	109	115	109	I	122	XI
Niemcy[h] . .	100	101	94	82	72	75	86	92	98	90	I	103	VIII
St.Zj.Am. . .	100	106	93	78	66	73	83	87	93	88	I	99	XII
Szwecja[i] . .	.	.	.	.	.	89	97	103	109	105	I-III	111	VII-IX
Włochy[j] . .	.	100	97	89	79	79	83	94	95	89	II	102	IX

a Wskaźnik obliczony przez Międzynarodowe Biuro Pracy. Rok 1929 = 100. Bez Z.S.R.R. *b* Obowiązkowo ubezpieczeni na wypadek choroby (z wyłączeniem robotników rolnych). *c* Robotnicy zatrudnieni w wielkim i średnim przemyśle (ob. tabl. 4, str. 241). *d* Ubezpieczeni na wypadek bezrobocia. *e* Ubezpieczeni obowiązkowo i dobrowolnie od choroby, wypadków i na starość. *f* Rok 1931 = 100. *g* Rok 1930 = 100. *h* Obowiązkowo ubezpieczeni na wypadek choroby. *i* Lata 1926–1930 = 100. *j* Rok 1929 = 100.

TABL. 7. UDZIAŁ MĘŻCZYZN, KOBIET I MŁODOCIANYCH WŚRÓD ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1931, 1935–1937

Przemysły	1931			1935			1936			1937		
	Na 100 zatrudnionych w końcu stycznia przypada											
	mężczyzn	kobiet	młodoc.	mężczyzn	kobiet	młodoc.	mężczyzn	kobiet	młodoc.	mężczyzn	kobiet	młodoc.
Ogółem	**71,8**	**23,8**	**4,4**	**70,8**	**27,0**	**2,2**	**70,1**	**27,2**	**2,7**	**70,8**	**26,5**	**2,7**
Górnictwo[a]	95,9	3,9	0,2	97,4	2,5	0,1	97,5	2,5	0,0	97,6	2,3	0,1
w tym węglowe	96,4	3,4	0,2	97,4	2,5	0,1	97,6	2,4	0,0	97,6	2,3	0,1
Hutnictwo	90,9	6,2	2,9	94,8	3,5	1,7	94,8	3,2	2,0	92,9	4,4	2,7
w tym żelazne	92,6	4,3	3,1	95,6	2,5	1,9	95,4	2,4	2,2	93,3	3,8	2,9
Przem. przetw.	61,2	32,8	6,0	62,4	34,9	2,7	62,4	34,4	3,2	63,7	33,1	3,2
Mineralny	71,7	18,4	9,9	76,3	18,9	4,8	77,0	18,5	4,5	75,7	19,1	5,2
Metalowy	77,7	8,9	13,4	81,6	11,9	6,5	81,5	10,9	7,6	81,6	10,6	7,8
Elektrotechn.	57,8	31,1	11,1	53,8	41,0	5,2	57,1	38,8	4,1	57,9	36,9	5,2
Chemiczny	68,6	28,5	2,9	70,0	28,4	1,6	67,0	30,0	3,0	69,3	29,6	1,1
Włókienn.	43,5	53,5	3,0	43,5	55,0	1,5	45,0	53,3	1,7	45,0	53,6	1,4
Papierniczy	58,1	36,7	5,2	61,5	36,0	2,5	61,1	36,7	2,2	61,2	36,1	2,7
Skórzany	79,2	17,4	3,4	83,1	15,9	1,0	82,2	16,0	1,8	80,9	15,0	4,1
Drzewny	81,7	12,0	6,3	84,1	13,9	2,0	83,6	13,7	2,7	84,8	12,8	2,4
Spożywczy	61,1	36,6	2,3	62,0	37,1	0,9	59,1	39,3	1,6	61,2	37,5	1,3
Odzieżowy	29,2	62,4	8,4	36,9	60,0	3,1	34,0	63,4	2,6	37,2	59,4	3,4
Budowlany	92,1	2,7	5,2	94,2	1,6	4,2	96,5	1,2	2,3	96,8	1,6	1,6
Poligraficzny	55,9	31,4	12,7	61,6	31,7	6,7	61,4	29,9	8,7	61,2	32,0	6,8

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 8. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WIEKU W POLSCE W STYCZNIU 1934 R.

Wyszczególnienie	Liczba objętych badaniem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek środkowy[a]
		19 i mniej	20–29	30–39	40–49	50–59	60 i więcej	
Ogółem	**311 373**	**7,0**	**36,5**	**28,1**	**16,3**	**8,6**	**3,5**	**32,0**
według płci								
Mężczyźni	197 393	6,8	32,0	29,8	17,2	9,8	4,4	33,3
Kobiety	113 980	7,4	45,0	24,9	14,6	6,2	1,9	29,4
według wielkości zakładów								
Zakłady zatrudn.:								
do 49 robotników	43 379	10,0	38,4	26,1	14,2	7,7	3,6	30,5
50—199 ,,	84 682	8,4	38,6	26,7	15,0	7,8	3,5	31,0
200 i więcej ,,	183 312	5,8	35,4	29,1	17,2	9,0	3,5	32,7
według przemysłów								
Mineralny	19 969	12,5	41,2	25,5	12,1	6,0	2,7	29,1
Metalowy	38 848	12,8	38,0	26,1	13,5	7,1	2,5	29,8
Elektrotechniczny	6 366	14,0	45,9	23,3	10,4	5,1	1,3	27,7
Chemiczny	28 924	3,8	37,1	33,5	15,7	7,4	2,5	32,3
Włókienniczy	113 732	4,3	33,0	27,2	19,5	11,3	4,7	34,5
Papierniczy	10 920	5,6	38,5	27,8	16,1	8,6	3,4	34,7
Skórzany	4 185	4,3	31,7	30,4	19,2	10,0	4,4	33,9
Drzewny	31 411	9,4	42,0	27,9	12,9	5,7	2,1	29,7
Spożywczy	36 000	4,5	31,9	32,4	18,3	8,6	4,3	33,6
Odzieżowy	9 517	10,2	54,4	23,2	8,2	2,9	1,1	27,0
Budowlany	3 703	4,7	29,3	35,7	18,0	9,9	2,4	33,8
Poligraficzny	7 798	12,7	45,0	21,4	13,0	5,5	2,4	28,1
według województw								
Centralne	199 509	6,1	35,0	27,6	17,5	9,7	4,1	32,9
Wschodnie	9 622	10,5	44,7	25,4	12,0	5,7	1,7	28,9
Zachodnie	56 633	9,8	37,6	28,8	13,8	7,1	2,9	30,8
Południowe	45 609	7,3	40,5	29,4	14,6	6,1	2,1	30,6

a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła.

TABL. 9. ROBOTNICY[a] W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W POLSCE WEDŁUG DNI PRACY W TYGODNIU W LATACH 1928–1936

Czas pracy w tygodniu	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach								
Ogółem	**528**	**522**	**432**	**359**	**305**	**310**	**355**	**381**	**411**
1—3 dni	7	14	23	22	37	32	33	31	34
4—5 ,,	62	71	75	70	82	79	84	86	89
Pełny tydzień	459	437	334	267	186	199	238	264	288
	w odsetkach								
Ogółem	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***
1—3 dni	*1,3*	*2,7*	*5,4*	*6,2*	*12,0*	*10,4*	*9,3*	*8,2*	*8,2*
4—5 ,,	*11,7*	*13,6*	*17,4*	*19,4*	*26,8*	*25,6*	*23,8*	*22,6*	*21,7*
Pełny tydzień	*87,0*	*83,7*	*77,2*	*74,4*	*61,2*	*64,0*	*66,9*	*69,2*	*70,1*

a Zatrudnieni przy produkcji, tzn. bez stróżów, woźniców, urlopowanych, chorych itp.

TABL. 10. ODSETEK ROBOTNIKÓW CZĘŚCIOWO ZATRUDNIONYCH[a] W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W LATACH 1928–1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	**13,0**	**16,3**	**22,8**	**25,6**	**38,8**	**36,0**	**33,1**	**30,8**	**29,9**
Mineralny	6,3	6,5	11,3	11,8	25,1	24,8	22,1	22,5	22,5
Metalowy	6,5	10,7	24,1	29,3	40,1	35,9	25,4	22,0	18,8
Elektrotechniczny	5,6	9,1	20,6	25,0	34,1	30,6	21,7	18,7	16,0
Chemiczny	3,9	4,2	8,2	15,8	26,9	27,8	21,0	18,1	18,7
Włókienniczy	26,8	38,5	45,7	40,9	51,5	44,0	46,5	44,5	44,9
Papierniczy	5,2	5,9	8,4	19,1	34,9	32,0	25,2	22,9	17,5
Skórzany	7,4	10,7	14,9	25,8	30,3	28,5	26,8	26,0	25,2
Drzewny	9,4	9,4	16,0	19,5	29,8	31,1	27,0	25,2	24,6
Spożywczy	6,2	3,4	6,4	18,1	38,3	43,4	38,2	36,5	35,6
Odzieżowy	7,9	10,8	31,0	18,4	41,8	35,4	37,3	30,5	33,2
Budowlany	7,5	3,4	4,2	4,7	24,0	26,6	25,4	21,0	22,0
Poligraficzny	2,5	3,8	4,2	6,5	13,4	14,5	12,7	10,6	11,5

a Pracujący 5 i mniej dni w tygodniu w stosunku do ogółu zatrudnionych.

TABL. 11. PRZECIĘTNA LICZBA GODZIN PRACY W TYGODNIU PRZYPADAJĄCA NA JEDNEGO ROBOTNIKA ZATRUDNIONEGO W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W LATACH 1928–1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	**45,4**	**44,7**	**43,7**	**43,0**	**40,7**	**40,9**	**41,8**	**42,2**	**42,3**
Mineralny	46,8	46,6	45,8	44,9	42,9	43,1	44,0	44,0	43,9
Metalowy	45,4	44,8	42,9	41,4	40,1	40,5	42,7	43,3	43,9
Elektrotechniczny	45,9	45,0	43,0	43,7	39,9	40,9	43,7	44,3	44,3
Chemiczny	48,8	48,5	48,3	47,0	44,1	44,0	44,9	45,1	45,1
Włókienniczy	43,5	41,0	39,7	40,7	38,7	39,7	39,7	40,1	39,8
Papierniczy	46,1	45,9	45,5	44,1	42,1	42,6	44,2	44,5	45,4
Skórzany	44,7	44,8	44,3	42,6	42,2	42,3	43,2	43,5	43,5
Drzewny	45,3	45,2	44,4	43,3	41,5	41,7	42,8	43,2	43,5
Spożywczy	47,0	47,0	46,4	44,5	40,8	38,5	39,6	40,1	40,2
Odzieżowy	45,6	44,9	43,0	43,8	39,5	40,2	40,7	42,2	42,0
Budowlany	46,3	46,5	46,2	45,3	42,4	41,9	42,5	43,1	43,0
Poligraficzny	45,7	45,5	45,3	44,1	43,0	43,0	44,1	44,9	44,5

TABL. 12. PRZEPRACOWANE ROBOTNIKO-GODZINY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1928–1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach								
Ogółem	**1631,8**	**1640,0**	**1333,4**	**1112,5**	**856,0**	**848,4**	**959,4**	**1020,2**	**1117,2**
Górnictwo[a] . . .	287.7	322,1	262,3	236,0	167,7	145,2	146,8	139,1	143,1
Węglowe . . .	256,8	292,7	239,5	223,6	163,6	139,7	139,9	130,9	131,4
Rud żelaza . .	13,9	12,8	8,6	5,0	1,5	2,4	3,3	4,9	8,2
,, cynku i ołowiu .	17,0	16,6	14,2	7,4	2,6	3,1	3,6	3,3	3,5
Hutnictwo . . .	153,6	152,9	125,3	95,7	60,0	66,1	74,9	80,0	88,2
Żelazne	121,6	121,9	97,3	75,1	48,1	55,5	63,6	69,9	77,9
Cynkowe i ołow.	32,0	31,0	28,0	20,6	11,9	10,6	11,3	10,1	10,3
Przemysł przetw.	1190,5	1165,0	945,8	780,8	628,3	637,1	737,7	801,1	885,9
Mineralny . .	139,1	137,0	103,0	77,5	57,2	63,2	81,0	90,3	104,4
Metalowy . .	188,5	188,0	142,8	106,2	82,0	82,7	97,2	111,9	134,4
Elektrotechniczny	12,2	13,7	10,3	8,2	6,7	7,8	12,6	17,2	20,2
Chemiczny . .	77,2	80,2	78,0	69,5	58,1	56,5	63,0	67,3	72,6
Włókienniczy .	345,0	316,2	246,8	234,1	200,7	207,5	232,3	247,1	260,0
Papierniczy . .	27,0	27,0	26,3	23,4	21,7	21,3	23,9	25,2	27,9
Skórzany . . .	11,8	10,4	9,8	8,6	8,6	9,2	10,4	11,3	11,8
Drzewny . . .	117,7	113,7	95,7	70,0	53,5	61,1	72,7	79,2	87,9
Spożywczy . .	129,6	135,9	125,6	105,7	88,2	76,4	82,1	86,8	94,7
Odzieżowy . .	30,4	32,4	27,5	22,2	16,4	18,7	23,2	21,7	22,4
Budowlany . .	89,0	86,4	56,7	34,6	18,2	15,7	21,0	23,6	29,3
Poligraficzny .	23,0	24,1	23,3	20,8	17,0	17,0	18,3	19,5	20,3

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 13. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE W LATACH 1913, 1923–1936

Lata	Wydobycie węgla na 1 robotniko-dniówkę w *kg*		
	Cała załoga	Załoga na dole	Górnicy
1913	1 143	1 710	5 576
1923	577	912	4 106
1924	693	1 085	4 700
1925	938	1 473	6 035
1926	1 120	1 724	6 902
1927	1 191	1 814	7 414
1928	1 267	1 914	6 991
1929	1 264	1 874	7 057
1930	1 253	1 888	6 929
1931	1 370	2 063	7 506
1932	1 410	2 182	8 053
1933	1 589	2 463	8 971
1934	1 704	2 612	9 343
1935	1 774	2 735	9 704
1936	1 839	2 803	9 982

TABL. 14. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1935 R.

Kraje Zagłębia	Wydobycie węgla na 1 robotniko-dniówkę w *kg*	
	Cała załoga	Załoga na dole
Polska	1 774	2 735
Górny Śląsk .	1 995	2 896
Dąbrowa . .	1 336	2 339
Kraków . . .	1 390	2 426
Anglia	1 185	.
Belgia	777	1 139
Czechosłowacja	1 218[a]	.
Francja	872	1 332
Holandia . . .	1 784	2 670
Niemcy	1 498	1 977
Zagłębie Ruhry	1 692	2 181
Górny Śląsk .	1 811	2 435
Dolny Śląsk .	992	1 314

a Dane za I. kwartał 1935 r.

TABL. 15. OBRÓT ROBOTNIKÓW W HUTNICTWIE ORAZ W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W LATACH 1934-1936

Przemysły	Przyjęci			Zwolnieni		
	na 100 zatrudnionych w ciągu roku					
	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Hutnictwo	62	41	41	55	37	30
Żelazne .	48	27	31	41	22	19
Cynkowe i ołowiane	144	144	120	142	148	113
Przemysł przetw. .	87	85	84	80	78	79
Mineralny	137	125	123	122	118	113
Metalowy i elektrot.	70	67	64	57	54	47
Chemiczny	35	36	35	26	31	27
Włókien. .	54	47	44	46	43	44
Papiern. .	38	42	40	30	41	32
Skórzany	76	73	72	64	64	68
Drzewny	106	108	108	108	97	101
Spożywczy	168	166	164	168	160	167
Odzieżowy	94	91	113	94	101	105
Budowlany	235	260	257	230	249	274
Poligraf.	56	56	60	53	50	58

TABL. 16. URLOPY[a] ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1934–1936

Przemysły	Dni urlopowe					
	Ogółem w tysiącach			Na 1 zatrudnionego		
	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Ogółem .	**2914**	**3361**	**3827**	**5,9**	**6,5**	**6,8**
Górnictwo[b]	712	892	920	9,3	12,2	12,5
w tym węglowe .	693	867	889	9,4	12,5	13,0
Hutnictwo	292	413	443	8,6	11,6	11,5
w tym żelazne .	263	360	385	9,1	11,5	11,2
Przemysł przetw. .	1910	2056	2464	5,0	5,0	5,5
w tym: mineralny	57	77	98	1,5	1 8	2,0
metalowy	249	298	365	5,0	5,3	5,5
elektrot. .	32	47	66	5,0	5,5	6,7
chemiczny	272	303	318	8,7	9,1	9,0
włókien.	724	753	968	5,7	5,7	6,9
spożywczy	279	256	290	6,0	5,3	5,6

a Wykorzystane płatne urlopy wypoczynkowe. *b* Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 17. KOSZTY URLOPÓW ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1930–1936

Przemysły	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
			w milionach złotych				
Ogółem	**30,3**	**25,4**	**18,6**	**16,6**	**16,3**	**19,3**	**21.4**
Górnictwo[a]	10,3	10,0	7,0	5,6	4,8	6,0	6,0
w tym węglowe	9,8	9,7	7,0	5,5	4,7	5,0	5,8
Hutnictwo	4,4	3,8	2,6	2,4	2,3	3,6	3,8
w tym żelazne	3,7	3,3	2,3	2,1	2,1	3,1	3,3
Przemysł przetwórczy	15,6	11,6	9,0	8,6	9,2	9,7	11,6
w tym: mineralny	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
metalowy i elektrot.	2,9	2,0	1,5	1,4	1,5	1,8	2,3
chemiczny	2,6	1,8	1,5	1,4	1,6	1,7	1,8
włókienniczy	4,0	3,5	2,8	2,9	3,2	3,3	4,2
spożywczy	2,7	2,0	1,5	1,3	1,3	1,1	1,2
			w odsetkach ogólnych sum wypłat robotniczych				
Ogółem	***2,1***	***2,3***	***2,4***	***2,3***	***2,1***	***2,4***	***2,5***
Górnictwo[a]	*3,1*	*3,3*	*3,5*	*3,5*	*3,1*	*4,2*	*4,1*
w tym węglowe	*3,2*	*3,4*	*3,6*	*3,5*	*3,2*	*4,2*	*4,2*
Hutnictwo	*2,7*	*3,0*	*3,6*	*3,0*	*2,6*	*3,7*	*3,6*
w tym żelazne	*2,9*	*3,3*	*3,9*	*3,1*	*2,7*	*3,7*	*3,6*
Przemysł przetwórczy	*1,6*	*1,7*	*1,8*	*1,8*	*1,7*	*1,7*	*1,9*
w tym: mineralny	*0,5*	*0,5*	*0,5*	*0,5*	*0,5*	*0,6*	*0,7*
metalowy i elektrot.	*1,7*	*1,7*	*1,7*	*1,7*	*1,6*	*1,8*	*1 9*
chemiczny	*2,5*	*2,5*	*2,5*	*2,5*	*2,8*	*2,9*	*2,9*
włókienniczy	*1,8*	*1,9*	*1,9*	*1,9*	*1,9*	*1,9*	*2,3*
spożywczy	*1,9*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*1,7*	*1,8*

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 18. DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY[a] W POLSCE W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach								
Zarejestrowani poszukujący pracy (stan w końcu miesiąca lub roku)									
Marzec	167,0	170,4	289,5	372,5	360,0	279,8	388,3	506,2	475,5
Czerwiec	116,7	105,1	205,0	274,9	264,1	224,6	306,4	364,9	314,0
Wrzesień	79,9	81,8	170,5	246,4	150,4	202,1	289,2	254,7	266,0
Grudzień	**126,4**	**185,3**	**299,8**	**312,6**	**220,2**	**342,6**	**413,7**	**402,8**	**466,0**
według płci									
Mężczyźni	97,0	140,6	237,0	250,0	183,6	282,2	344,1	342,4	395,6
Kobiety	29,4	44,7	62,8	62,6	36,6	60,4	69,6	60,4	70,4
według województw									
M. st. Warszawa	6,8	13,8	17,8	16,4	16,0	26,0	33,6	27,1	29,0
Warszawskie	9,7	11,4	20,2	18,1	8,9	20,7	24,7	27,8	32,8
Łódzkie	23,2	47,0	70,4	57,5	36,7	41,0	58,3	59,0	73,5
Kieleckie	17,9	30,0	38,4	41,5	29,1	29,9	45,7	51,3	51,2
Lubelskie	3,3	3,0	4,8	6,9	3,2	6,2	9,1	7,1	8,1
Białostockie	3,4	4,1	7,5	8,4	3,3	10,0	14,2	11,1	14,8
Wileńskie	3,8	3,5	3,4	4,2	2,0	6,4	8,3	7,7	9,2
Nowogródzkie	0,4	0,6	0,9	1,3	0,5	2,7	3,0	2,4	3,2
Poleskie	0,7	1,1	2,6	3,2	1,2	3,6	3,0	3,5	4,3
Wołyńskie	0,8	1,9	2,3	3,4	1,0	2,5	2,8	2,4	3,8
Poznańskie	9,3	17,0	23,0	29,5	19,4	43,8	45,5	47,0	62,2
Pomorskie	5,9	8,9	14,1	12,0	6,2	13,8	13,6	12,0	21,6
Śląskie	23,0	17,0	52,1	72,9	75,5	89,6	106,4	101,9	94,8
Krakowskie	7,8	10,2	19,4	13,6	7,5	28,0	22,8	22,9	32,0
Lwowskie	9,2	13,2	17,9	17,1	8,3	14,8	18,4	16,3	21,9
Stanisławowskie	1,0	1,9	4,3	5,6	1,0	2,9	2,9	2,5	2,5
Tarnopolskie	0,2	0,7	0,7	0,9	0,4	0,7	1,4	0,8	1,1
według gałęzi pracy i charakteru pracowników									
Górnicy	7,4	2,3	7,9	13,8	21,1	30,1	28,4	27,6	26,0
Hutnicy	1,3	1,0	4,1	5,7	7,2	8,4	7,6	6,3	5,2
Robotnicy:									
przem. metalowego	6,7	11,2	22,4	29,5	27,3	35,2	30,6	26,7	26,7
,, włókienniczego	10,3	25,9	38,4	39,1	21,1	22,9	22,9	24,1	25,0
,, budowlanego	12,3	22,3	31,8	35,2	23,1	34,0	26,9	25,5	32,8
nie wykwalifikowani	65,4	93,5	150,3	109,9	35,5	113,6	214,7	222,7	273,4
rolni	2,0	1,8	1,1	2,4	1,5	6,8	2,7	0,6	0,9
młodociani	1,6	0,9	1,4	2,3	1,4	1,9	1,2	1,0	4,0
Pracownicy umysłowi	9,9	13,4	21,3	41,1	42,7	52,3	43,5	37,1	37,2
Inni	9,5	13,0	21,1	33,5	39,3	37,4	35,2	31,2	34,8
Zapośredniczeni w ciągu roku									
Ogółem	**229,8**	**241,3**	**232,4**	**258,9**	**264,0**	**424,6**	**447,3**	**487,5**	**576,1**
Górnicy	13,8	13,3	5,6	5,5	11,3	33,7	31,0	40,9	43,3
Hutnicy	4,6	3,3	1,9	1,7	10,4	11,1	8,4	7,6	7,8
Robotnicy:									
przem. metalowego	10,3	9,0	7,5	9,7	13,9	19,8	19,5	21,1	27,8
,, włókienniczego	3,4	2,1	3,0	4,2	5,0	6,6	27,4	34,1	31,3
,, budowlanego	10,2	11,8	16,3	16,7	14,1	23,4	23,9	24,9	33,8
nie wykwalifikowani	117,4	132,9	138,0	169,9	165,4	272,4	289,2	303,0	356,4
rolni	32,6	36,6	29,1	17,2	13,1	12,2	13,4	11,8	14,2
młodociani	12,0	8,7	5,0	4,3	3,4	2,4	2,7	4,2	6,0
Pracownicy umysłowi	4,1	4,1	3,9	4,0	5,5	6,7	8,6	9,6	18,1
Inni	21,4	19,5	22,1	25,7	21,9	36,3	23,2	30,3	37,4

a Do 1 kwietnia 1934 r. Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy, od 1 kwietnia 1934 r. Biura Pośrednictwa Pracy Funduszu Bezrobocia, od 1 kwietnia 1935 r. Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy i ich ekspozytury.

TABL. 19. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928–1936

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936 minimum liczba	1936 minimum miesiąc	1936 maksimum liczba	1936 maksimum miesiąc
	Stan w końcu roku									Stan w końcu miesiąca			
Wskaźnik bezrobocia światowego Rok 1929=100													
Bezrobocie światowe	.	133	214	277	299	262	226	192	141	121	X	200	I
Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach													
Polska	126	185	300	313	220	343	414	403	466	266	IX	489	II
Anglia	1334	1344	2500	2 671	2 776	2 263	2 086	1 858	1622	1612	VIII	2131	I
Czechosł.	39	53	240	486	746	780	752	794	619	442	X	860	II
Estonia	8	6	6	9	14	9	3	2	2	0,4	VII	2,3	I
Finlandia	3	9	9	16	20	17	11	7	4	2	VI	10	I
Francja	9	10	27	176	307	335	455	481	447	447	XII	529	II
Gdańsk W.M.	13	16	24	33	39	28	23	21	15	8	IX	21	II
Irlandia W.P.	28	26	26	31	103	79	128	133	105	67	VIII	145	I
Japonia	.	315	362	471	463	382	366	360	330	323	X	358	I
Łotwa	14	8	10	22	17	11	8	8	6	1	VI	8	II
Niemcy	2545	2851	4384	5 668	5 773	4 059	2 605	2508	1479	1035	IX	2520	I
Norwegia	24	22	27	35	40	42	40	41	36	22	VII	40	II
Rumunia	7	8	35	49	38	26	17	17	16	7	VIII	23	II
St. Zj. Am.	.	.	7090	11010	14618	12532	12095	10243	8968	8673	XI	10777	I
Szwecja[a]	50	54	83	110	129	110	115	114	100	48	VII	101	I
Węgry	13	17	53	65	75	56	53	52	51	47	VII	58	III
Włochy	364	409	642	982	1 130	1 132	962	.	.	.	.	.	.
Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach													
Polska	44	80	104	150	82	65	77	71	93	38	IX	141	II
Austria	203	227	295	330	368	336	308	285	290	217	IX	322	II
Belgia	12	16	64	129	171	194	213	162	132	101	VI	168	II
Dania[a]	78	63	73	97	138	132	114	125	127	47	VI	127	XII
Francja	1	1	13	147	277	313	419	440	413	407	X	487	II
Holandia	38	49	81	147	209	237	215	192	159	157	XI	200	I
Niemcy	1830	1985	2833	3 148	2 073	1 729	1 300	1 409	896	576	IX	1552	II
Odsetek bezrobotnych													
Anglia[b]	11,1	11,0	19,9	20,7	21,6	17,5	16,0	14,1	12,2	12,1	X	16,3	I
Czechosł.[c]	1,7	2,8	8,3	11,3	16,9	17,1	19,0	15,5	12,1	10,3	X	17,5	II
Dania[a]	28,4	22,4	25,1	32,2	42,8	37,5	30,3	31,7	30,3	11,2	VI	30,3	XII
Holandia[a]	11,5	12,3	18,2	27,8	34,5	40,0	37,4	40,7	34,7	33,7	XI	42,6	I
Japonia[c]	.	4,5	5,3	6,7	6,4	5,2	4,9	4,6	4,3	4,1	X	4,6	I
Niemcy[a]	16,7	20,1	31,7	42,2	45,1	24,7	.	.	.	.	.	.	.
Norwegia[a]	22,1	18,9	25,5	27,2	42,4	39,2	32,8	26,0	21,7	12,5	VII	28,0	I
Szwajcaria[b]	4,0	4,2	6,6	10,1	13,6	16,0	13,3	16,9	14,4	10,4	VI	19,0	I
Szwecja[a]	17,3	16,9	23,3	27,1	31,5	27,7	25,0	22,5	18,5	9,2	VII	19,3	I

a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. *b* Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia. *c* Zarejestrowani w stosunku do zatrudnionych.

TABL. 20. PŁACE UMOWNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH (ORDYNARIUSZÓW) W POLSCE W LATACH 1927/28–1933/34[a]

Województwa	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w złotych							
Woj. centralne	1 937	1 860	1 238	991	1 169	908	855
,, wschodnie	1 633	1 765	1 182	830	1 004	842	779
,, zachodnie	2 280	2 263	1 679	1 343	1 443	1 094	1 083
,, południowe	1 647	1 619	1 074	878	928	764	731
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w kwintalach żyta							
Woj. centralne	46	47	53	62	51	51	59
,, wschodnie	42	43	49	57	47	46	53
,, zachodnie	53	56	65	72	59	58	69
,, południowe	39	40	42	51	42	41	47
Wskaźniki. Rok 1928/29 = 100							
według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w złotych							
Polska	102	100	70	56	62	48	46
według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w kwintalach żyta							
Polska	96	100	112	131	106	105	123

a Lata służbowe od 1.IV do 31.III następnego roku.

TABL. 21. PŁACE DNIÓWKOWYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH W POLSCE W LATACH 1928 i 1933

Wyszczególnienie	Polska		Województwa							
			centralne		wschodnie		zachodnie		południowe	
	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933
	płaca dzienna w złotych									
Robotnicy na wyżywieniu własnym										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	3,9	1,7	4,1	1,8	3,8	1,5	4,8	2,2	3,0	1,3
Kobieta	2,6	1,3	2,8	1,4	2,3	1,1	3,2	1,7	2,3	1,1
Młodociany	2,4	1,1	2,6	1,1	2,2	0,9	2,9	1,4	2,0	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,9	8,3	17,7	8,1	12,6	5,2	22,0	12,0	16,4	7,9
Sezon letni										
Mężczyzna	5,6	2,5	5,9	2,7	5,4	2,1	6,6	3,0	4,6	2,0
Kobieta	3,5	1,9	3,8	1,9	3,3	1,6	4,1	2,1	2,9	1,4
Młodociany	2,9	1,5	3,1	1,6	2,7	1,3	3,2	1,8	2,4	1,2
Mężczyzna z parą koni	17,3	8,5	18,0	8,6	13,6	5,5	22,9	12,3	15,8	7,3
Sezon jesienny										
Mężczyzna	3,9	1,6	3,8	1,6	3,5	1,3	4,9	2,1	3,3	1,4
Kobieta	2,9	1,3	3,1	1,4	2,5	1,0	3,8	1,7	2,7	1,1
Młodociany	2,4	1,0	2,5	1,1	2,0	0,9	3,1	1,4	2,2	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,3	7,3	17,0	7,8	12,4	5,0	21,5	11,2	15,5	7,3
Robotnicy na wyżywieniu pracodawcy										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	2,7	1,3	2,8	1,4	2,6	1,2	3,3	1,7	2,8	1,1
Kobieta	1,8	1,0	2,0	1,0	1,6	0,9	2,2	1,3	1,6	0,9
Młodociany	1,6	0,8	1,7	0,9	1,5	0,7	2,0	1,0	1,4	0,7
Mężczyzna z parą koni	12,6	6,7	13,0	6,5	9,2	4,0	17,0	10,2	12,1	6,3
Sezon letni										
Mężczyzna	4,1	1,9	4,3	2,2	4,0	1,7	4,9	2,3	3,3	1,5
Kobieta	2,5	1,4	2,7	1,5	2,4	1,3	2,9	1,6	2,0	1,1
Młodociany	2,0	1,2	2,1	1,3	1,9	1,0	2,3	1,4	1,7	0,9
Mężczyzna z parą koni	13,3	6,9	13,8	7,0	10,7	4,5	17,9	10,1	11,9	5,7
Sezon jesienny										
Mężczyzna	2,8	1,3	2,8	1,3	2,6	1,1	3,5	1,7	2,4	1,1
Kobieta	2,1	1,1	2,1	1,1	1,8	0,8	2,7	1,4	1,9	1,0
Młodociany	1,7	0,9	1,8	0,9	1,5	0,7	2,1	1,1	1,6	0,8
Mężczyzna z parą koni	12,6	5,7	13,2	6,4	9,1	3,9	17,1	9,4	11,8	5,9

TABL. 22. UMOWY ZBIOROWE W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W POLSCE OBOWIĄZUJĄCE W SIERPNIU 1933 R.

Województwa Przemysły	Zakłady objęte badaniem	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Liczba umów zbiorowych	Zakłady objęte umowami		Robotnicy objęci umowami	
				liczba	%[a]	w tys.	%[b]
Ogółem	**3 916**	**357,2**	**329**	**1 174**	***30***	**181,6**	***51***
Woj. centralne	1 908	222,7	159	682	*36*	131,2	*59*
,, wschodnie	148	11,4	15	24	*16*	1,2	*11*
,, zachodnie	1 189	70,6	143	347	*29*	32,1	*45*
,, południowe	671	52,5	69	121	*18*	17,1	*33*
Przemysł przetw.:							
mineralny	599	42,8	95	127	*21*	9,2	*21*
metalowy i elektrotechniczny	633	49,0	41	87	*14*	14,8	*30*
chemiczny	228	28,4	27	53	*23*	15,1	*53*
włókienniczy	696	122,1	41	529	*76*	110,2	*90*
papierniczy	100	10,8	17	22	*22*	3,2	*30*
skórzany	89	4,7	13	16	*18*	1,3	*28*
drzewny	513	31,1	31	46	*9*	1,8	*6*
spożywczy	554	40,1	46	128	*23*	14,3	*36*
odzieżowy	111	9,4	14	16	*14*	2,8	*29*
budowlany	200	10,7	18	56	*28*	4,3	*40*
poligraficzny	193	8,1	17	94	*49*	4,6	*57*

a W stosunku do ogólnej liczby zakładów objętych badaniem. *b* W stosunku do ogólnej liczby robotników objętych badaniem.

TABL. 23. UMOWY ZBIOROWE W PRZEMYŚLE ZGŁOSZONE W INSPEKCJI PRACY W POLSCE W LATACH 1934–1936

Województwa Przemysły	Umowy zbiorowe											
	ogółem			poprzedzone przez strajk			zawarte					
							ze związkami zawod. robotników			z delegacjami robotn. nie zorganiz.		
	1934	1935	1936	1934	1935	1936	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Ogółem	**206**	**233**	**688**[a]	**58**	**87**	**354**	**173**	**216**	**622**	**33**	**17**	**66**
Woj. centralne	51	56	191	20	19	106	45	54	169	6	2	22
,, wschodnie	10	23	38	—	8	15	10	21	35	—	2	3
,, zachodnie	59	47	115	8	11	40	47	42	96	12	5	19
,, południowe	86	107	344	30	49	193	71	99	322	15	8	22
Górnictwo	1	6	14	—	3	10	1	6	13	—	—	1
Hutnictwo	2	1	4	—	1	1	—	1	3	2	—	1
Przemysł przetw.	203	226	670	58	83	343	172	209	606	31	17	64
Mineralny	30	33	113	10	10	47	23	27	101	7	6	12
Metalowy i elektrotechn.	15	28	82	2	11	45	15	28	77	—	—	5
Chemiczny	8	5	31	1	1	18	7	4	30	1	1	1
Włókienniczy	8	4	35	2	3	17	7	4	30	1	—	5
Papierniczy	3	2	14	1	—	9	3	2	13	—	—	1
Skórzany	10	16	22	3	11	10	10	16	22	—	—	—
Drzewny	11	22	104	2	12	60	9	21	89	2	1	15
Spożywczy	44	39	109	8	7	57	34	36	100	10	3	9
Odzieżowy	13	10	53	6	8	25	11	10	52	2	—	1
Budowlany	51	63	97	21	19	47	44	57	83	7	6	14
Poligraficzny	10	4	10	2	1	8	9	4	9	1	—	1

a Wzrost spowodowany jest częściowo usprawnieniem rejestracji umów w Inspekcji Pracy.

TABL. 24. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W POLSCE W SIERPNIU W LATACH 1932–1936

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych					
		tygodniowe ogółu robotników	godzinne				
			ogółu robotników	mężczyzn	kobiet	młodocianych	
						chłopców	dziewcząt
Ogółem 1932	317,3	29,60	0,72	0,81	0,56	0,27	0,31
1933	357,8	28,01	0,66	0,74	0,52	0,22	0,27
1934	386,4	26,74	0,64	0,71	0,50	0,21	0,27
1935	424,2	26,96	0,63	0,70	0,50	0,21	0,25
1936	**467,8**	**27,36**	**0,64**	**0,71**	**0,50**	**0,21**	**0,25**
według wielkości zakładów							
Zakłady zatrudniające:							
do 49 robotników	58,7	23,39	0,54	0,59	0,39	0,17	0,20
50—199 robotników	137,2	26,03	0,60	0,67	0,43	0,20	0,23
200 i więcej robotn.	271,9	28,89	0,68	0,76	0,54	0,24	0,27
według stosowania umów zbiorowych							
Zakłady, w których umowy zbiorowe:							
obowiązują	261,2	28,68	0,68	0,76	0,54	0,24	0,29
nie obowiązują . .	206,6	25,69	0,59	0,66	0,42	0,20	0,21
według przemysłów							
Mineralny	62,2	20,59	0,47	0,53	0,28	0,23	0,18
Metalowy	69,5	33,38	0,75	0,83	0,41	0,19	0,24
Elektrotechniczny . .	10,1	30,61	0,71	0,89	0,48	0,23	0,30
Chemiczny	35,5	35,65	0,77	0,89	0,46	0,27	0,29
Włókienniczy	142,0	27,14	0,66	0,78	0,57	0,36	0,37
Papierniczy	12,7	29,44	0,63	0,78	0,40	0,26	0,22
Skórzany	5,9	32,72	0,75	0,83	0,44	0,26	0,26
Drzewny	44,8	16,19	0,38	0,40	0,27	0,18	0,19
Spożywczy	45,7	27,66	0,64	0,66	0,61	0,21	0,20
Odzieżowy	11,1	21,45	0,51	0,72	0,39	0,27	0,20
Budowlany	19,2	31,43	0,73	0,74	0,30	0,24	0,27
Poligraficzny	9,1	40,98	0,93	1,29	0,43	0,19	0,18
według województw							
M. st. Warszawa . .	51,6	38,36	0,87	1,04	0,54	0,27	0,27
Warszawskie	32,8	29,26	0,66	0,74	0,43	0,26	0,22
Łódzkie	125,1	28,06	0,67	0,75	0,58	0,29	0,38
Kieleckie	53,2	22,29	0,53	0,57	0,44	0,18	0,22
Lubelskie	8,8	19,70	0,43	0,47	0,24	0,16	0,14
Białostockie	14,1	24,99	0,56	0,60	0,48	0,19	0,18
Wileńskie	3,5	22,01	0,51	0,56	0,35	0,13	0,15
Nowogródzkie . . .	3,0	12,15	0,29	0,35	0,17	0,16	0,15
Poleskie	3,7	17,53	0,40	0,40	0,39	—	.
Wołyńskie	7,2	14,36	0,39	0,42	0,18	0,19	0,18
Poznańskie	37,9	24,63	0,56	0,63	0,42	0,17	0,19
Pomorskie	13,6	24,31	0,55	0,61	0,34	0,20	0,22
Śląskie	42,4	32,32	0,72	0,85	0,44	0,21	0,23
Krakowskie	37,7	27,88	0,66	0,73	0,47	0,19	0,23
Lwowskie	19,8	23,92	0,53	0,58	0,37	0,14	0,19
Stanisławowskie . .	10,4	13,96	0,35	0,36	0,25	0,16	0,19
Tarnopolskie . . .	3,0	17,58	0,43	0,39	0,56	0,16	.

TABL. 25. ROBOTNICY[a] W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W POLSCE W SIERPNIU W LATACH 1932–1936

Wyszczególnienie	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych								
	poniżej 10	10–20	20–30	30–40	40–50	50–60	60–70	70–80	80 i więcej
Ogółem . . . 1932	9,3	25,5	26,1	18,1	9,4	4,8	2,7	1,6	2,5
1933	11,1	26,8	27,0	16,6	8,4	4,3	2,4	1,3	2,1
1934	12,2	29,3	26,3	15,4	7,8	3,7	2,2	1,2	1,9
1935	11,4	28,7	27,6	15,2	7,9	3,9	2,2	1,3	1,8
1936	**10,9**	**28,1**	**27,8**	**15,5**	**7,9**	**4,1**	**2,5**	**1,4**	**1,8**
według płci									
Mężczyźni	8,2	21,8	26,1	19,2	10,7	5,8	3,5	2,0	2,7
Kobiety	12,8	40,9	33,4	8,8	2,6	0,9	0,5	0,1	0,0
według wielkości zakładów									
Zakłady zatrudniające:									
do 49 robotników .	17,4	33,0	24,8	12,4	6,0	2,8	1,5	0,8	1,3
50—199 robotników	13,8	29,5	25,7	15,1	7,4	3,7	2,0	1,1	1,7
200 i więcej robotn.	8,1	26,2	29,6	16,4	8 6	4,6	2,9	1,6	2,0
według stosowania umów zbiorowych									
Zakłady, w których umowy zbiorowe:									
obowiązują	6,6	25,1	32,5	17,6	8,6	4,2	2,4	1,3	1,7
nie obowiązują . .	16,4	31,8	21,9	12,9	7,0	4,1	2,5	1,4	2,0
według przemysłów									
Mineralny	19,3	38,0	23,1	11,9	4,5	1,8	0,8	0,3	0,3
Metalowy	10,1	20,7	21,6	18,2	11,3	6,8	4,4	2,9	4,0
Elektrotechniczny . .	9,5	24,0	25,9	17,0	9,3	5,5	3,5	2,2	3,1
Chemiczny	3,7	19,4	23,2	18,2	12,9	8,8	6,5	3,8	3,5
Włókienniczy	3,4	26,0	40,0	18,4	7,0	2,3	1,2	0,7	1,0
Papierniczy	14,2	25,0	18,4	15,5	12,9	7,1	3,5	1,3	2,1
Skórzany	4,0	21,6	28,2	19,6	12,8	6,5	2,8	1,4	3,1
Drzewny	29,1	43,3	19,1	5,8	1,8	0,5	0,2	0,1	0,1
Spożywczy	12,8	28,6	23,3	14,1	9,1	5,9	3,5	1,5	1,2
Odzieżowy	14,6	40,5	25,4	10,5	4,2	2,2	1,3	0,6	0,7
Budowlany	7,5	18,3	30,2	19,6	12,1	7,3	2,5	1,1	1,4
Poligraficzny	11,4	22,4	15,0	13,8	7,5	5,7	6,1	4,8	13,3
według województw									
M. st. Warszawa . .	5,1	19,6	20,4	18,1	11,6	8,8	6,5	3,7	6,2
Warszawskie	9,6	27,7	24,9	17,4	9,0	4,1	2,5	1,6	3,2
Łódzkie	3,6	23,1	39,5	19,9	7,7	2,9	1,4	0,8	1,1
Kieleckie	13,1	38,3	27,2	11,9	5,5	2,2	1,0	0,4	0,4
Lubelskie	28,6	36,6	18,4	8,2	3,1	1,9	1,2	0,7	1,3
Białostockie	10,1	26,9	37,0	13,6	8,3	2,7	0,8	0,3	0,3
Wileńskie	26,5	33,1	16,7	10,1	6,7	3,4	1,3	1,3	0,9
Nowogródzkie . . .	51,7	34,9	8,8	2,8	1,0	0,6	0,1	0,0	0,1
Poleskie	19,5	45,8	22,5	10,6	1,0	0,5	0,1	0,0	—
Wołyńskie	39,6	37,2	15,3	5,2	1,7	0,4	0,3	0,2	0,1
Poznańskie	13,1	32,0	27,3	14,4	7,3	2,9	1,5	0,8	0,7
Pomorskie	10,3	32,5	28,3	17,5	6,7	2,9	1,2	0,4	0,2
Śląskie	7,7	23,3	24,7	15,1	11,3	7,1	5,1	3,1	2,6
Krakowskie	10,9	30,1	22,9	14,8	9,2	5,9	3,0	1,5	1,7
Lwowskie	23,0	31,9	17,3	10,0	6,9	5,1	2,9	1,2	1,7
Stanisławowskie . .	42,4	40,5	11,1	3,7	1,2	0,6	0,2	0,1	0,2
Tarnopolskie . . .	38,7	28,1	9,7	12,3	7,9	2,2	0,7	0,1	0,3

a Liczby robotników objętych badaniem ob. tabl. 24, str. 251.

TABL. 26. ZAROBKI GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1928–1936

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętne roczne								
	W złotych								
Ogółem	**0,93**	**1,01**	**1,00**	**0,94**	**0,85**	**0,80**	**0,75**	**0,73**	**0,72**
Górnictwo[a]	1,03	1,15	1,22	1,22	1,13	1,06	1,01	0,99	0,97
Węglowe	1,06	1,18	1,25	1,24	1,14	1,07	1,02	1,01	1,00
zagł. górnośląskie	1,10	1,23	1,31	1,30	1,22	1,16	1,11	1,09	1,08
,, dąbrowskie	0,98	1,07	1,13	1,11	1,00	0,94	0,87	0,87	0,86
,, krakowskie	0,86	0,96	1,03	1,03	0,94	0,85	0,78	0,79	0,79
Rud żelaza	0,64	0,68	0,70	0,70	0,61	0,52	0,48	0,43	0,39
,, cynku i ołowiu	0,90	0,98	1,11	1,10	1,12	1,03	1,02	1,02	1,03
Hutnictwo	1,09	1,21	1,26	1,27	1,16	1,17	1,16	1,15	1,16
Żelazne	1,12	1,23	1,27	1,30	1,17	1,18	1,17	1,16	1,16
woj. kieleckie	0,86	0,93	0,92	0,92	0,87	0,85	0,82	0,83	0,83
,, śląskie	1,33	1,43	1,46	1,50	1,40	1,38	1,37	1,37	1,36
Cynkowe i ołowiane	0,98	1,11	1,22	1,17	1,14	1,14	1,13	1,12	1,13
Przemysł przetwórczy	0,89	0,94	0,91	0,81	0,75	0,68	0,65	0,63	0,63
Mineralny	0,70	0,75	0,73	0,60	0,56	0,48	0,45	0,45	0,47
Metalowy i elektrotechniczny	0,97	1,03	1,01	0,96	0,92	0,81	0,75	0,73	0,74
Chemiczny	1,09	1,17	1,13	0,93	0,87	0,84	0,80	0,76	0,76
Włókienniczy	0,83	0,87	0,81	0,75	0,70	0,66	0,66	0,65	0,66
Papierniczy	0,92	1,00	0,96	0,79	0,74	0,71	0,68	0,66	0,64
Skórzany	1,15	1,17	1,13	0,93	0,87	0,80	0,78	0,74	0,73
Drzewny	0,62	0,65	0,63	0,52	0,49	0,41	0,38	0,37	0,37
Spożywczy	0,98	1,00	0,96	0,84	0,77	0,71	0,69	0,65	0,63
Odzieżowy	0,72	0,76	0,71	0,65	0,61	0,57	0,53	0,52	0,51
Budowlany	1,13	1,29	1,25	1,19	0,97	0,82	0,76	0,76	0,74
Poligraficzny	1,41	1,43	1,36	1,26	1,19	1,08	1,01	0,97	0,96
	Wskaźniki. Rok 1928 = 100								
Ogółem	**100**	**109**	**108**	**101**	**91**	**85**	**80**	**77**	**77**
Górnictwo[a]	100	112	118	118	110	103	98	96	94
Węglowe	100	111	118	117	108	101	96	95	94
zagł. górnośląskie	100	112	119	118	111	105	101	99	98
,, dąbrowskie	100	109	115	113	102	96	89	89	88
,, krakowskie	100	112	120	120	109	99	91	92	92
Rud żelaza	100	106	109	109	95	81	75	67	61
,, cynku i ołowiu	100	109	123	122	124	114	113	113	114
Hutnictwo	100	111	116	117	106	107	106	106	106
Żelazne	100	110	113	116	104	105	104	104	104
woj. kieleckie	100	108	107	107	101	99	95	97	97
,, śląskie	100	108	110	113	105	104	103	103	102
Cynkowe i ołowiane	100	113	124	119	116	116	115	114	115
Przemysł przetwórczy	100	106	102	91	84	76	73	71	71
Mineralny	100	107	104	86	80	69	64	64	67
Metalowy i elektrotechniczny	100	106	104	99	95	84	77	75	76
Chemiczny	100	107	104	85	80	77	73	70	70
Włókienniczy	100	105	98	90	84	80	80	78	80
Papierniczy	100	109	104	86	80	77	74	72	70
Skórzany	100	102	98	81	76	70	68	64	63
Drzewny	100	105	102	84	79	66	61	60	60
Spożywczy	100	102	98	86	79	72	70	66	64
Odzieżowy	100	106	99	90	85	79	74	72	71
Budowlany	100	114	111	105	86	73	67	67	65
Poligraficzny	100	101	96	89	84	77	72	69	68

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 27. SZACUNEK PODZIAŁU ROBOTNIKÓW W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W POLSCE W 1933 R.

Gałęzie pracy	Przeciętny zarobek tygodn. w złotych	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych								
		poniżej 10	10–20	20–30	30–40	40–50	50–60	60–70	70–80	80 i więcej
Górnictwo	37,7	5,4	16,4	20,6	19,5	14,5	11,3	6,2	3,0	3,1
Hutnictwo	46,2	4,3	13,3	17,6	17,5	14,2	9,6	7,1	6,1	10,3
Przemysł przetwórczy:										
wielki i średni . .	27,4	11,8	28,3	26,6	15,3	8,1	4,2	2,3	1,3	2,1
drobny	22,8	21,9	30,6	23,6	11,7	5,8	2,8	1,5	0,8	1,3
Rzemiosło	18,4	32,9	35,2	16,9	7,5	3,6	1,7	0,9	0,5	0,8
Chałupnictwo . . .	14,0	44,7	37,7	10,6	3,6	1,7	0,7	0,4	0,2	0,4
Handel, ubezpieczenia, transport .	22,5	20,8	32,7	23,4	11,3	5,6	2,7	1,4	0,8	1,3
Inne[a]	40,9	3,9	13,2	20,1	19,8	14,4	8,7	6,3	5,2	8,4
Roboty publiczne .	14,1	47,2	37,1	6,7	3,7	2,9	1,0	0,4	0,5	0,5

a Elektrownie, wodociągi, warsztaty kolejowe i wytwórnie wojskowe.
Źródło: T. Czajkowski *Próba szacunkowego obliczenia skali zarobków robotniczych w Polsce*, Statystyka Pracy, Rocznik XIII, zesz. 4, 1934.

TABL. 28. ROBOTNICY (OPRÓCZ ROLNYCH) OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM[a] WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W POLSCE W 1934 R.
Stan w końcu roku

Województwa Płeć	Liczba robotników objętych badaniem w tys.	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych						Zarobek środkowy[b] złotych
		do 6	6–18	18–30	30–42	42–60	60 i więcej	
Polska	**1 270**	**11,0**	**42,4**	**23,1**	**11,5**	**8,0**	**4,0**	**16,8**
mężczyźni . .	785	6,0	31,5	26,8	16,8	12,4	6,5	23,3
kobiety . . .	485	19,2	60,1	17,0	2,8	0,8	0,1	10,4
Centralne . . .	595	7,7	40,3	29,1	12,6	7,0	3,3	18,7
mężczyźni . .	351	4,1	28,7	31,9	18,6	11,2	5,5	24,2
kobiety	244	12,8	57,0	24,9	4,1	1,1	0,1	12,2
Wschodnie . .	77	16,7	61,0	15,2	4,8	1,9	0,4	0,8
mężczyźni . .	49	10,1	58,1	21,4	6,9	2,8	0,7	3,7
kobiety	28	28,5	66,1	4,2	1,1	0,1	0,0	8,3
Zachodnie[c] . .	314	10,4	32,6	20,5	14,7	13,8	8,0	21,8
mężczyźni . .	208	3,6	18,4	24,3	21,2	20,5	12,0	31,9
kobiety . . .	106	23,9	60,8	13,0	1,9	0,4	0,0	9,9
Południowe . .	284	17,1	52,6	15,5	7,1	5,4	2,3	11,7
mężczyźni . .	177	11,3	45,3	20,9	10,7	8,1	3,7	16,1
kobiety	107	26,6	64,6	6,5	1,3	0,9	0,1	8,7

a Robotnicy objęci ubezpieczeniem emerytalnym w Z.U.S. (ob. tabl. 29 str. 255) oraz ubezpieczeni w kasach chorych górnośląskiej części woj. śląskiego. *b* Zarobek który połowa robotników przekroczyła, a którego połowa nie osiągnęła. *c* Liczby dla górnośląskiej części woj. śląskiego częściowo oparte na szacunku.

TABL. 29. ZAROBKI TYGODNIOWE ROBOTNIKÓW OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.[a] W POLSCE W 1934 R.

Województwa Grupy wieku	Ogółem: Liczba objętych badaniem ubezp. w końcu roku	Ogółem: Przec. zarobek policzalny do ubezp. w zł	Mężczyźni: Liczba objętych badaniem ubezp. w końcu roku	Mężczyźni: Przec. zarobek policzalny do ubezp. w zł	Kobiety: Liczba objętych badaniem ubezp. w końcu roku	Kobiety: Przec. zarobek policzalny do ubezp. w zł
Ogółem	**1 121 944**	**21,49**	**674 356**	**26,47**	**447 588**	**13,69**
	według województw					
Woj. centralne .	595 386	23,54	351 010	28,80	244 376	14,18
,, wschodnie .	76 941	14,95	49 069	17,70	27 872	9,80
,, zachodnie[b] .	142 083	20,77	83 555	26,97	58 528	11,78
,, południowe[c]	307 534	19,14	190 722	23,81	116 812	11,29
	według grup wieku					
10—14 lat	2 831	7,45	1 052	8,44	1 779	6,82
15—19 ,,	93 446	9,51	41 485	10,50	51 961	8,63
20—24 ,,	222 528	13,93	98 048	17,35	124 480	11,44
25—29 ,,	224 229	20,54	134 519	24,85	89 710	14,21
30—34 ,,	178 553	24,57	121 827	28,72	56 726	15,38
35—39 ,,	124 264	26,11	86 035	30,38	38 229	16,23
40—44 ,,	85 156	27,16	58 130	31,89	27 026	16,86
45—49 ,,	68 379	27,01	46 575	31,72	21 804	16,89
50—54 ,,	48 711	26,71	33 897	31,42	14 814	15,92
55—59 ,,	34 060	25,57	24 217	29,97	9 843	14,74
60—64 ,,	22 654	23,55	16 280	27,38	6 374	13,72
65—69 ,,	4 123	22,00	3 038	25,45	1 085	12,35
70 i więcej .	1 355	18,37	940	21,83	415	10,39
wiek nie znany	11 655	16,85	8 313	20,04	3 342	11,73

a Ubezpieczenie to nie obejmuje robotników rolnych oraz etatowych pracowników państwowych i samorządowych. *b* Bez woj. śląskiego. *c* Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 30. ROBOTNICY ZATRUDNIENI NA ROBOTACH PUBLICZNYCH FINANSOWANYCH PRZEZ FUNDUSZ PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI PŁACY DZIENNEJ W POLSCE W SIERPNIU 1935 R.

Rodzaje robót Kategorie robotników	Odsetek robotników, których płaca dzienna wynosiła złotych: poniżej 2	2 – 3	3 – 4	4 – 5	5 – 10	10 i więcej	Płaca środkowa[a] w zł
Ogółem	**17,4**	**33,0**	**28,1**	**14,4**	**6,7**	**0,4**	**3,0**
	według rodzaju robót						
Drogi wodne	6,8	40,5	30,1	19,5	3,0	0,1	3,1
Drogi bite	23,7	34,5	27,0	9,1	5,4	0,3	2,8
Melioracje	16,0	29,6	30,5	17,5	6,4	—	3,1
Kanalizacja	1,1	21,0	26,8	34,8	16,1	0,2	4,0
Nawierzchnie ulic . .	4,2	41,1	26,3	21,6	6,3	0,5	3,2
	według kategorii robotników						
Nie wykwalifikowani:							
dniówkowi	24,3	38,1	25,6	11,5	0,5	—	2,7
akordowi	11,6	34,9	33,1	16,2	4,2	—	3,1
Wykwalifikowani:							
dniówkowi	2,4	10,4	25,3	23,3	37,4	1,2	4,5
akordowi	1,8	14,3	35,7	20,2	24,6	3,4	3,9

a Płaca którą połowa robotników przekroczyła, a której połowa nie osiągnęła.

TABL. 31. WSKAŹNIKI SUM WYPŁACONYCH ROBOTNIKOM W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W LATACH 1929–1936

Rok 1928 = 100

Przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
			Wskaźniki wartości nominalnej					
Ogółem	**109**	**88**	**69**	**48**	**44**	**47**	**49**	**53**
Górnictwo[a]	125	108	97	64	53	51	48	47
Węglowe	127	110	102	69	55	52	49	48
Rud żelaza	98	68	40	10	14	18	24	36
,, cynku i ołowiu	107	103	53	19	21	24	22	24
Hutnictwo	110	94	73	42	48	52	55	61
Żelazne	110	91	72	41	48	55	60	66
Cynkowe i ołowiane	110	109	77	43	39	41	36	37
Przemysł przetwórczy	104	81	60	45	41	45	48	53
Mineralny	106	77	48	33	31	37	42	50
Metalowy i elektrotechniczny . . .	107	80	57	42	38	42	49	59
Chemiczny	112	105	77	60	56	60	61	66
Włókienniczy . .	96	70	61	49	48	53	57	60
Papierniczy . . .	108	101	74	65	61	65	67	72
Skórzany	90	82	59	55	54	60	62	64
Drzewny	101	83	50	36	34	38	40	45
Spożywczy . . .	107	95	70	54	43	45	44	47
Odzieżowy	112	89	66	46	49	56	52	52
Budowlany	111	70	41	18	13	16	18	22
Poligraficzny . . .	106	98	81	62	57	57	58	60
			Wskaźniki wartości realnej					
Ogółem	**107**	**93**	**80**	**62**	**62**	**71**	**76**	**87**
Górnictwo[a]	123	115	113	82	75	77	74	77
Węglowe	125	117	119	88	77	79	76	79
Rud żelaza	97	72	46	13	20	27	37	59
,, cynku i ołowiu	105	109	62	24	30	36	34	39
Hutnictwo	108	100	85	53	67	78	86	100
Żelazne	108	96	83	53	67	82	93	109
Cynkowe i ołowiane	108	116	90	55	54	62	57	61
Przemysł przetwórczy	103	86	70	57	58	68	75	87
Mineralny	104	82	56	42	44	56	65	83
Metalowy i elektrotechniczny . . .	106	84	66	54	53	64	76	97
Chemiczny	110	111	89	77	79	90	95	108
Włókienniczy . .	95	74	72	63	68	80	88	9
Papierniczy . . .	107	107	87	83	85	98	105	118
Skórzany	88	87	68	71	76	90	97	104
Drzewny	100	88	58	46	48	57	63	73
Spożywczy . . .	105	101	81	68	60	67	69	77
Odzieżowy	111	95	77	59	68	84	81	86
Budowlany	109	75	48	23	18	24	28	35
Poligraficzny . . .	105	104	94	80	79	86	91	99

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 32. WSKAŹNIKI NOMINALNYCH PŁAC ROBOTNICZYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928—1936

Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Kraje	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Polska	100	109	108	101	91	85	80	77	77
Anglia	100	100	100	98	96	95	96	97	100
Belgia[a]	.	100	108	101	92	90	86	82	88
Czechosłowacja(Praga)	100	103	105	106	106	105	103	102	102
Dania	100	100	102	102	102	102	103	104	105
Francja (Paryż) . . .	100	116	127	126	121	121	121	119	135
Holandia	100	104	106	104	97	93	91	87	.
Japonia	100	99	94	86	84	85	87	87	87
Niemcy	100	106	107	102	87	84	83	84	84
Stany Zjedn. Am. . .	100	102	102	98	86	85	101	104	107
Szwecja	100	102	106	105	104	100	100	102	104
Włochy	100	102	101	92	88	86	85	85	88

a Rok 1929 = 100.

Uwaga. Wskaźniki obliczono na podstawie stawek płac lub zarobków godzinnych.

Źródło: *Revue Internationale du Travail*, Genewa 1937.

TABL. 33. ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH UBEZPIECZONYCH W b. Z.U.P.U. W WARSZAWIE[a] W LATACH 1930 i 1933

Wykształcenie Rodzaje zakładów Gałęzie pracy	1930			1933		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	przeciętny zarobek miesięczny w zł					
Ogółem	**352**	**396**	**251**	**304**	**344**	**214**
według wykształcenia						
Początkowe	275	294	202	233	250	173
Średnie ogólne nie ukończone .	288	325	234	246	274	205
,, ,, ukończone	333	405	254	269	315	217
Zawodowe o poziomie niższym . .	332	358	281	282	310	229
,, ,, średnim . .	340	379	238	283	318	197
w tym: handlowe . . .	335	372	211	296	334	182
techniczne . . .	435	440	216	344	352	179
Wyższe nie ukończone	419	447	309	361	393	249
,, ukończone	627	686	371	517	580	284
w tym: handlowe	633	679	348	496	553	260
techniczne	.	850	.	.	707	.
według rodzaju zakładów						
Prywatne	387	434	264	350	398	236
Spółdzielcze	255	295	167	220	263	139
Społeczne	325	390	257	249	301	200
Państwowe[b]	325	365	239	266	294	195
Samorządowe miejskie[b]	290	324	210	225	255	164
według gałęzi pracy						
Rolnictwo	316	321	264	269	276	181
Przemysł	429	466	270	400	440	245
Handel towarowy	310	360	218	276	326	186
Handel pieniężny	381	436	270	346	408	238
Komunikacja i transport	313	347	258	261	281	224
Służba zdrowia	333	416	250	291	375	217
Szkolnictwo i wychowanie	306	352	265	241	268	216
Administracja państw. i samorząd.[b] .	302	321	235	244	258	188

a Województwa centralne oraz wileńskie, nowogródzkie i poleskie. *b* Bez pracowników etatowych.

Źródło: T. Bartnicki *Zarobki pracowników umysłowych*, Warszawa 1936.

TABL. 34. ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.[a] W POLSCE W 1934 R.

Województwa Grupy wieku	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Liczba ubezpieczonych w końcu roku	Przeciętny zarobek policzalny do ubezpieczenia w zł	Liczba ubezpieczonych w końcu roku	Przeciętny zarobek policzalny do ubezpieczenia w zł	Liczba ubezpieczonych w końcu roku	Przeciętny zarobek policzalny do ubezpieczenia w zł
Ogółem	**257 793**	**260,91**	**181 539**	**294,08**	**76 254**	**181,31**
według województw						
Woj. centralne . .	114 074	284,75	79 585	317,64	34 489	208,01
„ wschodnie .	21 775	181,82	16 280	197,28	5 495	134,82
„ zachodnie[b] .	69 071	269,26	48 642	314,05	20 429	162,60
„ południowe[c] .	52 873	228,86	37 032	256,58	15 841	163,03
według grup wieku						
15—19 lat	5 625	78,29	3 180	80,35	2 445	75,33
20—24 „	38 025	124,56	19 097	133,16	18 928	116,34
25—29 „	58 199	194,68	37 422	211,06	20 777	166,02
30—34 „	47 621	270,73	33 973	295,76	13 648	209,95
35—39 „	35 859	308,83	27 185	332,60	8 674	235,08
40—44 „	25 046	349,55	20 305	372,62	4 741	252,37
45—49 „	18 733	360,57	15 631	383,71	3 102	245,60
50—54 „	12 719	371,51	11 046	390,65	1 673	245,97
55—59 „	8 553	365,96	7 539	382,99	1 014	240,11
60—64 „	4 410	354,43	3 950	368,86	460	231,78
65 i więcej .	752	257,22	651	264,49	101	211,17
wiek nie znany	2 251	196,44	1 560	215,18	691	153,56

a Ubezpieczenie to nie obejmuje etatowych pracowników państwowych i samorządowych. *b* Bez Śląska Cieszyńskiego. *c* Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 35. PRACOWNICY UMYSŁOWI OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S. WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU MIESIĘCZNEGO W POLSCE W LATACH 1928—1934

Stan w końcu roku

Lata Wiek[a] Płeć	Liczba ubezpieczonych w tys.	Odsetek pracowników umysłowych, których zarobek miesięczny wynosił złotych						Zarobek środkowy[b] w zł
		poniżej 120	120—180	180—360	360—480	480—720	720 i więcej	
Ogółem 1928	225,1	10,5	16,8	40,3	11,9	11,4	9,1	260
1929	274,5	10,9	16,1	40,3	11,9	11,6	9,2	262
1930	247,2	10,2	13,8	38,1	12,9	13,4	11,6	299
1931	246,1	11,8	15,7	38,8	11,6	11,9	10,2	266
1932	239,5	14,3	18,3	38,4	10,7	10,5	7,8	240
1933	232,3	16,6	20,0	37,9	9,6	9,2	6,7	221
1934	257,8	24,9	20,5	33,3	8,5	8,3	4,5	198
24 i mniej lat	43,7	58,8	27,2	13,3	0,5	0,2	0,0	104
25—39 „	141,7	19,8	22,5	39,7	8,8	6,8	2,4	205
40 i więcej . .	70,2	13,9	12,0	32,7	13,0	16,7	11,7	306
Mężczyźni . .	181,5	20,3	18,1	34,0	10,3	11,0	6,3	225
24 i mniej lat	22,3	54,4	28,9	15,6	0,7	0,3	0,1	112
25—39 „	98,6	16,8	20,2	40,2	10,5	8,9	3,4	223
40 i więcej . .	59,1	12,9	10,5	30,8	13,6	18,6	13,6	333
Kobiety . . .	76,3	36,1	26,0	31,2	4,3	2,0	0,4	152
24 i mniej lat	21,4	63,3	25,5	10,9	0,2	0,1	0,0	97
25—39 „	43,1	26,7	27,7	38,6	4,9	1,9	0,2	170
40 i więcej . .	11,1	19,3	20,4	42,2	10,1	6,4	1,6	213

a Pominięto pracowników o nie podanym wieku. *b* Zarobek, który połowa pracowników przekroczyła, a którego połowa nie osiągnęła.

TABL. 36. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH

A. Administracja cywilna i nauczycielstwo

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów[a]	
		ogółem	w tym nauczyciele
I	3 000	1	—
II	2 000	13	—
III	1 500	39	—
IV	1 000	723	566
V	700	1 055	304
VI	450	5 902	3 188
VII	335	13 439	8 498
VIII	260	21 576	13 591
IX	210	43 657	32 519
X	160	32 472	14 369
XI	130	21 227	10 363
XII	100	5 153	1

B. Sędziowie i prokuratorzy

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów[b]
I	1 100	189
II	800	484
III	575	1 346
IV	425	1 571

C. Policja państwowa

Stopnie	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
Inspektor . . .	700	27
Nadkomisarz .	430	150
Komisarz . . .	335	377
Podkomisarz . .	270	153
Aspirant	240	119
Starszy przodown.	200	1 507
Przodownik . .	180	4 423
Starszy posterunk.	160	11 006
Posterunkowy .	150	11 006

D. Wojskowi zawodowi

Stopnie	Uposażenie zasadnicze dla samotnych (w złotych)	Uposażenie zasadnicze dla utrzymujących rodzinę (w złotych)
Marszałek .	3 000	
Generał broni	2 000	
Generał dyw.	1 500	
Generał bryg.	1 000	
Pułkownik .	632	713
Podpułkownik	524	580
Major . . .	435	490
Kapitan . .	345	400
Porucznik .	265	324
Podporucznik	206	266
Chorąży . .	230	300
Starszy sierż.	194	264
Sierżant . .	171	241
Plutonowy .	151	201
Kapral . . .	137	167

E. Polskie Koleje Państwowe

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	7
2	700	46
3	550	105
4	450	340
5	390	442
6	335	882
7	295	2 242
8	260	5 292
9	225	8 985
10	200	13 612
11	175	22 607
12	150	45 919
13	125	31 681
14	100	7 726

F. Polska Poczta, Telegraf i Telefon

Grupa uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	5
2	700	33
3	450	115
4	350	661
5	280	1 383
6	240	2 330
7	205	4 100
8	175	8 154
9	145	10 000
10	120	3 135
11	100	1 267

a Urzędnicy i niżsi funkcjonariusze administracji ogólnej oraz nauczyciele i funkcjonariusze straży więziennej. *b* Sądownictwo powszechne i administracyjne.

Uwaga. Liczby etatów podano na podstawie preliminarza budżetowego na rok 1937/38 (dla przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe – preliminarz na rok 1937) przy czym nie uwzględniono etatów, dla których w preliminarzu budżetowym nie oznaczono grupy uposażenia.

(dok. str. 260)

TABL. 36. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH (dok.)

DODATKI FUNKCYJNE I SŁUŻBOWE

Do niektórych stanowisk w służbie państwowej przywiązane są dodatki funkcyjne lub służbowe, zależne od faktycznie pełnionych czynności, niezależne od grupy uposażenia (stopnia):

W administracji ogólnej dodatki funkcyjne mieszczą się w granicach od zł 3 000 do zł 50, np. minister zł 2 000, wojewoda zł 1 500, dyrektor departamentu zł 600, naczelnik wydziału w ministerstwach zł 300, naczelnik wydziału w urzędach wojewódzkich zł 200, starosta zł 100, naczelnik więzienia III klasy zł 50.

W szkolnictwie – od zł 500 do zł 5, np. rektor uniwersytetu zł 500, dziekan wydziału uniwersytetu zł 250, wizytator szkół zł 150, dyrektor szkoły średniej zł 100 – 150, kierownik szkoły powszechnej zł 5 – 50.

W sądownictwie – od zł 2 000 do zł 50, np. pierwszy prezes Sądu Najwyższego zł 2 000, prezes Sądu Najwyższego zł 800, prokurator sądu apelacyjnego zł 600, prezes sądu okręgowego zł 400, sędzia–kierownik sądu grodzkiego zł 50 – 100.

W policji państwowej – od zł 800 do zł 40, np. nadinspektor zł 450, komisarz w służbie śledczej zł 210, w służbie zwykłej zł 165, przodownik w służbie śledczej zł 90, w służbie zwykłej zł 60, posterunkowy w służbie śledczej zł 60, w służbie zwykłej zł 40. Oficerowie otrzymują ryczałt na uzupełnienie umundurowania i dodatki służbowe na stanowiskach kierowniczych.

W wojsku – od zł 3000 do zł 75, np. inspektor armii zł 1 200, dowódca dywizji zł 700, dowódca pułku zł 350, dowódca baonu piechoty w pułku zł 155, dowódca kompanii w pułku zł 105, dowódca plutonu w pułku zł 75. Oprócz wymienionych dodatków istnieją innego rodzaju dodatki: jak np. aeronautyczny, na uzupełnienie wyekwipowania, przeciwgazowy, techniczny.

W przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" – od zł 600 do zł 25, np. dyrektor dyrekcji okręgowej zł 600, naczelnik samodzielnego biura zł 250, naczelnik wydziału w dyrekcji okręgowej zł 200, naczelnik warsztatów głównych II klasy zł 125, zawiadowca odcinka drogowego I klasy zł 50, zawiadowca odcinka drogowego III klasy zł 25.

W przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" – od zł 500 do zł 30, np. dyrektor dyrekcji zł 500, naczelnik wydziału, dyrektor urzędu zł 200, naczelnik urzędu I klasy zł 100, naczelnik urzędu IV i V klasy zł 30.

DODATKI LOKALNE

Wszystkim funkcjonariuszom państwowym przysługują dodatki lokalne w wysokości około 15% w Warszawie i około 10% (z wyjątkiem zawodowych wojskowych) na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Gdynia, Katowice, Chorzów, Tarnowskie Góry, Mysłowice, Cieszyn, Bielsko i Biała.

PODATEK SPECJALNY

Miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym lub służbowym wypłacane było dla pracowników publicznoprawnych bez żadnych potrąceń, dla pracowników prywatnoprawnych po potrąceniu podatku dochodowego oraz składek ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy.

Od dnia 1.XII 1935 r. uposażenia zostały obciążone podatkiem specjalnym: 1) dla pracowników publicznoprawnych uposażenia ponad zł 100 do zł 150 – 7%, do zł 200 – 9%, do zł 250 – 10%, do zł 500 – 11%, do zł 1 000 – 14%, do zł 2 000 – 17% i ponad zł 2 000 – 25%; 2) dla pracowników prywatnoprawnych uposażenia ponad zł 110 do zł 165 – 5½%, do zł 220 – 7% do zł 560 – 8%, do zł 2 350 – 10% i ponad zł 2 350 – 15%.

TABL. 37. PRZYCHODY (ŚRODKI DO ŻYCIA) RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE W 1935 R.[a]

Wyszczególnienie	Rodziny robotnicze: Ogółem	z zatrudnionymi bez bezrobotnych	z zatrudnionymi i bezrobotnymi	z bezrobotnymi bez zatrudnionych	bez osób zdolnych do pracy
Liczba rodzin zbadanych	300	155	55	71	19
Przeciętne przychody tygodniowe w złotych					
Na rodzinę	**24,7**	**28,7**	**30,1**	**14,8**	**14,5**
Na jednostkę konsumcyjną[b]	**8,6**	**10,9**	**7,9**	**4,7**	**10,6**
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na rodzinę w odsetkach					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
do 5 zł	4,0	1,9	1,8	7,1	15,8
5 — 10 „	11,0	9,7	3,6	12,7	36,8
10 — 15 „	19,0	13,6	10,9	38,0	15,8
15 — 20 „	14,7	10,3	16,4	23,9	10,5
20 — 30 „	20,0	20,6	30,9	14,1	5,3
30 — 40 „	15,0	22,6	12,8	1,4	10,5
40 — 50 „	9,3	11,6	12,7	2,8	5,3
ponad 50 „	7,0	9,7	10,9	—	—
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na jednostkę konsumcyjną[b] w odsetkach					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
do 2,50 zł	4,0	3,2	1,8	8,5	—
2,50 — 3,75 „	11,7	1,9	14,5	31,0	10,5
3,75 — 5,00 „	13,0	10,3	12,7	21,1	5,3
5,00 — 7,50 „	20,0	15,5	21,8	23,9	36,9
7,50 — 10,00 „	12,3	12,9	16,4	8,5	10,5
10,00 — 15,00 „	17,0	23,9	16,4	4,2	10,5
15,00 — 20,00 „	12,7	18,1	12,7	1,4	10,5
ponad 20,00 „	9,3	14,2	3,7	1,4	15,8
Przychody z poszczególnych źródeł w odsetkach ogółu przychodów					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Zarobki z pracy stałej: najemnej	66,8	85,5	63,8	7,9	4,1
samodzielnej	3,3	3,0	6,3	—	3,8
Zarobki dorywcze	8,0	2,1	8,5	33,0	3,2
Zasiłki dla bezrobotnych	2,2	—	1,2	13,7	—
Inne świadczenia ubezp. społ. i emerytury państw.	4,2	1,9	3,9	3,6	45,1
Pomoc społeczna	4,5	1,1	6,5	17,2	6,0
Pomoc rodziny i znajomych	3,2	1,2	2,5	6,6	24,7
Oszczędności i sprzedaż ruchomości	6,4	4,1	6,5	14,9	8,2
Posiadanie własnego mieszkania i podnajem	1,4	1,1	0,8	3,1	4,9

a Na podstawie ankiety przeprowadzonej w czterech robotniczych dzielnicach Warszawy (Wola, Ochota, Bródno i Pelcowizna, Czerniaków). *b* Ob. uwagę *a* na str. 262.

Źródło: L. Landau *Bezrobocie i stopa życiowa ludności dzielnic robotniczych Warszawy*, Warszawa 1936.

TABL. 38. BUDŻETY DOMOWE RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE W 1927 R.

Wyszczególnienie	Budżet typowy	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną			
		do 599 zł	600–899 zł	900–1 199 zł	1 200 zł i więcej
Liczba rodzin zbadanych	×	9	16	7	8
Rozchody w złotych					
Suma roczna na rodzinę czteroosobowa[a]	2 104	1 566	2 366	3 081	4 854
Przychody w odsetkach					
Przychody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Zarobki głowy rodziny	84,4	81,9	87,7	84,8	91,2
Zarobki członków rodziny	8,5	11,5	7,8	5,4	2,5
Pozostałe pozycje przychodów	7,1	6,6	4,5	9,8	6,3
Rozchody w odsetkach					
Rozchody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Żywność	63,8	68,6	64,6	60,3	50,1
Alkohol i tytoń	2,4	1,7	2,8	2,5	3,7
Komorne	6,4	7,8	5,6	4,6	5,6
Urządzenie mieszkania	1,9	1,1	2,0	2,5	4,4
Opał i światło	4,5	4,7	4,3	4,1	4,4
Higiena i zdrowie	1,5	1,2	1,3	1,8	2,4
Odzież, obuwie, bielizna	10,9	9,3	11,2	12,6	13,4
Kultura i oświata	3,6	1,7	3,5	5,8	7,2
Ubezpieczenia i podatki	3,0	2,6	3,1	2,2	5,7
Inne wydatki	1,3	0,8	1,4	1,6	3,0
Rozchód na majątek i długi	0,7	0,5	0,2	2,0	0,1
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną					
Chleb . . . *kg*	152,2	147,5	160,2	168,8	130,0
Bułki i ciasto . . . *kg*	11,3	7,8	11,6	19,4	29,3
Mąka . . . *kg*	20,9	18,8	25,4	22,5	26,6
Kasza i ryż . . . *kg*	8,0	6,3	10,8	6,8	11,8
Groch i fasola . . . *kg*	3,6	3,4	3,3	5,2	2,7
Ziemniaki . . . *kg*	190,6	181,5	201,4	219,0	176,0
Inne jarzyny . . . *kg*	51,3	42,6	49,2	71,4	106,3
Mleko . . . *l*	64,8	38,6	85,1	121,5	141,7
Masło . . . *kg*	2,0	1,4	2,2	3,2	5,1
Ser . . . *kg*	0,4	0,3	0,4	0,6	2,2
Śmietana . . . *l*	1,5	0,7	2,1	3,2	3,9
Jaja . . . szt.	38,9	14,9	50,9	74,4	182,0
Mięso, wędliny, ryby . . . *kg*	30,7	22,8	36,9	44,0	65,1
Tłuszcze (oprócz masła) . . . *kg*	9,5	7,7	10,0	14,2	15,6
Cukier i słodycze . . . *kg*	20,1	17,3	22,1	25,2	31,4
Owoce i przetwory owocowe . *kg*	4,0	2,1	5,1	7,6	12,7

a Głowa rodziny (1,00 jednostek konsumcyjnych), żona głowy rodziny (0,85 jednostek konsumcyjnych), dziecko w wieku 14–17 lat (0,80 jednostek konsumcyjnych) oraz dziecko w wieku 3–7 lat (0,50 jednostek konsumcyjnych), czyli razem cztery osoby=3,15 jednostkom konsumcyjnym.

TABL. 39. BUDŻETY DOMOWE RODZIN ROBOTNIKÓW BEZROBOTNYCH W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Wszystkie rodziny zbadane	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną		
		do 263 zł	264–359 zł	360 zł i więcej
Liczba rodzin zbadanych	80	34	24	22
Rozchody w złotych				
Suma roczna na rodzinę czteroosobową[a]	921	620	945	1 475
Przychody w odsetkach				
Przychody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Dochód z pracy i zajęć stałych	13,3	6,8	14,1	17,8
Dochód z pracy i zajęć ubocznych	23,3	22,9	23,5	23,9
Dochód za wykonanie usług osobistych	7,6	9,5	6,8	6,7
Świadczenia społeczne ustawowe	6,6	1,3	5,2	11,7
Świadczenia społeczne nieustawowe oraz pomoc społeczna	24,6	38,1	28,3	10,7
Inne przychody	24,6	21,4	22,1	29,2
Rozchody w odsetkach				
Rozchody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Żywność	75,0	82,6	76,0	67,6
Alkohol i tytoń	2,2	1,6	2,4	2,5
Komorne	2,7	0,6	1,3	5,7
Urządzenie mieszkania	0,2	0,2	0,1	0,3
Opał i światło	10,4	10,3	10,3	10,8
Higiena i zdrowie	2,3	1,4	2,3	3,1
Odzież, obuwie, bielizna	5,1	2,6	5,2	7,2
Kultura i oświata	0,9	0,4	1,0	1,2
Ubezpieczenia i podatki	0,1	0,0	0,1	0,2
Inne wydatki	1,1	0,3	1,3	1,4
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną				
Chleb . . . *kg*	115,6	98,8	124,8	135,6
Bułki i ciasto . . . *kg*	5,6	4,2	6,1	7,7
Mąka pszenna i żytnia . . . *kg*	15,5	10,9	15,6	24,4
Inna mąka, kasza, ryż . . . *kg*	12,4	11,2	14,3	14,2
Groch i fasola . . . *kg*	9,5	8,8	10,3	9,5
Ziemniaki . . . *kg*	243,8	205,3	264,2	291,2
Inne jarzyny . . . *kg*	25,9	18,2	28,8	36,8
Mleko . . . *l*	39,0	24,6	36,8	70,0
Masło . . . *kg*	0,7	0,3	0,7	1,4
Ser . . . *kg*	0,2	0,0	0,1	0,6
Śmietana . . . *l*	1,4	1,2	1,4	1,8
Jaja . . . szt.	20,0	8,9	20,0	44,4
Mięso, wędliny, ryby . . . *kg*	26,6	19,1	27,1	40,9
Tłuszcze (oprócz masła) . . . *kg*	8,3	6,0	9,0	11,9
Cukier i słodycze . . . *kg*	13,0	9,5	12,6	20,3
Owoce i przetwory owocowe . . . *kg*	0,1	0,0	0,3	1,0

a Ob. uwagę *a* na str. 262.

Źródło: A. Minkowska *Rodzina bezrobotna*, Warszawa 1935.

TABL. 40. BUDŻETY DOMOWE RODZIN PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Budżet typowy	Grupy według rocznej[a] sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną: do 1 439 zł	1 440–1 799 zł	1 800–2 999 zł	3 000 zł i więcej
Liczba rodzin zbadanych	×	8	11	33	19
Rozchody w złotych					
Suma roczna na rodzinę czteroosobową[b]	6 173	4 086	5 677	7 507	13 020
Przychody w odsetkach					
Przychody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Zarobki głowy rodziny	79,1	80,6	79,1	82,4	74,0
Zarobki członków rodziny	9,2	6,5	7,5	8,1	14,3
Pozostałe pozycje przychodów	11,7	12,9	13,4	9,5	11,7
Rozchody w odsetkach					
Rozchody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Żywność	30,4	36,5	31,0	31,4	21,6
Alkohol i tytoń	2,3	3,0	2,4	2,2	1,6
Komorne	13,0	11,5	16,2	12,8	13,7
Urządzenie mieszkania	4,0	2,9	1,6	3,6	6,8
Opał i światło	5,1	6,0	5,5	4,8	3,8
Higiena i zdrowie	3,3	3,2	2,4	3,7	3,4
Odzież, obuwie, bielizna	12,1	11,3	13,2	12,8	12,1
Kultura i oświata	5,5	3,6	5,6	5,8	7,8
Ubezpieczenia i podatki	8,6	7,2	6,9	8,9	10,5
Inne wydatki	10,3	7,8	8,6	10,4	14,1
Rozchód na majątek i długi	5,4	7,0	6,6	3,6	4,6
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną					
Chleb . . . kg	97,3	106,4	89,8	88,7	82,2
Bułki i ciasto . . . kg	28,6	22,9	28,3	33,7	43,4
Mąka . . . kg	25,6	26,2	29,8	24,1	21,1
Kasza i ryż . . . kg	12,6	13,1	9,8	12,6	13,0
Groch i fasola . . . kg	3,1	3,8	1,3	2,8	1,9
Ziemniaki . . . kg	202,3	246,0	173,4	147,4	142,7
Inne jarzyny . . . kg	55,8	47,3	50,8	67,2	77,4
Mleko . . . l	139,6	123,6	166,6	143,6	171,5
Masło . . . kg	13,2	10,6	9,2	16,1	22,7
Ser . . . kg	3,7	3,1	2,8	4,7	5,9
Śmietana . . . l	6,1	4,1	5,4	8,9	10,0
Jaja . . . szt.	242,7	196,0	268,8	308,0	294,9
Mięso, wędliny, ryby . . . kg	67,0	49,4	70,8	88,8	100,0
Tłuszcze (oprócz masła) . . . kg	11,4	11,6	13,0	10,9	8,8
Cukier i słodycze . . . kg	31,7	30,4	26,5	37,4	33,2
Owoce i przetwory owocowe . . . kg	18,9	9,3	10,1	30,5	48,1

a Roczne sumy wydatków oszacowano na podstawie danych z maja 1932 r.
b Ob. uwagę *a* na str. 262.

TABL. 41. BUDŻETY DOMOWE RODZIN NAUCZYCIELI SZKÓŁ POWSZECHNYCH W POLSCE W 1934 R.

Wyszczególnienie	Miasto	Wieś		
	Wszystkie rodziny zbadane	Wszystkie rodziny zbadane	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną	
			do 1 199 zł	1 200 zł i więcej
Liczba rodzin zbadanych	19	61	29	32
Rozchody w złotych				
Suma roczna na rodzinę czteroosobową[a]	4 228	4 143	3 268	5 112
Przychody w odsetkach				
Przychody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Zarobki głowy rodziny	74,8	70,8	82,5	62,3
Zarobki członków rodziny	5,8	14,7	2,8	22,7
Pozostałe pozycje przychodów	19,4	14,5	14,7	15,0
Rozchody w odsetkach				
Rozchody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Żywność	29,5	27,0	30,6	24,4
Alkohol i tytoń	1,5	2,7	3,4	2,2
Komorne	12,7	7,4	7,7	7,1
Urządzenie mieszkania	5,0	4,7	3,8	5,3
Opał i światło	4,9	4,7	4,8	4,6
Higiena i zdrowie	4,8	4,9	4,4	5,3
Odzież, obuwie, bielizna	16,2	16,2	16,0	16,3
Kultura i oświata	8,8	11,8	9,1	13,4
Ubezpieczenia i podatki	1,0	0,6	0,6	0,6
Inne wydatki	12,7	16,1	12,0	18,8
w tym usługi osobiste	5,3	7,0	4,7	8,6
Rozchód na majątek i długi	2,9	3,9	7,6	2,0
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną				
Chleb . . . *kg*	103,4	65,3	66,0	64,6
Bułki i ciasto . . . *kg*	21,9	11,2	8,5	14,0
Mąka . . . *kg*	30,3	65,8	69,2	62,3
Kasza i ryż . . . *kg*	7,5	11,3	9,4	13,4
Groch i fasola . . . *kg*	2,7	3,2	2,9	3,6
Ziemniaki . . . *kg*	128,8	174,0	174,9	173,0
Inne jarzyny . . . *kg*	67,6	71,3	69,0	73,8
Mleko . . . *l*	192,2	234,6	233,9	235,5
Masło . . . *kg*	15,5	11,5	9,5	13,7
Ser . . . *kg*	5,9	5,3	4,8	5,9
Śmietana . . . *l*	7,6	5,7	4,5	7,0
Jaja . . . szt.	312,1	356,9	326,8	389,0
Mięso, wędliny, ryby . . . *kg*	61,9	66,5	61,2	72,2
Tłuszcze (oprócz masła) . . . *kg*	10,8	14,4	14,2	14,7
Cukier i słodycze . . . *kg*	35,8	36,5	33,5	39,8
Owoce i przetwory owocowe . . . *kg*	43,4	36,2	30,0	42,9

a Ob. uwagę *a* na str. 262.

TABL. 42. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPLNA DZIENNYCH NORM SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ W POLSCE

Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną	Wartość odżywcza w gramach			Wartość cieplna w kaloriach		
	Białko	Tłuszcze	Węglowodany	Ogółem	z artykułów roślinnych	z artykułów zwierzęcych
Rodziny robotnicze (1927 r.)						
Budżet typowy	53	42	430	2 379	1 898	481
do 599 zł . . .	45	31	396	2 099	1 760	339
600— 899 ,, . . .	61	47	468	2 607	2 051	556
900—1 199 ,, . . .	70	68	503	2 992	2 201	791
1 200 i więcej ,, . . .	81	86	486	3 146	2 127	1 019
Rodziny robotników bezrobotnych (1932 r.)						
Rodziny zbadane	48	33	384	2 078	1 711	367
do 263 zł . . .	37	23	315	1 660	1 407	253
264—359 ,, . . .	50	34	409	2 209	1 832	377
360 i więcej ,, . . .	68	49	482	2 701	2 138	563
Rodziny pracowników umysłowych (1932 r.)						
Budżet typowy	76	90	380	2 714	1 627	1 087
do 1 439 zł . . .	65	78	359	2 468	1 549	919
1 440—1 799 ,, . . .	77	87	339	2 520	1 425	1 095
1 800—2 999 ,, . . .	90	105	426	3 094	1 816	1 278
3 000 i więcej ,, . . .	99	119	434	3 297	1 843	1 454
Rodziny nauczycieli szkół powszechnych (1934 r.)						
Rodziny zbadane: w miastach	85	106	444	3 152	1 867	1 285
na wsi .	94	112	478	3 393	2 016	1 377
do 1 199 zł . . .	90	102	469	3 243	1 973	1 270
1 200 i więcej ,, . . .	98	123	488	3 554	2 063	1 491
Normy żywnościowe w wojsku						
W formacjach liniowych . .	96	50	636	3 463	2 874	589
W szkołach	139	81	710	4 264	3 136	1 128

TABL. 43. STRUKTURA BUDŻETÓW RODZIN ROBOTNICZYCH I PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Liczba zbadanych budżetów	Rozchody: Ogółem	Żywność i używki	Komorne	Opał i oświetlenie	Odzież, obuwie itd.	Inne
			w odsetkach					
Rodziny robotnicze								
Polska[a] . .	1927	40	100,0	66,2	6,4	4,5	10,9	12,0
Belgia . . .	1928/29	116	100,0	58,2	9,1	4,9	15,4	12,4
Czechosłow.	1931/32	414	100,0	51,0	5,7	5,3	12,1	25,9
Holandia[b] .	1934/35	75	100,0	37,5	17,6	5,3	8,3	31,3
Niemcy . . .	1927/28	896	100,0	45,3	10,0	3,6	12,7	28,4
St. Zj. Am.[c] .	1934	.	100,0	33,6	25,1[d]	5,3	15,3	20,7
Szwecja . .	1932/33	610	100,0	35,8	13,5	4,0	13,0	33,7
Rodziny pracowników umysłowych								
Polska[a] . .	1932	71	100,0	32,7	13,0	5,1	12,1	37,1
Belgia . . .	1928/29	57	100,0	48,9	16,0	5,3	15,1	14,7
Czechosłow.	1931/32	379	100,0	35,3	7,9	4,3	14,3	38,2
Holandia[b] .	1934/35	109	100,0	22,4	13,1	3,8	8,6	52,1
Niemcy . . .	1927/28	498	100,0	33,2	12,0	3,7	13,9	37,2
St. Zj. Am.[c] .	1934	.	100,0	31,5	25,2[d]	4,7	18,9	19,7
Szwecja[e] . .	1932/33	90	100,0	24,4	14,3	3,7	12,2	45,4

a Budżet typowy w Warszawie. *b* Budżety w Amsterdamie. *c* Budżety w Kalifornii. *d* Łącznie z wydatkami na umeblowanie i utrzymywanie mieszkania. *e* Stan średni.

TABL. 44. STRAJKI W POLSCE W LATACH 1927 – 1936

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba strajków	616	769	494	312	357	504	631	946	1 165	2 040
Liczba zakładów objętych przez strajki	3838	5230	4036	1185	1154	6219	7 282	9 416	11631	22550
Strajkujący w tys.	235	354	217	48	107	314	343	369	450	662
Stracone robotniko-dni w tys.	2464	2781	1085	273	601	2101	3 829	2 356	2 008	3 919
Strajkujący w ważniejszych gałęziach pracy w tys.										
Rolnictwo	1	2	1	2	2	27	2	3	4	6
Górnictwo	13	45	20	12	29	80	71	10	18	17
Hutnictwo	4	7	1	0	4	18	3	6	1	2
Przemysł przetwórczy:										
mineralny	15	13	12	8	6	6	11	17	23	42
metalowy i elektrotech.	28	24	16	4	6	9	12	13	9	21
chemiczny	4	3	2	0	10	1	8	6	7	3
włókienniczy	116	203	16	6	23	44	130	63	125	172
drzewny	10	14	7	4	3	5	8	6	24	23
spożywczy	2	4	2	2	6	3	1	5	8	13
odzieżowy	7	11	9	2	4	11	20	24	31	39
budowlany	27	15	2	2	3	3	20	27	27	71
Strajki powszechne	—	4	116	3	—	88	41	179	161	219
Strajki według żądań										
Podwyżka płac:										
liczba strajków	391	481	260	101	92	95	225	273	394	850
strajkujący w tys.	182	206	47	9	14	24	56	54	69	116
Nieobniżanie płac:										
liczba strajków	5	20	22	30	76	107	74	109	90	91
strajkujący w tys.	0	7	3	6	18	93	112	25	19	9
Wypłata zaległych zarobk.:										
liczba strajków	74	82	76	76	118	205	165	227	259	266
strajkujący w tys.	12	11	13	9	27	43	31	22	26	26
Strajki manifestacyjne:										
liczba strajków	13	13	7	5	15	4	39	81	79	89
strajkujący w tys.	10	38	118	4	125	1	116	214	282	225
Strajki według wyników[a]										
Wygrane (całkowicie lub częściowo):										
liczba strajków	457	571	352	207	252	349	468	672	877	1 602
strajkujący w tys.	196	279	63	26	82	108	198	119	142	387
Przegrane:										
liczba strajków	146	178	132	96	95	134	102	173	191	258
strajkujący w tys.	29	37	32	18	24	80	25	30	24	28

a Uwzględniono strajki o wiadomych wynikach.

TABL. 45. OKUPACJE ZAKŁADÓW PRZY ZATARGACH PRACY W POLSCE W LATACH 1933 – 1936

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Liczba okupacji	137	193	390	952
Liczba zakładów okupowanych	137	193	390	1340
Strajkujący w zatargach okupacyjnych w tys.	45	23	45	139
Okupujący w tys.	37	17	32	120
Robotniko-dni okupacji w tys.	240	147	205	899

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936
Okupacje według wyników[a]				
Wygrane (całkowicie lub częściowo):				
liczba okupacji	108	149	326	795
strajkujący w tys.	31	19	38	116
Przegrane:				
liczba okupacji	22	29	51	118
strajkujący w tys.	12	3	4	15

a Uwzględniono okupacje o wiadomych wynikach.

TABL. 46. LOKAUTY W POLSCE W LATACH 1927–1936

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba lokautów . .	2	—	5	7	4	8	7	3	6	6
Liczba zakładów objętych przez lokauty .	6	—	29	39	34	9	13	44	6	6
Zlokautowani w tys.	0,9	—	3,2	2,7	2,1	1,2	2,5	2,4	1,1	0,6
Stracone robotniko-dni w tys.	27,9	—	79,3	58,2	44,8	41,1	29,9	46,4	78,1	10,9

TABL. 47. STRAJKI I LOKAUTY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1928, 1932–1936

Kraje	Strajkujący i zlokautowani						Stracone robotniko-dni					
	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1928	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach											
Polska .	354	315	346	371	451	663	2 781	2 143	3 859	2 402	2 086	3 930
Anglia . .	124	379	136	134	271	315	1 388	6 488	1 072	959	1 955	1 830
Belgia . .	77	163	39	37	80	655	2 254	581	664	2 441	621	.
Czechosłow.	99	99	36	37	37	57	1 728	1 256	289	240	435	765
Francja .	204	54	84	61	90	2330	6 377	.	.	.	.	.
Holandia .	17	32	15	6	13	8	638	1 773	534	114	262	92
Kanada .	17	23	26	46	33	35	224	255	318	575	284	277
Norwegia .	8	6	6	6	4	.	364	394	364	235	168	.
Rumunia .	11	19	12	11	16	.	110	104	57	156	361	.
St. Zj. Am.	357	243	812	1 467	1 117	788	31557	6 463	14819	19309	15456	13913
Szwajcaria	5	5	3	3	1	4	98	159	69	33	15	39
Szwecja . .	71	50	32	14	17	.	4 835	3 095	3 434	760	788	.
Węgry . .	10	5	10	13	17	21	131	33	126	92	111	233

TABL. 48. ZWIĄZKI ZAWODOWE W POLSCE W LATACH 1932–1935

Lata Centrale związkowe Grupy związków	Liczba		Członkowie		Dochody	Wydatki	Nakład czasopism związk. w tys. egz.
	związków	oddziałów	zarejestrowani	płacący składki			
			w tysiącach		w tys. złotych		
Ogółem 1932	287	7 777	913	658	17 129	17 067	14 110
1933	277	9 281	897	669	15 289	15 109	12 286
1934	279	7 724	945	706	18 242	15 800	12 388
1935	298	7 383	941	618	13 851	13 208	7 968
w tym:							
Zw. Stow. Zawodowych .	25	1 266	284	137	2 844	2 691	2 141
Zjedn. Zawod. Polskie .	14	1 582	150	121	3 976	3 714	806
Zw. Zw. Zawodowych .	24	833	148	142	1 034	968	1 224
Chrześc. Zjedn. Zawod. .	3	254	65	20	137	135	180
Unia Zw. Zaw. Pracowników Umysłowych . .	30	444	39	34	982	1 007	391
Centr. Zj. Klas. Zw. Zaw.	21	132	36	17	169	176	121
Zjedn. Zawod. „Praca” .	3	26	14	3	29	51	—
Związki zawod. robotn. niemieckich w Polsce .	6	82	13	14	321	331	145
Zj. Zaw. „Praca Polska”	14	88	10	5	29	27	—
Związki:							
robotnicze	147	3 910	648	377	4 305	3 918	2 976
prac. umysł. prywatnych	98	948	78	54	1 357	1 316	880
prac. umysł. państw. i samorządowych . .	53	2 525	215	187	8 189	7 974	4 112

Źródło: Dane Ministerstwa Opieki Społecznej.

TABL. 49. ROBOTNICY I PRACOWNICY UMYSŁOWI ZORGANIZOWANI W ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1932 I 1934

Stan w dn. 31.XII

Kraje	1932	1934	Kraje	1932	1934	Kraje	1932	1934
	w tysiącach			w tysiącach			w tysiącach	
Anglia . . .	4 439	4 570	Holandia .	779	719	Palestyna .	.	68
Argentyna .	250	260	Irlandia W.P.	154	195	Polska . .	913	945
Austria . .	645	430	Japonia . .	384	412	Rumunia .	28	44
Belgia . . .	959	951	Jugosławia	52	60	St. Zj. Am.	2 127	3 045
Chiny . .	.	289	Kanada . .	277	258	Szwajcaria	349	351
Czechosłow.	1 979	1 994	Luksemburg	19	17	Szwecja . .	719	760
Dania . . .	369	422	Łotwa . . .	34	42	Węgry . .	154	164
Finlandia .	23	30	Meksyk . .	2 000	2 600[a]	Włochy . .	4 033	4 698
Francja . .	1 340	1 352	Norwegia .	153	173	Z. S. R. R. .	17260	19320
Grecja . .	69	99	N. Zelandia	45	63	Zw. Płd. Afr.	24	25

a Stan w dn. 31.XII 1933.
Źródło: *L'Année Sociale 1935/36*, Genewa 1936.

TABL. 50. INSPEKCJA PRACY W POLSCE W LATACH 1928 – 1935

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Stan osobowy Inspekcji Pracy								
Inspektorzy okręgowi .	12	12	12	12	12	12	12	11
Inspektorzy obwodowi	56	68	66	62	62	58	57	58
Podinspektorzy:								
do spraw ogólnych . .	28	31	30	27	28	25	27	35
do spraw kobiet i młodocianych	8	9	8	7	7	6	6	8
Lekarze inspekcyjni . .	2	2	2	2	1	1	1	1
Zakłady i robotnicy w ewidencji Inspekcji Pracy w tysiącach								
Zakłady pracy	48,1	52,1	53,0	51,8	52,5	54,5	54,2	54,5
w tym w rolnictwie . .	19,6	19,8	20,4	20,2	20,5	20,4	20,3	20,1
Robotnicy	1319,9	1563,9	1425,9	1290,5	1222,6	1248,9	1304,4	1337,0
w tym w rolnictwie . .	416,8	453,6	445,4	438,1	435,8	431,9	428,3	419,0
Czynności Inspekcji Pracy w tysiącach								
Wizytacje i komisje . . .	15,0	17,3	19,6	19,5	21,9	22,2	22,0	22,2
Wizytowane zakłady . .	11,3	13,1	14,8	13,6	15,4	15,9	15,8	15,2
w tym w rolnictwie . .	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Robotnicy w wizytowanych zakładach . . .	641,0	803,7	739,7	634,8	599,6	653,9	698,8	705,4
w tym w rolnictwie . .	9,2	7,1	6,5	4,2	3,9	5,6	2,8	4,5
Stwierdzone:								
wykroczenia przeciw przepisom ochronnym	40,9	45,4	53,2	38,9	51,4	65,5	74,8	85,1
nieszczęśliwe wypadki przy pracy	36,8	47,7	40,4	33,6	24,3	26,1	45,7	48,1
Interwencje w sprawie:								
zatargów poszczególnych robotników	31,4	25,3	23,4	24,5	22,1	19,9	21,3	27,9
zatargów zbiorowych .	2,8	2,3	1,8	1,9	2,3	2,3	2,9	3,4
umów zbiorowych . .	0,6	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4
Sprawy w komisjach rozjemczych	5,4	4,3	4,4	6,2	8,3	8,3	9,7	10,0
Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne . . .	79,9	84,8	107,2	77,0	90,8	97,4	100,3	99,0

TABL. 51. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIA EMERYTALNE Z FUNDUSZÓW PUBLICZNYCH W POLSCE W LATACH 1933 i 1935

Wyszczególnienie	Liczba osób Stan w dn. 31.XII								Wydatki na zaopatrz.	
	1933				1935				1933	1935
	Ogółem	Emeryci	Wdowy	Sieroty	Ogółem	Emeryci	Wdowy	Sieroty	w milionach zł	
	w tysiącach									
Fundusze państwowe[a]	171,8[b]	97,8	46,8	25,8	192,7[b]	112,6	51,5	27,2	266,4	291,0
Skarb Śląski	1,4	0,7	0,3	0,4	1,8	1,0	0,4	0,4	3,9	4,5
Samorząd terytorialny	.	.	.	.	14,8	8,8	4,5	1,5	.	27,5
Ubezpieczenia społeczne[c]	276,5	185,8	49,3	40,2	337,7	231,3	54,9	50,2	113,6	143,1

a Fundusze Skarbu Państwa, Państwowego Zakładu Emerytalnego, przedsiębiorstw (P.K.P., Poczta, Telegraf i Telefon, Lasy Państwowe), monopolów państwowych (solnego, spirytusowego i tytoniowego). Wydatki na zaopatrzenia dotyczą zasadniczo lat budżetowych 1933/34 i 1935/36 (ob. wyjaśnienia do tabl. 5, dz. XXII, str. 340). *b* W tym osób pobierających zaopatrzenie wyjątkowe w 1933 r. — 1,4 tys., w 1935 r. — 1,4 tys., nie uwzględnionych w podziale na emerytów, wdowy i sieroty. *c* Sumy liczb osób pobierających renty z ubezpieczenia emerytalnego i wypadkowego oraz wydatki na świadczenia w tych ubezpieczeniach. Liczby rencistów z ubezpieczenia wypadkowego pochodzą z 1934 r. (ob. dział XVII tabl. 2 i 4, str. 291 i 293).

TABL. 52. DOCHODY I WYDATKI FUNDUSZU PRACY W LATACH 1933/34 – 1936/37

Dochody Wydatki	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[a]
	w milionach złotych			
Dochody	**88,3**	**109,2**	**152,9**	**161,7**
Obciążenie dochodów prywatnych	51,8	58,6	68,2	71,7
w tym pracowników i warsztatów pracy	51,1	57,6	67,2	70,7
Obciążenie spożycia	8,7	10,2	10,9	10,8
w tym: widowisk	2,9	3,2	3,4	3,4
mieszkań	1,2	2,3	2,6	2,2
cukru	1,4	1,5	1,6	1,7
żarówek	1,2	1,4	1,4	1,5
Dotacje Skarbu Państwa	19,2	30,0	31,9	—
Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia robotnik.[b]	—	—	27,7	31,4
Zaległe podatki uiszczone w naturze	0,9	2,9	3,1	0,9
Różne	7,7	7,5	11,1	46,9
Wydatki	**85,7**	**108,7**	**152,4**	**164,9**
Roboty publiczne	49,9	80,2	87,4	95,7
Zatrudnienie młodzieży	—	2,0	7,2	9,2
w tym na robotach publicznych	—	1,4	6,2	.
Pomoc doraźna[c]	32,1	19,7	20,3	15,8
Akcje specjalne	1,4	4,4	1,6	1,5
w tym: kulturalno-oświatowa	}	0,6	0,6	0,4
ogrody działkowe	0,7	1,0	0,4	0,4
przysposobienie zawodowe	}	—	0,2	0,6
zatrudnienie pracowników umysłowych	0,7	1,0	0,1	0,1
Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia robotnik.	—	—	26,5	31,3
Administracja	0,3	0,4	6,7	7,2
Koszty poboru opłat	1,2	1,5	1,8	1,5
Różne	0,8	0,5	0,9	2,7

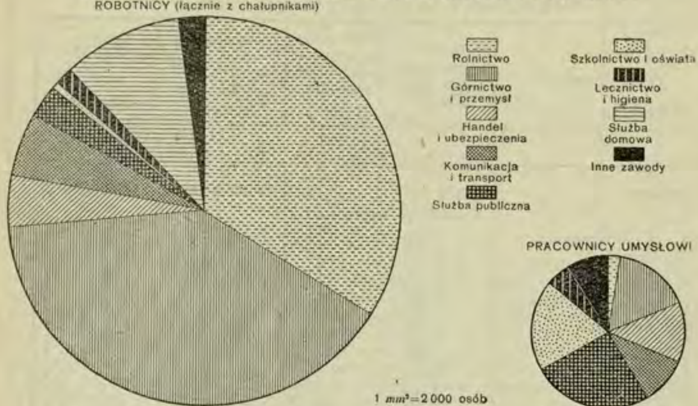
a Dane tymczasowe. *b* Wpływy rzeczywiste; w dziale XVII, tabl. 4, str. 293 podany jest przypis składek i dopłat Skarbu Państwa. *c* Szczegółowe zestawienie ob. dział XV, tabl. 10, str. 280.

TABL. 53. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU PRACY W ZAKRESIE ROBÓT PUBLICZNYCH W LATACH 1935/36 i 1936/37

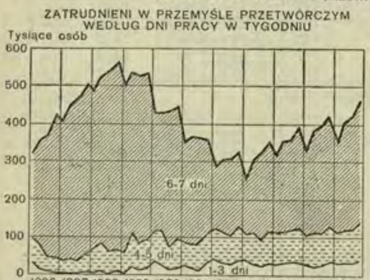
Województwa Rodzaje robót	Ogólna liczba osób, które pracowały[a]	Liczba przepracowanych robotniko-dni w tys.[a]	Wydatki na roboty publiczne			
			w tysiącach złotych		w odsetkach	
	1935/36			1936–1937[b]	1935–1936	1936–1937[b]
Ogółem	**100 915**[c]	**16 889**[d]	**87 350**	**95 664**[e]	***100,0***	***100,0***[e]
według województw						
M. st. Warszawa . .	5 096	1 204	8 061	7 474	*9,2*	*7,8*
Warszawskie	8 356	1 643	6 328	6 126	*7,2*	*6,4*
Łódzkie	9 166	1 532	14 691	14 759	*16,8*	*15,4*
Kieleckie	11 063	2 232	11 251	10 885	*12,9*	*11,4*
Lubelskie	3 863	466	2 430	2 708	*2,8*	*2,8*
Białostockie	4 031	630	2 736	2 266	*3,1*	*2,4*
Wileńskie	5 295	821	2 330	2 853	*2,7*	*3,0*
Nowogródzkie . . .	2 905	363	1 220	1 119	*1,4*	*1,2*
Poleskie	4 016	627	1 154	1 697	*1,3*	*1,8*
Wołyńskie	2 805	356	2 210	2 058	*2,5*	*2,1*
Poznańskie	6 656	903	5 255	7 239	*6,0*	*7,6*
Pomorskie	5 972	1 171	4 499	6 954	*5,2*	*7,3*
Śląskie	5 666	1 180	10 272	9 856	*11,8*	*10,3*
Krakowskie	11 952	1 651	7 229	8 458	*8,3*	*8,8*
Lwowskie	7 290	1 120	4 193	6 663	*4,8*	*7,0*
Stanisławowskie . .	3 419	480	1 659	1 985	*1,9*	*2,1*
Tarnopolskie	3 359	510	1 832	1 365	*2,1*	*1,4*
według rodzajów robót						
Studia i projekty techniczne	.	.	1 222	763	*1,4*	*0,8*
Komunikacja . . .	60 195	9 159	38 155	19 922	*43,7*	*20,8*
koleje	2 073	472	1 330	1 649	*1,5*	*1,7*
drogi wodne .	7 733	1 396	5 840	1 789	*6,7*	*1,9*
drogi bite i mosty	50 389	7 291	30 985	16 484	*35,5*	*17,2*
Melioracje	12 560	2 497	9 835	9 356	*11,3*	*9,8*
Urządzenia międzymiastowe (elektryfikacja itp.)	353	77	543	245	*0,6*	*0,3*
Urządzenia miejskie .	24 366	4 249	28 081	53 421	*32,1*	*55,8*
w tym:						
kanalizacja i wodociągi	9 446	1 903	15 961	19 674	*18,3*	*20,6*
nawierzchnie ulic .	11 799	1 879	9 272	28 088	*10,6*	*29,4*
Budowle publiczne .	1 794	392	2 869	3 622	*3,3*	*3,8*
Budownictwo mieszkaniowe	.	250	5 257	5 024	*6,0*	*5,3*
Drobne roboty . . .	1 647	265	1 388	2 114	*1,6*	*2,2*

a Na robotach finansowanych przez Fundusz Pracy. *b* Dane tymczasowe. *c* Robotnicy i pracownicy umysłowi oprócz zatrudnionych przy pracach związanych ze studiami i projektami technicznymi oraz w budownictwie mieszkaniowym. *d* Ponadto pracownicy umysłowi, oprócz zatrudnionych przy pracach związanych ze studiami i projektami technicznymi oraz w budownictwie mieszkaniowym, przepracowali 385 tys. dniówek a junacy 2 365 tys. dniówek. *e* W podziale według województw nie wykazano sumy 1 199 tys. zł (1,2%), a w podziale według rodzajów robót – 1 197 tys. zł (1,2%).

LUDNOŚĆ NAJEMNA ZAWODOWO CZYNNA W POLSCE NA PODSTAWIE SPISU Z 1931 R.

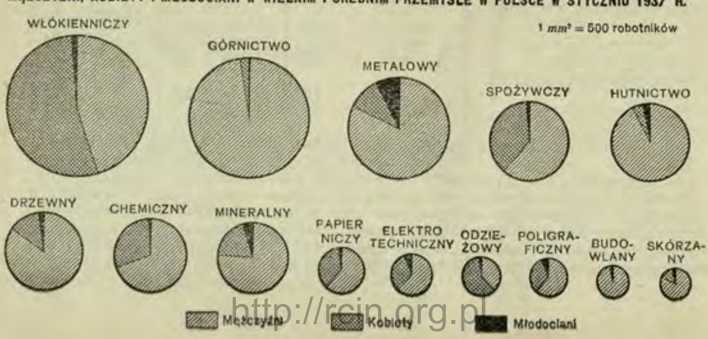

ROBOTNICY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE

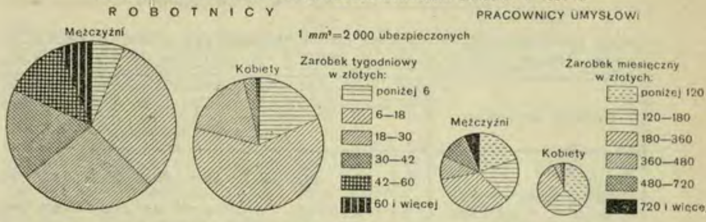

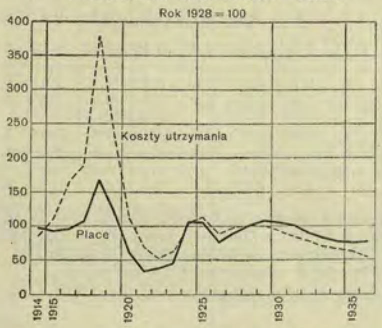
MĘŻCZYŹNI, KOBIETY I MŁODOCIANI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE W POLSCE W STYCZNIU 1937 R.

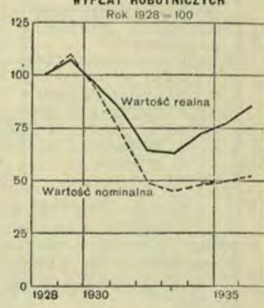
UBEZPIECZENI W Z.U.S. W POLSCE WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU W 1934 R.

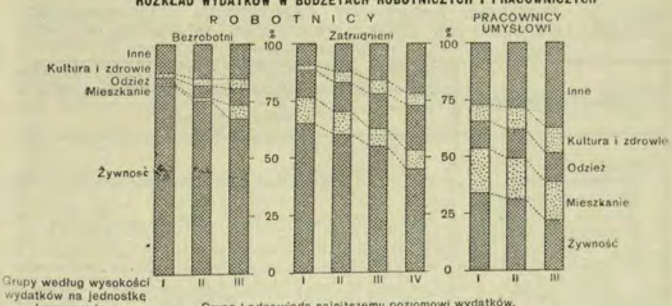
WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I STAWEK PŁAC ROBOTNICZYCH W ZŁOCIE

WSKAŹNIKI NOMINALNEJ I REALNEJ WARTOŚCI WYPŁAT ROBOTNICZYCH

ROZKŁAD WYDATKÓW W BUDŻETACH ROBOTNICZYCH I PRACOWNICZYCH

Grupa I odpowiada najniższemu poziomowi wydatków, grupa III lub IV najwyższemu poziomowi.

DZIAŁ XV. OPIEKA SPOŁECZNA

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ W POLSCE W LATACH 1929/30–1937/38

Rodzaje wydatków	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936[a]–1937	1937[a]–1938
	w milionach złotych								
Ogółem	**36,3**	**56,5**	**49,5**	**53,6**	**58,0**	**33,4**	**28,5**	**14,5**	**14,6**
Opieka nad:									
dziećmi i młodzieżą .	9,4	8,7	6,3	5,3	4,9	4,9	5,7	4,8	5,0
niezdolnymi do pracy	1,7	1,4	1,0	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
inwalidami wojennymi	4,8	5,1	3,8	3,6	3,0	3,9	3,8	4,6	4,2
ofiarami wojny i wypadków politycznych	1,9	1,5	0,8	0,6	0,5	1,0	0,4	0,4	0,4
weteranami powstań narodowych[b] . . .	0,13	0,13	0,11	0,08	0,07	0,06	0,14	0,18	0,22
poszkodowanymi przez wypadki żywiołowe	4,3	1,6	1,1	0,7	0,6	0,9	2,5	0,4	0,4
ruchem migracyjnym	3,2	3,7	2,6	1,3	0,9	0,6	0,5	0,8	0,8
bezrobotnymi i ich rodzinami	10,0	33,7	33,4	41,0	47,1	21,1	14,6	2,5	2,5
w kraju[c]	10,0	33,6	33,4	40,9	46,8	20,7	14,2	2,0	2,0
za granicą . . .	—	0,00	0,05	0,11	0,15	0,31	0,36	0,50	0,50
Różne[d]	0,9	0,7	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,5

a Budżet. *b* Od 1935/36 r. łącznie z opieką nad osobami zasłużonymi w walce o niepodległość. *c* Łącznie z dopłatą na rzecz Funduszu Pracy (Funduszu Bezrobocia). *d* Walka z nierządem, żebractwem, włóczęgostwem oraz opieką nad b. więźniami i ich rodzinami, popieranie samopomocy społecznej itp.

Uwaga. Wydatki Funduszu Pracy na opiekę społeczną ob. dział XIV, tabl. 52, str. 270.

TABL. 2. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I SKARBU ŚLĄSKIEGO NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ W POLSCE W LATACH 1928/29–1936/37

Wyszczególnienie	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[a]
	w milionach złotych								
Związki samorządu terytorialnego[b] . .	61,7	70,4	74,9	74,1	74,4	69,2[c]	56,9[c]	47,8	48,5
Gminy wiejskie .	5,5	7,4	8,3	10,5	9,5	7,2	5,9	4,9	5,3
Miasta	44,9	50,9	54,8	53,4	56,3	48,7[c]	37,9[c]	35,1	35,4
Powiatowe związki samorządowe . .	8,7	8,9	8,4	7,6	6,2	9,4[c]	9,1[c]	3,9	3,9
Wojewódzkie związki samorządowe . .	2,6	3,2	3,4	2,6	2,4	3,9	4,0	3,9	3,9
Skarb Śląski[d] . . .	12,0	16,8	14,9	15,0	11,5	7,9	9,7	10,7	11,0

a Preliminarze budżetowe. *b* Łącznie z wydatkami zakładów opiekuńczych. *c* Łącznie z opłatami na Fundusz Pracy. *d* Łącznie z wydatkami na zdrowotność, przy czym dla zakładów opiekuńczych uwzględnione są tylko dotacje.

Uwaga. Wydatki i dochody zakładów opiekuńczych związków samorządu terytorialnego ob. dział XXIV, tabl 36, str. 375.

TABL. 3. KOMISJE OPIEKI SPOŁECZNEJ I OPIEKUNOWIE SPOŁECZNI W POLSCE W 1936 R.

Wyszczególnienie	Polska[a]	M. st. Warszawa	Województwa centralne[b]	wschodnie	zachodnie[a]	południowe
Komisje opieki społecznej:						
wojewódzkie	15	—	5	4	2	4
powiatowe	215	—	69	38	43	67
gminne (wiejskie i miejskie)	3 095	1	1 302	421	438	932
Opiekunowie społeczni .	19 807	317	5 515	2 777	3 504	7 694

a Bez woj. śląskiego, gdzie rozporządzenie o opiekunach i komisjach opieki społecznej nie obowiązuje. *b* Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Zmniejszenie liczby opiekunów i komisyj w 1936 r. w porównaniu z liczbami ogłoszonymi w Roczniku 1936 za 1932 r. jest spowodowane nieprzejawianiem działalności tych instytucji w niektórych miejscowościach.

TABL. 4. STOWARZYSZENIA OPIEKUŃCZE W POLSCE[a] W LATACH 1932 i 1934

Stan w dn. 31.III

Rodzaje instytucyj	1932[b]	1934 Polska[b]	M. st. Warszawa	Województwa centralne[c]	wschodnie	zachodnie[b]	południowe
Liczba instytucji							
Ogółem	1 271	1 145	99	495	275	59	217
Stowarzyszenia opiekujące się:							
dziećmi i młodzieżą .	317	262	44	59	48	11	100
dorosłymi i rodzinami	312	319	38	127	54	40	60
o celach specjalnych .	642	564	17	309	173	8	57
Członkowie[d] w tysiącach							
Ogółem	210,8	210,2	34,0	83,0	48,0	4,7	40,5
W stowarzyszeniach opiekujących się:							
dziećmi i młodzieżą	51,0	50,1	12,6	10,0	6,2	1,4	19,9
dorosłymi i rodzinami	49,9	48,5	7,7	18,5	8,2	2,9	11,2
o celach specjalnych .	109,9	111,6	13,7	54,5	33,6	0,4	9,4

a Stowarzyszenia o celach wyłącznie opiekuńczych. *b* Bez woj. śląskiego. *c* Bez m. st. Warszawy. *d* W 1932 r. liczba członków tylko dla 1064 stowarzyszeń.

TABL. 5. FUNDACJE OPIEKUŃCZE I LECZNICZE W POLSCE W LATACH 1936 i 1937

Stan w dn. 1.I

Rodzaje fundacyj	1936	1937 Polska	M. st. Warszawa	Województwa centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogółem	**1 586**	**1 554**	**48**	**214**	**19**	**495**	**778**
Opiekuńcze	1 470	1 447	38	184	17	471	737
Opiekuńczo-lecznicze .	36	30	2	10	—	8	10
Lecznicze	80	77	8	20	2	16	31

a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Wartość majątku fundacyj w dn. 1.I 1936 r. wynosiła około 200 milionów zł.

TABL. 6. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DOROSŁYCH W POLSCE W 1935 R.
Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Polska	M. st. Warszawa	Województwa centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
			Zakłady			
Ogółem	**1 517**	**31**	**261**	**48**	**1 064**	**113**
Schroniska	1 466[b]	24	245	44	1 053[b]	100
Zakłady specjalne	51	7	16	4	11	13
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny[c]	1 029	5	91	9	884	40
Organizacje społeczne	110	18	38	22	18	14
Fundacje	155	4	73	—	40	38
Zgromadzenia zakonne[d]	32	1	11	1	12	7
Związki wyznaniowe	105	1	46	14	32	12
Osoby prywatne	8	1	1	1	4	1
Właściciel nie podany[d]	78	1	1	1	74	1
			Pensjonariusze			
Ogółem	**30 522**	**3 408**	**7 255**	**1 884**	**13 351**	**4 624**
mężczyźni	9 168	867	1 931	451	4 826	1 093
kobiety	21 354	2 541	5 324	1 433	8 525	3 531
W schroniskach	26 681[b]	2 560	6 214	1 757	12 323[b]	3 827
W zakładach specjalnych	3 841	848	1 041	127	1 028	797
ociemniali i głuchoniemi	131	19	28	21	63	—
nieuleczalnie chorzy	1 522	430	318	55	160	559
upośledzeni umysłowo	250	—	136	—	49	65
w domach ochrony kobiet	378	—	95	—	123	160
w domach pracy dobrowolnej	951	399	251	51	237	13
w domach pracy przymus.	609	—	213	—	396	—
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny[c]	15 899[b]	1 444	3 028	191	9 649[b]	1 587
Organizacje społeczne	5 566	1 261	1 516	1 185	434	1 170
Fundacje	3 554	430	1 394	—	570	1 160
Zgromadzenia zakonne[d]	2 029	8	365	118	1 197	341
Związki wyznaniowe	2 390	198	932	351	557	352
Osoby prywatne	94	27	9	16	35	7
Właściciel nie podany[d]	990	40	11	23	909	7
Źródła opłaty						
Skarb Państwa	123	11	94	11	5	2
Samorząd terytorialny[c]	12 736	1 898	3 421	898	4 712	1 807
Organizacje społeczne	2 048	712	559	355	39	383
Fundacje	1 597	15	712	—	172	698
Zgromadzenia zakonne	424	—	163	6	163	92
Związki wyznaniowe	1 250	91	562	230	85	282
Osoby prywatne	2 274	396	463	69	935	411
Źródło opłaty nie podane	4 970[e]	285	1 281	315	2 140[e]	949
Wiek						
poniżej 30 lat	2 463	281	477	57	1 213	435
30—39 „	1 729	293	393	58	734	251
40—49 „	1 566	240	416	57	572	281
50—59 „	2 483	369	728	91	866	429
60 i więcej lat	14 922	2 089	4 816	1 549	4 060	2 408
wiek nie podany	2 259[e]	136	425	72	806[e]	820

a Bez m. st. Warszawy. *b* W tym 800 przytułków-schronisk w gminach wiejskich woj. poznańskiego o liczbie 5100 pensjonariuszów. *c* Łącznie z zakładami utrzymywanymi przez Skarb Śląski. *d* Część zakładów zgromadzeń zakonnych w woj. zachodnich podano w grupie „Właściciel nie podany" z powodu braku odpowiednich zapisów w materiale. *e* Ponadto brak danych dla 5100 pensjonariuszów w przytułkach-schroniskach gmin wiejskich woj. poznańskiego.

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W POLSCE W 1935 R.
Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Polska	M.st. Warszawa	Województwa centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
			Zakłady			
Ogółem	**910**	**83**	**247**	**127**	**121**	**332**
Żłobki[b]	44	5	11	4	15	9
Schroniska i bursy	807	70	213	119	92	313
Zakłady specjalne	59	8	23	4	14	10
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny[c]	103	5	52	16	19	11
Organizacje społeczne	518	66	123	85	33	211
Fundacje	71	6	14	1	15	35
Zgromadzenia zakonne	137	3	30	20	20	64
Związki wyznaniowe	47	3	20	2	15	7
Osoby prywatne	11	—	5	1	3	2
Właściciel nie podany	23	—	3	2	16	2
			Wychowankowie			
Ogółem	**42 982**	**6 194**	**12 889**	**5 721**	**5 375**	**12 803**
chłopcy	22 465	2 940	5 920	2 974	2 984	7 647
dziewczęta	20 517	3 254	6 969	2 747	2 391	5 156
W żłobkach	2 939	1 306	478	183	435	537
W schroniskach i bursach	36 082	4 266	10 911	5 360	3 695	11 850
W zakładach specjalnych	3 961	622	1 500	178	1 245	416
ociemniali i głuchoniemi	684	21	141	33	280	209
wątli i słabowici	360	36	281	43	—	—
upośledzeni umysłowo	581	69	440	—	72	—
kalecy i epileptycy	79	—	29	—	50	—
trudni do prowadzenia	2 111	403	579	102	843	184
w pogotowiach opiekuńczych	146	93	30	—	—	23
Właściciele zakładów						
Samorząd terytorialny[c]	7 347	599	3 115	1 104	1 368	1 161
Organizacje społeczne	20 669	3 822	6 028	3 021	1 027	6 771
Fundacje	5 022	1 428	788	2	703	2 101
Zgromadzenia zakonne	6 793	128	1 919	1 497	875	2 374
Związki wyznaniowe	1 434	217	529	38	424	226
Osoby prywatne	454	—	313	20	42	79
Właściciel nie podany	1 263	—	197	39	936	91
Źródła opłaty						
Skarb Państwa	1 836	726	461	17	532	100
Samorząd terytorialny[c]	14 701	2 180	5 856	2 327	1 927	2 411
gminy wiejskie	920	29	472	231	170	18
miasta	10 062	1 592	4 211	1 155	894	2 210
powiatowe związki	1 649	80	783	522	118	146
wojewódzkie związki	2 070	479	390	419	745	37
Organizacje społeczne	6 367	930	1 906	682	245	2 604
Fundacje	2 777	1 061	350	2	148	1 216
Zgromadzenia zakonne	1 700	44	334	83	172	1 067
Związki wyznaniowe	650	47	287	21	101	194
Osoby prywatne	6 772	749	942	582	596	3 903
Źródło opłaty nie podane	8 179	457	2 753	2 007	1 654	1 308

a Bez m. st. Warszawy. *b* W tym 6 domów matki i dziecka. *c* Łącznie z zakładami utrzymywanymi przez Skarb Śląski. (dok. str. 278)

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W POLSCE W 1935 R. (dok.)

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Polska	M. st. Warszawa	Województwa centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Wiek						
poniżej 1 roku	1 582	837	212	44	212	277
1— 3 lat	1 500	215	509	221	207	348
4— 7 „	4 136	302	1 737	706	455	936
8—14 „	16 292	1 971	5 393	2 076	1 773	5 079
15—18 „	9 267	1 397	2 284	1 089	887	3 610
19—21 „	3 423	831	551	418	321	1 302
22 i więcej lat	1 267	501	262	85	76	343
wiek nie podany	5 515	140	1 941	1 082	1 444	908
Szkolenie i nauczanie wychowanków[b]	40 043	4 888	12 411	5 538	1 940	12 266
w przedszkolach	3 054	91	1 341	609	386	627
„ szkołach powszechnych	16 389	2 110	5 855	2 039	1 720	4 665
„ „ średnich ogólnokształcących	4 181	310	452	466	237	2 716
„ „ i na kursach zawodowych	4 956	1 285	1 256	666	457	1 292
„ „ innego typu	1 233	481	144	96	26	486
w „terminie"	2 014	179	441	230	223	941
nie uczący się	2 553	351	733	336	516	617
szkolenie nie podane	5 663	81	2 189	1 096	1 375	922
Stan rodzinny						
dzieci mające rodziców	8 508	1 097	1 567	1 022	1 135	3 687
dzieci mające matkę (ojciec nie znany)	5 444	808	1 904	370	861	1 501
półsieroty bez matki	3 142	442	992	364	335	1 009
półsieroty bez ojca	8 413	1 315	2 375	1 163	702	2 858
sieroty	8 556	1 237	3 086	1 011	703	2 519
stan rodzinny nie podany[c]	8 919	1 295	2 965	1 791	1 639	1 229
Zawód rodziców						
rolnicy i robotnicy rolni	5 068	306	890	862	414	2 596
rzemieślnicy	3 769	747	911	399	347	1 365
robotnicy (oprócz rolnych)	5 796	711	1 752	421	969	1 943
pracownicy umysłowi	3 474	751	389	320	300	1 714
służba domowa	5 501	887	1 592	468	903	1 651
inne zawody	3 121	495	575	388	322	1 341
zawód rodziców niewiadomy[c]	16 253	2 297	6 780	2 863	2 120	2 193

a Bez m. st. Warszawy. *b* Dane dotyczą dzieci i młodzieży ze schronisk, burs i zakładów specjalnych. *c* W przeważającej liczbie dzieci niewiadomego pochodzenia.

TABL. 8. LETNIE KOLONIE I PÓŁKOLONIE DZIECIĘCE W POLSCE W LATACH 1930, 1932, 1934 i 1935

Wyszczególnienie	1930[a]	1932[a]	1934[a]	1935					
				Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
						centralne[b]	wschodnie	zachodnie	południowe
Dzieci objęte akcją w tys.	129,4	138,0	179,3	237,3	41,2	72,3	27,2	40,5	56,1
w tym dzieci rodziców bezrobotnych	.	.	.	82,2	3,4	37,0	8,7	13,5	19,6
Liczba kolonii . . .	1 016	1 013	1 428	1 648	240	284	119	602	403
Dzieci na koloniach w tys.	85,3	80,4	101,9	126,7	23,3	40,9	12,1	28,3	22,1
wypoczynkowych .	74,9	69,5	93,4	118,8	22,9	38,0	11,7	25,6	20,6
leczniczych . . .	10,4	10,9	8,5	7,9	0,4	2,9	0,4	2,7	1,5
Liczba półkolonii . .	145	234	553	918	29	127	174	77	511
Dzieci na półkoloniach w tys. . . .	44,1	57,6	77,4	110,6	17,9	31,4	15,1	12,2	34,0
Sumy wydatkowane na kolonie i półkolonie w tys. zł . . .	11448	5 569	5491[c]	6670[d]	1 722	1925	560	1 410	1 053
Skarb Państwa . .	1 374	780	749	984	230	279	151	202	142
Związki samorządu terytorialnego . .	1 145	835	500	1 061	228	257	71	422	83
Fundusz Pracy . .	—	—	592	665	54	476	23	65	47
Subsydia społeczne	6 067	3508 (łącznie)	2 143	2 082	536	537	200	388	421
Opłaty rodziców .	2 404		1 243	1 649	642	331	130	226	320
Ubezpieczalnie społeczne	458	446	264	140	32	45	5	18	40

a Bez woj. śląskiego. *b* Bez m. st. Warszawy. *c* W 1934 niedobór wynosił 20 tys. zł. *d* W 1935 niedobór wynosił 216 tys. zł. Brak podziału dla 89 tys. zł z woj. śląskiego (woj. zachodnie).

Uwaga. W 1935 r. organizowało akcję kolonijną 1123 instytucji.

TABL. 9. PRZYFABRYCZNE INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA[a] W POLSCE W LATACH 1932, 1934, 1936 i 1937

Stan w dn. 1.I

Rodzaje instytucyj	1932	1934	1936	1937				
				Polska	Województwa			
					centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Fabryki wykonywujące opiekę	74	75	121	159[b]	112	7	21	19
państwowe	40	37	35	34	17	3	9	5
prywatne	34	38	86	125	95	4	12	14
Kobiety zatrudnione w fabrykach	20 799	20 279	51 616	68 707	57 717	1 166	5 011	4 813
Żłobki	34	35	32	30	17	—	8	5
Dzieci w żłobkach . .	525	577	618	478	263	—	153	62
Stacje lotne[c]	60	56	97	138	99	7	16	16
Dzieci pod opieką stacyj	3 430	3 380	4 239	6 445	3 444	479	741	1 781

a Istniejące na zasadzie ustawodawstwa pracy. *b* Fabryk obowiązanych do wykonywania przepisów o ochronie macierzyństwa (art. 15 ust. z 2.VII 1924 w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet) było w dniu 1.I 1937 – 266, w tym państwowych 38. *c* Odpowiada liczbie fabryk wykonywujących opiekę stacyjną.

TABL. 10. POMOC DORAŹNA FUNDUSZU PRACY DLA BEZROBOTNYCH W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Wyszczególnienie	1934/35	1935/36					
		Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
				centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba rodzin objętych akcją pomocy doraźnej							
Czerwiec	157 465	107 195	10 262	10 850	452	72 137	13 494
Wrzesień	143 053	76 925	5 974	7 635	945	55 554	6 817
Grudzień	244 312	209 839	3 581	79 053	4 636	99 870	22 699
Marzec	259 950	260 360	8 654	82 283	9 516	126 215	33 692
Wartość udzielonych świadczeń w tys. złotych							
Ogółem	**31 366**	**20 298**	**1 841**	**5 539**	**626**	**9 974**	**2 219**
Z kredytów Biura Głównego Funduszu Pracy	19 247	14 690	1 517	5 204	500	6 267	1 168
w gotówce	13 363	12 319	1 279	4 271	478	5 427	830
w naturze	5 884	2 371	238	933	22	840	338
Z dochodów biur wojewódzkich Funduszu Pracy	12 119	4 620	181	274	180	3 060	925
z dochodów własnych	11 702	4 408	181	214	177	3 010	826
świadczenia w naturze za zaległe podatki	417	212	—	60	3	50	99
Ilość niektórych artykułów wydanych jako świadczenia w naturze							
Mąka . . . t	43 171	20 668	2 013	6 477	70	10 081	2 027
Chleb (pieczywo) . „	5 107	7 290	1 575	478	96	4 946	195
Sól . . . „	665	187	—	152	7	15	13
Cukier . . . „	677	431	49	157	15	172	38
Mieszanka cukrowo-kawowa . . . „	1 256	987	129	429	12	336	81
Zboże i kasze . . „	929	896	—	435	55	210	196
Mięso, słonina, tłuszcze, wędliny . . „	309	444	—	299	12	126	7
Ziemniaki . . . „	59 012	36 036	532	4 943	942	26 583	3 036
Mleko . . . l	79 404	125 310	—	7 480	—	106 562	11 268
Węgiel . . . t	66 375	62 945	683	20 705	24	36 131	5 402
Drzewo . . . m^3	62 515	24 104	—	1 595	5 159	13 634	3 716
Torf . . . t	—	2 426	—	2 426	—	—	—
Nafta . . . l	8 559	1 418	—	848	—	570	—
Mydło . . . t	41	71	—	60	1	9	1

a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Sumy wartości świadczeń dla poszczególnych województw nie bilansują się wskutek braku podziału dla niewielkich sum wydatkowanych za pośrednictwem instytucji działających na terenie całego Państwa. Ponadto różnice pomiędzy sumami ogółem a ich częściami składowymi wynikają ze zwiększenia lub zmniejszenia remanentów towarowych.

TABL. 11. UCZESTNICY OCHOTNICZYCH DRUŻYN ROBOCZYCH FUNDUSZU PRACY W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 15.IX

Płeć Wiek Wykształcenie	Ogółem	Pochodzenie młodzieży		
		Z miast	Ze wsi	Nie podane
Ogółem uczestnicy zbadani	**10 105**	**5 065**	**4 935**	**105**
Mężczyźni	9 358	4 552	4 709	97
Kobiety	747	513	226	8
Wiek				
poniżej 17 lat	1 928	973	944	11
od 17—20 ,,	5 836	2 902	2 891	43
,, 21—24 ,,	1 594	801	776	17
powyżej 24 ,,	693	380	309	4
wiek nie podany	54	9	15	30
Wykształcenie				
Analfabeci	298	88	205	5
Szkoła:				
powszechna nie ukończona	5 376	2 514	2 850	12
,, ukończona	2 926	1 502	1 413	11
średnia[a]	468	315	147	6
zawodowa[a]	866	622	232	12
Wykształcenie inne i nie podane	469	112	293	64

a Ukończona lub nie ukończona.

Uwaga. We wrześniu 1936 r. (stan 10 667 uczestników) Ochotnicze Drużyny Robocze Funduszu Pracy zostały przemianowane na Junackie Hufce Pracy i podporządkowane Min. Spraw Wojskowych.

TABL. 12. ZAOPATRZENIA WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH I BYŁYCH SKAZAŃCÓW POLITYCZNYCH W POLSCE

A. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa w latach 1931/32—1937/38

Wyszczególnienie	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[a]	1937–1938[a]
	w tysiącach złotych						
Ogółem	**2 624**	**3 040**	**3 302**	**3 535**	**3 584**	**4 300**	**4 680**
Pensje weteranów powstań narodowych	1 499	1 291	1 174	921	871	900	750
Zaopatrzenia byłych skazańców politycznych	1 125	1 749	2 128	2 614	2 713	2 900	3 100
Zaopatrzenia osób szczególnie zasłużonych[b]	—	—	—	—	—	500	830

B. Osoby pobierające zaopatrzenia w latach 1931—1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	**2 363**	**2 548**	**2 887**	**3 064**	**3 052**	**3 365**
Uczestnicy powstań narodowych	1 594	1 406	1 273	1 167	1 047	950
Weterani	327	264	191	145	107	75
Wdowy	1 267	1 142	1 082	1 022	940	875
Byli skazańcy polityczni	769	1 142	1 614	1 897	2 005	2 246
Skazańcy	454	731	1 056	1 251	1 315	1 479
Wdowy	204	278	364	454	499	565
Sieroty	111	121	164	152	145	155
Rodzice	—	12	30	40	46	47
Osoby szczególnie zasłużone	—	—	—	—	—	169[c]

a Budżet. *b* Zaopatrzeniem objęte są osoby szczególnie zasłużone w walkach o niepodległość Państwa Polskiego. *c* Stan w dn. 31.III 1937 r. Przyznano zaopatrzenie: 59 zasłużonym, 36 wdowom, 56 sierotom, 13 matkom i 5 ojcom.

TABL. 13. ZAOPATRZENIE INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH W POLSCE[a]

A. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa w latach 1931/32 – 1937/38

Wyszczególnienie	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[b]	1937–1938[b]
	w tysiącach złotych						
Ogółem	159 755	127 614	121 821	99 876	99 502	94 400	94 020
Renty inwalidów:							
wojennych i wojskowych	156 846	125 589	120 083	98 377	98 112	92 800	92 540
wojennych sprzed 1914 r.	1 484	1 269	1 124	1 101	1 046	1 100	980
Kapitalizacja rent	1 425	756	614	398	344	500	500

B. Osoby pobierające renty inwalidzkie w latach 1932 – 1936

Stan w dn. 1.VII

Wyszczególnienie	1932	1933	1934	1935	1936[c] Ogółem	1936[c] A	1936[c] B
Ogółem	256 030	243 340	180 982	190 732	199 638	196 459	3 179
Inwalidzi	112 404	119 592	77 756	81 858	87 856	85 096[d]	2 760
Wdowy	65 748	66 318	53 078	58 657	61 284	60 923	361
Sieroty	62 462	41 830	29 546	28 941	28 032	27 974	58
Rodzice[e]	15 416	15 600	20 602	21 276	22 466	22 466	—

a Wydatki na leczenie, protezowanie i opiekę nad inwalidami ob. tabl. 1, str. 274. *b* Budżet. *c* A–renty inwalidów wojennych i wojskowych, B–renty inwalidów wojennych sprzed 1914 r. *d* W tym 6661 inwalidów wojskowych. *e* Liczba rent wypłacanych rodzicom.

TABL. 14. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI I WOJSKOWI WEDŁUG STOPNIA UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.III

Województwa Przyczyny inwalidztwa	Ogółem	Inwalidzi według utraty zdolności do pracy: poniżej 15%	15–44%	45–84%	85–100%
Ogółem	**168 320**	**39 416**	**100 464**	**26 258**	**2 182**
Inwalidzi, których uprawnienia określono:					
na stałe	149 229	35 664	87 580	24 106	1 879
tymczasowo	19 091	3 752	12 884	2 152	303
Województwa:					
centralne	28 367	6 692	16 084	5 102	489
wschodnie	12 499	2 472	7 406	2 439	182
zachodnie	68 489	18 360	39 351	9 951	827
południowe	58 965	11 892	37 623	8 766	684
Przyczyny inwalidztwa:					
uszkodzenia kończyn	92 562	18 228	54 547	19 005	782
uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	23 250	6 596	13 936	2 457	261
schorzenia pochodzenia gruźliczego	8 384	1 771	5 234	1 192	187
schorzenia psychiczne i nerwowe	8 464	2 514	4 663	997	290
schorzenia uszu	2 962	692	1 966	290	14
ociemniali	5 755	16	4 382	867	490
inne schorzenia	26 943	9 599	15 736	1 450	158

DZIAŁ XVI. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA

Ob. także dział XV, tabl. 5, 8 i 9, str. 275 i 279

TABL. 1. LEKARZE W POLSCE W LATACH 1928, 1933 i 1935

Województwa	1928	1933	1935 Ogółem	1935 Większe miasta[a]	1935 Wieś i mniejsze miasta	1928	1933	1935 Ogółem	1935 Większe miasta[a]	1935 Wieś i mniejsze miasta
	liczby bezwzględne					na 10 000 mieszkańców				
Polska	**9 757**	**11 434**	**12 427**	**7 664**	**4 763**	***3,2***	***3,5***	***3,7***	***16,8***	***1,6***
M. st. Warszawa	2 144	5225	2 850	2 850	×	*20,1*	3,8	*23,0*	*23,0*	×
Woj. centralne[b]	2 434		2 875	1 257	1 618	*2,1*		*2,2*	*8,3*	*1,4*
,, wschodnie	979	1 175	1 346	556	790	*1,9*	*2,0*	*2,3*	*21,2*	*1,4*
,, zachodnie	1 266	1 783	1 797	939	858	*2,9*	*3,9*	*3,8*	*11,2*	*2,2*
,, południowe	2 934	3 251	3 559	2 062	1 497	*3,5*	*3,7*	*4,0*	*29,5*	*1,8*

a Miasta liczące powyżej 50 000 mieszkańców. *b* Bez m. st. Warszawy.
Źródło: Dr M. Kacprzak *Rozsiedlenie lekarzy w Polsce*, Warszawskie Czasopismo Lekarskie, nr 2-4, 1937 r.

TABL. 2. LEKARZE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

Kraje	Rok	Lekarze	Kraje	Rok	Lekarze	Kraje	Rok	Lekarze
Japonia . .	1933	10,5	Dania . .	1934	7,3	Z.S.R.R. .	1935	5,0
Węgry . .	1934	10,3	Niemcy .	1936	7,2	Bułgaria .	1935	4,4
Włochy . .	1934	8,4	Norwegia .	1934	7,2	Szwecja .	1934	4,2
Szwajcaria	1935	8,3	Holandia .	1934	6,9	Polska .	1935	3,7
Łotwa . .	1935	7,8	Czechosłow.	1934	6,4	Jugosławia	1934	3,5
Belgia . .	1934	7,4	Francja .	1931	6,1	Finlandia .	1935	3,1

TABL. 3. SZPITALE I ŁÓŻKA W SZPITALACH W POLSCE W LATACH 1928 – 1936

Stan w dn. 1.I

A. Szpitale i łóżka w szpitalach w latach 1928 – 1936

Szpitale. Łóżka	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Szpitale	672	707	716	718	726	710	676	679	672
Łóżka w szpitalach .	58836	61028	64493	67252	70937	70763	69083	70775	70734
Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców . . .	*19,6*	*20,1*	*21,0*	*21,2*	*22,0*	*21,7*	*20,9*	*21,2*	*20,9*

B. Szpitale i łóżka w szpitalach według właścicieli szpitali i województw w 1936 r.

Właściciele szpitali	Szpitale	Łóżka w szpitalach ogółem	Łóżka w szpitalach na 10 000 mieszkańców	Województwa	Szpitale	Łóżka w szpitalach ogółem	Łóżka w szpitalach na 10 000 mieszkańców
Ogółem	**672**	**70734**	***20,9***				
Szpitale:				M. st. Warszawa .	61	7 321	*59,7*
państwowe . .	59	9 982	*3,0*	Centralne[b] . . .	225	19338	*14,9*
samorządowe .	285	35650	*10,5*	Wschodnie . . .	102	4 969	*8,4*
społeczne[a] . .	221	23144	*6,8*	Zachodnie . . .	168	23477	*49,4*
prywatne . . .	107	1 958	*0,6*	Południowe . . .	116	15629	*17,4*

a Łącznie ze szpitalami ubezpieczalni społecznych. *b* Bez m. st. Warszawy.
Uwaga. Tablice 3, 5 i 6 nie obejmują szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 4. ŁÓŻKA W SZPITALACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców

Kraje	Rok	Łóżka	Kraje	Rok	Łóżka	Kraje	Rok	Łóżka
Kanada .	1934	92,6	Dania . .	1934	63,4	Polska .	1936	20,9
Niemcy .	1934	92,3	Łotwa . .	1935	60,9	Grecja . .	1934	19,2
Australia .	1934	83,0	Czechosł.	1934	50,8	Jugosławia	1934	18,9
Norwegia	1934	82,4	Węgry . .	1934	49,9	Bułgaria .	1935	18,9
Austria .	1934	77,8	Z.S.R.R.	1935	28,0	Litwa . .	1934	15,5

TABL. 5. ŁÓŻKA DLA CHORYCH NA GRUŹLICĘ W SZPITALACH OGÓLNYCH[a] I SANATORIACH W POLSCE W LATACH 1934–1936

Stan w dn. 1.I

Zakłady Łóżka	1934	1935	1936					
			Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
					centralne[b]	wschodnie	zachodnie	południowe
Zakłady	183[c]	183[c]	202	7	78	10	67	40
szpitale	143	143	147	7	53	6	61	20
sanatoria	40	40	41	—	18	2	5	16
prewentoria . . .	.	.	14	—	7	2	1	4
Łóżka w zakładach .	7 384[c]	7 258[c]	8 619	463	3 049	392	2 158	2 557
w szpitalach . . .	2 817	2 696	2 866	463	717	132	1 000	554
w sanatoriach . .	4 567	4 562	4 798	—	1 847	100	1 058	1 793
w prewentoriach .	.	.	955	—	485	160	100	210

a Posiadających łóżka dla chorych na gruźlicę. *b* Bez m. st. Warszawy *c* Bez prewentoriów.

TABL. 6. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO CHORYCH W POLSCE W LATACH 1934–1936

Stan w dn. 1.I

Zakłady Łóżka Chorzy	1934	1935	1936					
			Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
					centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Zakłady	40	40	44	4	18	2	12	8
specjalne	33	35	35	3	15	1	9	7
oddziały szpitali ogólnych	7	5	9	1	3	1	3	1
Łóżka w zakładach .	15 152	15 186	15 319	550	4 688	265	7 695	2 121
w zakładach specjalnych	14 782	14 878	14 698	410	4 568	230	7 469	2 021
w oddziałach szpitali ogólnych	370	308	621	140	120	35	226	100
Chorzy	14 956	16 580	17 619	641	5 154	280	8 464	3 080

a Bez m. st. Warszawy

TABL. 7. OŚRODKI ZDROWIA W POLSCE W LATACH 1931 – 1935

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935					
					Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
							centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Stan w dn. 31.XII										
Liczba ośrodków	205	231	224	260	310	10	118	54	37	91
Liczba działów:										
przeciwgruźlicze	193	216	213	246	294	10	113	47	35	89
przeciwjaglicze	186	210	209	231	273	9	111	54	18	81
przeciwweneryczne	105	112	102	119	154	5	70	31	10	38
opieka nad matką	107	101	106	119	156	9	66	25	16	40
,, nad dzieckiem	135	146	150	170	227	9	89	35	30	64
inne	189	226	187	257	288	22	121	63	9	73
Liczba personelu:										
lekarze	488	474	544	662	776	133	250	118	86	189
pielęgniarki	355	382	368	453	544	78	182	81	88	115
kontrolerzy sanitarni	78	70	55	65	75	26	30	5	4	10
inni funkcjonariusze	287	180	315	363	433	53	149	72	67	92
Osoby pod stałą opieką w tys.	435	441	453	524	705	49	302	129	72	153
W ciągu roku sprawozdawczego										
Udzielone porady w tys.	981	1134	1180	1331	1462	196	502	301	143	320
Przeprowadzone odwiedziny domowe w tys.	203	217	218	247	283	41	90	37	47	68

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 8. WYDATKI NA URZĄDZENIE I PROWADZENIE OŚRODKÓW ZDROWIA W POLSCE W LATACH 1931/32 – 1935/36

Fundusze	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935/36					
					Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
							centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tysiącach złotych									
Ogółem	**4 084**	**3 699**	**3 234**	**3 357**	**4681**	**1 500**	**1314**	**562**	**694**	**611**
Skarb Państwa	368	359	371	455	678	20	213	169	123	153
Związki samorządu terytorialnego	2 963	2 579	2 358	2 219	3315	1 428	883	312	363	329
Ubezpieczalnie społeczne	317	229	203	156	143	—	38	12	36	57
Opłaty za świadczenia	197	210	159	133	179	30	72	37	25	15
Fundacja Rockefellera	70	—	18	13	—	—	—	—	—	—
Polski Czerwony Krzyż	—	—	—	—	39	—	31	3	2	3
Inne	169	322	125	381	327	22	77	29	145	54

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 9. STACJE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM W POLSCE

A. Sieć stacyj w latach 1934–1937

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1934	1935	1936	1937					
				Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
						centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Stacje	377	387	423	488	25	168	95	111	89
w tym przy ośrodkach zdrowia	142	158	190	241	10	104	47	18	62
w miastach	315	315	329	358	25	113	56	83	81
na wsi	62	72	94	130	—	55	39	28	8
Stacje stanowiące własność:									
Skarbu Państwa	6	6	8	4	—	2	1	—	1
Samorządu terytorialnego	225	234	266	323	10	100	60	87	66
gmin wiejskich	14	8	12	16	—	—	6	10	—
miast	81	77	77	82	10	21	5	35	11
powiat. związków	80	91	128	170	—	63	47	17	43
wspólną z innymi instyt.	50	58	49	55	—	16	2	25	12
Ubezpieczalni społecznych	22	15	13	13	—	—	—	12	1
Organizacji społecznych	124	132	136	148	15	66	34	12	21

B. Działalność stacyj w latach 1934 i 1935

Wyszczególnienie	1934	1935					
		Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
				centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba stacji uwzględnionych	387	423	28	143	81	100	71
Dzieci pod opieką w tys.	124,3	128,1	15,5	40,2	16,9	30,3	25,2
Porady udziel. dzieciom w tys.	446,3	493,7	76,9	143,1	57,7	148,5	67,5
Kobiety pod opieką w tys.	19,1	15,2	3,5	5,4	2,1	1,9	2,3
Porady udziel. kobietom w tys.	32,8	30,3	7,9	11,1	4,0	2,7	4,6
Dokonane wywiady w tys.	276,4	293,6	29,0	94,7	32,7	94,5	42,7
Wydane mleko w tys. *l.*	3 272	2 605	115	902	261	1 210	117

a Bez m. st. Warszawy.

Uwaga. Ponadto w 1935 r. 49 stacji dokonało 34 080 naświetlań lampą kwarcową 3 801 dzieci; 46 stacji dokonało 20 329 szczepień oraz 36 stacji sprawowało opiekę higieniczną w 282 szkołach, w których zbadano 75 940 dzieci.

TABL. 10. POMOC LEKARSKA DLA FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ICH RODZIN W POLSCE W 1935 R.

Wyszczególnienie	Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
			centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Osoby leczone[b]	554 810	120 213	140 163	91 883	81 175	121 376
ambulatoryjnie	404 993	89 119	104 332	72 298	50 327	88 917
w domu	119 325	27 092	31 764	15 247	20 550	24 672
w szpitalach i sanatoriach	30 492	4 002	4 067	4 338	10 298	7 787
Porady udzielone	1 189 097	216 967	315 100	203 993	185 300	267 737
Dni szpitalne i sanatoryjne	425 184	86 598	85 900	44 124	96 423	112 139
Badania diagnostyczne i zabiegi fizykoterapeutyczne	33 932	9 081	9 120	6 208	1 219	8 304
Wydane recepty	797 056	181 333	201 648	134 017	138 510	141 548
Wydane aparaty ortopedyczne	107	47	4	4	40	12
Koszt pomocy lekarsk. w tys. zł	6 784	1 346	1 646	865	1 477	1 450

a Bez m. st. Warszawy. *b* Osoby leczone przez różnych lekarzy liczone są wielokrotnie.

TABL. 11. LECZNICTWO W UBEZPIECZALNIACH SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1935 i 1936[a]

Wyszczególnienie	1935	1936						
		Ogółem	w tym ubezpieczalnie					
			Warszawa	Łódź	Kraków	Lwów	Sosnowiec	Poznań
	w tysiącach							
Przec. liczba ubezpieczon.	*1 676,7*	*1 767,8*	*317,6*	*170,4*	*81,4*	*75,2*	*73,6*	*67,8*
Porady lekarzy	13676,5	15529,5	3340,7	1479,7	780,8	834,6	962,7	608,0
domowych	9 895,7	11703,6	2262,4	924,6	548,4	563,7	769,2	387,6
w gabinetach i ambulat.	8 460,8	10436,3	1970,6	758,0	509,1	491,7	717,4	352,4
w domu chorego	1 344,9	1 267,3	291,8	166,6	39,3	72,0	51,8	35,1
specjalistów	3 870,8	3 825,9	1078,3	555,1	232,4	270,9	193,5	220,5
Wydane leki i środki opatrunkowe	17450,8	18031,5	4662,7	2280,3	694,8	912,3	1112,4	439,9
Zabiegi personelu pomocniczego[bc]	2 412,9	2 380,3	592,4	116,3	.	122,1	355,4	3,9
Zabiegi fizykoterapeutyczne[cd]	1 738,0	1 949,7	388,1	234,6	179,2	244,6	54,5	175,4
Zabiegi w zakł. Roentgena[c]	339,6	387,9	81,4	55,8	18,4	47,4	33,6	22,8
prześwietlenia	144,8	178,3	35,6	23,5	5,0	26,6	13,2	11,0
zdjęcia	120,4	130,8	28,7	23,8	8,7	14,5	12,7	4,5
naświetlania	74,4	78,8	17,1	8,5	4,7	6,3	7,7	7,3
Analizy chemiczno-bakteriologiczne[e]	573,2	622,8	171,9	117,5	35,2	68,6	30,9	22,6
w tym: moczu	282,7	297,3	101,0	50,0	12,4	24,7	11,8	6,2
krwi (odczyn Wassermana)	70,5	75,4	18,6	12,1	4,8	8,7	4,1	3,4
plwociny	38,6	44,9	10,8	3,7	2,6	8,5	2,3	2,6
Leczenie stomatologiczne[e]:								
plomby	132,2	101,3	5,3	1,8	2,5	2,2	8,4	0,0
lecz. ropotoku (zabiegi)	66,6	56,0	17,9	0,5	1,0	0,6	2,4	0,4
znieczulenia zębów	518,3	512,5	141,7	86,8	7,3	4,3	26,7	15,6
usunięcia zębów	552,1	582,9	111,6	43,3	13,7	30,8	52,0	15,0
protezy	3,1	3,9	—	0,2	0,0	0,1	0,4	0,6
inne zabiegi	55,1	46,8	—	0,8	4,1	3,1	1,0	0,1
Chorzy nowoprzyjęci[f] lub skierowani[g]:								
do szpitali własnych	48,4	58,5	0,9[h]	15,2	11,0	9,8	12,0	1,1
„ „ obcych	125,3	140,8	32,2	3,7	3,7	5,9	1,0	7,2
do sanatoriów własnych	1,33	1,3	—	0,8	—	0,2	—	—
„ „ obcych	6,1	8,6	1,9	0,7	0,1	0,7	0,3	0,3
Dni szpitalne[i]	820,2	865,4	11,9[h]	232,4	149,2	132,7	180,5	30,7
„ sanatoryjne[i]	68,3	58,8	—	44,1	—	6,7	—	—
„ zasiłkowe:								
chorobowe	49 10,7	5 384,8	931,8	603,4	322,0	236,8	341,9	214,2
połogowe	696,9	725,7	129,9	147,1	38,8	17,2	23,3	31,2
dla karmiących	5 228,6	5 693,1	750,1	417,9	243,2	190,9	251,2	224,3
Zgony	30,2	33,6	5,4	3,5	1,2	1,2	1,8	1,0
Zasiłki wypłac. w tys. zł:								
chorobowe	7 139,1	7 962,3	1748,4	955,0	406,8	344,5	559,7	276,0
połogowe	773,1	808,8	151,8	203,5	35,8	12,8	19,9	30,2
dla karmiących	739,0	802,8	137,2	75,1	45,5	22,1	28,2	26,2
pogrzebowe	1611,4	1 711,1	382,6	203,1	67,9	56,9	95,6	54,9

a Bez Górnego Śląska. *b* Opatrunki, zastrzyki, bańki, masaże itp. *c* Bez zabiegów dokonywanych w szpitalach i sanatoriach. *d* Naświetlania lampą kwarcową, diatermia, sollux itp. *e* Obowiązkowe. *f* Do zakładów własnych. *g* Do zakładów obcych. *h* Szpital własny był czynny tylko w I kw. 1936 r. *i* W zakładach własnych.

Uwaga. Ob. także dział XVII, tabl. 7, str. 295.

TABL. 12. SZCZEPIENIA OCHRONNE W POLSCE W LATACH 1927 – 1936[a]

Szczepienia	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach									
Przeciwko:										
ospie	1 737	1 753	1 954	2 124	2 176	2 250	2 211	2 381	2 263	2 145
durowi brzusznemu . . .	87	85	182	149	189	220	162	493	218	256
czerwonce . .	24	7	15	17	13	38	7	276	84	252
płonicy . . .	257	211	136	161	111	146	114	180	206	173
błonicy . . .	.	.	.	109	118	153	162	242	302	414

a Dane nie dotyczą wojska.

TABL. 13. WAŻNIEJSZE CHOROBY ZAKAŹNE W POLSCE ZAREJESTROWANE W LATACH 1927–1936[a]

Choroby	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	Zachorowania									
Dur brzuszny .	19035	14080	15429	11962	12104	20349	12523	18560	13590	15807
Dur osutkowy .	2950	2401	1988	1640	2154	2424	3454	5127	4149	3757
Dur powrotny .	13	10	3	3	2	6	2	2	1	1
Ospa	36	21	12	21	9	3	5	5	4	1
Odra	34041	37063	25481	59567	19427	24877	38170	38256	23606	40591
Płonica	36300	28898	20909	29991	19115	22015	21961	20968	17898	21173
Krztusiec . . .	9638	11865	9082	10206	5852	8723	8813	9295	7523	10997
Błonica	8640	10460	11977	17074	14917	18757	17324	23370	17849	19565
Czerwonka . . .	5011	1784	2750	1910	1293	7244	675	16717	4326	7603
Zimnica	646	745	315	199	134	151	222	255	251	263
Róża	3 207	4 564	4 328	5 090	3 921	3 856	4 034	4 769	4 934	5 819
Zapalenie opon mózgowych . .	489	715	869	607	558	594	530	539	1 075	1 322
Śpiączka epidemiczna	44	38	25	21	13	11	23	12	11	12
Gorączka połogowa	1 118	1 189	1 309	1 564	1 517	1 229	1 407	1 588	1 721	1 467
Heine-Medina .	64	66	46	40	40	148	69	83	69	252
	Zgony									
Dur brzuszny .	1 507	1 169	1 052	910	916	1 408	920	1 334	1 108	1 107
Dur osutkowy .	265	161	146	112	144	185	200	303	249	234
Dur powrotny .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ospa	5	2	1	—	2	2	1	—	2	—
Odra	901	493	249	584	235	206	309	344	186	327
Płonica	3 288	2 159	1 164	1 135	693	729	607	508	482	561
Krztusiec . . .	706	666	488	458	322	371	261	215	291	576
Błonica	824	863	733	963	858	1 059	877	1 088	894	997
Czerwonka . . .	644	206	197	306	137	852	42	1 753	447	755
Zimnica	5	3	1	1	1	1	1	—	—	1
Róża	159	207	222	245	201	196	221	223	204	300
Zapalenie opon mózgowych . .	181	223	259	176	155	162	134	136	215	251
Śpiączka epidemiczna	17	19	8	5	7	3	8	1	8	4
Gorączka połogowa	383	438	365	350	371	341	334	354	366	397
Heine-Medine . .	6	5	2	8	6	11	8	16	7	22

a Dane nie dotyczą wojska.

TABL. 14. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W MIASTACH LICZĄCYCH PONAD 100 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W LATACH 1934–1936

Przyczyny zgonów	Zgony			Zgony na 10 000 mieszkańców		
	1934[a]	1935	1936	1934[a]	1935	1936
Ogółem	**38 098**	**40 175**	**39 907**	***110,3***	***111,6***	***109,7***
Dur brzuszny i rzekomy	360	282	297	*1,0*	*0,8*	*0,8*
Dur osutkowy	16	7	4	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Odra	118	120	119	*0,3*	*0,3*	*0,3*
Płonica	184	148	213	*0,5*	*0,4*	*0,6*
Krztusiec	165	150	254	*0,5*	*0,4*	*0,7*
Błonica i dławiec	365	258	293	*1,1*	*0,7*	*0,8*
Grypa	223	276	159	*0,6*	*0,8*	*0,4*
Czerwonka	27	12	37	*0,1*	*0,0*	*0,1*
Inne choroby nagminne	390	435	554	*1,1*	*1,2*	*1,5*
Gruźlica narządów oddechowych	5 099	5 000	4 883	*14,8*	*13,9*	*13,4*
Pozostałe postacie gruźlicy	693	624	684	*2,0*	*1,7*	*1,9*
Rak i inne nowotwory złośliwe	3 453	3 529	3 772	*10,0*	*9,8*	*10,4*
Zapalenie opon mózgowych	474	415	401	*1,4*	*1,2*	*1,1*
Udar i rozmiękczenie mózgu	1 658	1 813	1 737	*4,8*	*5,0*	*4,8*
Choroby serca	6 481	7 523	7 195	*18,8*	*20,9*	*19,8*
Choroby narządów oddechowych	916	1 110	984	*2,7*	*3,1*	*2,7*
Zapalenie płuc	3 851	4 058	3 786	*11,2*	*11,3*	*10,4*
Choroby przewodu pokarmowego (z wyłączeniem raka)	2 259	1 911	2 053	*6,5*	*5,3*	*5,7*
w tym u dzieci do 2 lat	1 399	1 076	1 307	*4,1*	*3,0*	*3,6*
Marskość wątroby	74	80	61	*0,2*	*0,2*	*0,2*
Zapalenie nerek	624	662	585	*1,8*	*1,9*	*1,6*
Choroby ciąży i porodu	283	310	327	*0,8*	*0,9*	*0,9*
Wątłość wrodzona i wady rozwoju	1 835	2 086	2 040	*5,3*	*5,8*	*5,6*
Uwiąd starczy	2 086	2 249	2 068	*6,1*	*6,3*	*5,7*
Śmierć gwałtowna	909	947	961	*2,6*	*2,6*	*2,6*
Samobójstwo	845	840	795	*2,5*	*2,3*	*2,2*
Inne choroby	3 980	4 430	4 701	*11,5*	*12,3*	*12,9*
Choroba niewiadoma	730	900	944	*2,1*	*2,5*	*2,6*

a Bez m. Chorzowa. W r. 1935 było w Chorzowie ogółem 1126 zgonów.

TABL. 15. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1932 R.

Zgony na 10 000 mieszkańców

Kraje	Ogółem	w tym zgony, których przyczyną były						
		choroby nagminne	gruźlica narząd. oddechow.	rak i inne nowotwory złośl.	choroby serca	zapalenie płuc	śmierć gwałtowna	samobójstwo
Węgry	179,3	13,7	16,4	10,2	17,6	18,6	3,4	3,5
Francja	157,7	6,2	11,9	9,7	15,1	8,0	5,1	2,1
Polska	150,1	14,2	17,6	4,6	8,3	15,5	3,2	0,9
Włochy	146,7	13,5	7,7	7,3	16,0	20,5	3,6	1,0
Czechosłowacja	141,2	8,5	13,2	11,9	16,2	13,9	3,7	3,0
Austria	139,1	7,5	13,0[a]	17,1	23,7[b]	11,8	4,2	4,4
Belgia	131,8	9,6	6,4	10,1	20,0	9,6	3,2	1,8
Anglia	122,6	8,9	6,8	15,0	24,9	7,8	4,1	1,4
Szwecja	115,7	6,4	9,4	13,0	10,1	8,2	3,9	1,8
Niemcy	107,8	5,6	6,3	13,4	12,2	7,0	3,9	2,9
Holandia	90,0	6,3	4,5	12,2	13,1	6,6	3,0	0,9

a Wszystkie postacie gruźlicy. *b* Wszystkie postacie chorób obiegu krwi.
Źródło: *Statistiches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 16. SAMOBÓJSTWA W POLSCE W LATACH 1935 i 1936[a]

A. Zamachy i zgony według płci

Lata Miasta. Wieś Województwa	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Na 100 000 mieszkańców	
	zamachy	zgony	zamachy	zgony	zamachy	zgony	zamachy	zgony
Polska . . 1935	4 119	2 613	2 468	1 821	1 651	792	*12,2*	*7,7*
Miasta . . .	2 549	1 261	1 323	797	1 226	464	*27,5*	*13,6*
Wieś . . .	1 570	1 352	1 145	1 024	425	328	*6,4*	*5,5*
1936	4 451	2 598	2 576	1 772	1 875	826	*13,1*	*7,6*
Miasta . . .	2 772	1 235	1 405	766	1 367	469	*29,6*	*13,2*
Wieś . . .	1 679	1 363	1 171	1 006	508	357	*6,8*	*5,5*
M. st. Warszawa	826	232	375	125	451	107	*67,2*	*18,9*
Woj. centralne[b] .	1 474	876	856	594	618	282	*11,3*	*6,7*
„ wschodnie	505	348	300	244	205	104	*8,5*	*5,8*
„ zachodnie .	747	506	469	362	278	144	*15,6*	*10,6*
„ południowe	899	636	576	447	323	189	*10,0*	*7,1*

B. Zamachy według płci i wieku

Województwa	Wiek – lat						
	10–14	15–19	20–29	30–39	40–59	60–79	80 i więcej
				Mężczyźni			
Polska[c] 1935	13	101	903	573	565	287	17
1936	27	141	963	579	561	269	22
Woj. centralne . .	12	69	470	297	266	102	9
„ wschodnie .	5	13	128	66	52	33	3
„ zachodnie .	3	25	165	104	107	54	5
„ południowe .	7	34	200	112	136	80	5
				Kobiety			
Polska[c] 1935	8	160	770	347	252	97	14
1936	12	236	890	380	262	86	6
Woj. centralne . .	7	151	522	217	128	39	4
„ wschodnie .	1	28	84	41	38	12	—
„ zachodnie .	2	27	135	54	36	22	1
„ południowe .	2	30	149	68	60	13	1

C. Zamachy według płci i wyznania

Płeć	Wyznanie					
	rzymskokatolickie	greckokatolickie	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne i niewiadome
Ogółem 1935	3 039	262	292	142	339	45
1936	3 303	297	285	166	366	34
Mężczyźni . . .	1 881	181	180	111	201	22
Kobiety	1 422	116	105	55	165	12
Na 100 000 mieszkańców						
1935	*13,9*	*7,4*	*7,3*	*16,5*	*10,6*	.
1936	*14,9*	*8,3*	*7,0*	*19,2*	*11,4*	.

a Zarejestrowane przez Policję Państwową. *b* Bez m. st. Warszawy. *c* Poza tym w wieku niewiadomym: r. 1935 mężczyzn 9, kobiet 3, r. 1936 mężczyzn 14, kobiet 3.

DZIAŁ XVII. UBEZPIECZENIA. POŻARY

okaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń ob. dział XII, tabl. 33, str. 216. meryci–tablica zbiorcza, ob. dział XIV, tabl 51, str 270. Emeryci państwowi samorządowi, ob. dział XXII, tabl. 4–6 i 8, str. 339–341. Lecznictwo, ob. dział XVI, tabl. 10 i 11, str. 286 i 287.

A. Ubezpieczenia społeczne

TABL. 1. OSOBY PODLEGAJĄCE UBEZPIECZENIOM SPOŁECZNYM W POLSCE W LATACH 1928–1936

Rodzaje ubezpieczeń	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w tysiącach								
Na wypadek choroby .	2 518	2 662	2 580	2 391	2 150	2 044	1 816	1 865	1 957
Polska bez Górnego Śląska	2 251	2 382	2 308	2 153	1 958	1 872	1 638	1 679	1 768
Górny Śląsk	267	280	272	238	192	172	178	186	189
Na wypadek braku pracy	1 158	1 254	1 195	1 083	952	928	1 042	1 099	1 211
Robotników	933	1 005	932	827	712	696	775	822	919
Pracowników umysł. .	225	249	263	256	240	232	267	277	292
Emerytalne	1 144	1 181	1 143	1 032	934	902	2 031	2 109	.
Robotników	919	932	880	776	694	671	1 764[a]	1 830	.
Pracowników umysł. .	225	249	263	256	240	231	267	279	294
Od wypadków w zatrudn.	3 678	3 833	3 722	3 473	3 204	3 078	3 729	3 790	3 873
Dział przemysłowy .	1 740	1 865	1 708	1 479	1 211	1 087	1 829[a]	1 890	1 973
Dział rolny	1 938	1 968	2 014	1 994	1 993	1 991	1 900[b]	1 900[b]	1 900[b]

a Wzrost liczby ubezpieczonych spowodowany zwiększeniem zakresu ubezpieczenia. *b* Liczby szacunkowe.

TABL. 2. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY LUB ZASIŁKI Z ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928–1936

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936[a]
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy[b]									
Ogółem .	**30 313**	**56 947**	**115 891**	**130 878**	**114 526**	**64 036**	**58 304**	**68 107**	**72 508**
Robotnicy	28 260	53 319	106 425	113 613	91 924	49 394	48 468	58 918	63 130
Pracownicy umysłowi	2 053	3 628	9 466	17 265	22 602	14 642	9 836	9 189	9 378
Ubezpieczenie emerytalne									
Ogółem .	**132 527**	**148 487**	**153 266**	**158 485**	**162 795**	**171 113**	**203 445**	**225 013**	.
Robotnicy[c]	127 428	142 255	145 931	149 695	152 231	156 878	185 341	203 339	.
Inwalidzi i starcy	75 420	78 303	83 226	87 754	91 552	95 309	117 352	131 205	.
Wdowy	19 599	22 566	25 793	28 436	30 326	32 515	34 640	37 314	.
Sieroty	32 408	41 385	36 910	33 503	30 349	29 054	33 346	34 818	.
Wstępni	1	1	2	2	4	—	3	2	.
Pracownicy umysłowi[d]	5 099	6 232	7 335	8 790	10 564	14 235	18 104	21 674	26 553
Inwalidzi	1 016	1 320	1 758	2 435	3 456	5 034	7 153	8 986	11 426
Starcy .	838	1 046	1 225	1 389	1 539	2 954	3 095	3 527	3 943
Wdowy	1 605	1 974	2 257	2 631	3 045	3 658	4 281	5 091	6 265
Sieroty	1 640	1 892	2 095	2 335	2 524	2 589	3 575	4 070	4 919
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu									
Ogółem .	**86 052**	**95 830**	**102 785**	**109 679**	**103 538**	**105 365**	**112 655**	.	**113 912**
Poszkodow.	66 605	75 603	81 783	87 946	81 193	82 466	87 539	.	.
Wdowy .	10 452	10 863	11 197	11 588	11 849	13 103	12 457	.	.
Sieroty .	8 092	8 333	8 629	8 902	9 252	8 531	11 355	.	.
Wstępni .	903	1 031	1 176	1 243	1 244	1 265	1 304	.	.

a Dane tymczasowe. *b* Przeciętne roczne liczby osób pobierających zasiłki. *c* Bez dodatkowego ubezpieczenia kolejarzy i górników. *d* Bez zaopatrzeń na rachunek Skarbu Państwa.

TABL. 3. BILANSE[a] ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928 – 1935

Stan w dn. 31.XII

Aktywa Pasywa	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń								
Aktywa	**568,6**	**749,0**	**897,0**	**1055,8**	**1137,6**	**1190,4**	**1291,9**	**1415,1**
w tym: kapitały w bankach	120,5	136,4	163,7	120,8	121,6	129,9	134,0	128,9
papiery wartościowe	51,5	108,7	150,8	234,1	253,5	266,5	332,1	430,5
pożyczki hipoteczne	57,4	74,3	87,7	99,0	104,3	111,1	134,2	109,8
nieruchomości . . .	105,3	131,3	165,0	221,1	243,1	253,3	258,0	262,9
składki zaległe . . .	129,2	168,8	200,7	232,9	260,3	264,1	286,7	280,2
Pasywa	**191,2**	**237,8**	**324,2**	**417,2**	**505,0**	**516,5**	**496,1**	**380,5**
Ubezpieczenie na wypadek choroby								
Aktywa	168,9	214,8	251,4	273,8	286,5	289,8	280,6	266,8
w tym: kapitały w bankach	19,4	21,4	23,6	18,3	15,2	16,8	19,0	21,3
papiery wartościowe	0,9	0,7	0,8	0,6	0,7	6,6	5,7	4,9
pożyczki hipoteczne	1,8	1,9	1,6	2,7	2,7	2,8	2,3	1,8
nieruchomości . . .	37,9	53,1	62,4	80,4	84,8	87,1	88,3	90,3
składki zaległe . . .	66,3	84,4	99,5	108,4	120,0	117,0	109,2	96,8
Pasywa	161,6	215,8	253,9	252,1	267,3	287,5	279,5	172,0
Zabezpieczenie na wypadek braku pracy robotników								
Aktywa	47,0	41,9	17,6	22,3	22,1	21,3	23,6[b]	18,0[b]
w tym: kapitały w bankach	18,7	3,5	1,0	2,7	2,3	1,6	2,3	0,3
papiery wartościowe	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
nieruchomości . . .	0,3	1,2	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8
składki zaległe . . .	7,4	8,0	9,2	11,0	12,1	12,6	14,7	15,3
Pasywa	12,2	1,9	44,8	116,5	159,7	158,3	155,6	137,4
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych								
Aktywa	17,0	35,2	40,4	31,3	17,1	22,1	21,9	25,1
w tym: kapitały w bankach	12,1	19,4	18,5	7,5	0,2	—	—	—
papiery wartościowe	0,4	6,8	7,6	5,1	—	—	—	—
składki zaległe . . .	3,6	7,0	9,8	13,1	14,8	16,5	18,9	18,7
Pasywa	0,5	0,4	1,7	1,4	11,8	20,0	12,3	7,0
Ubezpieczenie emerytalne robotników[c]								
Aktywa	92,6	112,7	141,1	150,9	156,2	150,6	200,1	260,9
w tym: kapitały w bankach	16,5	23,0	30,8	21,3	23,3	15,7	24,3	24,2
papiery wartościowe	9,4	16,5	23,7	28,4	31,9	34,4	53,8	98,7
pożyczki hipoteczne	13,3	13,9	15,5	15,6	18,5	18,0	29,9	28,7
nieruchomości . . .	34,4	38,6	46,0	48,7	51,9	52,5	55,4	54,3
składki zaległe . . .	0,2	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	15,5	22,3
Pasywa	2,4	3,8	2,1	4,6	9,1	9,7	13,1	19,1
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych								
Aktywa	146,5	225,1	312,6	424,6	497,6	548,5	605,4	678,8
w tym: kapitały w bankach	30,8	47,2	63,6	47,9	58,1	72,6	67,9	64,7
papiery wartościowe	30,3	65,5	95,4	168,9	192,3	195,2	242,3	293,5
pożyczki hipoteczne	32,4	42,8	53,1	62,4	65,5	72,3	84,9	63,5
nieruchomości . . .	28,5	31,9	44,8	74,9	87,6	94,8	94,8	98,8
składki zaległe . . .	19,6	30,7	42,3	56,3	61,6	69,0	74,9	64,1
Pasywa	4,3	4,6	7,8	28,4	29,3	12,4	11,6	28,6
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu[d]								
Aktywa	96,6	119,3	133,9	152,9	158,1	158,1	160,3	165,5
w tym: kapitały w bankach	23,0	21,9	26,2	23,1	22,5	23,2	20,5	18,4
papiery wartościowe	10,5	19,2	23,3	31,1	28,6	30,3	30,3	33,4
pożyczki hipoteczne	9,9	15,7	17,5	18,3	17,6	18,0	17,1	15,8
nieruchomości . . .	4,2	6,5	10,2	15,4	17,1	17,2	17,7	17,7
składki zaległe . . .	32,1	38,1	39,4	43,6	51,2	48,4	53,5	63,0
Pasywa	10,2	11,3	13,9	14,2	27,8	28,6	24,0	16,4

a Do aktywów lub pasywów nie włączono niedoborów i nadwyżek. *b* Stan w dniu 31.III następnego roku. *c* Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników. *d* Do 1931 r. włącznie bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu.

TABL. 4. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928–1935

Dochody / Wydatki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń								
Dochody	**558,1**	**649,7**	**647,0**	**603,1**	**512,2**	**474,1**	**480,4**	**506,4**
w tym: ze składek[a]	517,8	596,3	579,5	523,7	436,4	394,6	398,6	419,4
ubezpieczonych	193,2	224,1	219,1	197,5	161,4	145,9	173,9	176,9
pracodawców	308,6	355,2	344,4	311,9	263,6	237,8	213,1	229,7
Skarbu Państwa	16,0	17,0	16,0	14,3	11,4	10,9	11,6	12,8
z majątku	14,4	27,4	38,0	50,3	48,3	49,1	48,2	50,7
Wydatki	**418,4**	**526,3**	**601,7**	**586,9**	**503,7**	**428,3**	**346,6**	**353,2**
w tym: świadczenia	322,5	418,5	494,2	476,6	407,8	322,2	279,3	279,6
koszty administracji	41,6	49,1	54,7	53,8	46,6	42,5	43,7	38,4
Ubezpieczenie na wypadek choroby								
Dochody	297,1	340,3	335,8	293,6	242,4	214,4	142,3	144,2
w tym: ze składek[a]	282,5	322,2	309,6	268,3	218,0	192,8	124,3	123,7
ubezpieczonych	118,8	135,5	130,4	113,0	91,4	80,6	63,7	63,3
pracodawców	163,7	186,7	179,2	155,3	126,6	112,2	60,6	60,4
z majątku	.	.	.	.	.	.	3,4	2,8
Wydatki	297,9	349,6	345,5	311,3	246,0	233,8	150,1	132,7
w tym: świadczenia	222,7	267,1	269,7	233,7	182,6	159,8	118,7	98,5
koszty administracji	24,9	29,0	29,7	28,8	24,5	23,0	18,7	15,4
Zabezpieczenie na wypadek braku pracy robotników								
Dochody	51,0	52,8	49,0	44,2	35,6	33,9	36,2	39,3[b]
w tym: ze składek[a]	48,1	51,1	47,9	42,9	34,3	32,6	34,8	39,2
ubezpieczonych	8,0	8,5	8,0	7,1	5,7	5,4	5,8	6,6
pracodawców	24,1	25,6	23,9	21,5	17,2	16,3	17,4	19,8
Skarbu Państwa	16,0	17,0	16,0	14,3	11,4	10,9	11,6	12,8
z majątku	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wydatki	26,1	55,6	113,5	111,1	78,7	32,6	26,4	29,7[b]
w tym: świadczenia	20,7	49,8	104,4	101,3	70,2	26,4	20,4	26,5
koszty administracji	5,4	5,8	9,1	8,5	6,7	4,7	4,3	2,9
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych								
Dochody	18,7	23,1	22,4	22,5	17,4	22,2	25,6	23,1
w tym: ze składek[a]	14,6	18,6	19,4	19,4	16,5	19,5	23,8	21,5
ubezpieczonych	6,8	8,7	9,2	9,2	7,7	10,2	13,3	11,2
pracodawców	7,8	9,9	10,2	10,2	8,8	9,3	10,5	10,3
z majątku	0,4	2,1	2,8	3,1	0,9	2,7	0,0	0,3
Wydatki	2,2	6,7	18,5	31,3	41,9	25,2	16,0	14,6
w tym: świadczenia	1,5	5,5	17,0	29,1	39,7	22,4	13,1	11,5
koszty administracji	0,6	1,0	1,2	1,9	1,9	1,5	1,8	1,4
Ubezpieczenie emerytalne robotników[c]								
Dochody	65,2	76,2	74,0	70,7	61,4	54,0	122,0	131,8
w tym: ze składek[a]	60,4	69,1	65,6	59,2	49,2	43,3	108,3	114,3
ubezpieczonych	29,8	34,1	32,4	29,2	24,2	21,2	62,9	66,4
pracodawców	30,6	35,0	33,2	30,0	25,0	22,1	45,4	47,9
z majątku	4,4	6,0	7,5	10,3	11,6	10,4	10,5	12,8
Wydatki	48,8	56,2	57,9	63,1	61,5	58,1	69,7	77,3
w tym: świadczenia	44,7	51,6	52,8	58,2	57,0	53,7	60,8	66,6
koszty administracji	3,2	3,7	4,1	3,9	3,5	3,4	7,3	7,8

a Dochody ze składek oznaczają sumę przypisu składek w okresie sprawozdawczym. *b* Rok budżetowy 1935/36; w pierwszym kwartale r. 1935 dochody wynosiły 8,8 mln zł, a wydatki 13,0 mln zł (dane za te okresy częściowo pochodzą z szacunków). *c* Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników.

(dok. str. 294)

TABL. 4. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928–1935 (dok.)

Dochody Wydatki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych							
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych								
Dochody	71,7	95,6	105,1	110,9	99,0	99,0	99,5	102,5
w tym: ze składek[a]	63,8	79,7	82,9	82,3	69,5	62,1	64,2	66,8
ubezpieczonych	29,8	37,3	39,1	39,0	32,4	28,5	28,2	29,4
pracodawców	34,0	42,4	43,8	43,3	37,1	33,6	36,0	37,4
z majątku	4,9	13,3	21,2	27,4	28,5	29,7	29,0	30,1
Wydatki	10,2	17,9	20,9	22,2	25,4	31,0	36,3	46,2
w tym: świadczenia	6,7	12,4	13,7	16,2	19,6	24,8	29,1	33,4
koszty administracji	2,5	3,3	3,8	3,8	3,6	3,6	4,2	3,5
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu								
Dochody	54,4	61,7	60,7	61,2	56,4	50,6	54,8	65,5
w tym: ze składek pracodawców[a]	48,4	55,6	54,1	51,6	48,9	44,3	43,2	53,9
z majątku	4,5	5,7	6,5	9,4	7,2	6,2	5,2	4,6
Wydatki	33,2	40,3	45,4	47,9	50,2	47,6	48,1	52,7
w tym: świadczenia	26,2	32,1	36,6	38,1	38,7	35,1	37,2	43,1
koszty administracji	5,0	6,3	6,8	6,9	6,4	6,3	7,4	7,4

a Dochody ze składek oznaczają sumę przypisu składek w okresie sprawozdawczym.

TABL. 5. PRZYPIS SKŁADEK I SKŁADKI ZALEGŁE W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928, 1932–1935

Rodzaje ubezpieczeń	Przypis składek w ciągu roku					Składki zaległe w końcu roku				
	1928	1932	1933	1934	1935	1928	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych									
Ogółem	**517,8**	**436,4**	**394,6**	**398,6**	**419,4**	**129,2**[a]	**260,3**	**264,1**	**286 7**	**280,2**
Na wypadek choroby	282,5	218,0	192,8	124,3	123,7	66,3	120,0	117,0	109,2	96,8
Polska bez Górnego Śląska	250,9	194,0	173,1	104,8	105,0	65,8	118,6	115,6	107,5	95,2
Górny Śląsk	31,6	24,0	19,7	19,5	18,7	0,5	1,4	1,4	1,7	1,6
Na wypadek braku pracy	62,7	50,8	52,1	58,6	60,7	11,0	26,9	29,1	33,6	34,0
Robotników	48,1	34,3	32,6	34,8	39,2[b]	7,4	12,1	12,6	14,7[c]	15,3[c]
Pracowników umysłowych	14,6	16,5	19,5	23,8	21,5	3,6	14,8	16,5	18,9	18,7
Emerytalne	124,2	118,7	105,4	172,5	181,1	19,8	62,2	69,6	90,4	86,4
Robotników[d]	60,4	49,2	43,3	108,3	114,3	0,2	0,6	0,6	15,5	22,3
Pracowników umysłowych	63,8	69,5	62,1	64,2	66,8	19,6	61,6	69,0	74,9	64,1
Od wypadków w zatrudnieniu	48,4	48,9	44,3	43,2	53,9	32,1[a]	51,2	48,4	53,5	63,0

a Bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu. *b* Rok budżetowy 1935/36; w pierwszym kwartale r. 1935 przypis składek wyniósł 8,5 mln zł. *c* Stan w dniu 31.III następnego roku. *d* Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników.

TABL. 6. DOCHODY ZE SKŁADEK I ŚWIADCZENIA NA JEDNEGO UBEZPIECZONEGO W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE W LATACH 1928–1935

Rodzaje ubezpieczeń	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w złotych							
Dochody ze składek na jednego ubezpieczonego[a]								
Na wypadek choroby[b]	111,5	119,7	118,2	109,7	99,1	92,5	64,0	62,5
Na wypadek braku pracy								
Robotników	51,6	50,8	51,5	51,8	48,1	46,9	44,9	44,1
Pracowników umysłowych	64,7	74,9	73,9	75,7	68,8	84,2	89,1	77,3
Emerytalne								
Robotników[c]	38,2	40,8	40,1	40,4	37,4	36,6	49,8	51,7
Pracowników umysłowych	283,3	320,5	315,0	321,5	289,7	295,9	239,9	239,7
Od wypadków w zatrudnieniu	13,2	14,5	14,5	14,9	15,2	14,2	11,6	14,2
Świadczenia na jednego ubezpieczonego								
Na wypadek choroby[b]	86,2	97,9	101,4	93,7	81,1	73,8	60,4	46,9
Na wypadek braku pracy								
Robotników	22,2	49,6	112,1	122,4	98,6	37,9	26,4	32,2
Pracowników umysłowych	6,8	22,2	64,7	113,8	165,3	96,8	49,1	41,3
Emerytalne								
Robotników[c]	23,3	27,7	29,1	36,7	41,7	43,5	18,7	20,7
Pracowników umysłowych	29,6	49,7	52,1	63,4	81,5	107,0	108,8	119,9
Od wypadków w zatrudnieniu	7,1	8,4	9,8	11,0	12,0	11,3	10,0	11,4

a Dochody ze składek oznaczają sumę przypisu składek w okresie sprawozdawczym. *b* Bez Górnego Śląska. *c* Bez dodatkowego ubezpieczenia górników i kolejarzy.

TABL. 7. PODZIAŁ ŚWIADCZEŃ UBEZPIECZENIA NA WYPADEK CHOROBY W POLSCE[a] W LATACH 1928–1936

Rodzaje świadczeń	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
W milionach złotych									
Ogółem	**194,0**	**233,1**	**234,0**	**201,7**	**158,9**	**138,2**	**98,9**	**78,7**	**77,1**
Zasiłki pieniężne	63,3	76,6	62,9	47,8	34,0	27,4	13,5	10,2	11,2
Pomoc lekarska	53,0	61,8	69,5	63,1	54,7	49,6	35,8	28,9	28,1
Leki i opatrunki	34,6	40,1	42,8	35,5	28,1	23,2	17,8	14,2	12,9
Szpitale, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	43,1	54,6	53,4	49,6	37,6	34,7	29,5	24,0	20,9[b]
Profilaktyka i rozbudowa lecznictwa związkowego	—	—	5,4	5,7	4,5	3,3	2,3	1,4	2,9
Inne	—	—	—	—	—	—	—	—	1,1
Na jednego ubezpieczonego w złotych									
Ogółem	***86,2***	***97,9***	***101,4***	***93,7***	***81,1***	***73,8***	***60,4***	***46,9***	***43,6***
Zasiłki pieniężne	28,2	32,1	27,2	22,2	17,4	14,6	8,3	6,1	6,3
Pomoc lekarska	23,5	26,0	30,1	29,3	27,9	26,5	21,9	17,2	15,9[b]
Leki i opatrunki	15,4	16,9	18,6	16,5	14,3	12,4	10,8	8,5	7,3
Szpitale, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	19,1	22,9	23,1	23,0	19,2	18,5	18,0	14,3	11,9
Profilaktyka i rozbudowa lecznictwa związkowego	—	—	2,4	2,7	2,3	1,8	1,4	0,8	1,6

a Bez Górnego Śląska. *b* Wydatki na „przewóz chorych i lekarzy" w 1936 r. mieszczą się częściowo również w wydatkach na „pomoc lekarską".

TABL. 8. WYPADKI W ZATRUDNIENIU, ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ OD WYPADKÓW W POLSCE

A. Wypadki według przyczyn i następstw w latach 1928–1933

Przyczyny wypadków Następstwa wypadków	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.	*3 678*	*3 833*	*3 722*	*3 473*	*3 204*	*3 078*
Liczba wypadków	**19 202**	**21 881**	**18 943**	**18 076**	**13 117**	**13 370**
Przyczyny wypadków						
Silniki, pędnie, maszyny	4 105	4 338	3 554	3 085	2 392	2 492
Windy, żurawie, dźwigi itp.	363	387	300	348	241	250
Kotły, przewody parowe, parniki itp.	47	27	65	37	24	33
Materiały wybuchowe	147	170	141	192	112	130
Materiały zapalne, żrące itp.	1 052	1 264	785	561	339	346
Zasypanie, załam. się rusztowań itp.	3 702	2 969	2 335	2 686	2 041	2 122
Upadek z drabin, rusztowań, schodów itp.	2 472	3 977	2 445	2 469	1 791	1 922
Załadowanie, wyładowanie, dźwiganie ciężarów itp.	1 769	1 954	2 288	1 876	1 120	1 201
Przewóz wozami, przejechanie, uderzenie, ukąszenie itp.	1 844	2 178	2 648	2 671	2 113	2 336
Ruch kolejowy	1 421	1 968	1 851	1 663	1 057	903
Przewóz wodą	47	42	55	23	19	23
Użycie narzędzi ręcznych	878	1 113	1 189	869	624	658
Prąd elektryczny	98	128	84	95	70	59
Inne przyczyny	1 257	1 366	1 203	1 501	1 174	895
Następstwa wypadków						
Śmierć	1 098	1 214	963	844	759	715
Niezdolność do pracy[a]	18 104	20 667	17 980	17 232	12 358	12 655

B. Wypadki według następstw w poszczególnych działach pracy w 1933 r.

Działy pracy	Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.	Ogólna liczba wypadków	Następstwa wypadków: Śmierć	Następstwa wypadków: Niezdolność do pracy[a]
Ogółem	**3 078**	**13 370**	**715**	**12 655**
Gospodarstwa rolne, leśne i młyny	2 010	5 906	351	5 555
Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne	142	2 410	139	2 271
Obróbka metali	51	412	12	400
Maszyny, narzędzia, instrumenty, przyrządy	64	406	18	388
Przemysł włókienniczy	138	585	15	570
Obróbka drzewa	54	804	42	762
Budownictwo	80	758	39	719
Pozostałe działy	539	2 089	99	1 990

a Stała i przejściowa, trwająca ponad 4 tygodnie.

B. Inne ubezpieczenia

TABL. 9. LICZBA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE W LATACH 1929, 1932, 1934 i 1935

Zakłady	1929	1932	1934	1935	Zakłady	1929	1932	1934	1935
Ogółem	**60**	**63**	**67**	**70**	Wzajemne większe	12	9	8	8
w tym większe zakłady	42	40	37	37	Wzajemne mniejsze	18	23	30	33
					Akcyjne	15	15	15	15
Zakłady krajowe	53	55	58	61	Zakłady zagraniczne	7	8	9	9
Publiczne	8	8	5	5					

TABL. 10. DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ[a] W POLSCE W LATACH 1929, 1932, 1934 i 1935

Wyszczególnienie	Ogółem				w tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1934	1935	1929	1932	1934	1935
Stan ubezpieczeń w końcu roku[b]								
Liczba polis w tys.								
W dziale życiowym	128,7	150,7	192,3	241,1	41,6	38,9	39,2	42,6
W działach rzeczowych	7 750,6	6 861,7	6 812,2	7 003,2	59,9	64,1	70,4	88,6
W dziale ogniowym	4 928,2	4 913,1	5 011,6	5 180,0	33,9	45,2	48,0	51,1
,, ,, od kradzieży	81,0	52,6	57,8	67,5	13,4	7,0	10,9	13,9
,, ,, transportow.	2 673,5	1 862,9	1 714,2	1 722,8	10,8	11,1	10,7	23,0
,, ,, od gradobicia	60,8	31,0	26,5	30,6	1,4	0,8	0,6	0,4
,, działach innych	7,1	2,1	2,1	2,3	0,4	0,0	0,2	0,2
Suma ubezpieczeń w milionach zł								
W dziale życiowym	1 097,1	927,8	709,1	747,2	531,9	430,0	300,9	298,6
W działach rzeczowych	57940,5	49251,4	39904,7	37698,6	3488,9	3382,9	3633,0	3650,6
W dziale ogniowym	52765,0	45458,2	36291,1	33951,3	3052,5	2939,3	3147,4	3221,1
,, ,, od kradzieży	1258,7	1105,4	905,7	976,6	177,8	167,0	139,2	157,0
,, ,, transportow.	2941,5	2211,5	2347,5	2412,1	150,4	217,4	304,2	229,5
,, ,, od gradobicia	822,2	287,3	185,4	201,9	79,0	11,0	3,9	2,3
,, działach innych	153,1	189,0	175,0	156,7	29,2	48,2	38,3	40,7
Zbiór składek w milionach złotych[c]								
Z ubezpieczeń bezpośrednich	234,0	169,4	135,5	135,5	34,7	29,8	23,7	23,8
z tego przekazano reasekuratorom	89,2	55,7	41,7	37,6	12,3	11,8	10,6	8,0
W dziale życiowym	52,0	42,6	33,9	36,7	24,6	19,6	14,9	14,7
,, ,, ogniowym	147,6	104,9	84,2	80,3	6,6	6,8	6,2	6,0
,, ,, od kradzieży	4,8	4,0	3,4	3,5	0,9	0,9	0,8	0,8
,, ,, transportow.	2,6	2,6	2,8	3,2	0,3	0,7	0,6	0,7
,, ,, od gradobicia	13,2	5,7	3,3	3,3	0,9	0,1	0,0	0,0
,, działach innych[c]	13,8	9,6	7,9	8,5	1,4	1,7	1,2	1,6
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji	37,6	19,1	14,2	14,8	0,1	0,1	—	—
z tego retrocedowano	7,1	7,8	4,3	4,3	—	—	—	—
Szkody do pokrycia w milionach złotych[c]								
Z ubezpieczeń bezpośrednich	151,0	93,6	72,4	69,3	11,7	14,2	11,5	11,5
w tym udział reasekuratorów	64,8	33,7	21,9	19,5	7,0	6,0	5,8	3,8
W dziale życiowym	8,1	18,9	14,3	14,3	3,4	8,5	7,0	6,6
,, ,, ogniowym	110,4	60,2	47,7	44,9	5,3	3,7	2,8	3,1
,, ,, od kradzieży	4,1	2,2	2,0	2,0	1,1	0,6	0,6	0,5
,, ,, transportow.	1,8	2,1	2,5	2,2	0,1	0,5	0,5	0,5
,, ,, od gradobicia	18,7	5,2	1,8	1,5	1,1	0,1	0,0	0,0
,, działach innych[c]	7,9	5,0	4,1	4,4	0,7	0,8	0,6	0,8
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji	28,6	13,1	7,3	7,4	0,1	0,1	—	—
w tym udział reasekuratorów	6,1	4,8	2,2	1,7	—	—	—	—

a Bez zakładów wzajemnych mniejszych. *b* Nie uwzględniono ubezpieczeń szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków. *c* Łącznie z ubezpieczeniem szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków.

TABL. 11. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ[a] W POLSCE W LATACH 1929, 1932, 1934 i 1935

Wyszczególnienie	Ogółem				w tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1934	1935	1929	1932	1934	1935
	w milionach złotych							
	Bilanse. Stan w dn. 31.XII							
Stan czynny								
Kasa	2,5	2,3	2,0	1,5	0,6	0,9	1,0	0,6
Instytucje kredytowe	24,2	21,9	36,5	36,7	1,0	4,8	3,4	3,1
Papiery procentowe własne	56,5	74,9	79,8	87,4	15,1	23,6	24,8	26,5
Pożyczki hipoteczne i pod zastaw hipotek	16,1	24,6	23,5	22,5	0,6	5,8	5,3	5,4
Pożyczki udzielone związkom samorządowym	4,6	5,1	4,3	6,2	0,7	0,7	0,7	0,7
Dłużnicy	101,8	140,2	122,6	122,1	15,0	12,6	9,6	9,0
w tym zaległe składki	68,7	109,0	99,3	99,8	11,4	10,4	8,5	7,9
Nieruchomości	51,8	75,6	78,1	79,9	10,2	21,2	25,3	25,4
Inne aktywa	52,6	76,7	69,9	75,0	5,2	20,7	20,0	21,0
w tym pożyczki pod zastaw własnych polis	6,0	26,0	22,6	25,0	2,6	12,7	12,3	13,6
Strata	13,2	4,9	5,0	12,1	5,7	1,3	1,5	6,9
Suma bilansowa	**323,3**	**426,2**	**421,7**	**443,4**	54,1	91,6	91,6	98,6
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	27,1	30,2	33,5	31,7	4,3	4,8	6,8	6,8
Inne kapitały własne	64,7	99,8	121,2	132,4	1,1	1,8	1,1	3,7
Fundusz ubezpieczeniowy	78,1	138,1	133,8	150,2	31,0	69,3	69,4	76,4
Fundusze techniczne	35,2	38,1	29,1	28,0	4,1	5,2	5,7	4,9
Długi hipoteczne	5,0	3,2	1,5	1,5	—	—	—	0,2
Wierzyciele	36,2	37,5	28,1	24,7	2,3	0,9	1,0	1,6
Inne pasywa	69,9	73,5	69,1	69,8	11,2	9,5	6,7	4,9
Zysk	7,1	5,8	5,4	5,1	0,1	0,1	0,9	0,1
	Rachunki strat i zysków							
Zyski								
Zysk (nadwyżka) w działach:								
życiowym	0,3	1,9	1,3	1,5	0,1	0,4	0,0	0,0
ogniowym	3,0	13,9	5,2	5,4	0,0	0,0	0,1	0,0
innych	1,1	1,2	0,8	1,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Czysty dochód z majątku	6,4	6,0	6,0	6,0	0,6	0,8	1,1	0,9
Zysk na kursie walut obcych i papierów wartościowych	0,3	1,0	3,5	1,6	0,2	0,0	1,7	0,9
Inne zyski	9,9	10,0	10,2	11,4	0,0	2,0	1,9	1,4
Strata (niedobór bilansowy)	13,2	4,9	5,1	12,1	5,7	1,3	1,5	6,9
Ogółem	**34,2**	**38,9**	**32,1**	**39,0**	6,7	4,6	6,4	10,2
Straty								
Strata (niedobór) w działach:								
życiowym	5,1	0,2	2,1	2,4	3,5	0,1	1,2	0,8
ogniowym	6,4	1,2	1,1	1,4	0,9	0,8	0,5	0,5
innych	4,4	1,8	1,2	0,9	0,7	0,4	0,4	0,3
Strata na kursie walut obcych i papierów wartościowych	1,6	1,2	1,9	2,2	0,2	0,3	1,1	1,4
Rezerwa (odpisy) na należności wątpliwe	4,6	16,6	8,4	11,3	1,1	1,8	1,1	3,3
Inne straty i odpisy	5,0	12,1	12,0	15,7	0,2	1,1	1,2	3,8
Zysk (nadwyżka bilansowa)	7,1	5,8	5,4	5,1	0,1	0,1	0,9	0,1

a Bez zakładów wzajemnych mniejszych.

C. Pożary. Straże pożarne

TABL. 12. POŻARY BUDYNKÓW W POLSCE[a] W LATACH 1932–1935

Wyszczególnienie	1932[bc]	1933[bc]	1934[bc]	1935					
				Polska[b]	M.st. Warszawa	Województwa			
						centralne[c]	wschodnie	poznańskie i pomorskie	południowe
Pożary w tys.	18,1	16,7	20,3	20,2	0,2	8,5	4,5	1,9	5,1
w miastach	1,8	1,9	2,0	2,1	0,2	0,7	0,2	0,3	0,7
na wsi	16,3	14,8	18,3	18,1	×	7,8	4,3	1,6	4,4
Dotknięte pożarem: nieruchomości zabudowane w tys.	28,9	27,0	33,9	32,8	0,2	14,2	8,4	2,2	7,8
budynki w tys.	51,9	49,3	62,5	58,5	0,2	27,9	13,5	4,4	12,5
Wartość ubezpieczeniowa budynków dotkniętych pożarem w milionach zł	118,7	127,2	116,2	156,4	41,6	47,3	12,5	22,3	32,7
Szkody pogorzelowe w budynkach w milionach zł	35,2	28,6	32,5	28,6	0,2	14,6	4,9	4,3	4,6
Stosunek szkód do wartości w odsetkach	*29,7*	*22,5*	*27,9*	*18,2*	*0,4*	*31,0*	*39,1*	*19,3*	*14,0*

a Pożary zarejestrowane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a w woj. poznańskim i pomorskim przez Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu. *b* Bez woj. śląskiego. *c* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 13. STRAŻE POŻARNE W POLSCE W LATACH 1930, 1932, 1935 i 1936

Stan w dn. 31.XII

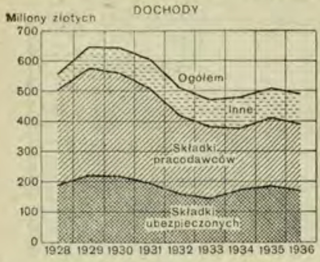
Wyszczególnienie	1930	1932	1935	1936					
				Polska	M.st. Warszawa	Województwa			
						centralne[a]	wschodnie	zachodnie	południowe
Straże ochotnicze (niezawodowe)									
Liczba straży	8 786	10789	11612	12357	19	5 214	1 813	2 035	3 276
Członkowie w tys.	215,4	255,9	296,9	303,8	0,4	141,1	54,8	49,7	57,8
Straże zawodowe (miejskie i przemysłowe)									
Liczba straży	.	.	67	70	1	9	6	32	22
Członkowie w tys.	.	.	2,9	3,0	0,4	0,2	0,2	1,5	0,7
Zasadniczy sprzęt strażacki[b]									
Samochody[c]	276	415	617	654	36	311	62	111	97
Motopompy[c]	397	669	1 073	1 272	4	516	125	173	255
Sikawki ręczne[c]	10556	12276	13 786	14 044	—	5 949	1 813	2 259	3 765
Na jedną straż przypada przeciętnie km^2	*44,2*	*36,0*	*33,2*	*31,2*	×	*26,3*	*68,3*	*22,8*	*24,1*

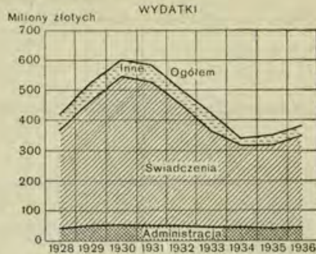
a Bez m. st. Warszawy. *b* Do 1932 r. włącznie tylko sprzęt straży ochotniczych. *c* Podział terytorialny podano dla 1935 r.

Uwaga. Dane o działalności kulturalno-oświatowej Związku Straży Pożarnych R. P. ob. dział XIX, tabl. 37, str. 334.

Źródło: Dane Związku Straży Pożarnych R. P.

DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE

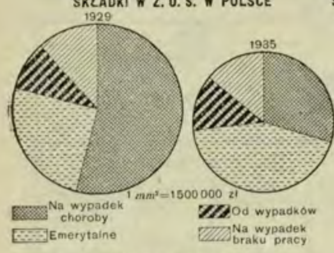
UBEZPIECZENI W Z. U. S. W POLSCE

ŚWIADCZENIA W Z. U. S. W POLSCE

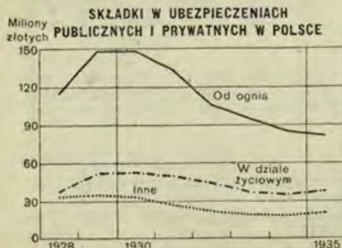
SKŁADKI W Z. U. S. W POLSCE

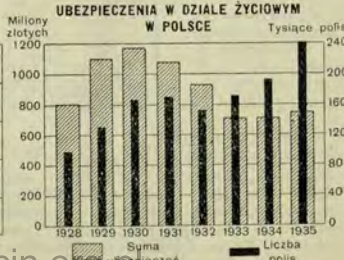
ŚWIADCZENIA W UBEZPIECZENIU NA WYPADEK CHOROBY
NA 1 UBEZPIECZONEGO

SKŁADKI W UBEZPIECZENIACH PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH W POLSCE

UBEZPIECZENIA W DZIALE ŻYCIOWYM W POLSCE

DZIAŁ XVIII. SZKOLNICTWO

Dane o szkołach artystycznych ob. dział XIX, tabl. 12, str. 324.

TABL. 1. WYDATKI NA OŚWIATĘ Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W LATACH 1928/29–1936/37

Wydatki	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[a]
	w milionach złotych								
Ogółem	**572,4**	**626,1**	**595,2**	**477,2**	**422,8**	**422,5**	**412,1**	**411,3**	**417,8**
zwyczajne	493,6	535,6	544,2	459,2	413,3	410,1	397,0	396,3	405,9
nadzwyczajne . .	78,8	90,5	51,0	18,0	9,5	12,4	15,1	15,0	11,9
Skarb Państwa . . .	416,1	450,2	437,2	355,7	321,7	329,3	316,4	317,7	323,1
zwyczajne	380,3	416,3	426,7	352,7	321,2	325,0	313,8	316,2	322,6
w tym:									
szkoły powszechne, spec. i przedszkola	230,0	248,9	261,8	217,0	195,8	192,7	171,8	179,2	186,0
szkoły średnie ogólnokształcące .	33,4	35,4	35,8	29,3	24,7	24,5	21,2	21,2	21,9
zakłady kształcenia nauczycieli . . .	15,4	16,8	17,1	12,9	9,7	9,0	7,4	7,1	7,1
szkoły zawodowe .	24,2	28,0	27,7	19,9	16,4	15,9	14,1	13,9	13,9
,, wyższe . .	33,7	37,1	33,8	29,4	28,3	27,9	24,9	23,8	24,4
nadzwyczajne . .	35,8	33,9	10,5	3,0	0,5	4,3	2,6	1,5	0,5
Skarb Śląski	39,1	44,0	50,3	35,3	26,7	24,7	24,0	22,8	26,6
zwyczajne	38,1	39,7	41,5	34,9	26,6	24,6	24,0	22,8[b]	26,6
nadzwyczajne . .	1,0	4,3	8,8	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Samorząd terytorial.[c]	117,2	131,9	107,7	86,2	74,4	68,5	71,7	70,8	68,1
zwyczajne	75,2	79,6	76,0	71,6	65,5	60,5	59,2	57,3[d]	56,7
nadzwyczajne . .	42,0	52,3	31,7	14,6	8,9	8,0	12,5	13,5	11,4

a Preliminowane. *b* W tym na przedszkola i szkolnictwo powszechne około 17 mln zł, na średnie ogólnokształcące około 2,3 mln zł i na zawodowe około 1,4 mln zł. *c* Bez wydatków na szkolnictwo zawodowe; wydatki na to szkolnictwo w 1929/30 r. wynosiły: zwyczajne około 15 mln zł, nadzwyczajne około 5 mln zł, w 1935/36 r. około 7 mln zł i około 0,2 mln zł. *d* W tym na przedszkola i szkolnictwo powszechne około 49 mln zł, na średnie ogólnokształcące około 4 mln zł.

TABL. 2. LICZBA ETATÓW NAUCZYCIELSKICH[a] W POLSCE W LATACH BUDŻETOWYCH 1928/29 i 1937/38

Typy szkół	1928/29	1937/38								
		Ogółem	Grupy uposażenia							
			IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Ogółem	**72 463**	**83310**	**566**	**294**	**3 165**	**8 478**	**13567**	**32508**	**14368**	**10364**
Szkoły powszechne, specjalne i przedszkola	62 057	72968	—	1	450	6 530	10980	30607	14117	10283
Szkoły średnie ogólnokszt. i zakłady kształcenia naucz.	6 455	5 974	—	21	2 279	1 184	1 362	873	185	70
Szkoły zawodowe[b]	1 780	2 000	—	14	322	493	546	548	66	11[c]
Szkoły wyższe[d] . .	2 171	2 368	566	258	114	271	679	480	—	—

a Dane obejmują etaty nauczycielskie przewidziane w preliminarzach budżetowych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (bez szkół artystycznych, w których liczba etatów w roku 1937/38 wynosiła 89). *b* Łącznie z ludowymi szkołami rolniczymi. Liczba etatów obejmuje również instruktorów. *c* W tym 1 etat XII grupy uposażenia. *d* Profesorowie łącznie z pomocniczymi siłami naukowymi (adiunktami i asystentami).

TABL. 3. PAŃSTWOWE STYPENDIA AKADEMICKIE[a] W POLSCE W LATACH AKADEMICKICH 1934/35 i 1935/36

A. Pożyczki i stypendia

Właściciele Rodzaje stypendiów	1934/35 Liczba osób zgłoszonych	1934/35 Liczba osób uwzględnionych	1934/35 %[b]	1934/35 Sumy w tys. zł	1935/36 Liczba osób zgłoszonych	1935/36 Liczba osób uwzględnionych	1935/36 %[b]	1935/36 Sumy w tys. zł
Ogółem	**12 276**	**6 257**	***51,0***	**1 613,1**	**14 424**	**6 959**	***48,2***	**1 621,1**
Pożyczki . . .	6 614	4 018	*60,7*	236,1	8 428	4 395	*52,1*	245,3
Stypendia . .	5 662	2 239	*39,5*	1 377,0	5 996	2 564	*42,8*	1 375,8
pełne . . .	×	161	×	193,2	×	92	×	110,4
niepełne . .	×	2 078	×	1 183,8	×	2 472	×	1 265,4
Szkoły państwowe	11 895	6 028	*50,7*	1 490,1	13 953	6 697	*48,0*	1 492,1
Pożyczki . . .	6 614	4 018	*60,7*	236,1	8 428	4 395	*52,1*	245,3
Stypendia . .	5 281	2 010	*38,1*	1 254,0	5 525	2 302	*41,7*	1 246,8
pełne	×	141	×	169,2	×	76	×	91,8
niepełne . .	×	1 869	×	1 084,8	×	2 226	×	1 155,0
Szkoły niepaństw.	381	229	*60,1*	123,0	471	262	*55,6*	129,0
Pożyczki . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Stypendia . .	381	229	*60,1*	123,0	471	262	*55,6*	129,0
pełne	×	20	×	24,0	×	16	×	19,2
niepełne . .	×	209	×	99,0	×	246	×	109,8

B. Stypendia według środowisk[c]

Właściciele Środowiska (miasta)	1934/35 Liczba stypendystów	1934/35 %[d]	1934/35 Sumy stypendiów w tys. zł	1934/35 Przeciętna wysokość stypendium w zł	1935/36 Liczba stypendystów	1935/36 %[d]	1935/36 Sumy stypendiów w tys. zł	1935/36 Przeciętna wysokość stypendium w zł
Ogółem[c]	**2 227**	***4,6***	**1 362,6**	***612***	**2 546**	***5,4***	**1 356,8**	***533***
Szkoły:								
państwowe . .	2 010	*4,9*	1 254,0	*624*	2 302	*5,9*	1 246,8	*542*
niepaństwowe	217	*3,1*	108,6	*500*	244	*3,1*	110,0	*451*
Warszawa[e] . . .	843	*4,2*	536,7	*637*	986	*4,9*	535,2	*543*
Lublin	34	*3,6*	15,0	*441*	33	*3,1*	15,6	*473*
Wilno	225	*6,0*	132,6	*589*	247	*7,1*	124,2	*503*
Poznań	225	*3,8*	132,6	*589*	249	*4,4*	129,2	*519*
Kraków	411	*5,1*	252,0	*613*	455	*5,9*	248,4	*546*
Lwów	489	*5,1*	293,7	*601*	576	*6,4*	304,2	*528*

a Stypendia zwrotne, wypłacane z funduszu specjalnego p. n. Państwowe Stypendia Akademickie. *b* Stosunek liczby osób uwzględnionych do liczby osób zgłoszonych. *c* Bez Politechniki Gdańskiej: rok 1934/35 – stypendiów 12 na sumę 14,4 tys. zł, rok 1935/36 – stypendiów 18 na sumę 19,0 tys. zł. *d* Stosunek liczby stypendystów do liczby słuchaczy danej kategorii szkół lub środowisk. *e* Łącznie z oddziałem Wolnej Wszechnicy Polskiej w Łodzi.

Uwaga. Stypendium pełne wynosi 1 200 zł, stypendium niepełne–600 zł lub 300 zł rocznie.

TABL. 4. REALIZACJA NAUCZANIA POWSZECHNEGO W POLSCE[a] W LATACH SZKOLNYCH 1932/33 – 1935/36

Lata szkolne / Wiek	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36				
				Polska	Województwa			
					centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Dzieci w wieku 7 – 13 lat w tysiącach[b]								
1932/33	4 809[c]	×	×	×	2 113	878	717[c]	1 101
1933/34	×	4 945	×	×	2 184	939	706	1 116
1934/35	×	×	5 027	×	2 224	986	706	1 111
1935/36	×	×	×	5 101	2 273	1 017	707	1 104
7 lat	833	775	770	773	325	149	99	200
8 ,,	780	829	772	766	322	151	96	197
9 ,,	778	776	825	768	327	151	98	192
10 ,,	741	775	773	822	354	154	106	208
11 ,,	673	739	772	771	323	144	103	201
12[d] ,,	548	568	623	658	321	141	103	93
13[d] ,,	429	483	492	543	301	127	102	13
Uczniowie w wieku 7 – 13 lat (bez względu na poziom nauki) w tysiącach								
1932/33	4 351[c]	×	×	×	1 927	680	716[c]	1 028
1933/34	×	4 461	×	×	1 998	723	701	1 039
1934/35	×	×	4 497	×	2 027	740	701	1 029
1935/36	×	×	×	4 542	2 064	759	701	1 018
7 lat	730	671	659	667	289	94	98	186
8 ,,	734	777	724	716	309	123	95	189
9 ,,	751	734	775	726	317	125	98	186
10 ,,	707	741	723	764	337	125	106	196
11 ,,	601	683	709	694	302	114	103	175
12[d] ,,	471	486	544	570	286	104	103	77
13[d] ,,	330	369	363	405	224	74	98	9
Uczniów na 100 dzieci								
1932/33	90,5	×	×	×	91,2	77,5	99,9	93,3
1933/34	×	90,2	×	×	91,5	77,0	99,3	93,2
1934/35	×	×	89,4	×	91,1	75,0	99,3	92,6
1935/36	×	×	×	89,0	90,8	74,7	99,3	92,1
7 lat	87,7	86,5	85,5	86,4	88,7	63,6	99,0	93,2
8 ,,	94,2	93,7	93,8	93,5	95,9	81,6	99,6	95,6
9 ,,	96,5	94,6	94,0	94,6	97,0	83,0	100,0	96,6
10 ,,	95,4	95,7	93,6	92,9	95,2	81,2	99,9	94,1
11 ,,	89,3	92,5	91,8	90,0	93,8	78,8	92,5	87,2
12 ,,	86,0	85,5	87,4	86,6	89,3	73,4	100,0	82,8
13 ,,	76,8	76,4	73,8	74,6	74,2	58,4	96,7	68,0

a Sposób obliczania realizacji nauczania powszechnego ob. Uwagi wstępne do *Statystyki szkolnictwa 1935/36*, Statystyka Polski, seria C, zesz. 56. *b* Szacunek na podstawie tymczasowych wyników spisu z dn. 9.XII 1931 r. *c* W tym 27 tys. dzieci i uczniów w wieku lat 6, które w roku szkolnym 1932/33 podlegały obowiązkowi szkolnemu na terenie woj. śląskiego. *d* Z powodu odmiennego wieku obowiązku szkolnego na terenie woj. południowych, liczby dzieci i uczniów w wieku lat 12 i 13 są przybliżone.

TABL. 5. ROZMIESZCZENIE SZKÓŁ W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Województwa	Przedszkola	Szkoły: początkowe[a] ogółem	Szkoły: początkowe[a] w tym na wsi	Szkoły: średnie	Szkoły: nauczycielskie	Szkoły: zawodowe[b]	Szkoły: ludowe rolnicze	Szkoły: zawodowe dokształcające	Szkoły: wyższe
Liczba szkół									
Polska	**1 849**	**28 183**	24 952	**755**	**172**	**699**	**145**	**608**	**24**
Woj. centralne .	**674**	**10 948**	9 395	**329**	**59**	**316**	**54**	**189**	**12**
M. st. Warszawa	125	384	×	99	10	130	—	51	10
Warszawskie .	158	2 242	2 050	41	9	25	16	38	—
Łódzkie . . .	133	2 035	1 650	62	9	47	9	45	1
Kieleckie . . .	151	2 229	1 992	54	14	61	10	26	—
Lubelskie . . .	67	2 326	2 159	40	9	25	13	21	1
Białostockie .	40	1 732	1 544	33	8	28	6	8	—
Woj. wschodnie .	**159**	**5 952**	5 564	**82**	**18**	**117**	**30**	**35**	**2**
Wileńskie . .	51	1 580	1 447	31	9	54	8	12	2
Nowogródzkie	25	1 275	1 210	12	5	8	8	4	—
Poleskie . . .	44	1 178	1 106	14	—	19	5	4	—
Wołyńskie . .	39	1 919	1 801	25	4	36	9	15	—
Woj. zachodnie .	**604**	**4 417**	3 803	**131**	**28**	**112**	**36**	**217**	**2**
Poznańskie . .	215	2 343	2 020	61	13	59	21	120	2
Pomorskie . .	84	1 376	1 235	38	6	28	9	49	—
Śląskie	305	698	548	32	9	25	6	48	—
Woj. południowe	**412**	**6 866**	6 190	**213**	**67**	**154**	**25**	**167**	**8**
Krakowskie .	184	1 852	1 649	76	28	63	9	72	4
Lwowskie . .	153	2 528	2 270	85	26	65	10	61	4
Stanisławowskie	37	1 134	1 017	30	7	16	4	23	—
Tarnopolskie .	38	1 352	1 254	22	6	10	2	11	—
Uczniowie w tysiącach									
Polska	**96,4**	**4 711,7**	3 383,1	**181,1**	**7,3**	**79,9**	**5,5**	**87,4**	**47,2**
Woj. centralne .	**33,0**	**2 118,0**	1 447,5	**76,1**	**2,7**	**38,0**	**2,0**	**32,0**	**21,3**
M. st. Warszawa	7,8	141,4	×	25,3	0,6	17,1	—	10,3	19,8
Warszawskie .	7,3	411,7	310,4	7,8	0,4	2,0	0,6	4,0	—
Łódzkie . . .	6,1	408,9	238,5	13,1	0,3	5,6	0,3	8,9	0,4
Kieleckie . . .	7,7	498,4	376,0	12,2	0,7	7,7	0,4	4,5	—
Lubelskie . .	2,8	403,2	332,5	10,1	0,4	2,5	0,5	3,3	1,1
Białostockie .	1,3	254,4	190,1	7,6	0,3	3,1	0,2	1,0	—
Woj. wschodnie .	**5,1**	**774,3**	647,2	**17,4**	**0,7**	**10,2**	**1,0**	**4,9**	**3,5**
Wileńskie . .	1,6	181,9	142,7	6,6	0,4	4,5	0,2	1,2	3,5
Nowogródzkie	0,7	161,1	142,5	2,7	0,2	0,9	0,2	0,4	—
Poleskie . . .	1,6	176,1	151,1	3,0	—	2,0	0,2	0,3	—
Wołyńskie . .	1,2	255,2	210,9	5,1	0,1	2,8	0,4	3,0	—
Woj. zachodnie .	**37,9**	**703,4**	442,8	**31,9**	**1,4**	**14,2**	**1,6**	**26,4**	**5,6**
Poznańskie . .	11,1	324,9	185,9	14,5	0,7	7,1	1,0	11,4	5,6
Pomorskie . .	4,7	178,9	116,3	7,1	0,3	2,3	0,3	5,2	—
Śląskie	22,1	199,6	140,6	10,3	0,4	4,8	0,3	9,8	—
Woj. południowe	**20,4**	**1 116,0**	845,6	**55,7**	**2,5**	**17,5**	**0,9**	**24,1**	**16,8**
Krakowskie .	10,1	327,1	243,4	19,5	1,3	6,9	0,3	10,2	7,8
Lwowskie . .	7,3	409,9	303,9	23,5	0,9	8,2	0,4	9,6	9,0
Stanisławowskie	1,4	182,9	141,3	7,0	0,2	1,4	0,1	3,3	—
Tarnopolskie .	1,6	196,1	157,0	5,7	0,1	1,0	0,1	1,0	—

a Szkoły powszechne, szkoły ćwiczeń i szkoły specjalne. *b* Łącznie z kursami.

TABL. 6. SZKOŁY PAŃSTWOWE, SAMORZĄDOWE I PRYWATNE W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1928/29, 1932/33, 1935/36 i 1936/37

Typy szkół Właściciele	1928/29		1932/33		1935/36		1936/37	
	Liczba szkół	Uczniowie w tys.	Liczba szkół	Uczniowie w tys.	Liczba szkół	Uczniowie w tys.	Liczba szkół	Uczniowie w tys.
Przedszkola[a] . .	1 557	92,9	1 724	87,2	1 849	96,4	1 712	87,3
publiczne . . .	603	.	581	36,1	492	35,4	474	33,4
prywatne . . .	954	.	1 143	51,1	1 357	61,0	1 238	53,9
Szkoły powszechne	26 592	3 474,6	26 839	4 510,7	27 988	4 681,3	28 353	4 743,6
publiczne . . .	25 170	3 359,3	25 465	4 385,3	26 603	4 538,6	26 846	4 593,3
w miastach .	2 045	820,8	1 960	1 111,5	2 128	1 187,1	2 153	1 192,3
na wsi . . .	23 125	2 538,5	23 505	3 273,8	24 475	3 351,5	24 693	3 401,0
prywatne . . .	1 422	115,3	1 374	125,4	1 385	142,7	1 507	150,3
w miastach .	891	89,9	903	98,0	927	113,4	933	115,1
na wsi . . .	531	25,4	471	27,4	458	29,3	574	35,2
Szkoły ćwiczeń .	131	15,9	130	20,3	96	19,9	.	.
publiczne . .	108	13,2	97	16,3	77	16,8	.	.
prywatne . . .	23	2,7	33	4,0	19	3,1	.	.
Szkoły specjalne .	63	6,2	87	7,3	99	10,5	98	11,1
publiczne . .	42	4,3	74	6,6	84	9,8	85	10,4
prywatne . . .	21	1,9	13	0,7	15	0,7	13	0,7
Szkoły średnie ogólnokształcące	777	203,9	765	186,8	755	181,1	760	200,4
państwowe . .	271	98,6	283	90,3	303	98,8	305	107,8
samorządowe .	65	13,4	59	12,7	44	9,8	43	10,7
prywatne . . .	441	91,9	423	83,8	408	72,5	412	81,9
Zakłady kształcenia nauczycieli .	244	38,8	205	24,6	172[b]	7,3[b]	42[b]	2,9[b]
państwowe . .	139	22,5	121	15,4	103	5,2	26	2,0
samorządowe .	16	2,9	14	1,6	8	0,2	—	—
prywatne . . .	89	13,4	70	7,6	61	1,9	16	0,9
Szkoły i kursy zawodowe . . .	720	67,0	747	68,8	699	79,9	.	.
państwowe . .	94	20,1	117	21,8	122	25,7	.	.
samorządowe .	28	5,5	33	5,4	26	5,8	.	.
prywatne . . .	598	41,4	597	41,6	551	48,4	.	.
Ludowe szkoły rolnicze	127	5,3	138	4,6	145	5,5	.	.
państwowe . .	22	0,9	39	1,4	41	1,5	.	.
samorządowe .	51	1,7	43	1,4	51	2,0	.	.
prywatne . . .	54	2,7	56	1,8	53	2,0	.	.
Szkoły zawodowe dokształcające .	573[c]	90,4[c]	670	86,1	608	87,4	.	.
publiczne . .	.	.	619	79,8	561	81,7	.	.
prywatne . . .	.	.	51	6,3	47	5,7	.	.
Szkoły wyższe .	21	43,6	24	51,8	24	47,2	.	.
państwowe . .	13	37,9	13	44,8	13	39,3	.	.
prywatne . . .	8	5,7	11	7,0	11	7,9	.	.

a Dane z lat 1928/29, 1932/33 i 1935/36 obejmują również niektóre ochronki, dziecińce itp. inne zakłady dla dzieci w wieku przedszkolnym. *b* W seminariach nauczycielskich w latach szkolnych 1935/36 i 1936/37 istniał tylko kurs V. *c* Dane z roku szkolnego 1927/28.

TABL. 7. SZKOŁY WEDŁUG WŁAŚCICIELI W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Właściciele	Przed-szkola	Szkoły powszechne	Szkoły średnie	Szkoły nauczycielskie	Szkoły zawodowe[a]
		Liczba szkół			
Ogółem	**1 876**	**27 757**	**770**	**187**	**714**
Państwo[b]	207	26 361[c]	301	113	120
Samorząd terytorialny	358	7	49	9	29
w tym: miasta	232	5	42	9	23
powiatowe związki samorząd.	101	1	5	—	4
Samorząd gospodarczy	1	—	—	—	14
Instytucje i organizacje religijne	373	258	86	25	43
w tym: parafie i diec. rzkat. i grkat.	95	2	10	—	—
gminy wyznaniowe ewangel.	8	124	4	1	—
zakony	260	75	70	24	37
gminy wyznaniowe żydowskie	7	51	2	—	6
Fundacje	11	5	2	—	3
Organizacje i instytucje społeczne	636	638	198	30	290
w tym: Polska Macierz Szkolna	26	52	8	1	31
Tow. Szkoły Ludowej	35	3	2	2	10
Niemiecki Związek Szkolny	15	36	7	—	—
Ridna Szkoła i Ukraińska Zachoronka	11	30	12	2	1
Rytas[d]	—	33	2	—	—
Tarbut[e]	17	122	7	3	—
Zjednocz. Szkół Żydowskich	5	44	2	—	—
Zw. Pracy Obywatel. Kobiet	169	2	—	—	21
Osoby i instytucje prywatne	290	488	134	10	215
w tym osoby fizyczne	220	474	122	10	213
		Uczniowie w tysiącach			
Ogółem	**98,2**	**4 655,4**	**166,1**	**12,0**	**70,8**
Państwo[b]	16,3	4 516,7[c]	90 9	8,3	24,3
Samorząd terytorialny	22,5	1,3	9,3	0,5	5,2
w tym: miasta	16,3	1,3	8,1	0,5	4,9
powiatowe związki samorząd.	5,0	0,0	0,9	—	0,2
Samorząd gospodarczy	0,0	—	—	—	1,5
Instytucje i organizacje religijne	19,9	25,7	12,5	1,1	2,8
w tym: parafie i diec. rzkat. i grkat.	5,8	0,2	1,5	—	—
gminy wyznaniowe ewangel.	0,2	6,3	0,8	0,1	—
zakony	13,4	8,6	10,0	1,0	1,8
gminy wyznaniowe żydowskie	0,5	9,8	0,2	—	1,0
Fundacje	0,6	1,0	0,3	—	0,1
Organizacje i instytucje społeczne	27,8	74,9	30,8	1,6	27,3
w tym: Polska Macierz Szkolna	1,0	2,1	1,2	0,1	2,6
Tow. Szkoły Ludowej	1,6	0,1	0,1	0,1	0,8
Niemiecki Związek Szkolny	0,5	4,1	1,2	—	—
Ridna Szkoła i Ukraińska Zachoronka	0,4	4,4	1,5	0,1	0,2
Rytas[d]	—	1,6	0,4	—	—
Tarbut[e]	0,5	19,1	1,2	0.2	—
Zjednocz. Szkół Żydowskich	0,1	6,4	0,2	—	—
Zw. Pracy Obywatel. Kobiet	7,0	0,1	—	—	1,1
Osoby i instytucje prywatne	11,1	35,8	22,3	0,5	9,6
w tym osoby fizyczne	5,6	34,6	20,4	0,5	9,4

a Łącznie z kursami. *b* Łącznie ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim. *c* Szkoły publiczne, tj. utrzymywane wspólnie przez Państwo i samorząd terytorialny. *d* Stowarzyszenie oświatowe litewskie. *e* Stowarzyszenie oświatowe żydowskie.

TABL. 8. TYPY SZKÓŁ W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1928/29 i 1935/36

Typy szkół	Liczba szkół lub wydziałów		Uczniowie w tysiącach			
	1928–1929	1935–1936	1928–1929	1935/36		
				Ogółem	Płeć męska	Płeć żeńska
Przedszkola	1 557	1 849	92,9	96,4	44,7	51,7
Szkoły powszechne	26 592	27 988	3474,6	4 681,3	2 413,0	2 268,3
Szkoły ćwiczeń	131	96	15,9	19,9	10,7	9,2
Szkoły specjalne	63	99	6,2	10,5	6,6	3,9
dla ociemniałych	5	8	0,3	0,6	0,4	0,2
,, głuchoniemych	15	16	1,0	1,3	0,8	0,5
,, niedorozwiniętych	29	61	3,2	7,1	3,9	3,2
,, moralnie zaniedbanych	14	14	1,7	1,5	1,5	0,0
Szkoły średnie ogólnokształcące	777	755	203,9	181,1	105,1	76,0
Zakłady kształcenia nauczycieli	244	172	38,8	7,3	2,7	4,6
Seminaria nauczycielskie	209	143	36,8	5,3	2,6	2,7
Pedagogia[a]	12	3	0,8	0,3	0,1	0,2
Seminaria ochroniarskie	16	20	0,8	1,4	—	1,4
Semin. nauczycielek rzemiosł	7	6	0,4	0,3	—	0,3
Wydziały szkół i kursów zawodowych[b]	1 093[c]	1 158	67,0[c]	79,9	42,9	37,0
Wydziały o czasie nauki 2 lata i więcej:						
poziom niższy	.	108	.	5,8	3,2	2,6
,, gimnazjalny	.	489	.	50,4	28,1	22,3
,, licealny	.	65	.	4,9	3,1	1,8
Wydziały roczne: I	.	77	.	2,8	0,7	2,1
II	.	19	.	0,8	0,3	0,5
Kursy	.	400	.	15,2	7,5	7,7
Kierunek wykształcenia:						
Rolnictwo	29	31	1,9	1,9	1,5	0,4
Przemysł i rzemiosło	660	654	33,5	39,0	22,3	16,7
w tym: metalowy i mechan.	125	149	11,5	13,9	13,9	0,0
włókienniczy	57	54	1,6	2,0	1,0	1,0
drzewny	78	56	2,4	2,0	2,0	0,0
odzieżowy	300	310	11,3	15,5	0,5	15,0
budowlany	25	31	3,0	1,9	1,8	0,1
Handel i administracja	292	298	24,2	29,6	14,3	15,3
Komunikacja	41	44	4,3	4,2	4,2	0,0
Miernictwo i melioracje	14	13	0,8	0,6	0,6	0,0
Gospod. domowe i usługi osobiste	57	105	2,3	3,3	0,0	3,3
Służba zdrowia	.	13	.	1,3	—	1,3
Ludowe szkoły rolnicze	127	145	5,3	5,5	3,7	1,8
Szkoły zawodowe dokształcające	573[d]	608	90,4[d]	87,4	69,5	17,9
Wydziały szkół wyższych	82	87	43,6	47,2	34,5	12,7
Teologia i prawo kanoniczne	8	8	1,0	1,1	1,1	0,0
Prawo i nauki polityczne	12	13	11,0	14,1	11,8	2,3
Medycyna	5	5	3,8	4,3	3,4	0,9
Farmaceutyka	4	5	0,8	1,3	0,6	0,7
Weterynaria	2	2	0,7	0,9	0,8	0,1
Dentystyka	1	1	0,4	0,5	0,1	0,4
Filozofia	15	19	13,6	11,2	5,1	6,1
Rolnictwo	7	7	1,8	2,4	1,9	0,5
Technika	14	11	6,3	7,2	6,8	0,4
Sztuki piękne	9	8	0,7	0,6	0,4	0,2
Nauki handlowe	4	5	3,4	3,2	2,3	0,9
Wychowanie fizyczne	1	2	0,1	0,2	0,1	0,1
Dziennikarstwo	—	1	—	0,2	0,1	0,1

a W roku szkolnym 1928/29 wliczono kursy nauczycielskie, które istniały do roku szkolnego 1931/32. *b* Objaśnienie poziomu wydziałów szkół zawodowych ob. uwagę pod tabl. 17, str. 311. *c* Bez szkół służby zdrowia. *d* Rok szkolny 1927/28.

TABL. 9. SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE WEDŁUG PRAW W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1928/29, 1934/35 i 1935/36

Właściciele Prawa szkół	1928/29		1934/35		1935/36	
	Liczba szkół	Uczniowie w tys.	Liczba szkół	Uczniowie w tys.	Liczba szkół	Uczniowie w tys.
Ogółem	**777**	**203,9**	**770**	**166,1**	**755**	**181,1**
Szkoły państwowe .	271	98,6	301	90,9	303	98,8
Szkoły samorządowe	65	13,4	49	9,3	44	9,8
z prawami pełnymi	24	7,3	21	5,8	19	6,5
,, niepełnymi	31	5,0	19	2,7	18	2,9
bez praw	10	1,1	9	0,8	7	0,4
Szkoły prywatne . .	441	91,9	420	65,9	408	72,5
z prawami pełnymi	102	31,2	130	27,8	130	31,5
,, niepełnymi	240	47,3	165	25,7	162	27,5
bez praw	99	13,4	125	12,4	116	13,5

TABL. 10. JĘZYK NAUCZANIA[a] W SZKOŁACH W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Język nauczania[a]	Przedszkola	Szkoły				
		powszechne	średnie	nauczycielskie	zawodowe[b]	wyższe
		Liczba szkół				
Ogółem	**1 876**	**27 757**	**770**	**187**	**743**	**24**
Polski	1 728	23 299[c]	698	170	714	24
Polski i ukraiński . .	1	2 754[d]	2	1	—	—
Polski i inny . . .	23	384[d]	5	2	7	—
Ukraiński	33	457	26	7	4	—
Białoruski	—	16	1	—	—	—
Niemiecki	50	490	20	4	4	—
Żydowski	12	87	2	—	14	—
Hebrajski	29	172	9	3	—	—
Litewski	—	72	2	—	—	—
Czeski	—	18	—	—	—	—
Rosyjski	—	8	5	—	—	—
		Uczniowie w tysiącach				
Ogółem	**98,2**	**4 655,4**	**166,1**	**12,0**	**65,7**	**48,1**
Polski	93,1	4 052,2[c]	152,9	11,2	63,0	48,1
Polski i ukraiński . .	0,1	408,4[d]	1,0	0,1	—	—
Polski i inny . . .	0,9	36,7[d]	1,8	0,1	0,5	—
Ukraiński	1,3	57,9	4,3	0,3	0,3	—
Białoruski	—	2,1	0,2	—	—	—
Niemiecki	1,7	55,7	3,1	0,1	0,1	—
Żydowski	0,3	12,3	0,2	—	1,8	—
Hebrajski	0,8	24,4	1,6	0,2	—	—
Litewski	—	3,6	0,4	—	—	—
Czeski	—	1,0	—	—	—	—
Rosyjski	—	1,1	0,6	—	—	—

a Bez uwzględnienia języków mniejszości, nauczanych jako przedmioty. *b* Łącznie z kursami. Rok szkolny 1933/34. *c* W tym szkoły, w których naucza się jako przedmiotu języka: ukraińskiego – 2 182 szkół z 364,6 tys. uczniów; niemieckiego – 57 szkół z 9,3 tys. uczniów; litewskiego – 73 szkoły z 6,5 tys. uczniów; innego – 12 szkół z 1,6 tys. uczniów. *d* Łącznie ze szkołami prowadzącymi odrębne komplety nauczania w języku polskim i w języku ukraińskim lub innym. Komplety te poprzednio były liczone jako odrębne szkoły.

TABL. 11. SZKOŁY MĘSKIE, ŻEŃSKIE I KOEDUKACYJNE W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Typy szkół Właściciele	Liczba szkół				Uczniowie			
	ogółem	męskich	żeńskich	koedukacyjnych	ogółem	szkół męskich	szkół żeńskich	szkół koedukacyjnych
					w tysiącach			
Przedszkola	1 849	5	5	1 839	96,4	0,1	0,3	96,0
Szkoły powszechne .	27 988	509	364	27 115	4 681,3	154,9	142,1	4 384,3
publiczne	26 603	227	249	26 127	4 538,6	124,5	129,1	4 285,0
w miastach . .	2 128	216	240	1 672	1 187,1	119,5	124,9	942,7
na wsi	24 475	11	9	24 455	3 351,5	5,0	4,2	3 342,3
prywatne	1 385	282	115	988	142,7	30,4	13,0	99,3
w miastach . .	927	273	106	548	113,4	29,8	12,2	71,4
na wsi	458	9	9	440	29,3	0,6	0,8	27,9
Szkoły średnie ogólnokształcące	755	238	239	278	181,1	69,6	51,4	60,1
państwowe	303	144	47	112	98,8	48,8	16,1	33,9
niepaństwowe . .	452	94	192	166	82,3	20,8	35,3	26,2
Szkoły zawodowe[a] .	1 158[b]	353	465	340	79,9	27,8	24,6	27,5
państwowe	306	166	98	42	25,7	15,3	6,5	3,9
niepaństwowe . .	852	187	367	298	54,2	12,5	18,1	23,6
Szkoły specjalne . .	99	16	2	81	10,5	1,5	0,1	8,9

a Łącznie z kursami. *b* Liczba wydziałów.

TABL. 12. IZBY LEKCYJNE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1925/26, 1930/31 i 1934/35

Województwa	1925/26			1930/31			1934/35[a]		
	Ogółem	W budynkach własnych	W budynkach wynajętych	Ogółem	W budynkach własnych	W budynkach wynajętych	Ogółem	W budynkach własnych	W budynkach wynajętych
Polska	**54 203**	**31 480**	**22 723**	**63 490**	**39 459**	**24 031**	**67 625**	**44 316**	**23 309**
Woj. centralne .	21 730	6 692	15 038	25 800	10 378	15 422	27 767	13 289	14 478
,, wschodnie .	6 286	2 548	3 738	9 050	3 822	5 228	9 726	4 465	5 261
,, zachodnie .	10 998	10 687	311	11 520	11 296	224	12 404	12 098	306
,, południowe	15 189	11 553	3 636	17 120	13 963	3 157	17 728	14 464	3 264

a Izby użytkowane przez 2 szkoły liczono dwukrotnie; izb tego rodzaju w roku szkolnym 1930/31 było 1 137.

TABL. 13. PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE WEDŁUG LICZBY NAUCZYCIELI W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1925/26 i 1935/36

Szkoły o liczbie nauczycieli	Liczba szkół			Uczniowie					
	1925/26	1935/36		1925/26	1935/36		1925/26	1935/36	
		Ogółem	w tym na wsi		Ogółem	w tym na wsi		Ogółem	w tym na wsi
				w tysiącach			w odsetkach		
Ogółem .	**26 048**	**26 603**	24 475	**3 137,6**	**4 538,6**	3 351,5	***100,0***	***100,0***	*100,0*
1	14 342	12 958	12 888	863,5	960,2	955,9	*27,5*	*21,1*	*28,5*
2	5 773	5 835	5 802	625,4	784.4	780,7	*19,9*	*17,3*	*23,3*
3	1 868	2 774	2 752	291,0	538,8	535,6	*9,3*	*11,9*	*16,0*
4	975	1 084	1 060	187,3	268,8	263,8	*6,0*	*5,9*	*7,9*
5	508	626	586	118,4	184,6	173,2	*3,8*	*4,1*	*5,2*
6	348	492	407	94,8	167,7	139,1	*3,0*	*3,7*	*4,1*
7 i więcej	2 234	2 834	980	957,2	1 634,1	503,2	*30,5*	*36,0*	*15,0*

TABL. 14. UCZNIOWIE W PUBLICZNYCH SZKOŁACH POWSZECHNYCH WEDŁUG LICZBY NAUCZYCIELI W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Szkoły o liczbie nauczycieli	Ogółem w tys.	W szkołach liczących uczniów							
		40 i mniej	41–80	81–140	141–180	181–230	231–280	281–330	331 i więcej
		w odsetkach ogólnej liczby uczniów							
Ogółem .	**4 538,6**	**0,4**	**10,6**	**20,3**	**9,3**	**9,6**	**6,2**	**4,7**	**38,9**
W miastach	1 187,1	0,0	0,3	0.5	0,3	0,3	0,7	1,8	96,1
Na wsi . .	3 351,5	0,6	14,3	27,3	12,5	12,8	8,2	5,7	18,6
Szkoły na wsi:									
1 naucz.	955,9	1,9	49,8	47,9	0,3	0,1	—	—	—
2 ,,	780,7	0,0	0,5	57.5	35,2	6,5	0,3	—	—
3 ,,	535,6	—	0,1	1,8	25,3	57.5	14,3	1,0	—
4 ,,	263,8	—	0,0	0,1	1,7	24,0	52,4	18,0	3,8
5 ,,	173,2	—	—	—	—	3,6	25,8	51,7	18,9
6 ,,	139,1	—	—	—	0,1	0,5	7,0	26,4	66,0
7 i więcej	503,2	—	—	—	0,1	—	0,5	2,2	97,2

TABL. 15. UCZNIOWIE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH WEDŁUG KLAS W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1933/34

Stopień organizacyjny szkół	Ogółem	W klasach (w oddziałach)						
		I	II	III	IV	V	VI	VII i wyższych
	w tysiącach							
1[a]–klasowe . . .	882.6	233,0	214,1	262,1	173,4	—	—	—
2[b] ,, . . .	814,4	202,7	179,1	176,0	183,5	73,1	—	—
3 ,, . . .	512,0	118,5	103,2	103,8	91,1	61,8	26,7	6,9
4 ,, . . .	306,6	68,7	58,3	59,9	53,1	39,0	20,2	7,4
5 ,, . . .	191,1	40,1	34,4	36,9	33,2	25,4	14,6	6,5
6 ,, . . .	143,8	28,4	24,4	26,9	24,6	19,7	13,5	6,3
7 i więcej klasowe	1 640,9	280,4	262,0	290,5	281,1	237,0	177,0	112,9

a W klasie III nauka trwa 2 lata, w klasie IV – 3 lata. *b* W klasach IV i V nauka trwa po 2 lata.

TABL. 16. UCZNIOWIE SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH WEDŁUG KLAS W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1928/29, 1930/31, 1932/33, 1934/35 i 1935/36

Klasy	1928/29	1930/31	1932/33	1934/35	1935/36 Ogółem	1935/36 W szkołach państwowych	1935/36 W szkołach samorządowych	1935/36 W szkołach prywatnych
	w tysiącach							
Ogółem[a]	**153,6**	**144,3**	**143,4**	**166,1**	**181,1**	**98,8**	**9,8**	**72,5**
Na poziomie klas:								
I gimnazjum nowego ustroju[b]	25,1	22,4	26,6	42,8	46,6	25,1	2,7	18,8
II gimnazjum nowego ustroju[b]	32,2	28,7	30,7	35,4	40,1	21,4	2,2	16,5
III gimnazjum nowego ustroju[b]	28,8	25,9	23,3	29,2	31,2	18,0	1,6	11,6
IV gimnazjum nowego ustroju[b]	26,5	25,2	22,6	23,3	26,9	14,5	1,4	11,0
I liceum nowego ustroju[c]	22,0	22,4	20,8	18,4	20,2	11,0	1,1	8,1
II liceum nowego ustroju[c]	19,0	19,7	19,4	17,0	16,1	8,8	0,8	6,5

a Bez uczniów klas niższych (do kl. II włącznie) gimnazjum dawnego ustroju, które istniały do roku szkolnego 1933/34. *b – c* Odpowiada poziomowi klas dawnego ustroju: *b* – III, IV, V i VI; *c* – VII i VIII.

TABL. 17. UCZNIOWIE SZKÓŁ ZAWODOWYCH WEDŁUG POZIOMU NAUKI I KIERUNKU WYKSZTAŁCENIA W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Właściciele Kierunek wykształcenia	Ogółem	Na wydziałach o czasie trwania nauki: 2-letnim i dłuższym, poziom niższy	2-letnim i dłuższym, poziom gimnazjalny	2-letnim i dłuższym, poziom licealny	rocznym I	rocznym II	Na kursach
	w tysiącach						
Ogółem	**79,9**	**5,8**	**50,4**	**4,9**	**2,8**	**0,8**	**15,2**
Państwowe	25,7	1,8	19,4	2,4	0,6	0,3	1,2
Samorządowe	5,8	0,3	4,4	0,2	0,4	0,1	0,4
Prywatne	48,4	3,7	26,6	2,3	1,8	0,4	13,6
Rolnictwo	1,9	0,1	1,1	0,5	0,1	0,1	0,0
Przemysł i rzemiosło	39,0	5,5	24,3	1,3	0,5	0,1	7,3
Handel i administracja	29,6	—	20,1	2,1	1,2	0,5	5,7
Komunikacja	4,2	—	3,2	0,2	—	—	0,8
Miernictwo i melioracje	0,6	—	0,4	0,1	—	—	0,1
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste	3,3	0,2	0,5	0,2	1,0	0,1	1,3
Służba zdrowia	1,3	—	0,8	0,5	—	—	—

Uwaga. Poczynając od roku szk. 1935/36, wskutek reorganizacji szkolnictwa zawodowego, zmieniono klasyfikację poziomu wydziałów. Do wydziałów o poziomie niższym zaliczono wydziały, na które od nowowstępujących wymagane jest ukończenie 4 – 5 kl. szkoły powszechnej, o poziomie gimnazjalnym–6 kl. szkoły powszechnej, licealnym – 6 kl. szkoły średniej ogólnokształcącej; wydziały roczne I – ukończenie szkoły powszechnej bez względu na stopień organizacyjny, roczne II – co najmniej 6 kl. szkoły średniej ogólnokształcącej. Kursy nie określają na ogół cenzusu wymaganego od nowowstępujących.

TABL. 18. UCZNIOWIE WEDŁUG ZAWODU RODZICÓW W POLSCE

Zawód rodziców i ich stanowisko w zawodzie	Uczniowie w szkołach								
	średnich			nauczycielskich		zawodowych[a]		wyższych	
	1925–1926	1930–1931	1935–1936	1925–1926	1930–1931	1927–1928	1930–1931	1928–1929	1935–1936
	w tysiącach								
Ogółem	**216,6**	**205,0**	**181,1**	**37,3**	**35,7**	**50,7**	**73,0**	**43,6**	**47,2**
Rolnictwo	36,0	29,1	23,8	11,6	10,0	7,9	11,4	5,3	7,9
w tym:									
rolnicy więksi[b]	5,8	5,1	3,7	0,2	0,2	} 7,0	0,9	1,4	1,5
rolnicy mniejsi[c]	26,2	20,9	17,2	10,2	9,0		9,0	3,1	5,2
Przemysł	44,8	40,5	27,2	8,2	7,7	13,5	16,8	4,1	6,6
w tym:									
przedsiębiorcy	10,2	9,1	4,1	0,6	0,6	1,3	1,7	1,2	1,3
rzemieślnicy	19,6	16,8	9,0	5,1	4,7	5,5	9,0	1,7	2,0
urzędnicy	8,6	9,1	6,6	0,6	0,6	1,0	1,7	0,8	1,9
robotnicy	6,2	5,5	7,5	1,9	1,8	5,7	4,4	0,4	1,4
Handel	43,3	45,0	30,1	1,9	2,5	9,6[d]	8,4	5,6	6,0
w tym przedsiębiorcy i kupcy	35,3	35,0	23,0	1,5	2,0	4,8	6,0	4,0	4,2
Komunikacja	23,1	22,5	19,7	5,0	5,6	.[d]	10,5	2,6	4,9
Wolne zawody	10,7	11,6	8,5	0,4	0,5	1,7	0,9	2,3	3,2
Służba publiczna	41,9	42,2	41,6	7,2	6,5	9,8	8,4	8,2	9,3
Inne zawody	16,4	14,0	27,5	3,0	2,8	7,0	6,7	3,5	8,6
Nie podane	0,4	0,1	2,7	0,0	0,1	1,2	9,9	12,0	0,7
	w odsetkach								
Ogółem	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***	***100,0***
w tym:									
rolnicy więksi[b]	*2,7*	*2,5*	*2,1*	*0,6*	*0,7*	} *14,2*	*1,4*	*4,3*	*3,2*
rolnicy mniejsi[c]	*12,1*	*10,3*	*9,6*	*27,3*	*25,1*		*14,3*	*9,8*	*11,1*
przemysłowcy i kupcy	*21,0*	*21,6*	*15,7*	*5,5*	*7,2*	*12,2*	*12,1*	*16,5*	*12,6*
rzemieślnicy	*9,0*	*8,2*	*5,1*	*13,8*	*13,1*	*11,0*	*14,3*	*5,3*	*4,5*
robotnicy	*11,7*	*10,9*	*18,8*	*20,7*	*22,1*	*31,3*	*26,6*	*8,1*	*9,7*
wolne zawody	*5,0*	*5,7*	*4,8*	*1,1*	*1,4*	*3,5*	*1,5*	*7,4*	*6,8*
urzędnicy, nauczyciele, oficerowie	*31,7*	*34,8*	*35,6*	*24,7*	*24,4*	*21,4*	*22,5*	*38,3*	*37,8*

a Łącznie z kursami. *b* Posiadający ponad 50 *ha* gruntu. *c* Posiadający poniżej 50 *ha* gruntu. *d* Komunikację podano łącznie z handlem.

TABL. 19. UCZNIOWIE WEDŁUG WYZNANIA W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Wyznania	Uczniowie w szkołach						
	powszechnych		średnich		nauczycielskich	zawodowych[a]	wyższych
	ogółem	w tym w prywatnych	ogółem	w tym w prywatnych			
	w tysiącach						
Ogółem	**4 655,4**	138,7	**166,1**	65,9	**12,0**	**70,8**	**48,1**
	w odsetkach ogółu uczniów						
Rzymskokatolickie	68,5	25,2	73,0	59,7	86,6	76,4	76,4
Greckokatolickie	9,4	3,7	3,9	3,9	4,8	2,2	3,1
Ewangelickie	2,2	9,5	2,7	3,9	2,1	2,0	2,7
Prawosławne	10,5	1,7	2,3	2,2	2,4	3,1	2,7
Mojżeszowe	9,1	59,1	18,0	30,2	4,0	16,2	14,8
Inne	0,3	0,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3

a Łącznie z kursami.

TABL. 20. UCZNIOWIE SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH WEDŁUG WYZNANIA W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Właściciele Klasy	Ogółem w tys.	Uczniowie wyznania					
		rzymskokatolick.	greckokatolickiego	ewangelickiego	prawosławnego	mojżeszowego	innego
		w odsetkach ogółu uczniów					
Ogółem	**166,1**	**73,0**	**3,9**	**2,7**	**2,3**	**18,0**	**0,1**
Państwowe	90,9	80,9	4,3	1,8	2,6	10,2	0,2
Samorządowe . . .	9,3	89,2	0,4	2,1	1,1	7,2	0,0
Prywatne	65,9	59,7	3,9	3,9	2,2	30,2	0,1
Klasa I nowego ustroju	42,8	76,0	3,8	2,8	2,0	15,2	0,2
,, II nowego ustroju	35,4	72,9	3,9	2,9	2,2	18,0	0,1
,, V dawnego ustroju	29,2	71,3	3,9	2,7	2,3	19,7	0,1
,, VI dawnego ustroju	23,3	71,1	4,2	2,5	2,4	19,6	0,2
,, VII dawnego ustroju	18,4	72,1	3,9	2,3	2,8	18,8	0,1
,, VIII dawnego ustroju	17,0	72,1	3,7	2,5	2,7	18,9	0,1

TABL. 21. STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WYZNANIA W POLSCE W LATACH AKADEMICKICH 1928/29, 1933/34 i 1935/36

Kierunek studiów	Lata akademickie	Ogółem w tys.	Studenci i wolni słuchacze wyznania[a]					
			rzymskokatolick.	greckokatolick.	ewangelickiego	prawosławnego	mojżeszowego	innego
			w tysiącach					
Ogółem	1928/29	43,6	30,0	2,0	1,1	0,8	8,7	0,2
	1933/34	49,6	36,6	1,8	1,3	1,2	8,4	0,2
	1935/36	47,2	36,7	1,4	1,3	1,4	6,2	0,2
			w odsetkach ogółu słuchaczy					
Ogółem	1928/29	×	70,1	4,6	2,5	1,9	20,4	0,5
	1933/34	×	73,9	3,6	2,7	2,5	17,0	0,3
	1935/36	×	77,9	3,0	2,8	2,8	13,2	0,3
w tym:								
Prawo i nauki polityczne . .	1928/29	11,0	64,3	5,2	1,3	1,0	27,7	0,5
	1933/34	15,3	70,2	4,7	1,6	1,7	21,5	0,3
	1935/36	14,1	80,0	3,6	1,6	2,1	12,5	0,2
Medycyna . .	1928/29	3,8	70,7	6,0	2,5	2,3	17,9	0,6
	1933/34	4,2	72,6	3,2	2,5	4,2	17,0	0,5
	1935/36	4,3	75,3	3,2	3,0	4,3	13,8	0,4
Filozofia . . .	1928/29	13,6	63,9	5,3	2,5	1,3	26,4	0,6
	1933/34	12,6	70,2	3,1	3,2	2,1	21,1	0,3
	1935/36	11,2	73,1	2,3	3,3	2,6	18,3	0,4
Technika . . .	1928/29	6,3	78,9	3,5	3,1	2,5	11,6	0,4
	1933/34	7,2	78,6	3,0	2,7	3,1	12,4	0,2
	1935/36	7,2	79,6	2,4	2,6	3,2	12,0	0,2
Nauki handlowe	1928/29	3,4	78,2	2,1	3,2	0,9	15,4	0,2
	1933/34	2,9	83,2	3,9	4,5	1,1	7,0	0,3
	1935/36	3,2	82,2	3,5	4,4	1,0	8,7	0,2

a Bez osób, dla których brak danych o wyznaniu: w 1928/29 – 0,8 tys., w 1933/34 – 0,1 tys.

TABL. 22. UCZNIOWIE WEDŁUG WIEKU W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1932/33

Wiek	Wychowankowie w przedszkolach	Uczniowie w szkołach: powszechnych[a]	średnich	nauczycielskich	zawodowych[b]	wyższych[c]
	w tysiącach					
Ogółem zbadani	**87,2**	**4 681,3**	**186,8**	**24,6**	**66,1**	**42,4**
W wieku:						
6 i mniej lat	85,0	24,2	0,5	—	—	—
7—11 ,,	2,2	3 545,5	30,4	—	—	—
12—13 ,,	—	1 012,2	45,5	—	1,1	—
14—15 ,,	—	99,4	39,6	1,6	10,7	—
16—18 ,,	—	—	52,4	12,7	28,4	2,7
19 i więcej ,,	—	—	18,4	10,3	25,9	39,7

a Dane za rok szkolny 1935/36. *b* Łącznie z kursami. *c* Dane za rok szkolny 1928/29.

TABL. 23. PROMOCJE W SZKOŁACH NIEKTÓRYCH TYPÓW W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1930/31, 1933/34 i 1934/35

Typy szkół Poziom nauki	Uczniowie klasyfikowani 1934/35 (w tysiącach)	z tego promowano 1934/35 (w tysiącach)	Odsetek uczniów promowanych 1930/31	1933/34	1934/35
Publiczne szkoły powszechne[a]	**1 751,2**	1 519,8	.	***85,7***	***86,8***
w miastach	1 133,7	995,0	.	*87,1*	*87,8*
na wsi	617,5	524,8	.	*83,2*	*85,0*
Szkoły średnie ogólnokształcące	**159,1**	137,2	***84,6***	***86,7***	***86,2***
w tym: klasa I } nowego ustroju	41,1	35,3	*85,7*[b]	*85,6*	*85,9*
,, II } nowego ustroju	33,7	28,9	*79,4*[c]	*86,0*[c]	*85,7*
,, V } dawnego ustroju	27,7	24,0	*81,9*	*86,3*	*86,7*
,, VI } dawnego ustroju	22,6	19,3	*82,1*	*85,9*	*85,3*
,, VII } dawnego ustroju	17,5	14,5	*82,3*	*84,0*	*83,0*
,, VIII } dawnego ustroju	16,5	15,2[d]	*92,5*[d]	*92,9*[d]	*92,1*[d]
Szkoły zawodowe[e]	**50,9**	43,6	***84,6***[f]	***86,2***	***85,7***
rolnictwo	1,5	1,3	*88,6*	*87,2*	*85,4*
przemysł i rzemiosło	25,9	22,1	*84,9*	*86,2*	*85,3*
handel i administracja	18,2	15,8	*84,3*	*86,3*	*86,9*
komunikacja	3,3	2,6	*80,8*	*83,7*	*80,2*
miernictwo i melioracje	0,6	0,5	*82,4*	*85,8*	*86,7*
gospodarstwo domowe i usługi osobiste	1,4	1,3	.	*88,2*	*89,7*

a Tylko szkoły 6 i więcej klasowe. *b–c* Klasy dawnego ustroju: *b*–III, *c*–IV. *d* Dopuszczeni do egzaminu dojrzałości. *e* Bez szkół służby zdrowia. *f* Bez szkół gospodarstwa domowego i usług osobistych.

TABL. 24. STUDENCI PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG KIERUNKU I STANU STUDIÓW W POLSCE W LATACH AKADEMICKICH 1933/34–1935/36

Lata Kierunek studiów	Studenci odbywający studia				
	bez opóźnienia [a]	z opóźnieniem			
		I-rocznym	2-letnim	3-letnim	4-letnim i większym
	w odsetkach ogólnej liczby studentów				
Ogółem [b c] 1933/34	48,9	26,1	11,0	5,2	8,8
1934/35	47,7	26,5	11,3	5,4	9,1
1935/36	45,4	26,4	12,1	6,5	9,6
Teologia [c]	95,2	3,7	0,3	0,2	0,6
Prawo	43,5	32,1	13,1	5,9	5,4
Medycyna	69,3	20,7	5,1	1,6	3,3
Farmaceutyka	57,7	30,9	7,9	1,7	1,8
Weterynaria	68,9	22,8	5,2	1,0	2,1
Dentystyka	74,8	16,8	2,3	2,8	3,3
Rolnictwo	52,6	22,5	10,7	5,0	9,2
Technika	18,0	26,6	19,1	13,3	23,0
Sztuki piękne	53,5	24,0	11,5	5,5	5,5
Wychowanie fizyczne	85,5	11,4	2,5	0,6	—

a W stosunku do terminów przewidzianych regulaminami studiów, bez uwzględnienia studentów nowoimatrykulowanych w danym roku akademickim. *b* Bez filozofii. *c* Bez wydziałów teologii katolickiej i teologii ewangelickiej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

TABL. 25. DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH W POLSCE WYDANE W LATACH AKADEMICKICH 1932/33–1934/35[a]

Lata Kierunek studiów	Dyplomy wydane po					
	3 i 4	5	6	7	8	9 i więcej
	latach studiów w odsetkach ogólnej liczby wydanych dyplomów					
Ogółem . . . 1932/33	19,5	17,8	17,4	14,4	9,6	21,3
1933/34	22,0	19,6	17,0	14,2	9,1	18,1
1934/35	22,4	21,5	17,7	12,5	9,3	16,6
w tym:						
Teologia i prawo kanoniczne	20,7	28,1	24,0	13,2	6,6	7,4
Prawo i nauki polityczne	40,8	26,2	14,3	7,0	4,6	7,1
Medycyna	—	—	23,9	32,5	18,6	25,0
Farmaceutyka	41,3	46,6	6,3	2,7	0,9	2,2
Weterynaria	1,8	18,2	35,5	20,0	13,6	10,9
Dentystyka	79,7	9,3	8,5	0,8	—	1,7
Filozofia	8,4	21,9	20,2	15,6	12,3	21,6
Rolnictwo	4,9	34,4	28,1	13,0	10,2	9,4
Technika	1,8	5,1	14,5	15,1	17,1	46,4
Nauki handlowe	35,3	25,9	15,8	6,6	4,9	11,5

a Dyplomy niższych stopni naukowych i dyplomy doktorskie wydane według dawnych przepisów.

TABL. 26. ABSOLWENCI SZKÓŁ W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1927/28, 1933/34 i 1934/35

Wyszczególnienie	1927/28	1933/34	1934/35		
			Ogółem	Mężcz.	Kobiety
Szkoły powszechne	254 736	257 261	278 644	.	.
w miastach	62 576	78 570	89 692	.	.
na wsi	192 160	178 691	188 952	.	.
publiczne	246 683	246 502	267 164	.	.
w tym 7-klasowe	68 992	95 845	111 022	.	.
prywatne	8 053	10 759	11 480	.	.
Szkoły średnie ogólnokształcące	13 530	14 836	13 730	8 931	4 799
państwowe	7 275	7 678	7 354	5 584	1 770
samorządowe	570	732	626	357	269
prywatne	4 854	5 455	4 840	2 230	2 610
eksterni	831	971	910	760	150
Zakłady kształcenia nauczycieli:					
seminaria i kursy nauczycielskie, pedagogia	6 170	5 054	4 345	1 992	2 353
państwowe	3 597	3 158	2 988	1 831	1 157
samorządowe	459	323	190	42	148
prywatne	1 699	1 426	1 101	69	1 032
eksterni	415	147	66	50	16
seminaria ochroniarskie	204	247	297	—	297
seminaria nauczycielek rzemiosł	113	199	115	—	115
Szkoły i kursy zawodowe	10 331[a]	23 156	21 963	11 855	10 108
państwowe	3 159	5 405	5 404	3 632	1 772
samorządowe	998	1 540	1 437	523	914
prywatne	6 174	16 211	15 122	7 700	7 422
Poziom[b]: niższy	1 359	613	807	386	421
średni I stopnia	7 504	7 870	7 713	3 565	4 148
„ II „	1 353	3 477	3 372	2 441	931
wyższy	115	981	1 010	526	484
Kursy	.	10 215	9 061	4 937	4 124
Ważniejsze kierunki wykształc.:					
rolnictwo	283	551	432	319	113
przemysł i rzemiosło	5 136	10 673	10 110	5 636	4 474
handel i administracja	4 619	6 662	6 446	3 015	3 431
komunikacja	182	2 795	2 706	2 621	85
Ludowe szkoły rolnicze	.	3 576	3 819	2 063	1 756
Szkoły zawodowe dokształcające	.	15 431	14 006	.	.
Szkoły wyższe:					
Dyplomy niższych stopni nauk.	.	5 809	6 118	4 373	1 745
państwowe	3 205	5 088	5 323	3 779	1 544
prywatne	.	721	795	594	201
Ważniejsze kierunki studiów:					
prawo i nauki polityczne	1 347	1 852	2 027	1 700	327
medycyna	590	583	536	433	103
farmaceutyka	119	184	223	85	138
weterynaria	64	147	110	106	4
dentystyka	73	95	118	29	89
filozofia	120	1 294	1 349	531	818
rolnictwo	274	343	392	313	79
technika	531	616	677	646	31
nauki handlowe	.	498	487	374	113
Dyplomy doktorskie	249	132	148	134	14
w tym: prawo i nauki polityczne	10	24	30	28	2
filozofia	192	40	39	34	5
Dyplomy zagraniczne nostryfikowane	.	183	110	96	14
w tym medycyna	.	108	59	49	10

a Bez kursów. *b* Klasyfikacja poziomu wydziałów według dawnych zasad, ob. Statystyka Polski, seria C, zeszyt 56 oraz por. uwagę pod tabl. 17, str. 311.

TABL. 27. ABSOLWENCI NIEKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WIEKU W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Typy szkół Płeć	Ogółem	Wiek – lat							
		15 i mniej	16	17	18	19	20	21	22 i więcej
Szkoły średnie ogólnokształcące	12 820	—	27	562	2 801	3 230	2 620	2 139	1 441
Mężczyźni	8 171	—	11	237	1 511	1 871	1 725	1 640	1 176
Kobiety	4 649	—	16	325	1 290	1 359	895	499	265
Zakłady kształc. naucz.:									
seminaria nauczycielskie i pedagogia .	4 279	—	2	—	9	805	1 048	1 112	1 303
Mężczyźni	1 942	—	2	—	2	210	453	549	726
Kobiety	2 337	—	—	—	7	595	595	563	577
seminaria ochroniarsk.[a]	297	—	1	29	44	45	52	126	
seminaria nauczycielek rzemiosł[a] . . .	115	—	—	2	4	9	17	42	41
Szkoły zawodowe[b] .	21 322[c]	775	899	1 644	2 196	2 578	2 490	2 751	7 989
Mężczyźni	11 369	118	191	463	849	1 297	1 413	1 644	5 394
Kobiety	9 953	657	708	1 181	1 347	1 281	1 077	1 107	2 595
Wydziały o czasie nauki 2 lata i więcej:									
poziom niższy . .	955	12	49	119	172	195	149	120	139
,, gimnazjalny	8 609	59	427	1 068	1 408	1 482	1 301	1 198	1 666
,, licealny . .	1 432	—	5	26	77	145	237	232	710
Wydziały roczne: I .	1 236	382	216	168	117	104	66	46	137
II .	616	—	10	30	32	76	100	120	248
Kursy	8 474	322	192	233	390	576	637	1 035	5 089
Ludowe szkoły roln.	3 819	221	401	536	554	464	427	449	767
Mężczyźni	2 063	26	102	188	268	303	306	316	554
Kobiety	1 756	195	299	348	286	161	121	133	213

a Zakłady wyłącznie żeńskie. *b* Ob. uwagę pod tabl. 17, str. 311. *c* Absolwenci o wiadomym podziale według wieku; ogólną liczbę absolwentów ob. tabl. 26, str. 316.

TABL. 28. ABSOLWENCI NIEKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Typy szkół	Ogółem	Język ojczysty					
		polski	ukraiński (ruski)	białoruski	niemiecki	żydowski	inny
Szkoły średnie ogólnokształcące	12 820	10 784	486	55	204	1 143	148
Zakłady kształc. naucz.:							
seminaria nauczycielskie i pedagogia	4 279	3 857	226	22	64	90	20
seminaria ochroniarskie	297	277	—	—	17	3	—
seminaria nauczycielek rzemiosł	115	114	—	—	1	—	—
Szkoły zawodowe[a] . . .	21 563[b]	18 735	445	91	280	1 734	278
Wydziały o czasie nauki 2 lata i więcej:							
poziom niższy . . .	1 000	677	72	14	—	224	13
,, gimnazjalny	8 609	7 729	207	58	52	450	113
,, licealny . .	1 432	1 351	14	3	3	40	21
Wydziały roczne: I . .	1 236	1 207	4	1	14	8	2
II . .	616	535	57	—	5	19	—
Kursy	8 670	7 236	91	15	206	993	129
Ludowe szkoły rolnicze	3 819	3 257	256	141	72	4	89

a Ob. uwagę pod tabl. 17, str. 311. *b* Absolwenci o wiadomym podziale według języka ojczystego; ogólną liczbę absolwentów ob. tabl. 26, str. 316.

TABL. 29. OSOBY, KTÓRE OTRZYMAŁY DYPLOMY SZKÓŁ WYŻSZYCH, WEDŁUG WYZNANIA W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

Rodzaje dyplomów Kierunek studiów	Ogółem	Wyznanie					
		rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	ewangelickie	prawosławne	mojżeszowe	inne
Dyplomy niższych stopni naukowych i dyplomy doktorskie według dawnych przepisów	6 118	4 402	256	149	143	1 146	22
w tym: prawo i nauki polityczne	2 027	1 281	114	18	22	587	5
medycyna	536	362	20	19	16	117	2
farmaceutyka	223	166	8	1	6	40	2
weterynaria	110	84	13	1	2	10	—
dentystyka	118	78	—	4	11	25	—
filozofia	1 349	962	46	50	24	258	9
rolnictwo	392	352	14	6	10	8	2
technika	677	558	19	15	18	65	2
nauki handlowe	487	427	11	17	6	26	—
Dyplomy doktorskie według nowych przepisów	148	110	6	2	—	28	2
w tym: prawo	30	20	—	—	—	10	—
filozofia	39	34	2	2	—	1	—
Dyplomy zagraniczne nostryfikowane	110	23	5	9	2	69	2
w tym medycyna	59	1	2	2	—	52	2

TABL. 30. SZKOŁY DUCHOWNE NIEKTÓRYCH WYZNAŃ[a] W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Szkoły Poziom szkół Alumni	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Wyznanie katolickie obrządku łacińskiego[b]					
Szkoły	80	30	5	23	22
w tym o poziomie wyższym	35	11	3	9	12
Alumni	7 523	2 944	306	2 280	1 993
w tym o poziomie wyższym	2 672	971	147	682	872
Wyznanie katolickie obrządku greckiego					
Szkoły	9	—	—	—	9
w tym o poziomie wyższym	5	—	—	—	5
Alumni	988	—	—	—	988
w tym o poziomie wyższym	599	—	—	—	599
Wyznanie prawosławne[c]					
Szkoły	2	—	2	—	—
Alumni	202	—	202	—	—

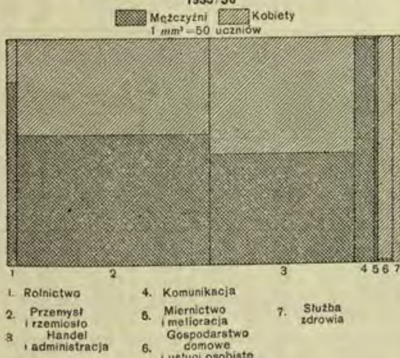
a Bez wydziałów teologicznych na uniwersytetach. *b* Nie uwzględniono 8 zakładów (4 średnich i 4 wyższych), dla których brak danych. Natomiast uwzględniono 18 zakładów mających charakter szkół średnich ogólnokształcących; zakłady te uwzględniono także w danych o szkołach średnich ogólnokształcących. *c* Szkół duchownych o poziomie wyższym nie ma.

REALIZACJA NAUCZANIA POWSZECHNEGO

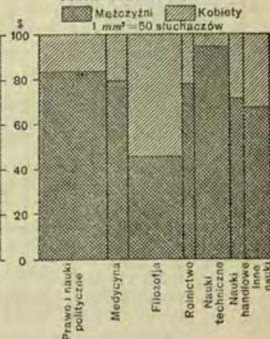

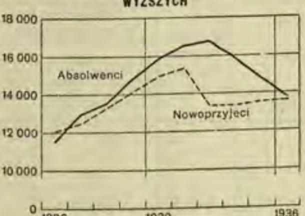
UCZNIOWIE SZKÓŁ I KURSÓW ZAWODOWYCH 1935/36

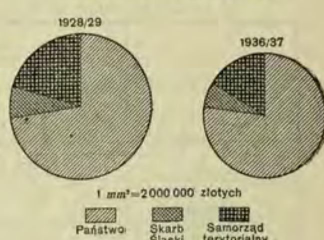
STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH 1935/36

ABSOLWENCI SZKÓŁ ŚREDNICH I NOWOPRZYJĘCI W SZKOŁACH WYŻSZYCH

WYDATKI NA OŚWIATĘ W POLSCE

DZIAŁ XIX. OŚWIATA POZASZKOLNA. ŻYCIE KULTURALNE. ROZRYWKI. SPORT. STOWARZYSZENIA

A. Oświata pozaszkolna

TABL. 1. ORGANIZACJA PRACY OŚWIATY POZASZKOLNEJ W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Okręgi szkolne	Instruktorzy		Komisje oświatowe			Pomoce naukowo-oświatowe[a]			
	w kuratoriach	w inspektoratach	ogółem	w tym		Biblioteki podręczne		Liczba lamp projekcyjnych i kinematograficznych	Przeźrocza i filmy w tys.
				powiatowe	gminne	Liczba bibliotek	Tomy w tys.		
Polska[b]	**40**	**132**	**1 350**	169	724	**829**	**83,3**	**408**	**29,4**
Okrąg warszawski[b]	6	15	708	23	278	119	7,8	95	4,1
,, lubelski	3	9	216	17	180	128	2,4	7	0,9
,, wileński	4	18	137	20	117	18	7,7	78	2,7
,, brzeski	4	14	20	8	10	126	6,8	43	4,1
,, łucki	3	10	38	11	27	254	19,0	40	3,3
,, poznański	5	17	86	12	56	109	9,2	45	0,9
Woj. śląskie	7	9	1	1	—	31	2,6	54	10,4
Okrąg krakowski	4	17	88	21	56	21	11,5	15	0,7
,, lwowski	4	23	56	56	—	23	16,3	31	2,3

a Własność władz szkolnych. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 2. KURSY DOKSZTAŁCAJĄCE DLA DOROSŁYCH I MŁODOCIANYCH W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Województwa	Kursy	Słuchacze						Nauczyciele[a]	Godziny lekcyjne[b]
		ogółem	mężczyźni	kobiety	wiek – lat				
					18 i mniej	19–21	22 i więcej		
Polska[c]	**4 497**	**92 787**	**69 828**	**22 959**	**45 453**	**28 352**	**18 982**	**7 927**	**413 899**
Woj. centralne[c]	1 029	21 907	16 577	5 330	9 477	7 255	5 175	2 053	90 303
,, wschodnie	1 117	22 228	18 146	4 082	9 274	8 510	4 444	1 523	98 319
,, zachodnie	1 004	21 426	15 591	5 835	12 947	4 661	3 818	1 803	81 258
,, południowe	1 347	27 226	19 514	7 712	13 755	7 926	5 545	2 548	144 019

a Nauczyciele wszelkich typów szkół, zatrudnieni na kursach dokształcających. *b* W ciągu roku szkolnego. *c* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 3. SZKOŁY WIECZOROWE, UNIWERSYTETY NIEDZIELNE I POWSZECHNE W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Województwa	Szkoły wieczorowe				Uniwersytety niedzielne	Uniwersytety powszechne		
	Szkoły	Kursy	Słuchacze			Uniwersytety	Kursy i zespoły	Słuchacze
			ogółem	w tym w wieku 19–21 lat				
Polska[a]	**61**	**128**	**3 656**	1 251	**443**	**115**	**184**	**8 553**
Woj centralne[a]	30	66	1 918	706	318	48	46	2 659
,, wschodnie	11	31	909	360	26	1	1	30
,, zachodnie	11	11	304	46	20	52	123	5 402
,, południowe	9	20	525	139	79	14	14	462

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 4. ŚWIETLICE, TEATRY LUDOWE, CHÓRY LUDOWE W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Województwa	Świetlice				Teatry ludowe		Chóry ludowe		
	ogółem	w tym			zespoły[a]	imprezy	ogółem	w tym chóry wielogłosowe	
		powszechne	organizacyjne	międzyorganizacyjne				chóry	członkowie
Polska[b] . . .	**19 370**	3 145	14 294	1 795	**9 831**	**51 853**	**6 149**	2 947	70 447
Woj. centralne[b]	5 875	1 194	4 063	616	3 764	11 960	2 043	596	13 619
,, wschodnie	2 850	1 231	1 384	235	1 559	6 033	918	476	10 189
,, zachodnie	2 726	455	1 969	302	2 658	25 978	1 180	747	27 352
,, południowe	7 919	265	6 878	642	1 850	7 882	2 008	1 128	19 287

a Liczba teatrów ludowych obejmuje również teatry ludowe zrzeszone, które są podane w tabl. 6. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 5. OŚWIATA POZASZKOLNA W M. ST. WARSZAWIE[a] W 1935/36 R.

Wyszczególnienie	Szkoły powszechne wieczorowe dla		Uniwersytety powszechne	Świetlice	Chóry	Odczyty	Wycieczki	Wychowanie fizyczne
	dorosłych	młodocianych						
Zakłady	13	12	7	×	×	×	×	29
Komplety	65	52	57	70	13	253	792	29
Osoby uczestniczące	2 764	2 479	1 120	1 786	733	20 105	26 054	800
mężczyźni . . .	1 848	1 782	678	952	292	.	.	.
kobiety	916	697	442	834	441	.	.	.

a Dane dotyczą tylko oświaty pozaszkolnej prowadzonej przez Zarząd Miejski.

TABL. 6. TEATRY LUDOWE W POLSCE W LATACH 1931–1936

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba zespołów teatralnych[a] .	1 966	1 719	1 364	1 485	1 381	1 367
,, tomów w bibliotekach instruktorskich . . .	8 800	9 534	9 906	10 367	12 767	13 595
Kostiumy w tysiącach sztuk .	17,1	20,4	20,9	21,7	26,0	26,8
Dochody w tysiącach złotych	141,0	146,2	129,3	156,2	168,4	142,8
Wydatki ,, ,,	154,0	145,0	129,1	153,0	163,7	141,1

a Dane dotyczą tylko zespołów teatralnych zrzeszonych w związkach teatrów ludowych; liczba zespołów nie zrzeszonych wynosiła w 1936 r. – 8 464.

Uwaga. Teatry ludowe wykazane w tej tablicy są objęte danymi tabl. 4.

TABL. 7. DOMY LUDOWE W POLSCE W 1933 R.

Województwa	Ogółem	w tym mające specjalne budynki	W miastach	Na wsi	Założone w latach		
					1919 i wcześniej	1920–1928	1929–1933
Polska	**927**	690	**102**	**825**	**185**	**286**	**456**
Woj. centralne .	306	247	30	276	40	92	174
,, wschodnie .	97	66	3	94	2	30	65
,, zachodnie .	58	36	19	39	23	16	19
,, południowe	466	341	50	416	120	148	198

TABL. 8. PRACA OŚWIATOWA W WOJSKU W POLSCE W LATACH 1929–1936

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba bibliotek[a]	1 026	1 056	1 132	1 099	1 146	1 160	1 160	1 180
Tomy w tysiącach[a]	487	520	618	686	740	791	791	847
Liczba świetlic	.	.	.	.	380	450	480	.
,, aparatów kinematogr.	.	.	.	.	166	196	250	300
,, radioodbiorników .	.	.	.	.	980	1 376	1 597	.

a Bez danych dla Centralnej Biblioteki Wojskowej (w 1936 r. – 284 tys. tomów) i bibliotek okręgowych (w 1936 r. – 145 tys. tomów).

Uwaga. W 1935/36 r. pracą oświatową w wojsku zostali objęci wszyscy żołnierze w formie nauki obywatelskiej. Dla analfabetów i powrotnych analfabetów zorganizowano 709 kompletów nauki początkowej o 20 tys. uczniów, z których złożyło egzamin z wynikiem dodatnim 17 tys.

B. Życie kulturalne. Rozrywki

TABL. 9. ZASIŁKI Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA NA POPIERANIE NAUKI I SZTUKI[a] W LATACH 1931/32 i 1935/36

Przeznaczenie zasiłków	1931/32	1935/36		
		Ogółem	Zasiłki na popieranie nauki	Zasiłki na popieranie sztuki
	w tysiącach złotych			
Ogółem	**8 232**	**7 056**	**5 829**	**1 227**
Instytucje	2 183	2 250	1 833	417
Pracownicy	1 131	1 165	1 015	150
Badania	1 390	1 213	1 213	—
Wydawnictwa	792	928	747	181
Udział w związkach międzynarodowych	157	225	225	—
Zjazdy i kongresy	219	165	159	6
Polskie Towarzystwo dla Zbliżenia Międzynarodowego	1 507	55	55	—
Propaganda artystyczna i wystawy . .	304	300	—	300
Inne	549	755	582	173

a Tablica obejmuje również wydatki Funduszu Kultury Narodowej podane w tabl. 10, str. 323.

TABL. 10. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ W LATACH 1928/29 – 1936/37

Wyszczególnienie	1928/29– –1930/31	1931– –1932	1932– –1933	1933– –1934	1934– –1935	1935– –1936	1936– –1937
Wydatki w tysiącach złotych							
Ogółem	**7 729**	**1 109**	**1 089**	**1 118**	**1 069**	**1 344**	**1 155**
Wydatki na popieranie:							
Nauki	5 304	729	746	807	760	989	851
w tym stypendia	2 108	351	287	271	298	330	303
Sztuki	2 129	346	311	275	279	322	268
w tym stypendia	734	90	85	63	64	56	71
Kultury polskiej za granicą	250	—	—	—	—	—	—
Wydatki administracyjne	46	34	32	36	30	33	36
Osoby, które otrzymały stypendia							
Ogółem	**841**	**228**	**218**	**216**	**247**	**285**	**374**
Na studia:							
w kraju	535	153	145	149	168	193	181
za granicą	306	75	73	67	79	92	193
matemat.-przyrodnicze	196	47	48	51	58	55	94
humanistyczne	261	64	56	65	72	102	137
nauk stosowanych	113	23	31	20	27	28	72
nauk pięknych	271	94	83	80	90	100	71

TABL. 11. TOWARZYSTWA NAUKOWE[a] W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Siedziba Rok założenia	Towarzystwa	Zakres pracy	Towarzystwa
Ogółem	**314**	Zakres pracy	
Siedziba		Ogólne	26
		Bibliotekarstwo, bibliofilstwo	10
M. st. Warszawa	143	Religioznawstwo, teologia	3
Woj. centralne[b]	31	Filozofia, psychologia, logika	12
Woj. wschodnie	20	Matematyka, fizyka, chemia	9
w tym m. Wilno	17	Nauki przyrodnicze	25
Woj. zachodnie	41	Filologia, językoznawstwo	8
w tym m. Poznań	23	Historia i nauki pomocnicze	20
Woj. południowe	79	Geografia, krajoznawstwo, regionalizm	14
w tym: m. Kraków	33		
m. Lwów	38	Literatura, sztuka	10
		Prawo, polityka	24
Rok założenia		Ekonomia, nauki społeczne	21
1900 i wcześniej	42	Pedagogika	3
1901—1918	50	Medycyna i higiena	55
1919—1920	37	Farmaceutyka, weterynaria	4
1921—1925	72	Handel i przemysł	1
1926—1930	63	Technologia	37
1931—1935	30	Rolnictwo	13
1936	7	Wojskowość	13
rok nie podany	13	Różne	6

a W tablicy uwzględniono tylko centrale i jednostki statutowo samodzielne.
b Bez m. st. Warszawy.

Źródło: Kartoteka Kasy im. Mianowskiego (Redakcja Nauki Polskiej) w Warszawie.

TABL. 12. SZKOŁY ARTYSTYCZNE W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1934/35

A. Szkoły artystyczne (bez szkół państwowych o poziomie wyższym)

Typy szkół. Właściciele Województwa	Szkoły ogółem	Szkoły uwzględn. w opracowaniu	Nauczyciele	Uczniowie ogółem	Uczniowie mężczyźni	Uczniowie kobiety
Ogółem	**165**	**125**	**397**	**10 167**	**3 919**	**6 248**
Szkoły plastyczne . . .	37	11	117	765	386	379
,, muzyczne . . .	114	103	834	8 747	3 510	5 237
,, tańca artystycz. .	13	10	33	630	11	619
,, dramatyczne . .	1	1	13	25	12	13
,, państwowe . . .	3	3	73	424	221	203
,, samorządowe .	1	1	20	140	56	84
,, prywatne . . .	161	121	904	9 603	3 642	5 961
M. st. Warszawa . .	46	26	201	1 666	607	1 059
Woj. centralne[a] . . .	33	25	124	1 191	551	640
,, wschodnie . . .	10	8	72	502	191	311
,, zachodnie . . .	22	19	159	2 126	1 029	1 097
,, południowe . .	54	47	441	4 682	1 541	3 141

a Bez m. st. Warszawy.

B. Szkoły artystyczne państwowe o poziomie wyższym

Typy szkół	Szkoły	Wydziały	Nauczyciele	Uczniowie ogółem	Uczniowie mężczyźni	Uczniowie kobiety
Ogółem	**7**	**33**	**209**	**2 019**	**1 261**	**758**
Sztuk pięknych[a] . . .	3	10	58	581	326	255
Muzyczne	3	21	121	1 361	893	468
Dramatyczne	1	2	30	77	42	35

a Dane zostały również uwzględnione w dziale XVIII w danych o szkołach wyższych.

TABL. 13. BIBLIOTEKI SZKOLNE W POLSCE W LATACH 1929 – 1931

Typy szkół	Liczba bibliotek 1929	Liczba bibliotek 1930	Liczba bibliotek 1931	Tomy w tys. 1929	Tomy w tys. 1930	Tomy w tys. 1931
Powszechne publiczne .	23 084	.	23 604	3 442	.	3 883
Średnie ogólnokształcące	1 322	1 357	.	2 531	2 603	.
Nauczycielskie	348	346	.	583	632	.
Zawodowe	662	.	625[a]	472	.	490[a]
Wyższe	20	21	21	2 647	2 761	2 842

a Bez bibliotek kursów zawodowych.

TABL. 14. BIBLIOTEKI OŚWIATOWE W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1935/36

A. Organizacja bibliotek

Województwa	Samorządowe			Społeczne		
	Ruchome		Stałe	Ruchome		Stałe
	centrale	oddziały		centrale	oddziały	
Polska[a]	**122**	**2 841**	**442**	**194**	**3 738**	**7 936**
Woj. centralne[a]	62	1 439	280	19	312	2 357
„ wschodnie	32	996	125	24	570	289
„ zachodnie	26	357	25	44	836	1 585
„ południowe	2	49	12	107	2 020	3 705

B. Działalność bibliotek

Województwa	Samorządowe			Społeczne		
	Tomy	Czytelnicy	Wypożyczenia	Tomy	Czytelnicy	Wypożyczenia
	w tysiącach					
Polska[a]	**828,9**	**237,4**	**1 981,7**	**4 014,1**	**718,5**	**7 613,2**
Woj. centralne[a]	474,2	156,5	1 456,7	1 319,8	253,7	1 696,4
„ wschodnie	144,7	38,6	337,2	367,3	46,6	606,3
„ zachodnie	196,6	41,0	176,7	617,9	145,4	2 317,6
„ południowe	13,4	1,3	11,1	1 709,1	272,8	2 992,9

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 15. WIELKIE BIBLIOTEKI W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1930 R.
Biblioteki zawierające 100 000 i więcej tomów

Kraje	Liczba bibliotek	Tomy w milionach	Kraje	Liczba bibliotek	Tomy w milionach
Stany Zj. Am.[a]	160	46,7	Belgia	12	4,4
Z.S.R.R.	106	37,4	Holandia	11	4,5
Niemcy	101	34,7	Czechosłowacja	9	2,2
Francja	73	23,4	Hiszpania	9	2,5
Włochy	69	19,1	Japonia	9	3,7
Anglia[a]	51	15,7	Szwecja	8	2,2
Polska	27	5,9	Węgry	8	1,7
Austria	22	5,5	Norwegia	5	1,5
Szwajcaria	21	5,1	Rumunia	5	1,3
Kanada	13	3,0	Dania	3	1,8

a 1924 r.

TABL. 16. DRUKI NIEPERIODYCZNE[a] W POLSCE WYDANE W LATACH 1932–1936

Typy wydawnictw	Liczba druków				Nakład w tys.	
	1932–1934[b]	1935		1936	1932–1934[b]	1935
		ogółem	w tym tłumacz.			
Ogółem	**5 924**	**7 460**	630[c]	**7 971**	**16 986,6**	**20 645,7**
Prace naukowe	2 810	3 172	76	3 388	2 969,2	1 934,1
Literatura piękna	1 239	1 490	387	1 599	3 217,9	3 922,8
Wydawnictwa popularne	1 456	2 264	164	2 383	7 549,1	10 819,9
Podręczniki	419	534	3	601	3 250,4	3 968,9

a Bez nut, map i rycin oraz uwzględnianych poprzednio dokumentów życia społecznego, jak odezwy, kalendarze, sprawozdania, cenniki itp. *b* Przeciętne roczne. *c* Łączny nakład tłumaczeń wynosił 1 484 tys. egzemplarzy.

TABL. 17. CZASOPISMA WEDŁUG CZĘSTOŚCI WYCHODZENIA W POLSCE W LATACH 1932–1935

Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa	Ogółem	Czasopisma wychodzące: codziennie	raz na tydzień	2–3 razy na mies.	raz na miesiąc	raz na 3 miesiące	w innych okresach
Polska 1932	1 831	168	334	221	691	124	293
1933	1 855	156	353	218	724	109	295
1934	1 859	152	334	217	713	107	336
1935	2 186	165	389	230	860	126	416
M. st. Warszawa . .	828	35	102	108	346	70	167
Woj. centralne[a] . . .	256	43	59	24	97	8	25
„ wschodnie . . .	151	13	37	14	53	5	29
„ zachodnie . . .	520	54	114	42	181	17	112
„ południowe . .	431	20	77	42	183	26	83

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 18. DRUKI NIEPERIODYCZNE I CZASOPISMA WEDŁUG JĘZYKA W POLSCE W LATACH 1932–1935

Wyszczególnienie	Ogółem	Wydawnictwa w języku: polskim	ukraińskim	białoruskim	niemieckim	żydowskim i hebrajskim	rosyjskim	innym[a]
Druki nieperiodyczne								
Ogółem 1932	5 399	4 573	187	21	78	331	61	148
1933	5 691	4 687	220	22	92	350	75	245
1934	6 683	5 679	233	14	79	403	33	242
1935	7 460	6 184	223	23	167	481	44	338
w tym tłumaczenia .	630	543	12	2	9	51	4	9
Prace naukowe	3 172	2 771	31	2	96	32	9	231
Literatura piękna . . .	1 490	1 247	60	10	8	151	3	11
Wydawnictwa popularne	2 264	1 749	121	9	43	253	30	59
Podręczniki	534	417	11	2	20	45	2	37
Czasopisma. Stan w dn. 31.XII								
Ogółem 1932	1 831	1 544	64	6	94	93	8	22
1933	1 855	1 567	67	7	95	80	9	30
1934	1 859	1 567	72	8	97	79	11	25
1935	2 186	1 833	94	13	101	102	14	29
Naukowe	348	314	9	1	5	5	1	13
Religijne	262	204	15	2	29	2	8	2
Urzędowe, samorządowe	117	117	—	—	—	—	—	—
Gospodarcze	304	271	13	2	9	2	—	7
w tym:								
technika i przemysł .	83	79	2	—	—	1	—	1
rolnictwo i leśnictwo	51	44	2	1	3	—	—	1
Organy zrzeszeń zawodowych	128	122	—	—	5	1	—	—
Ogólno-informacyjne, literackie i artystyczne .	697	498	47	6	52	85	4	5
Ilustracyjne, rozrywkowe, humorystyczne	38	32	3	—	—	2	1	—
Wydawane przez młodzież	166	156	3	2	—	4	—	1
Sportowe	53	50	1	—	1	1	—	—
Inne	73	69	3	—	—	—	—	1

a Łącznie z wydawanymi w dwu i więcej językach.

TABL. 19. DRUKI NIEPERIODYCZNE W NIEKTÓRYCH KRAJACH[a] W LATACH 1929, 1934 i 1935

Kraje	1929	1934	1935	Kraje	1929	1934	1935
	w tysiącach				w tysiącach		
Japonia	21,1	26,3	39,1	Stany Zjedn. Am.	10,2	8,2	8,8
Z.S.R.R.[b]	29,5	33,0	32,1	Polska[c]	6,8	6,7	7,5
Niemcy, Austria, Szwajcaria niemiecka	27,0	20,9	23,2	Holandia	5,3	5,8	6,1
Francja	14,7	15,4	16,2	Rumunia	.	4,6	5,9
Anglia	14,1	15,6	16,1	Węgry	3,0	3,9	3,2
Włochy	8,2	11,2	11,1	Hiszpania	2,3	2,6	3,2
Czechosłowacja	7,9	10,0	9,2	Dania	4,0	3,2	3,2
				Szwecja	2,6	2,8	2,9

a Dane częściowo nieporównywalne wskutek odmiennych metod obliczania. *b* Dane dotyczą tylko Rosyjskiej Socjalistycznej Republiki Rad. *c* Ob. uwagę *a* pod tabl. 16, str. 325.

Źródło: *Le droit d'auteur*, Berno 1937.

TABL. 20. MUZEA PUBLICZNE[a] W POLSCE W 1936 R.
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	Muzea	Wyszczególnienie	Muzea
Ogółem	**147**	Charakter muzeum	
Siedziba muzeum		Wielodziałowe	57
M. st. Warszawa	24	Artystyczne	23
Woj. centralne[b]	35	Historyczno-kulturalne	6
Woj. wschodnie	11	Przyrodnicze	12
w tym m. Wilno	5	Archeologiczne	5
Woj. zachodnie	23	Etnograficzne	5
w tym m. Poznań	6	Techniczne	5
Woj. południowe	54	Wojskowe	2
w tym: m. Kraków	13	Ogólne i nie określone	32
m. Lwów	13	Typ muzeum	
Właściciel muzeum		Centralne	15
Państwo	23	Ogólnoświatowe	29
Zw. samorządu terytorialn.	38	Ogólnopolskie	8
Organizacje społeczne	67	Okręgowe	31
Diecezje	8	Regionalne	21
Osoby prywatne	11	Lokalne	43

a Uwzględniono muzea dostępne dla publiczności. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 21. TEATRY STAŁE I OBJAZDOWE[a] W POLSCE W 1936 R.

Język przedstawień	Ogółem	Stałe	Objazdowe	Opera i operetka	Dramat i komedia	Rewia	Mieszane i inne
Ogółem	**103**	**47**	**56**	**8**	**39**	**15**	**41**
Język polski	67	36	31	6	26	14	21
,, polski i inny	3	—	3	—	—	—	3
,, niemiecki	2	2	—	—	2	—	—
,, żydowski	15	8	7	1	7	1	6
,, ruski	14	—	14	1	4	—	9
,, rosyjski	2	1	1	—	—	—	2

a Teatry, na które w 1936 r. wydało koncesje Min. Spraw Wewnętrznych.

TABL. 22. KINEMATOGRAFY W POLSCE W LATACH 1929, 1935 i 1936

Województwa	Liczba kinematografów					Miejsca w tys.		Dni widowiskowe w tys.	
	1929	1935		1936		1935	1936	1933	1934
		Ogółem	w tym dźwiękowe	Ogółem	w tym dźwiękowe				
Polska	**727**	**722**	628	**741**	703	**257,6**	**264,3**	**166,4**	**168,4**
M. st. Warszawa .	57	65	65	65	65	39,4	40,1	18,3	22,3
Woj. centralne[a] .	250	247	228	253	243	82,0	83,0	57,8	56,3
,, wschodnie .	59	62	47	73	64	16,7	19,9	16,0	16,1
,, zachodnie .	201	177	159	173	170	65,0	64,4	42,6	40,4
,, południowe	160	171	129	177	161	54,5	56,9	31,7	33,3

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 23. KINEMATOGRAFY W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1931 R.

Kraje	Kinematografy	Kraje	Kinematografy	Kraje	Kinematografy
Stany Zj. Am.	22 731	Japonia . .	1 485	Szwajcaria . .	310
Niemcy . . .	5 360	Czechosłowacja	1 250	Finlandia . .	300
Anglia . . .	5 041	Szwecja . . .	1 190	Rumunia . .	279
Francja[a] . . .	3 113	Polska . . .	757	Norwegia . .	245
Hiszpania .	3 100	Austria . . .	745	Holandia . .	215
Włochy . . .	2 500	Belgia . . .	710	Turcja . . .	108
Z.S.R.R.[a] . .	2 131	Węgry	524	Litwa[a] . . .	45

a 1929 r.

TABL. 24. FILMY WEDŁUG POCHODZENIA OCENZUROWANE W POLSCE W LATACH 1929, 1933–1936

Wyszczególnienie	Liczba filmów					Długość w tys. *m*				
	1929	1933	1934	1935	1936	1929	1933	1934	1935	1936
Filmy ocenzurowane . .	**1 472**	**858**	**780**	**714**	**652**	**1 753**	**879**	**793**	**760**	**724**
Wytwórnie										
Polskie	308	157	150	113	125	174	84	70	65	84
w tym pełnoprogram.[ab]	.	18	15	15	23	.	45	36	36	57
Angielskie	50	13	17	12	8	106	29	40	30	19
Austriackie	42	9	26	29	22	92	15	54	69	50
Czechosłowackie . . .	10	10	9	5	2	9	25	24	10	2
Francuskie	83	52	29	14	11	103	102	65	31	28
Niemieckie	157	34	6	28	68	258	29	14	66	94
Stanów Zjedn. Am. . .	766	552	483	441	357	908	544	464	433	409
w tym pełnoprogram.[ab]	.	207	170	142	139	.	439	366	318	335
Z.S.R.R.	9	11	16	9	2	19	21	28	18	5
Inne	47	20	44	63	57	84	30	34	38	33
Filmy dozwolone . . .	**1 425**	**849**	**769**	**699**	**638**	**1 742**	**861**	**774**	**734**	**695**
w tym pełnoprogram.[a]	.	318	283	257	238	.	703	635	590	576

a O długości 1 500 *m* i więcej. *b* Tylko filmy pełnoprogramowe dozwolone do wyświetlania.

TABL. 25. BILETY SPRZEDANE W KINEMATOGRAFACH MIAST POWYŻEJ 100 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W LATACH 1928–1936

Miasta	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach								
Ogółem	**27 907**[a]	**31 646**[a]	**34 917**	**29 973**	**27 503**	**30 474**	**30 216**	**31 469**	**33 827**
w tym:									
M. st. Warszawa	12 608	13 215	12 592	10 837	9 733	10 272	9 739	10 535	11 721
Łódź	6 192	7 318	7 176	6 343	5 610	5 079	5 464	5 736	6 051
Lwów	1 801	2 795	3 702	2 999	2 900	3 194	3 287	2 952	3 383
Poznań	2 114	2 459	2 629	1 852	1 850	1 930	2 267	2 281	2 570
Kraków	1 755	1 816	1 798	1 672	1 411	1 692	2 007	1 982	1 857
Wilno	.	.	1 802	2 019	1 716	1 874	1 675	1 776	1 680

a Bez m. Wilna.

TABL. 26. BILETY SPRZEDANE W TEATRACH, KINEMATOGRAFACH I NA KONCERTACH W MIASTACH POWYŻEJ 20 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

Miasta	Teatry i teatrzyki		Kinematografy		Koncerty i recytacje	
	1935	1936	1935	1936	1935	1936
	Bilety w tysiącach					
Ogółem	**5 142**	**5 157**	**42 238**	**45 624**	**450**	**521**
Miasta liczące: powyżej 100 tys. mieszk.	4 303	4 217	31 469	33 824	240[a]	306[a]
w tym:						
M. st. Warszawa	1 983	1 818	10 535	11 721	65	80
Łódź	376	491	5 736	6 051	.	.
Lwów	183	227	2 952	3 383	33	30
Poznań	163	193	2 281	2 570	18	35
Kraków	314	272	1 982	1 857	21	40
Wilno	719	624	1 776	1 680	13	26
50—100 tys. mieszk.	351	419	4 457	4 805	66[b]	58[b]
20— 50[c] „ „	488	521	6 312	6 995	144	157
	Cena biletów w tysiącach złotych[d]					
Ogółem	**7 911**	**8 459**	**32 411**	**33 602**	**536**	**637**
Miasta liczące: powyżej 100 tys. mieszk.	7 055	7 492	25 846	26 659	352[a]	474[a]
w tym:						
M. st. Warszawa	4 522	4 279	11 093	10 903	145	195
Łódź	534	650	3 188	3 382	.	.
Lwów	410	409	2 409	2 754	63	62
Poznań	247	268	1 921	1 932	31	43
Kraków	356	414	2 395	2 204	43	81
Wilno	427	383	828	942	13	25
50—100 tys. mieszk.	343	393	2 572	2 589	56[b]	53[b]
20— 50[c] „ „	513	574	3 993	4 354	128	110

a Bez m. Łodzi. *b* Bez m. Białegostoku. *c* Z ogólnej liczby 48 miast brak danych o teatrach dla 11, o kinematografach dla 4, o koncertach dla 12 miast. *d* Łącznie z podatkiem i opłatami.

TABL. 27. RADIOABONENCI W POLSCE W LATACH 1925–1937

A. Według lat
Stan w dn. 1.I

Lata	Ogółem w tys.
1925	0,2
1926	5,2
1927	48,0
1928	119,9
1929	184,3
1930	202,6
1931	245,9
1932	310,2
1933	296,3
1934	311,3
1935	374,0
1936	491,8
1937	677,4[a]
Miasta .	439,1
Wieś . .	235,8

[a] Dla 2,5 tys. radioabonentów brak podziału na miasta i wieś.

B. Według województw w 1937 r.
Stan w dn. 1.II

Województwa	Ogółem w tys.	Ogółem na 1000 mieszk.	Posiadający aparaty: Lampowe (w odsetkach ogółu radioabon.)	Posiadający aparaty: Bezlampowe (w odsetkach ogółu radioabon.)
Polska	**711,7**	***22***	***65,7***	***34,3***
M. st. Warszawa	98,9	*83*	*82,8*	*17,2*
Warszawskie .	67,9	*27*	*41,2*	*58,8*
Łódzkie	67,3	*26*	*66,4*	*33,6*
Kieleckie	47,8	*16*	*59,2*	*40,8*
Lubelskie . . .	48,5	*19*	*32,4*	*67,6*
Białostockie . .	25,0	*15*	*54,9*	*45,1*
Wileńskie . . .	22,8	*18*	*43,7*	*56,3*
Nowogródzkie .	8,8	*8*	*70,5*	*29,5*
Poleskie	10,4	*9*	*64,5*	*35,5*
Wołyńskie . . .	15,8	*7*	*67,6*	*32,4*
Poznańskie . . .	58,0	*27*	*81,3*	*18,7*
Pomorskie . . .	38,1	*35*	*79,2*	*20,8*
Śląskie	78,1	*60*	*95,1*	*4,9*
Krakowskie . .	41,9	*18*	*69,4*	*30,6*
Lwowskie . . .	60,9	*19*	*42,2*	*57,8*
Stanisławowskie	11,4	*7*	*82,5*	*17,5*
Tarnopolskie . .	10,1	*6*	*61,0*	*39,0*

TABL. 28. RADIOABONENCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH W LATACH 1935–1937

Stan w dn. 1.I

Kraje	1935 (w tysiącach)	1936 (w tysiącach)	1937 Ogółem (w tysiącach)	1937 Na 1000 mieszk.
Stany Zj.Am.	21 456	22 500	24 269	*190*
Dania . .	568	609	652	*176*
Anglia . .	6 781	7 403	7 961	*171*
Szwecja .	733	834	944	*151*
Holandia .	909	947	989	*144*
Niemcy .	6 143	7 193	8 168	*122*
Szwajcaria	357	418	464	*114*
Belgia . .	604	746	890	*107*
Austria . .	527	537	594	*88*
Norwegia .	157	189	240	*83*
Francja	1 756	2 627	3 219	*77*
Czechosłow.	689	848	928	*63*
Łotwa . .	65	82	96	*49*
Węgry . .	340	353	365	*41*
Japonia . .	1 897	2 372	2 711	*39*
Polska .	374	492	677	*20*
Włochy .	430	550	625	*14*
Litwa . . .	20	27	35	*14*
Rumunia .	101	127	163	*8*
Jugosławia	67	80	74	*7*

TABL. 29. AUDYCJE RADIOWE W POLSCE W LATACH 1931/32, 1934/35 i 1935/36[a]

Rodzaje audycyj	1931–1932 (czas trwania w godzinach)	1934–1935 (czas trwania w godzinach)	1935–1936 (czas trwania w godzinach)
Ogółem	**22 703**	**25 634**	**33 731**
Muzyka	12 305	14 144	18 790
w tym z płyt .	3 539	4 584	.
Audycje literackie	1 278	1 286	1 658
Odczyty	4 346	} 5 570	8 702
Komunikaty . .	3 349		
Audycje różne .	1 425	4 634	4 581
w tym międzynarodowe .	235	327	356

[a] Od 1.IV do 31.III następnego roku.

C. Sport, wychowanie fizyczne i turystyka

TABL. 30. URZĄDZENIA SPORTOWE W POLSCE[a] W LATACH 1933 – 1937
Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937
Parki sportowe	38	54	54	54	54
Boiska do gier wielkich	1 368	1 472	1 586	1 644	1 644
w tym urządzone, z bieżnią okrężną	418	496	530	547	547
Boiska do gier małych	4 258	4 415	6 703	7 244	7 304
„ gimnastyczne	475	535	852	867	867
„ do hokeju na lodzie	57	65	81	124	126
Place tenisowe	1 724	1 772	1 853	1 861	1 899
Pływalnie	173	217	264	308	340
w tym baseny zimowe	13	14	14	15	16
Lodowiska	215	264	538	546	557
Tory łyżwiarskie	26	30	38	45	40
„ kolarskie	18	18	18	21	23
Hale sportowe, sale gimnastyczne	999	1 046	1 110	1 149	1 187
Skocznie narciarskie	28	31	31	35	46
Ośrodki narciarskie	2	3	3	3	3
Schroniska turystyczne	69	86	102	113	118
Przystanie wioślarskie i kajakowe	171	192	217	238	273
Ogrody jordanowskie	67	110	167	202	202
Poradnie sportowo-lekarskie[b]	15	15	65	84	.

a Urządzenia będące w ewidencji Państwowego Urzędu W.F. i P.W.
b Stan w dn. 15.XI.
Uwaga. Liczba sportowców zbadanych w poradniach sportowo-lekarskich i poza nimi wynosiła w 1933 r. – 52 tys., 1934 r. – 96 tys., 1935 r. – 122 tys., 1936 r. – 116 tys.

TABL. 31. STOWARZYSZENIA SPORTOWE[a] W POLSCE W LATACH 1932–1936

Wyszczególnienie	1932	1933	1934	1935	1936
Liczba stowarzyszeń	5 259	6 705	7 317	8 081	9 957
Członkowie w tys.	289,9	359,6	458,9	473,2	470,7
w tym kobiety	34,3	46,8	62,2	91,8	103,1
Sportowcy ćwiczący w tys.	197,3	254,3	309,4	312,8	314,1
w tym kobiety	26,9	36,8	47,6	54,9	68,1
Instruktorzy wychowania fizycznego w tys.	4,5	5,3	6,4	6,2	6,1
w tym kobiety	0,8	1,0	1,3	1,1	0,8

a Bez stowarzyszeń wojskowych oraz stowarzyszeń młodzieży szkolnej.

TABL. 32. OSOBY[a], KTÓRE ZDOBYŁY PAŃSTWOWĄ ODZNAKĘ SPORTOWĄ W POLSCE W LATACH 1932 – 1936

Wyszczególnienie	1932	1933	1934	1935	1936
Polska	**79 421**	**183 894**	**230 186**	**184 226**	**100 747**
w tym młodzież szkolna	35 646	42 521	41 842	33 955	29 346
Mężczyźni	68 953	165 511	205 008	166 738	90 601
Kobiety	10 468	20 383	25 178	17 488	10 146
Woj. centralne	31 113	64 607	76 166	65 031	38 042
„ wschodnie	9 698	17 607	27 155	19 258	13 040
„ zachodnie	24 903	70 784	85 283	67 751	30 095
„ południowe	13 707	30 896	41 582	32 186	19 570

a Tylko spośród ludności cywilnej.
Źródło tabl. 30 – 32: Dane Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

TABL. 33. FREKWENCJA W SZKOLNYCH SCHRONISKACH WYCIECZKOWYCH W POLSCE W LATACH 1931 – 1936

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Schroniska[a]	113	146	152	162	178	190
Łóżka w schroniskach[a]	3 223	3 488	3 814	4 024	4 300	4 640
Wycieczki	2 806	4 916	5 355	6 351	7 951	9 896
Noclegi	64 305	106 260	123 322	137 990	164 587	182 154
Osoby korzystające ze schronisk	.	66 286	76 496	87 754	84 179	105 627
w tym kobiety	.	27 528	32 832	38 367	37 526	43 435
Młodzież szkolna	44 192	49 785	53 437	58 928	67 789	78 367
ze szkół powszechnych	16 794	13 511	17 979	18 111	24 695	23 384
„ „ średnich	14 584	23 318	24 576	30 473	32 919	42 749
z zakładów kształcenia nauczycieli	8 839	8 678	6 871	5 179	3 980	2 277
ze szkół zawodowych	3 975	4 278	4 011	5 165	6 195	9 957
Inni	.	16 501	23 059	28 826	16 390	27 260

a Stan w dn. 31.XII. Szkolne schroniska wycieczkowe nie są objęte tabl. 30, str. 331.

TABL. 34. FREKWENCJA TURYSTÓW W NIEKTÓRYCH SCHRONISKACH GÓRSKICH I NIZINNYCH W POLSCE W 1935 R.

Położenie schronisk	Schroniska	Osoby nocujące	Położenie schronisk	Schroniska	Osoby nocujące
Schroniska górskie	**56**	**87 957**	**Schroniska nizinne**	**24**	**79 877**
			Gdynia	1	28 639
Beskid Śląski i Mały	10	7 815	Pojezierze Suwalsko-Wileńskie	4	3 401
„ Zachodni	14	14 319	Białowieża	1	3 705
			Polesie	1	134
Tatry i Zakopane	9	42 576	Kraków	1	33 132
Beskid Środkowy	1	343	Góry Świętokrzyskie	1	4 021
„ Wschodni, Huculszczyzna	22	22 904	Ojców	1	1 004
			Wołyń	9	3 864
			Podole	5	1 977

Uwaga. Liczbę schronisk turystycznych ob. tabl. 30, str. 331.

TABL. 35. NIEKTÓRE STOWARZYSZENIA TURYSTYCZNE W POLSCE W 1936 R.

Stowarzyszenia	Liczba oddziałów i kół	Członkowie w tys.	Stowarzyszenia	Liczba oddziałów i kół	Członkowie w tys.
Polskie Tow. Tatrzańskie[a]	57	14	Podolskie Tow. Turyst.-Krajoznawcze	16	1,4
Polskie Tow. Krajoznawcze[b]	55	7	Beskiden Verein	6	1,6
Polski Zw. Narciarski	208[c]	13	Tow. Turystyczne „Przyjaciele Przyrody" (Naturfreunde)	2	0,2
„ Automobil Klub	11[d]	4			
Polski Touring Klub	114	3	Żydowskie Tow. Krajoznawcze	23	3
Polski Zw. Kajakowy	108[c]	3			

a Posiada 41 schronisk górskich. *b* Posiada 6 schronisk. *c* Dane dotyczą klubów zrzeszonych. *d* Dane dotyczą afiliowanych klubów w 11 miastach.

Źródło: Dane poszczególnych stowarzyszeń.

D. Stowarzyszenia

TABL. 36. NIEKTÓRE STOWARZYSZENIA OŚWIATOWO-KULTURALNE W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

Wyszczególnienie	1935	1936
Polska Macierz Szkolna		
Liczba kół	280	280
Członkowie w tys.	21	24
Liczba szkół	211	250
Uczniowie w tys.	12	15
Liczba bibliotek i czytelń	1 693	1 717
Tomy w tys.	544	535
Czytelnicy w tys.	49	53
Towarzystwo Szkoły Ludowej[a]		
Liczba kół	447	466
Członkowie w tys.	33	36
Liczba czytelń	1 128	1 417
Członkowie w tys.	32	40
Liczba szkół i przedszkoli	71	70
Uczniowie w tys.	3	3
Liczba kursów	186	206
Uczestnicy w tys.	6	7
Liczba bibliotek	2 168	2 572
Tomy w tys.	546	598
Czytelnicy w tys.	51	46
Liczba wypożyczeń w tys.	1 101	1 144
Towarzystwo Czytelń Ludowych		
Liczba kół	317	357
Członkowie w tys.	18	19
Liczba bibliotek i czytelń	1 510	1 651
Tomy w tys.	411	443
Czytelnicy w tys.	91	101
Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego		
Liczba oddziałów	177	210
Członkowie w tys.	8	9
Liczba bibliotek i czytelń	294	310
,, odczytów	2 288	2 481
,, kursów	.	52
Związek Strzelecki[b]		
Liczba domów strzeleckich	120	151
,, świetlic własnych	3 917	4 241
,, zesp. świetlicowych	7 122	8 276
,, bibliotek stałych i ruchomych	3 806	4 986
,, ogniw męskich	6 165	7 145
,, ogniw żeńskich	979	961
,, kół przyjaciół	1 138	1 149
Członk. kół przyjaciół w tys.	78	78
Liczba drużyn orląt	1 213	2 190
,, kursów	231	617
,, zesp. przysp. roln.	2 036	1 724
,, kół sport. męskich	11 830	14 105
,, kół sport. żeńskich	927	964

Wyszczególnienie	1935	1936
Związek Młodzieży Chrześcijańskiej Polska Y. M. C. A.[b]		
Liczba ognisk	5	5
Członkowie w tys.	6	7,7
Tomy w bibliotekach w tys.	13	14
Liczba grup i zespołów kulturalno-oświatowych	106	126
Centralny Związek Młodej Wsi		
Liczba kół	5 255	5 310
Członkowie w tys.	149	153
Liczba bibliotek	1 970	2 172
,, zespołów przysposobienia rolniczego	2 738	2 129
Ukończyło przysp. roln.	14626	13 815
Związek Młodzieży Wiejskiej R. P. (Wici)		
Liczba kół	2 650	2 900
Członkowie w tys.	90	97
Liczba bibliotek	1 766	1 932
Związek Młodzieży Ludowej[c]		
Liczba kół	830	1 350
Członkowie w tys.	29	52
Liczba domów ludowych	43	54
,, bibliotek	437	546
Tomy w tys.	31	43
Liczba czytelń i świetlic	667	1 080
,, kursów	89	186
Uczestnicy w tys.	4	6
Liczba zespołów przysposobienia sportowego	—	7
Katolicki Związek Młodzieży Męskiej[a]		
Liczba kół	4 432	4 553
Członkowie w tys.	129	134
Tomy w bibliotekach w tys.	249	275
Uczestnicy zespołów przysposobienia rolniczego	8 899	9 950
Katolicki Związek Młodzieży Żeńskiej[a]		
Liczba kół	5 074	5 280
Członkinie w tys.	140	150
Tomy w bibliotekach w tys.	241	288
Uczestniczki zespołów przysposobienia rolniczego	8 343	9 998

a Dane za lata 1934 i 1935. *b* Okresy sprawozdawcze od 1.IX do 31.VIII następnego roku. *c* Okresy sprawozdawcze od 1.IV do 31.III następnego roku.

Źródło: Dane poszczególnych stowarzyszeń.

TABL. 37. STOWARZYSZENIA WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

Wyszczególnienie	1935	1936
Polski Czerwony Krzyż		
Liczba oddziałów	319	326
„ kół	4 755	5 715
w tym młodzieży szkolnej	3 850	4 682
Członkowie w tys.	407	445
w tym:		
rzeczywiści	160	170
popierający	23	25
młodzież szkolna	219	250
Dochody w tys. zł	5 259	3 942
Polski Biały Krzyż[a]		
Liczba okręgów i kół	134	140
Szkoły i kursy:		
liczba kompletów	914	817
uczniowie w tys.	30	25
Liczba świetlic	303	372
„ bibliotek	377	440
Dochody w tys. zł	443	552
Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej		
Liczba obwodów	304	295
„ kół	15763	15444
Członkowie w tys.	1 331	1 483
w tym:		
rzeczywiści	675	701
popierający[b]	654	779
Dochody w tys. zł	7 350	8 150
Związek Harcerstwa Polskiego[c]		
Organizacja harcerzy		
Liczba hufców	279	284
„ miejscowości	1 301	1 301
Harcerze i zuchy w tys.	103	103
Liczba obozów i kursów	1 286	1 922
Uczestnicy w tys.	37	37

Wyszczególnienie	1935	1936
Organizacja harcerek		
Liczba hufców	233	236
Harcerki i zuchy w tys.	62	62
Liczba obozów i kursów	639	504
Uczestniczki w tys.	17	20
Towarzystwo Budowy Szkół Powszechnych		
Liczba kół	12535	12356
Członkowie w tys.	233	225
Liczba wykończonych izb lekcyjnych	1 281	1 309
Dochody w tys. zł	4 867	4 666
Tow. Przyjaciół Młodzieży Akademickiej		
Liczba komitetów wojew.	15	15
„ kół lokalnych	90	210
Członkowie	1 890	8 100
Dochody w tys. zł	1 667	1 600
Wydatki „ „	1 608	1 595
w tym:		
na pomoc gospodarczą[d]	566	605
„ opiekę i zdrowotność	750	800
„ wychowanie fizyczne i kolonie letnie	219	130
Związek Straży Pożarnych		
Liczba straży pożarnych	11 679	12427
w tym zawodowych	67	70
Członkowie w tys.	300	307
Liczba bibliotek i czytelń	484	763
„ świetlic	2 052	2 138
„ zespołów teatralnych	1 520	1 832
„ chórów i orkiestr	1 092	1 207

a Rok sprawozdawczy od 1.IV do 31.III następnego roku. *b* Głównie młodzież szkolna. *c* Od 1936 r. stowarzyszenie wyższej użyteczności. *d* Na akcję żywnościową, mieszkaniową, zapomogową.

Uwaga. Od 1937 r. do rzędu stowarzyszeń wyższej użyteczności zaliczono Instytut Józefa Piłsudskiego poświęcony Badaniom Najnowszej Historii Polski.

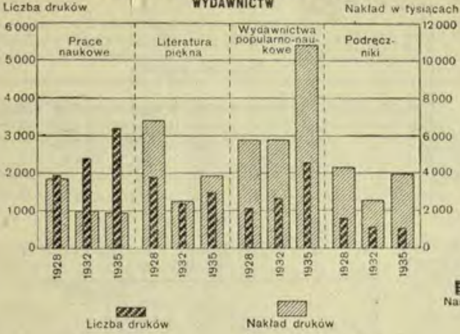
Źródło: Dane poszczególnych stowarzyszeń.

TABL. 38. LIGA MORSKA I KOLONIALNA W LATACH 1935 i 1936

Wyszczególnienie	1935	1936
Liczba oddziałów	1 556	1 730
Liczba kół szkolnych	2 148	2 128
Członkowie w tys.	453	458
Dochody w tys. zł	3 734	3 938
w tym Funduszu Obrony Morskiej	1 800	1 400

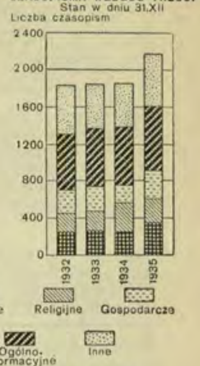
Źródło: Dane Ligi Morskiej i Kolonialnej.

DRUKI NIEPERIODYCZNE WEDŁUG TYPÓW WYDAWNICTW

CZASOPISMA WEDŁUG TREŚCI

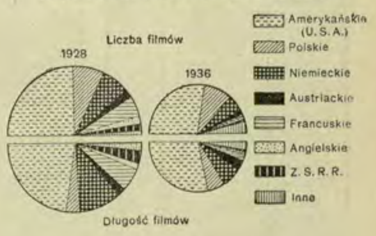
Stan w dniu 31.XII

DRUKI NIEPERIODYCZNE WEDŁUG JĘZYKA W 1935 R.

OCENZUROWANE FILMY WEDŁUG POCHODZENIA

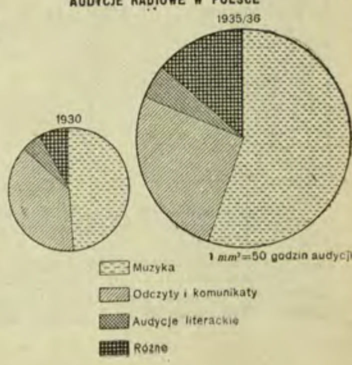

RADIOABONENCI W POLSCE

Stan w dniu 1.II 1937 r.

AUDYCJE RADIOWE W POLSCE

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO NA WYZNANIA W LATACH 1927/28, 1929/30 1931/32, 1933/34, 1934/35, 1936/37 i 1937/38

Wyznania	1927/28	1929/30	1931/32	1933/34	1934/35	1936/37[a]	1937/38[a]
	w tysiącach złotych						
Ogółem	**22 836**	**25 273**	**22 970**	**22 701**	**21 010**	**21 983**	**22 351**
w tym: katolickie	21 183	22 422	20 911	20 649	18 946	19 846	19 908
ewangelickie	165	189	170	163	159	174	354
prawosławne	1 129	1 895	1 282	1 283	1 283	1 334	1 471
mahometańskie	63	65	57	57	57	57	57
mojżeszowe	192	226	189	180	174	183	183

a Budżet.

TABL. 2. ETATY NIEKTÓRYCH WYZNAŃ W POLSCE PRZEWIDZIANE W BUDŻECIE W 1937/38 R.

Wyszczególnienie	1937–1938
Wyznania katolickie	**14167**
w tym:	
Profesorowie zakładów teologicznych i seminariów	238
Proboszczowie	6 634
Rektorzy kościołów filialnych	358
Wikariusze	2 859
Alumni	2 867
Wyznania ewangelickie	**648**
w tym:	
Superintendenci	47
Pastorowie parafialni i filialni	498
Wyznanie prawosławne	**2 920**
w tym:	
Proboszczowie	1 028
Rektorzy	340
Wikariusze	60
Psalmiści	1 383
Wyznanie mahometańskie	**39**
w tym:	
Imami	17
Muezini	15

TABL. 3. KOŚCIÓŁ KATOLICKI W POLSCE W 1934 R.

Wyszczególnienie	Obrządki			
	łaciński	grecki	ormiański	wschodnio-bizantyjski
Ustrój terytorialny[a]				
Prowincje	5	1	—	— [b]
Archidiecezje	5	1	1	— [b]
Diecezje	15	2	—	— [b]
Dekanaty	450	128	3	1
Parafie	5 018	1 983	8	45
Kler świecki				
Kardynałowie	2	—	—	—
Arcybiskupi	3	1	1	—
Biskupi	36	6	—	1
Kapłani innych stopni	9 128	2 299	21	32
w tym:				
emeryci	323	18	3	.
na studiach	127	5	—	.
kapelani wojsk.	74	7	1	.
na emigracji	55	12	2	.
Alumni	3 410	634	12	32
w tym w seminariach niższych	962	191	—	—
Kler zakonny i zakonnicy[c]				
Domy męskie	327	26	—	13
Zakonnicy	6 178	524	—	57
w tym: kapłani	1 557	117	—	26
klerycy	2 150	123	—	18
Domy żeńskie	1 560	121	1	7
Zakonnice	15613	1 065	16	44

Uwagi do tablicy 3. *a* Nie uwzględniono Biskupstwa Polowego Wojsk Polskich oraz parafii wojskowych różnych obrządków. *b* Polska stanowi okrąg działalności Biskupa Wizytatora. *c* Dane dla obrządku łacińskiego dotyczą zakonów męskich za rok 1936, żeńskich za rok 1935.

Źródła tabl. 3: O. M. Pirożyński C. SS. R. *Statystyka Kościoła w Polsce*, Lublin 1935; ponadto tego autora: *Ze statystyki Kościoła w Polsce na rok 1936*, Kraków 1936, oraz *Zakony żeńskie w Polsce*, Lublin 1935.

DZIAŁ XXI. SEJM I SENAT

TABL. 1. WYBORY DO SEJMU I SENATU W POLSCE W 1935 R.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Sejm					
Uprawnieni do głosowania w tys.	16 332	6 812	2 682	2 410	4 428
Głosujący w tys.	7 512	2 663	1 597	1 230	2 022
Ogólna liczba ważnych kartek w tys.[a]	7 065	2 546	1 557	979	1 983
,, ,, ,, głosów ,, ,, [a]	12 259	4 225	2 867	1 576	3 591
Stosunek głosujących do uprawnionych w %	*46,0*	*39,1*	*59,5*	*51,0*	*45,7*
Senat					
Zgromadzenia obwodowe					
Uprawnieni do głosowania w tys.[b] .	267	116	31	52	68
z tytułu: zasługi osobistej . . .	61	26	8	14	13
wykształcenia	124	54	13	22	35
zaufania obywateli . .	82	36	10	16	20
Głosujący w tys.	166	71	21	35	39
Stosunek głosujących do uprawnionych w %	*61,9*	*61,7*	*66,3*	*66,4*	*56,9*
Wojewódzkie kolegia wyborcze					
Delegaci wybrani	2 640	1 175	299	501	665
,, obecni	2 546	1 112	299	483	652

a Wyborca ma prawo złożenia na jednej kartce dwóch głosów na dwóch kandydatów, może z tego prawa nie skorzystać i głosować na jednego kandydata.
b Obywatele mający prawo wybierania z tytułu zasługi osobistej lub wykształcenia wciągani są do spisów, jeżeli udowodnią, że im to prawo przysługuje, posiadający to prawo z tytułu zaufania obywateli wciągani są do spisów z urzędu.

TABL. 2. POSŁOWIE I SENATOROWIE WEDŁUG WIEKU, WYKSZTAŁCENIA I ZAWODU W POLSCE W 1935 R.

Wiek	Posłowie	Senator.	Wykształcenie	Posłowie	Senator.	Zawód	Posłowie	Senator.
Ogółem	**206**	**96**	Szkoła wyższa			Rolnicy	71	22
Lat:			ukończona . .	105	63	Przemysł. i kupcy	11	6
30—34	8	—	nie ukończona .	24	7	Rzemieślnicy .	3	1
35—39	43	—	Szkoła ukończona			Prac. państwowi .	15	11
40—44	75	15	śr. ogólno-kształ.	17	7	Prac. samorządowi	22	3
45—49	36	24	kszt. nauczycieli	10	3	Prac. prywatni .	14	6
50—54	31	22	zawodowa . .	8	4	Profesorowie . .	—	9
55—59	12	16	Szkoła średnia			Nauczyciele . .	12	2
60—64	—	6	nie ukończona[a]	13	3	Wojskowi . . .	3	4
65—69	1	6	Szkoła powszech.			Duchowni . . .	4	1
70—74	—	4	ukończona . .	19	4	Adwokaci i notar.	14	4
75 i więcej	—	3	nie ukończona .	4	—	Lekarze	7	4
			Nie podane . . .	6	5	Publicyści i liter.	10	5
						Inne zawody .	20	18

a Nie ukończona szkoła średnia ogólnokształcąca, zakład kształcenia nauczycieli lub szkoła zawodowa.

Uwaga. Dane według stanu bezpośrednio po wyborach.

DZIAŁ XXII. ADMINISTRACJA PUBLICZNA

TABL. 1. LICZBA STANOWISK ADMINISTRACJI CYWILNEJ I NAUCZYCIELSKICH PRZEWIDZIANYCH W BUDŻETACH PAŃSTWA POLSKIEGO W LATACH 1930/31 – 1937/38

Kategorie funkcjonariuszów Ministerstwa	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936[a]	1936–1937[a]	1937–1938[a]
	w tysiącach							
Administracja cywilna	**107**	**103**	**103**	**104**	**107**	**106**	**110**	**111**
w tym służba bezpieczeństwa[b]	45	45	43	43	44	43	43	44
Funkcjonariusze wyżsi	50	49	49	50	51	50	53	53
w tym Ministerstwa:								
Spraw Wewnętrznych	8	8	9	7	7	7	7	8
Skarbu	15	14	14	14	17	17	18	18
Sprawiedliwości	14	14	14	14	15	15	14	14
Wyznań Rel. i Ośw. Publ.	3	3	3	4	3	3	4	4
Funkcjonariusze niżsi	57	54	54	54	56	56	57	58
w tym Ministerstwa:								
Spraw Wewnętrznych	35	36	34	34	34	34	34	34
Skarbu	8	8	8	7	8	8	7	8
Sprawiedliwości	7	7	6	6	6	6	7	6
Wyznań Rel. i Ośw. Publ.	4	3	3	3	4	3	3	4
Nauczycielstwo	**80**	**82**	**77**	**77**	**77**	**77**	**77**	**83**

a Uwzględniono również pracowników opłacanych poprzednio z kredytów rzeczowych. *b* Policja, Korpus Ochrony Pogranicza, Straż Graniczna i Straż Więzienna.

Uwaga. Dane o liczbie pracowników Polskich Kolei Państwowych ob. dz. XI, tabl. 3, str. 178, Polskiej Poczty, Telegrafu i Telefonu – dz. XI, tabl. 35, str. 193.

TABL. 2. POLICJA PAŃSTWOWA W POLSCE W LATACH 1935 – 1937

Stan w dn. 1.I

Organizacja Skład osobowy	1935	1936	1937					
			Ogółem	Komenda Główna	Województwa			
					centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Organizacja:								
Komendy powiatowe i miejskie	247	247	247	×	83	37	53	74
Komisariaty	181	184	182	×	82	19	49	32
Posterunki	2 954	2 869	2 847	×	1 006	542	426	873
Skład osobowy:								
Oficerowie i szeregowi	31 252	31 362	32 264	538[a]	13 512	5 359	5 330	7 525
Oficerowie	838	845	876	79	319	133	157	188
Szeregowi[b]	27 725	27 715	27 477	459	11 425	4 755	4 592	6 246
Szereg. służby śledczej[c]	2 689	2 802	2 845	—	1 328	471	475	571
Kandydaci kontraktowi na szeregowych	—	—	1 066	—	440	—	106	520
Urzędnicy	286	301	299	60	162	19	29	29
Funkcjonariusze niżsi	651	674	675	63	287	108	90	127

a Łącznie z personelem szkół policyjnych. *b* Posterunkowi do starszych przodowników włącznie. *c* Wywiadowcy nie umundurowani, otrzymujący dodatek na pokrycie wydatków związanych z ich funkcjami.

TABL. 3. FUNKCJONARIUSZE PAŃSTWOWI[a] W POLSCE WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 1933 R.

Stan w dn. 31.I

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	Funkcjonariusze państwowi w wieku lat						
		24 i mniej	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 i więcej
		w odsetkach ogółu funkcjonariuszów						
Administracja i nauczycielstwo	124	4,6	20,7	22,1	16,8	22,9	10,9	2,0
Mężczyźni . . .	78	2,3	16,0	21,4	17,3	25,9	14,2	2,9
Kobiety	46	8,4	28,7	23,3	16,1	17,6	5,3	0,6
Wojsko, policja, straż graniczna	85	1,2	17,0	31,8	27,6	20,0	2,3	0,1
P. K. P.	142	0,3	5,3	17,1	20,0	35,5	19,8	2,0
Mężczyźni . . .	139	0,3	5,3	17,0	19,9	35,6	19,9	2,0
Kobiety	3	2,3	7,7	20,0	21,4	30,8	16,0	1,8
Poczta, Telegr. i Telef.	28	4,7	16,2	25,5	18,9	23,9	10,0	0,8
Mężczyźni . . .	24	4,0	15,2	24,5	18,8	25,5	11,0	1,0
Kobiety	4	8,4	21,0	30,8	19,2	15,8	4,7	0,1

a Bez pracowników kontraktowych.

TABL. 4. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIA EMERYTALNE ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1934–1936

A. Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1934	1935	1936
Ogółem[a]	**184619**	**192734**	**198948**
w tym Państwa Polskiego	151817	160645	168102
Emeryci . . .	96 061	101445	104832
Wdowy	30 993	33 547	36 512
Sieroty	24 763	25 653	26 758
Skarb Państwa .	**84 697**	**89 389**	**92 931**
Cywilni (administracja) . . .	65 963	69 208	71 722
Państwa Polskiego	53 886	57 573	60 515
Emeryci . . .	36 374	38 828	40 529
Wdowy	10 370	11 357	12 322
Sieroty	7 142	7 388	7 664
Państw zaborczych	12 077	11 635	11 207
Emeryci . . .	3 328	3 146	3 004
Wdowy	7 980	7 745	7 461
Sieroty	769	744	742
Wojskowi . .	17 331	18 790	19 857
Państwa Polskiego	15 437	16 990	18 125
Emeryci . . .	12 283	13 619	14 424
Wdowy	2 100	2 348	2 648
Sieroty	1 054	1 023	1 053
Państw zaborczych	1 894	1 800	1 732
Emeryci . . .	610	585	543
Wdowy	1 184	1 150	1 133
Sieroty	100	65	56
Zaopatrzenia wyjątkowe . .	1 403	1 391	1 352
Państwowy Zakład Emerytalny . .	**199**	**572**	**1 136**
Emeryci . . .	145	337	671
Wdowy	33	83	171
Sieroty	21	152	294
Koleje[a]**, Poczta, Telegraf i Telefon, Lasy Państwowe**	**91 785**	**94682**	**96619**
Państwa Polskiego	77 265	80286	82830
Emeryci . . .	43 718	45002	45433
Wdowy	17 832	19043	20566
Sieroty	15 715	16241	16831
Państw zaborczych	14520	14396	13789
Emeryci . . .	5 529	5 350	5 199
Wdowy	8 248	8 362	8 109
Sieroty	743	684	481
Monopole	**7 938**	**8 091**	**8 262**
Państwa Polskiego	5 030	5 224	5 496
Emeryci . . .	3 541	3 659	3 775
Wdowy	658	716	805
Sieroty	831	849	916
Państw zaborczych	2 908	2 867	2 766
Emeryci . . .	2 172	2 136	2 067
Wdowy	646	668	635
Sieroty	90	63	64

a Dane dla kolei według stanu w dn. 1.VII.

(dok. str. 340)

TABL. 4. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIA EMERYTALNE ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1934–1936 (dok.)

B. Ruch w ciągu 1936 r.

Wyszczególnienie	Przybyło	Ubyło
Ogółem	**17 990**	**10 635**
Skarb Państwa	**7 409**	**3 867**
Cywilni (administracja)	5 354	2 840
w tym Państwa Polskiego	5 230	2 288
Emeryci	3 440	1 739
Wdowy	1 428	463
Sieroty	362	86
Wojskowi	1 994	927
w tym Państwa Polskiego	1 965	830
Emeryci	1 505	700
Wdowy	405	105
Sieroty	55	25
Zaopatrzenia wyjątkowe	61	100
Państwowy Zakład Emerytalny	**596**	**32**
Emeryci	362	28
Wdowy	91	3
Sieroty	143	1
Polskie Koleje Państwowe	**8 757**	**5 958**
Emeryci	3 105	1 861
Wdowy	2 130	1 022
Sieroty	3 522	3 075
Poczta, Telegraf i Telefon	**682**	**523**
Lasy Państwowe	**202**	**82**
w tym Państwa Polskiego	192	69
Emeryci	132	44
Wdowy	27	13
Sieroty	33	12
Monopole	**344**	**173**
w tym Państwa Polskiego	341	69
Emeryci	178	62
Wdowy	90	1
Sieroty	73	6

TABL. 5. WYDATKI NA ZAOPATRZENIA EMERYTALNE[a] ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1928/29, 1930/31 – 1937/38

Wyszczególnienie	1928–1929	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[b]	1937–1938[b]
	w tysiącach złotych								
Ogółem	**176428**	**265361**	**263275**	**275930**	**266367**	**284541**	**290997**	**270872**	**278620**[c]
Skarb Państwa	122276	161347	155917	163107	154171	162949	172439	159580	167400
Państwowy Zakład Emerytal.	—	—	—	—	—	253	550	1 042	1 545
Przedsiębiorstwa:									
P. K. P.	50 894	86 908	88 792	89610[d]	88643[d]	89010[d]	90167[d]	83690[d]	85 130[d]
Poczta, Telegraf i Telefon	—	10 646	10 895	15 591	15 263	23 585	19 083	17 015	17 228
Lasy Państw.[e]	—	1 870	2 051	1 851	1 965	2 068	2 101	2 500	.
Monopole:									
Solny	1 362	1 718	1 834	2 143	2 646	2 817	2 646	2 730	2 787
Spirytusowy	—	3	21	49	104	223	279	295	360
Tytoniowy	1 896	2 869	3 765	3 579	3 575	3 636	3 732	4 020	4 170

a Z formalnie zaliczonych w budżetach do wydatków na emerytury i zaopatrzenia uwzględniono wydatki na: emerytury, pensje wdowie i sieroce oraz na zaopatrzenia wyjątkowe, koszty przesiedlenia, odprawy pośmiertne. *b* Budżet. *c* Bez wydatków Lasów Państwowych. *d* Lata kalendarzowe 1932–1937. *e* Lata budżetowe od 1.X do 31.IX następnego roku.

Uwaga. Dane o uczestnikach powstań narodowych, b. skazańcach politycznych oraz inwalidach obacz dział XV, tabl. 12 i 13, str. 281 i 282.

TABL. 6. LICZBA STANOWISK PRACOWNIKÓW ORAZ ZAOPATRZENIA EMERYTALNE PRZEWIDZIANE W BUDŻETACH SKARBU ŚLĄSKIEGO W LATACH 1933/34, 1936/37 1937/38

Wyszczególnienie	1933–1934	1936–1937	1937–1938	Wyszczególnienie	1933–1934	1936–1937	1937–1938
Liczba stanowisk	10030	10258	10368				
w tym: Policja	2 371	2 382	2 414	Emeryci	696	1 045	1 100
Nauczycielstwo	5 468	5 572	5 592	Wdowy	319	416	435
Liczba osób pobierających zaopatrzenia emerytalne[a]:	1 363	1 897	1 990	Sieroty	348	436	455
Państwa Polskiego	1 267	1 823	1 927				
Państw zaborczych	96	74	63	Wydatki na zaopatrzenia w tys. zł	3 914[b]	4 080	4 450

a Stan z trzeciego kwartału roku poprzedzającego okres budżetowy.
b Według zamknięć rachunkowych.

TABL. 7. PRACOWNICY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W 1934/35 R.

Województwa Związki samorządu terytorialnego	Ogółem	Umysłowi	Fizyczni	W administracji razem	W administracji w tym umysł.	W zakł. dobra publ. i przeds. razem	W zakł. dobra publ. i przeds. w tym umysł.
Ogółem	**95 142**	**44 021**	**51 121**	**58 171**	33 917	**35 399**	9 806
Woj. centralne	44 103	20 086	24 017	26 606	15 614	17 497	4 472
,, wschodnie	8 088	4 915	3 173	5 842	3 919	2 246	996
,, zachodnie	23 299	11 382	11 917	12 751	8 146	8 976	2 938
,, południowe	19 652	7 638	12 014	12 972	6 238	6 680	1 400
Gminy wiejskie	16 408	10 990	5 418	15 703	10 747	649	233
Miasta nie wydzielone	14 577	6 857	7 720	9 220	4 878	4 962	1 857
Miasta wydzielone	46 715	18 289	28 426	21 911	12 546	23 856	5 592
w tym powyżej 100 tys. mieszkańców	37 671	14 189	23 482	17 029	9 837	19 800	4 200
Powiatowe zw. samorząd.	15 685	7 273	8 412	11 177	5 604	4 335	1 654
Wojewódz. zw. samorząd.	1 757	612	1 145	160	142	1 597	470

TABL. 8. ZAOPATRZENIA EMERYTALNE Z SAMORZĄDOWYCH FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH LUB Z BUDŻETÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W 1935 R.

Województwa Związki samorządu terytorialnego	Liczba osób pobierających zaopatrzenia emerytalne: Ogółem	Emeryci	Wdowy	Sieroty	Wydatki na zaopatrz. w tys. zł
Ogółem	**14 820**	**8 836**	**4 482**	**1 502**	**27 538**
Woj. centralne	6 819	4 701	1 505	613	15 206
,, wschodnie	725	496	151	78	1 102
,, zachodnie	2 096	1 097	742	257	3 372
,, południowe	5 180	2 542	2 084	554	7 858
Gminy wiejskie	403	253	99	51	783
Miasta nie wydzielone	1 285	714	488	83	1 426
Miasta wydzielone	11 248	6 805	3 268	1 175	22 635
w tym powyżej 100 tys. mieszk.	9 490	5 858	2 658	974	20 152
Powiatowe związki samorządowe	1 610	946	512	152	2 193
Wojewódzkie związki samorząd.	274	118	115	41	501

TABL. 9. KARY ADMINISTRACYJNE W POLSCE W LATACH 1933/34–1935/36[a]

Wyszczególnienie	1933–1934	1934–1935	1935/36 Polska	M. st. Warszawa	Województwa centralne[b]	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tysiącach							
Ogółem	**1145,0**	**1102,8**	**1056,2**	**112,7**	**382,7**	**155,6**	**165,4**	**239,8**
Ukarano:								
grzywną 10 zł i mniej . .	.	.	861,0	79,4	305,3	132,1	136,1	208,1
„ 10—50 zł . . .	.	.	110,7	12,6	51,0	15,1	16,2	15,8
„ powyżej 50 zł .	.	.	10,3	1,7	5,4	1,1	1,0	1,1
aresztem 7 dni i mniej .	.	.	63,3	18,5	15,9	5,4	11,1	12,4
„ powyżej 7 dni	.	.	10,9	0,5	5,1	1,9	1,0	2,4
Za przekroczenie przepisów:								
sanitarnych	107,8	88,6	85,2	4,6	35,2	25,0	4,4	16,0
drogowych	185,3	179,5	182,7	43,4	57,4	19,9	38,2	23,8
o posiadaniu broni .	31,6	31,9	35,1	0,4	14,3	3,8	6,0	10,6
ustawy przeciwalkohol.	56,1	52,9	60,8	9,7	19,5	9,4	14,1	8,1
ustawy o powszechnej służbie wojskowej .	36,1	39,8	25,9	5,2	8,8	3,7	2,8	5,4
prawa o wykroczeniach	260,7	258,5	243,8	17,0	107,7	29,6	30,3	59,2
Odsetek żądań skierowania sprawy do sądu[c] . .	*3,5*	*3,2*	*3,5*	*2,1*	*3,4*	*2,1*	*3,4*	*5,0*
Liczba kar na 10 000 mieszkańców	*344*	*328*	*311*	*920*	*294*	*261*	*346*	*266*

a Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku. *b* Bez m. st. Warszawy. *c* W stosunku do ogólnej liczby nałożonych kar.

Uwaga. Dane nie obejmują kar administracyjnych nałożonych doraźnym nakazami karnymi.

TABL. 10. LICZBA WSZCZĘTYCH SPRAW KARNYCH SKARBOWYCH[a] W POLSCE W LATACH 1929–1936

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w tysiącach							
Ogółem	**102,7**	**95,8**	**89,0**	**122,2**	**157,7**	**200,2**	**173,4**	**156,5**
W tym za przekroczenie przepisów:								
celnych	18,7	20,7	21,3	26,8	31,8	36,9	30,6	33,3
o monopolach	68,2	57,9	51,9	75,0	99,3	133,4	115,5	99,5
w tym: spirytusowym . . .	35,1	33,4	32,5	33,5	41,4	47,5	46,6	41,9
tytoniowym . . .	27,7	20,7	15,8	34,4	48,7	62,7	47,6	39,1
akcyzowych	6,2	4,6	4,1	4,1	10,1	12,9	11,9	10,8
innych	9,6	12,6	11,7	16,3	16,5	17,0	15,4	12,9

a Dane w związku ze zmianami prawa karnego skarbowego w latach 1932 i 1936 nie są całkowicie porównywalne.

TABL. 11. SĘDZIOWIE I CZYNNOŚCI NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO W POLSCE W LATACH 1928—1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Sędziowie[a]	33	37	39	39	37	37	39	39	39
Sprawy:									
pozostało z roku ubiegłego	5 467	6 328	8 035	10664	13716	16655	14061	15333	14250
wpłynęło	5 280	7 344	10001	11502	11568	9 948	11372	8 048	7 956
załatwiono . . .	4 420	5 651	7 390	8 487	8 695	12542[b]	10155	9 131	9 845

a Łącznie z prezesami. *b* W tym 2 600 skarg nie podtrzymanych.

DZIAŁ XXIII. SĄDOWNICTWO, PRZESTĘPCZOŚĆ, WIĘZIENNICTWO

Sądownictwo administracyjne ob. dział XXII, tabl. 9–11 str. 342

TABL. 1. SĄDOWNICTWO W POLSCE W 1935 R.

Wyszczególnienie	Liczba	Wyszczególnienie	Liczba
Sądy:		W sądach pracy	32
Sąd Najwyższy	1	Sędziowie śledczy . . .	144
Sądy apelacyjne	7	Prokuratorzy[a]	449
„ okręgowe	45	W sądzie Najwyższym .	40
„ grodzkie	548	W sądach apelacyjnych .	64
„ pracy	16	„ „ okręgowych .	345
Sędziowie[a]	3 149	Asesorowie sądowi[b]	582
W Sądzie Najwyższym .	74	Aplikanci sądowi[b]	1 453
W sądach apelacyjnych .	215	Komornicy[b]	716
„ „ okręgowych .	1 073	Pisarze hipoteczni[b]	118
„ „ grodzkich .	1 611	Notariusze[b]	780

a Etaty. *b* Stan faktyczny.

TABL. 2. ADWOKACI I APLIKANCI ADWOKACCY W POLSCE W LATACH 1929, 1936 I 1937

Stan w dn. 1.I

Lata Okręgi apelacyjne Wielkie miasta	Adwokaci Liczba	Adwokaci Na 10000 ludn.	Aplikanci adwokaccy	Okręgi apelacyjne Wielkie miasta	Adwokaci Liczba	Adwokaci Na 10000 ludn.	Aplikanci adwokaccy
Polska . . . 1929	4 394	*1,4*	1 470	Apel. katowicka	245	*1,8*	82
1936	6 957	*2,1*	3 367	w tym:			
1937	7 211	*2,1*	3 599	m. Katowice .	98	*7,4*	33
Apel. warszawska	2 047	*2,5*	777	m. Chorzów . .	26	*2,4*	3
w tym:				Apel. poznańska	598	*1,2*	190
m. st. Warszawa	1 409	*11,4*	592	w tym:			
m. Łódź . . .	262	*4,0*	80	m. Poznań . .	153	*5,8*	76
m. Częstochowa	33	*2,5*	15	m. Bydgoszcz .	53	*4,0*	19
m. Sosnowiec .	47	*3,9*	14	Apel. krakowska	1 324	*3,0*	780
Apel. lubelska .	277	*0,5*	61	w tym m. Kraków	512	*21,1*	382
w tym m. Lublin	77	*6,6*	23				
Apel. wileńska .	327	*0,8*	101	Apel. lwowska .	2 393	*4,3*	1 608
w tym m. Wilno	144	*6,9*	57	w tym m. Lwów	847	*24,4*	518

TABL. 3. CZYNNOŚCI SĄDÓW PRACY W POLSCE[a] W SPRAWACH CYWILNYCH W LATACH 1930–1936

Wyszczególnienie	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Wpłynęło skarg	24 807	25 322	20 355	16 998	15 532	19 160	22 875
pracodawców	1 033	939	1 004	1 088	1 212	1 436	1 279
pracown. umysłowych	4 945	6 025	4 970	3 579	3 010	3 874	4 158
pracown. fizycznych .	18 562	18 095	14 206	12 140	11 205	13 705	17 311
uczniów	267	263	175	191	105	145	127
Załatwiono skarg . . .	26 134	24 926	21 322	17 636	15 044	18 655	21 579
w tym:							
ugodą	3 838	3 698	3 454	.	2 332	3 797	3 332
wyrokiem	14 898	14 423	12 655	.	9 195	9 841	11 110
w tym zaocznym .	2 900	2 992	2 423	.	1 422	1 483	1 365
Wniesiono odwołań . .	2 880	2 967	2 964	2 729	1 838	2 014	2 657

a Na terenie woj. poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części woj. śląskiego sądy pracy zostały zorganizowane z dn. 1.X 1936 r.

TABL. 4. CZYNNOŚCI SĄDÓW POWSZECHNYCH W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

Wyszczególnienie	Wpłynęło		Załatwiono		Wpłynęło		Załatwiono	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
	w tysiącach							
A. Sprawy cywilne								
Sądy I instancji	Sądy grodzkie				Sądy okręgowe			
Sprawy sporne . . .	1 193,8	1 031,1	1 256,0	1 058,7	63,6	56,6	79,3	63,2
Apelacje	57,2	60,9	.	.	11,9	12,3	.	.
Sprawy niesporne . .	341,1	364,4	373,7	379,0	31,0	29,9	32,8	31,3
Sądy II instancji	Sądy okręgowe				Sądy apelacyjne			
Sprawy	82,0	77,3	87,6	79,4	14,1	13,3	15,7	17,2
Zażalenia[a]	40,0	39,4	41,0	40,3	11,6	11,3	11,5	11,5
Kasacje	3,0	3,2	.	.	3,4	4,5	.	.
B. Sprawy karne								
Sądy I instancji	Sądy grodzkie				Sądy okręgowe			
Sprawy	1 013,2	944,6	1 015,4	924,7	141,8	135,6	132,1	135,7
Apelacje	82,2	84,0	.	.	14,9	17,3	.	.
Kasacje	×	×	×	×	1,2	9,7	.	.
Sądy II instancji	Sądy okręgowe				Sądy apelacyjne			
Sprawy	85,4	90,8	79,3	85,0	16,1	19,8	15,3	19,3
Zażalenia[a]	16,5	16,3	16,4	16,2	4,8	5,2	5,0	5,1
Kasacje	2,2	2,2	.	.	1,8	2,4	.	.
Urzędy prokuratorskie	Sądy okręgowe				Sądy apelacyjne			
Sprawy[b]	367,0	351,1	367,9	356,0	.	.	.	.

a Zażalenia na postanowienia sądów I instancji. *b* Śledztwa i dochodzenia.

TABL. 5. EGZEKUCJE SĄDOWE W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

Wyszczególnienie	1934	1935							
		Polska	Okręgi apelacyjne						
			warszawski	lubelski	wileński	poznański	katowicki	krakowski	lwowski
	w tysiącach								
Wpłynęło spraw . .	1463,5	1298,3	239,3	107,1	56,0	390,1	90,7	141,2	273,9
Załatwiono spraw .	1393,9	1387,3	235,0	106,4	62,0	395,0	91,6	179,5	317,8
Skierowań do egzekucji:									
na ruchomości .	1267,8	1050,7	181,0	133,1	52,0	190,3	60,3	160,2	273,8
według przepisów o nieruchomościach	121,7	88,1	15,7	12,9	13,1	6,6	1,8	21,7	16,3
Liczba dokonanych sprzedaży:									
ruchomości . . .	19,0	16,4	6,0	1,4	0,9	3,8	0,6	1,5	2,2
nieruchomości . .	3,0	2,7	0,5	0,2	0,3	0,4	0,1	0,6	0,6

TABL. 6. CZYNNOŚCI SĄDU NAJWYŻSZEGO W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

Wyszczególnienie	Wpłynęło 1934	Wpłynęło 1935	Załatwiono 1934	Załatwiono 1935
Sprawy cywilne	7 454	8 046	7 143	7 182
Sprawy karne	5 164	6 694	4 480	5 698
Sprawy wyborcze	—	33	23	49
Sprawy dyscyplinarne	100	85	93	89
Rozstrzygnięcia zasad prawnych	25	15	25	15

TABL. 7. NIEKTÓRE PRZESTĘPSTWA ZAMELDOWANE POLICJI[a] W POLSCE W LATACH 1935 i 1936

Przestępstwa	1935	1936				
		Polska	Województwa			
			centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Zbrodnie stanu	948	1 167	380	595	38	154
Opór władzy	6 003	5 616	3 010	655	594	1 357
Inne przestępstwa przeciw władzom i urzędom	17 012	18 485	7 741	1 426	2 786	6 532
Nawoływanie do przestępstwa	8 393	5 670	2 513	1 939	321	897
Świadome puszczanie w obieg fałszywych pieniędzy[b]	2 596	1 479	688	122	216	453
Fałszerstwa	5 942	6 002	2 083	954	1 290	1 675
w tym fałszowanie dokumentów	4 158	4 286	1 355	662	933	1 336
Nierząd[c]	3 847	4 031	1 787	510	752	982
Handel kobietami i dziećmi	15	13	8	1	1	3
Podpalenie	3 104	2 719	789	804	230	896
Zabójstwo dokonane	1 672	1 830	816	377	114	523
„ usiłowane	1 659	1 718	818	274	121	505
Ciężkie uszkodzenie ciała	17 215	19 531	8 656	2 903	2 513	5 459
Dzieciobójstwo	932	888	412	189	77	210
Podrzucenie dziecka	2 142	2 241	1 270	451	140	380
Rozbój	1 917	1 952	852	233	222	645
Kradzież	472 287	478 070	188 741	69 472	78 403	141 454
w tym: kieszonkowa	11 121	11 151	5 452	1 068	1 460	3 171
kolejowa	7 295	5 839	2 396	348	1 804	1 291
koni i bydła	3 757	3 845	1 134	883	245	1 583
mieszkaniowa	98 221	92 806	30 100	13 973	13 080	35 653
środków lokomocji	12 795	15 661	6 261	623	6 825	1 952
z pola	30 739	25 055	9 451	4 636	2 666	8 302
z lasu	78 061	80 331	27 339	18 464	6 704	27 824
Paserstwo	9 110	7 951	1 495	197	2 328	3 931
Oszustwo	27 584	27 169	9 052	2 702	5 717	9 698

a Dane dotyczą czynów przestępczych, będących przedmiotem dochodzeń policyjnych i obejmują zarówno przestępstwa, których sprawcy zostali względnie zostaną w następstwie skazani lub uniewinnieni przez sądy, jak i te przestępstwa, w których postępowanie zostało umorzone. Dane powyższe są zupełnie nieporównywalne z danymi o osobach skazanych przez sądy powszechne, zamieszczonymi w tabl. 8–11 tego działu. *b* Łącznie z fałszerstwem pieniędzy; przestępstw tego rodzaju stwierdzono w 1935 r. 121, w 1936 r. 108. Kuplerstwo, sutenerstwo i inne przestępstwa na tle seksualnym.

TABL. 8. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG OKRĘGÓW APELACYJNYCH W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

Lata Nieletni. Dorośli. Płeć Rodzaje przestępstw	Polska	Okręgi apelacyjne[a]						
		warszawski	lubelski	wileński	poznański	katowicki	krakowski	lwowski
1934 . . .	**668 317**	**155 158**	**92 570**	**77 020**	**106 637**	**33 263**	**90 116**	**113 553**
Nieletni[b]	20 963	6 441	1 924	1 636	4 428	1 197	2 576	2 761
mężczyźni	18 413	5 513	1 642	1 471	3 886	1 096	2 315	2 490
kobiety	2 550	928	282	165	542	101	261	271
Dorośli	647 354	148 717	90 646	75 384	102 209	32 066	87 540	110 792
mężczyźni	538 086	120 142	76 310	64 935	83 923	27 713	71 282	93 781
kobiety	109 268	28 575	14 336	10 449	18 286	4 353	16 258	17 011
1935 . . .	**622 051**	**145 151**	**82 465**	**65 598**	**106 341**	**32 226**	**89 127**	**101 143**
Nieletni[b]	23 217	6 584	2 311	1 786	5 489	1 330	2 618	3 099
mężczyźni	20 551	5 774	2 016	1 639	4 756	1 219	2 347	2 800
kobiety	2 666	810	295	147	733	111	271	299
Dorośli	598 834	138 567	80 154	63 812	100 852	30 896	86 509	98 044
mężczyźni	497 568	111 566	68 458	55 657	82 242	26 584	70 135	82 926
kobiety	101 266	27 001	11 696	8 155	18 610	4 312	16 374	15 118
Rodzaje przestępstw								
Przeciw Państwu . .	2 688	617	759	742	112	76	112	270
,, władzom i urzędom . . .	32 206	8 056	3 493	2 648	4 310	1 686	5 719	6 294
Przeciw porządkowi publicznemu i uczuciom religijnym .	4 033	918	346	272	564	482	722	729
Fałszowanie pieniędzy	509	153	62	46	135	21	38	54
Stręczycielstwo, sutenerstwo itp. . .	1 453	396	183	86	318	138	219	113
Zabójstwo (art. 225 k. k.) .	1 289	403	319	156	188	18	101	104
Uszkodzenie ciała: ciężkie	6 715	1 326	1 022	809	754	197	1 171	1 436
lekkie	32 138	8 670	4 885	4 046	3 333	983	4 168	6 053
Inne przeciwko życiu i zdrowiu	3 617	485	403	602	562	234	654	677
Zniewagi	22 652	6 096	1 843	1 194	3 433	1 619	3 693	4 774
Rozbój	1 499	283	207	95	313	47	243	311
Kradzież	179 664	28 452	15 434	14 237	31 809	9 182	31 197	49 353
Przywłaszczenie . .	15 628	3 164	1 381	1 200	3 483	1 421	2 011	2 968
Oszustwo	9 372	2 389	782	776	2 034	847	1 136	1 408
Szalbierstwo . . .	38 233	15 917	7 912	5 101	1 671	748	4 421	2 463
Paserstwo	21 032	2 702	1 047	793	4 111	4 311	3 591	4 477
Inne przestępstwa .	249 323	65 124	42 387	32 795	49 211	10 216	29 931	19 659

a Dane dla istniejącego do 1934 r. okręgu toruńskiego wliczono do danych okręgu poznańskiego; innych zmian, które nastąpiły w podziale na okręgi w 1934 r., nie uwzględniono. *b* Do ukończonych 17 lat.

Uwaga do tabl. 8 – 11. Od 1934 r. Min. Sprawiedliwości wprowadziło zmiany w klasyfikacji przestępstw, dlatego dane o niektórych rodzajach przestępstw są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

TABL. 9. SKAZANI PRAWOMOCNIE NIELETNI I DOROŚLI WEDŁUG PŁCI W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

Lata Rodzaje przestępstw	Ogółem	Nieletni[a]		Dorośli	
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Ogółem 1934	668 317	20 963	2 550	647 354	109 268
1935	622 051	23 217	2 666	598 834	101 266
Przeciw Państwu	2 688	129	43	2 559	340
,, władzom i urzędom .	32 206	233	56	31 973	8 503
,, porządkowi publicznemu i uczuciom religijnym	4 033	66	11	3 967	592
Fałszowanie pieniędzy	509	10	2	499	69
Stręczycielstwo, sutenerstwo itp.	1 453	100	2	1 353	228
Zabójstwo (art. 225 k. k.) . .	1 289	12	—	1 277	132
Ciężkie uszkodzenie ciała . . .	6 715	172	8	6 543	504
Lekkie uszkodzenie ciała . . .	32 138	576	48	31 562	6 146
Inne przeciwko życiu i zdrowiu	3 617	59	9	3 558	1 415
Zniewagi	22 652	200	68	22 452	9 294
Rozbój	1 499	29	1	1 470	33
Kradzież	179 664	13 506	1 390	166 158	21 438
Przywłaszczenie	15 628	463	63	15 165	2 107
Oszustwo	9 372	170	30	9 202	1 278
Szalbierstwo	38 233	745	82	37 488	4 348
Paserstwo	21 032	267	30	20 765	4 341
Inne przestępstwa	249 323	6 480	823	242 843	40 498

a Do ukończonych 17 lat.

TABL. 10. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYZNANIA W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

Lata Rodzaje przestępstw	Wyznanie					
	rzymsko-katol.	grecko-katol.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
Ogółem 1934	440 537	82 306	65 852	12 370	63 266	3 986
1935	416 678	76 752	57 991	11 765	56 557	2 308
Przeciw Państwu	481	145	822	15	923	302
,, władzom i urzędom .	21 877	4 249	2 346	447	3 216	71
,, porządkowi publicznemu i uczuciom religijnym	2 510	541	394	64	515	9
Fałszowanie pieniędzy	351	27	44	8	78	1
Stręczycielstwo, sutenerstwo itp.	1 088	60	99	35	167	4
Zabójstwo (art. 225 k. k.) . . .	971	78	187	21	30	2
Ciężkie uszkodzenie ciała . . .	4 496	1 060	775	97	273	14
Lekkie uszkodzenie ciała . . .	21 028	4 665	3 766	579	1 993	107
Inne przeciwko życiu i zdrowiu	2 547	494	275	111	125	65
Zniewagi	15 471	3 125	941	711	2 356	48
Rozbój	1 044	263	152	7	33	—
Kradzież	112 787	41 652	14 769	2 994	7 090	372
Przywłaszczenie	10 534	2 147	1 093	369	1 459	26
Oszustwo	6 025	621	479	216	2 012	19
Szalbierstwo	26 701	1 292	2 910	612	6 484	234
Paserstwo	14 032	3 075	647	350	2 900	28
Inne przestępstwa	174 735	13 258	28 292	5 129	26 903	1 006

TABL. 11. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYMIARU KAR ORAZ RECYDYWIŚCI W POLSCE W LATACH 1934 i 1935

A. Nieletni (do ukończonych 17 lat)

Lata Rodzaje przestępstw	Skazano na umieszczenie w zakładzie poprawczym	Zawieszono umieszczenie w zakładzie poprawczym	Zastosowano środki wychowawcze: zakład wychow.	dozór	upomnienie	Recydywiści[a]
Ogółem 1934	3 235	2 408	369	7 555	9 804	865
1935	3 976	3 113	405	7 587	11 249	1 088
Przeciw Państwu	96	70	1	32	—	—
,, władzom i urzędom . .	51	47	—	100	82	—
,, porządkowi publicznemu i uczuciom religijnym	30	20	2	14	20	—
Fałszowanie pieniędzy	5	3	—	1	4	—
Stręczycielstwo, sutenerstwo itp.	54	46	2	41	3	2
Zabójstwo (art. 225 k.k.) . . .	10	7	1	1	—	—
Ciężkie uszkodzenie ciała . . .	85	77	2	54	31	1
Lekkie uszkodzenie ciała . . .	59	55	1	225	291	3
Inne przeciwko życiu i zdrowiu	28	23	1	14	16	1
Zniewagi	27	27	—	56	117	5
Rozbój	22	13	2	4	1	4
Kradzież	2 669	2 015	329	4 228	6 280	816
Przywłaszczenie	86	70	7	135	235	21
Oszustwo	31	23	—	62	77	7
Szalbierstwo	38	32	16	162	529	33
Paserstwo	57	49	2	74	134	6
Inne przestępstwa	628	536	39	2 384	3 429	189

B. Dorośli

Lata Rodzaje przestępstw	Wymierzono kar zasadniczych[b]: więzienie	areszt	grzywna	Zawieszono wykonanie wymierzonych kar	Recydywiści[a]
Ogółem 1934	93 203	369 010	173 246	181 464	73 073
1935	92 578	339 962	155 808	171 593	86 861
Przeciw Państwu	2 533	18	7	264	314
,, władzom i urzędom . .	3 761	23 697	4 510	14 250	3 435
,, porządkowi publicznemu i uczuciom religijnym .	1 661	2 169	136	1 893	371
Fałszowanie pieniędzy	460	36	3	134	72
Stręczycielstwo, sutenerstwo itp. .	1 173	179	1	550	167
Zabójstwo (art. 225 k. k.) . . .	1 245	18	—	176	172
Ciężkie uszkodzenie ciała	5 165	1 338	9	3 295	648
Lekkie uszkodzenie ciała	318	20 887	8 220	9 858	2 214
Inne przeciwko życiu i zdrowiu .	2 331	867	351	1 507	320
Zniewagi	2	11 432	9 092	5 899	1 528
Rozbój	1 438	32	—	168	438
Kradzież	40 493	122 026	92	67 178	41 153
Przywłaszczenie	2 299	10 837	1 678	6 172	1 945
Oszustwo	3 806	5 265	130	3 263	1 745
Szalbierstwo	—	8 644	28 824	3 204	2 701
Paserstwo	4 297	9 063	7 405	6 400	3 528
Inne przestępstwa	21 596	123 454	95 350	47 382	26 110

a Skazani poprzednio za jakiekolwiek przestępstwo. *b* Dane nie obejmują skazanych uwolnionych od kary oraz skazanych na karę śmierci, których w 1934 r. było 13 osób, w 1935 r. – 10 osób.

TABL. 12. WIĘZIENIA W POLSCE W LATACH 1936 i 1937

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1936	1937
Liczba więzień	338	333
w tym zakł. popr.[a]	6	6
Liczba więzień posiadających warsztaty pracy	114	112
Liczba czynnych warsztatów pracy	309	301
Robotniko-dni w warsztatach w tys.[b]	1024,8	1057,2
Liczba więzień posiadających biblioteki	143	143
Tomy w bibl. w tys.	106,5	110,8

a Wyłącznie państwowe zakłady poprawcze. *b* W ciągu roku.

TABL. 13. WIĘŹNIOWIE WEDŁUG TERMINU KAR W POLSCE W LATACH 1935–1937

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1935	1936	1937
Ogółem	**55895**	**55336**	**59496**
Karni	41173	42279	44251
Dorośli	40822	41573	43099
Skazani do 6 mies.	15574	13091	14307
Od 6 mies. do 1 roku	7380	8501	10376
Od 1 roku do 3 lat	8947	9897	9222
Powyżej 3 lat	8310	9376	8555
Bezterminowo	611	708	639
Nieletni[a]	351	706	1152
Skazani na umieszczenie w zakładach:			
zabezpieczających	.	107	256
wychowawczych i poprawczych	351	599	896
Śledczy	14722	13057	15245

a Do ukończonych 17 lat.

TABL. 14. WIĘŹNIOWIE I ZALUDNIENIE WIĘZIEŃ W POLSCE W LATACH 1928, 1932, 1934–1937

Stan w dn. 1.I

Okręgi apelacyjne	Liczba więźniów							Zaludnienie więzień[a]		
	1928	1932	1934	1935	1936	1937		1928	1936	1937
						ogółem	w tym kobiety	w odsetkach		
Polska[b]	**29796**	**37992**	**48444**	**55895**	**55336**	**59 496**	4 899	***73***	***142***	***143***
w tym zakł. popr.	.	377	539	685	745	875	—	.	*80*	*104*
Apel. warszawska	9 647	11013	10795	11495	11 580	11 678	1 231	*86*	*139*	*131*
„ lubelska	3 710	5 145	6 591	6 354	6 904	7 172	577	*88*	*209*	*190*
„ wileńska	4 130	5 535	6 804	7 467	6 449	7 113	745	*110*	*143*	*158*
„ poznańska	3 896	5 118	9 285	11233	12174	13 142	1 086	*48*	*148*	*134*
„ katowicka	1 143	1 328	2 037	2 380	2 115	2 634	179	*55*	*109*	*133*
„ krakowska	2 884	3 632	4 901	8 039	7 522	8 035	493	*74*	*130*	*134*
„ lwowska	4 386	6 221	8 031	8 927	8 592	9 722	588	*59*	*124*	*123*

a W stosunku do pojemności. *b* Ob. uwagę *a* pod tabl. 8, str. 346.

TABL. 15. NIELETNI[a] POZBAWIENI WOLNOŚCI W POLSCE W LATACH 1936 i 1937

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1936	1937	Wyszczególnienie	1936	1937
Nieletni pozbawieni wolności	.	1 663[b]	W zakładach państwowych	745	896[b]
chłopcy	.	1 447[b]	dla chłopców	745	896[b]
dziewczęta	.	216	dla dziewcząt	—	—
Nieletni umieszczeni w zakładach wychowawczych i poprawczych	1 309	1 398	W zakładach niepaństw.[c]	564	502
dla chłopców	1 162	1 245	dla chłopców	417	349
dla dziewcząt	147	153	dla dziewcząt	147	153
			Nieletni zatrzymani tymczasowo	.	265
			chłopcy	.	202
			dziewczęta	.	63

a Do ukończonych 17 lat. *b* W tym 21 nieletnich tymczasowo przebywających w więzieniu do czasu przeniesienia do zakładu wychowawczo-poprawczego. *c* Na koszt Ministerstwa Sprawiedliwości.

DZIAŁ XXIV. FINANSE SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU

Banki państwowe i komunalne ob. dział XII, tabl. 1, 14–16 i 18–19, str. 196, 204–206 i 208–209

TABL. 1. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1931–1936

Stan w dn. 1.I lub 31.III

Długi	1931	1932	1933	1934	1935	1936
W milionach złotych						
Ogółem[a b]	5 393	6 037	5 997	5 144	5 458	5 462
wewnętrzne[a b]	1 169	1 218	1 241	1 382	1 902	1 970
zagraniczne	4 224	4 819	4 756	3 762	3 556	3 492
Skarb Państwa (1.I)	4 413	5 009	4 964	4 105	4 402	4 371
wewnętrzne	421	439	450	561	1 057	1 089
zagraniczne	3 992	4 570	4 514	3 544	3 345	3 282
Skarb Śląski (31.III)[a]	97	96	95	93	92	90
Samorząd terytorialny (31.III)[b]	883	932	938	946	964	1 001
wewnętrzne[b]	748	779	791	821	845	881
zagraniczne	135	153	147	125	119	120
Na jednego mieszkańca w złotych						
Ogółem[a b]	*170*	*188*	*184*	*156*	*163*	*161*
wewnętrzne[a b]	*37*	*38*	*38*	*42*	*57*	*58*
zagraniczne	*133*	*150*	*146*	*114*	*106*	*103*
w tym: Skarb Państwa (1.I)	*139*	*155*	*152*	*124*	*132*	*129*
wewnętrzne	*13*	*14*	*14*	*17*	*32*	*32*
zagraniczne	*126*	*141*	*138*	*107*	*100*	*97*
Samorząd terytorialny (31.III)[b]	*28*	*29*	*29*	*29*	*29*	*30*
wewnętrzne[b]	*24*	*24*	*24*	*25*	*25*	*27*
zagraniczne	*4*	*5*	*5*	*4*	*4*	*3*

a Bez zadłużenia wewnętrznego Skarbu Śląskiego: zadłużenie to w dn. 31.III 1936 r. wynosiło 17 milionów zł. *b* Bez zadłużenia gmin wiejskich: zadłużenie to w dn. 31.III 1936 wynosiło 33 milionów zł.

Uwaga. Dane dla Skarbu Państwa nie obejmują długu z tytułu emisji biletów skarbowych i zadłużenia w Banku Polskim. Ponadto ob. uwagę *a* do tabl. 6, str. 353.

TABL. 2. DOCHODY Z DANIN PUBLICZNYCH SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU W POLSCE W LATACH 1928/29, 1930/31, 1932/33 – 1935/36

Daniny publiczne	1928–1929	1930–1931	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936
W milionach złotych						
Ogółem	**3 293**[a]	**2 920**	**2 021**	**1 999**	**1 995**	**2 075**
Podatki wymierzone od dochodu	.	.	294	260	268	337
,, ,, ,, majątku[b]	.	.	266	315	322	327
,, ,, ,, obrotu	.	.	415	376	364	366
,, ,, ,, spożycia	.	.	839	861	859	884
w tym monopole	890	805	625	628	624	641
Cło	424	258	108	94	80	83
Podatki różne	.	.	99	93	102	78
Skarb Państwa	2 627	2 271	1 610	1 595	1 588	1 668
Podatki wymierzone od dochodu	259	275	201	179	188	257
,, ,, ,, majątku[b]	175	138	131	165	163	166
,, ,, ,, obrotu	535	463	292	265	258	263
,, ,, ,, spożycia	1 072	988	788	809	808	830
w tym monopole	890	805	625	628	624	641
Cło	424	258	108	94	80	83
Podatki różne[c]	162[d]	149[d]	90	83	91	69
Skarb Śląski	131	139	78	69	72	78
Podatki wymierzone od dochodu	54	67	33	28	30	33
,, ,, ,, majątku[b]	2	2	2	2	1	2
,, ,, ,, obrotu	63	58	34	31	32	35
,, ,, ,, spożycia	9	9	6	6	6	6
Podatki różne	3	3	3	2	3	2
Samorząd terytorialny	531[a]	503	328	328	327	321
Podatki wymierzone od dochodu	.	.	60	53	50	47
,, ,, ,, majątku[b]	.	.	132	145	154	155
,, ,, ,, obrotu	.	.	85	76	70	64
,, ,, ,, spożycia	.	.	45	46	45	48
Podatki różne	.	.	6	8	8	7
Samorząd gospodarczy	4	7	5	7	8	8
Podatki wymierzone od majątku[b]	1	2	1	3	4	4
,, ,, ,, obrotu	3	5	4	4	4	4
Na jednego mieszkańca w złotych						
Ogółem	***106,5***	***92,2***	***61,9***	***60,5***	***59,7***	***61,3***
Podatki wymierzone od dochodu	.	.	*9,0*	*7,9*	*8,0*	*10,0*
,, ,, ,, majątku[b]	.	.	*8,2*	*9,5*	*9,6*	*9,7*
,, ,, ,, obrotu	.	.	*12,7*	*11,4*	*10,9*	*10,8*
,, ,, ,, spożycia	.	.	*25,7*	*26,1*	*25,7*	*26,1*
w tym monopole	*28,8*	*25,4*	*19,1*	*19,1*	*18,7*	*19,0*
Cło	*13,7*	*8,1*	*3,3*	*2,8*	*2,4*	*2,4*
Podatki różne	.	.	*3,0*	*2,8*	*3,1*	*2,3*
Skarb Państwa i Skarb Śląski	*89,2*	*76,0*	*51,7*	*50,4*	*49,7*	*51,6*
Samorząd terytorialny	*17,2*[a]	*16,0*	*10,0*	*9,9*	*9,8*	*9,5*
Samorząd gospodarczy	*0,1*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,2*

a Łącznie z opłatami administracyjnymi pobieranymi przez samorząd terytorialny; opłaty te w 1930/31 r. wynosiły 11 mln zł. *b* Do podatków wymierzonych od majątku wliczono: podatek gruntowy, od nieruchomości, daniny majątkowe i podatek od spadków i darowizn, a ponadto w samorządzie terytorialnym opłaty drogowe, podatek wyrównawczy, dopłaty itp. *c* 10% (15%) dodatek do danin publicznych oraz odsetki zwłoki, kary i grzywny od podatków bezpośrednich. *d* Łącznie z należnościami egzekucyjnymi.

A. Finanse Skarbu Państwa

TABL. 3. DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI[a] W LATACH 1928—1936
Stan w dn. 1.I

Długi	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936[b]
	w milionach złotych									
Ogółem	**4 161**	**4 170**	**4 073**	**4 413**	**5 029**	**5 054**	**4 303**	**4 691**	**4 757**	**4 660**
Wewnętrzne . .	299	360	382	421	459	540	759	1 346	1 475	1 739
Zagraniczne . .	3 862	3 810	3 691	3 992	4 570	4 514	3 544	3 345	3 282	2 921

a Ob. uwagę *a* do tabl. 6, str. 353. *b* Stan w dn. 1.X.

TABL. 4. WEWNĘTRZNE DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI[a] W 1936 R.
Stan w dn. 1.X

Długi	W mln zł
Ogółem	**1 739**
Pożyczki emisyjne	1 366
5% konwersyjna 1924 r. .	162
5% konwers. kolejowa 1926 r.	21
4% premiowa inwest. 1928 r.	13
5% renta ziemska seria I .	28
3% renta ziemska seria I .	29
3% premiowa budowl. seria I	50
5½% budowlana seria II .	49
7% kolejowa 1930 r. . . .	8
4% premiowa dolarowa 1931 seria III[b]	66
4% konwersyjna kol. 1933 r.	16
6% wewnętrzna (Poż. Nar.)	275
5% renta wieczysta seria I .	30
6% inwestycyjna 1935 r. .	50
3% inwestycyjna 1935 r. emisja I i II	230
4% państwowa renta złota 1936 r. seria I	38
Bilety skarbowe	300
Pozostałość pożyczek podlegających spłacie	1
Inne długi wewnętrzne . . .	373
Zadłużenie w Banku Polskim (bezprocentowe)	90
Zadłużenie w B.G.K. w 5½% (daw. 8%) oblig. komunal.	33
Zadłużenie w B.G.K. w 5½% (daw. 7%) oblig. komunal.	95
3½% dług wobec B. G. K. z tytułu wpłaconych rat pożyczek Ulenowskich . . .	18
Zadłużenie w P. K. O. z tyt. wymiany papierów wartościowych w walutach obcych	98
Zadłużenie w P. K. O. z tyt. przerach. wkład. oszczędn.	18
Dług wobec Zarządu m. st. Warszawy	17
Zadłużenie z tyt. finansowania państw. inwest. wodnych	4

TABL. 5. ZAGRANICZNE DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI[a] W 1936 R.
Stan w dn. 1.X

Długi	W mln zł
Ogółem	**2 921**
Pożyczki emisyjne	744
6% dolarowa 1920 r. 19 575 tys. dolarów	104
7% włoska 1924 r. 246 mln lir	69
8% amerykańska 1925 r. 18 900 tys. dolarów . . .	100
7% stabilizacyjna 1927 r. 39 370 tys. dolar. i 1270 tys. funtów szterlingów . . .	307
6½% dolarowa 1930 r. 30 770 tys. dolarów . . .	164
Zadłużenie wobec rządów państw	1 839
Stany Zjednoczone Ameryki 206 057 tys. dolarów . .	1 094
Francja 2 303,9 mln franków francuskich	571
Anglia 4 587 tys. funtów szterlingów	120
Czechosłowacja 17 100 tys. franków szwajcarskich . .	21
Norwegia 10 984 tys. koron i 0,9 tys. funtów szterlingów	15
Włochy 38 068 tys. lir . . .	11
Szwecja 4 430 tys. koron .	6
Holandia 299 tys. florenów	1
Dania 247 tys. koron . . .	0
Szwajcaria 52 tys. franków	0
Długi poaustriackie i powęgierskie 179,8 mln kor. zł .	325
Zobowiązania zagraniczne z tyt. pomocy finansowej instyt. kredytowym 40 mln franków francuskich, 400 tys. dolarów i 50 tys. funtów szterlingów	13

a Ob. uwagę *a* do tabl. 6, str. 353. *b* Przeliczono według parytetu: 1$ = 8,914 zł.

TABL. 6. DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI ZACIĄGNIĘTE[a] W LATACH 1928–1936

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych								
Ogółem	**696**	**58**	**439**	**748**	**19**	**117**	**638**	**174**	**294**
Długi wewnętrzne	50	7	61	22	13	114	628	174	273
pożyczki emisyjne	50	7	61	22	13	114	507	126	269
w tym bilety skarbowe	—	—	—	—	—	108	91	100	0
inne długi	—	—	—	—	—	—	121	48	4
Długi zagraniczne	646	51	378	726	6	3	10	—	21
pożyczki emisyjne	639	45	—	243	—	—	—	—	—
inne długi	7	6	378	483	6	3	10	—	21

a Do stanu długów Państwa wciągane są zobowiązania nie zawsze w roku faktycznego ich powstania np. niektóre długi wojenne wciągnięto do stanu zadłużenia po 1924 r., pożyczka inwestycyjna emitowana w 1935 r. została wciągnięta w 1936 r. Pożyczki o charakterze konwersyjnym uwzględniono w sumach stanowiących zwiększenie poprzednio istniejącego zadłużenia.

TABL. 7. OBSŁUGA DŁUGÓW PAŃSTWOWYCH I WYPŁATY Z TYTUŁU GWARANCJI PAŃSTWOWYCH POLSKI[a] W LATACH 1928/29–1935/36

Wyszczególnienie	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936
	w milionach złotych							
Ogółem	**228**	**251**	**266**	**243**	**188**	**175**	**204**	**219**
spłata odsetek	129	135	167	168	123	113	126	142
„ kapitału	99	116	99	75	65	62	78	77
Długi wewnętrzne	37	56	63	48	51	44	73	97
spłata odsetek	26	35	41	33	33	29	57	71
„ kapitału	11	21	22	15	18	15	16	26
Pożyczki emisyjne	.	47	55	48	43	40	70	86
w tym bilety skarbowe	.	—	—	—	—	—	14	15
Inne długi wewnętrzne	.	9	8	—	8	4	3	11
Długi zagraniczne	190	193	201	193	135	123	119	112
spłata odsetek[b]	102	99	125	134	89	84	69	70
„ kapitału	88	94	76	59	46	39	50	42
Pożyczki emisyjne	.	46	72	128	128	100	98	92
Inne długi zagraniczne	.	147	129	65	7	23	21	20
Wypłaty z tytułu udzielonych gwarancji państwowych	1	2	2	2	2	8	12	10

a Bez obsługi dokonywanej z budżetu przedsiębiorstw, monopolów i funduszów państwowych. *b* Od 1930/31 r. łącznie z prowizją i innymi kosztami.

TABL. 8. GWARANCJE FINANSOWE SKARBU PAŃSTWA[a] W POLSCE W LATACH 1929, 1930, 1932, 1934–1936

Stan w dn. 1.I

Przedmiot gwarancji	1929	1930	1932	1934	1935	1936[b]
	w milionach złotych					
Ogółem	**894,0**	**1 111,3**	**1 536,5**	**1 571,1**	**1 665,8**	**1 705,0**
Zobowiązania miast	0,4	2,4	24,9	41,4	36,0	37,0
w tym m. Gdyni	—	2,0	24,6	32,8	32,5	28,8
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	815,3	1 011,6	1 387,1	1 303,0	1 293,8	1 291,7
w tym: B.G.K.	565,4	650,6	834,8	827,2	822,6	905,0
P.B.R.	154,6	260,6	337,9	281,6	282,8	241,1
Tow. kredytowych	76,8	82,7	63,6	48,3	41,5	38,3
Tow. komunikacyjnych	18,5	17,7	150,7	145,8	144,0	104,4
Zobowiązania inne	72,3	92,8	81,0	226,7	334,2	376,3
w tym: przedsiębiorstw i funduszów państwowych	26,4	43,0	16,8	83,0	185,4	261,5
banków prywatnych	15,0	19,8	16,0	51,4	68,7	40,4
weksle eksportowe	—	—	—	54,7	50,8	5,7
Gwarancje różnych instytucji	6,0	4,5	43,5	0,0	1,8	0,0
w tym: B.G.K.	6,0	4,5	—	—	—	—
Funduszu Eksportowego	—	—	42,5	0,0	1,8	0,0

a Gwarancje wykorzystane. *b* Stan w dn. 1.X 1936 r.

Uwaga. Gwarancje w walucie zagranicznej przeliczono do 1934 r. według parytetu, za lata 1935 i 1936 według kursu giełdowego w końcu okresu.

TABL. 9. DŁUGI PAŃSTWOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1924, 1928 i 1935

Stan w końcu roku budżetowego lub kalendarzowego

Kraje Waluty	Lata	Ogółem w mln	Na 1 mieszk. w jednostkach	Kraje Waluty	Lata	Ogółem w mln	Na 1 mieszk. w jednostkach
		waluty danego kraju				waluty danego kraju	
Polska[a] (zł)	1924	1 746	60	Finlandia (MF)	1924	2 279	652
	1928	4 170	135		1928	3 722	1 029
	1935	4 757	141		1935	4 629	1 222
Anglia (£)	1924	7 708	172	Francja (fr.)	1924	407 500	10 109
	1928	7 631	167		1928	468 512	11 413
	1935	7 902	169		1935	510 134	12 173
Austria (szyl.)	1924	2 232	340	Hiszpania (pes.)	1924	16 370	740
	1928	1 884	284		1928	19 032	842
	1935	3 699	546		1935	21 779	886
Belgia (fr.)	1924	40 680	5 294	Holandia (flor.)	1924	3 283	449
	1928	53 790	6 721		1928	2 821	365
	1935	55 453	6 681		1935	3 459	408
Czechosłow. (kč)	1924	25 440	1 799	Japonia (jen)	1924	4 770	81
	1928	32 425	2 227		1928	5 398	87
	1935	40 934	2 694		1935	9 613	139
Dania (kor.)	1924	1 257	371	Jugosławia (din.)	1924	.	.
	1928	1 201	344		1928	36 500	2 737
	1935	1 291	350		1935	29 711	2 003
Estonia (kor.)	1924	.	.	Litwa (lit)	1924	82	37
	1928	124	111		1928	88	38
	1935	132	117		1935	102	41

a Ob. uwagę *a* do tabl. 6, str. 353. (dok. str. 355)

TABL. 9. DŁUGI PAŃSTWOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1924, 1928 i 1935 (dok.)

Stan w końcu roku budżetowego lub kalendarzowego

Kraje Waluty	Lata	Ogółem w mln (waluty danego kraju)	Na 1 mieszk. w jednostkach (waluty danego kraju)	Kraje Waluty	Lata	Ogółem w mln (waluty danego kraju)	Na 1 mieszk. w jednostkach (waluty danego kraju)
Łotwa . . . (łat)	1924	93	51	Szwajcaria . . (fr.)	1924	2 304	590
	1928	84	45		1928	2 153	536
	1935	86	44		1935	2 308	555
Niemcy . . (RM)	1924	7 141	114	Szwecja . . . (kor.)	1924	1 744	289
	1928	7 891	124		1928	1 826	299
	1935	12 525	188		1935	2 487	399
Rumunia . . (leu)	1924	162 400	9 846	Węgry . . . (pengö)	1924	.	.
	1928	188 186	10 585		1928	1 455	171
	1935	139 052	7 308		1935	1 693	190
St. Zj. Am. . ($)	1924	21 251	188	Włochy . . . (lira)	1924	93 163	2 402
	1928	17 604	147		1928	88 287	2 196
	1935	28 701	225		1935	107 269	2 506

Uwaga. Obsługa długów ob. tabl. 13, str. 357.

TABL. 10. BILANSE FUNDUSZÓW OBROTOWYCH SKARBU PAŃSTWA W POLSCE W LATACH 1929–1935

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
	w milionach złotych						
Stan czynny							
Gotowizna	464,8	364,9	211,7	107,7	98,8	105,5	92,6
w tym: na kontach P. K. O. . .	28,2	33,4	29,6	31,4	17,3	34,6	20,0
na rachunkach żyrowych w Banku Polskim . .	255,3	151,4	47,3	8,8	18,3	22,4	9,1
w depoz. w Banku Polsk.	80,0	85,0	58,1	16,5	10,0	—	—
Papiery procentowe	135,1	144,4	246,8	260,2	212,8	166,7	235,2
w tym własność Skarbu Państwa	113,9	112,8	215,4	227,9	176,5	130,8	191,7
Lokaty w bankach państwowych	182,0	204,1	206,3	127,4	117,3	100,6	100,4
w B. G. K.	132,0	132,1	132,0	52,9	52,9	38,4	38,4
w P. B. R.	50,0	72,0	74,3	74,5	64,4	62,2	62,0
Sumy zwrotne	113,8	111,1	124,5	151,7	129,1	143,6	89,5
w tym zaliczki specjalne . . .	110,2	109,2	122,9	150,1	127,8	142,3	88,2
Inne aktywa	262,2	218,8	97,2	82,0	100,6	180,8	124,8
w tym: sumy przechodnie i sumy w drodze	42,2	52,5	79,7	82,0	100,6	180,8	124,8
pozostałości pożyczki stabilizacyjnej	220,0	166,2	13,0	—	—	—	—
Suma bilansowa	**1 157,9**	**1 043,3**	**886,5**	**729,0**	**658,6**	**697,2**	**642,5**
Stan bierny							
Fundusze obce	236,3	217,3	188,5	197,0	229,0	220,6	267,7
w tym: sumy komunalne . . .	26,1	23,3	17,0	12,3	12,9	21,9	24,5
,, śląskie	28,6	22,4	11,8	10,7	13,1	17,4	24,2
depozyty	69,5	85,5	86,7	91,1	97,4	96,3	102,9
Fundusze na cele przewidziane w ustawach o pożyczkach zagran.	220,0	166,2	92,5	201,1	110,3	113,0	75,0
w tym: ze sprzedaży akcyj Banku Polskiego II emisji .	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0
fund. rezerwy skarbowej	75,0	75,0	—	—	—	—	—
Inne pasywa	16,9	6,3	21,7	23,4	101,3	103,1	60,1
Nadwyżka funduszów skarbow.	684,7	653,5	583,8	307,5	218,0	260,5	239,7

TABL. 11. WYDATKI I DOCHODY PAŃSTWOWEGO BUDŻETU BRUTTO W POLSCE W LATACH 1928/29, 1933/34 – 1935/36

Wyszczególnienie	Wydatki				Dochody			
	1928–1929	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1928–1929	1933–1934	1934–1935	1935–1936
	w milionach złotych							
Ogółem [a]	**5 377**	**4151** [b]	**4 093**	**4 142**	**5 627**	**3685** [b]	**3 969**	**3 881**
Administracja	2 821	2213	2 182	2 206	2 013	1188	1 422	1 245
w tym:								
Min. Spraw Wojskowych	851	762	762	762	7	3	3	2
Min. W.R. i O.P.	432	321	308	309	5	2	2	1
Min. Spr. Wewnętrznych	250	198	206	197	18	17	16	15
Min. Skarbu	171	140	121	118	1 812	1 036	1 270	1 11[illegible]
Przedsiębiorstwa i zakłady [c]	1 956	1 258	1 244	1 243	2 085	1 241	1 290	1 310
w tym:								
Koleje Państwowe	1 570	940	893	887	1 590	898	898	898
Poczta, Telegr. i Telef.	188	159	163	159	212	171	186	170
Lasy Państwowe	130	141	164	172	232	153	186	210
Monopole	600	456	410	406	1 529	1 057	1 028	1 050
w tym:								
Spirytusowy	235	161	129	129	682	372	327	349
Tytoniowy	260	184	164	159	670	495	501	499
Fundusze	— [d]	224	257	287	— [d]	199	229	276
w tym:								
Fundusz Pracy	—	86	122	152	—	69	110	153
Fundusz Kwaterunku Wojskowego	—	14	25	21	—	14	23	19
Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej	—	43	29	34	—	45	21	25

a W układzie każdorocznego budżetu, wskutek tego dane dla „Administracji" różnią się oddanych tabl. 12 i 14. *b* Prócz tego 56 mln zł wydatków i dochodów z tytułu rozrachunku z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. *c* Przedsiębiorstwa skomercjalizowane, nie wyodrębnione w tablicy (wojskowe, przemysłowe, handlowe, górniczo-hutnicze), uwzględniono jedynie w sumach wpłat do Skarbu Państwa lub dopłat ze Skarbu Państwa. *d* W roku tym fundusze nie wchodziły do budżetu ustalanego w drodze ustawodawczej.

Uwaga. Wynikające z tablicy nadwyżki lub deficyty różnią się od nadwyżek lub deficytów z tabl. 12 i 14, gdyż niektóre przedsiębiorstwa i fundusze posiadały bądź nadwyżki nie wpłacone do Skarbu Państwa, bądź deficyty pokrywane z funduszów własnych, a nie z dopłaty Skarbu Państwa.

TABL. 12. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA POLSKIEGO W LATACH 1928/29, 1930/31 – 1937/38

Wydatki	Rzeczywiste								Budżet
	1928–1929	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935 [a]	1935–1936 [a]	1936–1937 [a]	1937–1938
Wydatki	**2 841**	**2 814**	**2 468**	**2 245**	**2 231** [b]	**2 302**	**2 331**	**2158** [de]	**2 317**
Administracja	2 821	2 809	2 465	2 238	2 213	2 299	2 325	2152 [e]	2 309
M. S. Wojskowych	851	775	761	761	762	768	768	765	768
Min. W.R. i O.P.	432	443	357	322	321	341	342	319 [e]	356
Zaopatrzenia	279	322	320	295	281	268	277	261	269
Długi państwowe	228	266	243	188	175	204	219	183	221
Inne	1 031	1 003	784	672	674	718	719	624 [e]	695
Przedsiębiorstwa [f]	20	5	3	7	8	3	2	6	8
Fundusze [f]	—	—	—	—	10	—	4	—	—

a–f Ob. uwagi *a–f*, str. 357. (dok. str. 357)

TABL. 12. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA POLSKIEGO W LATACH 1928/29, 1930/31 – 1937/38 (dok.)

Dochody	Rzeczywiste								Budżet
	1928–1929	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935[a]	1935–1936[a]	1936–1937[a]	1937–1938
Dochody	**3 008**	**2 750**	**2 261**	**2 000**	**1860[b]**	**2194[c]**	**2 042**	**2164[e]**	**2 317**
Administracja . .	2 013	1 827	1 434	1 338	1 188	1531[e]	1 337	1 455[e]	1 590
Daniny publicz.	1 737	1 461	1 175	975	967	964	1 027	1 213	1 307
Zaopatrzenia .	29	24	33	54	46	49	40	40	41
Inne	247	342	226	309	175	518[c]	270	202[e]	242
Przedsiębiorstwa[f]	105	118	149	37	39	39	64	71	96
Monopole[f] . . .	890	805	678	625	628	624	641	638	631
Fundusze[f] . . .	—	—	—	—	5	—	—	—	—

a Dane zestawiono w układzie budżetu 1937/38; są one częściowo nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmian w układzie budżetu. *b* Ob. uwagę *b* do tabl. 11, str. 356. *c* W tym 175 mln zł – zarachowanie Pożyczki Narodowej. *d* Bez wydatków okresu ulgowego. *e* Bez wydatków i dochodów funduszów: obrotowego reformy rolnej (Min. Roln. i Ref. Roln.), opłat studenckich i taksy administracyjnej (Min. W. R. i O. P.). *f* Dopłaty ze Skarbu lub wpłaty do Skarbu Państwa.

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928, 1932 i 1934

Lata	Wydatki					Dochody
	ogółem	w tym				
		oświata	opieka społeczna	armia	obsługa długów	
			Polska[a] w mln złotych			
1928/29	2 841	432	62	851	228	3 008
1932/33	2 245	322	101	761	188	2 000
1934/35	2 209	308	65	762	204	2 094
			Anglia[b] w tys. £			
1928/29	818 041	50 475	87 866	113 470	369 094	836 435
1932/33	859 310	52 688	155 158	102 990	308 686	827 031
1934/35	797 067	54 065	151 419	113 870	224 187	804 629
			Belgia w mln franków			
1928	10 747	949	643	848	4 442	12 448
1932	11 603	1 025	2 451	1 035	2 707	10 455
1934[c]	11 888	1 094	1 653	1 271	2 357	10 580
			Czechosłowacja w mln kč			
1928	11 019	1 010	710	2 118	2 347	11 303
1932	10 258	1 098	1 307	1 826	1 424	10 008
1934	8 881	962	1 191	1 979	1 346	8 175
			Estonia w mln koron			
1928/29	95,8	14,6		19,3	4,3	96,9
1932/33	68,5	12,6		12,9	2,8	66,1
1934/35[c]	65,8	12,2		15,2	3,3	65,8
			Francja w mln franków			
1928	44 059	3 105	1 198	10 057	21 279	47 294
1933	49 684	4 227	2 916	13 634	16 002	42 648
1934	49 469	3 961	2 795	12 066	14 768	43 057

a–c Ob. uwagi *a–c*, str. 358.

(dok. str. 358)

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW W LATACH 1928, 1932 i 1934 (dok.)

Lata	Wydatki ogółem	w tym oświata	w tym opieka społeczna	w tym armia	w tym obsługa długów	Dochody
Hiszpania w mln pesetów						
1928	3 759	225	6	878	1 136	3 738
1932	4 684	265	19	683	1 176	4 672
1934	4 477	312	69	597	1 012	4 450
Holandia w mln florenów						
1928	838	149	76	87	274	717
1932	1 079	165	73	86	109	1 175
1934	1 661	157[c]	114[c]	81[c]	98[c]	704
Japonia w mln jenów						
1928/29	1 815	135	.	517	192	2 006
1932/33	1 950	148	.	686	242	2 045
1934/35	2 163	153[c]	.	938[c]	379[c]	2 247
Jugosławia w mln dinarów						
1928/29	11 147	854	204	2 429	860	13 769
1932/33	9 969	774	196	1 971	1 010	9 680
1934/35[c]	10 171	794	162	1 943	946	10 171
Litwa w mln litów						
1928	281	35	6	49	4	320
1932	278	40	7	46	11	292
1934	252	40	7	50	7	264
Niemcy[d] w mln RM						
1928/29	8 376	40	1 065	758	630	6 568
1932/33	5 735	25	1 501	630	526	5 042
1934/35	.	.	.	.	.	.
Rumunia w mln lei						
1928	35 224	6 256	1 529	7 589	5 815	32 768
1932	18 949	3 524	494	3 222	.	17 848
1934/35	19 845	4 120[c]	911[c]	5 294[c]	2 249[c]	18 809
Stany Zjedn. Am. w mln $						
1928/29	3 849	36	55	682	1 279	4 033
1932/33	5 313	43	82	579	1 155	2 624
1934/35	7 376	34	1 453	703	1 400	3 801
Szwajcaria w mln franków						
1928	359	8	51	91	128	383
1932	444	12	83	95	104	420
1934	480	11	73	92	109	454
Szwecja w mln koron						
1928/29	792	136	95	150	87	788
1932/33	1 067	155	145	142	92	1 069
1934/35	1 148	140	139	140	98	1 217
Włochy w mln lir						
1928/29[c]	20 990	1 485	552	4 561	5 321	21 428
1932/33[c]	23 003	1 765	548	5 302	5 507	18 901
1934/35[c]	21 971	1 864	529	4 469	6 722	21 253

a W układzie każdorocznego budżetu. Wydatki na oświatę obejmują wydatki Min. W. R. i O. P., wydatki na opiekę społeczną – Min. Op. Społ., wydatki na armię – Min. S. Wojsk. *b* Bez Irlandii Płn. *c* Preliminarz. *d* Budżet Rzeszy.

Uwaga. Z powodu różnic w strukturze budżetów, dane dla poszczególnych krajów nie są całkowicie porównywalne.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1936.

TABL. 14. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA POLSKIEGO WEDŁUG GRUP I CZĘŚCI BUDŻETU W LATACH 1934/35 – 1937/38

Wyszczególnienie	Wydatki				Dochody			
	Rzeczywiste			Budżet	Rzeczywiste			Budżet
	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	w milionach złotych							
Ogółem	**2 302**	**2 331**	**2 158**[ab]	**2 317**	**2 194**[c]	**2 042**	**2 164**[a]	**2 317**
Administracja	2 299	2 325	2 152[a]	2 309	1 531[c]	1 337	1 455[a]	1 590
Prezyd. Rzeczp.	3	3	3	3	0	0	0	0
Sejm i Senat	7	5	5	5	0	0	0	0
Kontrola Państw.	5	5	5	5	0	0	0	0
Prezydium Rady Ministrów	3	3	3	3	0	0	0	0
Ministerstwa:								
Spraw Zagran.	40	40	37	38	7	7	6	7
Spraw Wojsk.	768	768	765	768	3	2	5	0
Spraw Wewn.	206	197	197	196	17	15	14	14
Skarbu	135	136	121	135	1 304[c]	1 120	1 280	1 365
Sprawiedliwości	90	91	86	88	44	35	37	39
Przem. i Handlu	40	57	47	50	19	22	27	26
Komunikacji	54	45	42	50	21	31	26	21
Roln. i Ref. Roln.	69	76	33[a]	77	27	26	1[a]	38
Wyzn. Rel. i Ośw.	341	342	319[a]	356	33	32	12[a]	33
Opieki Społeczn.	65	60	44	43	7	7	7	6
Poczt i Telegr.	1	1	1	2	0	0	0	0
Emerytury	163	172	163	168	49	40	40	41
Renty inwalidzkie i pensje	105	105	98	101	—	—	—	—
Długi państw.	204	219	183	221	—	—	—	—
Przedsiębiorstwa[d]	3	2	6	8	39	64	71	96
Koleje państw.	—	—	—	—	0	7	10	24
Poczta, telegraf i telefon	—	—	—	—	15	22	24	24
Lasy państwowe	—	—	—	—	18	30	32	44
Przedsięb. przemysł.-handl. i górn.-hutn.	—	—	—	—	4	3	5	4
Inne	3	2	6	8	2	2	0	0
Monopole[d]	—	—	—	—	624	641	638	631
Solny	—	—	—	—	50	46	44	44
Tytoniowy	—	—	—	—	339	340	322	325
Spirytusowy	—	—	—	—	200	220	236	227
Zapałczany	—	—	—	—	15	13	12	13
Loteryjny	—	—	—	—	20	22	24	22
Fundusze[d]	—	4	—	—	—	—	—	—

a Bez wydatków i dochodów funduszów: obrotowego reformy rolnej (Min. Roln. i Ref. Roln.) oraz opłat studenckich i taksy administracyjnej (Min. W. R. i O. P.). *b* Bez wydatków okresu ulgowego. *c* W tym 175 mln zł – zarachowanie Pożyczki Narodowej. *d* Dopłaty ze Skarbu lub wpłaty do Skarbu Państwa.

Uwaga. Dane w układzie budżetu 1937/38 r.

TABL. 15. DOCHODY SKARBOWE Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLÓW W POLSCE W LATACH 1933/34 – 1937/38

A. Podatki budżetowane w dziale danin publicznych i wpłaty monopolów

Wyszczególnienie	Rzeczywiste				Budżet
	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	w milionach złotych				
Ogółem	**1 595**	**1 588**[a]	**1 668**	**1 851**	**1 938**
Podatki bezpośrednie[b]	516	539	543	648	718
gruntowy	58	58	57	60	58
od nieruchomości[b]	74	77	75	82	82
przemysłowy[b]	177[c]	174[c]	180	225	245
dochodowy[b]	174	183	201	246	300
od kapitałów i rent[b]	5	5	4	5	6
,, elektryczności	6	6	6	6	7
,, uboju	3	7	8	9	8
inne podatki	0	0	0	0	0
odsetki zwłoki i grzywny	19	29	12	15	12
Podatki pośrednie[d]	172	170	175	183	185
od wina	2	2	2	2	2
,, piwa	8	8	8	8	9
,, cukru[d]	122	125	122	132	132
,, drożdży	12	11	13	14	15
,, olejów mineralnych	24	21	23	20	20
akcyzowe opłaty patentowe	2	2	2	2	2
inne podatki	2	1	5	5	5
Cło	94	80	83	92	122
Opłaty stemplowe[b]	100	88	88	83	81
w tym podatek od spadków i darowizn	12	4	5	7	5
Daniny majątkowe[b]	21	25	28	14	14
Podatek od wynagrodzeń[e]	—	—	53	175	170
10% lub 15% dodatek do danin publicznych[b]	64	62	57	18	17
Monopole	628	624	641	638	631

B. Podatki i opłaty celowe pobierane na rzecz funduszów specjalnych

Wyszczególnienie	Rzeczywiste			Budżet	
	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	w milionach złotych				
Ogółem	**96**	**106**	**117**	**104**	**117**
Podatek od lokali	22	21	23	20	21
Opłaty na Fundusz Drogowy	14	16	15	16	16
opłaty od wagi samochodów	7	6	5	6	6
,, ,, materiałów pędnych	5	8	8	8	8
,, inne	2	2	2	2	2
Opłaty na Fundusz Pracy[f]	60	69	79	68	80
opłaty od uposażeń	51	58[g]	67[h]	58[h]	67[h]
,, od biletów na widowiska	3	3	3	3	4
,, inne	6	8	9	7	9

a Dane te różnią się od ogłoszonych poprzednio wskutek uwzględnienia sprostowań i zwrotów nadpłat. *b* Wobec zmian w systemie podatków dane za lata 1936/37 i 1937/38 są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. *c* Łącznie z podatkiem od niektórych zajęć zawodowych. *d* Od 1934/35 r. łącznie z dodatkiem do podatku od cukru. *e* Wypłacanych z funduszów publicznych. *f* Wydatki i całość dochodów ob. dział. XIV, tabl. 52, str. 270. *g,h* W tym przelew Skarbu Państwa tytułem wpłaty za pracowników państwowych: *g*—10 mln zł, *h*—12 mln zł.

TABL. 16. LICZBA PŁATNIKÓW PODATKU DOCHODOWEGO WEDŁUG WYSOKOŚCI DOCHODU W POLSCE W LATACH 1929, 1935 i 1936

A. Podatek dochodowy od osób fizycznych, osób prawnych i spadków wakujących w latach 1929 i 1935

Województwa	Ogółem	Wysokość dochodu rocznego tysięcy złotych							
		ponad 1,5 do 2,6	2,6–3,6	3,6–6,0	6,0–12,0	12,0–24,0	24,0–36,0	36,0–60,0	powyżej 60,0
Polska . . . 1929	653 423	319 334	117 217	106456	67 901	27 317	7 240	4 548	3 410
%	*100,0*	*48,9*	*17,9*	*16,3*	*10,4*	*4,2*	*1,1*	*0,7*	*0,5*
M. st. Warszawa	59 692	19 503	10 603	11 428	9 383	5 163	1 617	1 106	889
Woj. centralne[a]	285 952	161 182	49 435	40 226	22 519	8 279	2 136	1 311	864
„ wschodnie	66 824	34 199	12 472	10 833	6 459	2 045	447	240	129
„ zachodnie	133 235	57 527	25 688	24 434	14 919	6 603	1 805	1 231	1 028
„ południowe	107 720	46 923	19 019	19 535	14 621	5 227	1 235	660	500
Polska . . . 1935	416 186	216 435	73 428	66 451	39 515	13918	3 213	1 838	1 388
%	*100,0*	*52,0*	*17,7*	*16,0*	*9,5*	*3,3*	*0,8*	*0,4*	*0,3*
M. st. Warszawa	56 522	20 850	10 828	10 922	7 932	3 735	1 092	656	507
Woj. centralne[a]	156 891	87 940	27 134	23 589	12 780	3 964	807	410	267
„ wschodnie	46 990	27 224	8 119	6 790	3 627	908	156	104	62
„ zachodnie	76 028	37 103	13 335	12 656	8 094	3 212	751	477	400
„ południowe	79 755	43 318	14 012	12 494	7 082	2 099	407	191	152

B. Podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę[b] w latach 1929 i 1936

Województwa	Ogółem	Wysokość dochodu rocznego tysięcy złotych							
		ponad 1,5 do2,5[c]	2,5–3,6	3,6–6,0	6,0–12,0	12,0–24,0	24,0–36,0	36,0–60,0	powyżej 60,0
Polska . . 1929	580 787	—	283 809	203832	75 404	14750	1 824	823	345
%	*100,0*	—	*48,9*	*35,1*	*13,0*	*2,5*	*0,3*	*0,2*	*0,0*
M. st. Warszawa	101 062	—	39 329	38 869	18 215	3 772	549	247	81
Woj. centralne[a]	148 166	—	84 362	42 767	16 824	3 373	493	239	108
„ wschodnie	12 804	—	5 992	4 781	1 780	228	18	4	1
„ zachodnie	225 465	—	107 700	89 140	24 526	3 274	472	236	117
„ południowe	93 290	—	46 426	28 275	14 059	4 103	292	97	38
Polska . . 1936	539 601	290 808	135 632	78 214	27640	5 563	1 069	509	166
%	*100,0*	*53,9*	*25,2*	*14,5*	*5,1*	*1,0*	*0,2*	*0,1*	*0,0*
%[d]	*100,0*	—	*54,5*	*31,5*	*11,1*	*2,2*	*0,4*	*0,2*	*0,1*
M. st. Warszawa	86 129	38 992	21 624	15 777	7 469	1 698	343	175	51
Woj. centralne[a]	176 246	114 640	34 945	18 278	6 436	1 472	300	130	45
„ wschodnie	16 590	10 147	3 853	1 952	550	71	16	1	—
„ zachodnie	182 860	82 252	56 502	32 526	9 442	1 667	277	140	54
„ południowe	77 776	44 777	18 708	9 681	3 743	655	133	63	16

a Bez m. st. Warszawy. *b* Nie uwzględniono pracowników państwowych. *c* W 1929 r. dochód w tej wysokości nie podlegał opodatkowaniu. *d* W stosunku do liczby 248 793 płatników, których dochód wynosił co najmniej 2,5 tys. zł rocznie.

TABL. 17. WYMIAR NIEKTÓRYCH PODATKÓW BEZPOŚREDNICH W POLSCE W LATACH 1928, 1930 – 1935

Wyszczególnienie	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Podatek gruntowy							
Opodatkowane gospodar. w tys.	4 496	4 640	4 855	.	.	4342	4452
Sumy wymierzonego podatku w milionach zł	70	69	69	69	69	69	68
Podatek od nieruchomości							
Opodatkowane nieruchom. w tys.	516	560	564	558	554	583	613
Sumy w milionach złotych:							
podstaw wymiaru[a]	.	817	839	841	807	832	796
wymierzonego podatku . . .	48	58	59	79[b]	78[b]	80[b]	76[b]
Podatek przemysłowy od obrotu							
Płatnicy w tys.	602	590	573	639	651	643	676
Sumy w milionach złotych:							
ustalonego obrotu	25141	21728	17742	15117	15240	14687	15095
wymierzonego podatku . . .	413	355	289	213	188	177	180
Podatek dochodowy							
Płatnicy podatku w tys.:							
od dochodów fundowanych .	598	608	589	617	565	567	416
od dochodów z pracy najemnej[c]	507	554	477	389	339	349	281
Sumy w milionach złotych:							
ustalon.dochodów fundowanych	3 560	3 618	3 245	2804	2267	2276	2013
wymierzonego podatku:							
od dochodów fundowanych .	302	315	251	173	130	128	151
od dochodów z pracy najemnej[c]	66	88	80	72	66	53	51

a Podstawą wymiaru jest czynsz lub wartość czynszu w stosunku rocznym. *b* Łącznie z dodatkiem kryzysowym. *c* Nie uwzględniono pracowników państwowych.

Uwaga. Dane obejmują również wymiary podatków dokonane na terenie woj. śląskiego (prócz podatku od nieruchomości, który na tym terenie nie jest pobierany); dochody z tych podatków z terenu woj. śląskiego wpływają do Skarbu Śląskiego (ob. tabl. 27, str. 267).

TABL. 18. ZWROTY CEŁ[a] WYPŁACONE PRZY WYWOZIE TOWARÓW KRAJOWYCH Z POLSKI W LATACH 1928/29 – 1936/37

Towary wywiezione	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937
	w milionach złotych								
Ogółem	**8,8**	**28,6**	**69,7**	**57,2**	**49,0**	**60,0**	**75,7**	**81,8**	**78,6**
Produkty spożywcze	—	14,4	48,1	32,5	34,6	41,6	62,6	70,8	67,2
Zboża, produkty przemiału i słód .	—	11,1	38,5	15,5	21,7	36,6	61,9	65,8	65,9
w tym: żyto . .	—	.	.	.	11,7	23,9	29,7	18,9	13,5
jęczmień	—	.	.	.	6,0	8,2	18,7	17,8	20,1
mąka . .	—	.	.	.	2,6	3,8	9,2	17,0	17,5
Bekony i szynki . .	—	2,8	7,0	15,9	12,4	4,5	0,0	—	—
Inne produkty spożywcze	—	0,5	2,6	1,1	0,5	0,5	0,7	5,0	1,3
Wytwory hutniczo-metalowe	5,3	8,3	16,0	12,3	6,3	10,4	9,3	8,2	8,8
Maszyny	0,2	0,5	0,5	0,5	0,2	0,4	0,5	0,4	0,4
Wyroby włókiennicze	3,1	4,9	4,7	11,5	7,6	7,2	1,1	0,8	0,9
w tym wyr. gotowe	2,7	3,4	3,1	10,0	6,1	6,2	—	—	—
Produkty chemiczne .	0,2	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,7	1,2	1,3
Spirytus etylowy . .	—	—	—	—	—	—	1,4	0,3	—
Inne towary	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0

a Sumy, które zostały wypłacone jako zwrot cła uiszczonego od zagranicznych surowców, półfabrykatów, narzędzi, maszyn i materiałów pomocniczych.

TABL. 19. PODZIAŁ WPŁYWÓW Z CEŁ MIĘDZY POLSKĄ I W. M. GDAŃSKIEM[a] W LATACH 1929/30 – 1935/36

Wyszczególnienie	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936
Wpływy celne do podziału:							
w milionach złotych	368,2	226,5	143,0	100,2	82,5	70,1	82,0
„ „ guldenów	32,8	26,3	16,6	11,1	10,1	10,0	5,9
Udział Polski:							
w milionach złotych	338,4	207,8	131,8	93,1	76,7	65,1	76,2
„ „ guldenów	30,2	24,1	15,3	10,3	9,4	9,3	5,5
%[b] . .	*92*	*92*	*92*	*93*	*93*	*93*	*93*
Udział W. M. Gdańska:							
w milionach złotych	29,8	18,7	11,2	7,1	5,8	5,0	5,8
„ „ guldenów	2,6	2,2	1,3	0,8	0,7	0,7	0,4
%[b] . .	*8*	*8*	*8*	*7*	*7*	*7*	*7*

a Sposób podziału określa umowa z dn. 24.X 1921 r. *b* W stosunku do całości wpływów podlegających podziałowi.

TABL. 20. OGÓLNE ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW PODATKÓW BEZPOŚREDNICH W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Podatki bezpośrednie	Należności			Wpłaty na poczet należności	Należności z końcem okresu sprawozdawczego
	z początkiem okresu sprawozdawczego	za okres sprawozdawczy	ogółem		
	w milionach złotych				
Ogółem 1934/35	**814,4**	**635,7**	**1 450,1**	**629,0**	**821,1**
Podatek gruntowy	79,1	36,8	115,9	57,5	58,4
„ od nieruchomości .	58,3	71,3	129,6	76,8	52,8
„ przemysłowy . . .	289,3	174,5	463,8	173,9	289,9
„ dochodowy	268,7	184,3	453,0	183,4	269,6
„ wojskowy	0,3	0,1	0,4	0,2	0,2
„ od kapitałów i rent .	1,9	5,9	7,8	4,4	3,4
„ „ elektryczności .	0,1	6,2	6,3	6,2	0,1
„ „ uboju	—	7,4	7,4	7,4	—
Podatki zniesione, odsetki zwłoki, kary i grzywny .	33,7	56,3	90,0	28,8	61,2
Podatki nadzwyczajne . . .	83,0	92,9	175,9	90,4	85,5
Ogółem 1935/36	**801,5**[a]	**639,0**	**1 443,5**	**664,7**	**778,8**
Podatek gruntowy	58,4	56,0	114,4	56,0	58,4
„ od nieruchomości .	52,8	76,9	129,7	73,5	56,2
„ przemysłowy . . .	289,8[a]	160,0	449,8	171,7	278,1
„ dochodowy	269,6	182,0	451,6	192,0	259,6
„ wojskowy	0,2	0,2	0,4	0,1	0,3
„ od kapitałów i rent .	3,4	3,2	6,6	4,1	2,5
„ „ elektryczności .	0,1	5,9	6,0	5,9	0,1
„ „ uboju	—	8,0	8,0	8,0	—
Podatki zniesione, odsetki zwłoki, kary i grzywny .	60,0[a]	2,9	62,9	10,3	52,6
Podatki nadzwyczajne . . .	70,2[a]	143,9	214,1	143,1	71,0

a Niezgodność z należnością z końcem poprzedniego okresu tłumaczy się dokonaniem odpisów i sprostowań.

TABL. 21. WYDATKI I DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE W LATACH 1931 – 1937

Wydatki Dochody	Rzeczywiste 1931	1932	1933	1934	1935	1936	Budżet 1937
	w milionach złotych						
Eksploatacja kolei							
Wydatki	1 169	932	821	782	761	742	770
w tym emerytury	94	94	93	93	93	87	89
Dochody	1 294	1 009	889	895	892	833	878
w tym przewozy:							
osób i bagaży	318	255	220	214	215	214	227
towarów i poczty	869	664	572	602	594	529	563
Długi i gwarancje kolei							
Wydatki	25	69	33	32	32	43	67
Dochody	2	0	5	0	0	0	0
Fundusz inwestycyjny kolei							
Wydatki	115	65	75	64	75	76	88
budowa nowych linii	26	3	6	18	21	19	10
zakup taboru	28	19	41	22	18	18	37
inne inwestycje	61	43	28	24	36	39	41
Lotnictwo cywilne							
Wydatki	7	11	11	13	15	16	17
Dochody	0	1	1	0	0	0	0
Komunikacja samochodowa							
Wydatki	—	—	—	2	4	4	5
Dochody	—	—	—	2	4	4	5

Uwaga. Stan i praca P. K. P. ob. dział XI, tabl. 3, str. 178.

TABL. 22. WYDATKI I DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON W POLSCE W LATACH 1931/32 – 1937/38

Wydatki Dochody	Rzeczywiste 1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935[a]	1935–1936	1936–1937	Budżet 1937–1938
	w milionach złotych						
Wydatki i dochody zwyczajne (eksploatacja)							
Wydatki	172	156	138	142	140	139	148
w tym emerytury	11	16	15	24	19	16	17
Dochody	215	189	170	185	175	187	189
w tym: opłaty pocztowe	137	115	104	97	103	109	113
,, telegraficzne	10	8	6	7	6	7	7
,, telefoniczne	53	46	43	53	45	52	52
Wydatki i dochody nadzwyczajne (inwestycje)							
Wydatki	21	20	21	21	19	22	17
Dochody[b]	2	1	1	1	1	—	—

a Uwzględniono 7 mln zł wydatków na emerytury i 14 mln zł dochodów (w tym 10 mln zł z opłat telefonicznych), wynikających z zarachowań zaległych należności. *b* Świadczenia na budowę nowych linii telegraficznych i telefonicznych.

Uwaga. Ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny ob. dział XI, tabl. 35, str. 193.

TABL. 23. WYDATKI I DOCHODY LASÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1931/32–1935/36[a]

Wydatki Dochody	1931– –1932	1932– –1933	1933– –1934	1934– –1935	1935– –1936
	w milionach złotych				
Wydatki	**108,9**	**129,5**	**134,2**	**158,6**	**172,0**
Administracja	32,3	32,1	32,1	32,6	31,9
w tym podatki	5,2	6,5	6,5	6,5	6,4
Koszty pozyskania i przerobu drewna	48,8	57,8	63,6	87,2	100,1
w tym wartość surowca asygnowanego do przerobu	17,2	15,9	17,6	29,0	31,2
Koszty eksploatacji innych źródeł dochodu	3,5	3,3	4,9	7,2	8,3
Koszty odnowienia lasu	4,2	3,9	3,9	4,1	4,4
Różne wydatki i odpisy	20,1	32,4	29,7	27,5	27,3
w tym inwestycje	8,0	8,9	7,9	11,8	10,0
Dochody	**128,2**	**137,3**	**153,2**	**193,1**	**220,0**
Administracja	0,6	0,7	0,6	0,6	—
Dochód z drewna wszelkiego	91,7	108,1	127,7	154,7	189,2
w tym wartość surowca asygnowanego do przerobu	17,2	15,9	17,6	29,0	31,2
Dochód z eksploatacji innych źródeł dochodu	12,3	11,8	11,8	15,4	16,5
Różne dochody i dopisy	23,6	16,7	13,1	22,4	14,3

a Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku.
Uwaga. Eksploatacja Lasów Państwowych ob. dział VI, tabl. 28, str. 80.

TABL. 24. WYDATKI I DOCHODY FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO W POLSCE W LATACH 1927/28, 1933–1937

Wydatki Dochody	Rzeczywiste				Budżet	
	1.VII 1927– –31.XII 1928	1933	1934	1935	1936	1937
	w milionach złotych					
Wydatki[a]	**33,4**	**14,6**	**24,7**	**21,2**	**14,5**	**16,1**
Administracja	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
Konserwacja i utrzymanie budowli	—	0,9	1,7	1,4	1,8	2,0
Nowe budowle	32,8	7,8	15,5	17,3	6,9	10,6
w tym budowle zlecone	0,4	3,0	9,4	10,1	4,6	5,5
Spłata długów	0,2	4,5	6,4	1,2	4,4	2,0
Inne wydatki	0,1	1,1	0,8	0,9	1,0	1,0
Dochody	**28,5**	**14,2**	**23,5**	**19,3**	**14,5**	**16,1**
Podatek od lokali	18,2	9,6	10,9	8,3	8,1	8,0
Czynsze z domów	0,1	1,6	2,1	2,2	1,8	2,6
Wpłaty za roboty zlecone	—	3,0	10,5	4,8	4,6	5,5
Pożyczki	10,0	—	—	4,0	—	—
Inne dochody	0,2	—	—	0,0	—	—

a Dane obejmują również koszty robót wykonanych na kredyt.
Uwaga. Wydatki i dochody Funduszu Pracy ob. dział XIV, tabl. 52, str. 270; Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej tabl. 11, str. 356.

TABL. 25. WYDATKI I DOCHODY MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH[a] W POLSCE W LATACH 1932/33 – 1937/38

Wydatki / Dochody	Rzeczywiste 1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	Budżet 1936–1937	1937–1938
	w milionach złotych					
Monopol spirytusowy						
Wydatki	**150**	**161**	**129**	**129**	**132**	**137**
Koszty eksploatacji	146	159	127	126	130	135
w tym: koszty produkcji	78	91	63	63	65	68
koszty sprzedaży[b]	41	40	40	40	42	42
Wydatki na poczet zysku handlowego	4	2	2	3	2	2
w tym inwestycje	2	1	0	1	1	1
Dochody	**320**	**372**	**329**	**349**	**347**	**364**
Eksploatacyjne	315	331	327	336	347	364
w tym: sprzedaż spirytusu konsumcyjnego	292	301	297	308	320	337
sprzedaż spirytusu skażonego oraz dla celów napędowych	10	13	15	15	.	.
Inne dochody	5	41	2	13	—	—
Monopol tytoniowy						
Wydatki	**210**	**184**	**164**	**159**	**168**	**161**
Koszty eksploatacji	192	177	162	153	151	144
w tym: koszty produkcji	108	103	89	83	84	86
koszty sprzedaży[b]	64	57	54	54	53	45
Wydatki na poczet zysku handlowego	18[c]	7	2	6[d]	17[e]	17[f]
w tym inwestycje	3	1	2	2	1	6
Dochody	**532**	**518**	**503**	**499**	**470**	**486**
Sprzedaż wyrobów tytoniowych	530	495	470	475	469	485
Inne dochody	2	23	33	24	1	1
Monopol solny						
Wydatki	**46**	**44**	**40**	**35**	**37**	**36**
Koszty eksploatacji	45	43	40	34	36	35
w tym: koszty produkcji własnej	16	15	12	10	12	11
koszty zakupu soli	2	3	2	2	2	2
koszty sprzedaży[b]	23	21	20	17	17	17
Wydatki na poczet zysku handlowego	1	1	0	1	1	1
w tym inwestycje	1	0	0	1	1	1
Dochody	**90**	**91**	**88**	**82**	**79**	**80**
Sprzedaż soli	89	89	86	81	78	79
Inne dochody	1	2	2	1	1	1
Monopol loteryjny						
Wydatki	**53**	**66**	**77**	**83**	**81**	**83**
Koszty eksploatacji	53	66	77	83	81	83
w tym: koszty sprzedaży losów	7	8	10	11	10	10
wypłata wygranych	46	57	66	72	69	71
Wydatki na poczet zysku handlowego	0	0	0	0	0	0
Dochody	**67**	**83**	**98**	**106**	**102**	**105**
Sprzedaż losów	57	71	84	91	88	90
Prowizja od wygranych	9	11	13	14	14	14
Inne dochody	1	1	1	1	0	1

a Państwowy monopol zapałczany pozostaje w dzierżawie Sp. Akc. do Eksploatacji Monopolu Zapałczanego w Polsce. Wpłaty do Skarbu Państwa, ob. tabl. 14, str. 359. *b* Opakowanie, transport, prowizje sprzedawców. *c–f* W tym spłata pożyczki włoskiej: *c*–15 mln zł, *d*–4 mln zł, *e*–16 mln zł, *f*–11 mln zł.

B. Finanse Skarbu Śląskiego

TABL. 26. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE SKARBU ŚLĄSKIEGO W LATACH 1935–1937

Stan w dn. 31.III

Długi	1935	1936	1937
	w tysiącach złotych		
Ogółem	**105 049**	**107 165**	**107 439**
Pożyczka amerykańska[a]	91 791	90 200	88 493
,, z Funduszu Emerytalnego Ubezpieczenia Pracowników Umysłowych	2 234	4 196	4 158
Pożyczki z Funduszu Pracy	11 024	12 769	14 788

a Przeliczono według parytetu: 1 $ = 8,914 zł.

TABL. 27. WYDATKI I DOCHODY SKARBU ŚLĄSKIEGO W LATACH 1932/33–1937/38

Wydatki Dochody	Rzeczywiste				Budżet	
	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	w tysiącach złotych					
Wydatki ogółem	**82 464**	**70 505**	**65 830**[a]	**67 662**[b]	**71 667**	**78 065**
w tym zwyczajne	77 341	67 383	62 330	64 679	68 318	73 191
Administracja	82 464	70 505	65 830	67 662	71 667	78 065
Sejm Śląski	843	844	860	633	377	344
Administracja ogólna	4 935	5 919	4 352	5 268	4 716	4 462
Policja	10 702	10 204	9 361	9 261	9 111	9 948
Opieka społeczna i zdrowotn.	11 484	7 907	9 652	10 718	10 982	12 448
Urzędy robót publicznych	7 624	8 057	5 496	6 426[b]	5 235	6 349
Administracja skarbowa	19 575	11 837	10 776	11 266	12 974	14 357
w tym: udział Państwa w dochodach Skarbu Śląsk.	6 500	234	—	264	—	—
emeryt. i zaopatrzenia	3 754	3 914	4 101	4 530	4 100	4 470
długi	4 266	2 150	1 760	1 499	3 156	3 781
Oświata	26 701	24 657	23 987	22 826	26 627	28 372
Inne wydatki	600	1 080	1 346	1 264	1 645	1 785
Dochody ogółem	**84 842**	**74 782**	**76 313**	**82 992**	**71 668**	**78 066**
w tym zwyczajne	84 842	74 782	76 160	.	71 667	78 065
Administracja	84 799	74 765	76 288	82 969	71 646	78 045
Daniny publiczne	78 542	69 193	71 887	77 749	68 023	74 760
Podatki bezpośrednie	63 448	55 017	57 458	63 415	56 561	62 731
w tym: gruntowy	1 193	1 280	1 375	1 265	1 210	1 200
przemysłowy	25 583	22 835	22 803	26 426	18 250	22 370
dochodowy	33 999	27 504	29 433	32 512	33 901	36 601
od kapitałów i rent	496	576	411	449	400	400
Podatki pośrednie	5 780	5 517	5 517	5 470	5 282	5 829
w tym: od wina	179	200	150	155	150	143
,, piwa	2 300	1 798	1 878	1 890	2 000	2 070
,, cukru	1 119	1 210	1 438	1 178	1 075	1 424
,, olejów mineraln.	1 736	1 985	1 776	1 460	1 400	1 470
akcyzowe opł. patent.	404	287	222	239	200	230
Opłaty stemplowe	9 314	8 659	8 912	8 864	6 180	6 200
w tym podatek spadkowy i od darowizn	791	420	191	286	230	280
Różne dochody administrac.	6 257	5 572	4 401	5 220	3 623	3 285
Przedsiębiorstwa (wpłaty)	43	17	25	23	22	21

a, b Oprócz tego na cele inwestycyjne: *a*–571 tys. zł, *b*–10 143 tys. zł.

Uwaga. W latach 1932/33–1934/35 częściowo, a w latach 1935/36–1937/38 całkowicie nie uwzględniono zwrotów danin publicznych nadpłaconych przez podatników. W 1935/36 r. zwroty wyniosły 8 334 tys. zł.

C. Finanse związków samorządu terytorialnego

TABL. 28. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO[a] W POLSCE W LATACH 1930/31, 1932/33–1935/36

Rodzaje związków samorządowych	1931	1933	1934	1935	1936	1930–1931	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936
	Liczba związków samorządowych									
Ogółem	***897***	***880***	***880***	***846***	***846***	***897***	***880***	***880***	***846***	***846***
Uwzględnionych w opracowaniu . .	*889*	*870*	*878*	*846*	*846*	*889*	*870*	*878*	*846*	*846*
w tym:										
posiadających długi w dn. 31.III . .	*751*	*761*	*763*	*757*	*768*	×	×	×	×	×
zaciągających pożyczki w okresie budżetowym . .	×	×	×	×	×	*358*	*195*	*287*	*385*	*363*
	Stan zadłużenia w dn. 31.III w milionach złotych[b]					Pożyczki zaciągnięte w okresie budżetowym w milionach złotych[b]				
Ogółem	**883,2**	**937,9**	**945,5**	**964,3**	**1000,5**	**98,3**	**46,6**	**63,1**	**63,3**	**82,7**
Miasta	771,8	813,0	817,3	836,9	869,4	85,3	38,4	52,5	51,2	59,8
Powiatowe związki samorządowe .	93,0	103,9	107,0	108,7	102,7	9,0	7,0	10,1	11,5	11,8
Wojewódzkie związki samorządowe	18,4	21,0	21,2	18,7	28,4	4,0	1,2	0,5	0,6	11,1

a Bez danych dla gmin wiejskich, których zadłużenie długoterminowe według stanu z dn. 31.III 1936 r. wynosiło 33,1 mln zł. *b* Łącznie z zadłużeniem długoterminowym przedsiębiorstw samorządowych.

TABL. 29. WYDATKI I DOCHODY[a] ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1928/29–1936/37

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz budżetów zakładów opiekuńczych i szpitali

Wydatki Dochody	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937[b]
	Wydatki i dochody w milionach złotych								
Wydatki	1175,9	1108,5	1031,3	791,6	722,3	660,4	682,1	707,1	626,0
Zwyczajne . . .	684,5	752,8	769,6	649,9	610,3	566,7	563,3	553,8	520,0
Nadzwyczajne . .	491,4	355,7	261,7	141,7	112,0	93,7	118,8	153,3	106,0
Dochody	1179,2	1087,1	970,2	736,6	645,3	668,1	696,2	737,6	635,7
Zwyczajne . . .	.	.	801,6	644,6	555,4	572,0	585,9	581,6	529,4
Nadzwyczajne . .	.	.	168,6	92,0	89,9	96,1	110,3	156,0	106,3
	Na jednego mieszkańca w złotych								
Wydatki	*38,57*	*35,86*	*32,99*	*24,98*	*22,43*	*20,23*	*20,65*	*21,16*	*18,51*
w tym zwyczajne	*22,45*	*24,36*	*24,62*	*20,51*	*18,92*	*17,36*	*17,06*	*16,57*	*15,37*

a Łącznie z wydatkami i dochodami zakładów opiekuńczych i szpitali. *b* Preliminarze budżetowe, ponadto ob. uwagę *a* pod tabl. 33, str. 372.

TABL. 30. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO[a] WEDŁUG ŹRÓDEŁ I PRZEZNACZENIA POŻYCZEK W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Źródła kredytu / Przeznaczenie pożyczek	1934–1935	1935/36						
		Ogółem	Miasta				Powiatowe	Wojewódzkie
			razem	nie wydzielone	wydzielone	w tym powyżej 100 000 mieszk.	związki samorządowe	
Liczba związków samorządowych								
Ogółem	**846**	**846**	**603**	550	53	12	**241**	**2**
w tym:								
posiadających długi w dn. 31.III	757	771	536	484	52	12	233	2
zaciągających pożyczki w okresie budżetowym	385	363	252	203	49	12	109	2
Stan zadłużenia w dn. 31.III w milionach złotych[b]								
Ogółem	**964,3**	**1 000,5**	**869,4**	118,4	751,0	529,3	**102,7**	**28,4**
Źródła kredytu								
Skarb Państwa	77,9	79,6	72,9	13,2	59,7	36,6	5,9	0,8
w tym Fundusz Pracy	34,1	44,9	41,9	5,6	36,3	23,2	2,2	0,8
Banki państwowe	426,0	432,9	373,2	40,2	333,0	211,0	39,9	19,8
Bank Gospodarstwa Kraj.	422,8	430,8	372,2	39,8	332,4	210,8	38,8	19,8
w tym:								
Śląski Fundusz Gospodarczy	2,4	2,7	2,7	0,7	2,0	1,8	—	—
Śląski Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy	1,2	1,0	1,0	0,6	0,4	0,0	0,0	—
Państwowy Bank Rolny	3,2	2,1	1,0	0,4	0,6	0,2	1,1	—
Skarb Śląski	28,6	27,0	22,0	5,3	16,7	13,1	5,0	—
Związki samorz. terytorialn.	3,0	2,4	1,1	0,9	0,2	0,1	1,3	—
Banki komunalne	75,6	76,0	41,8	21,5	20,3	7,7	28,5	5,7
w tym Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy	26,6	28,5	15,9	8,2	7,7	1,6	12,6	—
Komunalne kasy oszczędn.	57,5	67,0	55,1	14,1	41,0	31,6	11,7	0,2
Zakłady ubezp. publiczn.	46,8	48,3	41,1	11,3	29,8	14,7	6,6	0,6
Instytucje i osoby prywatne	22,2	21,1	19,5	6,8	12,7	3,8	1,6	0,0
Fundusze specjalne związków samorządu terytor.	4,9	5,3	3,5	1,7	1,8	—	1,8	—
Pożyczki obligac. wewn.	102,0	120,3	120,1	0,2	119,9	118,2	—	0,2
Pożyczki zagraniczne	119,4	119,8	118,3	3,2	115,1	92,5	0,4	1,1
obligacyjne	90,7	90,4	89,3	—	89,3	89,3	—	1,1
inne	28,7	29,4	29,0	3,2	25,8	3,2	0,4	—
Źródło nie podane	0,4	0,8	0,8	0,0	0,8	—	0,0	—
Pożyczki zaciągnięte w okresie budżetowym w milionach złotych[b]								
Ogółem	**63,3**	**82,7**	**59,8**	9,9	49,9	36,0	**11,8**	**11,1**
Przeznaczenie pożyczek								
Inwestycje	32,5	48,8	42,9	5,2	37,7	28,0	2,9	3,0
działów administracyjn.	17,5	22,3	17,6	1,9	15,7	12,7	1,7	3,0
przedsiębiorstw	15,0	26,5	25,3	3,3	22,0	15,3	1,2	—
Spłata pożyczek	26,2	31,2	14,7	4,5	10,2	6,2	8,4	8,1
w tym konwersja	19,7	23,6	7,7	3,9	3,8	1,0	7,8	8,1
Udzielanie pożyczek	0,3	0,0	—	—	—	—	0,0	—
Wydatki bieżące	1,8	0,7	0,6	0,1	0,5	0,5	0,1	—
Przeznaczenie nie wyszczególnione	2,5	2,0	1,6	0,1	1,5	1,3	0,4	—

a Bez danych dla gmin wiejskich, których zadłużenie długoterminowe w dniu 31.III 1936 r. wynosiło 33,1 mln zł. *b* Łącznie z zadłużeniem długoterminowym przedsiębiorstw samorządowych.

TABL. 31. RACHUNKI ZAMKNIĘCIA SUM POZABUDŻETOWYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Wyszczególnienie	1934–1935[a]	1935/36 Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta nie wydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym powyżej 100 000 mieszk.	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
Liczba związków samorządowych									
Ogółem	***846***	***3 984***	***3 138***	***603***	*550*	*53*	*12*	***241***	***2***
w tym związki, które wykazały w roku sprawozdawczym:									
nadwyżkę	*377*	.	.	*271*	*244*	*27*	*9*	*140*	—
niedobór	*397*	.	.	*254*	*242*	*12*	*1*	*66*	*1*
Sumy w milionach złotych									
Stan czynny									
Kasa	5,2	7,6	2,4	3,7	1,0	2,7	2,2	1,3	0,2
Instytucje finansowe	36,3	40,0	6,2	22,3	5,7	16,6	13,8	11,2	0,3
Weksle obce	1,3	1,0	0,2	0,5	0,2	0,3	0,1	0,3	—
Depozyty walorowe	37,4	42,6	1,4	34,5	3,9	30,6	27,3	6,3	0,4
Zaliczki zwrotne	5,2	6,3	1,0	3,9	1,1	2,8	2,1	1,4	0,0
Dłużnicy różni	35,9	31,5	5,0	15,0	4,7	10,3	4,6	11,5	0,0
Fundusze obrotowe i specjalne	1,7	1,8	—	1,7	0,0	1,7	1,3	0,1	—
Sumy przechodnie	21,8	19,7	—	17,9	0,5	17,4	17,3	1,8	—
Różni za wydane kaucje i depozyty	6,5	3,3	0,1	2,8	0,3	2,5	2,4	0,4	—
Zaliczki budżetowe	15,1	11,7	0,8	9,5	0,7	8,8	8,3	1,2	0,2
Przedsiębiorstwa i zakłady własne	12,8	11,4	0,6	9,0	1,9	7,1	5,2	1,8	0,0
Niedobory budżetowe	205,6	204,7	30,9	149,7	36,5	113,2	84,5	23,8	0,3
z lat poprzednich	186,3	193,8	25,1	146,5	34,1	112,4	84,3	21,9	0,3
z roku sprawozdawczego	19,3	10,9	5,8	3,2	2,4	0,8	0,2	1,9	0,0
Ogólna suma zamknięć rachunków	**384,8**	**381,6**	**48,6**	**270,5**	56,5	214,0	169,1	**61,1**	**1,4**
Stan bierny									
Sumy przechodnie	54,4	55,8	8,2	36,2	4,9	31,3	25,9	11,1	0,3
Deponenci	40,0	44,1	1,3	36,3	3,9	32,4	28,4	6,0	0,5
Weksle własne	26,5	16,2	1,1	10,9	8,1	2,8	0,2	4,2	—
Pożyczki krótkoterminowe	51,8	48,3	1,2	42,5	4,9	37,6	32,1	4,6	—
Rachunki otwartego kredytu	27,7	14,1	1,0	8,0	0,6	7,4	4,1	5,1	—
Zaliczki zwrotne	0,1	0,0	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
Wierzyciele różni	134,7	144,0	26,9	97,9	25,3	72,6	52,3	19,0	0,2
Fundacje	1,9	2,8	—	2,8	0,1	2,7	2,7	0,0	—
Depozyty walorowe	3,7	5,1	0,6	3,7	0,4	3,3	3,2	0,8	—
Fundusze obrotowe i specjalne	22,2	22,3	2,2	15,9	2,6	13,3	11,8	3,8	0,4
Przedsiębiorstwa i zakłady własne	10,9	9,8	0,3	8,4	1,5	6,9	5,6	1,1	0,0
Nadwyżki budżetowe	10,9	19,1	5,8	7,9	4,2	3,7	2,8	5,4	—
z lat poprzednich	2,9	6,0	1,9	1,8	1,7	0,1	—	2,3	—
z roku sprawozdawczego	8,0	13,1	3,9	6,1	2,5	3,6	2,8	3,1	—

a Bez danych dla gmin wiejskich.

TABL. 32. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych

Lata Wydatki	1934–1935	1935/36 Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta nie wydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym powyżej 100 000 mieszk.	Powiatowe (związki samorządowe)	Wojewódzkie (związki samorządowe)
	w milionach złotych								
Ogółem[a] 1934/35	**647,8**	×	**110,1**	**394,6**	78,5	316,1	239,7	**131,2**	**11,9**
1935/36	×	**673,1**	**102,1**	**415,6**	76,0	339,6	265,0	**133,4**	**22,0**[b]
Wydatki zwyczajne . . .	**529,0**	**519,8**	**92,4**	**310,0**	62,3	247,7	196,0	**107,3**	**10,1**
Zarząd ogólny	125,3	132,0	40,7	72,8	17,2	55,6	44,7	17,5	1,0
wydatki osobowe . . .	98,6	104,1	30,5	61,6	14,0	47,6	38,7	11,2	0,8
wydatki rzeczowe . .	26,7	27,9	10,2	11,2	3,2	8,0	6,0	6,3	0,2
Majątek	11,1	9,6	0,7	8,2	2,0	6,2	5,0	0,6	0,1
Przedsiębiorstwa (deficyty)	3,0	2,8	0,3	2,4	0,2	2,2	1,8	0,1	0,0
Spłata długów	80,3	69,9	3,6	55,0	8,3	46,7	33,7	9,8	1,5
Drogi i place publiczne .	73,5	80,9	5,0	20,6	4,1	16,5	13,9	51,7	3,6
Pomiary i plany rozbudowy	2,6	3,2	—	3,1	0,3	2,8	2,3	0,1	—
Oświata	59,2	57,3	22,1	33,7	8,7	25,0	20,0	1,4	0,1
Kultura i sztuka . . .	6,6	7,5	0,2	6,9	0,2	6,7	6,3	0,2	0,2
Zdrowie publiczne . . .	50,5	50,3	6,7	35,4	5,3	30,1	25,0	7,6	0,6
w tym dopłata do szpitali	5,3	4,5	—	2,9	0,1	2,8	2,6	1,1	0,5
Opieka społeczna . . .	50,9	41,6	4,8	31,1	5,5	25,6	20,9	3,1	2,6
w tym dopłata do zakładów opiekuńczych .	7,9	7,2	—	4,8	0,2	4,6	4,0	0,2	2,2
Popieranie rolnictwa . .	9,8	10,0	1,1	0,7	0,3	0,4	0,3	7,9	0,3
Popieranie przem. i handlu	4,5	4,2	0,1	3,7	0,5	3,2	2,8	0,4	0,0
Bezpieczeństwo publiczne	28,3	26,2	2,8	22,1	6,3	15,8	11,7	1,3	—
Świadczenia na rzecz innych związków samorządowych	6,4	6,1	—	2,7	1,1	1,6	1,3	3,4	0,0
Różne	17,0	18,2	4,3	11,6	2,3	9,3	6,3	2,2	0,1
Wydatki nadzwyczajne .	**118,8**	**153,3**	**9,7**	**105,6**	13,7	91,9	69,0	**26,1**	**11,9**[b]
Zarząd ogólny	2,0	2,8	0,4	1,3	0,0	1,3	1,3	0,8	0,3
Majątek	11,9	14,2	1,3	9,5	2,0	7,5	4,6	0,7	2,7
Przedsiębiorstwa	23,1	35,4	0,2	33,3	3,3	30,0	22,8	1,9	—
Spłata długów	13,6	5,2	0,3	3,6	1,2	2,4	1,4	1,3	—
Drogi i place publiczne .	36,5	45,9	1,2	26,6	2,7	23,9	18,5	17,5	0,6
Pomiary i plany rozbudowy	1,1	1,4	—	1,3	0,3	1,0	0,5	0,1	—
Oświata, kultura i sztuka	13,8	15,3	5,5	9,4	2,2	7,2	6,0	0,4	—
Zdrowie publiczne . . .	7,5	9,0	0,2	7,8	1,2	6,6	4,0	0,9	0,1
Opieka społeczna . . .	3,4	3,0	0,1	2,6	0,4	2,2	1,5	0,2	0,1
Popieranie rolnictwa . .	1,7	1,9	0,2	0,3	0,1	0,2	—	1,4	—
Popieranie przem. i handlu	0,1	0,4	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,3	—
Bezpieczeństwo publiczne	0,5	0,7	0,1	0,6	0,1	0,5	0,4	0,0	—
Różne	3,6	18,1	0,2	9,2	0,2	9,0	8,0	0,6	8,1[b]
Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych	27,4	35,6	3,4	22,4	6,5	15,9	9,8	9,4	0,4

a Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. *b* W tym 8,1 mln zł konwersja pożyczek krótkoterminowych elektrowni w Gródku.

TABL. 33. DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1935/36

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych

Lata Dochody	1934–1935	1935/36							
		Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta nie wydzielone	Miasta wydzielone	w tym powyżej 100 000 mieszk.	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
	w milionach złotych								
Ogółem[a] 1934/35	**661,4**	×	**112,1**	**403,0**	78,3	324,7	241,2	**134,4**	**11,9**
1935/36	×	**703,4**	**102,9**	**435,6**	81,2	354,4	275,0	**142,8**	**22,1**[b]
Dochody zwyczajne . .	**551,1**	**547,4**	**95,8**	**324,2**	65,1	259,1	205,0	**117,4**	**10,0**
Majątek	40,3	27,7	2,0	22,7	6,2	16,5	12,5	2,9	0,1
Przedsiębiorstwa (wpłaty)	72,0	72,7	0,8	71,0	12,6	58,4	46,7	0,7	0,2
Subwencje i dotacje . .	19,8	23,2	1,9	9,9	1,5	8,4	2,4	9,8	1,6
Zwroty[c]	41,9	55,0	4,2	28,2	4,4	23,8	19,2	19 7	2,9
Opłaty administracyjne .	11,6	13,9	4,0	6,8	1,7	5,1	3,8	3,1	—
Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów .	23,4	20,8	2,9	16,9	4,8	12,1	10,4	0,9	0,1
Dopłaty[d]	2,7	2,5	0,3	0,9	0,2	0,7	0,3	1,3	—
Udziały w podat. państw.	50,6	47,6	2,8	41,4	7,6	33,8	28,2	3,4	—
w dochodowym . . .	33,7	31,8	2,8	25,6	4,0	21,6	18,6	3,4	—
od lokali	16,9	15,8	0,0	15,8	3,6	12,2	9,6	—	—
Dodatki do podat. państw.	159,4	164,6	27,3	100,7	21,7	79,0	62,8	36,6	—
w tym do podatku:									
gruntowego	37,1	37,0	15,6	1,1	0,9	0,2	0,0	20,3	—
od nieruchomości . .	30,4	34,1	0,3	33,2	2,5	30,7	26,5	0,6	—
przemysłowego . . .	47,3	44,9	4,3	36,0	8,0	28,0	21,4	4,6	—
od spożycia, zużycia lub produkcji	16,6	20,9	3,3	12,3	5,4	6,9	4,5	5,3	—
opłat stemplowych od przeniesienia własności nieruchomości . . .	7,8	8,9	2,1	4,4	1,0	3,4	2,6	2,4	—
dochodowego	16,9	15,3	1,4	10,8	3,3	7,5	5,8	3,1	—
Podatki samoistne . . .	107,7	100,7	42,1	16,8	2,6	14,2	12,2	37,1	4,7
w tym:									
opłaty drogowe . . .	38,5	36,2	—	0,5	0,0	0,5	0,4	35,7	—
wyrównawczy	36,4	36,2	36,2	—	—	—	—	—	—
od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk .	6,8	6,7	0,2	6,5	0,4	6,1	5,4	—	—
Różne	21,7	18,7	7,5	8,9	1,8	7,1	6,5	1,9	0,4
Dochody nadzwyczajne	**110,3**	**156,0**	**7,1**	**111,4**	16,1	95,3	70,0	**25,4**	**12,1**[b]
Sprzedaż i likwidacja majątku i przedsiębiorstw .	6,8	12,7	0,3	11,0	2,5	8,5	5,1	0,5	0,9
Subwencje i dotacje . .	20,6	27,7	1,6	17,6	2,5	15,1	9,4	8,5	0,0
Zwroty[c]	3,2	4,9	0,2	1,1	0,2	0,9	0,5	3,6	—
Pożyczki	64,5	90,4	2,7	66,0	9,3	56,7	42,6	10,6	11,1[b]
Dopłaty[d]	1,4	1,1	0,1	0,3	0,1	0,2	—	0,7	—
Podatki inwestycyjne . .	1,0	1,1	0,1	0,9	0,0	0,9	0,5	0,1	—
Podatki od kopalń . .	4,4	3,2	1,5	1,0	0,3	0,7	0,4	0,7	—
Różne	8,4	14,9	0,6	13,5	1,2	12,3	11,5	0,7	0,1
Nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych	10,6	8,3	2,5	3,7	1,2	2,5	1,1	2,1	—

a Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych. *b* W tym 8,1 mln zł konwersja pożyczek krótkoterminowych elektrowni w Gródku. *c* Wpływy z tytułu zastępczo wyłożonych sum za związki prawa publicznego oraz instytucje i osoby prywatne. *d* Specjalne opłaty z tytułu szczególnych korzyści lub udogodnień przy korzystaniu z urządzeń lub z zakładów samorządowych.

TABL. 34. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1935/36 i 1936/37[a]

Na podstawie preliminarzy budżetów administracyjnych

Lata Wydatki	1935–1936	1936/37 Ogółem	1936/37 Gminy wiejskie	1936/37 Miasta razem	1936/37 Miasta nie wydzielone	1936/37 Miasta wydzielone	1936/37 Miasta w tym powyżej 100 000 mieszk.	1936/37 Powiatowe związki samorządowe	1936/37 Wojewódzkie związki samorządowe
	w milionach złotych								
Ogółem[b] 1935/36	**624,9**	×	**99,7**	**398,1**	70,9	327,2	252,1	**115,2**	**11,9**
1936/37[a]	×	**590,2**	**94,8**	**383,2**	64,4	318,8	252,0	**101,3**	**10,9**
Wydatki zwyczajne . . .	**513,2**	**484,2**	**89,1**	**295,5**	56,5	239,0	194,0	**89,6**	**10,0**
Zarząd ogólny	125.6	125.8	37.9	71.8	15,6	56,2	45,9	15.2	0,9
wydatki osobowe . . .	102,7	104,6	29,8	63,6	13,2	50,4	41,7	10,5	0,7
wydatki rzeczowe . .	22,9	21,2	8,1	8,2	2,4	5,8	4,2	4,7	0,2
Majątek	9.6	9,4	0,7	8,0	1,8	6,2	5,0	0,7	0,0
Przedsiębiorstwa (deficyty)	2.7	2,4	0,2	2.2	0,2	2,0	1,6	0.0	0,0
Spłata długów	78,5	63.2	4,3	48.4	7,6	40,8	32,4	8,6	1,9
Drogi i place publiczne .	67.6	65.4	3,4	19,4	3,1	16,3	13,9	39.1	3,5
Pomiary i plany rozbudowy	3,4	3,5	0.0	3,4	0,4	3,0	2,5	0,1	—
Oświata	60,0	56,7	23,4	32,3	8,2	24,1	19,5	1.0	0,0
Kultura i sztuka . . .	7,1	7,0	0,2	6,4	0,2	6,2	6,3	0,2	0,2
Zdrowie publiczne . . .	49,2	47,5	6,7	33,6	4,8	28,8	23,9	6,9	0,3
Opieka społeczna . . .	43,3	42,2	5,3	31,5	5,2	26,3	21,5	3,0	2,4
Popieranie rolnictwa . .	10,2	9,8	1,4	0,7	0,2	0,5	0,4	7,1	0,6
Popieranie przem. i handlu	4,3	4,0	0,0	3,7	0,4	3,3	2,7	0,3	0,0
Bezpieczeństwo publiczne	27,2	25,4	2,9	21,3	5,8	15,5	11,6	1,2	—
Świadczenia na rzecz innych związków samorządowych	6,2	6,4	0,1	3,0	1,0	2,0	1,2	3,3	0,0
Różne	18,3	15,5	2,6	9,8	2,0	7,8	5,6	2,9	0,2
Wydatki nadzwyczajne .	**111,7**	**106,0**	**5,7**	**87,7**	7,9	79,8	58,0	**11,7**	**0,9**
Zarząd ogólny	1,0	1,5	0,1	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0	—
Majątek	8.4	11.0	0.7	9.9	0,7	9,2	4,5	0.4	0,0
Przedsiębiorstwa	28.5	30.4	0.3	29.8	1,5	28,3	24,1	0,3	—
Spłata długów	10.4	1.9	0.2	1.0	0,6	0,4	0,3	0.7	—
Drogi i place publiczne .	35.1	32.8	0.7	22.9	2,3	20,6	14,3	8.5	0,7
Pomiary i plany rozbudowy	1.3	1.5	0,1	1.4	0,2	1,2	0,7	0.0	—
Oświata, kultura i sztuka	12.6	11.4	3.1	8.0	0,9	7,1	6,2	0.3	—
Zdrowie publiczne . . .	6.5	8.5	0.1	7.8	1,0	6.8	4,0	0.4	0,2
Opieka społeczna . . .	2.0	2.6	0.1	2.4	0,3	2,1	1,5	0.1	0,0
Popieranie rolnictwa . .	0.9	0.5	0.0	0.1	0,1	0,0	—	0.4	—
Popieranie przem. i handlu	0.2	0.3	—	0.2	0,0	0,2	0,1	0.1	—
Bezpieczeństwo publiczne	1.0	1.1	0.1	1.0	0,1	0,9	0,8	0.0	—
Różne	3,8	2,5	0,2	1.8	0,2	1,6	0,1	0,5	—
Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych	31,2	17,0	3,3	9,1	4,2	4,9	1,2	4,4	0,2

a Dane dla roku 1936/37 są częściowo nieporównywalne z danymi za lata poprzednie (ob. Uwagi wstępne — Statystyka Polski, seria C, zesz. 47). *b* Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych.

TABL. 35. DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W LATACH 1935/36 i 1936/37

Na podstawie preliminarzy budżetów administracyjnych

Lata Dochody	1935–1936	1936/37[a] Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta nie wydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym powyżej 100 000 mieszk.	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
	w milionach złotych								
Ogółem[b] 1935/36	**648,9**	×	**100,9**	**415,4**	76,4	339,0	258,0	**120,2**	**12,4**
1936/37[a]	×	**599,9**	**95,7**	**388.3**	67,5	320,8	253,6	**104,9**	**11,0**
Dochody zwyczajne . .	**530,4**	**493,6**	**91,0**	**297,6**	57,1	240,5	195,5	**94,9**	**10,1**
Majątek	29 1	25.8	2.2	21.0	6,3	14,7	10,8	2.3	0,3
Przedsiębiorstwa (wpłaty)	68,1	69.4	0,5	68.0	10,1	57,9	47,5	0,6	0,3
Subwencje i dotacje . .	19,6	13,3	2,1	6,0	1,5	4,5	3,2	4,1	1,1
Zwroty[c]	49,6	49,4	4,8	30,6	5,0	25,6	19,8	10,8	3,2
Opłaty administracyjne .	10.8	10.9	3,7	·6,4	1,6	4.8	3,6	0,8	—
Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów .	21,6	17,5	2,2	13,0	3,3	9,7	9,0	2,2	0,1
Dopłaty[d]	2,8	3,4	0.4	1.6	0,2	1,4	1,2	1,4	—
Udziały w podat. państw.	49,4	48,6	2,3	42,2	7,2	35,0	27,7	4,1	—
w dochodowym . . .	31,4	34,3	2,3	27,9	4,3	23,6	19,6	4,1	—
od lokali	18,0	14,3	0,0	14,3	2,9	11,4	8,1	—	—
Dodatki do podat. państw.	161,8	140.8	25,4	85.0	18,0	67,0	55,5	30,4	—
w tym do podatku:									
gruntowego	39,4	30,2	15,4	1,0	0,9	0,1	0,1	13,8	—
od nieruchomości . .	32,4	30,3	0,4	29,3	2,5	26,8	23,5	0,6	—
przemysłowego . . .	45,7	39,4	3,8	30,9	7,0	23,9	19,9	4,7	—
od spożycia, zużycia lub produkcji	16,0	14,5	2,4	6,4	2,9	3,5	2,4	5,7	—
opłat stemplowych od przeniesienia własności nieruchomości . . .	7,7	7,6	1,6	3,8	0,9	2,9	2,3	2,2	—
dochodowego	17,2	15,5	1,4	11,0	3,4	7,6	5,6	3,1	—
Podatki samoistne . . .	106.4	102.8	45.8	15.9	3,3	12,6	10,4	36,7	4,4
w tym:									
opłaty drogowe . . .	36,7	35,2	0,0	0,0	0,0	—	0,0	35,2	—
wyrównawczy	40,2	39,8	39,8	0,0	0,0	—	0,0	0,0	—
od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk .	6,5	6,4	0,2	6,2	0,4	5,8	5,1	—	—
Różne	11,2	11,7	1.6	7.9	0,6	7,3	6,8	1,5	0.7
Dochody nadzwyczajne .	**118,5**	**106,3**	**4,7**	**90,7**	10,4	80,3	58,1	**10,0**	**0,9**
Sprzedaż i likwidacja majątku i przedsiębiorstw	6.8	9.1	0.3	8.4	2,7	5,7	3,5	0.3	0.1
Subwencje i dotacje . .	18.8	27.1	1.1	22.6	2,7	19,9	13,4	3,4	0,0
Zwroty[c]	2.6	2.0	0.2	1.3	0,3	1,0	0,1	0,5	—
Pożyczki	75.1	50,8	1.1	45.7	3,9	41,8	31,2	3,2	0.8
Dopłaty[d]	2.0	1.4	0.2	0.5	0,1	0,4	—	0.7	—
Podatki inwestycyjne . .	0.9	0.9	0.0	0.9	0,1	0,8	0,2	0.0	—
Podatki od kopalń . .	2.9	3.4	1.5	1.2	0,2	1,0	0,4	0.7	—
Różne	9.4	11.6	0.3	10.1	0,4	9,7	9,3	1.2	—
Nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych	2,4	2.3	0.9	0.7	0,5	0,2	—	0,7	—

a Ob. uwagę *a* do tabl. 34, na str. 373. *b* Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych. *c* Ob. uwagę *c* do tabl. 33, str. 372. *d* Ob. uwagę *d* do tabl 33, str. 372.

TABL. 36. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE ZAKŁADÓW OPIEKUŃCZYCH I SZPITALI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO[a] W POLSCE W LATACH 1934/35 i 1936/37

Lata Wydatki Dochody Rodzaje zakładów	Ogółem	Miasta				Powiatowe	Wojewódzkie
		razem	nie wydzielone	wydzielone	w tym powyżej 100 000 mieszk.	związki samorządowe	
	w milionach złotych						
Na podstawie zamknięć rachunkowych							
Wydatki 1934/35	47,6	28,4	0,8	27,6	24,8	10,0	9,2
1935/36	45,7	27,2	0,7	26,5	23,5	9,4	9,1
Zakłady opiekuńcze . .	10,4	6,2	0,3	5,9	4,9	0,8	3,4
Szpitale	35,3	21,0	0,4	20,6	18,6	8,6	5,7
Dochody 1934/35	34,8	19,7	0,4	19,3	17,3	8,4	6,7
1935/36	34,2	19,6	0,5	19,1	16,9	8,1	6,5
Zakłady opiekuńcze . .	3,3	1,5	0,2	1,3	1,0	0,6	1,2
Szpitale	30,9	18,1	0,3	17,8	15,9	7,5	5,3
Na podstawie preliminarzy budżetowych[b]							
Wydatki 1935/36	48,8	29,6	0,8	28,8	24,0	9,1	10,1
1936/37	46,8	28,6	1,0	27,6	23,0	8,8	9,4
Zakłady opiekuńcze . .	12,0	7,6	0,4	7,2	5,0	0,9	3,5
Szpitale	34,8	21,0	0,6	20,4	18,0	7,9	5,9
Dochody 1935/36	38,3	22,8	0,6	22,2	19,2	8,3	7,2
1936/37	35,8	20,2	1,0	19,2	16,9	8,3	7,3
Zakłady opiekuńcze . .	3,8	1,5	0,3	1,2	0,9	0,8	1,5
Szpitale	32,0	18,7	0,7	18,0	16,0	7,5	5,8

a Bez gmin wiejskich; wydatki i dochody w preliminarzach budżetowych na rok 1935/36 wynosiły 0,1 mln zł. *b* Ob. uwagę *a* do tabl. 34, str. 373.

TABL. 37. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE PRZEDSIĘBIORSTW MIEJSKICH MIAST LICZĄCYCH PONAD 20 000 MIESZKAŃCÓW W POLSCE W 1935/36 R.

Na podstawie zamknięć rachunkowych

Rodzaje przedsiębiorstw	Liczba przedsięb. uwzględnionych	Wydatki		Dochody	Nadwyżka			Niedobór	
		Ogółem	w tym odpisy na fundusze		Liczba przedsiębior.	Sumy	w tym przelew do budż. admin.	Liczba przedsiębior.	Sumy w milionach zł
		w milionach zł				w mln zł			
Ogółem	**342**	**178,2**	20,1	**229,2**	**259**	**54,1**	51,8	**48**	**3,1**
Komunikacja . .	12	44,6	5,3	51,1	5	7,3	7,3	6	0,8
w tym tramwaje i autobusy . .	8	44,5	5,3	50,9	2	7,2	7,2	5	0,8
Elektryczność i gaz	70	68,4	7,3	94,6	65	26,2	25,5	2	0,0
elektrownie . .	46	37,6	6,0	56,0	44	18,4	17,8	—	—
gazownie . . .	24	30,8	1,3	38,6	21	7,8	7,7	2	0,0
Zdrowotność i higiena	84	41,3	5,3	53,9	56	14,0	13,1	16	1,4
w tym wodociągi i kanalizacje .	49	35,2	5,1	48,7	40	13,8	13,0	5	0,3
Budownictwo . .	18	1,8	0,1	1,8	10	0,1	0,1	4	0,1
w tym: cegielnie	2	0,2	0,0	0,2	1	0,0	0,0	—	—
betoniarnie	6	0,4	0,0	0,4	3	0,0	0,0	1	0,0
Aprowizacja . .	106	17,7	1,8	23,3	89	5,9	5,4	6	0,3
w tym rzeźnie .	67	15,3	1,7	20,5	59	5,3	5,0	2	0,1
Rolnictwo . . .	24	1,2	0,0	1,5	21	0,3	0,3	2	0,0
Inne	28	3,2	0,3	3,0	13	0,3	0,1	12	0,5

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 39, str. 376.

TABL. 38. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE PRZEDSIĘBIORSTW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE W 1936/37 R.

Na podstawie preliminarzy budżetowych

Wydatki Dochody Rodzaje przedsiębiorstw	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta nie wydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym powyżej 100 000 mieszk.	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
	w milionach złotych							
Wydatki	230,5	1,3	217,8	33,6	184,2	149,6	9,2	2,2
Elektrownie	51,3	0,4	50,1	14,8	35,3	20,1	0,8	—
Gazownie	34,3	0,0	34,3	5,1	29,2	25,3	—	—
Wodociągi i kanalizacje	39,3	0,1	37,2	3,3	33,9	28,4	2,0	—
Zakłady komunikacyjne	45,5	—	42,5	0,1	42,4	41,3	3,0	—
Rzeźnie	22,2	0,4	21,8	6,8	15,0	11,1	0,0	—
Inne	37,9	0,4	31,9	3,5	28,4	23,4	3,4	2,2
Dochody	289,5	1,5	275,8	41,4	234,4	191,7	9,8	2,4
Elektrownie	72,1	0,4	70,6	18,6	52,0	32,0	1,1	—
Gazownie	42,9	0,0	42,9	5,9	37,0	32,4	—	—
Wodociągi i kanalizacje	54,3	0,1	52,3	3,9	48,4	41,5	1,9	—
Zakłady komunikacyjne	54,5	—	51,5	0,1	51,4	50,3	3,0	—
Rzeźnie	26,5	0,5	25,9	8,4	17,5	12,5	0,1	—
Inne	39,2	0,5	32,6	4,5	28,1	23,0	3,7	2,4

Uwaga. Ob. uwagę *a* pod tabl. 34, str. 373.

TABL. 39. LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO[a] W POLSCE W 1936 R.

Stan w dn. 31.III

Rodzaje przedsiębiorstw	Ogółem	Wydzierżawiono osobom trzecim	Eksploatowane we własnym zakresie: Miasta razem	Miasta nie wydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym powyżej 100 000 mieszk.	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
Ogółem[b]	**1 691**	**79**	**1 491**	1 205	286	89	**120**	**1**
Komunikacja	33	1	17	5	12	6	15	—
w tym: tramwaje i autobusy	13	1	9	1	8	4	3	—
kolejki	13	—	1	1	—	—	12	—
Elektryczność i gaz . .	384	13	361	306	55	15	10	—
elektrownie	288	11	267	231	36	8	10	—
gazownie	96	2	94	75	19	7	—	—
Zdrowotność i higiena . .	209	8	197	127	70	22	4	—
w tym wodociągi i kanaliz.	138	1	135	94	41	14	2	—
Budownictwo	112	18	60	44	16	6	34	—
w tym: cegielnie . . .	42	11	22	21	1	—	9	—
betoniarnie . .	38	2	19	14	5	1	17	—
Aprowizacja	769	24	741	655	86	21	4	—
w tym rzeźnie . . .	512	10	501	451	50	10	1	—
Rolnictwo	113	7	65	42	23	7	41	—
Inne	71	8	50	26	24	12	12	1

a Bez przedsiębiorstw gmin wiejskich. *b* Bez przedsiębiorstw nieczynnych, będących w likwidacji lub w budowie i koncesjonowanych oraz bez przedsiębiorstw, w których związki samorządowe mają udziały, natomiast łącznie z przedsiębiorstwami dzierżawionymi przez związki samorządowe od osób trzecich.

Uwaga. Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na: 1) wydzielanie przez związki samorządowe jako przedsiębiorstw działów gospodarki, które w roku poprzednim ujmowane były w budżecie administracyjnym; 2) łączenie lub rozdzielanie poprzednio istniejących przedsiębiorstw.

TABL. 40. INWENTARZE STANU MAJĄTKOWEGO (BILANSE) ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 1934 R.

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta				Powiatowe	Wojewódzkie
		razem	nie wydzielone	wydzielone	w tym powyżej 100 000 mieszk.	związki samorządowe	
Liczba związków samorządowych							
Ogółem	**880**	**637**	584	53	11	**241**	**2**
Uwzględnionych w opracowaniu	*870*	*627*	*574*	*53*	*11*	*241*	*2*
Związki, które wykazały:							
przewyżkę stanu biernego nad stanem czynnym	*128*	*32*	*23*	*9*	*1*	*96*	—
przewyżkę stanu czynnego nad stanem biernym	*742*	*595*	*551*	*44*	*10*	*145*	*2*
Sumy w milionach złotych							
Stan czynny							
Nieruchomości	2 063,2	1 897,4	459,7	1 437,7	1 086,7	101,1	64,7
Kanalizacja	111,9	111,9	9,3	102,6	94,4	—	—
Inwestycje w budowie	131,1	125,1	21,7	103,4	80,2	6,0	—
Ruchomości	137,6	99,2	23,2	76,0	58,5	29,4	9,0
Aktywa przedsiębiorstw	1 048,8	981,4	203,3	778,1	599,7	46,8	20,6
Aktywa fundacyj	100,2	98,0	4,6	93,4	92,8	2,2	0,0
Materiały i zapasy	11,9	6,6	0,5	6,1	5,0	3,1	2,2
Kasa	4,5	3,1	1,4	1,7	1,3	1,4	0,0
Pozostałości na rachunkach bieżących w instytucjach finansowych	22,2	13,7	4,5	9,2	6,6	8,0	0,5
Sumy komunalne w kasach innych związków komunalnych i kasach skarbowych	8,5	4,0	0,8	3,2	2,4	4,5	—
Lokaty	131,3	92,2	5,7	86,5	76,3	24,8	14,3
Inne aktywa	206,3	156,3	15,9	140,4	110,5	32,4	17,6
Przewyżka stanu biernego nad stanem czynnym	90,0	53,3	2,7	50,6	0,4	36,7	—
Suma bilansowa	**4 067,5**	**3 642,2**	753,3	2 888,9	2 214,8	**296,4**	**128,9**
Stan bierny							
Długi długoterminowe	897,5	774,3	99,4	674,9	477,7	102,0	21,2
Pasywa przedsiębiorstw	194,4	165,7	25,0	140,7	100,7	11,5	17,2
Pasywa fundacyj	96,5	95,4	2,4	93,0	92,9	1,1	0,0
Długi krótkoterminowe	105,4	72,4	17,7	54,7	34,9	21,6	11,4
Sumy przechodnie	47,4	34,5	6,4	28,1	22,1	12,5	0,4
Fundusze specjalne	137,2	129,6	7,3	122,3	111,8	6,5	1,1
Inne pasywa	220,1	181,3	33,5	147,8	107,6	35,3	3,5
Przewyżka stanu czynnego nad stanem biernym	2 369,0	2 189,0	561,6	1 627,4	1 267,1	105,9	74,1

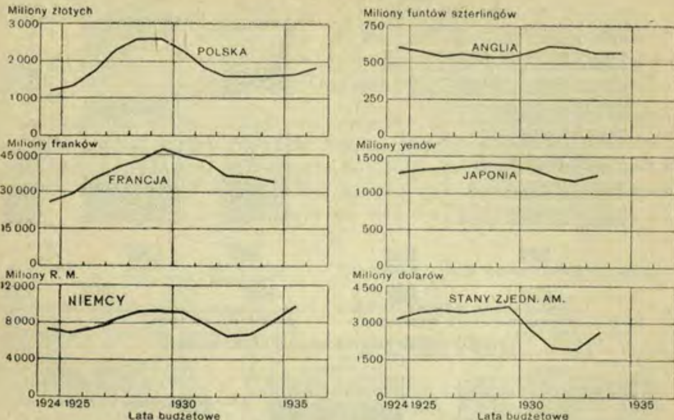
D. Finanse samorządu gospodarczego

TABL. 41. WYDATKI I DOCHODY IZB ROLNICZYCH, PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH I RZEMIEŚLNICZYCH W POLSCE W LATACH 1934/35 – 1936/37

Wydatki Dochody	Izby rolnicze			Izby przemysłowo-handlowe			Izby rzemieślnicze		
	Zamknięcia rachunkowe		Budżet	Zamknięcia rachunkowe		Budżet	Zamknięcia rachunkowe		Budżet
	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1934	1935	1936	1934	1935	1936
	w tysiącach złotych								
Liczba izb . .	*13*	*13*[a]	*13*	*11*	*10*[b]	*10*	*17*	*17*	*17*
Wydatki	**7 777**	**8 866**	**9 136**	**5 180**	**4 728**	**4 794**	**1 502**	**1 923**	**2 207**
Zwyczajne . . .	7 733	8 715	8 907	4 294	4 164	4 445	1 389	1 872	2 117
Administracja .	2 124	1 593	1 564	3 109	3 036	3 150	906	948	1 012
Oświata . . .	905	910	936	135	130	143	17	44	85
Popieranie przemysłu i handlu	—	—	—	683	496	453	209[c]	501[d]	529[e]
Popieranie rolnictwa	4 358	5 881	6 126	—	—	—	—	—	—
Spłata długów	111	126	56	284	377	542	89	89	196
Inne	235	205	225	83	125	157	168	290	295
Nadzwyczajne .	44	151	229	886	564	349	113	51	90
Administracja .	22	13	13	393	100	100	—	1	8
Spłata długów .	—	—	—	51	45	—	54	—	3
Inne	22	138	216	442[f]	419[g]	249[h]	59	50	79
Dochody	**7 979**	**8 966**	**8 811**	**4 986**	**4 719**	**4 739**	**1 795**	**2 344**	**1 912**
Zwyczajne . . .	7 979	8 936	8 780	4 472	4 537	4 213	1 793	2 276	1 834
Podatki . . .	4 215	4 159	4 182	3 036	3 152	2 960	519	607	605
Opłaty	1 315	1 497	1 475	1 210	1 172	1 072	1 040	1 582	1 063
Subwencje i zasiłki	2 274	3 082	2 946	20	—	—	171	—	—
Inne	175	198	177	206	213	181	63	87	166
Nadzwyczajne .	—	30	31	514	182	526	2	68	78
Pożyczki . . .	—	4	—	300	30	130	2	—	—
Subwencje i zasiłki	—	18	12	182	135	278	—	66	78
Inne	—	8	19	32	17	118	—	2	—

a Dla Śląskiej Izby Rolniczej dane za 1934/35 r. *b* Zmniejszenie liczby izb wskutek połączenia. *c–e* W tym koszty egzaminów dla majstrów i czeladników: *c*–209 tys. zł, *d*–205 tys. zł, *e*–182 tys. zł. *f–h* W tym spłata kosztów budowy Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu: *f*–316 tys. zł, *g*–419 tys. zł, *h*–243 tys. zł.

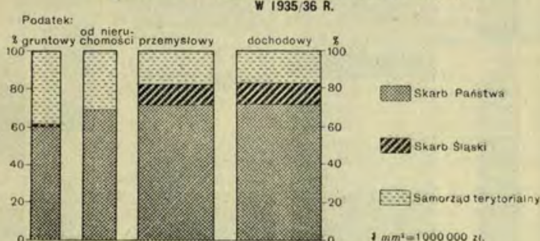
DOCHODY SKARBOWE Z PODATKÓW, CEŁ I MONOPOLÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

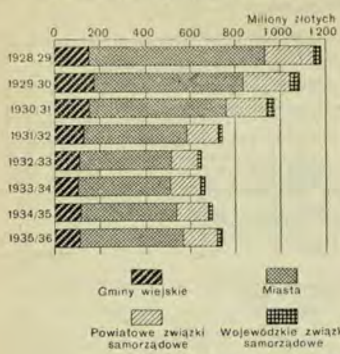
DOCHODY Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLÓW SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 1935/36 R.

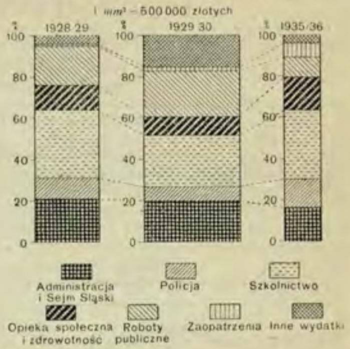
DOCHODY Z WAŻNIEJSZYCH PODATKÓW BEZPOŚREDNICH W 1935/36 R.

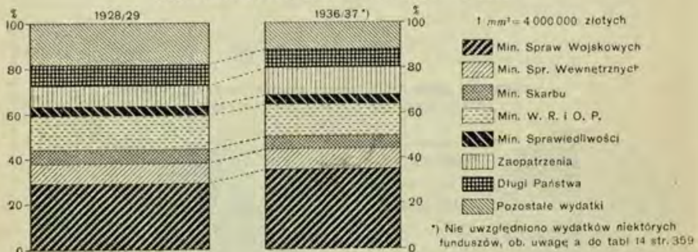
DOCHODY SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

WYDATKI BUDŻETOWE SKARBU ŚLĄSKIEGO

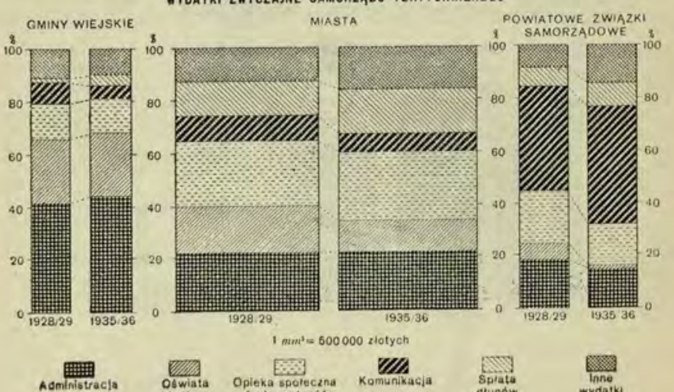

WYDATKI SKARBU PAŃSTWA WEDŁUG CZĘŚCI BUDŻETU

*) Nie uwzględniono wydatków niektórych funduszów, ob. uwagę a do tabl 14 str. 359

WYDATKI ZWYCZAJNE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Liczby oznaczają strony. Liczby bez gwiazdek dotyczą tablic z zakresu stosunków polskich, liczby z gwiazdkami dotyczą przeglądów międzynarodowych światowych, liczby z literą (w) dotyczą wykresów. Kreski oznaczają powtórzenie wyrazów poprzedniego hasła; liczba kresek odpowiada liczbie kolejno powtarzających się wyrazów.

C.

D.

H.

I.

J.

K.

L.

Ł.

M.

N.

O.

P.

R.

Y

Z

Ż.

Drukiem Zakładów Graficznych Ł. MEJŁACHOWICZA w Grodnie
(20.VII 1937 — 70000)

Cena 1 złoty